

Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi
Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Azərbaycan Tibb Universiteti

Pərvanə Əliyeva

**TİBBİ DƏRSLİKLƏRİN TƏRCÜMƏSİNDƏ
İSTİFADƏ OLUNAN RUSCA-AZƏRBAYCANCA**

L Ü Ğ Ə T

Dərs vəsaiti

**РУССКО-АЗЕРБАЙДЖАНСКИЙ СЛОВАРЬ,
ИСПОЛЬЗУЕМЫЙ ПРИ ПЕРЕВОДЕ
МЕДИЦИНСКИХ УЧЕБНИКОВ**

Учебное пособие

*Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin
21 may 2015-ci il 23 saylı kollegiyasının qərarı
əsasında təsdiq edilmişdir*

*Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin
06 iyul 2015-ci il tarixli 748 saylı əmri ilə təsdiq
edilmişdir*

BAKİ – 2015

Müəllif: **Pərvanə İsmayıl qızı Əliyeva**
Azərbaycan Tibb Universitetinin
“II Mamalıq və Ginekologiya” kafedrası,
assistent, tibb üzrə fəlsəfə doktoru

Baş redaktor: **Sevinc Arif qızı Əliyeva**
Azərbaycan Tibb Universitetinin
“II Mamalıq və Ginekologiya” kafedrası,
dosent, tibb üzrə fəlsəfə doktoru

Rəyçilər: **Maarifə Hüseyn qızı Hacıyeva**
professor, filologiya elmləri doktoru

Leyla Musa qızı Rzaquliyeva
Ə.Əliyev adına AzDHTİ-nin
“Mamalıq və Ginekologiya” kafedrasının
müdiri, dosent, tibb üzrə elmlər doktoru

İradə Əhməd qızı Tağıyeva
Azərbaycan Tibb Universitetinin
“II Mamalıq və Ginekologiya” kafedrası,
dosent, tibb üzrə fəlsəfə doktoru

Fəridə Yusif qızı Abbasova
Azərbaycan Tibb Universitetinin
“I Mamalıq və Ginekologiya” kafedrası,
dosent, tibb üzrə fəlsəfə doktoru

“Təbib” nəşriyyatı

Ə $\frac{4602030000}{T - 038 (657)}$ 2015

© P.İ.Əliyeva

Müəllifdən

Son illər bizim respublikada rus dilində ədəbiyyatlar tez-tez nəşr olunur. Baxmayaraq ki, çoxlu rus-azərbaycan lüğətləri nəşr olunur, tibb sahəsində olan çox informasiyalar tələb edir ki, yeni kitablar nəşr olunsun. Təqdim olunan hazırki lüğətdə müasir tibbi terminologiyalar və sözün qrammatikası düzgün saxlanılmışdır.

Bu kitabın hazırlanmasında Azərbaycan elimlər akademiyasının müxbir üzvü Ə.Ə.Orucovun redaktəsi ilə nəşr olunan 3 hissədən ibarət rusca-azərbaycanca lüğətindən istifadə olunmuşdur. Lüğəti oxuyanlar bir kitabdan istifadə etməklə müasir tibbi terminologiyalar və ədəbi sözlər haqqında tam məlumat əldə edə bilərlər. Lüğətdən tibb institutunun tələbələri, rezidentlər, eləcə də praktik həkimlər istifadə edə bilərlər.

От автора

Последние годы в нашей Республике всё чаще издаётся медицинская литература на русском языке. Несмотря на то, что издано много русско-азербайджанских словарей, последние достижения медицины, а также накопившаяся большая информация в этой области, требуют издания новых книг. Издавая данный словарь, соблюдалось сохранение правильной современной медицинской терминологии и грамматики.

В 1991 году под редакцией члена корреспондента Азербайджанской академии наук А.А. Оруджева, был издан русско-азербайджанский словарь из трёх частей, на который мы ссылались при подготовке данной книги.

Читатель, применяя данный словарь, может получить полную информацию о современных медицинских терминах, поэтому нет необходимости применять несколько книг при переводе медицинской литературы.

Данный словарь могут использовать студенты медицинского университета, резиденты, а также практикующие врачи.

LÜGƏTİN QURULUŞU HAQQINDA

1. Baş sözlər əlifba sırası ilə düzülmüşdür.

2. Bütün baş sözlərdə (təkhecalılardan başqa) vurğu qoyulmuşdur.

Eyni söz iki vurğu ilə işləndikdə, həmin sözün üstündə müvafiq surətdə iki vurğu qoyulur.

3. İsimlər bir qayda olaraq, tək şəkildə verilir. Əgər söz daha çox cəm şəkildə işlənirsə, o zaman onun cəm şəkli baş söz kimi verilir. Belə hallarda sözün tək şəkli mütərizədə göstərilir.

Əgər söz ancaq cəm şəkildə, yaxud ancaq tək şəkildə işlənirsə, o zaman bu xüsusda müvafiq işarə qoyulur: *ед. нет* (tək şəkli yoxdur), yaxud *мн. нет* (cəm şəkli yoxdur).

Toplu isimlərdə *собщ.* işarəsi qoyulur.

4. Cəm şəkli adi qaydadan xaric bir şəkildə düzələn sözün yanında mütərizədə həmin sözün cəm şəkli verilir.

5. İsimlərin yanında onların cinsini göstərən işarələr qoyulur: *м* (мужской род – kişi cinsi), *ж* (женский род – qadın cinsi), *ср* (средний род – orta cins). İsimlər həm kişi, həm qadın cinsində işlənirsə, o zaman iki işarə qoyulur: *м и ж*.

6. İsimlərin kiçiltmə və oxşama formaları müstəqil sözlər kimi (əsasən tərcüməsiz) verilir və onların müvafiq isimlərin kiçiltmə və ya oxşama forması olduğu göstərilir (bu o deməkdir ki, həmin sözlərin qarşılığını bilmək üçün əsas sözlərə müraciət etmək lazımdır).

7. Hallara salına bilməyən isimlərin yanında *нескл.* işarəsi qoyulur.

8. Omonimlər (formaca və tələffüzçə bir, mənaca müxtəlif olan sözlər) ayrı-ayrı verilir və rum rəqəmləri ilə işarə olunur.

9. Azərbaycan dilində sifət kimi formalaşmış qarşılığı olmayan nisbi sifətlərin, habelə çoxmənalı sifətlərin yanında həmin sözün müvafiq isimdən düzəlmiş sifət olduğu göstərilir.

Rusca nisbi sifətlərin qarşılığını vermək üçün yuxarıdakı üsulu tətbiq etmək mümkün olmadığı hallarda bunlar azərbaycanca yiyəlik birləşməsi şəkildə verilərək bunun formal əlamətləri göstərilir: -i(-ı), -u(-ü).

Rusca sifətin azərbaycanca qarşılığı (öz forması etibarilə də) sifət olduqda sözün yanında sadəcə *прил.* işarəsi qoyulur.

10. Felin bitmiş və bitməmiş tərzləri lüğətdə müstəqil, tərcüməsi isə bitmiş tərzdə verilir. Bitməmiş tərzli feldə isə bitmiş tərzə müraciət etmək lazım gəlidiyi göstərilir.

Əgər rus dilində felin ən çox bitməmiş tərz işlənirsə, o zaman sözün tərcüməsi bu tərzdə verilir.

Felin məchul forması onun bitməmiş tərzində və ancaq ən çox işlənən mənalarında verilir və bu xüsusda heç bir işarə qoyulmur.

11. Hər iki tərz mənasında olan fellər *сов.* и *несов.* işarələri ilə qeyd olunur.

12. Lügətdə ən çox işlənən feli sifətlər, zərflər və tək-tək hallarda feli bağlamalar da verilir.

13. Baş sözün bir neçə mənası olduqda hər bir məna rəqəmlərlə ayrılır. Lazım gəldikdə, aydın olmaq üçün sözün bu və ya digər mənasına dair cümlə və ya söz birləşmələri şəklində müvafiq misallar verilir.

14. Əgər rusca söz ancaq tərkib şəklində işlənirsə, baş sözdən sonra iki nöqtə qoyulur və həmin tərkib verilir.

15. Bütün idiomatik ifadələr və sabit söz birləşmələri mənalardan axırında \diamond (romb) işarəsindən sonra verilir. Bəzən sözün heç bir mənasına uyğun gəlməyən ifadələr də həmin romb işarəsindən sonra verilir.

16. Baş sözlərin qrammatik kateqoriyasını göstərən işarələr rusca, elmi və xüsusi terminlər, habelə sözü stilistik və s. cəhətdən xarakterizə edən işarələr isə azərbaycanca verilir (şərti işarələr cədvəlinə bax).

О ПОСТРОЕНИИ СЛОВАРЯ

1. Заглавные слова расположены в строго алфавитном порядке.

2. На всех заглавных словах (кроме односложных) проставлены ударения. В отдельных случаях, когда для одного и того же слова допускаются два ударения, оба они соответственно обозначаются в слове.

3. Имена существительные, как правило, даются в форме единственного числа. Если слово чаще употребляется в форме множественного числа, то оно приводится в этой форме. Форма единственного числа в таких случаях обычно указывается в скобках.

Если слово употребляется только во множественном или только в единственном числе, то при нем дается соответствующая помета: *ед. нет* или *мн. нет*.

При собирательных существительных дается помета *собир.*

4. В тех случаях, когда форма образования множественного числа отличается от обычного типа, рядом с заглавным словом в скобках дается такая форма множественного числа с пометой *мн.*

5. Имена существительные снабжаются пометой, указывающей род: *м* (мужской род), *ж* (женский род), *ср* (средний род).

6. Уменьшительные и ласкательные формы существительных даются самостоятельно (преимущественно без перевода) с указанием, что данное слово является уменьшительной или ласкательной формой соответствующего существительного.

7. При несклоняемых существительных приводится помета *нескл.*

8. Омонимы (слова однозвучные с другими, но отличные от них по значению) даются в словаре отдельно и помечаются римскими цифрами.

9. При относительных прилагательных, которые не имеют в азербайджанском языке своего оформленного (как прилагательное) эквивалента, а также при многозначных прилагательных указывается, что данное слово является прилагательным от соответствующего существительного.

Наряду с этим в некоторых случаях перевод русских относительных прилагательных на азербайджанский язык дается в форме определительной конструкции, т.е. при помощи соответствующих азербайджанских существительных с указанием формального признака этой конструкции в виде *-i(-ı)*, *-u(-ü)*.

Если азербайджанский эквивалент русского прилагательного является тоже прилагательным, то при русском прилагательном дается помета *прил.*

10. Глаголы совершенного и несовершенного видов приводятся в словаре самостоятельно. Перевод дается при глаголе совершенного

вида. Глагол же несовершенного вида отсылается к глаголу совершенного вида.

Если в русском языке более употребительна форма несовершенного вида, то и перевод дается при глаголе этого вида.

Страдательная форма глагола дается только в наиболее употребительных значениях при глаголах несовершенного вида, без особых помет.

11. Глаголы, имеющие значение обоих видов, даются с пометой *сов.* и *несов.* (совершенный и несовершенный виды).

12. В словаре приводятся наиболее употребительные наречия, причастные формы глагола и иногда – деепричастия.

13. Если заглавное слово имеет несколько значений, то каждое из них выделяется арабской цифрой. В некоторых случаях для ясности к тому или другому значению слова даются соответствующие примеры в виде предложений или словосочетаний.

14. Если русское слово употребляется только в определенном словосочетании, то после заглавного слова ставится двоеточие и приводится соответствующее словосочетание.

15. Все идиоматические выражения и устойчивые словосочетания помещаются в конце словарной статьи за знаком \diamond . За этим знаком даются иногда и такие выражения, которые не подходят ни к одному из значений, данных в словарной статье.

16. Грамматические пометы к заглавным словам даются на русском языке; остальные пометы, относящиеся к научным и специальным терминам, а также характеризующие слово с точки зрения его стилистической окраски и т.д., даются на азербайджанском языке (см. перечень условных сокращений).

ŞƏRTİ İXTİSASLAR УСЛОВНЫЕ СОКРАЩЕНИЯ

Rusca ixtisarlar - русские сокращения

безд. – безличная форма – şəxssiz forma
вв. сл. – вводное слово – ara söz
в знач. сказ. – в значении сказуемого –
 xəbər mənasında
в знач. сущ. – в значении существительного –
 – isim mənasında
дееприч. – деепричастие – feli bağlama
ед. – единственное число – tək
ж – женский род – qadın cinsi
м – мужской род – kişi cinsi
межд. – междометие – nida
мест. – местоимение – əvəzlik
мн. – множественное число – cəm
многokr. – многократный вид – çoxdəfəli növ
нареч. – наречие – zərf
неизм. гл. – неизменяемый глагол – dəyişməz
 fel
нескл. – несклоняемое слово – hallanmaz
 söz

несов. – несовершенный вид – bitməmiş
 növ
однокр. – однократный вид – birdəfəli növ
пов. накл. – повелительное наклонение –
 əmr forması
прев. ст. к... – превосходная степень к... –
 sözünün üstünlük dərəcəsi
пред. – предлог – önlük
прил. – прилагательное – sifət
собир. – в собирательном значении – toplu
 mənada
сов. – совершенный вид – bitmiş növ
ср. – средний род – orta cins
срав. ст. к... – сравнительная степень к...
 – sözünün müqayisə dərəcəsi
част. – частица – hissəcik
числ. – числительное – say

Azərbaycanca ixtisarlar - азербайджанские сокращения

anat. – anatomiya
antr. – antronogiya
arxeol. – arxeologiya
astr. – atronomiya
aşp. – aşpazlıq
bayt. – baytarlıq
bakt. – bakterilogiya
biol. – biologiya
bot. – botanika
və b. – və başqaları
və i. a. – və ilaaxır
vulq. – vulqar (qeyri-ədəbi) söz
qram. – qrammatika
dəft. – dəftərxana termini
dilç. – dilçilik
etn. – etnoqrafiya
ədəb. – ədəbiyyat
zool. – zoologiya
iqt. – iqtisadiyyat
idm. – idman
kim. – kimya
məcə. – məcazi
məs. – məsələn

mətb. – mətbəə termini
mikrobiol. – mikrobiologiya
mif. – mifologiya
miner. – minerologiya
mus. – musiqi
ped. – pedaqogika
poliqr. – poliqrəfiya
psixol. – psixologiya
rad. – radiotexnika
rəs. – rəsmi dildə işlənən söz
riyaz. – riyaziyyat
tar. – tarix
tib. – tibbi termin
xüc. – xüsusi termin
farm. – farmaseptika
fəls. – fəlsəfə
fiz. – fizika
fiziol. – fiziologiya
filol. – filologiya
hüq. – hüquq termini
şair. – şairənə ifadə

Rus əlifbası

Аа	Бб	Вв	Гг	Дд	Ее	(Ёё)	Жж	Зз	Ии	Йй	Кк	Лл	Мм
Нн	Оо	Пп	Рр	Сс	Тт	Уу	Фф	Хх	Цц	Чч	Шш	Щщ	Ъ
				Ыы	Ьь	Ээ	Юю	Яя					

A

A I союз 1. isə, amma, lakin; **мальчику пять лет, а девочке три года** oğlanın beş, qızın isə üç yaşı vardır; **товарищ уехал, а я не мог выехать** yoldaşım getdi, amma mən gedə bilmədim; **2. bəs; а из чего видно, что он прав?** bəs nədən görünür ki, o, haqlıdır?; **3. –sa, –sə, əgər; а не понимаешь, так и не говори** bilmirsənsə danışma; **а именно уәни, məhz, məsələn; а то yoxsa; спеши, а то опоздаешь** tez ol, yoxsa gecikərsən; **от а до зет** əvvəldən axıradək; başından ayağına kimi; **bütünlülklə; а не то yoxsa...**, əks halda

A II межд. (təəccüb, təəssüf və başqa hissələri ifadə edir) a, aha, hə; **а, так это ты был!** f, o, sən idin! **а, поймал тебя!** aha, səni tutdum!

[A-] *bir çox sözlərdə mənfilik göstərən önsəkilçi; məs.: симметрия – асимметрия; нормальный – аномальный və s.*

АББРЕВИАТУРА ж аббревиатура (**1.** Sözlərin baş hərfləri ilə müxtəsər yazılışı; məs.: BDU – Bakı Dövlət Universiteti, RİK – rayon icraiyyə komitəsi; **2.** iki və daha çox sözdən itxisarla düzəldilmiş bir söz; məs.: kolhoz, sovxoz, komsomol).

АБЕРРАЦИОННЫЙ аберрация söz. sif.

АБЕРРАЦИЯ ж aberrasiya (uzaqlaşma, kənarə çıxma, yayılma).

АБИТУРИЕНТ м abituriyent (orta məktəbi qurtarmış şagird).

АБОРТ м 1. tib. abort, uşaq salma, uşaq saldırma; **2. bayt.** bala salma.

АБОРТИВНЫЙ прил. tib., biol. Abortiv (hər hansı bir prosesin inkişafını, gedişini dayandıran); **абортивные средства** abortiv dərmanlar, abortiv vasitələr.

АБРИКОС м 1. ərik, qaysı; **2.** ərik ağacı, qaysı ağacı.

АБРИКОСОВКА ж ərik ağacı.

АБРИКОСОВЫЙ 1. абрикос söz. sif.; **абрикосовое дерево** ərik ağacı; **2.** ərikdən hazırlanmış; **абрикосовый компот** ərik kompotu.

АБРИКОТИН м абрикотин (ərik likörü).

АБРИС м xüs. çəvrə, kontur.

АБСОЛЮТ м fəls. absolyut. mütləq

АБСОЛЮТИЗИРОВАТЬ, АБСОЛЮТИРОВАТЬ сов. и несов. absolyutlaşdırmaq, mütləqləşdirmək.

АБСОЛЮТИЗМ м.мн. нет mütləqiyyət.

АБСОЛЮТНО нареч. heç, qətiyyəən, əsla, bilmərrə.

АБСОЛЮТНОСТЬ ж.мн. нет absolyutluq, mütləqlik.

АБСОЛЮТНЫЙ прил. 1. fəls. absolyut, mütləq; **2.** tam; **абсолютная тишина** tam sükut; **3.** qəti, danışsız, sözsüz, qeyd-şərtsiz; **абсо-**

лютное повиновение qəti tabelik; **4.** absolyut; **абсолютная величина** hündürlük riyaziyə. absolyut kəmiyyət; **абсолютная температура** fiz. absolyut temperatur; **а абсолютное большинство** böyük əksəriyyət; tam çoxluq; **абсолютная монархия** mütləqiyyət; **абсолютный нуль** absolyut sıfır (sıfırdan aşağı olan 273,16°C temperatur); **абсолютный слух** kamil musiqi qavrama qabiliyyəti; **абсолютный чемпион** absolyut çempion.

АБСОРБЕНТ м fiz., kim. absorbent (uducu maddə).

АБСОРБЕР м fiz., kim. absorber (uducu məhlulların buxarını və qazları tutmaq üçün cihaz).

АБСОРБИРОВАТЬ сов. и несов. fiz., kim. udmaq, canına çəkmək.

АБСОРБИРОВАТЬСЯ сов. и несов. fiz., kim. udulmaq, hopmaq.

АБСОРБЦИЯ ж fiz., kim. absorbsiya, udma, udulma, sorma, sorulma.

АБСТРАКТ м köhn. mücərrədlik.

АБСТРАКТНО нареч. Abstrakt, mücərrəd, abstrakt olaraq, mücərrəd olaraq; **абстрактно мыслить** abstrakt (mücərrəd) düşünmək.

АБСЦЕСС м tib. abses (irinlik).

АВИТАМИНОЗ м fiziol., tib. avitaminoz (yeyintidə vitaminlərin azlığı nəticəsində törəyən xəstəlik).

АВИТАМИНОЗНЫЙ авитаминоз söz. sif.

АВТОБИОГРАФИЧЕСКИЙ автобиография söz. sif.; avtobiografik.

АВТОБИОГРАФИЯ ж avtobiografiya (bir şəxsin özü tərəfindən yazılmış tərcümeyi-halı).

АВТОГАМИЯ ж.мн. нет biol. avtoqamiya (öz-özünə mayalanma).

АВТОКЛАВ ж mex. avtoklav (mayeləri yüksək təzyiç altında qızdırmaq üçün kip bağlanan qazan).

АВТÓЛИЗ м avtoliz, öz-özünə həll olma (özündə olan fermentlərin təsiri ilə orqanizm toxumalarının parçalanması).

АВТОМАТИЗМ м avtomatizm, avtomatiklik (hərəkətlərin qeyri-şüurlu, qeyri-iradiliyi).

А́ВТОР м avtor, müəllif.

АВТОРЕФЕРАТ м avtoferat (müdafiə edilən elmi əsərin xülasəsi).

АВТОРИТЕ́Т м 1. etibar, hörmət; **потерять авторитет** etibarını itirmək; **2.** Abtoritet (nüfuz, hörmət, etibar olan adam); **крупный авторитет** в химии kimya sahəsində böyük avtoritet.

АВТОРИТЕ́ТНОСТЬ ж.мн. нет nüfuz, etibar.

АВТОРИТЕ́ТНЫЙ прил. nüfuzlu, etibarlı.

АВТОРСКИЙ 1. автор *söz sif.*; 2. *v. знач.* *сущ. авторские мн.* avtor (müəllif) haqqı, qonorar.

АВТОРСТВО *ср мн. нет* avtorluq, müəlliflik.

АГГЛЮТИНАЦИЯ *ж дилч.* aqlyutinasiya (sözün kökünü dəyişdirmədən şəkilçilər artırmaqla yeni formalar və ya yeni sözlər düzəltmə).

АГГЛЮТИНИРОВАНИЕ *ср* уarişma (bax aqgljotinasiya).

АГГЛЮТИНИРОВАТЬ *несов.* уarişdırmaq.

АГГЛЮТИНИРОВАТЬСЯ *несов.* уarişmaq.

АДАПТАЦИЯ *ж* uyğunlaşma.

АДАПТИРОВАННЫЙ *прич.* uyğunlaşdırılmış.

АДАПТИРОВАТЬ *сов. и несов.* uyğunlaşdırmaq.

АДАПТИРОВАТЬСЯ *несов.* uyğunlaşdırılmaq, yüngülləşdirilmək, uyğunlaşmaq

АДАПТОМЕТР *м хüs.* adaptometr (gözün uyğunlaşma qabiliyyətini ölçən alət).

АДЕКВАТНЫЙ *прил.* adekvat, tam uyğun, eyni, bərabər.

АДЕНОИД *м tib.* adenoid (udlaq badamcıının şişməsi).

АДЕНОЛОГИЯ *ж* adenologiya (anatomiyanın vəzilər bəhsi).

АДМИНИСТРАТИВНЫЙ *прил.* inzibati; **административный отдел** inzibati şöbə; **в административном порядке** inzibati yolla, icra orqanlarının əmri ilə.

АДМИНИСТРАТОР *м* administrator, müdir.

АДМИНИСТРАЦИЯ *ж мн. нет* 1. müdiriyyət; 2. idarə; **военная администрация** hərbi (əsgəri) idarə.

АДМИНИСТРИРОВАНИЕ *ср* inzibatçılıq etmə, buyurma, əmr vermə.

АДМИНИСТРИРОВАТЬ *несов.* inzibatçılıq etmək, buyurmaq, əmr vermək.

АДОПТАЦИЯ *ж һüq.* övladlığa götürmə.

АДРЕНАЛИН *м tib.* adrenalin (dərman).

АДСОРБЕНТ *м fiz.; kim.* adsorbent (səthində adsorbsiya əmələ gələn cisim).

АДСОРВИРОВАТЬ *сов. и несов.* adsorbsiya etmək, udmaq (qazi, mayeni).

АДСОРВИРОВАТЬСЯ *несов.* adsorbsiya olunmaq, udulmaq (qaz, maye).

АДСОРБЦИОННЫЙ *адсорбция* *сöz. sif.;* **адсорбционная сила** adsorbsiya qüvvəsi.

АДСОРБЦИЯ *ж fiz.; kim.* adsorbsiya (bərk və ya məsələli cisimlər səthinin qaz və mayələri udməsi).

АЖИТАЦИЯ *ж köhn.* həyəcan.

АЗОТ *м* azot (kimyəvi element).

АЗОТИЗАЦИЯ *ж* azotlaşdırma (polad şeylərə bərklik vermək üçün onun səthinə azot hopdurma).

АЗОТИРОВАНИЕ *ср хüs.* azotlama, azotlanma, azot hopdurma (hopdurulma).

АЗОТИРОВАТЬ *сов. и несов. хüs.* azotlamaq, azot hopdurmaq.

АЗОТИСТЫЙ *прил. kim.* azotlu; **азотистые удобрения** azotlu gübrələr.

АЗОТНЫЙ *ким.* azot *söz.sif.;* **азотная кислота** nitrat turşusu.

АЗОТОБАКТЕР *м* azotobakter (havadakı azotu uda bilan torpaq bakteriyası).

АЙРАН *м* ayran.

АЙСБЕРГ *м* aysberq, buz dağı.

АКАДЕМИЗМ *м мн. нет* akademizm (1. quru nəzəriyyəçilik; 2. 17-19-cu əsrlərdə incəsənətdə klassik (antik) ənənələri müdafiə edən və yeniliyə zidd olan cərəyan).

АКАДЕМИК *м* akademik (1. Akademiya üzvi; 2. *təs.* akademiya adlanan ali məktəbi qurtarmış və ya ora da oxuyan adam).

АКАДЕМИСТ *м köhn.* akademist (akademizm tərəfdarı).

АКАДЕМИЧЕСКИЙ 1. **академия** *söz. sif.;* akademiya, akademiyaaya aid olan; **академическая библиотека** akademiya kitabxanası; **академический словарь** akademik lüğət; 2. **бих академичный**; \diamond **академический театр** akademik teatr (SSRİ-də ən nümunəvi dövlət teatrlarına verilən fəxri ad).

АКАДЕМИЧНОСТЬ *ж мн. нет* mücərrədlik, qeyri-həyatilik, həyatdan uzaqlıq.

АКАДЕМИЧНЫЙ *академизм* *söz. sif.;* sırf nəzəri.

АКАДЕМИЯ *ж* akademiya (1. *elmi müəssisə;* 2. *bəzi ali məktəblərin adı*); \diamond **академия художеств** bədaye akademiyası, incəsənətlər akademiyası.

АКА́НТ, АКА́НФ *м* 1. *bot.* ayırcənsəsi; 2. *arxıt.* akant (iri yarpaq şəklində naxış).

АКА́РИДЫ *мн. zool.* gənələr.

АККОМОДА́ЦИЯ *ж fiz.* akkomodasiya, uyğunlaşma, uyğunlaşdırma; \diamond **аккомодация глаза** gözün müxtəlif məsafələrdə olan şeyləri aydın görməyə uyğunlaşma qabiliyyəti.

АККОМОДИРОВАТЬ *сов. и несов. хüs.* uyğunlaşdırmaq.

АККОМОДИРОВАТЬСЯ *несов.* uyğunlaşdırılmaq.

АККУМУЛЯ́ЦИЯ *ж fiz., geol.* akkumlyasiya; yığılma, toplanma.

АККУРА́ТНО *нареч.* 1. diqqətlə, səliqə ilə; 2. həmişə, arasıksilmədən, müntəzəm surətdə; 3. tam vaxtında, dürüst.

АККУРА́ТНОСТЬ *ж мн. нет* səliqə, diqqət, diqqətlilik, səliqəlilik, təmizlik.

АККУРА́ТНЫЙ *прил.* 1. səliqəli, tərtibli, müntəzəm; 2. diqqətli, dürüst.

АКРИХИ́Н *м tib.* akrixin.

АКСИО́МА *ж* aksioma (1. *İsbata ehtiyacı olmayan müddə;* 2. *danılmaz həqiqət*).

АКТ *м* akt (1. *iş, hərəkət, hadisə;* 2. *fərman, qərar, hökm;* 3. *bir hadisəni təsdiq edən sənəd;* 4. *teatr tamaşasının bir pərdəsi;* 5. *məktəblərdə təntənəli yığıncaq;* 6. *təsviri incəsənətdə: çılpaq*

bədən təsviri); \diamond **акты гражданского состояния** vətəndaşlıq vəziyyəti aktları.

АКТИВ I м собир. aktiv, fəallar (*bir ictimai təşkilatın ən çalışqan üzvləri*).

АКТИВ II м бух. aktiv (müəssisə balansının, bütün material vəsaiti və borc tələblərinin göstərən hissəsi).

АКТИВАТОРЫ м kim. aktivatorlar (*fermentlərin təsirini gücləndirən kimyəvi maddələr*).

АКТИВАЦИЯ *жe* aktivləndirmə, fəallaşdırma, canlandırma, aktivləşdirilmə, fəallaşdırılma, canlandırılma.

АКТИВИЗАЦИЯ *жe мн. нет* aktivləş(dir)mə, fəallaş(dir)ma, canlan(dir)ma.

АКТИВИЗИРОВАННЫЙ прич. aktivləşdirilmiş, fəallaşdırılmış, canlandırılmış.

АКТИВИЗИРОВАТЬ сов. и несов. aktivləşdirmək, fəallaşdırmaq, canlandırmaq.

АКТИВИЗИРОВАТЬСЯ сов. и несов. aktivləşmək, fəallaşmaq, canlanmaq.

АКТИВИРОВАНИЕ ср bax активация.

АКТИВИРОВАННЫЙ прич. aktivləşdirilmiş; активированный уголь *kim.* aktivləşdirilmiş kömür (*udma qabiliyyəti artırılmış kömür*).

АКТИВИРОВАТЬ bax активизировать.

АКТИВИСТ м aktivist, fəal (*ictimai təşkilatın çalışqan üzvü*).

АКТИВИСТКА *жe* aktivist, fəal qadın (qız).

АКТИВНО нареч. fəal, fəal surətdə, fəaliyyətdə.

АКТИВНОСТЬ *жe мн. нет* aktivlik, fəallıq, fəaliyyət, çalışqanlıq.

АКТИВНЫЙ I прич. fəal, çalışqan, işlək; \diamond активное избирательное право seçmək hüququ (*seçki orqanlara nümayəndələr seçmək hüququ*).

АКТИВНЫЙ I прич. aktiv -i(-); \diamond активный баланс aktiv balans.

АКТУАЛЬНОСТЬ *жe мн. нет* aktualıq, əhəmiyyət, mühümlük, əhəmiyyətlilik, zərurilik.

АКТУАЛЬНЫЙ прич. zəruri, ən vacib, ən mühüm, ən lazımlı, zəruri, vacib.

АКУШЁР, АКУШЁР м mama həkimi.

АКУШЁРКА *жe* mama.

АКУШЁРСКИЙ акушерство *söz.sif.;* акушерская школа mamalıq məktəbi.

АКУШЁРСТВО ср мн. нет 1. mamalıq; **2.** tib. mamalıq elmi.

АКУШЁРСТВОВАТЬ несов. mamalıq etmək.

АЛКАЛИЗАЦИЯ *жe kim.* qələviləşdirmə.

АЛКОЛОИДЫ мн. kim. alkaloidlər (*başlıca olaraq bitkilərdən alınan və qüvvətli fizioloji təsiri olan azotlu üzvi maddələr, məs.: strixin, morfi, kina, kofein və s.*).

АЛЛОПАТИЯ *жe мн. нет tib.* allopatiya (*adi müalicə üsulu, homeopatiyanın əksi*).

АЛЛОТРОПИЧЕСКИЙ прич. kim. allotropik.

АЛЛОТРОПИЯ *жe kim.* allotropluq (*eyni elementin müxtəlif bəsit maddələr əmələ gətmə xassəsi*).

АЛОЭ ср неск. bot. aloye, əzvay, sabur (*bitki və ya bu bitkidən hazırlanan dərman*).

АЛТЕЙ м bot. gülxətimi, xətimi.

АЛЬБУМИН м kim. albumin (*zülali maddə*).

АЛЬБУМИННЫЙ, АЛЬБУМИНОВЫЙ альбумин *söz.sif.;* albuminli; альбуминное производство albumin istehsalı; альбуминная бумага *fol.* albuminli kağız.

АЛЬВЕОЛЫ мн. (ед. альвеола *жe*) *anat.* alveollar (*1. kiseciklər, qovucular (ağciyərdə); 2. diş yuvaları*).

АЛЬВЕОЛЯРНЫЙ альвеола *söz.sif.,* alveolyar.

АЛЬДЕГИД м kim. aldehid (*spirtlərin oksidləşməsindən alınan orqanik birləşmə*).

АЛЬФА *жe.* alfa (**1.** *yunan əlifbasının birinci hərfinin adı; 2. başlanğıc*); \diamond от альфы до омеги əvvəldən axıra qədər, başdan ayağa, başdan-başa; альфа и омега əvvəli və axırı, bir şeyin əsası; альфа лучи *fiz.* alfa şüaları.

АЛЮМИНИЙ м мн. нет kim alümin (*gümüş rəngli yüngül metal*).

АМБУЛАТО́РИЯ *жe* ambulatoriya, müalicəxana.

АМБУЛАТО́РНЫЙ амбулатория *söz. sif.;* амбулаторное лечение ambulator müalicə; \diamond амбулаторный больной ambulatoriyaya gedib müalicə etdirən xəstə.

АМЁБА *жe zool.* amöb (*mikroskopla görünən birhüceyrəli orqanizm*).

АМЁБНЫЙ амёба *söz. sif.;* амёбная дизентерия *tib.* amöbli ishal.

АММИА́К м мн. нет kim. ammonyak.

АММИА́ЧНЫЙ 1. аммиак *söz. sif.;* аммиачный завод ammonyak zavodu; **2.** Амmonyaklı; аммиачная вода ammonyaklı su.

АММОНА́Л м хüs. ammonal (*partlayıcı maddə*).

АММОН́ИЕВЫЙ, АММОН́ИЙНЫЙ аммоний *söz. sif.;* аммониевые соединения ammonium birləşmələri; аммонийная селитра ammonium şorası.

АММОН́ИЙ м мн. нет kim. ammonium (*bir çox duzların tərkibində olan və sərbəst halda tapılmayan kimyəvi maddə*).

АМНЕЗИЯ *жe tib., fiziol.* amneziya (*huşsuzluq, hafizənin pozulması, zəifləməsi*).

АМПЛИТУ́ДА *жe* amplitud (**1. fiz.** *rəqs edən cismin tarazlıq vəziyyətindən ən çox uzaqlaşdığı nöqtələr rəsindəki məsafə; 2. fiz.* barometr və ya termometrə yükəkliliklər fərqi; **3. məс.** genişlik, vüsət).

АМПЛИТУ́ДНЫЙ амплитуда *söz. sif.*

АМПУ́ЛА *жe* ampula (*dərman saxlanılan qapalı kiçik şüşə qab*).

АМПУТАЦИ́ОННЫЙ ампутация *söz. sif.*

АМПУТА́ЦИЯ *ж tib.* amputasiya (*bədənin xəstə üzvünün kəsilməsi*).

АМПУТИРОВАННЫЙ *прич. tib.* amputasiya edilmiş, kəsilmiş.

АМПУТИРОВАТЬ *сов. и несов. tib.* amputasiya etmək, kəsmək.

АМПУТИРОВАТЬСЯ *сов. и несов. tib.* amputasiya edilmək, kəsilmək.

АНАБИО́З *м мн. нет биол.* anabioz (*xarici şəraitin təsiri ilə orqanizmdə həyat fəaliyyətinin müvəqqəti olaraq dayanması və ya ağırlaşması*).

АНА́ЛИЗ *м* analiz, təhlil; **химический анализ** kimyəvi təhlil; **грамматический анализ** qrammatik təhlil.

АНАЛИЗА́ТОР *м* analizator (**1. fiz.** *polyarizə edilmiş işığı tapmaq və ya öyrənmək üçün optik cihaz; 2. fiziol.* *xarici təsirləri qavrayıb, onları tərkib hissələrinə ayıran hiss orqanı*).

АНАЛИЗОВАНИЕ *ср* təhlil etmə, təhlil.

АНАЛИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* təhlil etmək.

АНАЛИЗИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* təhlil edilmək.

АНА́ЛОГ *м* bənzər, oxşar.

АНАЛОГИЧЕСКИЙ *аналогия* *сöz. sif.;* analogi, analogiyaya əsaslanan.

АНАЛОГИЧНОСТЬ *ж мн. нет* oxşarlıq, bənzərlik, uyğunluq.

АНАЛОГИЧНЫЙ *прил.* oxşayan, bənzər; **аналогичные явления** oxşar hadisələr.

АНАЛО́ГИЯ *ж* analogiya, oxşayış, bənzəyiş, bənzətmə.

АНА́ЛЬНЫЙ *прил. anat.* anusa aid olan.

АНА́МНЕЗ *м tib.* anamnez (*xəstənin tibbi bioqrafiyası*).

АНАНА́С *м* ananas (*tropik bitki və bu binkinin meyvəsi*).

АНАНА́СНЫЙ, АНАНА́СОВЫЙ *ананас* *сöz. sif.;* **ананасовый сок** ananas şirəsi.

АНА́ТОМ *м* anatom (*anatomiya mütəxəssisi*).

АНАТОМИРОВАНИЕ *ср tib.* yarmaq, yarılma (*meyit*), təşrih

АНАТОМИРОВАТЬ *сов. и несов. tib.* yarmaq (*meyit*).

АНАТОМИЧЕСКИЙ *анатомия* *сöz. sif.;* **анатомический атлас** anatomiya atlası; **анатомические исследования** anatomik tədqiqat; **анатомический театр** anatomik teatr (*xəstəxanada meyit yarılan yer*).

АНАТОМИ́Я *ж мн. нет* anatomiya.

АНГИ́ДРИД *м kim.* anhidrid (*su ilə birləşdikdə turşu hasil edən oksid*).

АНГИ́ДРИТ *м kim.* anhidrit, susuz kalsium-sulfat (*sement və sulfat turşusu istehsal edilən maddə*).

АНГИ́НА *м tib.* angina (**1. boğaz gəlməsi; 2. döş inağı** *adlanan ürək xəstəliyi, stenokardiya*).

АНГИ́ННЫЙ, АНГИ́НОЗНЫЙ *ангина* *сöz. sif.*

АНЕМИЧЕСКИЙ. АНЕМИЧНЫЙ *tib. анемия* *сöz. sif.;* qanmaz, qansız, zəif, solğun.

АНЕМИЧНОСТЬ *ж мн. нет tib.* qansızlıq, azqanlılıq, zəiflik.

АНЕМИ́Я *ж мн. нет tib.* qanazlığı, qansızlıq.

АНЕРО́ИД *м fiz.* aneroid (*metal barometr*).

АНЕСТЕЗИРОВАТЬ *сов. и несов. tib., биол.*

keyləşdirmək, hissizləşdirmək.

АНЕСТЕЗИРОВАТЬСЯ *сов. и несов. tib., биол.* keyləşdirilmək, hissizləşdirilmək.

АНЕСТЕЗИРУЮЩИЙ *прич. tib.* keyləşdirici, hissizləşdirici.

АНЕСТЕЗИ́Я *ж мн. нет tib.* anesteziya, keyləşmə, keyləşdirmə.

АНИЛИ́Н *м* anilin (*boyaq və s. hazırlamaq üçün rəngsiz, yağlı maye*).

АНИЛИНОВЫЙ *анилин* *сöz. sif.;* **анилиновые красители** anilin boyaları.

АНКЕ́ТА *ж* anket.

АНКЕ́ТНЫЙ *анкета* *сöz. sif.;* **анкетный лист** anket vərəqəsi.

АНО́Д *м fiz.* anod (*elektrikdə müsbət elektrod*).

АНО́ДНЫЙ *анод* *сöz. sif.*

АНОМА́ЛИЯ *ж* anomaliya, qeyri-adilik (*ütmü normadan kənarə çıxma*).

АНОМА́ЛЬНЫЙ *аномалия* *сöz. sif.;* qeyri-adi.

[**АНТИ-**] *anti-* (*mürəkkəb sözlərin əvvəlində "aleyhinə", "ziddinə" və ya "qarşı" mənaları verən önşəkilçi*).

АНТИБИО́ТИКИ *мн. (ед. антибиотик м)* antibiotiklər.

АНТИГИГИЕНИЧЕСКИЙ *прил.* səhiyyə tələblərinə zidd, natəmiz, çirklil.

АНТИГИГИЕНИЧНЫЙ *прил.* bax *антигигиенический*.

АНТИНАУЧНОСТЬ *ж мн. нет* qeyri-elmilik, elmə ziddlik.

АНТИНАУЧНЫЙ *прил.* qeyri-elmi, elmə zidd.

АНТИПИРИ́Н *м мн. нет tib.* antipirin (*qızdırmanı və ağrıyı azaldan dərman*).

АНТИСАНИТА́РИЯ *ж мн. нет* antisani-tariya, natəmizlik.

АНТИСЕ́ПТИКА *ж мн. нет* antiseptika (**1. yararı mikrobardan qoruma; 2. dezinfeksiya dərmanları**).

АНТИСЕ́ПТИЧЕСКИЙ *прил. tib.* *анти-септический* *сöz. sif.* antiseptik

АНТИТЕЛÁ *мн. (ед. антитело ср) биол.* anticisimlər (*orqanizmdə yad zülallar, bakteriyalar, onların zəhərlərini və s. daxil etdikdə onun əmələ gətirdiyi maddələr*).

АНТИТОКСИ́НЫ *мн. tib.* antitoksinlər (*orqanizmin zəhərlənməyə qarşı hazırladığı maddələr*).

АНТИТОКСИЧЕСКИЙ *антитоксины* *сöz. sif.*

АО́РТА *ж anat.* aorta (*ürəyin sol mədəciyindən çıxan baş arteriya*).

АОРТА́ЛЬНЫЙ *aorta* *söz. sif.*

АОРТИТ *m tib.* aortit (*aortanın iltihabı*).

АПЕЛЬСИН *m* portağal.

АПЕЛЬСИННЫЙ, АПЕЛЬСИНОВЫЙ 1. апельсин *söz. sif.*; *апельсиновая корка* portağal qabığı; **2.** portağaldan hazırlanan; **апельсиновое варенье** portağal mürəbbəsi.

АПЕНДИКС *бах* **аппендикс.** soxulcana-bənzər çıxıntı

АПЕНДИЦИТ *бах* **аппендицит.**

АПОПЛЕ́КЦИЯ *жс мн. нет tib.* apopleksiya (*beyinə qan vurması nəticəsində iflic*).

АППАРА́Т I *m* aparat (**1.** *idarə, təşkilat, müəssisə, idarə orqanları*; **2.** *bir idarə bə ya təşkilatın işçiləri*).

АППАРА́Т II *m* aparat (**1.** *tex. Cihaz, alət, mexanizm, qurğu*; **2.** *fiziol. orqanizmdə müəyyən vəzifə ifa edən orqanlar*); **♦** *научный аппарат* elmi aparat; (*ialimin öz elmi işində istifadə etdiyi material və vasitələr*); **критический аппарат** tənqidi aparən (*bəzi elmi əsərlərdə verilən variantlar və qeydlər*).

АППАРА́ТНЫЙ *прил.* **1.** *апарат -i(-ı); 2. в знач. суц.* **аппаратная** *жс* aparatxana, aparatlar otağı.

АППАРАТУРА *жс мн. нет собир. tex.* aparatura, aparatlar.

АПЕНДИ́КС *m anat.* appendiks (*kor bağırsağın soxulcana bənzər çıxıntısı*).

АПЕНДИЦИ́Т *m tib.* appendisit (*appendiksin iltihabı*).

АПЕРЦЕПТИВНЫЙ *бах* **апперцепционный.**

АПЕРЦЕПЦИО́ННЫЙ *апперцепция* *söz. sif.*

АПЕРЦЕ́ПЦИЯ *жс psixol.* appersepsiya (*ilkın təsəvvürlərə və ya təcrübəyə əsaslanan qavrayış*).

АПЕРЦИПИ́РОВАТЬ *сов. и несов. psixol.* təcrübəyə əsasən qavramaq, dərk etmək.

АПЕРЦИПИ́РОВАТЬСЯ *сов. и несов. psixol.* təcrübəyə əsasən qavranılmaq, dərk edilmək.

АППЕТИ́Т *m 1.* iştah; **2.** arzu, həvəs; **♦** *приятного аппетита!* nuş olsun!; **волчий аппетит** *бах* **волчий.**

АППЕТИТНО *нареч.* iştaha ilə, həvəslə.

АППЕТИ́ТНЫЙ *прил.* **1.** iştahlı; **2.** ləzzətli, dadlı; **3.** tamahlandırıcı; **4.** iştah açan, iştaha götürən.

АППРОБА́ЦИЯ *бах* **апробация.**

АПРОБА́ЦИЯ *жс* aprobasiya, bəyənmə, təsdiq etmə.

АПРОБИ́РОВАНИЕ *ср* *бах* **апробация.**

АПРОБИ́РОВАННЫЙ *прич.* bəyənilmiş, təsdiq edilmiş.

АПРОБИ́РОВАТЬ *сов. и несов.* bəyənmək, təsdiq etmək.

АПРОБИ́РОВАТЬСЯ *сов. и несов.* bəyənilmək, təsdiq edilmək.

АПТЕ́КА *жс* aptek; **♦** *как в аптеке* *zar.* düppadüz, çox dəqiq, çox düz.

АПТЕ́КАРСКИЙ *аптека* *və аптекарь* *söz. sif.*; **аптекарский магазин** *аптек mağazası* (*səhiyyə və sanitariya malları satan mağaza*).

АПТЕ́КАРИША *жс 1.* aptekçi qadın (*qız*); **2.** aptekçinin arvadı.

АПТЕ́КАРЬ *m* aptekçi (**1.** *аптек işçisi*; **2.** *аптек sahibı*).

АПТЕ́ЧКА *жс* *аптек* *söz* *kiç.*; dərman qutusu.

АПТЕ́ЧНЫЙ *аптека* *söz. sif.*

АРА́ЛИЯ *m bot.* araliya (*süpürgə kimi gülləri və iri yarpaqları olan kol bitigi*).

АРА́ХИС *m bot.* araxis, yerfindiği.

АРА́ХИСОВЫЙ *арахис* *söz. sif.*; **арахисовый торг** yerfindiği tortu.

АРБУ́З *m* qarpız.

АРГО́Н *m kim.* arqon (*göyümtül işıq verən qaz*).

АРГО́НА́ВТ *m zool.* arqonavt (*başayaqlı molyusk*).

АРГО́НОВЫЙ *аргон* *söz. sif.*

АРГУМЕН́Т *m 1.* dəlil, sübut, əsas, dəstəvüz; **2. riyaz.** arqument.

АРГУМЕНТА́ЦИЯ *жс мн. нет 1.* əsaslandırma, dəlil gətirmə, sübut göstərmə; **2. собир.** dalil(lər), sübut(lar), əsas(lar).

АРГУМЕНТИ́РОВАНИЕ *ср 1.* dəlil gətir(il)-mə, dəlillə sübut etmə (edilmə); **2.** dəlil, sübut, əsas.

АРГУМЕНТИ́РОВАТЬ *сов. и несов.* dəlil gətirmək, isbat etmək, əsaslandırmaq.

АРГУМЕНТИ́РОВАТЬСЯ *сов. и несов.* dəlil ilə əsaslandırmaq, sübut edilmək, dəlil gətirilmək.

АРИТМИ́ЧНОСТЬ *жс мн. нет 1.* vəznətsizlik; **2.** qeyri-müntəzəmlik, qaydasızlıq.

АРИТМИ́ЧНЫЙ *прил.* **1.** vəznətsiz; **2.** qeyri-müntəzəm, qaydasız.

АРИТМИ́Я *жс мн. нет tib.* aritimiya (*ürəyin normal fəaliyyətinin pozulması*).

АРОМА́Т *m* ətir, rayihə.

АРОМАТИ́ЗАЦИЯ *жс kim.* aromatizasiya (*nefidən, benzindən və sairədən aromatik birləşmələr alma üsulu*).

АРОМАТИ́ЧЕСКИЙ *аромат* *söz. sif.*; **1.** ətirli; **ароматические соединения** *ароматик birləşmələr*.

АРОМАТИ́ЧНЫЙ *бах* **ароматный.**

АРОМА́ТНЫЙ *прил.* ətirli; **ароматный чай** ətirli çay.

АРСЕНА́Л *m* arsenal (**1.** *сəbbəxana, торхана, silah anbarı*; **2.** *hərbi zavod*; **3.** *тəс. хəzinə, ehtiyat*; **4.** *köhn. silah muzeyi*).

АРСЕНИ́К *m kim.* arsen (*kimyəvi element*).

АРСЕНИ́ТЫ *мн. kim.* arsenitlər (*arsenit turşusu duzları*).

АРХИ́В *m* arxiv (**1.** *köhnə sənəd və yazıları saxlayan idarə*; **2.** *bir idarənin köhnəlmış sənəd v. dəftər və s. saxlanan şöbəsi*; **3.** *bir idarə və ya*

şəxsin fəaliyyətinə aid yazılı əsərlər, məktublər və s. məcmusu); ◊ **сдать в архив** arxivə vermək (unutmaq, üstündən qələm çəkmək).

АРХИВАРУС *м köhn.* arxiv müdiri.

АРХИВИСТ *м.* arxivçi (arxiv işləri müəssisi).

АРХИВНЫЙ архив *söz. sif.;* **архивное управление** arxiv idarəsi.

АРХИВОВАНИЕ *ср. мн. нет* arxivşünaşlıq (arxiv işləri üsullarından bəhs edən elm).

АСЕПТИКА *жс мн. нет тиб.* aseptika (yararı mikroblardan qorumaq üçün, yaraya toxunacaq fiziki şeyləri dezinfeksiya etmək).

АСЕПТИЧЕСКИЙ **асептика** *söz. sif.;* aseptik.

АСИММЕТРИЧЕСКИЙ, АСИММЕТРИЧНЫЙ **асимметрия** *söz. sif.;* asimmetrik, simmetriyasız, uyğunsuz.

АСИММЕТРИЧНОСТЬ *жс бax* **асимметрия**.

АСИММЕТРИЯ *жс мн. нет* asimmetriya, simmetriyasılıq, uyğunsuzluq.

АСКАРИДЫ *мн. зоол.* askaridlər (insanın və məməli heyvanların bağırsağında yaşayan yumru qurdlar).

АСКОРБИНОВЫЙ: **аскорбиновая кислота** askorbin turşusu (vitamin C).

АСПИРАНТ *м* aspirant.

АСПИРАНТКА *жс* aspirant qadın (qız).

АСПИРАНТУРА *жс* aspirantura (1. aspirantlıq; 2. aspirantlar).

АСПИРАТОР *м хüs.* aspirator (hava, qaz, toz və sairəni sormağ üçün cihaz).

АСПИРИН *м мн. нет farm.* aspirin (dərman).

АССИМИЛИРОВАНИЕ *ср* assimilyasiya etmə (bax **ассимиляция**).

АССИМИЛИРОВАТЬ *сов. и несов.* assimilyasiya etmək (1. bir xalqın mədəniyyətinə, yaşayışına, dilinə və s. təsir etmək yolu ilə onu özünə oxşatmaq; 2. dilç. bir səsə yanındakı səsə oxşatmaq; 3. *biol.* həzm etmək, mənimsəmək).

АССИМИЛИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. assimilyasiya olmaq (başqa bir xalqın mədəniyyətini, həyat tərzini götürərək, onunla qarışmaq, ona oxşatmaq); 2. assimilyasiya edilmək (bax **ассимиляция**).

АССИМИЛЯТИВНЫЙ **ассимиляция** *söz. sif.*

АССИМИЛЯТОР *м* assimilyasiya siyasəti yeridən (bax **ассимиляция** 2-ci mənada).

АССИМИЛЯТОРНЫЙ **ассимиляция** (1-ci mənada) *söz. sif.;* **ассимиляторная способность** *клеток* *biol.* hüceyrələrin assimilyasiya qabiliyyəti.

АССИМИЛЯТОРСКИЙ **ассимилятор** *söz. sif.;* **ассимиляторская политика** assimilyatorluq siyasəti (imperialist dövlətlərdə hakim millətin öz dilini, mədəniyyətini, dinini və s. zorla məhkum millətə qəbul etdirmək yolu ilə onun milli xüsusiyyətlərini yox etmək siyasəti).

АССИМИЛЯТОРСТВО *ср* assimilyatorluq (bax **ассимиляция** 2-ci mənada).

АССИМИЛЯЦИОННЫЙ **бax** **ассимилятивный**.

АССИМИЛЯЦИЯ *жс* assimilyasiya (1. *biol.* heyvan və bitki orqanizminin xarici mühitdən aldığı maddələri öz daxilində mənimsəmə prosesi; 2. başqa xalqın dilini, adətlərini, mədəniyyətini və s. qəbul etmək nəticəsində bir xalqın öz milli mədəniyyətini itirərək, başqa xalqa qarışması; 3. dilç. bir səsə yanındakı digər səsə oxşadılması).

АССИСТЕНТ *м* assistent (professor və ya həkimin köməkçisi).

АССИСТЕНТКА *жс* assistent qadın (qız).

АССИСТЕНТСКИЙ **ассистент** *söz. sif.*

АССИСТИРОВАТЬ *несов.* kömək etmək, assistentlik etmək.

АССОЦИИРОВАТЬ *сов. и несов. психол.* assosiasiya yaratmaq, təsəvvürlər arasında əlaqə yaratmaq, onları fikrən bir-birinə bağlamaq.

АССОЦИИРОВАТЬСЯ *сов. и несов. психол.* assosiasiya edilmək, assosiasiya üzrə əlaqə yaranmaq.

АСТЕНИЧЕСКИЙ **астения** *söz. sif.;* astenik, zəif, arıq, gücsüz.

АСТЕНИК *м* astenik, zəif.

АСТЕНИЯ *жс мн. нет тиб.* asteniya, zəiflik, gücsüzlük.

АСТМА *жс тиб.* astma (sinəgir xəstəliyi, təngnəfəslik).

АСТМАТИК *м тиб.* astmatik (astma (sinəgir) xəstəliyi olan adam).

АСТМАТИЧЕСКИЙ, АСТМАТИЧНЫЙ **астма** *söz. sif.;* **асматический приступ** astma tutması.

АСТРА *жс bot.* astra (çiçək).

АСТАРГАЛ *м* astarqal (1. *anat.* topuq sümüyü; 2. *bot.* paxlallıq fəsiləsindən ot və ya yarımkol, gəvən; 3. *arxüt.* sütun, sütun bilərzəyi).

АТОНИЧЕСКИЙ **атония** *söz. sif.;* atonik, süst, zəif.

АТОНИЯ *жс мн. нет тиб.* atoniya (tonusun itməsi; toxuma və əzələlərin süstlüyü, zəifliyi).

АТРОПИН *м мн. нет тиб.* atropin (ağrikaçən dərman).

АТРОФИРОВАННЫЙ *прич.* ölgünləşmiş, fəaliyyətdən qalmış, həyat qabiliyyətini itirmiş.

АТРОФИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. ölgünləşmək; 2. *тəс.* həyat qabiliyyətini itirmək, hissi ölmək.

АТРОФИЯ *жс мн. нет* atrofiya (1. fəaliyyətdən qalma, həyat qabiliyyətini itirmə; 2. *тəс.* kütləşmə, duyğusunu itirmə).

АЦЕТОН *м kim.* aseton (lak, barıt və müxtəlif maddələr istehsalında işlənən maye).

АЦЕТОНОВЫЙ *прил.* aseton -i(-ı); **ацетоновый запах** aseton iy.

АЦИДОФИЛИН *м* asidofilin (xüsusi bakteriyalar vasitəsilə mayalanan qatıq).

АЭРОБНЫЙ аэробы *söz. sif.*; **аэробные бактерии** aerob bakteriyaları.

АЭРОБЫ *мн. biol.* aerobalar, aerob bakteriyalar (*yalnız sərbəst oksigen olan mühitdə yaşaya bilən bakteriyalar*).

Б

Б част. бах бы.

БАБУШКА *ж* нənə; ◊ **бабушка ворожит** (*кому*) бах **ворожить**; **бабушка надвое сказала** hələ məlum deyil, baxarıq görək.

БАБУШКИН *прил.* нənənin, нənənininki; **бабушкины очки** нənənin gözlüyü.

БАГРЁЦ *м* *мн. нет.* 1. tünd qırmızı rəng; 2. *köhn.* qırmızı xara.

БАГРОВАНА *ж* qırmızı ləkə (*bədənə, üzə*).

БАГРОВОСТЬ *ж* *мн. нет* qırmızılıq, qızartı.

БАГРОВЫЙ *прил.* qırqırmızı, tünd qırmızı.

БАГРЯНЕЦ *м* *мн. нет* tünd qırmızı rəng.

БАГРЯНИСТЫЙ *прил.* qırmızıya çalar, qırmızıtıl.

БАГРЯНИТЬ *несов.* qırqırmızı qızartmaq, tünd qırmızı rəngə boyamaq.

БАГРЯНИТЬСЯ *несов.* 1. tünd qırmızı olmaq, qızarmaq; 2. qızardılmaq.

БАГРЯНОСТЬ *ж* *мн. нет* qırmızılıq.

БАГРЯНЫЙ бах багровый.

БАГУЛЬНИК *м* *bot.* ladan ağacı (*həmişəyaşıl zəhərli kol*).

БАДАН *м* *bot.* badan (*bənövşəyi-qırmızı gülləri olan ot bitki*).

БАДЕЕЧНЫЙ бадейка *söz. sif.*

БАДЕЙКА *ж* 1. badyacıq; 2. kiçik çəllək.

БАДЕЙНЫЙ бадея *söz. sif.*

БАДЬЯ *ж* 1. badya; 2. çəllək.

БАЗА *ж* baza (1. əsas, bünövrə, təməl, özü; 2. hərbi sursat və tikintilər olan yer; 3. mərkəz; 4. anbar; 5. təbii mənbələr, xammal mənbələri).

БАЗЕДОВ базедова болезнь *tib.* bazedov xəstəliyi (*qalxanvari vəzinin fəaliyyətinin artması nəticəsində əmələ gələn xəstəlik*).

БАЗИЛИК *м* *bot.* reyhan.

БАЗИЛИКОВЫЙ базилик *söz. sif.* базиликовое масло reyhan yağı.

БАЗИРОВАНИЕ *ср* əsaslandırma, əsaslandırılma.

БАЗИРОВАТЬ *несов.* əsaslandırmaq.

БАЗИРОВАТЬСЯ *несов.* əsaslanmaq, arxalanmaq.

БАЗИС *м* bazis (1. əsas, özü, bünövrə; 2. *geodeziyada:* üçbucağın oturacağı).

БАЗИСНЫЙ база *söz. sif.*; **базисный склад** baza anbarı; **базисный прибор** *geod.* bazis aləti.

БАЗОВЫЙ база *söz. sif.* (бах база 2-ci və 3-cü mənalarda).

БАЙ И, БАЙ-БАЙ *межд.* yatmaq, yuxulamaq (*uşaq dilində*); *иди бай-бай* ged yat.

БАКТЕРИАЛЬНЫЙ бах **бактерийный** 1-ci mənadə.

БАКТЕРИЗОВАННЫЙ *прич.* *xüs.* bakteriyalaşmış, bakteriya qatılmış.

БАКТЕРИЗОВАТЬ *сов. и несов. xüs.* bakteriyalamaq.

БАКТЕРИЗОВАТЬСЯ *сов. и несов. xüs.* bakteriyalanmaq.

БАКТЕРИЙНЫЙ *прил. xüs.* 1. bakterial; **бактерийные заболевания** bakterial xəstəliklər; 2. bakteriyalı; **бактерийные удобрения** bakteriyalı gübrələr.

БАКТЕРИОЗЫ *мн. xüs.* bakteriozlar (*bitkilərdə bakteriyaların törətdiyi yoluxucu xəstəliklər*).

БАКТЕРИОЛИЗ *м* *xüs.* bakterioliz (*bakteriolizlər vasitəsilə bədənəki bakteriyaların məhv edilməsi*).

БАКТЕРИОЛИЗИНЫ *м* *xüs.* bakteriolizlər (*bədənə bakteriyaları əridən maddələr*).

БАКТЕРИОЛОГ *м* bakteriooloq (*bakteriologiya alimi, bakteriologiya mütəxəssisi*).

БАКТЕРИОЛОГИЧЕСКИЙ **бактериология** *söz. sif.*; **бактериологи**; **бактериологический институт** bakteriologiya, bakterioloji institutu; **бактериологический анализ** bakterioloji analiz.

БАКТЕРИОЛОГИЯ *ж* *мн. нет* bakteriologiya (*bakteriyalardan bəhs edən elm*).

БАКТЕРИОСКОПИЯ *ж* *мн. нет* *xüs.* bakterioskopiya (*mikroskop vasitəsilə bakteriyaların öyrənilməsi*).

БАКТЕРИОФАГ *м* *biol.* bakteriofaq (*bakteriyaları məhv edən viruslar*).

БАКТЕРИЦИДНОСТЬ *ж* *bakt., tib.* bakterisidlik (*mikrobları öldürmə qabiliyyəti*).

БАКТЕРИЦИДНЫЙ *прил. mikribiol., tib.* mikrobları öldürən; **бактерисид** -i(-); **бактерицидные сыворотки** mikrobları öldürən (bakterisid) serumlar.

БАКТЕРИЯ *ж* bakteriya.

БАЛАНС I *м* 1. *mal.* balans (*bir idarə və ya müəssisənin müəyyən müddət ərzindəki gəlir və çıxarının yekunu*); 2. müvazinət; ◊ **активный баланс** *mal.* aktiv balans; **пассивный баланс** *mal.* passiv balans;.

БАЛАНС II *м* *мн. нет* *xüs.* balans (*sellüloza və kağız fabrikləri üçün ağac parçaları*).

БАЛАНСИРОВАТЬ *несов.* 1. müvazinət saxlamaq, ləngər vurmaq, tarazlıq saxlamaq, tarazlamaq; 2. *bux.* balans vurmaq (бах **баланс I**).

БАЛАНСИРОВАТЬСЯ *несов. bux.* balans vurulmaq (бах **баланс I**).

БАЛЛОН *м* balon (1. *dar bəğazlı şüşə və ya dəmir qab*; 2. *aerostatin qaz doldurulan qovuğu*);
 ◇ **баллон-зонд** balon-zond (*havanın yuxarı təbəqələrini tədqiq etmək üçün havaya buraxılan cihazlarla təchiz olunmuş kiçik hava balonu*).

БАЛЛОННЫЙ баллон *сöz. sif.*

БАЛЬЗАМ *м* balzam (1. *İçərisində efir yağları olan yarımdu ruhu qatran*; 2. *mumiya*; 3. *məc. dərman, dava, məlhəm*).

БАЛЬЗАМИН *м bot.* balzamin, xınaçəyi.

БАЛЬЗАМИННЫЙ, БАЛЬЗАМИНОВЫЙ балзамин *сöz. sif.*

БАЛЬЗАМИРОВАНИЕ *ср* balzamlama, mumiyalama.

БАЛЬЗАМИРОВАННЫЙ *прич.* balzamlanmış, mumiyalanmış.

БАЛЬЗАМИРОВАТЬ *сов. и несов.* balzamlamaq, mumiyalamaq (*meyidi çürüməkdən saxlamaq üçün mumiyalamaq*).

БАЛЬЗАМИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* balzamlanmaq, mumiyalanmaq.

БАЛЬЗАМИРÓВКА *ж* balzamlama, mumiyalama.

БАЛЬЗАМИРÓВЧНЫЙ балзамировка *сöz. sif.*; балзамировочные средства balzamlama maddələri, mumiyalama maddələri.

БАЛЬЗАМИРÓВЩИК *м* balzamlayıcı, mumiyalayıcı.

БАЛЬЗАМИЧЕСКИЙ *прил.* ətirli.

БАЛЬЗАМНЫЙ, БАЛЬЗАМОВЫЙ балзам *сöz. sif.*; балзамовый запах balzam iyı.

БАЛЬНЕÓЛОГ *м tib.* balneoloq (*balneologiya müəssisəsi*).

БАЛЬНЕОЛОГИЧЕСКИЙ *tib.* бальнеология *сöz. sif.*; balneoloji; бальнеологический институт balneoloji institut.

БАЛЬНЕОЛОГÍЯ *ж мн. нет tib.* balneologiya (*mədən suları və pəlçıqlarının kimyəvi tərkibi və bunlarla müalicə üsullarından bəhs edən elm*).

БАЛЬНЕОТЕРАПИЯ *ж мн. нет tib.* balneoterapiya (*balneologiyanın, mədən sularının, pəlçıqın və dəniz suyunun müalicə üçün tətbiqi üsullarından bəhs edən şöbəsi*).

БАНДАЖ *м* bandaj (1. *sarğı, kəməр*; 2. *xüs. çənbər, qurşaq*).

БАНДАЖИСТ *м* bandajçı, bandaj ustası, bandaj qayıran.

БАНДАЖИСТКА *ж* bandajçı qadın (qız).

БАНДАЖНИК *м* bax бандажист.

БАНДАЖНЫЙ бандаж *сöz. sif.*; бандажная мастерская bandaj emalatxanası.

БАРАБАН *м* baraban (1. *təbil*; 2. *tex. müxtəlif məşınların və mexanizmlərin silindrşəkilli hissəsi*; 3. *anat. orta qulağın içi*).

БАРА́Н *м* 1. *qoç*; 2. *qoyun*; ◇ *как баран назыве ворота (установить, смотреть) dan. gic-gic baxmaq*; gözlərini döymək; *как баран*

уперся tərslik etmək, inad etmək; *стадо баранов kin. qoyun sürüsü*.

БАРА́НИН 1. *баран söz. sif.*; *баранья шерсть* qoyun yunu; 2. *qoyun dərisindən tikilmiş paraq*; 3. *qoyun ətindən bişirilmiş; баранья котлета* qoyun ətindən bişirilmiş kotlet; ◇ *согнуть в бараний рог* yumşaltmaq, tabe etmək, mum eləmək.

БАРА́НИНА *ж мн. нет* qoyun əti.

BARBARIS *м мн. нет bot.* zirinc.

BARBARISНИК *м собир.* zirinc kollağı.

BARBARISНЫЙ, BARBARISОВЫЙ барбарис *сöz. sif.*; zirincdən hazırlanmış; *барбарисовое варенье* zirinc mürəbbəsi.

BAROKÁMERA *ж* barokamera (*yüksəkliyin insan orqanizminə təsirini öyrənmək və aviasiya cihazlarını sınaqdan keçirmək üçün içərisindəki təzyiq aşığı olan kamera*).

BARÓMETP *м fiz.* barometr (*hava təzyiqini ölçən cihaz*).

BAROMETРИЧЕСКИЙ *прил. fiz.* barometrik; *барометрическое давление* barometrik təzyiq.

BARXAT *м* məxmər.

BARXATEЦ *м bot.* sabahgülü.

BARXATИСТОТЬ *ж мн. нет* zəriflik, incəlik, lətiflik, yumşaqlıq, məlahət.

BARXATИСТЫЙ *прил.* 1. *məxməri, məxməri kimi*; 2. *məlahətli, zərif, yumşaq (səs haqqında)*.

BARXATKA *ж* məxmər lent.

BARXATный *прил.* 1. *məxmərdən tikilmiş; бархатное платье* məxmər paltar; 2. *yumşaq, gözəl, zərif, incə, məlahətli; бархатный голос* məlahətli səs; ◇ *бархатный сезон* kurort mövsümünün ən yaxşı dövrü (*sentyabr, oktyabr ayları*).

BARЬÉP *м* 1. *çəpər, alçaq divar*; 2. *məc. əngəl, maneə*; 3. *köhn. duela* çıxan adamların arasındakı məsafəni göstərən xətt.

BARЬÉPный барьер *сöz. sif.*

БАХИЛЫ *мн. (ед. бахила ж)* 1. *iri çəkmə, ovçu çəkməsi*; 2. *balaqları corab şəklində olan enli şalvar*.

БАЦИЛЛА *ж* basil (*çöpşəkilli mikrob*).

БАЦИЛЛОВЫЙ бацилла *сöz. sif.*

БАЦИЛЛОСИТЕЛЬ *м* basıldıyıyan, basılıayan.

БАЦИЛЛЯРНЫЙ бацилла *сöz. sif.*; basilyar, basilli.

[БЕЗ...] *-sız, -siz, -suz, -süz* şəkilçiləri ilə: 1) *mürəkkəb sifət düzəldir, məs.: безработный* işsiz; *безногий* ayaqsız; 2) *mürəkkəb isim düzəldir, məs.: безлесье* meşəsizlik; *безвкусица* zövqsüzlük.

БЕЗБОЛÉЗНЕННО *нареч.* 1. *əziyyətsiz, ağrısız*; 2. *yüngüllüklə, asanlıqla, əngəlsiz*.

БЕЗБОЛÉЗНЕННОСТЬ *ж мн. нет* 1. *ağrısızlıq*; 2. *xətərsizlik, yüngüllük*.

БЕЗБОЛÉЗНЕННЫЙ *прил.* 1. *ağrısız, əziyyətsiz*; 2. *əngəlsiz, zərərsiz, xətərsiz*.

БЕЗВРÉДНО *нареч.* zərəsizcəsinə, ziyansız olaraq, zərərsiz, ziyansız.

БЕЗВРÉДНОСТЬ *ж мн. нет* zərəsizlik, ziyansızlıq.

БЕЗВРÉДНЫЙ *прил.* zərərsiz, ziyansız.

БЕЗВРЕМÉННИК *м bot.* novruzgülü.

БЕЗВРЕМÉННО *нареч.* vaxtsiz, vaxtından tez, vaxtından əvvəl.

БЕЗВРЕМЕННОСТЬ *ж мн. нет* vaxtsizlik, vaxtından tez, vaxtından qabaq olma.

БЕЗВРЕМЕННЫЙ *прил.* vaxtsiz, vaxtından əvvəl, vaxtından tez.

БЕЗВРЕМЬЕ *ср мн. нет 1.* ağır zəmanə, ağır zamanlar, fəlakət illəri, çətin dövr; **2.** durgunluq dövrü.

БЕЗОГРАНИЧНО *нареч.* hədsiz, intəhasız, haddən artıq, sonsuz, son dərəcə, fəvqəladə.

БЕЗОГРАНИЧНОСТЬ *ж мн. нет* ucsuz-bucaqsızlıq, hədsizlik, genişlik.

БЕЗОГРАНИЧНЫЙ *прил.* ucsuz-bucaqsız, nəhayətsiz, sonsuz.

БЕЗГРА́ННЫЙ *прил. 1.* bax **безграничный 2.** bax **безбрежный.**

БЕЗДЕ́ЙСТВЕННОСТЬ *ж мн. нет 1.* hərəkətsizlik, fəaliyyətsizlik; **2.** təsirsizlik.

БЕЗДЕ́ЙСТВЕННЫЙ *прил. 1.* hərəkətsiz, fəaliyyətsiz; **2.** təsirsiz.

БЕЗДЕ́ЙСТВИЕ *ср мн. нет* hərəkətsizlik, fəaliyyətsizlik.

БЕЗДЕ́ЙСТВОВАТЬ *несов.* hərəkətsiz dayanmaq, boş dayanmaq, iş görməmək, işləməmək, fəaliyyət göstərməmək.

БЕЗДЕ́ЙСТВУЮЩИЙ *прил.* işləməyən, işsiz duran.

БЕЗРЕЗУЛЬТА́ТНО *нареч.* nəticəsiz.

БЕЗРЕЗУЛЬТА́ТНОСТЬ *ж мн. нет* nəticəsizlik.

БЕЗРЕЗУЛЬТА́ТНЫЙ *прил.* nəticəsiz.

БЕЗУСЛÓВНО *нареч. 1.* şərtsiz, qəti, yəqin, hökmən, şübhəsiz, danışıqsız; **2. в знач. вв. сл.** əlbəttə, şübhəsizdir ki.

БЕЗУСЛÓВНОСТЬ *ж мн. нет* şərtsizlik, qətilik, yəqinlik, şübhəsizlik.

БЕЗУСЛÓВНЫЙ *прил.* şərtsiz, sözsüz, danışıqsız, şübhəsiz, qəti; **◇ безусловный рефлекс** şərtsiz refleks.

БЕЗУСПÉШНО *нареч.* müvəffəqiyyətsiz, səmərəsiz, nəticəsiz (olaraq).

БЕЗУСПÉШНОСТЬ *ж мн. нет* müvəffəqiyyətsizlik, səmərəsizlik, nəticəsizlik.

БЕЗУСПÉШНЫЙ *прил.* müvəffəqiyyətsiz, səmərəsiz, boş, nəticəsiz.

БЕЗЬЯДЕРНЫЙ *прил. mikrobiol.* nüvəsiz; **безядерные организмы** nüvəsiz orqanizmlər.

БЕЛЛАДÓННА *ж мн. нет 1.* xanimotu; **2. farm.** belladonna (*dərman*).

БЕЛОКРÓВНЕ *ср мн. нет tib.* ağqanlıq (*qanda ağ qan hüceyrələrinin normadan artıq çoxalması nəticəsində törəyən xəstəlik*).

БÉРЕЖНО *нареч.* ehtiyatla, ehmalla, yavaşca, diqqətlə, qayğı ilə; üsullu.

БÉРЕЖНОСТЬ *ж мн. нет* ehtiyatlılıq, ehmallıq, üsulluluq, diqqətlik.

БÉРЕЖНЫЙ *прил.* ehtiyatlı, ehmallı, üsullu, diqqətli.

БЕРÉМЕНЕТЬ *несов.* hamilə olmaq, ikicanlı olmaq.

БЕРÉМЕННАЯ *ж* hamilə, ikicanlı, boylu.

БЕРÉМЕННОСТЬ *ж* hamiləlik, ikicanlılıq.

БÉРИ-БÉРИ *ж и ср нескл. tib.* beri-beri (*vitaminsizlik nəticəsində əmələ gələn xəstəlik*).

БЕСÉДА *ж* söhbət, müsahibə.

БЕСКОНÉЧНО *нареч. 1.* intəhasız (olaraq), sonsuz (olaraq); **бесконено малая величина** sonsuz kiçik kəmiyyət; **2.** son dərəcə **бесконечно рад** son dərəcə şadam.

БЕСКОНÉЧНОСТЬ *ж мн. нет* nəhayət-sizlik, intəhasızlıq, sonsuzluq, ucu-bucağı olmama; **◇ до бесконечности** son dərəcə uzun, axırı olmayan; **разговор мог бы продолжаться до бесконечности** söhbət son dərəcə uzu ola bilərdi.

БЕСКОНÉЧНЫЙ *прил. 1.* nəhayətsiz, sonsuz, hədsiz, intəhasız; **2.** müttəsil, uzun; **3.** daimi; **◇ бесконечная десятичная дробь** *riyaz.* sonsuz onluq kəsr.

БЕСКОНТРО́ЛЬНО *нареч.* nəzarətsiz (olaraq).

БЕСКОНТРО́ЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* nəzarətsizlik.

БЕСКОНТРО́ЛЬНЫЙ *прил.* nəzarətsiz, yoxlanılmayan.

БЕСКОНФЛИКТНОСТЬ *ж мн. нет* itilafsızlıq, konfliktsizlik, konflikt olmaması.

БЕСКОНФЛИКТНЫЙ *прил.* itilafsız, konfliktsiz.

БЕСКРИЗИСНЫЙ *прил.* böhrənsiz, böhran bilməyən; **безкризисная социалистическая экономика** böhrənsiz sosialist iqtisadiyyatı.

БЕСКРÓВНО *нареч.* qansız, qan axıtmadan, qan tökmədən.

БЕСКРÓВНЫЙ I *прил. 1.* qansız, qanıaz; **2.** solğun, rəngsiz, rəngi qaçmış.

БЕСКРÓВНЫЙ II *прил.* yurdsuz, evsiz, yurdsuz-yuvası.

БЕСПÁМЯТНОСТЬ *ж мн. нет* huşsuzluq, hafizasızlik, yaddaşsızlıq.

БЕСПÁМЯТНЫЙ *прил.* huşsuz, hafizəsiz, yaddaşsız.

БЕСПÁМЯТСТВО *ср мн. нет 1.* ürəkkeçmə, özündən getmə; **2.** huşsuzluq, hafizəsizlik, yaddaşsızlıq, unutanlıq.

БЕСПЛО́ДНЕ *ср мн. нет 1.* sonsuzluq, doğmazlıq, doğmama; qısırlıq; **2.** məhsulsuzluq, qüvvətsizlik (*torpaq haqqında*); **3. bot.** meyvəsizlik.

БЕСПЛО́ДНО *нареч.* səmərəsiz, faydasız, nəticəsiz; əbəs yerə, boş yerə.

БЕСПЛО́ДНОСТЬ *ж мн. нет* səmərəsizlik, faydasızlıq, nəticəsizlik.

БЕСПЛОДНЫЙ *прил.* 1. məhsul verməyən, barsız; 2. sozsuz, doğmayan, uşağı olmayan; qısır; 3. faydasız, nəticəsiz, səmərəsiz, boş, əbəs.

БЕСПОЗВОНОЧНЫЕ *мн (ед. беспозвоночное ср) зоол.* onurğasızlar.

БЕСПОЗВОНОЧНЫЙ *прил.* onurğasız, onurğa sütunu olmayan.

БЕСПРЕРЫВНО *нареч.* arası kəsilmədən, fasiləsiz, durmadan, müttəsil.

БЕСПРЕРЫВНОСТЬ *ж мн. нет* arası kəsilməzlik, fasiləsizlik, aramsızlıq.

БЕСПРЕРЫВНЫЙ *прил.* arası kəsilməz, arası kəsilməyən, fasiləsiz, aramsız.

БЕСПРЕСТА́ННО *нареч.* aramsız, ara vermədən, durmadan.

БЕСПРЕСТА́ННОСТЬ *ж мн. нет* aramsızlıq, ara verməzlik.

БЕСПРЕСТА́ННЫЙ *прил.* aramsız, ara verməyən, dalbadal.

БЕССИСТЕ́МНО *нареч.* sistemsiz, tərtibsiz, qaydasız, səliqəsiz.

БЕССИСТЕ́МНОСТЬ *ж мн. нет* sistem-sizlik, tərtibsizlik, qaydasızlıq, səliqəsizlik.

БЕССИСТЕ́МНЫЙ *прил.* sistemsiz, üsulsuz, tərtibsiz, qaydasız, səliqəsiz.

БЕСЧУВСТВЕННО *нареч.* hissiz surətdə, hissiz olaraq, bihuş halda.

БЕСЧУВСТВЕННОСТЬ *ж мн. нет* 1. hissizlik, duyğusuzluq, huşsuzluq; 2. cansızlıq, ölgünlük; 3. rəhmsizlik, daşürəklik, sörtlik; vicdansızlıq.

БЕСЧУВСТВЕННЫЙ *прил.* 1. hissiz, duyğusuz, bihuş; 2. cansız, ölgün; 3. rəhmsiz, daşürəkli, sört; vicdansız.

БЕСЧУВСТВИЕ *ср мн. нет* 1. hissizlik, bihuşluq, ürəkkeçmə; 2. bax *бесчувственность*.

БЕ́ТА *ж* beta (*yunan əlifbasının ikinci hərfi "β"*); ◇ *бета-лучи* *физ.* beta-şüalar.

БИБЛИОГРАФ *м* biblioqraf (*bibliografiya mütəxəssisi*).

БИБЛИОГРАФИ́РОВАНИЕ *ср* biblioqrafiya düzəltmə.

БИБЛИОГРАФИ́РОВАТЬ *несов.* biblioqrafiya düzəltmək.

БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ *библиография* *сөз. сиф.*; biblioqrafik; *библиографический кабинет* biblioqrafiya kabineti; *библиографическая справка* biblioqrafik məlumat; ◇ *библиографическая редкость* nadir tapılan kitab.

БИБЛИОГРА́ФИЯ *ж мн. нет* biblioqrafiya (1. *kitabların məzmununun və zahiri tərtibatının elmi təsviri*; 2. *müəyyən bir məsələyə aid kitablar və məqalələr siyahısı*; 3. *jurnal və qəzetlərdə yeni çıxan kitablar haqqında resenziyalar çap edilən şöbə*).

БИБЛИО́ЛОГ *м* biblioloq, kitabşünas (*bibliologiya mütəxəssisi*).

БИБЛИОЛОГИЧЕСКИЙ *библиология* *сөз. сиф.*, biblioloji; *библиологический институт*

bibliologiya institutu; *библиологические труды* biblioloji əsərlər.

БИБЛИО́ЛОГИЯ *ж мн. нет* bibliologiya, kitabşünaslıq.

БИБЛИОМÁН *м* kitab həvəskarı, kitab aludəsi.

БИБЛИОМÁНИЯ *ж* bibliomaniya; kitab uygma həvəsi, kitab təəşşüqü.

БИБЛИОТЕ́КА *ж* kitabxana; ◇ *библиотека-читальная* kitabxana-qıraətxana.

БИБЛИОТЕ́КАРСКИЙ *библиотекарь* *сөз. сиф.*; *библиотекарская должность* kitabxanaçı vəzifəsi.

БИБЛИОТЕ́КАРША *ж* kitabxanaçı qadın (qız).

БИБЛИОТЕ́КАРЬ *м* kitabxanaçı.

БИБЛИОТЕКОВЕ́ДЕНИЕ *ср мн. нет* kitabxanaşünaslıq, kitabxanaçılıq elmi.

БИБЛИОТЕКОВЕ́ДЧЕСКИЙ *библиотековедение* *сөз. сиф.*

БИБЛИОТЕ́ЧКА *ж* *библиотека* *сөз. kiç.*

БИБЛИОТЕ́ЧНЫЙ *библиотека* *сөз. сиф.*; *библиотечная сеть* kitabxana şəbəkəsi.

БИБЛИОФИЛ *м* kitab həvəskarı (*nadir və qiymətli kitabları toplayan adam*).

БИБЛИОФИЛСКИЙ *библиофил* *вə* *библиофильство* *сөз. сиф.*

БИБЛИОФИЛЬСТВО *ср мн. нет* kitab həvəskarlığı.

БИБЛ́ИЯ *ж* bibliya (*tövrat və incil*).

БИОБОТА́НИКА *ж* biobotanika; bioloji botanika (*bitkilərin həyatından bəhs edən elm*).

БИОБОТАНИЧЕСКИЙ *биоботаника* *сөз. сиф.*

БИОГЕНЕТИЧЕСКИЙ *биогенетика* *сөз. сиф.*; biogenetik.

БИОГЕОГРАФИЧЕСКИЙ *биогеография* *сөз. сиф.*; biocoğrafi.

БИОГЕОГРА́ФИЯ *ж* biocoğrafiya (*Yerin təbii şəraitindən geoloji tarixindən asılı olaraq Yer üzündə heyvan və bitki orqanizmlərinin yayılmasından bəhs edən elm*).

БИОГЕОХИМИЧЕСКИЙ *биогеохимия* *сөз. сиф.*, biogeokimyəvi.

БИОГЕОХИ́МЯ *ж* biogeokimya (*Yer kürə-sindəki üzvi elementlərin həyatının tarixini öyrənan elm*).

БИО́ГРАФ *м* bioqraf (*tərcümei-hal yazan*).

БИОГРАФИЧЕСКИЙ *биография* *сөз. сиф.*, bioqrafik; *tərcümei-hala aid*; *биографический роман* bioqrafik roman.

БИОГРА́ФИЯ *ж* bioqrafiya; *tərcümei-hal*.

БИОДИНА́МИКА *ж* biodinamika (*orqanizmlərin ümumi həyat fəaliyyətindən bəhs edən elm*).

БИОЛОГ *м* bioloq (*biologiya mütəxəssisi*).

БИОЛОГИ́ЗМ *ж мн. нет* biologizm (*elmə zidd olaraq ictimai hadisələri bioloji hadisələrə izah etmək meyli*).

БИОЛÓГИЯ *ж мн. нет* biologiya.

БИОМЕХАНИКА *ж* biomexanika (*heyvanların və insanın hərəkət fəaliyyətindən bəhs edən elm*).

БИОПРЕПАРАТЫ *мн. тиб.* biopreparatlar (*yoхucu хəstəliklərin qabağını almaq üçün bədənə vurulan bioloji dərmanlar*).

БИОПСИЯ *ж мн. нет* biopsiya (*хəstəliyi müəyyən etmək məqsədilə mikroskop altında tədqiq etmək üçün хəstənin bədəninin bir yerindən kəsilib götürülən toxuma tikəsi*).

БИОСТАНЦИЯ *ж* (биологическая станция) biostansiya; bioloji stansiya.

БИОСФЕРА *ж* biosfera (*Yer üzərində həyat olan sahə*).

БИОФИЗИКА *ж* biofizika; bioloji fizika (*fizikanı biologiyaya tətbiq etməklə məşğul olan elm*).

БИОХИМИЧЕСКИЙ *биохимия* *сөз.сif.*; biokimyəvi; **биохимический** *процесс* biokimyəvi proses.

БИОХИМИЯ *ж* biokimya; bioloji kimya (*canlı orqanizmdə əmələ gələn kimyəvi prosesləri öyrənmə elm*).

БИСМУТ *бах* висмут.

БИСУЛЬФАТ *м. kim.* bisulfat, hidrosulfat.

БИСУЛЬФИТ *м. kim.* bisulfit, hidrosulfit.

БЛАГОДАРЕНИЕ *ср* razılıq, təşəkkür, minnətdarlıq, şükür.

БЛАГОДАРИТЬ *несов.* razılıq etmək, təşəkkür etmək, minnətdarlıq etmək; \diamond **благодарю** sağ olun təşəkkür edirəm, minnətdaram; **благодарю (тебя, вас)** təşəkkür edirəm (sənə, sizə); **çox sağ ol(un)**; **благодарю покорно** *бах покорно*.

БЛАГОДАРНО *нареч.* minnətdarlıqla, razılıqla, təşəkkürlə.

БЛАГОДАРНОСТЬ *ж* razılıq, təşəkkür, minnətdarlıq.

БЛАГОДАРНЫЙ *прил.* 1. minnətdar, yaxşılıq bilən, razılıq edən, qədir bilən; 2. faydalı, gözəl, səmərəli, xeyirli; \diamond **я вам очень благодарен** sizdən çox razıyam.

БЛАГОДАРСТВЕННЫЙ *прил. köhn.* təşəkkür (razılıq) ifadə edən; **благодарственное письмо** təşəkkür (razılıq) məktubu.

БЛАГОДАРСТВОВАТЬ *несов. köhn.* *бах* благодарить.

БЛАГОДАРЯ *пред.* ... sayəsində, ...nəticəsində, ...görə, ...köməyi ilə, ...səbəb, ...səbəbinə, ...üzündən; \diamond **благодаря тому, что союз** ... görə, olduguna görə, ...nəticəsində; ...səbəbinə.

БЛАГОДАТНЫЙ *прил.* 1. bərəkətli, bol; 2. xeyirli, faydalı.

БЛАГОДАТЬ *ж. мн. нет* bərəkət; bolluq, firavanlıq, nemət; \diamond **благодать в доме** (*вхождении и т.д.*) firavanlıq, bolluq, gen-bolluq.

БЛАГОДЕНСТВЕННЫЙ *прил. köhn.* xoşbəxt, səadətli, uğurlu, şən, şad, firavan.

БЛАГОДЕНСТВИЕ *ср мн. нет köhn.* xoşbəxtlik, səadət, ağgün, dinclik, salamatlıq, rifah, firavanlıq, aydınlıq.

БЛАГОДЕНСТВОВАТЬ *несов. köhn.* xoşbəxt yaşamaq, firavanlıqla yaşamaq, rifah içində yaşamaq.

БЛАГОДЕТЕЛЬ *м köhn.* hami, havadar, pənah, xilaskar, xeyirxah.

БЛАГОДЕТЕЛЬНИЦА *ж köhn.* hami, havadar, pənah, xilaskar, xeyirxah qadın (qız).

БЛАГОДЕТЕЛЬНОСТЬ *ж köhn.* xeyirxahlıq, xilaskarlıq, havadarlıq.

БЛАГОДЕТЕЛЬНЫЙ *прил. köhn.* 1. xeyirli, faydalı; 2. xilasedici, nicatverici.

БЛАГОДЕТЕЛЬСТВОВАТЬ *несов. köhn.* yaxşılıq etmək, xeyir vermək, xeyirxahlıq etmək, kömək etmək, himayə etmək.

БЛАГОДЕЯНИЕ *ср* yaxşılıq, kömək, iltifat, əl tutma.

БЛАГОДУШЕСТВОВАТЬ *несов.* kef cəkmək, keflə yaşamaq, səfa sürmək.

БЛАГОДУШИЕ *ср* 1. mülayimlik, yumşaqlıq, ürəyinaziklik; 2. yaxşılıq, mərəmət; 3. *köhn.* alicənablıq, mərədlik; 4. laqeydlik, xatircəmlik, qayğısızlıq, arxayınçılıq.

БЛАГОДУШНО *нареч.* 1. iltifatla, mərəmətlə, xeyirxahlıqla, xöşqəlbliklə, mehribanlıqla; 2. laqeydliklə, sakit, sakit-sakit, xatircəmliklə, qayğısızlıqla, arxayınlıqla.

БЛАГОДУШНЫЙ *прил.* 1. mülayim, yumşaq, nazikrəкли, rəhmдил, xeyirxah, mərəmətli; 2. *köhn.* alicənab, mərəd; 3. qeydsiz, qayğısız, laqeyd, xatircəm, arxayın.

БЛАГОЖЕЛАТЕЛЬ *м* xeyirxah (adam).

БЛАГОЖЕЛАТЕЛЬНИЦА *ж* xeyirxah qadın (qız).

БЛАГОЖЕЛАТЕЛЬНО *нареч.* xeyirxahlıqla, dostcasına.

БЛАГОЖЕЛАТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* xeyirxahlıq, dostluq.

БЛАГОЖЕЛАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. xeyirxah dost; 2. yaxşı.

БЛАГОЖЕЛАТЕЛЬСТВОВАТЬ *несов. köhn.* yaxşılıq etmək, xeyirxahlıq göstərmək.

БЛАГОЗВУЧИЕ *ср мн. нет* ahəngdarlıq, ahəng, gözəllik, məlahət (səsdə).

БЛАГОЗВУЧНОСТЬ *ж мн. нет* *бах* благозвучие.

БЛАГОЗВУЧНЫЙ *прил.* xoşavaz, xoşahəng, ahəngdar, məlahətli (səs).

БЛАГОЙ I *прил.* yaxşı, gözəl, xoş; **благое намерение** xoş (yaxşı) niyyət; \diamond **благую часть избрать** *köhn.* *бах* часть.

БЛАГОЙ II *прил. köhn. тəһ.* 1. pis, çirkin, yaman; 2. dəli, dəlisov, tərs, qanmaz, azgın; \diamond **благим матом кричать** var gücü ilə bağırmaq, şivən qorarmaq.

БЛАГОЛЕПИЕ *ср мн. нет köhn.* gözəllik, qəşənglik, əzəmət.

БЛАГОЛÉПНЫЙ *прил. köhn.* gözəl, qəşəng, əzəmətli.

БЛАГОМЫСЛЯЩИЙ *прил. köhn.* 1. xoş-niyyət, xoşfikir; 2. ağıllı, sağlam fikirli.

БЛАГОНАДЕЖНОСТЬ *жс мн. нет* etibar, sədaqət.

БЛАГОНАДЕЖНЫЙ *прил.* etibarlı, inanılmış, sədaqətli; \diamond *будьте благонадежны* arxayın olun, əmin olun.

БЛАГОНАМÉРЕННО *нареч. köhn.* xoş niyyətlə, yaxşı məqsədlə.

БЛАГОНАМÉРЕННОСТЬ *жс мн. нет köhn.* xoş niyyət, xoş məqsəd.

БЛАГОНАМÉРЕННЫЙ *прил. köhn.* xoşniyyət, etibarlı, sədaqətli.

БЛАГОНРА́ВИЕ *ср. мн. нет köhn.* ədəb, əqlaq.

БЛАГОНРА́ВНЫЙ *прил. köhn.* ədəbli, əqlaqlı, tərbiyəli, xoşxasiyyət.

БЛАГООБАЗИЕ *ср мн. нет köhn.* gözəllik, qəşənglik, xoş görünüş, xoş görkəm.

БЛАГООБРАЗНЫЙ *прил.* gözəl, qəşəng, xoşgörkəm, xoşsürət, yarışıqlı, xoşsima.

БЛАГОПОЛУ́ЧИЕ *ср мн. нет* 1. salamatlıq, əmin-amanlıq; 2. xoşbəxtlik, firavanlıq, rifah.

БЛАГОПОЛУ́ЧНО *нареч.* sağ-salamat; müvəffəqiyyətə; asan, rahat; \diamond *все благополучно (где, у кого)* hər şey yaxşıdır, hər şey qaydasındadır, sağ-salamatlıqdır.

БЛАГОПОЛУ́ЧНЫЙ *прил.* 1. sağ-salamat, müvəffəqiyyətli; 2. xoşbəxt, firavan.

БЛАГОПРИЯТНО *нареч.* yaxşı, faydalı, əlverişli.

БЛАГОПРИЯТНОСТЬ *жс мн. нет* əlverişlilik, münasiblik, yaxşılıq.

БЛАГОПРИЯТНЫЙ *прил.* 1. əlverişli, münasib, yararlı, müvafiq; 2. xoş, gözəl, yaxşı.

БЛАГОПРИЯТСТВОВАНИЕ *ср* kömək etmə, əlverişli şərait yaratma.

БЛАГОПРИЯТСТВОВАТЬ *несов.* kömək etmək, şərait yaratmaq, asanlaşdırmaq.

БЛИЖАЙШИЙ *прил.* ən yaxın, yaxındakı.

БЛИЖЕ *срав. ст. к близкий и близко* 1. daha yaxın; 2. yaxına; *подойди ближе* yaxına gəlmək; \diamond *ближе к делу* mətləbə keç, təfsilat lazım deyil, qısa elə.

БЛИЖНИЙ *прил.* 1. yaxın; yaxındakı; 2. *в знач. сущ.* qohum, yaxın adam.

БЛИЗ *пред.* ... yaxınlığında, ... yanında, ... ətrafında.

БЛИЗЕХОНЬКО *нареч.* çox yaxın, lap yaxın.

БЛИЗИТЬСЯ *несов.* yaxınlaşmaq.

БЛИЗКИЙ *прил.* yaxın.

БЛИЗКО *нареч.* 1. yaxında; 2. yanından; 3. yaxın.

БЛИЗЛЕЖАЩИЙ *прил.* yaxındakı, qonşuluqdakı, yanaşı.

БЛИЗНЕЦЫ *мн. (ед. близнец м)* əkiz.

БЛИЗОРУ́КИЙ *прил.* 1. yaxından görə, uzağı görməyən; 2. *мәҷ.* fərasətsiz, bəsirətsiz, gələcəyi görməyən.

БЛИЗОРУ́КОСТЬ *жс мн. нет* 1. yaxından görmə, uzağı görməmə (göz zəifliyi); 2. *мәҷ.* fərasətsizlik, bəsirətsizlik, gələcəyi görə bilməmə.

БЛИ́ЗОСТЬ *жс мн. нет* yaxınlıq.

БЛУЖДА́НИЕ *ср* 1. azma, çaşma; yoldan azma; 2. sərsərilik; 3. gəzmə, dolaşma.

БЛУЖДА́ТЬ *несов.* 1. azmaq, çaşmaq; 2. gəzmək, dolaşmaq; \diamond *мысли (глаза) блуждают* fikri özündə dəyil.

БЛУЖДАЮЩИЙ *прич.* azan, çaşan, gəzən, dolaşan; sərgərdan; \diamond *блуждающие огни (огоньки)* bataqlıq alovu (*gəcələr bataqlıq yerlərdə görünən zəif alov*); *блуждающая почка* *тиб.* *Azan böyrək (normal yerini dəyişmiş və hərəkət edən böyrək); блуждающий нерв* *анат.* *azan əsəb.*

БЛУ́ЗА (üst köynəyi).

БЛУ́ЗКА (üst köynəyi).

БЛУ́ЗНИК *м köhn.* bluzə geyən (*inqilabdan əvvəl istismarçı siniflər tərəfindən fəhlələrə, sənətkarlara verilən ad*).

БЛЮДЕ́ЧКО *ср* kiçik nəlbəki, mürəbbə nəlbəkisi; \diamond *как на блюдечке* ovucun içi kimi.

БЛЮ́ДО *ср* 1. dövrə, boşqab; iri nimçə; 2. yemək, xörək; \diamond *как на блюде* bax *блюдечко*.

БЛЮ́ДЦЕ *ср* nəlbəki.

БО́ДРО *нареч.* 1. qıvraq, gümrah; yorulmadan, ruh yüksəkliyi ilə, ürəklə, həvəslə, qeyrətlə; 2. sevinclə; 3. *köhn.* cəsarətlə, igidlilə, qoçaqcasına.

БО́ДРОСТЬ *жс мн. нет* 1. cəsarət, gümrahlıq, ruh yüksəkliyi, qıvraqlıq, qeyrət; 2. sevinc.

БО́ДРСТВОВАНИЕ *ср.* ayıq qalma, yatmata, sayıq olma, oyaqlıq, ayıqlıq, sayıqlıq.

БО́ДРСТВОВАТЬ *несов.* ayıq qalmaq, yatmataq, yuxusuz qalmaq, sayıq olmaq.

БО́ДРЫЙ *прил.* 1. gümrah, diribax, möhkəm, qıvraq; 2. ayıq, sayıq; 3. *köhn.* qoçaq, igid.

БО́ДРЯЩИЙ *прич.* 1. qıvraqlaşdıran, həvəsləndirən, ruhlandırان, canlandırان; gümrahlaşdırان 2. sevincdirən

БОКС I *м мн. нет ср.* boks (*xüsusi qayda ilə yumruq döyüşü*).

БОКС II *м мн. нет* boks (*saç vurmaq üsulu*).

БОКС III *м* boks (*xəstəxana palatasının bir hissəsi*).

БО́ЛЕ *köhn. məh.* bax *больше*.

БОЛЕВО́Й *боль* *сөз. сif.*; *болевые ощущения* ağrı hissi.

БО́ЛЕЕ *нареч.* 1. daha çox, daha artıq; 2. daha; *более сильный* daha güclü; \diamond *более или менее* qismən, müəyyən dərəcəyə qədər; *все более и более* tədriclə (*artan və ya əksilən*), *тем более* xüsusən; *более того* hətta, daha çox; *не более (и) не менее как...; ни более (и) ни менее как... нә аз, нә çox; məhз, lap; более чем...; более того* tamamilə, son dərəcə.

БОЛЕЗНЕННО нареч. 1. iztirabla, əziyyətə, əzabla; ürək acısı ilə; 2. *məc.* ağır, çətin; 3. xəstə kimi.

БОЛЕЗНЕННОСТЬ ж мн. нет xəstəlik, ağrı.

БОЛЕЗНЕННЫЙ прил. 1. xəstə, naxoş, azarlı; nasaz, tez-tez xəstələnən; **болезненный человек** azarlı adam, tez-tez xəstələnən adam; **в болезненном состоянии** xəstə halda; 2. ağır, ağırıyan; 3. iztirablı, əzablı, əziyyətli; 4. *məc.* qeyri-normal, qeyri-adi, qeyri-təbii; **болезненное явление** qeyri-normal hal; \diamond **болезненное самолечение** həddindən artıq təkəbbür.

БОЛЕЗНЕТВОРНЫЙ прил. хйс. xəstəlik törədən; **болезнетворные микробы** xəstəlik törədən mikroblar.

БОЛЕЗНЕУСТОЙЧИВЫЙ прил. xəstəliyə davamlı, xəstəliyə az tutulan; **болезнеустойчивые сорта хлопчатника** pambığın xəstəliyə davamlı sortları.

БОЛЕЗНЫЙ прил. тәһ. 1. yazıq, fağır, biçār; 2. ramlı, ürəyinazık.

БОЛЕЗНЬ ж xəstəlik, naxoşluq, azar; dərd; \diamond **болезни роста** inkişaf çətinlikləri.

БОЛЕУТОЛЯЮЩИЙ прил. тиб. ağrıkəsən; **болеутоляющие средства** ağrıkəsən dərmanlar.(ağrıkəsici)

БОЛЬ ж 1. ağrı; 2. *məc.* qəm, qüssə, dərd.

БОЛЬНИЦА ж xəstəxana.

БОЛЬНИЧНЫЙ больница *söz. sif.;* **больничный режим** xəstəxana rejimi; **больничные листок** xəstəlik kağızı.

БОЛЬНО нареч. 1. agrıdaraq, incidərək; 2. bərk, şiddətli; **больно ударить** bərk vurmaq; 3. *в знач. сказ.* a) ağrıyır, incidir; **глазom больно от света** işıqdan gözlərim ağrıyır; b) ağır gəlir; **больно слышать такую клевету** bu cür böhtamı eşitmək adama ağır gəlir; 4. *dan.* çox, xeyli, son dərəcə; **больно много** son dərəcə çox; **больно хитёр** çox hiyləgərdir (bicdir); \diamond **сделать больно (кому)** ağrıtmaq, incitmək.

БОЛЬНОЙ прил. 1. xəstə, naxoş, azarlı; **больной человек** xəstə adam; *в знач. суц.* xəstə; **примём больных** xəstələrin qəbulu; **больной выздоровел** xəstə sağaldı; 3. *məc.* iztirablı; acı; **больные воспоминания** acı xatirələr; 4. *məc.* nasaz, pozulmuş, təmir tələb edən (*maşın, dəzgah və s.*); \diamond **больное место** 1) bədənin ağrıyan yeri, xəstə yeri; 2) *məc.* zəif cəhət; **больной вопрос** yetişmiş, lakin həlli çətin olan məsələ, vacib məsələ; **валить с больной головы на здоровую** (сваливать, перекаладывать) günahı (*eybi, məsuliyyəti və s.*) özgəsinin üstünə uxtmaq (atmaq).

БОЛЬШЕ 1. *срав. ст.* к большой, великий и много daha, daha çox, daha artıq; **этот стол больше того** bu stol o birisindən (daha) böyükdür; **мальчик больше похож на отца** uşaq atasına daha çox oxşayır; **у меня больше книг, чем у тебя** mənim kitabların səninkindən

(daha) çoxdur; 2. *нареч.* bir daha, bundan sonra, daha; **больше не делай таких вещей** bundan sonra (bir daha) belə şeylər etmə; **больше вопросов нет?** Daha sual yoxdur ki? \diamond **больше чем, больше того** bax более; **не больше (и) не меньше как...** nə az, nə çox; məhz, lap.

[**БОЛЬШЕ...**] *mürəkkəb sözlərin* “böyük”, “iri”, “yəkə” mənasında olan birinci tərkiб hissəsi; *məc.:* **большеглазый** (irigöz); **большеносый** (yekəburun).

БОЛЬШИЙ срав. ст. к большой и великий daha böyük, daha çox, həddən artıq; \diamond **большой частью, по большей части** çox vaxt, əksərən, başlıca olaraq; **большая половина** çox hissəsi; **самое большее** ən çoxu.

БОЛЬШИНСТВО ср мн. нет çoxluq, əksəriyyət; çoxusu, çox hissəsi.

БОЛЬШОЙ прил. 1. böyük, yəkə, iri; **большая победа** böyük qələbə; **большие шаги** iri addımlar; 2. görkəmli; **большой специалист** görkəmli mütəxəssis; 3. çox güclü, qüvvətli, təsirli; **оказать большое воздействие** güclü təsir etmək; \diamond **большой свет** *köhn.* aristokrat cəmiyyəti, zadəgan cəmiyyəti; **на большую (барскую, широкую) ногу** bax нога; **от большого ума, с большого ума** bax ум; **сам большой** *köhn.* özü öz agası; **сделать большие глаза, смотреть большими глазами** bax göz.

БОЛЬШУЩИЙ прил. çox böyük, çox yəkə.

БОЛЯЧКА ж 1. yara, çıban, sızanaq; 2. *məc.* nöqsan.

БОР I м (мн. боры) bor, iynəyarpaqlılar meşəsi, **сосновый бор** şam meşəsi, şamlıq, \diamond **с бору да с сосенки** hərə bir dərədən, **сыр-бор загорелся (горит)** (*откуда, из-за чего*) ...üstündə mərəkə qalxdı.

БОР II м bor (*kimyəvi element*).

БОР III м тиб. bor, burgu (*diş həkimlərinin işlədiyi polad burgu*).

БОРЖОМ м borjom.

БОРЖОМНЫЙ боржом *söz. sif.;* **боржомный источник** borjom çeşməsi.

БОРНЫЙ бор *söz. sif.;* **борная кислота** *kim.* borat turşusu.

БОРОДА ж (мн. бороды) saqqal; \diamond **смеяться в бороду** biğəlti gülmək.

БОРОДАВКА ж ziyil

БОРОДАВОЧКА бородавочка *söz. kiç., ziyil-cik.*

БОРОДАВЧАТЫЙ прил. ziyilli.

БОРЩ м borş.

БОТАНИК м botanik, nəbatətçi.

БОТАНИКА ж botanika, nəbatət.

БОТАНИЧЕСКИЙ ботаника *söz. sif., ботанический сад* botanika (nəbatət) bağı.

БОЯЗЛИВО нареч. qorxa-qorxa, çəkinə-çəkinə; cəsəratətsiz.

БОЯЗЛИВОСТЬ ж qorxaqlıq, cəsəratətsizlik.

БОЯЗЛИВЫЙ *прил.* qorxaq, qorxacaq, casaratsız.

БОЯЗНЕННЫЙ боязнь *сöz. sif.*

БОЯЗНО *в знач. сказ.* qorxuludur, xatadır.

БОЯЗНЬ *ж* 1. qorxu; 2. nigarançılıq, iztirab.

БОЯРЫШНИК *м бот.* yemişan.

БОЯРЫШНИЦА *ж зоол.* yemişan kəpənəyi (*zərərverici cücü*).

БРОВКА *ж* 1. бровь *сöz. kiç.*; nazik qaş, qələm qaş; 2. *xüs.* qanov, arx kənarı.

БРОВНЫЙ бровь *сöz. sif.*

БРОВЬ *ж* qaş; \diamond **не в бровь а (прямо) в глаз** sərrast, lap yerində (*deyilmiş söz, ifadə*).

БРОМ *м* brom (1. *kimyəvi element*; 2. *dərman*).

БРОМИСТЫЙ *прил. kim.* bromlu.

БРОМОВЫЙ brom *сöz. sif.*; **бромовый завод** brom zavodu.

БРОНХИ *мл. (ед. бронх м) anat.* bronxlar (*nəfəs borusunun aq ciyərdə gedən şaxələri*).

БРОНХИАЛЬНЫЙ бронхи *сöz. sif.*; **бронхиальные железы** *анат.* bronxial vəzilər.

БРОНХИОЛЫ *мл. anat.* bronxiolar (*aq ciyərdə bronxların ən incə şaxələri*).

БРОНХИТ *м tib.* bronxit (*bronxların selikli qişasının iltihabı*).

БРОШЮРА *ж* kitabça.

БРОШЮРКА брошюра *сöz. kiç.*

БРОШЮРОВАЛЬНЫЙ *прил. мәtb.* kitab bağlayan; **брошюровальный станок** kitab bağlayan dəzğah.

БРОШЮРОВАНИЕ *ср* bax **брошюровка**.

БРОШЮРОВАННЫЙ *прич. мәtb.* kitab şəklində bağlanmış.

БРОШЮРОВАТЬ *несов. мәtb.* kitab bağlamaq (*çap olunmuş səhifələri kitab şəklində bir-birinə tikmək*).

БРОШЮРОВАТЬСЯ *несов. мәtb.* kitab bağlanmaq (*çap olunmuş səhifələr*).

БРОШЮРОВКА *ж мл. нет мәtb.* kitab bağlama (*çap olunmuş səhifələri kitab şəklində bir-birinə tikmə*).

БРОШЮРОВОЧНЫЙ брошюровка *сöz. sif.*

БРОШЮРОВЩИК *м мәtb.* kitabbağlayan, kitabtikən işçi.

БРОШЮРОВЩИЦА *ж* kitab bağlayan, kitabtikən qadın (qız).

БРУЦЕЛЛЁЗНЫЙ бруцеллёз *сöz. sif.*; bruselyozlu.

БРЫЖЕЙКА *ж анат.* mezenterium (*bağırsaqları qarın boşluğunun dal divarına bağlayan periton бүküşü*).

БРЫЖИ *ед. нет бax* **жабо**.

БРЫНЗА *ж мл. нет* brnza (*qoyun pendiri*).

БРЫНЗОВЫЙ брынза *сöz. sif.*

БРЮКВА *ж бот.* şalğam.

БРЮКВЕННЫЙ брюква *сöz. sif.*; *şalğamdan hazırlanmış; брюквенный соус* şalğam sousu.

БРЮКВИНА *ж дан.* bir baş şalğam.

БРЮКИ *ед. нет* şalvar.

БРЮХО *ср дан* qarın; *ползать на брюхе* yaltaqlıq etmək, yaltaqlanmaq, alçalmaq, sürüklənmək.

БРЮХОВИНА *ж анат.* mədə, icalat (*ğövsəyən heyvanlarda*).

БРЮХОНОГИЕ *мл. (ед. брюхоногое ср) зоол.* qarınayaqlılar (*mollyuskaların bir cinsi*).

БРЮШИНА *ж анат.* periton (*qarın boşluğu divarlarını və üzvlərini örtən seroz qişa*).

БРЮШИННЫЙ *анат. брюшина* *сöz. sif.*; **брюшинный нерв** periton əsəbi-siniri

БРЮШКО *ср (мл. брюшки)* 1. qarıncıq; 2. bir qədər böyük qarın, göbək; 3. *xüs.* heyvanın qarın hissəsindən soyulan dəri.

БРЮШНОЙ брюхо *сöz. sif.*; \diamond **брюшной тиф** *tib.* qarın yatalağı.

БУГОР *м* 1. təpə; 2. qabarıq.

БУГОРОК *м* 1. təpəciк, kiçik təpə; 2. qabarıciq, şiş; 3. *məc.* ləpə (*suda*).

БУГОРЧАТК *ж мл. нет tib. köhn.* vərəm.

БУГОРЧАТЫЙ *прил.* qabarıq; **бугорчатый лист** qabarıq yarpaq.

БУГРИСТЫЙ *прил.* təpəlik, təpələrlə örtülü; **бугристая местность** təpəlik yer.

БУДЕТ 1. *в знач. сказ.* olacaqdır; 2. *межд.* bəsdir! yetər! kifayətdir!

БУДИЛЬНИК *м* zəngli saat.

БУДИРОВАТЬ *несов.* bax **возбуждать, возмущать**.

БУДИТЬ *несов.* oyatmaq, oyandırmaq, ayılıtmaq.

БУДТО союз guya, sanki, elə bil (ki).

БУДУЩЕЕ *ср мл. нет* gələcək; *счастливое будущее* *xəşbəxt gələcək*.

БУДУЩИЙ *прил.* gələcək, gələn; **будущее поколение** gələcək nəsil; **в будущий раз** gələn dəfə; \diamond **будущее время** *грам.* gələcək zaman.

БУДУЩНОСТЬ *ж мл. нет* gələcək.

БУЖИРОВАТЬ *несов. tib.* mil ilə tədqiq etmək, mil salmaq, bujlamaq.

БУЗИНА *ж мл. нет бот.* gəndalaş.

БУЗИННИК *м мл. нет* gəndalaşlıq.

БУЗИННЫЙ, БУЗИНОВЫЙ бузина *сöz. sif.*; **бузиновый куст** gəndalaş kolu.

БУКЕТ *м* 1. buket, gül dəstəsi; 2. ətir, xoş iy; 3. *məc.* təravat.

БУКЕТЕЦ, БУКЕТИК *м* buket *сöz. kiç.*

БУКЕТИРОВАКА *ж к. т.* buketləmə (*dəstə-dəstə bitmək üçün bitkiləri əkmə və ya seyrəkləşdirmə üsulu*).

БУКЕТНЫЙ букет *сöz. sif.*; buket kimi.

БУЛАВКА *ж* sancaq; **деньги на булавки** *köhn. cib xərciyyə, xırda xərclik*.

БУЛАВОЧНИК *м* 1. sancaq qutusu, iynədan; 2. sancaqçı (*sancaq qayıran usta*).

БУЛАВОЧНЫЙ булавка *сöz. sif.*; **булавочная коробка** sancaq qutusu; **с булавочную головку** çox kiçik, xırdaca, bambalaca.

БУЛАВЧАТЫЙ *прил.* sancaqşəkili, sancağa oxşayan, sancaqvarı; **булавчатые гвозди** sancaqvarı mısır (*çox nazik və xırda mısır*).

БУЛАТ *м köhn.* 1. polad; 2. polad tiyə, хəncər.

БУЛАТНЫЙ *köhn.* **булат** *söz. sıf.:* булатный меч polad qılınc.

БУЛКА *жe* bulka.

БУЛОЧКА *жe* булка *söz. kiç.*

БУЛОЧНАЯ *жe* 1. bulka dükanı; 2. çörəkçixana.

БУЛОЧНИК *м* 1. bulqaçı, çörəkçi; bulkasatan, çörəksatan; 2. bulkabişirən, çörəkbişirən.

БУЛОЧНЫЙ булка *söz. sıf.;* **булочное производство** bulka istehsalı.

БУЛЬВАР *м* bulvar.

БУЛЬОН *м* bulyon, ət suyu.

БУЛЬОННЫЙ бульон *söz. sıf.*

БУМАГА I *жe* 1. kağız; **папиросная бумага** papiros kağızı; **оберточная бумага** sarğı kağızı; 2. vəsiqə, sənəd; 3. məktub; 4. *мн.* **бумаги** qiymətli kağızlar; **на бумаге (быть, оставаться)** kağız üzərində (qalmaq) (*həyata keçənmək, yerinə yetirilməmək*).

БУМАГА II *жe мн. нет köhn.* pambıq, iplik; pambıqlı; **ткань из шерсти с бумагой** pambıq qarışıqlı yun parça.

БУМАГОПРЯДЕНИЕ *ср мн. нет* iplik istehsalı, pambıq parça istehsalı.

БУМАГОПРЯДИЛЬНЫЙ бумагопрядение *söz. sıf.:* бумагопрядильная фабрика iplik fabriki; бумагопрядильная машина iplikəyirən maşın.

БУМАГОПРЯДИЛЬНЯ *жe* iplik fabriki.

БУМАГОПРЯДИЛЬЩИК *м* iplik fabriki fəhləsi, iplikəyirən.

БУМАГОПРЯДИЛЬЩИЦА *жe* iplikəyirən, iplik fabriində işləyən qadın (qız).

БУМАЖКА *жe* бумага *söz. kiç.:* 1. kağız parçası; 2. kağız pul.

БУМАЖНИК I *м* bumajnik (*pul və kağız qoymaq üçün cib kisəsi, portmanet*).

БУМАЖНИК II *м* 1. kağız sənayesi fəhləsi; 2. iplik sənayesi işçisi.

БУМАЖНЫЙ бумага *söz. sıf.:* бумажные деньги kağız pul; бумажная материя pambıq parça.

БУМАЖОНКА *жe* kağız parçası.

БУРАК *м тəh.* 1. qırmızı çugundur, pazı, zılıx; 2. *мн.* **бураки** çugundur şorbasi; 3. girdə qutu.

БУРАЧНЫЙ бурак *söz. sıf.;* бурачный sok pazı (çugundur) şirəsi.

БУРАЧОК *м* бурак *söz. kiç.*

БУРНО *нареч.* coşqun, gurultulu, qızğın sürətdə, həyəcanla.

БУРНОСТЬ *жe мн. нет* coşqunluq, qızğınlıq.

БУРНЫЙ *прил.* 1. boranlı, tufanlı, küləkli; бурная зима boranlı qış; 2. coşqun, dalgalı; бурное море coşqun dəniz; 3. gurultulu, həyəcanlı; бурные аплодисменты gurultulu

alqışlar; 4. şiddətli, güclü kəskin, qızğın; 5. iti, sürətli, gur; бурное развитие sürətli inkişaf.

БУТЕРБРОД *м* buterbrod.

БУТЕРБРОДНЫЙ бутерброд *söz. sıf.*

БУТЫЛОЧНЫЙ бутылка *söz. sıf.:* **бутылочный цвет** tünd yaşıl (rəng).

БУФЕТ *м* bufet.

БУФЕТНЫЙ 1. буфет *söz. sıf.;* 2. *в знач. суц.* буфетная *жe köhn.* yemək otağı.

БУФЕТЧИК *м* 1. bufetçi, bufet qulluqçusu; 2. köhn. bufet sahibi.

БУФЕТЧИЦА *жe* 1. bufetçi qadın (qız); 2. köhn. bufet sahibəsi.

БУФЫ *мн.* büzmə (*qadın paltarında qatlar, çinlər*).

БУХГАЛТЕР *м* mühasib.

БУХГАЛТЕРИЯ *жe* mühasibat; двойная бухгалтерия iki hesablı mühasibat

БУХГАЛТЕРСКИЙ бухгалтер вə бухгалтерия *söz. sıf.;* бухгалтерская должность buxalter vəzifəsi; бухгалтерские книги buxalteriya dəftərləri; бухгалтерские курсы buxalterlik kursu.

БЫ *част. şərt, xahiş, arzu bildirən hissəçik:* я тоже уехал бы, если бы закончил работу işimi qurtarsaydım, mən də gedərdim; ты прилеж бы сən bir az uzanaydın; мне хотелось бы... mən istərdim ki ...

БЫВАЛО *вв. сл.* bəzən, qabaqlarda, keçmişdə, vaxtilə, bir vaxtlar; hərdənbir; əvvəllər; iş düşəndə, yeri düşəndə; в молодости, бывало, он охотился на медведя вaxtilə cavanlığında o, ayı ovuna çıxardı; **как ни в чем не бывало** heç bir şey olmamış kimi.

БЫВАЛОСТЬ *жe мн. нет* təcrübəlilik, dünyagörmüslük.

БЫВАЛЫЙ *прил.* 1. təcrübəli, çoxgörmüş, bişkin, oddan-alovdan keçmiş; он бывалый человек o, dünyagörmüş adamdır; 2. olmuş, adi; это дело бывалое bu adi işdir; 3. keçmiş, əvvəlki; бывалое время keçmiş əyyam.

БЫВАТЬ *несов.* olmaq; в пустынях бывают сильные ветры səhralarda şiddətli küləklər olur; по вечерам он бывает в клубе axşamlar o, klubda olur; **как не было** yox oldu, elə bil heç olmamış, elə bil əl ilə götürdün; **как ни в чем не бывало** heç bir şey (iş) olmamış kimi, sanki xəbəri yoxmuş kimi; **ничего не бывало** heyrir, yox, qətiyyənlə, əsla; **не бывать** ola bilməz, heç vaxt.

БЫВШИЙ *прил.* keçmiş; бывший директор keçmiş direktor.

БЫК *м* öküz; **брать быка за рога** bax **брать**; здоров как бык buga imi sağlam; **уперся как бык** tərsliyinə salıb, tərs damarı tutub.

БЫКОВАТЫЙ *прил. dan.* altan-altan baxan, qaşqabaqlı.

БЫЛО *часть* 1. *азərbaycanca sözlərin axırında* -di, -di, -mişdi, -mişdi şəkilçiləri ilə

verilir: ему было предложено ona təklif edilmişdi; 2. keçmiş zaman *fellərinin yanında bir işin başladığını, lakin bitmədiyini yaxud baş tutmadığını bildirir*; он начал было есть, но его вызвали yeməyə yenicə başlamışdı ki, onu çağdırlar.

БЫЛОЕ *ср* 1. olmuş şeylər, keçmiş zaman, qədim əyyam; 2. keçmiş; **вспомнить былое** keçmişini xatırlamaq.

БЫЛЮЙ *прил.* keçmiş, ötmüş, olmuş; **былые дни** keçmiş günlər.

БЫЛЬ *жс* 1. olmuş şey, əhvalat, həqiqət; **это был, а не сказка** bu nağıl deyil, həqiqətdir (olmuş şeydir); 2. olmuş hekayə, doğru hekayə.

БЫСТРО *нареч.* tez, iti, yeyin, cəld, sürətli.

БЫСТРОГЛАЗЫЙ *прил.* itigöz, tezgörən; gözdən iti; **быстроглазый ребёнок** itigöz uşaq.

БЫСТРОКРЫЛЫЙ *прил.* itiuşan; **быстрокрылый орёл** itiuşan qartal.

БЫСТРОНОГИЙ *прил.* itiayaq, qaçağan. itigedən, ayaqdan zirək; **быстроногий олень** itiayaq maral.

БЫСТРОПОРТЯЩИЙСЯ *прил.* tez xarab olan.

БЫСТРОРАСТУЩИЙ *прил.* tez bitən, tez böyüyən, tez boy atan.

БЫСТРОТА *жс* tezlik, yeyinlik, itilik, sürət; **с быстротой молнии** ildırım sürəti ilə.

БЫСТРОТЕКУЩИЙ *прил.* itiaxan, tezaxan; **быстротекущая речка** itiaxan çay.

БЫСТРОТЕЧНОСТЬ *жс мн. нет* tez keçmə, tez ötmə, tez ötüb (keçib) getmə, tez sovuşma.

БЫСТРОТЕЧНЫЙ *прил.* tezkeçən, tezötən, tezsovuşan; **быстротечное время** tez ötüb gedən vaxt.

БЫСТРОХОДНОСТЬ *жс мн. нет* tez yerimə, iti yerimə; itilik; sürət (*yerişdə*).

БЫСТРОХОДНЫЙ *прил.* itigedən, itiyerişli; sürətli; **быстроходное судно** itigedən gəmi.

БЫСТРЫЙ *прил.* tez, iti, yeyin, cəld, sürətli; **быстрое течение** iti cərəyan (axın).

БЫТ *м мн. нет* məişət, həyat, yaşayış, güzəran.

БЫТИЕ *ср мн. нет* fəls. varlıq; **бытие определяет сознание** şüuru varlıq təyin edir.

БЫТНОСТЬ *жс*: в бытность оlanda, olan zaman; в бытность мою студентом mən tələbə olanda (olan zaman).

БЫТОВАНИЕ *ср мн. нет* qalma, yaşama, davam etmə, durma (*məişətdə*).

БЫТОВАТЬ *несов.* olmaq, qalmaq, yaşamaq, durmaq, davam etmək (*məişətdə*).

БЫТОВИК *м* yaşayışdan yazan yazıçı.

БЫТОВОЙ *быт* *сöz. sif.*; məişətə yaşayışa aid olan; **бытовые условия** məişət (yaşayış) şəraiti; \diamond **бытовое явление** adi şey, hər günki şey.

БЫТЬ *несов.* (müxtəlif mənalarda) olmaq; \diamond должно быть уəqin ki; надо быть ehtimal ki, уəqin ki; **быть может, может быть** ola bilsin,

bəlkə, ehtimal; **как быть** nə etməli. (**я**) не я буду mən mən olmaram (deyiləm); adımı dəyişəmə, əgər...; **быть так** *köhn.* razıyam, oldu; **так и быть** уахşı, eybi yoxdur, olsun, qoy elə olsun; **быть за; быть на стороне** (*кого*) tərəfində olmaq, lehinə olmaq, müdafiə etmək; **быть заодно** (*с кем*) əlbir olmaq, əlbir tərzdə hərəkət etmək, sözü bir olmaq, həmfikir olmaq; **и был** **таков** bax **таков**; **была не была** hərçi badabad; **будь что будет** nə olursa-olsun, nə olsa; **что будет то будет** ya qismət, hərçi badabad; **стало быть** bax **стать**.

БЫТЬЕ *ср мн. нет* *köhn.* həyat, həyat tərz; \diamond **житье-бытье** bax **бытье**.

БЫЧАТИНА *жс мн. нет* buğa əti.

БЫЧАЧИЙ, БЫЧИЙ *бык* *сöz. sif.*; **бычачья кожа** buğa dərisi.

БЫЧИНА *жс* buğa dərisi.

БЫЧИНЫЙ *прил.* buğa -i (-ı); \diamond **быть бычку на веревочке** tez-gec əl-ayağı yığılacadır, başı bağlanacaqdır.

БЫЧОК *м* 1. cöngə; 2. zool. xulbalıq.

БЮДЖЕТ *м mal. bütəcə.*

БЮДЖЕТНЫЙ *бюджет* *сöz. sif.*; **бюджетный год** bütəcə ili.

БЮЛЛЕТЕНЬ *м* bülleten (1. *seçki zamanı namizədlərin siyahısı olan və seçki qutusuna salınan vəərəqə*; 2. *qısa, rəsmi məlumat*; 3. *müxtəlif idarə və ya müəssələr tərəfindən dövərəşırı nəşr edilən əsərlərin adı*; 4. *xəstəlik vəərəqəsi*).

БЮРО *ср нескл.* büro (1. *bəzi təşkilatların rəhbər orqanı*; 2. *bəzi idarələrin, kontorların adı*; 3. *yazı stolu*).

БЮРОКРАТ *м* bürokrat (1. *süründürməçi, rəsmiyyətçi*; 2. *burjuə dövlətlərində: böyük vəzifə sahibi*).

БЮРОКРАТИЗАЦИЯ *жс мн. нет* bürokratlaşdırma.

БЮРОКРАТИЗИРОВАТЬ *сов. и несев.* bürokratlaşdırmaq.

БЮРОКРАТИЗМ *м мн. нет* bürokratizm; süründürməçilik, rəsmiyyətçilik.

БЮРОКРАТИЧЕСКИ *нареч.* bürokratcasına.

БЮРОКРАТИЧЕСКИЙ *прил.* 1. bürokratik; **бюрократические элементы** bürokrat(ik) ünsürlər; 2. bürokratcasına; **бюрократический ответ** bürokratcasına cavab.

БЮРОКРАТИЧНЫЙ *köhn.* bax **бюрократический**

БЮРОКРАТИЯ *жс* bürokratiya (1. *бюроkratik idarə üsulu*; 2. *sobir. Burjuə dövlətlərində: yüksək vəzifə tutan məmurlar, bürokratlar*).

БЮРОКРАТКА *жс* bürokrat qadın (qız).

БЮСТ *м* büst (1. *insan bədəninəin bəldən yuxarı hissəsinin heykəli*; 2. *qadının döşü*).

БЮСТГАЛЬТЕР *м* büsthalter (qadın lifçiyi).

БЯЗЕВЫЙ *бязь* *сöz. sif.*: bezdən tikilmiş; **бязевая рубашка** bez köynək.

БЯЗЬ *жс мн. нет* bez.

В

В, ВО пред. I. “зде?” (“*harada*”) *sualına cavab olduqda*; -da, -də; **в чемодане** çamadananda; **в городе** şəhərdə; «*куда*» (“*hara?*”) *sualına cavab olduqda*; -a, -ə, -ya, -yə; **в сад баға**; **в город** şəhərə; **в столовую** aşxanaya; **в лес** meşəyə; 3. *bir şeyin neçə hissədən ibarət olduğunu, xüsusiyyətini, keyfiyyətini bildirdikdə*; -li, -li, lu, -lü; **драма в трёх актах** üç pərdəli dram; **проект в двух вариантах** iki variantlı layihə; **картина в светлых тонах** açıq tonlu şəkil; 4. *bir şeyin ağırlığını, böyüklüyünü, uzunluğunu, neçə hissədən ibarət olduğunu, qiymətini və s. bildirdikdə*; -lik, -liq; -luq; -lük **комната в двадцать метров** iyirmi metrlik otaq; **расстояние в два шага** iki addımlıq məsafə; **бомба весом в тонну** bir tonluq bomba; 5. -la, -lə, ...ilə; ...hesab ilə; **высчитать в процентах** faizlə hesablamaq; **выразить в метрических мерах** metr ölçüsü ilə ifadə etmək; **в тоннах** ton hesab ilə; 6. *məqsəd bildirdikdə*; -la, -lə, ...üçün, ... ötrü, ... məqsədilə; **сказать в шутку** zarafatla demək; **это ты говоришь в насмешку** sən bunu ələ salmaq üçün deyirsən; 7. *haftanın günləri ilə birgə işləndikdə* “...*günü*” *sözü ilə ifadə olunur*; **в воскресенье** bazar günü; **заседание состоится в субботу** iclas şənbə günü olacaqdır; 8. *bəzi hallarda tərcümə edilmir*: **играть в футбол** futbol oynamaq; **в пять раз больше** beş dəfə çox; **в этот день** bu gün; **быть в дружбе** dost olmaq; **в двух шагах от меня** məndən iki addım aralı; **сахар в кусках** parça qand; ◊ **в том числе** o cümlədən; **в качестве** ... sifətilə; **в случае необходимости** lazım gəldikdə; **разорвать в клочья** tükə-tükə etmək (dogramaq); **в клетку** dama-dama; **в полоску** zol (aq) –zol(aq); **в завитках** buruq-buruq; **в самом деле** dogrudan, həqiqətən; **в случае, если** ... əgər ..., hərgah, ... təqdirdə; **во-первых** əvvələn; **во-вторых** ikincisi; **в-третьих** üçüncüsü.

ВАЖНЕЙШИЙ *прев. ст. к важный*; ən mühüm, ən əhəmiyyətli, ən vacib.

ВАЖНО *нареч. I.* təmkinlə, vüqarla; 2. lovğa-lovğa.

ВАЖНОСТЬ *жс мн. нет I.* əhəmiyyət, mühümlük; 2. vüqar, təmkin; 3. lovğalıq, təşəxxüs; ◊ **велика важность**; **эка важность**; **не велика важность** böyük şey imiş, nə böyük şeydir, nə böyük adammış.

ВАЖНЫЙ *прил. I.* əhəmiyyətli, mühüm; ciddi, qiymətli; 2. hörmətli; 3. vüqarlı, təmkinli, təşəxxüslü, görkəmli, heybətlili; 4. iddialı, lovğa.

ВАЗА *жс vaza*, güldan.

ВАЗЕЛИН *м.мн. нет* vazelin.

ВАЗЕЛИНОВЫЙ *вазелин* *söz.sif.*; vazelinli.

ВАЗОМОТОРНЫЙ *вazомоторы* *söz. sif.*; **вazомоторные нервы** vazomotor sinirlər.

ВАЗОМОТОРЫ *ед. нет анат.* vazomotorlar (*qan damarlarını daraldıb genəldən sinirlər*).

ВАКА́НТНЫЙ *прил.* açığıq, boş, tutulmamış (*vəzifə, yer*).

ВА́КУУМ *м.тех., физ.* vakuum (*qazın seyrəklilik hali*).

ВА́КУУМ-АППАРА́Т *м.тех.* vakuum-aparat (*seyrək hava və ya qaz əmələ gətirmək üçün cihaz*).

ВА́КУУМ-МАНО́МЕТР *бах* *вакуометр*.

ВА́КУУМНЫЙ *вакуум* *söz. sif.*; vakuumlu.

ВА́КУУМ-ФИЛЬТР *м.тех.* vakuum-filtr (*süzmək prosesini sürətləndirən cihaz*).

ВАКЦИ́НА *жс tib.* vaksin (*yolxucu xəstəliklərə qarşı müalicə peyvəndləri üçün qoruyucu maddə*).

ВАКЦИ́НАЦИЯ *жс tib.* vaksinləmə, vaksinlə peyvənd etmə, aşılama.

ВАКЦИ́НИРОВАТЬ *несов. tib.* vaksinləmək, vaksinlə aşılamaq, peyvənd etmək.

ВАКЦИ́ННЫЙ *вакцина* *söz.sif.*; **вакци́нная прививка** vaksin peyvəndi.

ВАЛИТЬ I *несов. I.* yerə tökmək; 2. yerə uyxmaq, yerə sərmək; 3. necə gəldi tökmək, bir-birinin üstünə tökmək; 4. atmaq, uyxmaq; **валить свою вину на другого** öz günahını özgəsinin üstünə atmaq (uyxmaq); ◊ **валить все в одну кучу** *бах куча*; **валить с большой головы на здоровую** *бах больно́й*; **валить через пень колоду** əlindən iş gəlməmək.

ВАЛИТЬ II *несов. I.* tökülüb gəlmək, axışıb gəlmək, tökülüşüb gəlmək (getmək); *topa ilə gəlmək, topa-topa yağmaq (qar)*; ◊ **валом валить** *бах валом*.

ВАЛИТЬСЯ I *несов. I.* yerə uyxılmaq; düşmək, sərilmək; 2. əyilmək; 3. aqnamaq; 4. uyxılmaq, uçmaq; 5. qırılmaq, tələf olmaq; ◊ **валить из рук** əlindən tökülmək; **валиться в ноги** ayağa uyxılmaq, diz çökmək, yalvarmaq; **валиться с ног** əldən düşmək, taqətdən düşmək, taqəti qırılmaq.

ВАЛИТЬСЯ II *несов. dan. I.* *бах* *валить II* 1-ci mənada; 2. *novel.* *вались, валитесь* haydı.

ВАНИЛЕВЫЙ *бах* *ванильный*.

ВАНИЛИН *м* vanilin (*vanil surroqati, vanili əvəz edən ətirli maddə*).

ВАНИЛИНОВЫЙ *ванилин* *söz. sif.*; vanilinli.

ВАНИЛЬ *жс мн. нет бот.* vanil (*tropik bitki və onun meyvəsi*).

ВАНИЛЬНЫЙ *ваниль* *söz.sif.*; **ванильнóй порошок** vanil tozu.

ВАННА *ж* vanna; **принимать ванну** vanna qəbul etmək; \diamond **воздушные ванны** hava vannası; **солнечная ванна** günəş vannası.

ВАННАЯ *ж* vanna otağı, hamamxana.

ВАННОЧКА *ж* ванна *söz.* *kıç.*

ВАННЫЙ ванна *söz.* *sif.*; **ванная комната** vanna otağı, hamamxana.

ВАРЕННЫЙ *прил.* suda bişirilmiş.

ВАРЁНЫЙ *прил.* 1. suda bişmiş; 2. *тэс.* *кеу,* süst, əzgin.

ВАРЁНЬЕ *ср* mürəbbə.

ВАРИАНТ *м* variant (*bir mətnin, planın, layihənin və s. dəyişmiş şəkli*).

ВАРИАЦИОННЫЙ *прил.* dəyişən, bir şeyin varisayalarını göstərən (bax **вариация**); \diamond **вариационные исчисление** *riyaz.* variasiya hesabı; **вариационная статистика** *xüs.* təbiiətdə və cəmiyyətdəki hadisələri öyrənmək üçün riyazi təhlilin tətbiq edilməsi.

ВАРИАЦИЯ *ж* variasiya (1. bax **вариант**; 2. *bir musiqi mövzusunun melodik və ritmik cəhəti; əsas musiqi mövzusunun müxtəlif variantlarda təkrarlanması*).

ВАРИРОВАТЬ bax **варьировать**.

ВАРИРОВАТЬСЯ bax **варьироваться**.

ВАРИОМЕТР *м* variometr (1. *bir sıra proseslərdə və s.-də dəyişiklikləri ölçmək və göstərmək üçün bəzi cihazların adı*; 2. *rad. Induktivliyi rəvan, müntəzəm dəyişmək üçün mexanizm*).

ВАРИТЬ *несов.* 1. bişirmək; 2. qaynatmaq; **варить белё** paltar qaynatmaq; 3. həzm etmək, əritmək; \diamond **голова варит** *дан.* başı yaxşı işləyir, anlayır; **желудок варит** yaxşı hazm edir.

ВАРИТЬСЯ *несов.* 1. bişirmək, bişirilmək; 2. qaynadılmaq; \diamond **вариться в собственном соку** özü üçün yaşamaq; öz qınından bayıra çıxmamaq.

ВАРЫРОВАТЬ *несов.* eyni şeyi müxtəlif şəkildə göstərmək (söyləmək, hazırlamaq, təsvir etmək); *şəklini dəyişdirmək*.

ВАРЫРОВАТЬСЯ *несов.* *şəkli dəyişilmək, növü dəyişilmək, müxtəlif şəkildə göstərilmək (söylənmək, təsvir edilmək)*.

ВАТА *ж* *мн.* *нет* pambıq.

ВАТНЫЙ вата *söz.* *sif.*; **ватное одеяло** pambıqlı yorgan.

ВАТОЧНЫЙ bax **ватный**.

ВВЕДЕНИЕ *ср* 1. giriş, müqəddimə, başlanğıc; 2. həyata keçirmə (keçirilmə), tətbiq etmə (edilmə); 3. yeritmə, yeridilmə, daxil etmə (edilmə).

ВВЕДЁННЫЙ *прич.* 1. daxil edilmiş, yeridilmiş; 2. həyata keçirilmiş, tətbiq edilmiş, işə salınmış.

ВВЕЗТИ *сов.* 1. gətirmək, içəri daşımaq; 2. idxal etmək, kənardan götürmək (*mal*).

ВВЕРХ *нареч.* yuxarı, üzüyuxarı, başıyuxarı; \diamond **вверх дном** alt-üst; **вверх тормашками** bax **тормашки**; **руки вверх** bax **рука**.

ВВЕРХУ *нареч.* yuxarıda, üstə.

ВВЕСТИ *сов.* 1. içəri salmaq, daxil etmək, yeritmək; 2. işə salmaq, buraxmaq; **вести в строй новые предприятия** yeni müəssisələri işə salmaq; 3. tətbiq etmək; \diamond **вести в заблуждение** yandırmaq, aldatmaq, çaşdırmaq, azdırmaq; **вести в курс дела** məsələ ilə tanış etmək; **вести в эксплуатацию** işlətməyə başlamaq; **вести во владение (в наследство)** mülkiyyətinə vermək, ixtiyarına vermək; **вести в дом** tanış etmək; təqdim etmək; **вести в строй** bax **строй**.

ВВЕСТИСЬ *сов.* 1. içəri salınmaq, daxil edilmək, yeridilmək; 2. işə salınmaq, tətbiq edilmək, keçirilmək.

ВВИДУ *пред.* ...görə, ...səbəbdən, ...səbəbilə, ...üzündən; ...nəzərə alaraq; ...üçün, -dan, -dən; **ввиду его болезни** o, xəstə olduğuna görə; **ввиду того, что он очень занят...** o çox məşğul olduğundan (olduğu üçün)...

ВВОД *м* 1. keçirmə, daxil etmə; 2. işə salma; 3. *tex.* xətt keçirilən yer, girəcəк (*məftil, boru və s. keçirmək üçün divarda açılan deşik, yol*).

ВВОДИТЬ *несов.* bax **вести**.

ВВОДИТЬСЯ *несов.* bax **вестись**.

ВВОДНЫЙ *прил.* giriş –u(ü); **вводный курс** giriş kursu; \diamond **вводное предложение** *qram.* ara cümlə; **вводное слово** *qram.* ara söz.

ВГИБ *м* büküş, qat, bükülmüş yer, qat yeri; çökmək.

ВГИБАНИЕ *ср* içəri əymə, içəri qatlama, içəri bükmə.

ВГИБАТЬ *несов.* içəri bükmək, içəri əymək, içəri qatlamaq; çökməkləşdirmək.

ВГИБАТЬСЯ *несов.* içəri əyilmək, içəri qatılmaq, içəri bükülmək.

ВГЛУБ *нареч.* *и пред.* 1. içinə, dərininə; içərilərinə; 2. içərilərə, dərinlərə, uzaqlara.

ВГЛУХУЮ *нареч.* *kip, bərkdən-bərk.*

ВГЛЯДЕТЬСЯ *сов.* 1. diqqətlə baxmaq, dörd gözlə baxmaq; 2. alışmaq.

ВГЛЯДЫВАНИЕ *ср* diqqətlə baxma.

ВГЛЯДЫВАТЬСЯ *несов.* bax **вглядеться**.

ВДВОЁ *нареч.* 1. iki dəfə; 2. ikiqat.

ВДВОЁМ *нареч.* ikilikdə.

ВДВОЙНЁ *нареч.* ikiqat çox, ikiqat artıq; daha çox.

ВДЕЛАТЬ *сов.* geydirmək, keçirtmək, taxmaq, salmaq; **вделать камень в кольцо** üzüyə qəş salmaq.

ВДЕЛАТЬСЯ *сов.* geydirilmək, keçirilmək, taxılmaq, salınmaq.

ВДЕЛКА *ж* *дан.* *xüs.* (yerinə) geydirmə, taxma, keçirtmə, salma; geydirilmə, taxılma, keçirdilmə, salma.

ВДЕЛЫВАНИЕ *ср* bax **вделка**.

ВДЕЛЫВАТЬ *несов.* bax **вделать**.

ВДЕЛЫВАТЬСЯ *несов.* geydirilmək, keçirdilmək, taxılmaq, salınmaq.

ВДЕРГИВАНИЕ *ср* 1. dartıb keçirmə; 2. içəriyə çəkmə.

ВДЁРГИВАТЬ *несов.* bax vдёрнуть.
ВДЁРГИВАТЬСЯ *несов.* 1. dartılıb keçirilmək; 2. içəri çəkilmək.

ВДЁРНУТЬ *сов.* keçirtmək, taxmaq; **вдёрнуть шнурки в ботинки** batinkaya qaytan keçirmək.

ВДЁРНУТЬСЯ *сов.* keçirilmək, taxılmaq, salınmaq; keçmək.

ВДЁТЫЙ *прич.* keçirdilmiş, taxılmış.

ВДЕТЬ *сов.* keçirmək, taxmaq; **вдеть нитку в иглолку** iynəyə sap keçirmək (iynəni saplamaq).

ВДЕТЬСЯ *сов.* keçirdilmək, taxılmaq.

ВДОВА́ВОК *нареч.* əlavə, üstəlik, bir daha.

ВДОВА́ Ж (*мн. вдовы*) *дұл* qadın; ◇ **соломенная вдова** bax **соломенный**.

ВДОВЕ́ТЬ *несов.* *дұл* qalmaq, dullaşmaq.

ВДОВЕ́Ц *м* *дұл* kişi.

ВДОВИ́ЦА *köhn.* bax **вдова**.

ВДОВО́ЛЬ *нареч.* 1. doyunca, istəyən qədər; **вдоволь нагуляться** doyunca gəzmək; 2. bol, çox-çox, mükəmməl; **в колхозе всего вдоволь** kolxozda hər şey boldur.

ВДОВСТВО *ср мн. нет* dulluq.

ВДОВСТВУЮЩИЙ *прич.* *дұл*.

ВДО́УШКА *ж* *вдова* *сöz.* *oxş.* *дұл*cuğaz, *дұл* qalmış cavan qadın.

ВДО́ВЫЙ *прил.* *дұл* qalmış, *дұл*.

ВДОЛБИ́ТЬ *сов.* beyninə yeritmək, qandırmaq, başa salmaq.

ВДОЛБЛЁ́ННЫЙ *прич.* beyninə yeridilmiş, qandırılmış, başa salınmış.

ВДО́ЛЬ *нареч. и пред.* ...uzununa, ...boyunca; **вдоль стены** divarın uzununa; **вдоль берега** sahil boyunca; ◇ **вдоль и поперёк** eninə-uzununa, hər tərəfdən, mükəmməl, başdan-başa, qarış-qarış.

ВДО́СТАЛЬ *нареч.* büsbütün, tamamilə, kifayət qədər, doyunca.

ВДО́Х *м* nəfəs alma, nəfəs çəkmə.

ВДО́ХНОВЕ́НИЕ *ср* ilham, təb; ruhlanma.

ВДО́ХНОВЕ́ННО *нареч.* ilhamla, ruh yüksəkliyi ilə, ehtirasla, coşqun (surətdə).

ВДО́ХНОВЕ́ННОСТЬ *ж мн. нет* 1. ilham, ruhluluq; 2. ehtiras, coşqunluq.

ВДО́ХНОВЕ́ННЫЙ *прич.* 1. ilham almış, ruhlanmış; 2. ehtiraslı, coşqun.

ВДО́ХНОВИТЕ́ЛЬ *м* 1. ilhamverən, ilhamçı, ruhlandırıcı, şövləndirici; 2. təhrikedicisi, qızıqdıncı.

ВДО́ХНОВИТЕ́ЛЬНИ́ЦА *ж* ilhamverici, ruhlandırıcı qadın.

ВДО́ХНОВИТЕ́ЛЬНЫЙ *прил.* ilhamverici, ilhamverən, ruhlandırıcı, şövləndirən.

ВДО́ХНОВИТЬ *сов.* 1. ilham vermək, ilhamlandırmaq; ruhlandırmaq, şövləndirmək; 2. təənnümə gətirmək; 3. təhrik etmək, qızıdırmaq.

ВДО́ХНОВИТЬСЯ *сов.* ilham almaq, ilhamlanmaq, ruhlanmaq; təbə gəlmək; təənnümə gəlmək.

ВДО́ХНОВЛЁ́ННЫЙ *прич.* ilham almış, ilhamlanmış; ruhlanmış, təənnümə gəlmiş.

ВДО́ХНОВЛЯ́ТЬ *несов.* bax **вдохновить**.

ВДО́ХНОВЛЯ́ТЬСЯ *несов.* bax **вдохновиться**.

ВДО́ХНОВЛЯЮЩИЙ *прич.* ilhamverən, ilhamverici, ilhamlandırıcı, ruhlandırıcı.

ВДО́ХНУТЬ *сов.* 1. nəfəs almaq, hava almaq; 2. *тəс.* vermək, oyaatmaq (*fikir, hiss*); 3. ruhlandırmaq, ruh vermək, həyat vermək, canlandırmaq; təsir etmək; **вдохнуть бодрость** (*в кого-либо*) ürəkləndirmək, ruhlandırmaq, cəsarətə gətirmək.

ВДРУ́ *нареч.* birdən-birə, qəfildən, qəflədən.

ВДУВА́НИЕ *ср* 1. üfürmə, içəri hava üfürmə; 2. *tib.* bədən boşluğuna hava (qaz) yeritmə.

ВДУВА́ТЕЛЬНЫЙ bax **вдувной**.

ВДУВА́ТЬ *несов.* üfürmək, içəri hava üfürmək (doldurmaq); **вдуть воздух в мяч** topa hava doldurmaq.

ВДУВА́ТЬСЯ *несов.* üfürülmək, hava ilə doldurulmaq, köpdürülmək.

ВДУВНО́Й *прил.* havaüfürən, havaburaxan, havavuran; **вдувной вентилятор** havavuran ventilyator.

ВДУМА́ТЬСЯ *несов.* diqqət yetirmək; dərinləndirmək, ətraflı düşünmək.

ВДУМЧИ́ВО *нареч.* düşüncəyə, diqqətə, ciddi.

ВДУМЧИ́ВОСТЬ *ж. мн. нет* diqqətçilik; dərin düşüncə; ciddiçilik.

ВДУМЧИ́ВЫЙ *прил.* 1. dərin düşüncə, ətraflı düşüncə, dərin fikirləşən, dərin fikirli; 2. yaxşı düşüncəli, dərin; 3. ciddi, ağıllı.

ВДУМУВА́ТЬСЯ *несов.* bax **вдуматься**.

ВДУ́НУТЬ *сов. и однокр.* bax **вдуть**.

ВДУ́ТЬ *сов. dan* bax **вдуть**.

ВДЫ́ХАНИЕ *ср мн. нет* nəfəs alma, hava alma; tənəffüs.

ВДЫ́ХАТЕЛЬНЫЙ *вдыхание* *сöz. sif.*

ВДЫ́ХАТЬ *несов.* bax **вдохнуть**.

ВДЫ́ХАТЬСЯ *несов.* içəri çəkilmək (*hava, qoxu*).

ВЕГЕТАРИА́НЕЦ *м* vegetarian; ət yeməyən adam (*ancaq göyərti və südli yeməklər yeyən*).

ВЕГЕТАРИА́НКА *ж* vegetarian qadın (qız); ət yeməyən qadın (qız).

ВЕГЕТАРИА́НСКИЙ 1. **вегетарианец** **вегетарианство** *сöz. sif.*; 2. ətsiz; **вегетарианская пища** ətsiz xörək.

ВЕГЕТАРИА́НСТВО *ср мн. нет* vegetarianlıq, əyeməzlik (*ancaq göyərti, meyvə və südli yeməklərlə dolanma*).

ВЕГЕТАТИ́ВНЫЙ *прил. биол.* vegetativ (*orqanizmlərin inkişaf və qidalanmasına aid olan*); ◇ **вегетативная жизнь** **организм** orqanizmin vegetativ həyatı; **вегетативные органы** vegetativ orqanlar (*bitkinin böyümə və qidalanma orqanları*); **вегетативное размножение** vegetativ çoxalma (*cinsi əlaqəsiz çoxalma*);

вегетативная нервная система vegetativ sinir sistemi (*sinir sisteminin tənəffüs, həzm, maddələr mübadiləsi və s. prosesləri idarə edən hissəsi*).

ВЕГЕТАЦИОННЫЙ бот. вегетация *söz.sif.*; ♦ **вегетационный период** vegetasiya dövrü (*bitkinin boy atma, göyərmə və yetişmə dövrü*).

ВЕГЕТАЦИЯ *ж* **мн. нет бот.** vegetasiya (*bitkinin cücərməsi, boy atması və yetişməsi*).

[... **ВЕД**] *mürəkkəb sözlərin* "...şünas", "...çı" mənasında olan ikinci tərkib hissəsi; məs.: **почвовед** (torpaqşünas), **товаровед** (əmtəəşünas).

ВЕДАТЬ *несов.* 1. bilmək, xəbərdar olmaq; 2. idarə etmək, nəzarət etmək, baxmaq.

ВЕДАТЬСЯ *несов.* baxılmaq, idarə olunmaq.

ВЕДАЮЩИЙ *прич.* 1. bilən, xəbərdar olan; 2. idarə edən, baxan.

ВЕДЕНИЕ *ср мн. нет* 1. idarə etmə, baxma; **быть в ведении (кого-чего)** ...ixtiyarında (sərəncamında) olmaq; 2. *köhn.* bilmə, xəbərdar olma.

[... **ВЕДЕНИЕ**] *mürəkkəb sözlərdə* "şünaslıq" mənasını verən ikinci hissə, məs.: **природоведение** təbiətşünaslıq; **машиноведение** maşınşünaslıq; **товароведение** əmtəəşünaslıq.

ВЕДЕНИЕ *ср мн. нет* aparma, aparılma.

ВЕДЕННЫЙ *прич.* çəkilmiş, aparılmış.

ВЕДОМА: с *ведома* ...icazəsilə, ...razılığы ilə; с *ведома* *учителя* müəllimin icazəsi ilə; с *моего ведома* mənim icazəmlə; **без ведома** ... xəbəri olmadan, ...icazəsi olmadan, ...razılığы olmadan; **без ведома родителей** ata-anasının xəbəri (icazəsi, razılığы) olmadan.

ВЕДОМО *вв. сл. köhn.* məlumdur, aydındır; əlbəttə, düzdür, doğrudur.

ВЕДОМЫЙ *прил. köhn.* məlum, bəlli, tanış; **это дело всем ведомо** bu iş hamıya məlumdur.

ВЕДОМЫЙ *прич.* 1. *köhn.* aparılan, idarə edilən; **корабль, ведомый опытным лоцманом** təcrübəli losman tərəfindən idarə edilən gəmi; 2. *tex.* hərəkətə gətirilən.

ВЕДУЩИЙ *прич. и прил.* 1. aparan, idarə edən; **лица, ведущие эту работу** bu işi aparan adamlar; 2. qabaqda gedən; **ведущий самолёт** qabaqda gedən təyyarə; 3. mühüm, əsas, baş; **ведущие отрасли промышленности** əsəyənin əsas sahələri; **ведущая роль** əsas (baş) rol; 4. *tex.* aparıcı, aparan, hərəkətə gətirən; **ведущее колесо** aparıcı (hərəkətə gətirən) təkər.

ВЕДЬ часть и союз. axı, ki, məgər; **ведь не ребёнок же я** mən ki uşaq deyiləm; **ведь вы не так говорите** axı siz elə demirsiniz.

ВЕЕР *м (мн. веера)* yelpik.

ВЕЕРНЫЙ *веер* *söz.sif.*

ВЕЕРООБРАЗНЫЙ *прил.* yelpikşəkilli, yelpikvari, yelpiyəoxşar.

ВЕЗДЕ *нареч.* hər yerdə, hər tərəfdə, hər yanda.

ВЕЗТИ *несов.* 1. aparmaq, gətirmək, daşımaq (*miniklə*); **такси везёт пассажира** taksi minik aparır; **поезд везёт нам машины** qatar bizə maşınlar gətirir; **рабочий везёт песок на тачке** fəhlə əl arabası ilə qum daşıyır; 2. işi gətirmək, bəxti gətirmək.

ВЕЗТИСЬ *несов.* 1. daşınmaq, aparılmaq, gətirilmək; 2. sürünmək; **юбка везётся по полу** tuman yerlə sürünür.

ВЕЙСМАНИЗМ *м* *veysmanizm (biologiyada: Darwin nəzəriyyəsinin materialist əsaslarına zidd olan mürtəce burjuva cərəyanı)*.

ВЕК *м (мн. века)* 1. əsr (*yüz il*); **двадцатый век** iyirminci əsr; **середине века** orta əsrlər; 2. qərinə; 3. dövr; **каменный век** daş dövrü; 4. zamanə; **идти наравне с веком** zamanə ilə ayaqlaşmaq; 5. ömür, həyat; **я много повидал на своём веку** ömrümdə çox şeylər görmüşəm; **недолгий век цветка** çiçəyin ömrü az olur; 6. *в знач. нареч.* daim; həmişə; ♦ **в кои-то веки** nəhayət, axır ki, uzun fasilədən sonra; **от века (веков)** lap qədimdən, əzəldən, qalü belədən; **прожить (отжить) свой век** öz dövrünü sürüb qurtarmaq (*əhəmiyyətini, təsirini itirmək, köhnəlmək*); **во веки веков** həmişə, daim; **на век, на века, на веки веков** həmişəlik, əbədi; **на веки вечные** həmişəlik, əbədi; **веки вечные** çox uzun, ömürlük; **до скончания века** *köhn.* qiyamətəcən; **не знать веку** bax **знать I**; **испокон века (веку, веков)** çoxdan, lap qədimdən, qalü belədən.

ВЕКО *ср (мн. веки)* göz qapağı.

ВЕКОВАТЬ *несов.:* **век вековать** ömür sürmək, yaşamaq, var olmaq.

ВЕКОВЕЧНЫЙ *прил. köhn.* əbədi, sonsuz; bitməyən, qurtarmayan; çox köhnə, çox qədim, əsrlərlə davam edən; həmişəki.

ВЕКОВОЙ *прил.* 1. əsrlik, yüzillik; 2. çox qədim, çox köhnə.

ВЕКОВУХА, ВЕКОВУША *ж дан. тәһ.* qarımış qız.

ВЕЛИКИЙ *прил.* böyük, ulu; ♦ **великий пост** (*dini*) böyük pəhriz (*xristianlarda pasxadan əvvəl yeddi gün davam edən pəhriz müddəti*); **великое множество** həddindən artıq, saysız-hesabsız; (**не**) **велика важность (беда)** əhəmiyyəti yoxdur, böyük şey deyil; **от мала до велика** böyükdən kiçiyə; məmə deyəndən pəpə yeyənə qədər.

ВЕЛИКОВАТ *прил.* böyüktəhər; bir qədər böyük.

ВЕЛИКОВОЗРАСТНЫЙ *прил.* yaşlı, yaşlı ötmüş (*məktəb yaşlı ötmüş*).

ВЕЛИКОДУШИЕ *ср мн. нет* mərdlik, alicənəbliq, comərdlik.

ВЕЛИКОДУШНИЧАННИЕ *ср* özünü alicənab (mərd, comərd) göstərmə.

ВЕЛИКОДУШНИЧАТЬ *несов.* özünü alicənab (mərd, comərd) göstərmək.

ВЕЛИКОДУШНО *нареч.* alicənablıqla, comərdcəsinə, comərdliklə, mərdcəsinə.

ВЕЛИКОДУШНЫЙ *прил.* alicənab, mərd, comərd.

ВЕЛИКОЛÉПИЕ *ср мн. нет* calal, dəbdəbə, təmtaraq, əzəmət.

ВЕЛИКОЛÉПНО *нареч.* çox gözəl, çox yaxşı, əla.

ВЕЛИКОЛÉПНЫЙ *прил.* 1. calallı, dəbdəbəli, təmtaraqılı, parlaq; 2. çox gözəl.

ВЕЛИКОРОДНЫЙ *прил.* köhn. əsilli, nəcabətli.

ВЕЛИКОРОСЛЫЙ *прил.* ucaboy, yekə.

ВЕЛИКОСТЬ *жс мн. нет köhn.* əhəmiyyət, mühümlük, böyüklük.

ВЕЛИЧА́ВО *нареч.* əzəmətlə, təmtaraqıla, vüqarla.

ВЕЛИЧА́ЙШИЙ *превосх. ст.* к великий ən böyük, çox böyük; *события* величайшей *важности* çox böyük əhəmiyyəti olan hadisələr.

ВЕЛИЧА́ЛЬНЫЙ *величание* (3-cü *mənad*) *söz.sif.*; *величальные песни* mübarəkbadlıq mahnıları, mədhiyyə.

ВЕЛИЧА́НИЕ *ср* 1. tərifləmə, yüksəltmə; 2. ad vermə, ləqəb vermə, adlandırma (*yüksək adla*); 3. mübarəkbadlıq, mədhnəmə, tərifnamə.

ВЕЛИЧА́ТЬ *несов.* 1. tərif etmək; 2. *köhn.* ad vermək, ləqəb vermək; adlandırmaq (*yüksək, hörmətli adla*); *величать учителя профессором* müəllimi professor adlandırmaq; 3. istehza və ya zarafatla bir şeyə həqiqətdə olduğundan yüksək ad vermək; *величать статейку учёным трудом* məqaləyə elmi əsər adı vermək; 4. *köhn.* mübarəkbadlıq etmək, şöhrətləndirmək, tərifnamə oxumaq, mədhnəmə oxumaq.

ВЕЛИЧА́ТЬСЯ *несов.* 1. öz adını və atasının adını demək; 2. lovğalanmaq, təşəxxüslənmək, öyünmək; 3. adlandırılmaq, şöhrətləndirilmək.

ВЕЛИЧЕСТВЕННО *нареч.* əzəmətlə, vüqarla.

ВЕЛИЧЕСТВЕННОСТЬ *жс мн. нет* böyüklük, əzəmət, vüqar.

ВЕЛИЧЕСТВЕННЫЙ *прил.* əzəmətli, möhtəşəm, heybətli, böyük.

ВЕЛИЧЕСТВО *ср köhn.* əlahəzrət.

ВЕЛИЧИЕ *ср мн. нет* böyüklük, əzəmət; calal; *во всем (своем) величии* bütün həşəməti (əzəməti, gözəlliyi və s.) ilə; *с высоты своего величия* *kin.* Yuxarıdan aşağı, heç kəsi saymaıaraq, lovğalıqla, təşəxxüslə; *манья величия* *бах манья.*

ВЕЛИЧИНА *жс (мн. величины)* 1. böyüklük, həcm; 2. *riyaz.* kəmiyyət, miqdar; 3. *məc.* şəxsiyyət, sima; *литературная величина* ədəbi sima.

ВЕЛЯРИЗА́ЦИЯ *жс dilç.* velyarlaşma (*dilin arxa hissəsinin damaq arxasına tərəf qaldırılması nəticəsində səsini dəyişməsi*).

ВЕЛЯРНЫЙ *прил. dilç.* velyar, damaq arxası; *велярный звук* damaqarxası səsi.

ВÉНА *жс анат.* vena (*qanı orqanlardan ürəyə gətirən damar*).

ВЕНÉРИК *м tib.* zöhrəvi xəstəliyi olan adam.

ВЕНЕРОЛО́Г *м tib.* veneroloq; venerologiya mütəxəssisi; zöhrəvi xəstəliklər həkimi.

ВЕНЕРОЛОГИЧЕСКИЙ *вenerология* *söz.sif.*: veneroloji.

ВЕНЕРОЛО́ГИЯ *жс мн. нет tib.* venerologiya (*zöhrəvi xəstəliklər və onları müalicə üsullarından bəhs edən elm*).

ВЕНЕ́Ц *м (мн. венцы)* 1. köhn. tac, çələng, əklil; 2. halə (*göy cisimləri ətrafında gözə görünən işıq dairəsi*); 3. *məc.* son hədd, bir şeyin ən yüksək zirvəsi, nailiyyəti; *идти под венец köhn.* ərə getmək, evlənmək, ikibaşlı olmaq.

ВЕНЕЦИА́НСКИЙ *Венеция* *söz.sif.*; *венецианский купец* Venetsiya taciri; *венецианское окно* Venetsiya pəncərəsi (*üçtəyli böyük pəncərə*).

ВЕНЕ́ЧНЫЙ *венец* *söz.sif.*: *вечные артерии* *анат.* tac arteriyaları (*ürəyi qidalandıran qan damarları*).

ВЕНО́ЗНЫЙ *анат.* vena *söz.sif.*

ВЕНТИ́ЛИРОВАТЬ *несов.* 1. havasını təmizləmək, havasını dəyişmək; havaya vermək; 2. *məc.* müzakirə etmək, aydınlaşdırmaq; *вентилировать вопрос* məsələni müzakirə etmək (aydınlaşdırmaq).

ВЕНТИ́ЛИРОВАТЬСЯ *несов.* 1. havası təmizlənmək, havası dəyişilmək; 2. *məc.* müzakirə edilmək, aydınlaşdırılmaq.

ВÉНТИЛЬ *м* ventilyator (1. *tex.* borularda, *cihazlarda mayelərin, qazın, buxarın yolunu açib bağlamaq üçün alət*; 2. *nəfəslı musiqi alətlərində səsini yüksəkliyini dəyişdirən hissə*).

ВЕНТИЛЯ́ТОР *м* ventilyator, yelləyən (*həvatəmizləyən, havanı dəyişən aparat*).

ВЕНТИЛЯ́ЦИОННЫЙ *вентиляция* *söz.sif.*; *вентиляционные установки* ventilyasiya qurğuları.

ВЕНТИЛЯ́ЦИЯ *жс* ventilyasiya (1. *havanı dəyişmə*; 2. *havanı dəyişmək üçün cihazlar sistemi*).

ВÉРА *жс* 1. inam, inanma; 2. etibar; 3. məzhəb, etiqad, din, iman; *принять на веру* inanmaq, dəlilsiz, sübutsuz inanmaq; *верой и правдой (служить)* *köhn.* sədaqətlə, canla-başla (qulluq etmək).

ВÉРБА *жс bot.* bədmüşk, pişpişi.

ВЕРБА́ЛЬНЫЙ *прил. дупл.* verbal (şifahi, dilcavabı, imzasız); *вербальная нота* verbal not (*imzasız not*).

ВЕРБЕ́ЙНИК *м bot.* qoyunboğan, sunərgizi.

ВЕРБÉНА *жс bot.* verbena; minaçiğəyi, göyərçinotu.

ВЕРБÉНОВЫЕ *мн. bot.* verbena fəsiləsi (*ikiləpəllilər; bitişikləçəkilər fəsiləsi*).

ВЕРБЛЮД *м* dəvə, nəg; **погонщик** **верблюдов** dəvəçi, sarvan.

ВЕРБЛЮДИЦА *ж* dişİ dəvə, maya.

ВЕРБЛЮЖАТИНА *бах* **верблужина**.

ВЕРБЛЮЖАТНИК *м* dəvəçi, dəvə-saxlayan.

ВЕРБЛЮЖИЙ **верблюд** *söz.sif.*;

верблужья шерсть dəvə yunu.

ВЕРБЛЮЖИНА *ж* *мн. нет* dəvə əti.

ВЕРБЛЮЖОНОК *м* dəvə balası, köşək.

ВÉРЕД *м* *təh.* irinli yara; çiban.

ВЕРЕДИТЬ *несов. дан.* pozmaq,

qurdalanmaq, qaşıyıb təzələmək (*yaranı*).

ВЕРЕДИТЬСЯ *несов. дан.* pozulmaq,

qurdalanmaq, təzələnmək (*yara*).

ВЕРЕТЁННЫЙ **веретено** *söz.sif.*

ВЕРЕТЕНО *ср* (*мн. веретёна*) 1. iy; 2. mil, ox.

ВЕРЕТЕНОБРАЗНЫЙ *прил.* iyəoxşar, miləoxşar, iyşəkili, milşəkili.

ВЕРЕТЁНЦЕ *ср* **веретено** *söz.kiç.*

ВЕРЁТЬЕ *ср* *мн. нет* *təh.* qaba kətan.

ВÉРИТЬ *несов.* 1. inanmaq, etibar etmək, bel bağlamaq; 2. etiqad etmək; 3. ümid etmək, ümidvar olmaq; **верить на слово** quru sözə inanmaq; **не верить своим глазам (ушам)** gözlərinə (qulaqlarına) inanmamaq; heyrət etmək, təəccüblənmək.

ВÉРИТЬСЯ *несов. безл.* inanılmaq; **мне не верить**ся inana bilmirəm, zənn etmirəm.

ВЕРНЁЕ *вв. сл.* daha doğrusu, daha düzü; doğrusu, düzü.

ВÉРНО 1. *нареч.* düz, doğru; 2. *нареч.* sədəqətlə; 3. *вв. сл.* düzdür, doğrudur; ola bilər, yəqin kiş

ВЕРНОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. düzlük, doğruluq; 2. sədəqət, vəfa.

ВЕРНУТЬ *сов.* 1. qaytarmaq, geri vermək (göndərmək); 2. yoldan qaytarmaq.

ВЕРНУТЬСЯ *сов.* qayıtmaq, geri dönmək, qayıdıb gəlmək.

ВÉРНЫЙ *прил.* 1. düz, düzgün, doğru; **верный путь** doğru yol; 2. sadıq, sədəqətli, vəfalı; **верный своим убеждениям** məsləkinə sadıq; **верный друг** sədəqətli (vəfalı) dost; 3. həqiqi, şübhəsiz, şəksiz, labüd, mütləq; **итти на верную гибель** şəksiz (labüd) ölümə getmək; 4. etibarlı, möhkəm; **верная опора** etibarlı (möhkəm) dayaq.

ВÉРОВАНИЕ *ср* iman, etiqad, inanma.

ВÉРОВАТЬ *несов.* inanmaq, iman gətirmək, etiqad etmək.

ВЕРОИСПОВÉДАНИЕ *ср* din, məzhəb.

ВЕРОИСПОВÉДНЫЙ **вероисповедание** *söz. sif.*

ВЕРОЯТИЕ *ср* 1. yəqinlik; 2. ehtimal, fərz; **по всему вероятно, по всем вероятиям** *бах* **вероятность (по всей вероятности); сверх всякого вероятноя** gözlənildiyinin əksinə, ümüd edildiyinə rəğmə.

ВЕРОЯТНО *вв. сл.* ehtimal (ki), yəqin (ki), güman (ki).

ВЕРОЯТНОСТЬ *ж* *мн. нет* mümkünlük, imkan, ehtimal, yəqinlik, həqiqətə uyğunluq; **теория вероятности** ehtimal nəzəriyyəsi (*riyaziyyatın, təsədüfi hadisələr qanununu öyrənən və bundan çıxan nəticələri kütləvi hadisələrə tətbiq edən şöbəsi*); **по всей вероятности** ehtimala görə, çox güman.

ВЕРЯТНЫЙ *прил.* mümkün ola bilən, ehtimal edilən, ağlabatan, həqiqətə uyğun.

ВÉРСИЯ *ж* rəvayət, şayiə, xəbər; variant.

ВÉРТЕЛ *м* (*мн. вертела*) 1. şiş; 2. *бах* **вертелог** 1-ci monada.

ВЕРТЕ́ЛЬНЫЙ *прил. tex.* dəlicə, deşici; **вертельный станок** dəlicə (deşici) dəzgah.

ВЕРТИКА́Л *м* *асп.* vertikal (1. göy sferasının zenit nöqtəsindən keçən hər hansı böyük dairəsi; 2. göy cisimlərinin yüksəkliyini ölçmək üçün alət).

ВЕРТИКА́ЛЬ *м* vertikal; şaquli xətt, dik xətt.

ВЕРТИКА́ЛЬНО *нареч.* vertikal, şaquli, dik.

ВЕРТИКА́ЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* vertikalıq, şaqulilik, diklik.

ВЕРТИКА́ЛЬНЫЙ *прил.* vertikal, şaquli, dik.

ВÉРУЮЩИЙ *прил.* mömin, inanan, hindar.

ВЕРХ *м* (*мн. верхи*) 1. üst, yuxarı (dissə); 2. yuxarı qat, üst mərtəbə; **жить на самом верху** ən yuxarı qatda (üst mərtəbədə) yaşamaq; 3. üstlük; 4. üz (*paltarda*); **где верх, где изнанка?** üzü harasıdır, astarı harası? 5. *только* *мн. верхи* yuxarılar, rəhbər dairələr; 6. *köhn.* çayın yuxarıları; 7. *mus.* yüksək not, yüksək səs, zil; 8. yüksəklik, təpə; 9. ən yüksək nöqtə, ən yüksək dərəcə, zirvə; **верх искусства** sənətin ən yüksək dərəcəsi; **верх искусства** **верхов** üzdan öyrənmək, səthi öyrənmək; **одержать (взять) верх** üstün gəlmək, qalib gəlmək; **брать (взять) верх** üstün gəlmək, öhdəsindən gəlmək; **быть на веру блаженства** keyf-səfa içində olmaq.

ВЕРХАМИ *бах* **верхом**.

ВÉРХНИЙ *прил.* 1. yuxarı, yuxarıdakı, yuxarıki; 2. üst, üstdəki; **верхнее платье** üst paltar; 3. *mus.* yüksək, zil; **верхнее чутье** *овç.* havadan iy duyma qabiliyyəti (*itlər haqqında*); **верхняя палата** *бах* **палата**.

ВЕРША́ТЬ *несов.* *бах* **вершить**.

ВЕРШИНА *ж* 1. təpə, uç, baş, kəllə; 2. zirvə; **вершина угла** *riyaz.* bucağın təpəsi.

ВЕРШИ́ННЫЙ **вершина** *söz. sif.*

ВЕРШИТЕ́ЛЬ *м* həll edən, qət edən; **вершитель судеб** müqəddəratı həll edən; **вершитель дел** işləri həll (qət) edən.

ВЕРШИТЬ *несов.* 1. həll etmək, sərəncam vermək; qərar vermək, idarə etmək; 2. *təh.* başa çatdırmaq, qurtarmaq.

ВЕРШИТЬСЯ *несов.* həll olunmaq; başa yetmək, qurtarmaq.

ВЕС *м* (*мн. веса*) 1. çəki, ağırlıq; 2. *tac.* nüfuz, hörmət, etibar; **на вес золота** qızıl

qiymətinə; **на весу** asılı, asılı vəziyyətdə; **прибавить в весе** çəkisi artmaq, kökəlmək; **удельный вес** bax **удельный I**; **живой вес** bax **живой**; **чистый вес** bax **чистый**; **вес брутто** bax **брутто**; **вес нетто** bax **нетто**.

ВЕСЕЛЁТЬ *несов.* sevinmək, şadlanmaq, ürəyi açılmaq, könlü açılmaq.

ВЕСЕЛИТЬ *несов.* şənləndirmək, ürəyini açmaq, könlünü açmaq, əyləndirmək, güldürmək.

ВЕСЕЛИТЬСЯ *несов.* əylənmək, kef çəkmək; dilxoşluq etmək.

ВЕСЕЛО *нареч.* şən, şad, şadyana, sevinc, sevincək; sevinə-sevina.

ВЕСЁЛОСТЬ *ж* şadlıq, şənlik, sevinc, dilxoşluq, nəşə.

ВЕСЁЛЫЙ *прил.* sevinc, sevincli, şad, şən, şux, xoştəbiət.

ВЕСЁЛЫЕ *ср* 1. şadlıq, şənlik, nəşə; 2. əyləncə.

ВЕСЕЛЬЧАК *м* şən, zarafatçı; xoştəbiət adam, xoşsəhbət, məzəli, kefcil (adam).

ВЕСЕЛЯЩИЙ *прил.*; **веселящий газ** *хим.* nəşələndirici qaz.

ВЕСЕННИЙ *весна* *сöz. sif.*; **весенний день** yaz günü.

ВЕСИТЬ *несов.* 1. çəkmək (*tərzidə*); 2. gəlmək; **чемодан весит 10 кг** çamadan 10 kq gəlir; 3. bax **вешать** 1-ci mənada.

ВЕСКИЙ *прил.* 1. ağır qurs; 2. *мәс.* tutarlı, əsaslı, inandırıcı, mötəbər, ciddi; **веский довод** tutarlı dəlil.

ВЕСКО *нареч.* 1. bərk; 2. *мәс.* inandırıcı surətdə, qəti (şəkildə).

ВЕСКОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. bərklik, ağırlıq; 2. *мәс.* inandırıcılıq, qətiyyə, qətilik, tutarlıq.

ВЕСНА́ *ж* (*мн. вёсны*) yaz, bahar.

ВЕСНОВАТЫЙ bax **веснушчатый**.

ВЕСНУШКИ *мн. (ед. веснушка ж)* çil (*dəridə, üzdə*).

ВЕСНУШЧАТЫЙ *прил.* çil, çil-çil; **веснушчатое лицо** çil-çil üz.

ВЕСНЯНКА *ж* 1. *етн.* bahar nəğməsi; 2. titəmə-qızdırma; 3. *зоол.* yazböcəyi.

ВЕСОВО́Й 1. **весы** *сöz. sif.*; **весовая гиря** çəki daşı; 2. çəki ilə satılan; **весовой товар** çəki ilə satılan mal.

ВЕСОМОСТЬ *ж* *мн. нет* çəkisi (ağırlığı) olma.

ВЕСОМЫ́Й *прил.* çəkisi olan, ağırlığı olan.

ВЕСТ *м* *дәниз.* 1. qərb, günəbatan; 2. qərb küləyi.

ВЕСТА́ЛКА *ж* *vestalka* (1. *qədim Roma əfsanələrində kahinə*; 2. *bakirə qız*).

ВЕСТИ *несов.* 1. aparmaq; 2. gəzdirmək, çəkib aparmaq, əlindən tutub aparmaq, bələdcilik etmək; 3. başçılıq etmək, idarə etmək, yönəltmək; 4. *мәс.* səbəb olmaq, bais olmaq; nəticələnmək; \diamond **вести** **весёлую жизнь** şən həyat sürmək; **вести переписку** yazışmaq; **вести дружбу** dostluq etmək; **вести огонь** (**перестрелку**) atəş açmaq, atmaq (*topdan və s.*); **вести начало от ...** ...də

(...dan) başlanmaq (törəmək), əmələ gəlmək; **вести разговор** (**речь**) (*к чему*) söhbəti (sözü) ... gətirmək, danışarkən ...nəzərdə tutmaq; **и ухом не вести** bax **ухо**.

ВЕСТИБУЛЯРНЫЙ *прил. anat.* vestibulyar; **вестибулярная система** vestibulyar sistem (*sinir sisteminin vestibulyar aparatu idarə edən hissəsi*); **вестибулярный аппарат** vestibulyar aparatu (*daxili qulaqda*; *bədənin müvazinətini nizama salan sinir*).

ВЕСТИБЮЛЬ *м* vestibül (*ictimai binaların içəri girəcəyində geniş yer, dəhliz*).

ВЕСТИМО *нареч. мәһ.* əlbəttə, söz yox, məlum şeydir.

ВЕСТИТЬ *несов.* 1. aparılmaq; 2. gətirilmək; 3. idarə olunmaq; 4. saxlanılmaq, olmaq, mövcud olmaq; 5. təsadüf edilmək, tapılmaq; 6. adət olmaq, dəb olmaq; **так ведётся истар** qədimdən adət belədir; 7. törəmək, artmaq (*heyvanlar haqqında*).

ВЕСТНИК *м* 1. xəbərgətirən, xəbərverən, müjdəçi; carçı; 2. xəbərlər (*мәснүә аді*).

ВЕСТНИЦА *ж* xəbərgətirən, xəbərverən qadın (qız); müjdəçi, carçı qadın (qız).

ВЕСТОВО́Й *I прил. көһн.* xəbərverici, xəbərverən, signalverici, signalverən.

ВЕСТ I *ж* xəbər, məlumat.

ВЕСТЬ II: **не весть что (кто, какой)** kim bilir nə (kim, hansı).

ВЕСЫ *ед. нет* tərəzi, qapan.

ВЕСЬ I *мест. м* (*мн. все*) bütün, tamam; \diamond **весь в ...** elə bil burnundan düşüb, elə bil bir almadır; **все до одного**; **все на свете**; **все и вся**; **на все про все**; **за все про все** hamı, hamısı, bir qalınca, başdan-başa; **всего хорошего** hələlik, sag ol(un); **все одно, все едино, все равно** 1) heç təfavütü yoxdur, birdir; 2) necə olursa, heç bir şeyə baxmayaraq; hər halda; **во всю ивановскую** bax **ивановский**; **во все нелегкие** bax **нелегкий**; **пустьится во все тяжкие (во вся тяжкая)** bax **тяжкий**; **при всем том**; **со всем тем** buna baxmayaraq, bununla belə; **вот и все** vəssalam; **не все дома** bax **дома**; **прежде всего** bax **прежде**.

ВЕСЬ II *ж* *қәд. кәнд.*

ВЕСЬМА́ *нареч.* çox, artıq, olduqca, dedikcə, son dərəcə.

ВЕТВЬ *ж* 1. budaq, şax; 2. qol; **железнодорожная ветвь** dəmir yol qolu; 3. sahə, şöbə (*elmdə və s.*).

ВЁТЕР *м* (*мн. ветры*) külək, yel; \diamond **бросать на ветер** **слова** boş-boş danışmaq, havayı danışmaq; **бросать на ветер деньги** pulu sağa-sola sovurmaq; **всё пошло на ветер** hamısı hədəf getdi; **держат нос по ветру** zamanəyə uyuşmaq; **итти куда ветер дует** möhkəm əqidəsi olmamaq, tez-tez fikrini dəyişdirmək; **ветер в голове** (*у кого*) yelbeyindir, başında şey yoxdur; **ветер занёс**; **ветром занесло** sən hara bura hara; **ветер свистит в карманах** cibində siçan oynayır; **говорить** (**болтать**) **на ветер** havaya danışmaq,

boş-boş danışmaq; **ниши (догоняй) ветра в поле** nəhaq axtarma, tapılan deyil; **подбитый ветром** 1) yüngül, qızdırmayan (*isti olmayan paltar haqqında*); 2) yüngül, dingiliş.

ВЕТРЯНКА II *ж tib.* toyuqçığı, suçığı.

ВЕТРЯНОЙ прил. yel (külək) -i[1]; **ветряная мельница** yel dəyirmanı; **ветряная оспа** *tib.* toyuqçığı, suçığı.

ВЭЧЕР *м (мн. вечера)* 1. axşam; 2. müsəmirə; 3. gecə; **вечер балета** balet gecəsi; **литературный вечер** ədəbi gecə.

ВЕЧЕРЭТЬ *несов. безл.* axşam olmaq; axşamlamaq, qaş qaralmaq, qaranlıq çökmək.

ВЕЧЕРИНКА *ж* axşam qonaqlığı, əyləncə gecəsi.

ВЕЧЕРКОМ *бах вечером.*

ВЕЧЕРНИЙ прил. axşam -i[1]; **вечерняя газета** axşam qəzeti.

ВЕЧЕРНИК *м* axşam növbəsində işləyən oxuyan; **студенты вечерники** axşam növbəsində oxuyan tələbələr.

ВЕЧЕРНИЦА *ж* axşam növbəsində işləyən, oxuyan qadın (qız).

ВЕЧЕРНЯ *ж dini* axşam ibadəti, axşam duası (*pravoslavlarda*).

ВЕЧЕРОК *м вечер (1-ci mənadə) söz. kiç.*

ВЕЧЕРОМ *нареч.* axşamüstü, axşam çağı; **ахşam; поздно вечером** gecə.

ВЕЧЕРЯ *ж köhn.* şam (*axşam yeməyi*).

ВЕЧЕРЯТЬ *несов. т.ш.* şam etmək.

ВЕЧНО *нареч.* həmişə, daim; həmişəlik, əbədi, ömürlük.

ВЕЧНОЗЕЛЭНЫЙ прил. *bot.* həmişəyaşıl.

ВЕЧНОСТЬ *ж мн. нет* əbədlilik, daımlilik; **◇ кануть в вечность** tamamilə unudulmaq, izsiz itmək, izi-tozu qalmaq; **отойти (переселиться) в вечность** ölmək; **казаться вечностью; целая вечность ...** adama il gəlir.

ВЕЧНЫЙ прил. həmişəlik, əbədi, daimi, ömürlük, ölməz; **вечная слава героям Великой Отечественной войны!** Böyük Vətən müharibəsi qəhrəmanlarına əbədi eşq olsun!; **вечная память** əbədi xatirə; **◇ заснуть вечным сном** gözlərini əbədi yummaq; **вечное перо** avtomatik qələm; **вечное поселение (заклучение, каторга)** ömürlük sürgün (həbs, katorqa).

ВЕЧОР *нареч. köhn.* dünən, axşam.

ВЖАТИЕ *ср* sıxma, basma.

ВЖАТЫЙ прил. içəri sıxılmış, içəri basılmış; **batıq.**

ВЖАТЬ *сов.* içəri sıxmaq, içəri basmaq, batırmaq.

ВЖАТЬСЯ *сов.* içinə girmək, içəriyə sıxılmaq.

ВЖИВАТЬСЯ *несов.* **бах вжиться.**

ВЖИМАТЬ *несов.* **бах вжать.**

ВЖИМАТЬСЯ *несов.* içəri sıxılmaq, içəri basılmaq; **batırılmaq.**

ВЖИТЬСЯ *сов.* öyrəşmək, alışmaq.

ВЗАД *нареч.* dala, geriyə, dal-dalı; **взад и вперед** bu tərəfə; **ни взад; ни вперед** nə dala, nə qabaga, yerindən tərpənməyəmək.

ВЗАИМНО *нареч.* qarşılıqlı olaraq, qarşılıqlı surətdə.

ВЗАИМНОСТЬ *ж мн. нет* 1. qarşılıqlı olma; 2. qarşılıqlı məhəbbət.

ВЗАИМНЫЙ прил. qarşılıqlı; **взаимная помощь** qarşılıqlı kömək (yardım).

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ *ср* qarşılıqlı təsir, bir-birinə təsir; qarşılıqlı əlaqə.

ВЗАИМОДЕЙСТВОВАТЬ *несов.* qarşılıqlı təsir etmək, bir-birinə təsir göstərmək.

ВЗАИМОДОВЕРИЕ *ср мн. нет* qarşılıqlı etimad, bir-birinə inanma (etibar etmə).

ВЗАИМОЗАВИСИМОСТЬ *ж мн. нет* qarşılıqlı asılılıq, bir-birindən asılılıq.

ВЗАИМОЗАВИСИМЫЙ прил. bir-birindən asılı (olan).

ВЗАИМОИСКЛЮЧАЮЩИЙ прил. bir-birini inkar edən, bir-birini rədd edən, bir araya sığmayan.

ВЗАИМООБРАЗНО *нареч. köhn.* borc olaraq, borc, əlborcu.

ВЗАИМООБУСЛОВЛЕННОСТЬ *ж мн. нет* bir-birindən asılılıq, bir-birinə təsir, bir-birindən törəmə.

ВЗАИМООТНОШЕНИЕ *ср* qarşılıqlı əlaqə, qarşılıqlı münasibət; əlaqə, münasibət.

ВЗАИМОПОМОЩЬ *ж мн. нет* qarşılıqlı yardım (kömək); **◇ касса взаимопомощи** qarşılıqlı yardım kassası.

ВЗАИМОПОНИМАНИЕ *ср* həmrəylik, bir-birini başa düşmə, ümumi dil tapma, qarşılıqlı anlaşma.

ВЗАИМОРАСПОЛОЖЕНИЕ *ср* qarşılıqlı meyl, bir-birinə qarşı meyl etmə, bir-birinə könül vermə, bir-birini bəyənmə (xoşlama).

ВЗАИМОСВЯЗЬ *ж* qarşılıqlı əlaqə, qarşılıqlı rabitə

ВЗАИМОУНИЧТОЖЕНИЕ *ср* bir-birini məhv etmə.

ВЗБИВКА *ж мн. нет* 1. çırpma; 2. çalma (*yumurta və s.*).

ВЗБИРАТЬСЯ *несов.* **бах взобраться.**

ВЗБИТЫЙ прич. 1. çırpılmış; 2. çalınmış (*yumurta, qatıq*).

ВЗБИТЬ *сов.* 1. çırpmaq; **взбить подушку** yastığı çırpmaq; 2. çalmaq; **взбить яичные белки** yumurta ağını çalmaq.

ВЗБИТЬСЯ *сов.* 1. çalınmaq, köpüklənmək; 2. çırpılmaq; 3. pırtlaşmaq, qabarmaq.

ВЗБЛЕСК *м* parıltı, işıltı.

ВЗБЛЭСКИВАНИЕ *ср* parıldama, işıldama.

ВЗБОДРИТЬ *сов.* cürətləndirmək, ürəkləndirmək.

ВЗБОДРИТЬСЯ *сов.* cürətləndirmək, ürəklənmək, ruhlanmaq.

ВЗБОРОЖДЭННЫЙ прич. şırım açılmış, şırımlanmış.

ВЗБОРОЗДИТЬ *сов.* şırım açmaq, şırımlamaq.

ВЗБОРОНИТЬ *сов.* bax **боронить**.

ВЗБОРОНОВАТЬ *сов.* bax **бороновать**.

ВЗБРАСЫВАНИЕ *ср* yuxarı tulla(nl)ma, yuxarı at(ıl)ma.

ВЗБРАСЫВАТЬ *несов.* bax **взбросить**.

ВЗБРАСЫВАТЬСЯ *несов.* yuxarı atılmaq (tullanmaq).

ВЗБУХАНИЕ *ср* şişmə, qabarma, köpmə.

ВЗБУХАТЬ *несов.* bax **взбухнуть**.

ВЗВЕДЁННЫЙ *прич.* 1. qaldırılmış; 2. ayağa çəkilmiş (*çaxmaq*).

ВЗВЕЗТИ *сов.* çıxarmaq.

ВЗВЭСИТЬ *сов.* 1. çəkmək (*tərəzidə*); 2. *тэс.* fikirləşmək, ölçüb-biçmək, mülahizə etmək, götür-qoy etmək.

ВЗВЭСИТЬСЯ *сов.* özünü çəkdirmək, *tərəzidə* çəklilmək.

ВЗВЕСТИ *сов.* 1. qaldırmaq, yuxarı qaldırmaq; 2. ayağa çəkmək (*çaxçağı*); 3. tikmək, qurmaq; 4. *тэс.* şər atmaq, böhlan atmaq, iftira atmaq.

ВЗВЕСТИСЬ *сов.* 1. yuxarı qalxmaq; 2. ayaga çəklilmək (*çaxmaq*).

ВЗВЁШЕННЫЙ *прич.* 1. çəkilmiş (*tərəzidə*); 2. *тэс.* ölçülmüş, ölçülüb-biçilmiş, mülahizə edilmiş.

ВЗВЁШИВАНИЕ *ср* *tərəzidə* çək(ıl)mə.

ВЗВЁШИВАТЬ *несов.* bax **взвесить**.

ВЗВЁШИВАТЬСЯ *несов.* bax **взвеситься**.

ВЗВОЛНОВАННО *нареч.* həyəcanla, həyəcanlı, həyəcan içində, əsəbi, əsəbi halda.

ВЗВОЛНОВАННОСТЬ *ж мн. нет* həyəcan, təlaş, təşviş.

ВЗВОЛНОВАННЫЙ *прич.* 1. həyəcanlı, əsəbi; 2. dalğalanmış, təlatümlü; **взволнованное море** təlatümlü dəniz.

ВЗВОЛНОВАТЬ *сов.* 1. dalğalandırmaq, ləpələndirmək; 2. həyəcana gətirmək, həyəcanlandırmaq, əsəbləşdirmək; 3. gurultu salmaq, çaxnaşdırmaq.

ВЗВОЛНОВАТЬСЯ *сов.* 1. həyəcanmaq, iztiraba düşmək, təşvişə düşmək; əsəbiləşmək; 2. çəşmaq, dalğalanmaq, ləpələnmək.

ВЗГЛЯД *м* 1. baxış, nəzər; **бросить взгляд** nəzər salmaq; 2. görüş, nöqtəyi-nəzər, fikir; **философские взгляды** fəlsəfi görüşlər; **на взгляд** üzdən, görünüşündən; **с первого взгляда** ilk baxışdan, dərhal, o saat, baxan kimi; **на мой (твой, его) взгляд** mənə, mənim (sənin, onun) fikrincə; **на первый взгляд** ilk baxışda; **измерить взглядом** bax **измерить**.

ВЗГЛЯДЫВАТЬ *несов.* bax **взглянуть**.

ВЗГЛЯНУТЬ *сов.* baxmaq, nəzər salmaq.

ВЗГЛЯНУТЬСЯ *сов. дан.:* **как** **взглянется (кому)** necə ağılna gəlsə...

ВЗГОВОРИТЬ *сов.* demək, söyləmək.

ВЗДЁРНУТЫЙ *прич.* yuxarı dartılmış, dik.

ВЗДЁРНУТЬ *сов.* 1. dartıb yuxarı qaldırmaq; yuxarı dartmaq, yuxarı çəkmək; dartmaq; 2. dar

ağasından asmaq; **вздёрнуть нос** burnunu yuxarı tutmaq, iddia satmaq.

ВЗДЁРНУТЬСЯ *сов.* 1. cəld yuxarı atılmaq, sıçramaq; 2. dartınmaq.

ВЗДОХ *м* 1. nəfəs, nəfəs alma; 2. ah, ah çəkmə; köksünü ötürmə; **охи да вздохи** ah-uf, ah-vay, ah-nalə; **испустить последний вздох** canı çıxmaq, ölmək; **принять последний вздох** birisinin axır nəfəsini, ölümlünü görmək; **со вздохом** içini çəka-çəka, içini çəkərkən.

ВЗДОХНУТЬ *сов.* 1. nəfəs almaq; 2. ah çəkmək; 3. dincəlmək; **вздохнуть свободно** rahat nəfəs almaq, dincəlmək, canı rahat olmaq.

ВЗДРАГИВАНИЕ *ср* 1. şəksənmə, diksinmə; 2. titrəmə.

ВЗДРАГИВАТЬ *несов.* bax **вдрогнуть**.

ВЗДЕРМНУТЬ *сов.* mürgülemək.

ВЗДРЕМНУТЬСЯ *сов.* mürgü döymək, mürgüyə getmək.

ВЗДОРГНУТЬ *сов.* 1. səksənmək, diksinmək; 2. çimçişmək, tükləri ürpərmək.

ВЗДУТИЕ *ср* 1. şişmə, köpmə, qabarma; 2. şiş, köp; 3. *тэс.* hədsiz artma, artırılma (*qiymətlər*).

ВЗДУТОСТЬ *ж мн. нет* köpmə, köp.

ВЗДУТЫЙ I *прич.* Şişirdilmiş, köpdürülmüş; şişmiş, köpmüş.

ВЗДУТЫЙ II *прич.* Döyülmüş, əzişdirilmiş, kötəklənmiş.

ВЗДУТЬ I *сов.* 1. üfürmək, püfləmək; 2. qaldırmaq; **ветер вздул пыль** külək toz qaldırdı; 3. *тэс.* şişirtmək; 4. *тэс. дан.* hədsiz artırmaq, qaldırmaq (*qiymətləri*).

ВЗДУТЬ II *сов. дан.* kötəkləmək, döymək, əzişdirmək.

ВЗДУТЬСЯ *сов.* 1. şişmək, köpmək; 2. yuxarı qalxmaq, artmaq; 3. *тэс. дан.* həddən artıq qalxmaq (*qiymətlər*).

ВЗДЫХАНИЕ *ср* 1. bax **вздох** 2-ci mənada; 2. iç çəkmə; 3. **только мн. вздыхания** həsrət.

ВЗДЫХАТЕЛЬ *м köhn. зар.* aşiş, vurgun.

ВЗДЫХАТЬ *несов.* 1. nəfəs çəkmək, iç çəkmək, 2. qüssə çəkmək, həsrət çəkmək; heylsilənmək.

ВЗМОКНУТЬ *сов.* islanmaq, yaş olmaq.

ВЗМОЧИТЬ *сов.* islatmaq.

ВЗМОЧИТЬСЯ *сов.* islanmaq.

ВЗМУТИТЬ *сов.* 1. bulandırmək; 2. *тэс.* həyəcanlandırmaq, təşvişə salmaq.

ВЗМУТИТЬСЯ *сов.* bulanmaq (*su*).

ВЗМУЧИВАТЬ *несов.* bax **взмутить**.

ВЗМУЧИВАТЬСЯ *несов.* bulandırmək.

ВЗНЫТЬ *сов. дан.* 1. birdən ağrımaq, göynəmək (*yara*); 2. sızıldamaq, ufuldamaq, inildəmək; 3. vızıldamaq, vıyıldamaq (*güllə və s.*).

ВЗОЙТИ *сов.* 1. çıxmaq, doğmaq; **солнце взошло** gün çıxdı; 2. qalxmaq; **взойти на трибуну** tribunaya qalxmaq (çixmaq).

ВЗОР *м* 1. baxış, nəzər; 2. *тэс.* göz; **взор** **взор** gözlərini yerə dikmək; **устремить взоры** baxmaq, diqqət yetirmək; **приковать**

взоры nəzəri cəlb etmək, maraqlandırmaq;
измерить взором bax **измерить**.

ВЗРАСТАТЬ *несов.* bax **взрасти**.

ВЗРАСТИ *сов.* böyümək, cücərmək, göyərək, yetişmək.

ВЗРАСТИТЬ *сов.* 1. cücərtmək, göyərtmək, becərmək; 2. böyütmək, yetişdirmək, bəsləmək.

ВЗРАЩАТЬ *несов.* bax **взрастить**.

ВЗРАЩЁННЫЙ *прич.* 1. cücərdilmiş, göyərdilmiş; 2. bəslənilmiş, böyüdülmüş, yetişdirilmiş.

ВЗРАЩИВАТЬСЯ *несов.* 1. göyərdilmək, cücərdilmək, becərilmək; 2. bəslənmək, böyüdülmək, yetişdirilmək.

ВЗРЕЗ *м* 1. kəsmə, yarma; 2. kəsik, oyuq, yarıq, çarıq.

ВЗРЕЗАТЬ *сов.* kəsmək, yarmaq.

ВЗРЕЗАТЬ *несов.* bax **взрезать**.

ВЗРЕЗАТЬСЯ *несов.* kəsilmək, yarılmaq.

ВЗРЕЗЫВАТЬ *несов.* bax **взрезать**.

ВЗРЕЗЫВАТЬСЯ *несов.* bax **взрезаться**.

ВЗРОСЛЕТЬ *несов.* böyümək, yaşa dolmaq.

ВЗРОСЛЫЙ *прил.* böyük, yaşlı; böyümüş, yaşa dolmuş; yekə; **взрослый парень** yekə oğlan.

ВЗРЫХЛЕНИЕ *ср* yumşaltma (*torpağı*).

ВЗРЫХЛИТЬ *сов.* bax **взрыхлять**.

ВЗРЫХЛЯТЬ *несов.* yumşaltmaq (*torpağı*).

ВЗРЫХЛЯТЬСЯ *несов.* yumşaltmaq, yumşaldılmaq (*torpaq*).

ВЗЫВАНИЕ *ср köhn.* 1. çağırmaq; qışqırmaq; çağırmaq; 2. yalvarma, müraciət etmə, xahiş etmə; yalvarış.

ВЗЫВАТЬ *несов.* 1. çağırmaq, qışqırmaq; 2. yalvarmaq, müraciət etmək, xahiş etmək.

ВЗЯТИЕ *ср мн. нет* alma, alınma; götürmə, götürülmə.

ВЗЯТЫЙ *прич.* alınmış, götürülmüş.

ВЗЯТЬ *сов.* 1. bax **брать**; 2. tutmaq; **взять под руки** qolundan tutmaq (qoluna girmək); **взять волка живьём** canavarı diri-diri tutmaq; 3. nəticə çıxarmaq, ağılna gəlmək, beyninə düşmək; **с чего ты взял, что ты не справишься с работой** nədən nəticə çıxardın ki, sən işin öhdəsindən gələ bilməzsən?; 4. əldə etmək, ələ keçirmək; **взять хитростью** hiylə ilə əldə etmək (ələ keçirtmək); **◇ взять за горло** bogazından yarımaq, boğazlamaq; **взять в переплёт (в оборот)** sıxışdırmaq, təsir etmək; **взять себя в руки** özünü ələ almaq; **взять своё** üstün gəlmək, öhdəsindən gəlmək, istədiyinə nail olmaq; **взять верх** üstün gəlmək, qalib gəlmək; **взять назад (обратно)** geri götürmək; **взять назад своё предложение** öz təklifini geri götürmək; **взять в толк (в понятие)** başa düşmək, anlamaq; **взять на себя** öhdəsinə götürmək, üzərinə götürmək; **взять на себя смелость** cürət etmək, cəsarət etmək; **ни дать, ни взять** eynilə, lap; **сколько душа возьмёт** ürəyin istədikcə; **взять прочь**

rədd etmək; **взять курс (направление, путь)** istiqamət almaq, yönlənmək; **взять быка за рога** bax **брать**; **взять всем** bax **брать**; **взять голыми руками** bax **голый**; **взять измором** bax **измор**; **взять в толк** bax **толк**; **взять за бока** bax **бок**; **взять за глотку** bax **глотка**; **взять за жабры** bax **жабры**; **взять за сердце (за душу, за живое)** bax **брать**; **взять на абордаж** bax **абордаж**; **взять что на душу** bax **душа**; **наша (ваша) возьмет (взяла)** bax **брать**; **не дорого возьмет** fikirləşməz, tərəddüd etməz; **с чего (откуда) он взял?** nəyə əsasən? nə üçün? **черт возьми!** bax **черт**.

ВЗЯТЬСЯ *сов.* 1. alınmaq, götürülmək; 2. yarımaq, girişmək, girişmək; 3. razı olmaq, öhdəsinə götürmək; **взялся купить мне книгу** mənim üçün kitab almağı öhdəsinə götürdü; 4. ortaya çıxmaq, görünmək, zahir olmaq; **вдруг откуда-то** **взялись** **две кошки** birdən hardansa iki pişik ortaya çıxdı; **◇ взяться за ум** ağıla gəlmək; **откуда ни возьмись** birdən, qəfildən, gözlənilmədən, haradansa.

ВИБРАТОР *м fiz.* vibrator (*ritmik titrəyiş əmələ gətirən aparat*).

ВИБРАЦИОННЫЙ *прил.* vibrasiya (titrəyiş) –i (-i); vibrasiya yolu ilə olan.

ВИБРАЦИЯ *ж xüs.* vibrasiya; titrəyiş, titrəmə.

ВИБРИОН *м бakt.* vibriyon (*qeyri çöp və ya vergül şəkilli mikroblar*).

ВИБРИРОВАНИЕ *ср* titrəmə, əsmə; titrəyiş; vibrasiya.

ВИБРИРОВАТЬ *несов. xüs.* titrəmək, əsmək; vibrasiya əmələ gətirmək.

ВИБРОГРАФ *м xüs.* vibroqraf (*titrəyişləri avtomatik yazan aparat*).

ВИБРОМЕТР *м xüs.* vibrometr (*maşınların, binaların, körpülərin və s.-nin mexaniki titrəyişlərini ölçmək üçün cihaz*).

ВИБРОСКОП *м xüs.* vibroskop (*cismin titrəyişlərini müşahidə etmək üçün cihaz*).

ВИД *І м* 1. görünüş; **вид здания** binanın görünüşü; 2. sifət, üz; təhər; **на вид ему можно дать сорок лет** üzdən ona qırıq yaş vermək olar; 3. mənzərə; **виды Крыма** Kırım mənzərələri; 4. şəkil, hal; **рукописи надо сдать в исправленном виде** əlyazmalarını düzəldilmiş şəkildə verməli; 5. *мн.* **виды** fikir, niyyət, məqsəd, təxmin, plan; **какие виды у вас на счёт летнего отдыха?** Yay istirahətinizi necə keçirmək fikrindəsiniz? 6. sənəd, vəsiqə; (bax **вид на жительство**); **◇ скрыться из вида** gözəndən itmək; **упустить (выпустить) из виду** nəzərdən (gözəndən) qaçırmaq, unutmaq; **ни под каким видом** heç bir vaxt, heç bir surətdə, heç bir vəchlə, heç bir halda, qətiyyənlə, əsla; **показывать (делать) вид** göstərmək, hiss etdirmək; **под видом...** bəhanəsi ilə; **быть на виду** nəzərdə olmaq, gözəndə olmaq; **иметь в виду** nəzərdə tutmaq, niyyətdə olmaq; **поставить (ставить)**

на вид nəzərinə çatdırmaq; **видать виды** ömründə çox şeylər görmək; **иметь виды** niyyətində olmaq; nəzərdə tutmaq, məqsədi olmaq; **в видах (чего-либо) köhn.** ...məqsədlə; **вид на жительство** pasport; **для вида** göstərmək üçün, gözədən pərdə asmaq üçün, aldatmaq üçün; **с виду** zahirən, üzədən; **в виде чего** 1) ...formasında, şəklinə; 2) ...kimi; **на вид; по виду; с виду** sifətində; üzündən; şəklinə; **не подать (не показать) виду** özünü o yola (yerə) qoymamaq, göstərməmək; **у всех на виду** hamının gözü qabağında; **иметься в виду** bax **иметься; терять из виду** gözədən itirmək, heç bir xəbəri olmamaq, yerini bilməmək.

ВИД II м 1. növ; 2. *qram.* tərz; **виды глагола** felin tərzləri.

ВИДАЛЫЙ *прил. dan.* dünyagörmüş.

ВИДАННЫЙ *прич.* görülmüş, görülən; **виданное ли это дело?** heç görünən işdimi?

ВИДАТЬ I *несов.* görmək; ♦ **глаза бы мои не видали** heç gözüм görməyüydü, kaş görməyüydüm; **где это видано** harada görünüb ki...

ВИДАТЬ II *несов.* görünmək; **отсюда хорошо видать пароход** buradan paroxod yaxşı görünür; ♦ **в глаза не видать кого** bax **глаза; от земли не видать** barmaq boylu, boyu bir qarış; **не зги не видать** bax **зги.**

ВИДАТЬСЯ *несов.* görülmək.

ВИДЕНИЕ *ср мн. нет* görmə qabiliyyəti, görmə imkanı.

ВИДЕНИЕ *ср* 1. görünmə, görülmə; 2. xəyal, qarabasma.

ВИДЕТЬ *несов.* 1. görmək; 2. duymaq, sezmək, hiss etmək, başa düşmək, bilmək; ♦ **видеть не могу** görməyə gözüм yoxdur, zəhləm gedir; **видеть насквозь** yaxşı tanımaq, iliyini-sümlüyünü tanımaq, niyyətini başa düşmək; **видишь (видите); видишь ли (видите ли)** görürsənmi (görürsünüzmü); **видеть на два аршина под землей (в землю)** bax **аршин; как видите** gördüyünüz kimi...; **не видеть света (вольного)** 1) günün işığına həsrət qalmaq; istirahət nədir, bilməmək; 2) çox çətinlik çəkmək; **рад видеть (вас)** nə xoş təsadüf; sizi görməyimə çox şadam; **спать и видеть** bax **спать; только и видели кого** görünüb yox oldu, göz açib yumunca aradan itdi.

ВИДЕТЬСЯ *несов.* 1. görülmək; 2. görünmək; ♦ **как видится** ehtimal ki, görünür, yəqin ki.

ВИДИМО *вв. сл.* görünür, görünür ki, ehtimal ki,

ВИДИМО-НЕВИДИМО *нареч.* hədsiz, saysız-hesabsız, son dərəcə çox.

ВИДИМОСТЬ *ж мн. нет* 1. görünmə dərəcəsi, görünmə; 2. görünüş, zahiri cəhət; ♦ **для видимости** göstərmək üçün, diqqəti cəlb etmək üçün, gözədən pərdə asmaq üçün; **по (всей) видимости** ehtimal (ki), görünür (ki), yəqin (ki).

ВИДИМЫЙ *прил.* 1. görünən; 2. aydın, aşkar; 3. zahiri; ♦ **видимое дело** 1) məlumdur, aydındır; 2) çox güman, ehtimal ki.

ВИДНЕЙШИЙ *прев. ст. к видный* ən görkəmli; məşhur.

ВИДНЕТЬСЯ *несов.* görünmək.

ВИДНО *безл. в знач. сказ.* görünür, bəllidir; 2. *вв. сл.* görünür ki, ♦ **(ни) зги не видно** bax **зги.**

ВИДНЫЙ *прил.* 1. görünən, gözle seçilən; 2. görkəmli, məşhur; 3. mühüm; 4. boylu-buxunlu, qamətli.

[... **ВИДНЫЙ**] *mürəkkəb sözlərin ...şakilli, ...oxşar, ...varı mənasında olan ikinci tərkib hissəsi; məs.: шаровидный (kürəşakilli), яйцевидный (yumurtəşakilli).*

ВИДОВОЙ I *прил.* mənzərə v-i(-i); **видовая картина** mənzərə şəkli.

ВИДОВОЙ II *прил.* növ -i(-i); **видовые признаки** növ əlamətləri.

ВИДОИЗМЕНЕНИЕ *ср* 1. şəklini dəyişmə; 2. variant (*bir şeyin müxtəlif şəkli, növü*).

ВИДОИЗМЕННЫЙ *прич.* şəkli dəyişdirilmiş, şəkli dəyişmiş.

ВИДОИЗМЕНИТЬ *сов.* şəklini dəyişdirmək.

ВИДОИЗМЕНИТЬСЯ *сов.* şəklini dəyişmək.

ВИДОИЗМЕНЯЕМОСТЬ *ж мн. нет* şəklini dəyişmə qabiliyyəti.

ВИДОИЗМЕНЯТЬ *несов.* bax **видоизменить.**

ВИДОИЗМЕНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **видоизмениться**; 2. şəkli dəyişdirilmək.

ВИДОИСКАТЕЛЬ *м* vizir, nişanlayıcı (*fotoaparata: obyektivni şəkli çəkilən şeyə yönəlmək üçün cihaz*).

ВИДООБРАЗОВАНИЕ *ср биол.* növ əmələ gəlmə (*bitki və heyvan növlərinin əmələ gəlmə prosesi*).

ВИДЫВАТЬ *многocr.* görmək (*çox, dəfələrlə*).

ВИЗА *ж* rəs. viza (1. *icazənamə, rüsxətnamə*; 2. *icazə qeydi*).

ВИЗАВИ *köhn.* 1. *нареч.* üz-üzə, qarşı-qarşıya; **сидеть визави** üz-üzə oturmaq; 2. *в знач. суц. м и ж нескл.* qarşıdakı; **мой визави** qarşımdakı.

ВИЗИТ *м* vizit (1. *görüş*; 2. *həkimin xəstə yanına gəlməsi*); ♦ **прийти (приехать, быть) с визитом** vizitə gəlmək, görüşə gəlmək.

ВИЗИТАЦИЯ *ж* 1. həkimin xəstəyə baxması; xəstəni yoxlama; 2. dənizdə şübhəli gəminin yoxlanması.

ВИЗИТЁР *м* *köhn.* vizit verən, vizitə gələn, görüşə gələn (adam).

ВИЗИТІРОВАТЬ *несов. köhn.* 1. vizit vermək; vizitə getmək, görüşə getmək; 2. xəstələrə baxmaq; xəstəni yoxlamaq.

ВИЗИТКА *ж* vizitka (*rəsmi görüşlərdə geyilən xüsusi biçimli sürtük*).

ВИЗИТНЫЙ *прил.* vizit -i(-i); ♦ **визитный костюм** vizit kostyumu; **визитная карточка**

köhn. vizit kartoçkası (*üstündə vizitə gələn adamın adı yazılmış kartoçka*).

ВИЗУАЛЬНЫЙ *прил.* *astr.* vizual, görülən; **визуальные наблюдения** vizual müşahidələr.

ВИКА *ж мн. нет* *bot.* çölnoxudu (*yem otu*).

ВИКТОРИНА *ж* viktorina (*ümumi bir mövzu ətrafında sual-cavab oyunu*).

ВИКТОРИЯ *ж мн. нет* viktoriya (*1. iri çiyələk; 2. bir sıra iri və gözəl meyvə, tərəvəz, çiçək və s. növlərinin adı*).

ВИЛКА *ж* 1. çəngəl; 2. çəngəl (*şahmatda soldan, filin və atın tyni zamanda bir neçə fiquru hədələdiyi vəziyyət*).

ВИНА *ж* təqsir, günah; \diamond **по вине** ...təqsiri üzündən, ...ucbatından; **вменить в вину** bax **вменить**.

ВИНЕГРЕТ *м* vineqret (*1. doğranmış kartof, kələm, çuğundur, yumurta və s. hazırlanan soyuq yemək; 2. məs. həftəbecər*).

ВИНОГРАД *м* üzüm.

ВИНОГРАДАРСКИЙ *прил.* üzümçü (lük) – i(-i).

ВИНОГРАДАРСТВО *ср мн. нет* üzümçülük.

ВИНОГРАДАРЬ *м* üzümçü.

ВИНОГРАДИНА *ж* üzüm giləsi.

ВИНОГРАДИНКА *виноградина* *сöz. kiç.;* üzüm giləciyi.

ВИНОГРАДНИК *м* üzümlük, tənəlik; üzüm bağı.

ВИНОГРАДНЫЙ *прил.* üzüm –i(-i); **виноградный сок** üzüm şirəsi; **виноградный уксус** üzüm sirkəsi.

ВИРТУАЛЬНЫЙ *прил.* mümkün, mümkün olan; törəyə biləcək, baş verə biləcək.

ВИРТУОЗ *м* virtuoz; usta, mahir sənətkar.

ВИРТУОЗНО *нареч.* məharətlə, mahirənə, böyük ustalıqla, sənətkarlıqla.

ВИРТУОЗНОСТЬ *ж мн. нет* virtuozluq; məharət, sənətkarlıq.

ВИРТУОЗНЫЙ *прил.* məharətli, mahir, usta.

ВИРУЛЕНТНОСТЬ *ж мн. нет* *tib.* virulentlik (*patogenlik-mikrobun xəstəlik törətmə qabiliyyətidir*).

ВИРУЛЕНТНЫЙ *прил.* *tib.* virulent (*patogenliyin göstəricisi*).

ВИРУС *м* *tib.* virus (*yolxucu xəstəlik törədən mikrob*).

ВИРУСНЫЙ *прил.* virus –i (-i). (lu)

ВИСЕНИЕ *ср* asılma, sallanma.

ВИСЕТЬ *несов.* asılmaq, sallanmaq; \diamond **висеть на волоске (на ниточке)** tükədən asılı olmaq; **висеть в воздухе** havadan asılı qalmaq; **висеть на телефоне** *dan.* telefondan asılıb qalmaq (*telefonla uzun-uzadı və tez-tez danışmaq*); **висеть на шее** bax **шея**.

ВИСКОЗА *ж мн. нет* viskoz (*1. süni ipək və s. qayrılan sellülöz kütləsi; 2. süni ipək*).

ВИСКОЗИН *м* *tex.* viskozin (*neftdən alınan sürtmə yağ*).

ВИСКОЗНЫЙ *прил.* 1. viskoz –i(-i); **вискозное производство** viskoz istehsalı; 2. viskozdan hazırlanmış; **вискозная рубашка** viskoz köynək.

ВИСЛЫЙ *прил.* sallaq, asılı.

ВИСМУТ *м* *kim.* vismut (*kimyəvi element*).

ВИСМУТИТ *м* *miner.* vismutit (*kükürdlü vismut, vismut spatı*).

ВИСМУТОВЫЙ *прил.* vismut –i(-i).

ВИСНУТЬ *несов.* 1. sallanmaq, asılmaq; 2. sarılmaq (*boynuna*); \diamond **виснуть на шею** bax **шея**.

ВИСОК *м (мн. виски)* 1. gicgah; 2. *мн.* виски xətəbaşı.

ВИСОКОСНЫЙ *прил.:* **високосный** год uzun il (*hər dörd ildən bir günlərinin sayı 366 gün olan il*).

ВИСОЧЕК *висок* *сöz. kiç.*

ВИСОЧНЫЙ *прил.* gicgah –i(-i).

ВИСЯЧИЙ *прил.* asılan, asılı, asma, sallaq; **висячий мост** asma körpü.

ВИТАЛИЗМ *м мн. нет* *biol.* vitalizm (*həyat prosesinin guya orqanizmdə olan fəvqətibii "həyatı qüvvədən" asılı olduğunu iddia edən mürtəce idealist cərəyan*).

ВИТАЛИСТ *м* vitalist (*vitalizm tərəfdarı*).

ВИТАЛИСТИЧЕСКИЙ *прил.* vitalizm –i (-i).

ВИТАЛЬНЫЙ *прил.* həyati (*həyat hadisələrinə aid olan*).

ВИТАМИН *м* *biol.* vitamin.

ВИТАМИНИЗАЦИЯ *ж* vitaminləşdirilmə, vitaminləşdirmə.

ВИТАМИНИЗИРОВАННЫЙ *прич.* vitaminləşdirilmiş.

ВИТАМИНИЗИРОВАТЬ *несов.* vitaminləşdirmək.

ВИТАМИНИРИЗОВАТЬСЯ *несов.* vitaminləşdirilmək.

ВИТАМИННЫЙ, ВИТАМИНОЗНЫЙ *прил.* vitaminli.

ВИТАТЬ *несов.* dolaşmaq, uçmaq; \diamond **витать в облаках (в воздухе)** göylərdə uçmaq (*dünyadan xəbərsiz olmaq, xəyala qarılmaq, xəyalpərəstlik etmək*).

ВИТИЙСТВО *ср* *köhn.* natiqlik, natiqlik məharəti.

ВИТИЙСТВОВАТЬ *несов.* *köhn.* natiqlik etmək, təmtəraqa danışmaq, ibarəpərdazlıq etmək.

ВИТИЯ *м* *köhn.* natiq; söz ustası.

ВИХЛЯВЫЙ, ВИХЛЯСТЫЙ *прил.* yan basa-basa yeriyən, yurgalanan.

ВИХЛЯТЬ *несов.* səndələmək, yan basa-basa yerimək.

ВИХЛЯТЬСЯ *несов.* 1. səndələmək; 2. yan basa-basa yerimək, yurgalanmaq.

ВИЦЕ – müavin.

ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ *м* prezident müavini.

ВИШЕННИК *м* *məh.* albalı bağı.

ВИШЕННЫЙ *дан.* bax **вишнёвый**.

ВИШНЁВЫЙ *прил.* 1. albalı –i(-ı); **ВИШНЁВЫЙ сад** albalı bağı; 2. albalı rəngli, tünd qırmızı; **платье вишневого цвета** tünd qırmızı paltar; 3. albalıdan hazırlanmış; **вишнёвое варенье** albalı mürəbbəsi.

ВИШНЯ *ж* 1. albalı; 2. albalı ağacı.

ВИШНЯК *бах вишенник.*

ВКЛЕЕННЫЙ *прич.* уarişdırılmış (*işəri*).

ВКЛЕЕЧКА *ж* **вклейка** *сöz. kiç.*

ВКЛЕИВАНИЕ *ср мн. нет* уarişdır(ıl)ma (*bir şeyin içərisində*).

ВКЛЕИВАТЬ *несов.* *бах* **вклеить.**

ВКЛЕИВАТЬСЯ *несов.* 1. уarişdırılmaq (*işəri*); 2. *бах* **вклеиться.**

ВКЛЕИТЬ *сов.* уarişdırmaq (*işəri*).

ВКЛЕИТЬСЯ *сов.* уarişmaq (*işəri*).

ВКЛЕЙКА *ж* 1. уarişdır(ıl)ma (*işəri*); 2. *işəri* уarişdırılmış vərəq və s.

ВКЛЁПАННЫЙ *прич. tex.* pərçimlənmiş.

ВКЛЕПАТЬ *сов.* 1. *tex.* pərçimləmək; 2. *təc.* əngələ salmaq, cəncələ salmaq, dolaşdırmaq.

ВКЛЕПАТЬСЯ *сов.* 1. pərçimlənmək; 2. *təc.* bənd olmaq; 3. *təc.* dəyişik salmaq, səhvən oxşatmaq; 4. *təc.* cəncələ düşmək.

ВКЛЁПКА *ж* *tex.* 1. pərçimlənmə, 2. pərçim.

ВКЛЁПЫВАНИЕ *ср tex.* pərçimlənmə, pərçim etmə (*üç tərəfdən*).

ВКЛЁПЫВАТЬ *несов.* *бах* **вклепать.**

ВКЛЁПЫВАТЬСЯ *несов.* *бах* **вклепаться.**

ВКЛИНЕНИЕ *ср* 1. paz vurma (vurulma); 2. paz kimi *işəri* girmə.

ВКЛИНИВАНИЕ *ср* paz vur(ul)ma; 2. *təc.* söhbətə söz qatma.

ВКЛИНИВАТЬ *несов.* *бах* **вклинить.**

ВКЛИНИВАТЬСЯ *несов.* *бах* **вклиниться.**

ВКЛИНИТЬ *сов.* 1. soxmaq, paz vurmaq; 2. *təc.* söhbətə söz qatmaq.

ВКЛИНИТЬСЯ *сов.* 1. girmək, soxulmaq, *işəri*lərə uzanmaq; 2. araya soxulmaq.

ВКЛИНЯТЬ *несов.* *бах* **вклинить.**

ВКЛИНЯТЬСЯ *несов.* *бах* **вклиниться.**

ВКЛЮЧАТЕЛЬ *м tex.* qoşucu, açar (*elektrik açarı*).

ВКЛЮЧАТЬ *несов.* *бах* **включить.**

ВКЛЮЧАТЬСЯ *несов.* *бах* **включиться.**

ВКЛЮЧАЯ *пред.* ...də (...da) daxil olmaqla; -la (-lə) birlikdə; **собрались все, включая стариков** qocalar da daxil olmaqla, hamı uğılmışdır.

ВКЛЮЧЕНИЕ *ср мн. нет* 1. daxil etmə (edilmə); yerləşdir(ıl)ma; əlavə etmə (edilmə); 2. qoşma, qoşulma.

ВКЛЮЧЁННЫЙ *прич.* 1. daxil edilmiş, yerləşdirilmiş, salınmış; əlavə edilmiş; 2. qoşulmuş.

ВКЛЮЧИТЕЛЬНО *нареч.* ...da (...də) daxil olaraq, daxil edilərək, daxil edilməklə, daxil olmaq şərtilə.

ВКЛЮЧИТЬ *сов.* 1. daxil etmək, yerləşdirmək; əlavə etmək; **включить новый пункт в**

договор müqaviləyə yeni maddə daxil etmək; **включить в список** siyahıya salmaq; 2. *tex.* qoşmaq, birləşdirmək; **включить телефон в сеть** telefonu şəbəkəyə qoşmaq; 3. *tex.* işə salmaq; **включить мотор** motoru işə salmaq.

ВКЛЮЧИТЬСЯ *сов.* 1. daxil olmaq, yerləşmək, girmək; 2. qoşulmaq; 3. daxil edilmək, yerləşdirilmək; əlavə edilmək.

ВКОЛАЧИВАНИЕ *ср* vurma, çalma, yeritmə, yeridilmə.

ВКОЛАЧИВАТЬ *несов.* *бах* **вколотить.**

ВКОЛАЧИВАТЬСЯ *несов.* yerləşdirilmək, vurulmaq, çaxılmaq.

ВКОЛОТИТЬ *сов.* qaxmaq, yeritmək, çalma, vurmaq (*paz və s.*); \diamond **вколотить в голову** qandırmaq, başa salmaq, beyninə yeritmək; **вколотить в гроб** *бах* **гроб.**

ВКОЛОТИТЬСЯ *сов.* *бах* **вколачиваться.**

ВКОЛОТЫЙ *прич.* sancılmış, batırılmış, çaxılmış, qaxılmış.

ВКОЛОТЬ *сов.* sancmaq, batırmaq, çaxmaq, qaxmaq.

ВКОЛОТЬСЯ *сов.* sancılmaq, batmaq.

ВКОЛОЧЕННЫЙ *прич.* sancılmış, çaxılmış, yeridilmiş, qaxılmış.

ВКОНЕЦ *нареч.* lap, tamamilə, tamam, bütün.

ВКОРЕНЁННЫЙ *прич.* kök salmış, yerləşmiş, möhkəmlənmiş.

ВКОРЕНИТЬ *сов.* 1. yerləşdirmək, möhkəmləndirmək; 2. uyumaq.

ВКОРЕНИТЬСЯ *сов.* 1. kök salmaq, yerləşmək; möhkəmlənmək; 2. yayılmaq.

ВКОРЕНЯТЬ *несов.* *бах* **вкоренить.**

ВКОРЕНЯТЬСЯ *несов.* *бах* **вкорениться.**

ВКОРОТКЕ *нареч. köhn.* 1. tezliklə; 2. müxtəssər, qısaca.

ВКОСУЮ *нареч.* *бах* **вкось.**

ВКОСЬ *нареч.* 1. çəpinə, çərəki, qıyqaç, əyri, yanakı; 2. böyürdən; \diamond **вкривь и вкось** nizamsız, \diamond tərəf-bu tərəfə, əyri-üyrü.

ВКРАСТЬСЯ *сов.* 1. gizlicə girmək, xəlvətcə girmək, sozulmaq; 2. özünü gözə soxmaq, qılığa girmək; \diamond **вкрасться в доверие (в милость)** qılığına girmək.

ВКРАТЦЕ *нареч.* qısaca, müxtəssərçə, müxtəssər (surətdə).

ВКРЕПИТЬ *сов.* *işəri*yə keçirib (qoyub) bərkitmək, möhkəmlətmək, bənd etmək; calamaq.

ВКРЕПИТЬСЯ *сов.* bərkimək, möhkəm uarişmaq, bənd olmaq (*bir şeyin içində*).

ВКРЕПЛЯТЬ *несов.* *бах* **вкрепить.**

ВКРЕПЛЯТЬСЯ *несов.* *бах* **вкрепиться.**

ВКРИВЬ *нареч.* əyrisinə, çəpinə, əyri; \diamond **вкривь и вкось** *бах* **вкось.**

ВКРУГ *нареч.* *бах* **вокруг.**

ВКРУГОВУЮ *нареч.* dövrəsinə, dövrələmə, dövrə.

ВКРУТИТЬ *сов.* 1. burub keçirtmək (salmaq); 2. *təc.* aldatmaq.

ВКРУТИТЬСЯ *сов.* burulub yerinə keçmək, burulub gərilmək.

ВКРУТУЮ *нареч.* bərk; **яйцо сварено вкрутую** yumurta bərk bişirilmişdir.

ВКРУЧЕНИЕ *ср* burub bərkitmə, burub keçirtmə, burulub bərkidilmə.

ВКРУЧЕННЫЙ *прич.* burulub salınmış, burulub keçirilmiş.

ВКРУЧИВАНИЕ *ср* bax **вкручение**.

ВКРУЧИВАТЬ *несов.* bax **вкрутить**.

ВКРУЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **вкрутиться**; 2. burulub keçirilmək, taxılmaq.

ВКУС *м* 1. dad, təm; **вкус хлеба** çörəyin dadı; **пробовать на вкус** dadına (təminə) baxmaq; 2. ləzzət; **от этого вина я никакого вкуса не получил** bu şərabdan mən heç bir ləzzət almadım; 3. iştaha; **для возбуждения вкуса** iştaha açmaq üçün; 4. zövq; **одеваться со вкусом** zövqlə geyinmək; **у него очень хороший вкус** onun çox yaxşı zövqü var; 5. həvəs, meyl, maraq, təəssüt, adət; **вкус к поэзии (музыке)** şərə (musiqiyə) həvəs; 6. üslub, tərz, səpgi; **ваза в старинном вкусе** qədim üslubda hazırlanmış vaza; **♦ быть во вкусе** *köhn.* dəb olmaq; **быть (приходиться) по вкусу** ürəyə yatmaq, xoşa getmək; **входить во вкус** yavaş-yavaş maraqlanmağa başlamaq, xoşuna gəlmək, çalışmaq; **на вкус чей ...** zövqündə olan; **пальто на твой вкус** sənin zövqündə olan paltó; **войти во вкус** bərk alımaq, həvəslənmək, alüdə olmaq.

ВКУСИТЬ *сов. köhn.* 1. yemək, içmək; 2. *тэс.* dadmaq, görmək, duymaq.

ВКУСНО *нареч.* ləzzətli, dadlı; **вкусно поест** dadlı yeməklər yemək.

ВКУСНЫЙ *прил.* dadlı, ləzzətli, xoştəm; tamlı.

ВКУСОВОЙ *прил.* dadverən, təmli, xoştəm; **вкусовые вещества** təmli maddələr; 2. dad (təm) –i(-ı); **вкусовое ощущение** dad hissi.

ВКУСОВЩИНА *жэ дан.* bir şeyin şəxsi zövqə görə qiymətləndirilməsi.

ВКУШАТЬ *несов.* bax **вкусить**; **♦ кушать плоды** səmərəsini görmək, nəticəsini görmək, meyvəsini (bəhrəsini) dadmaq; **вкушать сон** *köhn.* yatmaq.

ВКУШАТЬСЯ *несов.* dadılmaq.

ВКУШЕНИЕ *ср.* *dadma*, *dadılma*.

ВКУШЕННЫЙ *прич.* 1. yeyilmiş; 2. dadılmış.

ВЛАГА *жэ мн. нет* 1. rütubət, nəm, yaş; 2. su; 3. buxar, şəh; **♦ живительная влага** *şair.* şərab, içki, mey.

ВЛАГАЛИЩЕ *ср* 1. *анат.* uşaqlıq yolu, balalıq yolu; 2. *бот.* qm.

ВЛАГАЛИЩНЫЙ *анат., бот.* **влагалище** *сöz. sif.*

ВЛАГАТЬ *несов.* bax **вложить**.

ВЛАГАТЬСЯ bax **вкладываться**.

ВЛАГОЁМКИЙ *прил.* *xüs.* rütubəti özündə saxlayan.

ВЛАГОЁМКОСТЬ *жэ мн. нет xüs.* rütubət tutumu; rütubəti özündə saxlama qabiliyyəti, nəm tutumu; **влагоёмкость почвы** torpağın rütubət tutumu (rütubəti saxlama qabiliyyəti).

ВЛАГОМЕТР *м* rütubətölçən (*cihaz*).

ВЛАДЕЛЕЦ *м* yiyə, sahib, sahibkar.

ВЛАДЕЛИЦА *жэ* yiyə, sahib, sahibkar qadın (*qız*).

ВЛАДЕЛЬЧЕСКИЙ *владелец* *сöz. sif.*

ВЛАДЕНИЕ *ср* 1. mülk; malikanə; 2. Torpaq, ölkə; 3. sahib olma, malik olma, yiyələnmə; yiyəlik, sahiblik.

ВЛАДЕТЕЛЬ *м* 1. sahib, yiyə; 2. hakim, hökmdar.

ВЛАДЕТЕЛЬНИЦА *жэ* 1. sahib, yiyə qadın (*qız*); 2. hakim, hökmdar qadın (*qız*).

ВЛАДЕТЕЛЬНЫЙ *прил.* sahibkar, mülkədar.

ВЛАДЕТЬ *несов.* 1. yiyə olmaq, sahib olmaq, malik olmaq; 2. ağıalıq etmək, yiyəlik etmək; 3. idarə etmək, işlədə bilmək; **он не владеет правой ногой** onun sağ ayağı işləmir; 4. *тэс.* yiyələnmək, dərinədə öyrənmək; 5. yaxşı bilmək; **хорошо владеть русским языком** rus dilini yaxşı bilmək; **♦ владеть собой** özünü ələ almaq, özünü saxlaya bilmək; **владеть пером** yaxşı qələmi olmaq.

ВЛАЖНЕТЬ *несов.* rütubətlənmək, nəmlənmək, yaş olmaq.

ВЛАЖНО *безл. в знач. сказ.* yaşdır, nəmdir, rütubətlidir.

ВЛАЖНОСТЬ *жэ мн. нет* nəmlik, rütubət, yaşlıq.

ВЛАЖНЫЙ *прил.* 1. rütubətli, nəm, yaş; 2. yaşarmış, doluxmuş; **влажные глаза** yaşarmış gözlər.

ВЛЕВЕ *нареч. köhn. məh.* sağ tərəfdə, sağda.

ВЛЕВО *нареч.* 1. sola, sol tərəfə; 2. Solda, sol tərəfdə.

ВЛЕЧЕНИЕ *ср* şiddətli arzu, həvəs, könül, eşq, təəssüq, maraq, meyl, şövq.

ВЛЕЧЬ I *сов.* girmək, keçmək; uzanmaq (*bir şeyin içinə*).

ВЛЕЧЬ II *несов.* 1. *köhn.* çəkmək, dartmaq; 2. cəlb etmək; **♦ влечь за собой** səbəb olmaq, törətmək, nəticələnmək.

ВЛЕЧЬСЯ *несов.* 1. *köhn.* sürülmək, getmək; 2. *тэс.* gəlib-getmək, keçib-getmək (*vaxt*); 3. meyl etmək, həvəs göstərmək, can atmaq.

ВЛИВАНИЕ *ср* 1. tökmə; 2. *tib.* vurma (*müalicə təqsədilə bədənə qan və s. vurma*).

ВЛИВАТЬ *несов.* bax **влиять**.

ВЛИВАТЬСЯ *несов.* bax **влияться**.

ВЛИТЬ *сов.* 1. tökmək; 2. *тэс.* vermək, doğurmaq; **это влило в него мужество** bu ona cəsarət verdi; 3. *тэс.* daxil etmək, qatmaq, qüvvətləndirmək.

ВЛИТЬСЯ *сов.* 1. tökülmək; 2. gəlmək, daxil olmaq; 3. birləşmək, axıb qarışmaq.

ВЛИЯНИЕ *ср* 1. təsir; 2. nüfuz.

ВЛИЯТЕЛЬНОСТЬ *жэ мн. нет* nüfuz.

ВЛИЯТЕЛЬНЫЙ *прил.* nüfuzlu, mötəbər, sözükeçən.

ВЛИЯТЬ *несов.* təsir etmək.

ВЛОЖЕНИЕ *ср* 1. qoyma, qoyulma, daxil etmə (edilmə); yerləşdirmə, yerləşdirilmə; 2. qoyulmuş şey (*bir şeyin içində*); 3. bir işə qoyulan kapital, pul, maya.

ВЛОЖИТЬ *сов.* 1. qoymaq; **вложить деньги в сберегательную кассу** əmanət kassasına pul qoymaq; 2. taxmaq, daxil etmək, yerləşdirmək; **вложить саблю в ножны** qılıncı qınına taxmaq; \diamond **вложить в уста чьи (мысли, слова)** öz qəhəmanlarını danışdırmaq (*yaızçı haqqında*).

ВЛОЖИТЬСЯ *сов.* yələşmək (*bir şeyin içində*).

ВЛЮБИТЬ *сов.* *dan.* sevdirmək, aşıq etmək, istəmək, bəyəndirmək.

ВЛЮБИТЬСЯ *сов.* sevmək, vurulmaq, aşıq olmaq, bənd olmaq, məhəbbət yetirmək.

ВЛЮБЛЁННО *нареч.* məhəbbətlə, aşıqcasına, vurğuncasına, aşıqanə.

ВЛЮБЛЁННОСТЬ *ж мн. нет* aşıqlıq, vurğunluq, məftunluq; məhəbbət.

ВЛЮБЛЁННЫЙ *прил.* aşıq, vurğun, məftun.

ВЛЮБЛЯТЬ *несов.* bax **влюбить**.

ВЛЮБЛЯТЬСЯ *несов.* bax **влюбиться**.

ВЛЮБЧИВОСТЬ *ж мн. нет* tez-tez bənd olma, tez-tez aşıq olma.

ВЛЮБЧИВЫЙ *прил.* tez vurulan, tez bənd olan, tez-tez aşıq olan.

ВМЕРУ *нареч.* layiqlə, münasib surətdə, qararlı, həddində.

ВМЕСТЕ *нареч.* bir yerdə, birlikdə, birgə, bərabər; \diamond **вместе с тем** eyni zamanda, bununla belə.

ВМЕСТИ *сов.* süpürmək, süpürüb tökmək (*bir şeyin içində*).

ВМЕСТИЛИЩЕ *ср* 1. anbar; 2. qab.

ВМЕСТИМОСТЬ *ж мн. нет* tutum, həcm.

ВМЕСТИМЫЙ *прил.* yerləşə bilən.

ВМЕСТИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* tutum, həcm.

ВМЕСТИТЕЛЬНЫЙ *прил.* tutumlu, həcmli, geniş, çoxtutan.

ВМЕСТИТЬ *сов.* 1. tutmaq; 2. yerləşdirmək, doldurmaq.

ВМЕСТИТЬСЯ *сов.* yerləşmək, sığmaq; tutmaq.

ВМЕСТО *пред.* ...əvəzinə, ...yerinə; **вместо меня** mənim yerimə (əvəzimə).

ВМЕШАННЫЙ *прич.* qarışdırılmış, qarışmış, qatılmış.

ВМЕШАТЕЛЬСТВО *ср* qarışma, müdaxilə etmə; müdaxilə.

ВМЕШАТЬ *сов.* qarışdırmaq, qatmaq.

ВМЕШАТЬСЯ *сов.* 1. Qarışmaq, qatışmaq; 2. müdaxilə etmək, araya girmək.

ВМЕШЕННЫЙ *прич.* qatılmış, vurulmuş.

ВМЕШИВАНИЕ *ср* yoğrulub qatılma.

ВМЕШИВАТЬ I *несов.* bax **вмешать**.

ВМЕШИВАТЬ II *несов.* yoğurub qatmaq.

ВМЕШИВАТЬСЯ *несов.* yoğrulub qatılmaq.

ВМЕЩАТЬ *несов.* bax **вместить**.

ВМЕЩЕНИЕ *ср* sığma, sığışma; sığışdır(ıl)ma, yerləşdir(ıl)mə.

ВНАЧАЛЕ *нареч.* əvvəlcə, əvvəllər, əvvəldə, əvvəl başda, başlanğıcda.

ВНЕ *пред.* 1. kənardə, xaricdə; ...xaricində, ...kənar, ...xaric; **вне дома** evdən kənardə; **вне общества** cəmiyyət xaricində; **вне правил** qaydadan kənar; **вне плана** plandan xaric; 2. –siz, –siz; **вне очереди** növbəsiz; **вне всяких сомнений** şəksiz-şübhəsiz, şübhəsiz; \diamond **быть вне себя** özündən çıxmaq; **вне времени и пространства** zaman və məkan xaricində (real həyatdan uzaq); **объявить вне закона** qanun xaricində elan etmək; **вне всякого сомнения; вне всяких сомнений** şübhəsiz, mütləq.

[**ВНЕ...**] *mürəkkəb sözlərin* “kənar”, “xaric”, “qeyri” mənasında olan *birinci tərkib hissəsi*; *məs.:* **внебюджетный** (büdcədən xaric); **внеслужебный** (xidmətdən kənar).

ВНЕВРЕМЕННЫЙ *прил.* *fəls.* zaman xaricində olan, zaman xaricində götürülən, zaman xaricində.

ВНЕДРЕНИЕ *ср мн. нет* tətbiq etmə (edilmə); yeritmə, yeridilmə; geniş yayma (yayıma); həyata keçir(ıl)mə.

ВНЕДРЁННЫЙ *прич.* tətbiq olunmuş, həyata keçirilmiş; yerləşdirilmiş, geniş yayılmış.

ВНЕДРИТЬ *сов.* tətbiq etmək, həyata keçirmək, yeritmək; geniş yaymaq.

ВНЕДРИТЬСЯ *сов.* tətbiq olunmaq, həyata keçmək, yerləşmək, kök salmaq, dərinləşmək, geniş yayılmaq.

ВНЕДРЯТЬ *несов.* bax **внедрить**.

ВНЕДРЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **внедриться**; 2. həyata keçirilmək.

ВНЕЗАПНО *нареч.* qəflətən, qəfildən, gözlənmədən, birdən, xəbərsiz.

ВНЕЗАПНОСТЬ *ж* 1. gözlənilməzlik, anilik; 2. gözlənilməz hadisə.

ВНЕЗАПНЫЙ *прил.* gözlənilməyən, gözlənilməz, birdən, qəfildən, ani.

ВНЕМАТОЧНЫЙ *прил.;* **внематочная беременность** *tib.* uşaqlıqdan kənar hamiləlik.

ВНЕОЧЕРЕДНОЙ *прил.* növbədən xaric.

ВНЕОЧЕРЕДНОСТЬ *ж* növbədən xariclik.

ВНЕПЛАНОВОСТЬ *ж* plandan xariclik.

ВНЕПЛАНОВЫЙ *прил.* plandan xaric, plandan kənar.

ВНЕСЕНИЕ *ср мн. нет* 1. gətir(ıl)mə (*içəri*); 2. daxil etmə (edilmə); 3. ödə(n)mə, ver(ıl)mə; 4. təqdim etmə (edilmə) (*müzakirəyə*).

ВНЕСЁННЫЙ *прич.* 1. gətirilmiş (*içəri*); 2. daxil edilmiş; 3. ödənməmiş, verilmiş; 4. təqdim edilmiş, təklif edilmiş.

ВНЕСТИ *сов.* 1. gətirmək (*içəri*); **внести вещи в комнату** şeyləri otağa gətirmək; 2. daxil etmək; **внести в список фамилии вновь**

принятых yeni qəbul edilənlərin familiyasını siyahıya daxil etmək; 3. ödəmək, vermək; **внести квартплату** ev kirayəsini ödəmək (vermək); 4. irəli sürmək, təklif etmək; \diamond **внести предложение** təklif irəli sürmək; **внести ясность (в дело и т.п.)** aydınlaşdırmaq, ayrd etmək.

ВНЕСТИСЯ *сов.* tez girmək, üyürüb girmək, soxulmaq.

ВНЕШНЕ *нареч.* zahirən, xaricən, üzdən.

ВНЕШНИЙ *прил.* 1. xarici; 2. zahiri, üzdən, bayır; səthi; \diamond **внешний угол** *رياض.* xarici bucaq.

ВНЕШНОСТЬ *ж. мн. нет* zahir, üz, sima; xarici görünüş, görkəm.

ВНИЗ *нареч.* 1. aşağı, aşağıya; **спуститься вниз** aşağıya düşmək; 2. üzüaşağı; **плыть вниз по Волге** Volqa ilə üzüaşağı üzmək; \diamond **идти (катиться, опускаться) вниз** azalmaq, əksilmək; **смотреть (на кого) сверху вниз** xor baxmaq, yuxarıdan baxmaq.

ВНИЗУ *нареч.* 1. aşağıda, altда, ...altında; 2. alt mərtəbədə.

ВНИКАТЬ *несов.* diqqət yetirmək, əslinə çatmaq, başa düşmək, dərk etmək, düşünmək.

ВНИКНУТЬ *сов.* bax vникать.

ВНИМАНИЕ *ср. мн. нет* 1. diqqət, fikir; 2. etina; 3. maraq; \diamond **принимать во внимание** nəzərə almaq; **обращать внимание** fikir vermək, nəzər yetirmək, maraqlanmaq; **оставить без внимания** etina etmək, nəzərə almamaq; **вниманию кого ...diqqətinə; вниманию зрителей!** tamaşaçıların diqqətinə; **заострить внимание на чем** bax zaostрить; **обратить внимание (кого на кого — что)** diqqətini (nəzərini) cəlb etmək; **обратить на себя внимание** diqqəti özünə cəlb etməmək **уделить (особое) внимание** xüsusi diqqət yetirmək, xüsusi fikir vermək; **быть в центре внимания** diqqət mərkəzində olmaq, hamını maraqlandırmaq, hamının diqqətini cəlb etmək.

ВНИМАТЕЛЬНО *нареч.* diqqətlə.

ВНИМАТЕЛЬНОСТЬ *ж. мн. нет* 1. diqqət, etina; 2. iltifat.

ВНИМАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. diqqətli; 2. iltifatlı.

ВНИМАТЬ *несов. köhn.* bax vнять.

ВНОВЕ *нареч. köhn.* təzə, yeni, öyrənilməmiş, tanış olmayan, xam.

ВНОВЬ *нареч. köhn.* yenidən, təzədən, bir daha.

ВНОС *м* gətirmə (*іçəri*), daxil etmə.

ВНОСИТЬ *несов.* bax vнести.

ВНОСИТЬСЯ *несов.* 1. bax vнести; 2. gətirilmək; daxil edilmək; 3. ödənilmək, verilmək.

ВНОСКА *ж* 1. daxil etmə (edilmə), gətir(il)mə; 2. əlavə etmə (edilmə).

ВНОШЕНИЕ *ср* 1. gətirmə (*іçəri*), daxil etmə; gətirilmə, daxil edilmə; 2. ödəmə, ödəniş; ödənilmə.

ВНУК *м* nəvə.

ВНУКА *köhn.* bax внучка.

ВНУТРЕННЕ bax внутренно.

ВНУТРЕННИЙ *прил.* iç, daxili; \diamond **внутренние воды** daxili sular; **внутренний голос** vicdan, insaf.

ВНУТРЕННО *нареч.* daxilən, içəridən.

ВНУТРЕННОСТНЫЙ *внутренность (2-сi тәнәдә) сөз.сиф.;* **внутренностью** *повреждения* *tib.* daxilil orqanların zədələnməsi.

ВНУТРЕННОСТЬ *ж. мн. нет* 1. İç, bir şeyin daxili; binanın içərisi; 2. *только мн.* **внутренности** *anat.* daxilil orqanlar, içalat.

ВНУТРИ *нареч. и пред.* 1. ...içində, ...içərisində, ...daxilində; **внутри дома** evin içərisində; 2. İçəridə, daxilə.

ВНУТРЬ *нареч. и пред.* 1. ...içinə, ...içərisinə, ...daxilinə; 2. İçəri, içəriyə, daxilə.

ВНУЧАТА *только мн.* nəvələr.

ВНУЧАТНЫЙ, ВНУЧАТЫЙ *прил. köhn.* baba (nənə) cəhətdən üçüncü qol (xətt) qohumu; **внучатный племянник** qardaş (bacı) nəvəsi.

ВНУШАЕМОСТЬ *ж. мн. нет* 1. Təsirlənmə qabiliyyəti; təlqinə qabillik; 2. inanma.

ВНУШАТЬ *несов.* bax vнушить.

ВНУШАТЬСЯ *несов.* 1. təlqin edilmək, hiss etdirilmək; 2. inandırılmaq, beyninə yeridilmək, öyrədilmək.

ВНУШЕНИЕ *ср* 1. təlqin; təlqin etmə, təsir etmə; 2. öyrətmə, beyninə yeritmə; inandırma; 3. öyüd, nəsihət; 4. hipnoz.

ВНУШЕННЫЙ *прич.* təlqin edilmiş, beyninə yeridilmiş; inandırılmış.

ВНУШИТЕЛЬНО *нареч.* 1. ciddiyyətlə; 2. vahiməli surətdə, dəhşətlə, zəhmə, heybətə, vüqarla.

ВНУШИТЕЛЬНОСТЬ *ж* 1. inandırılılıq, təsir(lilik); 2. görkəmlilik, ciddilik, zəhm, heybət, vüqar.

ВНУШИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. heybətli, zəhmli, vüqarlı; 2. qorxunc, vahiməli, dəhşətli; 3. nüfuzlu; 4. çox böyük, görkəmli.

ВНУШИТЬ *сов.* 1. təlqin etmək, hiss etdirmək; təsir etmək; 2. inandırmaq; öyrətmək, beyninə yeritmək; 3. hipnoz etmək; \diamond **внушить страх** qorxutmaq, qorxuya salmaq; **внушить отвращение** iyrəndirmək, nifrət oyatmaq.

ВНЯТНО *нареч.* açıq, aydın.

ВНЯТНОСТЬ *ж. мн. нет* aydınlıq, açıqlıq.

ВНЯТНЫЙ *прил.* açıq, aydın, anlaşılın.

ВНЯТЬ *сов. köhn.* diqqət yetirmək, diqqətlə dinləmək, qulaq asmaq, fikir vermək.

ВО I пред. bax в.

ВО II част. тәһ. дан. 1. bax; **во, куда надо идти** bax, oraya getmək lazımdır; 2. bax, belə; **во, как надо делать** bax, belə etmək lazımdır; 3. *тәәссüb, heyрәт və sevinc bildirir;* **во, какую большую рыбу поймали!** gör nə böyük balıq tutmuşuq!

ВОБЛА *ж. мн. нет zool.* çapaq balıq.

ВОБРАННЫЙ *прич.* hopdurulmuş, hopmuş, içəri çəkilmiş.

ВОБРАТЬ *сов.* 1. içəri almaq, içəri çəkmək, sormağ, hormaq, canına çəkmək; 2. *тас.* mənimsəmək; ◊ **вобрать голову в плечи** başını çiyinləri arasında gizlətmək.

ВОБРАТЬСЯ *сов.* içəri alınmaq, içəri çəkilmək, sorulmaq, canına çəkilmək, hormaq.

ВОВЛЕКАНИЕ *ср* cəlb etmə (edilmə); çək(іл)mə; daxil etmə (edilmə).

ВОВЛЕКАТЬ *несов.* bax **вовлечь**.

ВОВЛЕКАТЬСЯ *несов.* bax **вовлечься**.

ВОВЛЕЧЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* çək(ил)mə, cəlb etmə (edilmə), daxil etmə (edilmə).

ВОВЛЕЧЁННЫЙ *прич.* çəkilmiş, cəlb edilmiş, daxil edilmiş.

ВОВЛЕЧЬ *сов.* çəkmək, cəlb etmək, daxil etmək.

ВОВЛЕЧЬСЯ *сов.* çəkilmək, cəlb olunmaq, daxil edilmək.

ВОВНЕ *нареч.* kənarında, ...kənarında, ...xaricində.

ВОВРЕМЯ *нареч.* vaxtında, öz vaxtında, məqamında.

ВОВСЕ *нареч.* bilməgərə, heç, qətiyyə, əsla.

ВОВСЮ *нареч.* var qüvvə ilə, var gücü ilə.

ВО-ВТОРЫХ *вв. сл.* ikincisi.

ВОГНУТОСТЬ *ж* *мн.* *нет* çöküklük, batıqlıq, çuxurluq.

ВОГНУТЫЙ *прил.* çökük, batıq, çuxur, əyilmiş (*içəri*).

ВОГНУТЬ *сов.* çökəkləşdirmək, çuxurlaşdırmaq, əymək, içəri əymək.

ВОГНУТЬСЯ *сов.* çökəkləşmək, çuxurlaşdırmaq, içəri əyilmək.

ВОДА *ж* (*мн. воды*) 1. su; 2. *мн. воды* mədən suları; ◊ **воды толочь** faydasız işlə məşğul olmaq; **как в воду опущенный** qəmgin, pərt, süst; **прятать концы в воду** gizlətmək, izini itirmək; **водой не разольёшь** aralarından su keçməz; **как в воду кануть** izsiz itmək, yox olmaq; **воды не замутит** dinc, fərağat, başı aşağı; **чистой воды** əsil, saf, xalis; **набрать воды в рот** ağzına su alıb oturmaq, lal-dinməz oturmaq (*susmaq*); **решетом воду носить** qəlbirlə su daşımaq; **опрыснуть живой водой** canlandırmaq, ruh vermək; **выйти сухим из воды** sudan quru çıxmaq, salamat qurtarmaq, yaxasını qurtarmaq; **пройти сквозь огонь и воду** oddan-alovdan keçmək; **в мутной воде рыбу лочить** bulanıq suda balıq tutmaq (*fürsətdən istifadə etmək*); **вывести на свежую (чистую) воду** ifşa etmək; **тёмная вода** *tib.* qara su (*korluq*); **жёлтая вода** *tib.* sarı su (*göz xəstəliyi*); **вольная вода** bax **вольный**; **горькие воды** bax **горький**; **жесткая вода** bax **жесткий**; **живая вода** bax **живой**; **мертвая вода** bax **мертвый**; **тяжелая вода** bax **тяжёлый**; **холодной водой окатить (облить)** köprüni yadırtmaq; **возить воду (на ком)** bax **возить**; **лить воду (на чью)**

мельницу dəyirmanına su tökmək; ağzına sız vermək; **мутить воду** bax **мутить**; **тише воды, ниже травы** allahın fağır quzusu; **много (немало, столько) воды утекло** çox vaxt keçmişdir; **в огонь и воду (готов, пойду)** bax **огонь**; **как с нуса вода бax гусь**; **как две капли воды (похож на кого)** bax **капля**; **как рыба в воде** bax **рыба**; **как (будто, словно) в воду глядел (смотрел)** elə bil fala baxmışdı, ağzı falmış.

ВОДИТЕЛЬ *м* 1. başçı, rəhbər, yolgöstərən; 2. sürücü, sürən; **водитель трамвая** tramvaysürən.

ВОДИТЕЛЬСКИЙ *водитель* *söz.sif.*

ВОДИТЕЛЬСТВО *ср* *мн.* *нет* başçılıq, rəhbərlik.

ВОДИТЬ *несов.* 1. bax **вести**; 2. sürmək, idarə etmək; **водить трамвай** tramvay sürmək; 3. ...saxlamaq, ...etmək; **водить дружбу** dostluq etmək; 4. yetişdirmək, becərmək; ◊ **водить за нос** aldatmaq, başını bişirmək; **водить на помочах** bax **помочи**; **водить хлеб-соль** bax **хлеб**; **водить хороводы** yallı gedərk, mahını oxumaq.

ВОДИТЬСЯ *несов.* 1. dostluq etmək, ülfət etmək, əlaqə saxlamaq, oturub-durmaq; **он с кем водится?** o kiminlə oturub-durur? 2. olmaq, tapılmaq, yaşamaq; var, vardır; **в этом лесу водится много дичи** bu meşədə çoxlu ov quşu vardır; 3. yetişdirilmək, bəslənmək; 4. aparılmaq, gözədirilmək, sürülmək; ◊ **как водится** həmişəki kimi, adət üzrə.

ВОДИЦА *ж* *вода* *söz.kiç.*

ВОДИЧКА *ж* *водица* *söz.kiç.*

ВОДНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* göllərdə (və s.) su yığılma dərəcəsi.

...ВОДНЫЙ *...mürəkkəb sözlərin suya aidiiyyəni bildirən ikinci tərkib hissəsi.*

ВОДНЫЙ *прил.* su -(i-); **водный транспорт** su nəqliyyatı.

ВОДО ... *mürəkkəb sözlərin* "su" mənasında olan birinci tərkib hissəsi; *məs.:* (su müalicəsi); **водонепроницаемый** (su keçirməyən, su buraxmayan).

ВОДОБОЙ *м* su süpəri (*hidrotexniki qurğu*).

ВОДОБОЯЗНЬ *ж* *мн.* *нет* *tib.* quduzluq (*xəstəlik*).

ВОДОВМЕСТИЛИЩЕ *ср* hovuz, su anbarı, sututar.

ВОДОВОЗ *м* suçıyan, sudaşıyan.

ВОДОВОРОТ *м* girdab, burulğan, qıjov (*su burulğanı*).

ВОДОГРЕЙНЫЙ *прил. tex.* suqızdıran, suisidən; **водогрейный котёл** suqızdıran qazan.

ВОДОГРЕЙНЯ, ВОДОГРЕЛЬНЯ *ж* qazan-xana (*su qaynadılan, qızdırılan yer*).

ВОДОЁМ *м* göl, nöhr, hovuz.

ВОДОЁМКИЙ *прил.* 1. çox su tutan; 2. nəmçəkən, rütubəti özündə saxlayan.

ВОДОЁМКОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. çox su tutma qabiliyyəti, su tutumu; 2. nəm çəkmə, rütubəti özündə saxlama qabiliyyəti.

ВОДОЁМНЫЙ *прил.* nohur (hovuz) –i(-1).
ВОДОНЕПРОНИЦАЕМОСТЬ *ж мн. нет* *xüs.* su buraxmamaq qabiliyyəti; su keçirtməmək (sızdırmamaq) qabiliyyəti.
ВОДОНЕПРОНИЦАЕМЫЙ *прил.* *xüs.* su buraxmayan, su keçirməyən, su qızdırmayan.
ВОДОНОСНЫЙ *прил.* *xüs.* sulu, rütubətli, susaxlayan; **водоносный слой земли** torpağın susaxlayan təbəqəsi.
ВОДООТВОДНЫЙ *прил.* *xüs.* suyu kənara axıdan; **водоотводный канал** suyu kənara axılan kanal.
ВОДООЧИСТИТЕЛЬ *м* *tex.* sutəmizləyən cihaz, süzgeç.
ВОДООЧИСТИТЕЛЬНЫЙ *прил.* *xüs.* sutəmizləyən; **водоочистительные приборы** sutəmizləyən cihazlar.
ВОДООЧИСТКА *ж* suyu təmizləmə.
ВОДООЧИСТНОЕ *прил.* *tex.* sutəmizləyən.
ВОДОПАД *м* şəlalə; şırşır, şırıtan.
ВОДОПАДНЫЙ *прил.* şəlalə -i(-1).
ВОДОПЛАВАЮЩИЙ *zool.* suda üzən, suda yaşıyan; **водоплавающие птицы** su quşları.
ВОДОПЛАВНЫЙ *бах* **водоплавающий**.
ВОДОНЕПРОНИЦАЕМОСТЬ *ж* sukeçirmə, suburaxma, susızdırma.
ВОДОНЕПРОНИЦАЕМЫЙ *прил.* suburaxan, susızdırən, sukeçən, sukeçirən; **водонепроницаемый слой земли** torpağın susızdırən qatı.
ВОДОРОД *м* *мн. нет* *kim.* hidrogen.
ВОДОРОДИСТЫЙ *прил.* *бах* **водородный**.
ВОДОРОДНЫЙ *прил.* hidrogen -i(-1); **водородные соединения** hidrogen birləşmələri.
ВОДОРОСЛЬ *ж* *bot.* yosun.
ВОДОСБОР *м* *bot.* sırğagülü.
...ВОДСТВО *mürəkkəb sözlərində azərbaycanca* “darlıq”, “çılıq” *şəkilçiləri ilə verilən ikinci tərkib hissəsi; məs.: скотоводство* (maldarlıq); *лесоводство* (meşəçilik).
ВОДЯНЕТЬ *несов.* sulanmaq, nəm çəkmək, su salmaq.
ВОДЯНИСТОСТЬ *ж мн. нет* 1. Sululuq; 2. *тəс.* məzmunsuzluq, yayğınlıq.
ВОДЯНИСТЫЙ *прил.* 1. sulu; **водянистые ягоды** sulu giləmeyvələr; 2. duru; 3. *тəс.* məzmunsuz, boş yaygın, solğun; **водянистый докпад** məzmunsuz məruzə.
ВОДЯНКА *ж мн. нет* *tib.* vadyanka, hidropos (*bədən boşluqlarına su yığılması xəstəliyi*).
ВОДЯНОЙ I *прил.* su –i(-1); **водяной пар** su buxarı; **водяные растения** su bitkiləri; **водяной знак** su nişanı (*bəzi kağız növlərində, xüsusən pul kağızlarında işığa tutduqda görünən kağızlarında işığa tutduqda görünən nişan*); **водяное отопление** su ilə qızdırma sistemi (*binanı*).
ВОДЯНОЙ II *м* suadamı (*nağıllarda: suda yaşayan əfsanəvi adam*).
ВОДЯНОЧНЫЙ *прил.* hidropos –i(-1).

ВОДЯНЫЙ *бах* **водянистый** 1-ci mənada.
ВОДЯЩИЙ *прич. и в знач. суц. dan.* idarə edən, aparan; sürən.
ВОЕДИНО *нареч.* 1. birlikdə, birgə, bir yerdə; 2. bir araya, bir yerə; **собрать воедино** bir yerə yığmaq.
ВОЕН... *mürəkkəb sözlərin* “hərbi”, “əsgəri” mənasında olan birinci tərkib hissəsi; *məs.: военврач* (hərbi həkim); *военспец* (hərbi mütəxəssis).
ВОЗБУДИМОСТЬ *ж мн. нет* həyəcanlanma qabiliyyəti; təsirlənmə, qıcıqlanma.
ВОЗБУДИМЫЙ *прил.* 1. tez təsirə düşən, tez əsəbləşən, tez həyəcana gələn; 2. təsirlənən, qıcıqlanan.
ВОЗБУДИТЕЛЬ *м* 1. oyandıran, həyəcanlandıran, hərəkətə gətirən; 2. *mikrobiol.* törədicisi mikrob; **возбудитель болезни** xəstəlik törədicisi (*mikrob*); 3. *fiz.* təsirləndirici.
ВОЗБУДИТЬ *сов.* 1. oyatmaq, oyandırmaq; törətmək, doğurmaq; **возбудить интерес** maraqa oyutmaq; **возбудить надежду** ümid doğurmaq; 2. qaldırmaq, irəli sürmək; **возбудить вопрос** məsələ qaldırmaq; 3. həyəcanlandırmaq; həyəcana gətirmək; 4. qıcıqlandırmaq; 5. təhrik etmək, hirsəndirmək, acıqlandırmaq, əsəbiləşdirmək; 6. həvəsləndirmək, həvəyə gətirmək, qızışdırmaq.
ВОЗБУДИТЬСЯ *сов.* 1. həyəcana gəlmək, coşmaq, qızışmaq, çuşa gəlmək; 2. həvəyə gəlmək.
ВОЗБУЖДАЕМОСТЬ *ж мн. нет* *бах* **возбудимость**.
ВОЗБУЖДАТЬ *несов.* *бах* **возбудить**.
ВОЗБУЖДАТЬСЯ *несов.* 1. *бах* **возбуждаться**; 2. qaldırmaq, irəli sürülmək (*məsələ*); 3. həyəcanlandırılmaq; 4. hirsəndirilmək, acıqlandırılmaq, təhrik edilmək; 5. əsəbiləşdirilmək; 6. həvəsləndirilmək, həvəyə gətirilmək.
ВОЗБУЖДАЮЩИЙ *прич.* 1. oyadan, oyandıran, oyadıcı, hərəkətə gətirən; 2. qaldıran, irəli sürən; **лицо, возбуждающее иск** iddia irəli sürən şəxs; 3. *tib. fiziol.* gücləndirən, şiddətləndirən, qızıdırən, fəaliyyəti artırən.
ВОЗБУЖДЕНИЕ *ср мн. нет* 1. oyandırma, oyatma; **возбуждение интереса** maraqa oyatma; 2. həyəcan; həvə, ehtiras; 3. təhrik etmə, hərəkətə gətirmə; 4. qaldır(ıl)ma, irəli sür(ül)mə (*məsələ*); 5. *fiz.* induksiyala(n)ma.
ВОЗБУЖДЕННО *нареч.* həyəcanla.
ВОЗБУЖДЕННОСТЬ *ж мн. нет* həyəcan, əsəbilik, qızgınlıq, coşğunluq, ehtiras.
ВОЗБУЖДЕННЫЙ I *прич.* qaldırılmış, irəli sürülmüş (*məsələ*); 2. hərəkətə gətirilmiş; 3. həvəyə gətirilmiş, qızıdırılmış; 4. əsəbiləşdirilmiş, həyəcanlandırılmış; 5. *прич.* həyəcanlı, əsəbi, qızgın, hərəratlı, coşğun.
ВОЗВЕСЕЛИТЬ *сов.* *köhn.* fərəhləndirmək, şadlandırmaq, sevindirmək, kefini açmaq.
ВОЗВЕСТИ *сов.* 1. tikmək, qurmaq; 2. qaldırmaq, çıxartmaq; 3. *riyaz.* qüvvətə yüksəltmək; 4. aparmaq, çatdırmaq; 5. *köhn.* qaldırmaq,

böyütmək, artırmaq, yüksəltmək (*vəzifəsini, rütbəsini*); \diamond **возвести в перл создания** bax **перл**; **возвести в степень** *riyaz.* qüvvətə yüksəltmək; **возвести на престол (на трон)** taxta oturmaq.

ВОЗВЕСТИТЬ *сов. köhn.* qalxmaq.

ВОЗВЕСТИТЬ *сов.* xəbər vermək, bildirmək, elan etmək.

ВОЗВЕЩАТЬ *несов.* bax **возвестить**.

ВОЗВЕЩАТЬСЯ *несов.* bildirilmək, xəbər verilmək, elan edilmək.

ВОЗВЕЩЕНИЕ *ср köhn.* 1. xəbər ver(іл)mə, bildir(іл)mə, elan etmə (edilmə); 2. elan, xəbər.

ВОЗВЕЩЕННЫЙ *прич.* bildirilmiş, xəbər verilmiş, elan edilmiş.

ВОЗВОДИТЬСЯ *несов.* 1. tikilmək, qurulmaq; 2. yüksəldilmək, qaldırılmaq, dikəldilmək.

ВОЗВРАТ *м мн. нет* 1. qayıtma; 2. qaytarılma, (geri) qaytarma; \diamond **без возврата** həmişəlik, qəti olaraq.

ВОЗВРАТИТЬ *сов.* qaytarmaq; \diamond **возвратить к жизни** özünə gətirmək, can vermək, təzədən dünyaya gətirmək, diriltmək.

ВОЗВРАТИТЬСЯ *сов.* qayıtmaq, geri dönmək.

ВОЗВРАТНЫЙ *прил.* 1. *tib.* qayıdan, qayıtma; **возвратный тиф** qayıdan (qayıtma) yatalaq; 2. *qram.* qayıdış; **возвратный глагол** qayıdış *fel.*

ВОЗВРАЩАТЬ *несов.* bax **возвратить**.

ВОЗВРАЩАТЬСЯ *несов.* bax **возвратиться**.

ВОЗВРАЩЕНИЕ *ср мн. нет* 1. qayıtma; 2. qaytarma, qaytarılma.

ВОЗВРАЩЕННЫЙ *прич.* 1. qaytarılmış; 2. geri alınmış.

ВОЗВЫСИТЬ *сов.* yüksəltmək, ucaltmaq, qaldırmaq, artırmaq.

ВОЗВЫСИТЬСЯ *сов.* yüksəlmək, ucalmaq, qalxmaq, artmaq.

ВОЗВЫШАТЬ *несов.* bax **возвысить**.

ВОЗВЫШАТЬСЯ *несов.* 1. bax **возвыситься**; 2. yüksəldilmək, qaldırılmaq, qartırılmaq.

ВОЗВЫШЕНИЕ *ср* 1. yüksəl(dil)mə, qalxma, ucalma; 2. yüksəlmə, ucaltma, qaldırma; 3. yüksəliş; 4. yüksəklik, təpə, dik, yoxuş.

ВОЗВЫШЕННОСТЬ *ж* 1. hündür yer, təpəlik, təpə; 2. yayla; 3. yüksəklik, ucalıq.

ВОЗВЫШЕННЫЙ *прил.* uca, yüksək, hündür.

ВОЗГОРАЕМОСТЬ *ж мн.нет* alışqanlıq; tez alışma, alovlanma, yanma qabiliyyəti.

ВОЗГОРАЕМЫЙ *прич.* tezyanan, tezalovlanan, tezalışan.

ВОЗГОРАНИЕ *ср* alışma, od tutma, alovlanma, yanma.

ВОЗДАВАТЬ *несов.* bax **воздать**.

ВОЗДАННЫЙ *прич.* əvəzi verilmiş.

ВОЗДАТЬ *сов.* vermək, əvəzini vermək, haqqını vermək; **воздать должное** haqq vermək, haqq qazandırmaq.

ВОЗДАТЬСЯ *сов.* verilmək, əvəzi verilmək, haqq verilmək.

ВОЗДВИГНУТЬ *сов.* tikmək, qurmaq, ucaltmaq, dikəltmək.

ВОЗДВИГНУТЬСЯ *сов.* tikilmək, ucaldılmaq, dikildilmək.

ВОЗДВИЖЕНИЕ *ср* 1. Tikmə, qurma, ucaltma, qaldırma; 2. Tikilmə, qurulma, qaldırılma.

ВОЗДЕЙСТВИЕ *ср* təsir.

ВОЗДЕЙСТВОВАТЬ *несов.* təsir etmək.

ВОЗДЕЛАТЬ *сов.* becərmək.

ВОЗДЕЛЫВАНИЕ *ср* becərmə, becərilmə.

ВОЗДЕЛЫВАТЬ *несов.* bax **возделывать**.

ВОЗДЕЛЫВАТЬСЯ *несов.* becərilmək.

ВОЗДЕРЖАНИЕ *ср мн. нет* özünü saxlama, çəkinmə; nəfsini saxlama; pəhriz.

ВОЗДЕРЖАННОСТЬ *ж мн. нет* 1. təmkinlik, ağırılıq, toxtaqlıq; 2. Qənaətkarlıq, pəhrizkarlıq.

ВОЗДЕРЖАННЫЙ *прил.* 1. Təmkinli, ağır, toxtaq; 2. Nəfsini saxlayan, özünü saxlayan, özünü gözləyən, çəkinən; qənaətkar, pəhrizkar.

ВОЗДЕРЖАТЬ *сов. köhn.* saxlamaq, çəkindirmək, qoymamaq.

ВОЗДЕРЖАТЬСЯ *сов.* 1. özünü saxlamaq, nəfsini saxlamaq, çəkinmək; 2. vaz keçmək, imtina etmək; 3. səs verməmək, bitərəf qalmaq (*səsvərmədən*).

ВОЗДЕРЖИВАТЬ *несов.* bax **воздержать**.

ВОЗДЕРЖИВАТЬСЯ *несов.* bax **воздержаться**.

ВОЗДЕРЖНОСТЬ bax **воздержанность**.

ВОЗДЕРЖНЫЙ bax **воздержанный**.

ВОЗДОХНУТЬ *сов. köhn.* bax **вздохнуть**.

ВОЗДУХ *м мн. нет* hava; \diamond **парить в воздухе** havada süzmək; **питаться воздухом** *zar.* hava ilə dolanmaq; **на вольном воздухе** 1) açıq havada, bayırda; 2) şəhərdən kənarıda; **дышать (каким) воздухом** ... şəraitdə, ... mühitdə yaşamaq; **в воздухе носиться (чувствуется)** hiss olunur, duyulur; **повиснуть в воздухе** bax **повиснуть**; **быть (бывать) на воздухе** havada gəzmək, havada olmaq; **взлететь на воздух** bax **взлететь**; **выйти на воздух** havaya çıxmaq, küçəyə çıxmaq; **поднять на воздух** bax **поднять**.

ВОЗДУХО ... *mürəkkəb sözlərin* "hava" mənasında olan *birinci tərkib hissəsi*; *məs.:* **воздухоочиститель** (havanı təmizləyən).

ВОЗДУШНО *нареч.* yüngül, hava kimi.

ВОЗДУШНОСТЬ *ж мн. нет* yüngüllük, çəkisizlik; hava kimi yüngüllük.

ВОЗДУШНЫЙ *прил.* 1. hava -i(-), -u(-ü); **воздушный поток** hava axını; **воздушный флот** hava donanması; 2. *məc.* hava kimi, yüngül; 3. *məc.* mücərrəd, yayğın, konkret olmayan; \diamond

воздушная ванна **бах ванна**; воздушные замки **хам хəyal, fantaziya**; хəyalpərəstlik; воздушный поцелуй öpüş göndərmə; воздушная тревога **hava təhlükəsi signalı**; воздушный шар 1) **hava balonu, aerostat**; 2) şar (*uşaq oyuncacağı*); воздушная яма **бах яма**.

ВОЗДЫХАНИЕ *ср köhn.* **бах вздыхание.**

ВОЗДЫХАТЬ *несов. köhn.* **бах вздыхать.**

ВОЗЖИГАНИЕ *ср köhn.* 1. **yandır(ı)lma**; 2. *тəс.* **qızıdırma**; **oyatma, həvəşə gətirmə.**

ВОЗЛАГАТЬ *несов.* **бах возложить**; ♦ **возлагать надежды** **ümid olmaq, bel bağlamaq**; **возлагать ответственность на (кого-что)** **məsuliyyət ... üzərinə qoymaq.**

ВОЗЛАГАТЬСЯ *несов.* 1. **qoyulmaq**; 2. *тəс.* **üzərinə qoyulmaq, tapşırılmaq, həvalə edilmək.**

ВОЗЛЕ *нареч. и пред.* **...yanında**; **...yaxınlıqında**; **...böyründə**; **возле дома** **evin yanında.**

ВОЗЛЕЖАТЬ *несов. köhn.* **узанmaq.**

ВОЗЛÉЧЬ *сов. köhn.* **бах возлежать.**

ВОЗЛИВАТЬ *несов. köhn.* **бах возлить.**

ВОЗЛИТЫЙ *прич. köhn.* **tökülmüş.**

ВОЗЛИТЬ *сов. köhn.* **qədim xalqların adətincə**: şərab nəzirə vermək.

ВОЗЛОЖЕНИЕ *ср* 1. **qoyma, qoyulma**; 2. *тəс.* **tapşır(ı)lma, həvalə etmə (edilmə).**

ВОЗЛОЖЕННЫЙ *прич.* 1. **qoyulmuş**; 2. *тəс.* **tapşırılmış, həvalə edilmiş.**

ВОЗЛОЖИТЬ *сов.* 1. **qoymaq**; **возложить венок на могилу** **qəbrin üstünə əklil qoymaq**; 2. *тəс.* **həvalə etmə, üzərinə qoymaq, tapşırmaq**; ♦ **возложить надежду** **ümid başləmək.**

ВОЗЛЮБИТЬ *сов. köhn.* **sevmək, bəyənmək.**

ВОЗЛЮБЛЕННАЯ *ж* **sevgili, canan qadın (qız).**

ВОЗЛЮБЛЕННЫЙ I *м* **sevgili, canan.**

ВОЗЛЮБЛЕННЫЙ II *прил.* **sevimli, istəkli.**

ВОЗМЕСТИТЕЛЬ *м* **əvəz verən, mükafat verən.**

ВОЗМЕСТИТЬ *сов.* **əvəzini vermək, yerini doldurmaq, ödəmək**; **возместить убытки** **zərərin yerini doldurmaq.**

ВОЗМЕТИТЬСЯ *сов.* **əvəzi çıxmaq, yeri dolmaq, ödənmək.**

ВОЗМЕЩАТЬ *несов.* **бах возместить.**

ВОЗМЕЩАТЬСЯ *несов.* **əvəzi verilmək, yeri doldurulmaq, ödənilmək.**

ВОЗМЕЩЕНИЕ *ср* 1. **əvəzi verilmə, əvəzini vermə, yerini doldurma, ödəmə, ödənilmə**; 2. **əvəz.**

ВОЗМЕЩЕННЫЙ *прич.* **əvəzi verilmiş, yeri doldurulmuş; ödənilmiş.**

ВОЗМОЖНО *1. вв. сл.* **ehtimal, ola bilsin, olsun ki, bəlkə**; **возможно не приду** **ola bilsin ki gəlmədim, bəlkə gəlmədim**; 2. *нареч.* **mümkün qədər**; **возможно скорее** **mümkün qədər tez.**

ВОЗМОЖНОСТЬ *ж* 1. **mümkünlük, ehtimal**; 2. **imkan, şərait**; **у него больше возможности** **onun imkanı daha çoxdur**; **материальные возможности** **maddi şərait**; 3. **fürsət**; ♦ **по возможности, по мере возможности** **mümkün**

qədər; до последней возможности **son həddə kimi, var gücü ilə, bütün qüvvəsini sərf edərək**; **нет возможности** **mümkün deyil, imkan yoxdur**; **при первой (ближайшей) возможности** **imkan olan kimi, fürsət düşən kimi.**

ВОЗМОЖНЫЙ *прил.* **mümkün, mümkün olan, ola bilən; ağlagələn; это возможное дело** **bu mümkün (olan) işdir.**

ВОЗМОЧЬ *сов. köhn.* **imkanı olmaq, qadır olmaq, bacarmaq, gücü çatmaq.**

ВОЗМУЖАЛОСТЬ *ж мн. нет* **yaşa dolma, buluğa çatma, yetkinlik.**

ВОЗМУЖАЛЫЙ *прил.* **yaşa dolmuş, yetişmiş, buluğa çatmış, yetkin.**

ВОЗМУЖАТЬ *сов.* **yaşa dolmaq, yetişmək, buluğa çatmaq, yetkinləşmək, böyümək.**

ВОЗМУТИТЕЛЬ *м köhn.* **igtişaş salan, qarışıqlıq salan, təhriki, fitnəci, ara qarışdırıcı.**

ВОЗМУТИТЕЛЬНО *нареч.* **çox pis, yaramaz, biabırçı; он ведёт себя возмутительно** **o, özünü çox pis aparır.**

ВОЗМУТИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* **pislik, biabırçılıq, yaramazlıq.**

ВОЗМУТИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. **biabırçı, çox pis, yaramaz, iyrənc, ürəkbulandırıcı; возмутительный поступок** **biabırçı (iyrənc) hərəkət**; 2. *köhn.* **fitnəci, fitnəsalan, ara qarışdırıcı, təhriki.**

ВОЗМУТИТЬ *сов.* 1. **özündən çıxartmaq, hiddətləndirmək**; 2. **çoşdurmaq, həyəcana gətirmək**; 3. **qiyama təhrik etmək, ayağa qaldırmaq, fitnə salmaq, çaxnaşma salmaq, ara qarışdırmaq**; 4. **dalğalandırmaq, ləpələndirmək.**

ВОЗМУТИТЬСЯ *сов.* 1. **özündən çıxmaq, hiddətlənmək**; 2. *köhn.* **üza durmaq, qiyam etmək.**

ВОЗМУЩАТЬ *несов.* **бах возмутить.**

ВОЗМУЩАТЬСЯ *несов.* **бах возмутиться.**

ВОЗМУЩЕНИЕ *ср* 1. **hiddət, qəzəb**; 2. *köhn.* **üşyan, qiyam**; 3. *astr.* **sarpma**; ♦ **магнитное возмущение** **fiz. maqnit qasırgəsi.**

ВОЗМУЩЕННО *нареч.* **hiddətlə, qəzəblə, acıqla**; **говорить возмущенно** **hiddətlə danışmaq.**

ВОЗМУЩЕННЫЙ *прич.* 1. **özündən çıxmış, hiddətlənmiş; qəzəblənmiş**; 2. **hiddətli, acıqlı, qəzəbli**; **возмущенный тон** **acıqlı ton.**

ВОЗНИКАТЬ *несов.* **бах возникнуть.**

ВОЗНИКНОВЕНИЕ *ср мн. нет* **baş vermə, meydana gəlmə, törəmə, əmələ gəlmə.**

ВОЗНИКНУТЬ *сов.* **baş vermək, meydana gəlmək, törəmək, əmələ gəlmək.**

ВОЗОБЛАДАТЬ *сов.* **üstün olmaq, üstün gəlmək.**

ВОЗОБНОВИТЬ *сов.* 1. **yenidən başlamaq, təzələmək; təzədən təkrar etmək**; 2. **bərpa etmək.**

ВОЗОБНОВИТЬСЯ *сов.* **yenidən başlamaq, təzələnmək.**

ВОЗОБНОВЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. **yeni-başlama, təzələmə; təzədən təkrar etmə.**

ВОЗОБНОВЛЕННЫЙ *прич.* **yenidən başlanmış, təzələnmiş, bərpa edilmiş.**

ВОЗОБНОВЛЯТЬ *несов.* bax **возобновить**.

ВОЗОБНОВЛЯТЬСЯ *несов.* bax **возобновиться**.

ВОЗРАСТ *м* yaş, sini; ◊ **войти в возраст** yaşa dolmaq; **выйти из возраста** yaşı keçmək; **с раннего возраста** kiçiklikdən, uşaqlıqdan; **на возрасте** yaşa dolmuş, yetkin; ərlük.

ВОЗРАСТАНИЕ *ср* artma, böyümə; güclənmə, qüvvətlənmə.

ВОЗРАСТАТЬ *несов.* 1. böyümək, yetişmək, artmaq; 2. güclənmək, qüvvətlənmək, şiddətlənmək.

ВОЗРАСТАЮЩИЙ *прич.* artan, böyüyən.

ВОЗРАСТЫ *сов.* bax **возрастат**.

ВОЗРАСТЫТЬ *сов.* bax **возрастить**.

ВОЗРАСТНОЙ, ВОЗРАСТНОЙ *прил.* yaş -i(-i).

ВОЗРАЩАТЬ *несов.* bax **возрастить**.

ВОЗРОДИТЬ *сов.* dirilmək, dirçəltmək, canlandırmaq, oyatmaq, bərpə etmək.

ВОЗРОДИТЬСЯ *сов.* dirilmək, dirçəlmək, yenidən canlanmaq, törənmək, bərpə olunmaq, təzədən meydana çıxmaq.

ВОЗРОЖДАТЬ *несов.* bax **возродить**.

ВОЗРОЖДАТЬСЯ *несов.* bax **возродиться**.

ВОЗРОЖДЕНИЕ I *ср* *мн. нет* 1. yeni-dən törəmə, canlanma, dirçəlmə, bərpə olunma, təzələnmə; 7. bərpə, yüksəliş.

ВОЗРОЖДЕНИЕ II *ср* *мн. нет* *тар.* renessans; oyanış, oyanma, intibah (XV-XVI əsrlərdə Avropada elm və incəsənətin çiçəklənməsi dövrü).

ВОЗРОЖДЕННЫЙ *прич.* yenidən törəmiş, yenidən doğmuş, dirçəlmiş, canlanmış.

ВОЙТ *м* köhn. voyt; kətxuda.

ВОЙТИ *сов.* 1. girmək, daxil olmaq; **войти в комнату** otağa girmək; 2. müraziət etmək, xahiş etmək; **войти (куда-либо) с предложением** təkliflə müraziət etmək (*bir yerə*); 3. sığmaq, yerləşmək, tutmaq; **все вещи не войдут в чемодан** şeylərin hamısı çamadana sığmayacaqdır; **в эту посуду войдет не более литра молока** bu qab bir litrdən artıq süd tutmaz; ◊ **войти в моду** dəb olmaq, adət olmaq; **войти в сношения** əlaqəyə girişmək; **войти в привычку** adət olmaq; **войти в силу** qüvvəyə minmək; **войти в доверие (милость) (к кому)** ...etibarını qazanmaq, qılığ(ın)a girmək; **войти (в чье-нибудь) положение** ...vəziyyətini nəzərə almaq, ...dərdinə qalmaq; **войти во вкус** xoşuna gəlmək, ürəyinə yatmaq; **войти в долги** borca girmək; **войти в соглашение** razılaşmaq, uzaqlaşmaq; **войти в амбицию** bax **амбиция**; **войти в голову** köhn. xəyala gəlmək, ağla gəlmək; **войти в дружбу** dostlaşmaq, dost olmaq; **войти в быт** məişətə keçmək, adi hal olmaq; 1) bax **войти в быт**; 2) öyrəşmək, alışmaq; **войти в историю** adı tarixə girmək, tarixdə iz buraxmaq; **войти в колею (русло)** adı yoluna düşmək, adi hal almaq; **войти в лета (в года, в возраст)** köhn. yaşa

dolmaq; **войти в подробности** təfərrüata varmaq; **войти в пословицу** zərbi-məsəl olmaq; **войти в роль** bax **роль**; **войти в строй** bax **строй**.

ВОКРУГ *нареч.* ...ətrafına, ...ətrafında, ...çevrəsində, ...dövrəsində; **оглянуться вокруг** ətrafına baxmaq; **ходить вокруг дома** evin ətrafında gəzmək; **споры вокруг сложного вопроса** çətin məsələ ətrafında mübahisə; ◊ **вокруг до около** məsələnin ətrafında fırlanaraq ..., əsil mətləbə çatmayaraq ..., əsil məsələ kənarında qalaraq ..., **вокруг пальца обвести** bax **обвести**.

ВОЛЕВОЙ 1. *воля* (*1-ci mənada*) *сöz. sıf.*; iradi; *волевой импульс* iradi impuls; 2. iradəli; **волевой человек** iradəli adam.

ВОЛЕЙБОЛ *м* *сп.* voleybol (*əl ilə oynanılan top oyunu*).

ВОЛЕЙБОЛИСТ *м* *сп.* voleybolçu.

ВОЛЕЙБОЛЬНЫЙ *прил.* voleybol -i(-i); **волейбольный мяч** voleybol topu.

ВОЛЕЙ-НЕВОЛЕЙ *нареч.* istər-istəməz.

ВОЛНА *ж* 1. dalğa, ləpə; 2. *тəс.* kütlə, izdiham, axın.

ВОЛНЕНИЕ *ср* 1. dalğalanma, ləpələnmə, təlatüm; 2. *тəс.* həyəcan, vəlvələ, çaxnaşma, təşviş, iztirab, narahatlıq.

ВОЛНИСТОСТЬ *ж* *мн. нет* dalğaya bənzəmə, dalğaya bənzərlik, dalğaya oxşama.

ВОЛНИСТЫЙ *прил.* 1. dalğayabənzər, dalğa kimi; 2. dalğalı, ləpəli; 3. dərə-təpə, kələ-kötür; **волнистая местность** dərə-təpə yer.

ВОЛНИТЕЛЬНЫЙ *прил. дан.* həyəcanlandırıcı, narahatedici, iztirab doğuran.

ВОЛНОВАТЬ *несов.* 1. dalğalandırmaq; 2. *тəс.* həyəcanlandırmaq, əsəbiləşdirmək, təşvişə salmaq, narahat etmək.

ВОЛНОВАТЬСЯ *несов.* 1. dalğalanmaq, ləpələnmək; 2. *тəс.* həyəcana gəlmək, təşvişə düşmək, əsəbiləşmək; narahat olmaq.

ВОЛНУЮЩИЙ *волна* *сöz. sıf.* 1. küləkli, tufanlı, boranlı; 2. dalğavarı; **волновое движение** dalğavarı hərəkət.

ВОЛНОЛОМ bax **волнорез** 2-ci mənada.

ВОЛНОМЕР *м* *тех.* dalğadölçən (*cihaz*).

ВОЛНООБРАЗНО *нареч.* dalğa kimi, dalğavarı.

ВОЛНООБРАЗНЫЙ *прил.* 1. dalğayabənzər, dalğavarı; 2. dərə-təpə, kələ-kötür.

ВОЛНУЮЩИЙ *прич. и прил.* 1. həyəcana gətirən, həyəcanlandıran, narahat edən, darıxdıran, təşvişə salan, əsəbiləşdirən; 2. valehedici, məftunedici; təsirli; **волнующий голос** valehedici səs.

ВОЛОКНО *ср* lif, tel.

ВОЛОКОНЦЕ *ср* *дан.* воловно *сöz. kiç.*

ВОЛОС *м* 1. tük, saç; 2. qıl; ◊ **на волос** tük qədər; **ни на волос** heç, əsla, qətiyyən, zərgə qədər; **до седых волос** qocalana qədər, başı ağarınca; **волосы стали дыбом** tükləri(m) bizbiz oldu; **рвать (драть) на себе** волосы **bir**

dizinə, bir başına vurmaq; **краснеть до корней волос** bax **корень**; **притянуть за волосы** bax **притянуть**.

ВОЛОСАТЫЙ *dan.* bax **волосатный** 2-ci mənada.

ВОЛОСАТОСТЬ *ж мн. нет* tüklülük, qıllılıq; tük basma.

ВОЛОСАТЫЙ *прил.* 1. tük basmış, uzun saçlı; 2. tüklü, qıllı.

ВОЛОСЁНКИ *мн. dan. kin.* tük, saç.

ВОЛОСІК *м* **волос** *söz. kiç.*

ВОЛОСІНКА *ж* tük, bir dənə tük.

ВОЛОСИСТЫЙ *прил.* 1. tüklü, saçlı; 2. lifli.

ВОЛОСНО́Й 1. **волос** *söz.sif.*; 2. tükdən hazırlanmış; 3. *anat.* kapilyar; **волосные сосуды** tük damarlar (kapilyarlar).

ВОЛОСНОСТЬ *ж мн. нет* *xüs.* kapilyarlıq (*mayelərin nazik borularda qalxma və enmə hadisəsi*).

ВОЛОСНЫЙ bax **волосной**.

ВОЛОСОВИДНЫЙ *прил.* tükşəkilli, tükə-oxşar.

ВОЛОСО́К *м* **волос** *söz. kiç.*; 1. tük, tükçük; 2. saat tükü; 3. tel, sim; **♦ держаться на волоске (висеть)** tükdən asılmaq, çox ümüdsiz halda olmaq; **на волосок, на волоске (от чего)** lap az qalmışdı ..., heç bir şey qalmamışdı ki ..., **не тронуть волоска (у кого)** bir tükünü də yerindən tərpətməmək, bir tükü də əskik olmamaq.

ВОЛОСОБРАЗНЫЙ *прил.* tükəbənzər, tükşəkilli, tük kimi.

ВОЛОСТНО́Й **волесть** *söz.sif.*

ВОЛОСТЬ *ж* 1. nahiyə (*keçmişdə qəza tərkibinə daxil olan inzibati ərazi vahidi*); 2. *qədim Rusiya:* vilayət.

ВОЛЧАНКА *ж мн. нет* *tib.* qurdeşənəyi (*dəri vərami*).

ВОЛЬНО 1. *нареч.* azad, sərbəst (surətdə); 2. *мезд.* azad! (*hərbi komanda*).

ВОЛЬНО *в знач. сказ.* əcəb oldu, təqsir özündədir.

ВОЛЬНОДУ́МСТВО *ср мн. нет* *köhn.* azadfikirlilik (*burjuazadəğan cəmiyyətinə: dinə və ya mövcud qaydalara tənqidi münasibət*).

ВОЛЬНОДУ́МСТВОВАТЬ *несов. köhn.* azad düşünmək.

ВОЛНОЛЮБИ́ВЫЙ *прил. köhn.* azadlıqsevən.

ВОЛЬНОСТЬ *ж* 1. azadlıq, sərbəstlik; 2. *köhn.* müstəqillik; 3. ədəbsizlik, sayğısızlıq, təklifsizlik; 4. *köhn.* imtiyaz.

ВОЛЬНЫЙ *прил.* 1. azad, sərbəst, asılı olmayan; 2. azadlıq sevən; 3. könüllü; 4. təklifsiz, sayğısız, ədəbsiz; **♦ вольный дух** fikir azadlığı; **вольная гавань** sərbəst liman (*gətirilən mallardan gömrük alınmayan liman*); **вольные стихи** sərbəst şe'r; **вольный перевод** sərbəst tərcümə; **вольная птица** öz hərəkətlərində heç kəsdən asılı olmayan adam; **вольная одежда** gen paltar; **на вольном воздухе** açıq havada, açıqda;

вольные движения *сп.* sərbəst hərəkətlər (*alətsiz edilən idman hərəkətləri*); **вольная вода** gəmilərdən yaxud buzlardan azad dərən yer; **вольный город** *тар.* azad şəhər, (*feodal hakimiyyətindən çıxaraq müstəqil dövlət hüququ qazanmış orta əsr şəhəri*); **вольный казак** azad adam.

ВО́ЛЯ *ж мн. нет* 1. iradə; **сила воли** iradə qüvvəsi; 2. ixtiyar, arzu, istək, tələb; **по доброй воли** öz arzusu (ixtiyarı) ilə; **воля избирателей** seçicilərin arzusu; 3. əzm; **воля к победе** qalibyyət əzmi; 4. qərar, hökm; **объявить свою волю** öz qərarını bildirmək; 5. azadlıq, sərbəstlik, müstəqillik; 6. genişlik; **♦ с воли** kənardan; **последняя воля** vəsiyyət; **на волю** bayıra, təmiz havaya; **воля ваша (твоя)** ixtiyar sizindir; **помимо (против) воли** ixtiyarsız, istəmədən; **дать себе волю** əl-qol açmaq, çəkinməmək, bildiyini etmək; **волею судеб** təsadüfən, **брать (взять) волю** heç kəslə hesablaşmamaq, öz bildiyini etmək; **дать волю рукам 1)** əl vurmaq, əlləmək; əlini özündə saxlamamaq; 2) vuruşmaq, dalaşmaq; qoluna güc vermək, əllərini işə salmaq; **люди доброй воли** bax **добрый**; **по доброй воле** bax **добрый**.

ВООБРАЖА́ЕМЫЙ *прич.* 1. göz qabağına gətirilən, xəyali; 2. təsəvvür edilən.

ВООБРАЖЕ́НИЕ *ср мн. нет* təsəvvür, xəyal, təxəyyül.

ВООБРАЖЕ́ННЫЙ *прич.* təsəvvür edilmiş, göz qabağına gətirilmiş, xəyala gətirilmiş.

ВООБРАЗИ́МЫЙ *прил.* göz qabağına gətirilə bilən, təsəvvür oluna bilən.

ВООБРАЗИ́ТЬ *сов.* 1. göz qabağına gətirmək, xəyalına gətirmək, təsəvvür etmək; 2. öyünmək, lovğalanmaq, təşəxxüs satmaq.

ВООБРАЗИ́ТЬСЯ *сов.* göz qabağına gətirilmək, xəyala gəlmək, xəyala gətirilmək, təsəvvür edilmək.

ВООБЩЕ́ *нареч.* ümumiyyətlə; **♦ вообще говоря; вообще сказать** ümumiyyətlə desək, ümumiyyətlə, məxləs.

ВООДУШЕВИ́ТЬ *сов.* 1. ruhlandırmaq, ruh vermək, canlandırmaq, ürəkləndirmək; 2. şövqə gətirmək, ilhamlandırmaq.

ВООДУШЕВИ́ТЬСЯ *сов.* 1. ruhlanmaq, canlanmaq, ürəklənmək; 2. şövqə gəlmək, ilhamlanmaq.

ВООДУШЕВЛÉНИЕ *ср мн. нет* 1. ruh vermə, canlandırma, ürəkləndirmə; 2. ruhlandırma, şövqə gətirmə; 3. ruh yüksəkliyi; 4. təənnüm, şövq, ilham.

ВООДУШЕВЛÉННО *нареч.* ruh yüksəkliyi ilə, şövqlə.

ВООДУШЕВЛÉННЫЙ *прич.* 1. ruhlandırılmış, ürəkləndirilmiş; 2. ruhlanmış, şövqə gəlmiş, ilhamlanmış; 3. həyəcanlı, ehtiraslı, coşqun.

ВООДУШЕВЛЯ́ТЬ *несов.* bax **воодуше-вить**.

ВООДУШЕВЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax woody-шевиться; 2. ruhlandırılmaq, canlandırılmaq, ürəkləndirilmək; şövqə gətirilmək; ilhamlandırılmaq.

ВО-ПЕРВЫХ *ав. сл.* birincisi, əvvələn.

ВОПЛОТИТЬ *сов.* 1. göstərmək, ifadə etmək; təmsil etmək, konkret şəkil vermək, təcəssüm etdirmək, şəxsləndirmək; 2. həyata keçirmək; \diamond **воплотить в себе** təcəssüm etdirmək, əks etdirmək, ifadə etmək; **воп-лотить в жизнь** həyata keçirmək.

ВОПЛОТИТЬСЯ *сов.* 1. ifadə olunmaq, təcəssüm etmək, şəxslənmək; 2. həyata keçirilmək.

ВОПЛОЩАТЬ *несов.* bax **воплотить**.

ВОПЛОЩАТЬСЯ *несов.* bax **воплотиться**.

ВОПЛОЩЕНИЕ *ср.* 1. ifadə etmə, təcəssüm etmə; təmsil olunma, real bir şəkil alma; 2. ifadə, müəssəmə; 3. həyata keçirilmə.

ВОПЛОЩЕННЫЙ 1. *прич.* təmsil olunmuş, təcəssüm etdirilmiş, şəxsləndirilmiş; 2. *прич.* konkret şəkil verilmiş, bədii surətdə ifadə olunmuş; 3. *прич.* həyata keçirilmiş; 4. *прич.* haqqı, əsl.

ВОПРОКІ *пред.* baxmayaraq, əksinə, ziddinə, xilaf olaraq, zidd olaraq; **вопреки желанию** arzusuna baxmayaraq.

ВОПРОС *м* 1. sual, sorğu; 2. məsələ; \diamond **вопрос жизни и смерти** ölüm-dirim məsələsi; **что за вопрос?** əlbəttə, şübhəsiz; **ставить под вопрос** şübhə altına almaq; **жгучий вопрос** bax **жгучий**; **риторический вопрос** bax **риторический**; **под большим вопросом** (быть, оставаться, находиться) çox şübhəli olmaq, aydın olmamaq; **поставить вопрос ребром** bax **ребро**.

ВОПРОСНИК *м* sual vərəqəsi, sorğu vərəqəsi.

ВОПРОШАЮЩИЙ *прич. köhn.* 1. sualedici, sualverici, soruşulan; 2. yalvarıcı; **вопрошающий взгляд** yalvarıcı nəzər.

ВРО́НКА *ж* 1. qıf; 2. ağızlıq; 3. top gülləsi ya bombanın açdığı çuxur, çala.

ВРО́НКООБРАЗНЫЙ *прич.* qıfaoxşar, qıfabənzər, qıf kimi.

ВРО́НОВ *прич.*; **цвет воронова крыла** zil qara rəng; **как вороново крыло** qarqara şəvə kimi.

ВРО́НОВЫЕ *мн. zool.* qarğakimilər (*fəsilə*).

ВРО́НОЙ *прич.* 1. qara, zil qara; 2. qara at; \diamond **прокатить на вороных** *köhn.* seçməmək, namizədə səs verməmək (*keçmişdə seçki zamanı seçicilər istəmədikləri namizədlər əleyhinə qara şar saldıqlarına görə belə deyirdilər*).

ВРО́ТА *ед. нет* 1. darvaza, alaqaçı; 2. *сп.* qarı; 3. keçid, boğaz; \diamond **триумфальные ворота** bax **триумфальный**; **у ворот (города)** çox yaxınlıqda (*şəhərdən*).

ВРОТИЛА *м* başçı, idarə edən.

ВОРОТИТЬ I *сов.* 1. qaytarmaq; 2. yoldan qaytarmaq; 3. geri vermək, özünə qaytarmaq, geri almaq.

ВОРОТИТЬ II *несов.* 1. döndərmək, çevirmək; 2. idarə etmək, sərəncam vermək; \diamond **воротить нос (морду, рыло) от (кого-чего)** *дан.* burunlamaq, üz döndərmək, xor baxmaq, etinasız baxmaq; **с души воротит** *дан.* ...zəhləsi (zəhləm) gedir, ...ürəyi bulanır, bədu ağzına gəlir.

ВОРОТИТЬСЯ *сов.* qayıtmaq, geri qayıtmaq, geri dönmək.

ВОРОТНИК *м* uxaııq, yaıxa.

ВОРОТНИЧОК *м* **воротник** *söz. kiç.*

ВОРОТНЫЙ *ворота* *söz. sıf.*

ВОРОТЦА *ворота* *söz. kiç.*

ВОСК *м* *нет* *мум.*

ВОСКЛИЦАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. nida –i(-ı); **восклицательный знак** *qram.* nida işarəsi (!); 2. nidalı; **восклицательная интонация** *dilç.* nidalı intonasiya.

ВОСКОВКА *ж* *xüs.* mumlu kağız.

ВОСКОВОЙ 1. **воск** *söz. sıf.*; *мумдан* qayrılmış; **восковая свеча** mum şam; 2. *мәс.* rəngi saralmış; rəngi qaçmış; rəngi ağarmış.

ВОСКРЕСАТЬ *несов.* bax **воскреснуть**.

ВОСКРЕСЕНИЕ *ср* *dirilmə.*

ВОСКРЕСЕНИЕ *ср* bazar, bazar günü.

ВОСКРЕСИТЬ *сов.* 1. diriltmək, yenidən diriltmək; dirçəltmək; 2. *мәс.* bərrə etmək.

ВОСКРЕСНИК *м* iməcilik (*işdən kənar vaxtda və ya istirahət günlərində könüllü olaraq görülan kollektiv iş*).

ВОСКРЕСНУТЬ *сов.* 1. dirilmək; 2. dirçəlmək.

ВОСКРЕСНЫЙ *прил.* bazar –u(-ü); **воскресный день** bazar günü.

ВОСКРЕШАТЬ *несов.* bax **воскресить**.

ВОСКРЕШАТЬСЯ *несов.* *dirilmək, canlanmaq.*

ВОСКРЕШЕНИЕ *ср* 1. *diriltmə*; 2. *dirçəltmə*, *dirçəldilmə.*

ВОСКРЕШЕННЫЙ *прич.* *canlandırılmış, dirçəldilmiş*; *dirilmiş, canlanmış.*

ВОСКРЫЛИТЬ *сов.* *qol-qanad vermək, qanadlandırmaq, ruh vermək, ruhlandırmaq.*

ВОСКУРЯТЬСЯ *несов. köhn.* *təriflənmək, mədh edilmək, göylərə qaldırılmaq.*

ВОСЛЕД *нареч. köhn.* *bax* **вслед**.

ВОСПАЛЕНИЕ *ср* 1. *iltihab*; **воспаление лёгких** *sətəlcəm (ağciyərin iltihabı)*; 2. *hov çəkmə.*

ВОСПАЛЕННЫЙ *прич. tib.* 1. *iltihablanmış, iltihabdan qızarmış (şişmiş)*; **воспалённые глаза** *iltihablanmış (qızarmış) gözlər*; 2. *hovlanmış*; 3. *qurumuş, qızmış (istidən)*; 4. *мәс.* *hərərətli, qızgın, həyəcanlı.*

ВОСПАЛИТЕЛЬНЫЙ *tib.* **воспаление** *söz. sıf.*; **воспалительный процесс** *iltihab prosesi.*

ВОСПАЛИТЬ *сов.* *qızıdırmaq, həyəcana gətirmək, alovlandırmaq.*

ВОСПАЛИТЬСЯ *сов.* 1. *qızışmaq, alovlanmaq, həyəcana gəlmək*; 2. *tib.* *iltihablanmaq, hovlanmaq.*

ВОСПАЛѢТЬ *несов.* bax **воспалить**.

ВОСПАЛѢТЬСЯ *несов.* bax **воспалиться**.

ВОСПАРИТЬ *сов. köhn. şair.* 1. ilhama gəlmək, tərənnümə gəlmək, vəcdə gəlmək, ruhlanmaq; 2. yüksəklərə qalxmaq, göylərə qalxmaq, uçmaq; \diamond **воспарить духом (мыслью)** *köhn.* ilhama gəlmək, ruhlanmaq.

ВОСПАРЯТЬ *несов.* bax **воспарить**.

ВОСПИТАНИЕ *ср мн. нет* 1. tərbiyə etmə (edilmə); 2. tərbiyə, ədəb.

ВОСПИТАННИК *м* 1. tərbiyə alan, tərbiyələndirilən; 2. şagird, tələbə; **воспитанный Суворовского училища** Suvorov məktəbi şagirdi.

ВОСПИТАНИЦА *ж* tərbiyə alan qız; tərbiyələndirilən qız.

ВОСПИТАННОСТЬ *ж мн. нет* tərbiyə, ədəb; tərbiyələnmək.

ВОСПИТАННЫЙ *прич.* tərbiyəli, ədəbli.

ВОСПИТАТЕЛЬ *м* tərbiyəverən, tərbiyəçi,

ВОСПИТАТЕЛЬНИЦА *ж* tərbiyəverən, tərbiyəçi qadın (qız).

ВОСПИТАТЕЛЬНЫЙ *воспитание* *сöz.sif.;* tərbiyəvi; **воспитательные методы** tərbiyəvi üsulları; **воспитательное значение кино** kinonun tərbiyəvi əhəmiyyəti.

ВОСПИТАТЕЛЬСКИЙ *воспитатель* *сöz. sif.*

ВОСПИТАТЕЛЬСТВО *ср мн. нет* tərbiyə işi, tərbiyəçilik.

ВОСПИТАТЬ *сов.* 1. tərbiyə vermək, tərbiyə etmək; 2. ədəb öyrətmək; 3. böyütmək, yetişdirmək, bəsləmək.

ВОСПИТАТЬСЯ *сов.* 1. tərbiyələnmək, tərbiyə olunmaq, tərbiyə almaq; 2. ədəb öyrənmək.

ВОСПИТЫВАТЬ *несов.* bax **воспитать**.

ВОСПИТЫВАТЬСЯ *несов.* bax **воспитаться**.

ВОСПЛАМЕНЕНИЕ *ср* alışma, alovlanma, tutuşma.

ВОСПЛАМЕНЁННЫЙ *прич.* alışmış, alovlanmış.

ВОСПЛАМЕНИТЬ *сов.* 1. alışdırmaq; alovlandırmaq, yandırmaq; 2. *тэс.* ürekləndirmək, ruhlandırmaq, şövləndirmək.

ВОСПЛАМЕНИТЬСЯ *сов.* 1. alışmaq, alovlanmaq, yanmaq; 2. *тэс.* üreklənmək, ruhlanmaq, şövlənmək.

ВОСПЛАМЕНЯТЬСЯ *несов.* bax **воспламениться**.

ВОСПЛАМЕНЯЮЩИЙ *прич.* tez alovlanan, tez od tutan, tez alışan, tez yanan; alışqan.

ВОСПОЛНЕНИЕ *ср* 1. doldurma, tamamlama, təkmilləşdirmə; 2. yerini doldurma.

ВОСПОЛНИТЬ *сов.* doldurmaq, tamamlamaq, təkmilləşdirmək; 2. yerini doldurmaq.

ВОСПОЛНИТЬСЯ *сов.* 1. tamamlanmaq, dolmaq, təkmilləşmək; 2. yeri dolmaq.

ВОСПОЛНЯТЬ *несов.* bax **восполнить**.

ВОСПОЛНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **восполниться**; 2. təkmilləşdirilmək; 3. yeri doldurulmaq.

ВОСПОЛЬЗОВАТЬСЯ *сов.* 1. istifadə etmək, faydalanmaq; **воспользоваться случаем** fürsətdən istifadə etmək; 2. qənimət bilmək.

ВОСПОМИНАНИЕ *ср* 1. yada salma; 2. xatirə; **воспоминание о детстве** uşaqlıq xatirəsi; 3. *только мн. воспоминания* *ədəb.* xatirat, xatirələr.

ВОСПОМИНАТЬ *несов.* yada salmaq, xatırlamaq.

ВОСПОСЛЕДОВАТЬ *сов. köhn.* ...nəti-cəsində (...əlaqədar olaraq, ...ardınca) baş vermək (olmaq, əmələ gəlmək); **после выяснения вопроса скоро воспоследовало** məsələ aydınlaşdırılan kimi qərar çıxdı.

ВОСПРЕПЯТСТВОВАТЬ *сов.* mane olmaq, yol verməmək, qoymamaq, əngəl törətmək.

ВОСПРЕТИТЕЛЬНЫЙ *прил.* qadağanedici; **воспретительный закон** qadağanedici qanun.

ВОСПРЕТИТЬ *сов.* qadağan etmək, yol verməmək, qoymamaq.

ВОСПРЕЩАТЬ *несов.* bax **воспретить**.

ВОСПРЕЩАТЬСЯ *несов.* qadağan edilmək, yol verilməmək.

ВОСПРЕЩЕНИЕ *ср мн. нет* qadağan etmə (edilmə), yol verməmə (verilməmə); ya-saq.

ВОСПРЕЩЁННЫЙ *прич.* qadağan edilmiş, qadağan.

ВОСПРИЁМНИК *м* haç atası.

ВОСПРИЁМНИЦА *ж* haç anası.

ВОСПРИИМЧИВОСТЬ *ж мн. нет* 1. qabiliyyət, istedad, fərasət; 2. qavrama (dərk etmə) qabiliyyəti; zəhinlilik, zəkavət; 3. həssaslıq; \diamond **восприимчивость к болезням** xəstəliklərə məillik.

ВОСПРИИМЧИВЫЙ *прил.* 1. zəkali, qabil, istedadlı, fərasətli, tez qavrayan, zəhinli; 2. həssas.

ВОСПРИИМАЕМОСТЬ *ж мн. нет* qavranılma qabiliyyəti.

ВОСПРИИМАТЬ *несов.* bax **воспринять**.

ВОСПРИИМАТЬСЯ *несов.* başa düşülmək, dərk edilmək, qavranılmaq, mənimsənilmək.

ВОСПРИНЯТЫЙ *прич.* başa düşülmüş, dərk edilmiş, qavranılmış, mənimsənilmiş.

ВОСПРИНЯТЬ *сов.* başa düşmək, dərk etmək, qavramaq, mənimsəmək.

ВОСПРИНЯТЬСЯ *сов.* mənimsənilmək; hiss edilmək, duyulmaq.

ВОСПРИЯТИЕ *ср* 1. götürmə, alma, mənimsəmə, qəbul etmə; 2. *psix.* qavrayış, qavrama, dərk etmə, bilmə, biliş.

ВОСПРИЯТЬ *сов. köhn.* bax **воспринять**.

ВОСПРОИЗВЕДЕНИЕ *ср* 1. yenidən hasil etmə, təkrar istehsal (etmə); 2. əks etdirmə; əks; 3. dərc etmə, çap etmə, sürətini çıxarma; 4. kopya, sürət, reproduksiya; yeni çap; 5. təzələmə, təkrar etmə, təkrarlama; təkrar; 6. *тэс.* dirçəltmə, canlandırma; 7. təqlid etmə; təqlid; 8. təsəvvürünə gətirmə, xatirinə gətirmə, xəyalında canlandırma; yada salma.

ВОСПРОИЗВЕДЁННЫЙ *прич.* 1. yenidən hasil edilmiş, yenidən əmələ gətirilmiş; 2. əks etdirilmiş; 3. surəti çıxardılmış; kopyası çıxardılmış; reproduksiya edilmiş, yenidən çap edilmiş (*eyni şeyi*); 4. təkrar edilmiş, təkrarlanmış, təzələnməmiş; 5. *məc.* dirçəldilmiş, canlandırılmış; 6. təsəvvürə gətirilmiş.

ВОСПРОИЗВЕСТИ *сов.* 1. yenidən hasil etmək, yenidən istehsal etmək, təkrar istehsal etmək, yenidən yaratmaq; 2. təkrar etmək; 3. təzələmək; 4. *məc.* təsəvvürə gətirmək, xəyalında canlandırmaq, yadına salmaq, gözünün qabağına gətirmək; 5. təqlid etmək, təsvir etmək; 6. təzədən (təkrar) çap etmək (nəşr etmək); reproduksiya etmək; 7. sitat gətirmək.

ВОСПРОИЗВЕСТИСЯ *сов.* 1. yenidən hasil olmaq, yenidən törəmək, yenidən əmələ gəlmək; 2. təkrar etmək, təkrarlanmaq, təzələnmək; 3. yenidən çap olunmaq.

ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНЫЙ *воспроизведение* *söz. sif.*

ВОСПРОИЗВОДИТЬСЯ *несов.* 1. bax *воспроизвестись*; 2. yenidən hasil edilmək, yenidən istehsal edilmək, təkrar istehsal edilmək, yenidən yaradılmaq; 3. təkrar edilmək, təzələnmək; 4. *məc.* təsəvvürə gətirilmək, xəyalda canlandırılmaq, göz qabağına gətirilmək, yada salınmaq; 5. təqlid edilmək, təsvir edilmək; 6. təzədən (təkrar) çap edilmək (nəşr edilmək), reproduksiya edilmək; 7. sitat gətirilmək.

ВОСПРОИЗВОДСТВО *ср мн. нет* *iqf.* təkrar istehsal.

ВОСПРОТИВИТЬСЯ *сов.* mane olmaq, müqavimət göstərmək, qarşı durmaq, etiraz etmək.

ВОСПРЯНУТЬ *сов.* 1. qalxmaq, durmaq, sıçramaq; ayağa qalxmaq; 2. *məc.* ruhlanmaq, canlanmaq, ayılmaq, oyanmaq, şövqə gəlmək; \diamond *воспрямуть духом köhn.* ruhlanmaq, dirilmək.

ВОСПЫЛАТЬ *сов. köhn.* alışmaq, alışıb yanmaq; yanmaq, odlanmaq, qızmaq.

ВОССИЯТЬ *сов.* parlamağa başlamaq; parıldamaq, açılmaq.

ВОССЛАВИТЬ *сов.* tərifləmək, mədh etmək, şöhrətləndirmək.

ВОССЛАВЛЯТЬ *несов.* bax *восславить*.

ВОССЛАВЛЯТЬСЯ *несов.* təriflənmək, mədh edilmək, şöhrətləndirilmək.

ВОССОЕДИНЕНИЕ *ср* yenidən birləşdir(il)mə, yenidən birləşmə.

ВОССОЕДИНЁННЫЙ *прич.* yenidən birləşdir(il)müş, yenidən birləşmiş.

ВОССОЕДИНИТЬ *сов.* yenidən birləşdirilmək.

ВОССОЕДИНИТЬСЯ *сов.* yenidən birləşmək.

ВОССОЕДИНЯТЬСЯ *несов.* bax *воссоединиться*.

ВОССОЗДАВАТЬ *несов.* bax *воссоздать*.

ВОССОЗДАВАТЬСЯ *несов.* bax *воссоздаться*.

ВОССОЗДАНИЕ *ср мн. нет* yenidən yaratma (yaradılma), yenidən hasil etmə (olma), canlandırma, canlandırılma.

ВОССОЗДАННЫЙ *прич.* yenidən yaradılmış, yenidən hasil edilmiş; canlandırılmış.

ВОССОЗДАТЬ *сов.* 1. yenidən yaratmaq, yenidən hasil etmək; 2. bərpə etmək, təzələmək; 3. yadına salmaq, xəyalında canlandırmaq, təsəvvürə gətirmək.

ВОССТАВАТЬ *несов.* bax *восстать*.

ВОССТАВИТЬ *сов. köhn.* 1. bərpə etmək; 2. qoymaq; \diamond *восставить перпендикуляр* *riyaz.* perpendikulyar qaldırmaq.

ВОССТАНАВЛИВАТЬ *несов.* bax *восстановить*.

ВОССТАНАВЛИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax *восстановиться*; 2. bərpə olunmaq; təzələnmək; əvvəlki halına gətirilmək.

ВОССТАНОВИМЫЙ *прич.* bərpə edilə bilən, əvvəlki halına gətirilə bilən.

ВОССТАНОВИТЕЛЬ *м* 1. bərpaçı, bərpa işləri ilə məşğul olan işçi; 2. *kim.* bərpaedicisi; reduksiyaedicisi.

ВОССТАНОВИТЕЛЬНЫЙ *прил.* bərpa -i(-i); *восстановительный период* bərpa dövrü, yenidən qurma dövrü; *восстановительный процесс* *kim.* reduksiya prosesi.

ВОССТАНОВИТЬ *сов.* 1. bərpa etmək, əvvəlki halına salmaq, əvvəlki vəziyyətinə qaytarmaq; 2. yenidən təsis etmək; 3. qaytarmaq; *восстановить в правах* hüququnu qaytarmaq; 4. qaldırmaq, təhrək etmək; ayaqlandırmaq, qızıdırmaq (*birinin əleyhinə*); 5. *kim.* reduksiya etmək.

ВОССТАНОВИТЬСЯ *сов.* 1. bərpa olmaq, əvvəlki halına düşmək; 2. yenidən təsis edilmək; 3. təzələnmək; 4. xatirdə canlanmaq; 5. qaytarılmaq; *восстановиться в правах* hüququnu qaytarılmaq.

ВОССТАНОВЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. bərpa etmə (edilmə), əvvəlki halına salma (salınma); bərpa; *восстановление промышленности* sənayenin bərpa edilməsi (bərpa); 2. yenidən təsis etmə (edilmə); 3. qaytarma, qaytarılma (*əvvəlki yerinə, işinə və s.*); 4. *kim.* reduksiya (*bir cismdən oksigenin çıxarılmasından yaxud oksigenin hidrogenlə əvəz edilməsindən ibarət kimyəvi proses*).

ВОССТАНОВЛЕННЫЙ *прич.* 1. bərpa edilmiş; 2. qaytarılmış (*əvvəlki yerinə, işinə və s.*); 3. *kim.* reduksiya olunmuş.

ВОССТАВЛЯТЬ *несов.* 1. bərpa etmək, əvvəlki halına salmaq; 2. *kim.* reduksiya etmək.

ВОССТАВЛЯТЬСЯ *несов.* bax *восстановливаться*.

ВОСТОК *м мн. нет* şərq, günçıxan, gündoğan; *Дальний Восток* Uzaq Şərq; *Ближний Восток* Yaxın Şərq; *Средний Восток* Orta Şərq.

ВОСТОКОВÉДЕНИЕ *ср ми. нет* şərqşünəşliq (*Şərq xalqlarının mədəniyyətini, dillərini və tarixini öyrənən elmlərin məcmusu*).

ВОСТОРГ *м* 1. sevinc, şadlıq, şövq, fərah, vəcd; 2. məftunluq, heyranlıq, coşqunluq; **быть в восторге** heyran olmaq; \diamond **административный восторг** ifrat inzibətçılıq.

ВОСТОРГАТЬ *несов.* 1. vəcdə gətirmək, son dərəcə sevindirmək; şadlandırmaq; 2. məftun etmək, heyran etmək, valeh etmək.

ВОСТОРГАТЬСЯ *несов.* 1. vəcdə gəlmək, həddən artıq sevinmək, şadlanmaq, şura gəlmək, fərləlmək; 2. məftun olmaq, heyran olmaq, valeh olmaq; **я восторгаюсь сегодняшним представлением** bu günkü tamaşaya valehəm.

ВОСТОРЖЕННО *нареч.* vəcdlə, şövqlə, sevincə, şadlıqla, fərləhlə, coşqunluqla.

ВОСТОРЖЕННОСТЬ *ж ми. нет* 1. vəcd, şövq, şadlıq, sevinc, coşqunluq; 2. vəcdə gəlmə, şura gəlmə, şövqə gəlmə, coşma.

ВОСТОРЖЕННЫЙ *прил.* 1. tez şadlanan, tez vəcdə gələn, tez özündən çıxan (*sevincdən*); 2. şad, fərləhli; 3. coşqun, qızgın; 4. tərifli.

ВОСТОРЖЕСТВОВАТЬ *сов.* qalib gəlmək, üstün gəlmək.

ВОСТОЧНИК *м köhn.* şərqçi, şərqşünas; Şərq dilləri fakültəsi tələbəsi.

ВОСТОЧНЫЙ *прил.* 1. şərq –i(-ı); **восточные страны** Şərq ölkələri; 2. günçixan tərəfdə olan; **на восточной стороне** günçixan tərəfdə.

ВОСТРЕБОВАНИЕ *ср* tələb etmə, istəmə; **востребование грузов должно производиться в срок** yüklər vaxtında tələb edilməlidir (alınmalıdır); \diamond **до востребования** tələbi (*məktub, telegram və s.*).

ВОСТРЕБОВАТЬ *сов.* tələb etmə, istəmək.

ВОСТРО *нареч.*; **держатъ ухо остро** sayıq olmaq, göz-qulaq olmaq, ehtiyatlı olmaq.

ВОСТРЫЙ *прил. dan. məth.* iti, kəskin.

ВОСХВАЛЕНИЕ *ср* tərifləmə, mədh etmə, öymə; mədh.

ВОСХВАЛЕННЫЙ *прич.* təriflənmiş, mədh edilmiş.

ВОСХВАЛИТЬ *сов.* tərifləmək, mədh etmə, öymək.

ВОСХВАЛЯТЬ *несов.* bax **восхвалить**.

ВОСХВАЛЯТЬСЯ *несов.* təriflənmək, mədh edilmək.

ВОСХИТИТЕЛЬНО *нареч.* çox gözəl (bir surətdə), qəribə.

ВОСХИТИТЕЛЬНЫЙ *прич.* valehedici, heyranedic, məftunedici, çox gözəl; cazibəli, cazbedici; **восхитительная музыка** valehedici musiqi; **у него восхитительный голос** onun çox gözəl səsi var.

ВОСХИТИТЬ *сов. şair.* yüksəklərə qaldırmaq, göylərə qaldırmaq.

ВОСХИТИТЬ *сов.* heyran etmək, valeh etmək, məftun etmək; **меня восхитила красота этой**

местности bu yerin gözəlliyi məni heyran (valeyh) etmişdir.

ВОСХИТИТЬСЯ *сов.* heyran olmaq, valeh olmaq, məftun olmaq; vurulmaq.

ВОСХИЩАТЬ I *несов.* bax **восхитить**.

ВОСХИЩАТ II *несов.* bax **восхитить**.

ВОСХИЩАТЬСЯ I *несов. köhn. şair.* yüksəklərə qalxmaq, yüksəlmək.

ВОСХИЩАТЬСЯ II *несов.* bax **восхитить-ся**.

ВОСХИЩЕНИЕ *ср ми. нет* heyran qalma, heyran olma, valeh olma; heyranlıq; **прийти в восхищение** heyran olmaq, valeh olmaq; **привести в восхищение** heyran etmək, valeh etmək.

ВОСХИЩЕННО *нареч.* heyranlıqla, sevincə, vəcdlə, şövqlə; heyran-heyran.

ВОСХИЩЕННЫЙ *прич. köhn. şair.* yüksəklərə qaldırılmış, göylərə qaldırılmış.

ВОСХИЩЕННЫЙ I *прич.* heyran olmuş, heyran qalmış, valeh olmuş, məftun olmuş; 2. *прил.* heyran, məftun; **восхищенные взоры** heyran baxışlar.

ВОСХОД *м* 1. çıxma, qalxma, doğma, doğuş; **восход солнца** günəşin doğması; 2. *köhn.* günçixan, gündoğan, şərq.

ВОСХОДИТЬ *несов.* 1. çıxmaq, doğmaq; **солнце восходит** gün çıxır, günəş doğur; 2. qalxmaq, yüksəlmək; **восходить на вершину горы** dağın başına qalxmaq; 3. aid olmaq, gedib çıxmaq; **памятники, найденные в Мингечауре, восходят к глубокой древности** Mingəcevirədə tapılmış abidələr çox qədim dövrlərə aiddir; 4. bitmək (*bitki*).

ВОСХОДЯЩИЙ *прич.* 1. qalxan, yüksələn; **восходящая линия** yüksələn xətt; 2. çıxmaqda olan, çıxan, doğan; **лучи восходящего солнца** çıxmaqda olan (doğan) günəşin şüaları; \diamond **восходящая линия родства** əcdad, ata-baba, şəcərə; **восходящее светило**; **восходящая звезда** partlamağa başlayan ulduz (*məşhurlaşmağa başlayan alim, artist və s.*).

ВОСХОЖДЕНИЕ *ср* qalxma, çıxma.

ВОСХОЖЕТЬ *сов. köhn.* istəmək, arzu etmək, ürəyi istəmək.

ВОСЧУВСТВОВАТЬ *сов. köhn.* hiss etmək, duymaq.

ВОСЬМЕРНОЙ *прил.* səkkiz dəfə artıq, səkkiz dəfə artırılmış, səkkiz dəfə böyük.

ВОСЬМЕРО *числ.* səkkiz, səkkiz dənə, səkkiz cüt; **восьмеро человек** səkkiz nəfər.

ВОСЬМИ ... *mürəkkəb sözlərin*, “səkkiz” mənasında olan *birinci tərkib hissəsi*: *məs.:* **восьмизажный** (səkkizmərtəbəli); **восьмилетний** (səkkizyaşlı, səkkizillik).

ВОСЬМИДЕСЯТЫЙ *числ.* səksəninci; **восьмидесятый номер** səksəninci nömrə.

ВОСЬМИДНЕВНЫЙ *прил.* səkkizgünlük; səkkiz gün davam edən.

ВОСЬМИКРАТНЫЙ *прил.* səkkiz qat, səkkiz dəfə (*arturulmuş*).

ВОСЬМИЛЕТНИЙ *прил.* 1. səkkizillik; **восьмилетнее обучение** səkkizillik təhsil; 2. səkkizyaşlı; **восьмилетний ребёнок** səkkizyaşlı uşaq.

ВОСЬМИЛУЧЕВЫЙ *прил.* *zool.* səkkizbarmaq; **восьмилучевые пилпы** səkkizbarmaq poliplər (*səkkiz dənə halqalı barmağı olan mərcan polipləri dastası*).

ВОСЬМИСЛÓЖНЫЙ *прил.* *qram.* səkkizhecalı, səkkiz hecadan ibarət.

ВОСЬМИСÓТЫЙ *числ.* səkkiz yüzüncü.

ВОСЬМИСТІШНЕ *ср* *ədəb.* səkkizmisralı şer.

ВОСЬМИСТÓПНЫЙ *прил.* *ədəb.* səkkizbölgülü; **восьмистопный стих** səkkizbölgülü şer.

ВОСЬМИУГОЛЬНИК *м* *riyaz.* səkkizbucaqlı (*fiqur*).

ВОСЬМИУГОЛЬНЫЙ *прил.* *riyaz.* səkkizbucaqlı; **восьмиугольная фигура** səkkizbucaqlı fiqur.

ВОСЬМИЧАСОВОЙ *прил.* səkkizsaatlıq; **восьмичасовой рабочий день** səkkizsaatlıq iş günü.

ВОСЬМОЙ 1. *числ.* səkkizinci; **восьмой раз** səkkizinci dəfə; 2. *в знач. суц.* **восьмая** *ж* 1) səkkizdə bir, bir şeyin səkkizdə bir hissəsi; 2) *mus.* səkkizlik (*tam notun səkkizdə bir hissəsi uzunluğunda olan not*).

ВОСЬМЬШКА *ж* səkkizdə bir (*hissə*).

ВОТ *част.* 1. budur, bax budur; bax bu, bax gör, bax odur; **вот наш дом** bizim ev budur; **вот идёт поезд** odur qatar gəlir; **вот где я живу** bax, mən burada yaşayıram; **вот они скрылись в лесу** bax, odur onlar meşədə gizləndilər; **вот вас мне и надо** bax, mənə elə siz lazımsınız; 2. «**тот**», «**этот**», «**такой**» *işarə* *əvəzliliklərindən* *əvvəl və ya sonra gəldikdə* *və ya* «**там**», «**туда**», «**оттуда**», «**тогда**», «**так**» *sözləri ilə birlikdə işləndikdə*, *onların işarə mənasını qüvvətləndirir*; **вот этот** bax bu; **вот тот** bax o; **вот там** bax, orada; **вот тогда** bax, o zaman; **вот туда** bax, oraya; **вот так** bax, belə ha! ◊ **вот и всё** vassalam; **вот тебе (вам)** al gəldi, tut gəldi; **вот так!** **вот что!** bəs belə! bəs belə imiş!; **вот так** elə belə; **то-то вот оно и есть** elədir ki var; **вот тебе на!** *əcəb işdir!*; **вот я тебе (его, их)** gör sənə (ona, onlara) nə edəcəyəm! **вот как!** bəs belə! yox canım! eləmi?; **вот тебе и...** yaman da... oldu; bu da sənin ..., *əcəb... imiş...;* **вот те раз!** *əcəb işdir!* buna nə sözlün var!

ВОТ-ВОТ *нареч.* *indicə*, elə bu saat; ...üzrədir; **иногда казалось что вот-вот пойдет дождь** bəzən elə gəlirdi ki, elə bu saat yağış yağacaq; **больной вот-вот умрёт** xəstə ölmək üzrədir.

ВОТУМ *м* *qərar*, *rəy* (*səsvərmə vasitəsilə çıxarılan qərar*); ◊ **вотум доверия** *etimad rəyi* (*kapitalist ölkələrində hökumətin və ya nazirlərin fəaliyyətinin parlament tərəfindən bəyənilməsi*).

ВОТЩЕ *нареч.* *köhn.* *əbəs yerə*, boş yerə, nahaq.

ВОШЕБОЙКА *ж* bitqıran (*dezinfeksiya kamerası*).

ВОШЬ *ж* (*мн.* *вши*) bit; ◊ **растительная вошь** bax тля.

ВОША́НКА *ж* 1. müşəmbə; 2. mum (*mum parçası*); 3. göz (*arı şanında*).

ВОША́НОЙ, ВОША́НЫЙ *прич.* 1. mumdan qayrılmış; 2. mumlanmış.

ВОШЕ́НИЕ *ср* mumlama, mum sürtmə, mum çəkmə; mum hopdurma.

ВОШЕ́НЫЙ *прил.* mum sürtülmüş, mumlanmış; **вошённая нитка** mumlanmış sap.

ВОШЫ́НА *ж* *xüs.* 1. (boş) arı şanı; 2. təmizlənməmiş mum.

ВОШИ́ТЬ *несов.* 1. mumlamaq, mum sürtüb parıldatmaq; 2. *xüs.* şan çəkmək (*arı təknəsinə*).

ВОШИ́ТЬСЯ *несов.* *xüs.* mumlanmaq.

ВОЯ́Ж *м* *köhn.* səyahət, səfər.

ВОЯЖЕ́Р *м* 1. *köhn.* səyyah; 2. bax **комми-воyajёр**.

ВОЯЖИ́РОВАТЬ *несов.* *köhn.* səyahət etmək, səyahətə çıxmaq.

ВОЯ́КА *м* 1. vuruşan, qovğaçı; dalaşqan, davakar; 2. *isteh.* cəngavər, pəhləvan.

ВПАДА́ТЬ *несов.* 1. bax **впасть**; 2. axmaq, tökülmək; **Волга впадает в Каспийского море** Volqa Xəzər dənizinə tökülür (axır); 3. düşmək; **впадать в сомнение** şübhəyə düşmək.

ВПАДЕ́НИЕ *ср* 1. axma, tökülmə; 2. düşmə; 3. ağız (*çayın ağzı*), qovğacaq.

ВПА́ДИНА *ж* 1. çala, çökək, uyqu; 2. çökəklik, çuxur, batıq; **впадина глаз** göz çuxuru.

ВПАДИ́НКА *ж* *впадина* *söz.* *kiç.*

ВПЕРВЫ́НКУ *нареч.* *məh.* ilk dəfə, birinci dəfə, sifət.

ВПЕРВО́Й *нареч.* bax **впервые**.

ВПЕРВЫ́Е *нареч.* ilk dəfə, birinci dəfə.

ВПЕРЕГЫ́Б *нареч.* *bükülərək*, *əyilərək*, qatlanaraq.

ВПЕРЕ́Д *нареч.* 1. irəli; **вперёд, к новым победам!** yeni qələbələrə doğru, irəli!; 2. *əvvəlcə*, qabaqca; **вперёд подумай, а потом скажи** qabaqca fikirləş, sonra de; 3. bundan sonra, bundan belə; **вперёд будь осторожнее** bundan sonra ehtiyatlı ol; ◊ **взад и вперед**; **ни взад ни вперед** bax **взад**; **шаг вперед** irəliyə doğru bir addım.

ВПЕРЕДЫ́ *нареч.* 1. irəlidə, qabaqda; 2. *gələcəkdə*; 3. *в знач. сказ.* qabaqdadır, irəlidadır; ◊ **быть впереди (кого-чего)** irəlidə olmaq, ötüb getmək.

ВПЕЧАТЛÉНИЕ *ср* təsir, təəssürat; **пронести благоприятное впечатление** yaxşı təsir bağışlamaq; **впечатление детства** uşaqılıq təəssüratı; **быть под впечатлением (чего-н.)** təsiri altında olmaq.

ВПЕЧАТЛИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* 1. həssaslıq, tez təsirlənmə, çox tez mütəəssir olma; 2. nazikürəklik.

ВПЕЧАТЛИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. həssas, çox tez təsirlənən, çox tez mütəəssir olan; 2. nazikürəkli.

ВПЕЧАТЛЯЕМОСТЬ *ж мн. нет* təsir qabiliyyəti, təsirlilik.

ВПЕЧАТЛЯТЬ *несов.* təsir buraxmaq.

ВПЕЧАТЛЯЮЩИЙ *прил.* təsirli, təsir bağıslayan.

ВПИСАННЫЙ *прич.* yazılmış, əlavə edilmiş, daxil edilmiş (*siyahıya, mətnin və s. içərisinə, arasına*); 2. riyaz. cızılmış (*başqa fiqurun içərisinə*).

ВПИСАТЬ *сов.* 1. yazmaq, əlavə etmək, artırmaq, daxil etmək, salmaq (*siyahıya, mətnin və s. içərisinə, arasına*); 2. cızmaq; **вписать** *треугольник в окружность* çevrə içərisinə üçbucaq cızmaq.

ВПИСАТЬСЯ *сов.* yazılmaq.

ВПИСКА *ж* бах *вписывание.*

ВПИСЫВАНИЕ *ср* 1. yazma, əlavə etmə, artırma, daxil etmə (*siyahıya, mətnin və s. içərisinə, arasına*); 2. cızma, cızılma.

ВПИСЫВАТЬ *несов.* бах *вписать.*

ВПИСЫВАТЬСЯ *несов.* бах *вписаться.*

ВПИТАТЬ *сов.* 1. hormaq, canına çəkmək; 2. *тас.* mənimsəmək, dərk etmək, almaq, çəkmək.

ВПИТАТЬСЯ *сов.* hormaq.

ВПИТЫВАНИЕ *ср* hopdurma, horpa, canına çəkmə.

ВПИТЫВАТЬ *несов.* бах *впитать.*

ВПИТЫВАТЬСЯ *несов.* бах *впитаться.*

ВПИТЬ *сов.* hopdurmaq, canına çəkmək; sorma.

ВПИТЬСЯ I *сов.* yarışmaq (*dişləri ilə, cəynağı ilə*); **волк впился в шею лошади** canavar atın boynundan yarışdı; 2. batmaq; **иголка впилась в моё тело** iynə bədənimə batdı; 3. dikmək, dirəmək; **впиться глазами** gözlərini dikmək, gözlərini dirəmək, gözlərini zilləmək.

ВПИТЬСЯ II *сов.* içkiyə adət etmək, içkiyə alışmaq, içkiyə aludə olmaq.

ВПИХАННЫЙ *прич.* tıxanmış, dürtülmüş, sozulmuş, təpilmiş.

ВПИХАТЬ *сов.* tıxamaq, dürtmək, soxmaq, təpmək.

ВПИХИВАТЬСЯ *несов.* tıxanmaq, dürtülmək, soxulmaq; təpilmək.

ВПИХНУТЫЙ *прич.* tıxanmış, dürtülmüş, yerləşdirilmiş, təpilmiş.

ВПЛОТНУЮ *нареч.* 1. kip, çox sıx, bərk, bərk-bərk; **вплотную приколачивать доски** taxtaları kip (sıx) mıxlamaq; 2. lap yaxın, yaxından, yanaşı, bilavasitə; **лодка подошла вплотную к берегу** qayıq lap sahilə yanaşdı; 3. *тас.* ciddi, möhkəm, əsaslı (surətdə); **надо**

вплотную **взяться за работу** işə ciddi girişmək lazımdır.

ВПЛОТЬ *нареч.*: **вплоть до ...** -can, -cən, -dək, ...kimi; **вплоть до утра** lap səhərədək (səhərə qədər); **бочка наполнилась вплоть до краёв** boçka ağzınacan doldu.

ВПОДБОР *нареч. т.эб.* bir sətərdə, sətir başına keçmədən; abzassız; **набрать вподбор** abzassız (bir sətərdə yığmaq).

ВПОЛГЛАЗА *нареч.* 1. sayıq, səksəkəli; **спать вполглаза** sayıq yatmaq, səksəkəli yatmaq; 2. gözərası; **өтəri**; **видеть вполглаза** **өтəri görmək.**

ВПОЛГОЛОСА *нареч.* yavaşca, astadan, yavaş səslə, pəsdən; **петь вполголоса** pəsdən oxumaq.

ВПОЛНÉ *нареч.* 1. tamamilə, tam, lap, çox; **вполне доволен** tamamilə razıyam (razıdır); **вполне возможно** çox ola bilər; 2. tam şəkildə, bütöv şəkildə, bütүн, ixtisarsız.

ВПОЛОВИ́НУ *нареч.* yarıbayarı, yarısı qədər, yarı-yarı, yarıyasan.

ВПО́РУ *нареч.* 1. vaxtında, lap vaxtında; **пришёл впо́ру** (lap) vaxtında gəlib çıxdı; 2. əyninə, boynuna görə; **бədəninə görə, ayağına görə, ölçüsünə görə**; **костюм мне впо́ру** kostyum lap əynimədir (kostyum elə bil əynimə tikilibdir).

ВПОРХНУ́ТЬ *сов.* 1. uçub girmək; **воробей впорхнул в комнату** səçə otağa uçub girdi; 2. *тас.* qaçıb girmək, üyüyüb girmək.

ВПОСЛЕДСТВИИ *нареч.* 1. nəticədə, aqibətdə; 2. axırda; 3. sonra, sonradan, sonralar.

ВПОТЬМА́Х *нареч.* 1. qaranlıqda; 2. gözəyarı, qarasına, bilmədən, kor-korana.

ВПРАВДУ *нареч.* doğrudan, doğrusu, doğrudan da, əslində, həqiqətdə, gerçəkdən; **так вы и вправду едете?** siz doğrudanmı gedirsiniz?

ВПРАВЕ I *в знач. сказ.* haqlıdır; **он вправе требовать о, tələb etməyə** haqlıdır.

ВПРАВЕ II *нареч. köhn. məh.* sağ tərəfdə, sağda.

ВПРА́ВИТЬ *сов.* yerinə salmaq; taxmaq, keçirmək; **вправить вывихнутую руку** çıxmış qolu yerinə salmaq.

ВПРА́ВИТЬСЯ *сов.* yerinə düşmək, yerinə girmək; yerinə taxılmaq (salınmaq, keçirilmək).

ВПРАВКА *ж мн. нет* yerinə salmaq; taxma, keçirmə.

ВПРАВЛÉНИЕ *ср* yerinə salma (taxma, keçirmə, geydirmə).

ВПРАВЛЯ́ТЬ *несов.* бах *вправить.*

ВПРАВЛЯ́ТЬСЯ *несов.* бах *вправиться.*

ВПРА́ВО *нареч.* 1. sağa, sağ tərəfə, sağa doğru; 2. sağda, sağ tərəfdə.

ВПРАХ *нареч.* tamamilə, büsbütүн; **наша армия впрах разбила неприятеля** ordumuz düşməni darmadağın etdi; **♦ стереть впрах** uox etmək, məhv etmək, külünü göyə sovurmaq, dağıtmaq.

ВПРЕДЬ нареч. 1. gələcəkdə, bundan sonra, bundan belə; **впредь будь внимательней** bundan sonra daha diqqətli ol; 2. Bir daha; **впредь не делай таких вещей** bir daha belə şeylər etmə; 3. –dək; **впредь до особого распоряжения** xüsusi sərəncam verilənədək; **◇ впрядь до (чего) ...qədər; ...vaxta qədər; впрядь до окончательного утверждения** qəti təsdiq olunana qədər.

ВПРОК нареч. 1. ehtiyat, ehtiyat üçün; **заготовлять впрок** ehtiyat görmək; **сохранить впрок** ehtiyat üçün saxlamaq; 2. mənfəətinə, faydasına, xeyrinə; **◇ итти впрок** yaramaq, fayda vermək.

ВПРОЧЕМ союз и вв. сл. 1. lakin, amma; buna baxmayaraq, bununla belə, ancaq burası (da) var ki, bundan başqa; **книга хорошая, впрочем не во всех частях** kitab yaxşı kitabdır, amma hər yeri yox; **вот мой совет – впрочем, как хотите, так и делайте** mənim məsləhətim belədir, ancaq özünü necə bilirsiniz, elə də edin; **впрочем, не знаю, могу ли придти или нет** amma heç bilmirəm, gələ biləcəyəm ya yox; 2. yaxşısı budur, yenə də.

ВПРЫГИВАТЬ носов. bax **впрыгнуть.**

ВПРЫГНУТЬ сов. tullanmaq, atılmaq, sıçramaq.

ВПРЫСКИВАНИЕ ср tib. 1. iynə vurma (*iynə ilə dərman vurma*); **впрыскивание камфоры** kamfora vurma; 2. iynə dərmanı.

ВПРЫСКИВАТЬ носов. bax **впрыснуть.**

ВПРЫСКИВАТЬСЯ вв. yeridilmək, vurulmaq (*iynə dərmanı*).

ВПРЫСНУТЬ сов. tib. yeritmək, vurmaq (*iynə ilə dərman vurmaq*); **впрыскивать пенициллин** pensillin vurmaq.

ВПРЯГАНЬЕ ср qoşma, qoşulma.

ВПРЯГАТЬ носов. bax **впрячь.**

ВПРЯГАТЬСЯ носов. bax **впрячься.**

ВПРЯДАТЬСЯ носов. bax **впрягаться.**

ВПРЯЖКА ж bax **впрягание.**

ВПРЯМЬ вв. сл. əslində, əslinə baxılırsa, haqiqətən, doğrudan da, doğrusu.

ВПРЯЧЬ сов. qoşmaq.

ВПРЯЧЬСЯ сов. qoşulmaq; **◇ впрячься в работу (в дело)** işə qoşulmaq, işə girişmək.

ВПУСК м мн. нет burax(il)ma (*içəri*).

ВПУСКАНИЕ ср 1. buraxma, içəri buraxma (buraxılma); 2. tökmə, damızdırma; damızdırılma.

ВПУСКАТЬ носов. bax **впустить.**

ВПУСКАТЬСЯ носов. buraxılmaq (*içəri*); **публика пускается в сад по билетам** camaat bağa biletlə buraxılır.

ВПУСТЕ нареч. köhn. тас. boş, istifadəsiz.

ВПУСТИТЬ сов. 1. buraxmaq, içəri buraxmaq; 2. tökmək, damızdırmaq; **впустить капли в глаза** gözə damcı tökmək.

ВПУСТУЮ нареч. boş yerə, boş-boşuna, əbəs yerə; faydasız (olaraq), səmərəsiz (olaraq), hədəf.

ВПУТАТЬСЯ сов. 1. ilişmək, yarışmaq; 2. *тас.* qarışmaq; 3. *тас.* dolaşmaq, işə düşmək.

ВПЯТЕРОМ нареч. beşlikdə, beş nəfərlikdə; **мы гуляли впятером** biz beş nəfərlikdə gəzirdik.

ВПЯТИТЬ сов. дан. itələmək; dal-dalı itələyib içəri salmaq.

В-ПЯТЫХ вв. сл. beşincisi.

ВРАБАТЫВАТЬСЯ носов. bax **вработаться.**

ВРАБОТАТЬСЯ сов. işə alışmaq, işə öyrəşmək.

ВРАЗ нареч. дан. 1. bir dəfədə, birdən; 2. birgə, hamı birdən.

ВРАЗБЫВКУ нареч. 1. oradan-buradan, dağınıq; 2. *тətb.* bax **вразрядку.**

ВРАЗБРОД нареч. dağınıq, pərakəndə, ayrı-ayrı, pərişan (bir surətdə).

ВРАЗБРОС нареч. ayrı-ayrı, dağınıq halda; **все вещи лежали вразброс** bütün şeylər dağınıq halda tökülüb qalmışdı.

ВРАЗБРОСКУ нареч. дан. bax **вразброс.**

ВРАЗБЯЛКУ нареч. 1. yırğalana-yırğalana, səndələyə-səndələyə, yan basa-basa; **он шёл вразвалку** o, yırğalana-yırğalana gedirdi; 2. yayılaraq (*oturmaq*).

ВРАЗРЁЗ нареч. ziddinə, əksinə, əleyhinə, qarşı; **◇ ийти вразрез** razı olmamaq, ziddinə getmək; **нельзя ийти вразрез с мнением большинства** əksəriyyətin fikrinə zidd getmək olmaz.

ВРАЗРЯДКУ нареч. тətb. aralı; seyrək.

ВРАЗУМИТЕЛЬНО нареч. aydın, anlaşılıq, inandırıcı (surətdə).

ВРАЗУМИТЕЛЬНОСТЬ ж мн. нет aydınlıq, inandırıcılıq.

ВРАЗУМИТЕЛЬНЫЙ прил. 1. aydın, anlaşılın, anlaşılıqlı; **книжка написана вразумительным** kitab aydın dildə yazılmışdır; 2. ibrətli, faydalı, inandırıcı.

ВРАЗУМИТЬ сов. başa salmaq, öyüd vermək, inandırmaq, ağıl öyrətmək, yola getirmək.

ВРАЗУМИТЬСЯ сов. başa düşmək, dərk etmək; ağıla gəlmək.

ВРАЗУМЛЕНИЕ ср başa salma, öyüd vermə, inandırma, ağıl öyrətmə, yola getirmə.

ВРАЗУМЛЯТЬ носов. bax **вразумить.**

ВРАСПЛӨХ нареч. qəflətən, qəfildən, gözəlmədən; **напасть враспloh** qəfildən hücum etmək.

ВРАСТАНИЕ ср мн. нет 1. girmə, batma, yerimə, kök salma; çökmə; 2. *тас.* dəyişmə, çevrilmə, qovuşma, qaynaayıb qarışma.

ВРАСТАТЬ носов. bax **врасти.**

ВРАСТІ сов. 1. girmək, batmaq, yerimək, kök salmaq; çökmək; 2. *тас.* dəyişmək, çevrilmək, qovuşmaq, qaynaayıb qarışmaq.

ВРАЧ м həkim.

ВРАЧЕБНИК м köhn. müalicə kitabı.

ВРАЧЕБНЫЙ *прил.* tibbi; **врачебный осмотр** tibbi müayinə; ♦ **врачебные средства** dava-dərman, davacat.

ВРАЧЕВАНИЕ *ср мн. нет köhn.* müalicə, müalicə etmə.

ВРАЧЕВАТЬ *несов. köhn.* 1. müalicə etmək; 2. *тэс.* sağaltmaq.

ВРАЧЕВАТЬСЯ *несов. köhn.* müalicə olunmaq.

ВРАЧИХА *ж дан.* qadın həkim.

ВРАЧУЮЩИЙ 1. *прич.* müalicə edən; 2. *в знач. прил.* şəfaverici, sağaldıcı.

ВРАЩАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. **вращение** *сöz. sif.* vращательная сила fırlandırıcı qüvvə; 2. *dövri;* **вращательное движение** dövri hərəkət; 3. *tex.* burma; **вращательное бурение** burma qazıma (*neft quyusunu*).

ВРАЩАТЬ *несов.* fırlandırmaq, hərləndirmək; ♦ **вращать глазами (белками)** gözləri pərpər çalmaq.

ВРАЩАТЬСЯ *несов.* 1. fırlanmaq, hərlənmək; **Земля вращается вокруг своей оси** Yer öz oxu ətrafında fırlanır; 2. olmaq, dolanmaq, dolaşmaq, yaşamaq, vaxt keçirmək; **вращаться в учёных кругах** alimlər arasında dolaşmaq.

ВРАЩАЮЩИЙСЯ *прич.* hərlənən, fırlanan, dolanan.

ВРАЩЕНИЕ *ср мн. нет* hərlətmə, fırlatma; hərlənmə, fırlanma, dolanma.

ВРЕД *м мн. нет* zərər, ziyan.

ВРЕДИТЕЛЬ *м 1. к. т.* zərərverici, ziyanverici (*həşərat*); **борьба с вредителями сельского хозяйства** kənd təsərrüfatı ziyanvericiləri ilə mübarizə; 2. ziyankar, ziyançı.

ВРЕДИТЕЛЬСКИ *нареч.* ziyankarcasına, ziyankarlıqla.

ВРЕДИТЕЛЬСКИЙ **вредитель** (*2-ci mənada*) *сöz. sif.;* **вредительские действия** ziyançılıq (işləri).

ВРЕДИТЕЛЬСТВО *ср* ziyançılıq, ziyankarlıq.

ВРЕДИТЕЛЬСТВОВАТЬ *несов.* ziyançılıq etmək, ziyankarlıq etmək.

ВРЕДИТЬ *несов.* ziyan vurmaq, zərər vurmaq, zərər yetirmək.

ВРЕДНЕЙШИЙ *прев. ст. к вредный* ən zərərli, ən ziyankar, ən müzür.

ВРЕДНО *нареч.* 1. zərərli; **вредно действовать** zərərli təsir etmək; 2. *в знач. сказ.* zərərlidir, zərərdir; **вам много спать вредно** çox yatmaq sizə zərərdir.

ВРЕДНОСТЬ *ж* ziyan, zərər(lilik).

ВРЕДНЫЙ *прил.* zərərli, ziyanlı, ziyankar, müzür; xətərli, təhlükəli.

ВРЕДОНОСНЫЙ *прил.* zərərli, ziyanlı, zərərverici.

ВРЕЗАНИЕ *ср* oyub yerləşdirmə (keçirmə).

ВРЕЗАТЬ *сов.* salmaq; oyub yerləşdirmək (keçirmək); **врезать замок в ящик стола** stolun yeşiyinə qıfıl salmaq.

ВРЕЗАТЬСЯ *сов.* 1. girmək, batmaq, sançılmaq; **плуг врезался в землю** torpağa girdi (batdı); 2. soxulmaq, yarmaq, yarıb girmək; **конница врезалась в неприятельские ряды** süvari düşmən sıralarını yardı; 3. *тэс.* iz buraxmaq, təsir buraxmaq, nəqş bağlamaq; **врезаться в память** hafizədə nəqş bağlamaq; 4. *дан.* vurulmaq, bənd olmaq.

ВРЕЗАТЬСЯ *несов.* 1. **бах врезаться** 1. yerinə salınmaq, yerləşdirilmək.

ВРЕЗНОЙ *прил.* taxma, salınma, keçirmə; **врезной замок** taxma (keçirmə) qıfıl.

ВРЕЗЫВАНИЕ *ср* **бах врезание.**

ВРЕЗЫВАТЬ *несов.* **бах врезать.**

ВРЕЗЫВАТЬСЯ *несов.* **бах врезаться.**

ВРЕМЕНАМИ *нареч.* bəzən, hərdənbir, ararib.

ВРЕМЕНИТЬ *несов. köhn.* ləngitmək, yubatmaq, gecikdirmək, süründürmək.

ВРЕМЕННИК *м 1. köhn.* tarix, salnamə; 2. bəzi elmi məcmuələrin adı.

ВРЕМЕННО *нареч.* müvəqqəti, müvəqqəti olaraq; hələlik.

ВРЕМЕННОЙ *прил.* zaman –i(-i); **временная связь** *dilç.* zaman əlaqəsi; **временная категория** *fəls.* zaman kateqoriyası.

ВРЕМЕННОСТЬ *ж мн. нет* 1. müvəqqətiyyətlik; 2. keçicilik.

ВРЕМЕННЫЙ *прил.* 1. müvəqqəti; 2. keçici, ötücü.

ВРЕМЕНЩИК *м 1.* təsadüfən hökumət başına keçən adam; 2. *tar.* padşaha yaxın olması sayəsində yüksək rütbə qazanmış adam (**бах фаворит**).

ВРЕМЯ *ср (мн. времена)* 1. vaxt, zaman, çağ; **во всякое время** hər vaxt; **долгое время** uzun zaman; **вечернее время** axşam sağı; 2. müddət, möhlet; **дать время** möhlet vermək; 3. zəmanə, dövr, əyyam; **в старые времена** qədim zamanlarda, qədim dövrdə; **в новые времена** yeni dövrdə; **в наши времена** bizim əyyamda (zəmanəmizdə) 4. fəsil, mövsüm; **времена года** ilin fəsilələri; 5. *дан.* hava; **дождливое время** yağışlı hava; ♦ **время от времени, от времени до времени, по временам** hərdənbir, bəzən; **со временем** vaxt ilə, vaxtı gələndə; **всё время** həmişə, daim; **во время** vaxtında; **в то же время** eyni zamanda; **на время** hələlik, müvəqqəti, əmanət; **сколько времени?** saat neçədir? **с течением времени** tədricən, zaman keçdikcə; **в скором времени** tezlikdə, yaxında, yaxın gələcəkdə; **убивать время** vaxtını öldürmək; **в одно время** 1) bir vaxt, vaxt ilə; 2) eyni zamanda; **тем временем** bu arada, bu anda, bu zaman, eyni zamanda; **до поры до времени** hələlik, bir vaxtadək; **во все времена** həmişə, əbədi; **всему своё время** hər şeyin (öz) vaxtı var; **не во-время** vaxtsız, yersiz, münasibətsiz; **в одно прекрасное время** günlərin bir günündə, günlərin birində; **по временам** ararib, bəzən, vaxt-vaxt; **в то время**

halbuki; **во время оно köhn.** bir zamanlar, keçmişdə, vaxtilə, bir vaxt; **(в) первое время** əvvəlcə, qabaqca, ibtidada; **в свое время** 1) vaxtilə, keçmişdə; 2) vaxtı gələndə, vaxtında; **(в) последнее время** son zamanlar, axır vaxtlarda; **до сего времени** bu vaxta qədər, bu vaxtadan, indiyəcən; **все время** həmişə, daim; **ко времени** vaxtında, zamanında; **одно время** bir vaxt; **раньше времени** vaxtından əvvəl, tez; **самое время dan.** lap vaxtı, fürsət; **выиграть время** bax **выиграть**; **в то время как...** halbuki...

ВРЕМЯИСЧИСЛЕНИЕ *ср* təqvim.

ВРÓВЕНЬ *нареч.* bir boyda, bir səviyyədə, tən, bərabər, tənбəтən.

ВРОЖДЁННОСТЬ *жс мн. нет* anadangəlmə, fitrilik.

ВРОЖДЁННЫЙ *прил.* anadangəlmə, fitri; **врождённый талант** anadangəlmə talant (qabiliyyət).

ВРУБ *м* yarıq, çarıq, oyuq (*mədən sükurlarının qazılmasını asanlaşdırmaq üçün açılan yarıq*).

ВРУБАНИЕ *ср* yarıb (çarıb, qazıb) yerləşdir-mə.

ВРУБАТЬ *несов.* bax **врубить**.

ВРУБАТЬСЯ *несов.* bax **врубиться**.

ВРУБИТЬ *сов.* yarıb (çarıb, qazıb) yerləş-dir-mək; **врубить бочонок в лёд** buzu yarıb çəlləyi basdırmaq.

ВРУБИТЬСЯ *сов.* yara-yara (qıra-qıra) gir-mək, soxulmaq; irəliləmək.

ВРУ́БКА *жс мн. нет хüs.* 1. bax **врубание**; 2. yarıb keçirmə, dəşib keçirmə; calama; 3. bax **вруб.**

ВРУЧАТЬ *несов.* bax **вручить**.

ВРУЧАТЬСЯ *несов.* veril-mək, tapşırılmaq; təhvil veril-mək, təslim edil-mək.

ВРУЧЕНИЕ *ср* 1. vermə; təslim; təhvil vermə, təslim etmə; 2. tapşır(ıl)ma, etibar etmə (edilmə).

ВРУЧЁННЫЙ *прич.* 1. verilmiş, tapşırılmış, təhvil verilmiş, təslim edilmiş; 2. tapşırılmış, etibar edilmiş.

ВРУЧИТЕЛЬ *м* təqdim edən, təhvil verən.

ВРУЧИТЬ *сов.* 1. vermək, təhvil vermək; təslim etmək; **вручить письмо под расписку** məktubu qol çəkdirib vermək; 2. tapşırmaq, etibar etmək.

ВСА́СЫВАНИЕ *ср* 1. sorma, əmmə; sümür-mə; 2. hopta (canına) çəkmə.

ВСА́СЫВАТЕЛЬНЫЙ *прил.* sorucu, əmici.

ВСА́СЫВАТЬ *несов.* bax **всосать**.

ВСА́СЫВАТЬСЯ *несов.* bax **всосаться**.

ВСА́СЫВАЮЩИЙ *прич.* soran, sümürən, sorucu.

ВСЕ *мест.* 1. hamı; **все должны учиться** hamı oxumalıdır; 2. bütün; **все колхозы выполнили свой план** bütün kolxozlar öz planlarını yerinə yetirmişlər.

ВСЁ I *нареч.* 1. həmişə, daim; **он всё занят** o həmişə məşğuldur; **он всё сердится** o daim hirslidir; 2. indiyədək, hələ də, indi də; **дождь всё ещё льёт** yağış hələ də yağır; 3. ancaq, yalnız;

дело расстроилось и всё из-за него iş ancaq onun ucubatından pozuldu; 4. getdikcə, get-gedə; **погода становится всё лучше и лучше** hava getdikcə yaxşılaşır; 5. lakin, amma, baxmayaraq; **...да; как ни старается, всё не выходит** nə qədər çalışırsa da heç bir şey çıxmır; **◇ всё ж, всё же** yenə də, lakin, ancaq, bununla belə; **всё же я с вами не согласен** yenə də mən sizinlə razı deyiləm.

ВСЁ II *ср* bax **весь I** **hər şey**

ВСЕВÉДЕНИЕ *ср мн. нет* *истех.* hər şeyi bilmə, bilicilik, əlləmlik.

ВСЕВÉДУЩИЙ *прил.* 1. hər şeyi bilən, bilici; 2. *дан. истех.* əllamə, biləndə.

ВСЕВÍДЯЩИЙ *прил.* hər şeyi görənlər.

ВСЕВОЗМОЖНЫЙ *прил.* cürbəcür, hər cür, hər növ, müxtəlif.

ВСЕГДА́ *нареч.* həmişə, daim, hər vaxt, hər zaman.

ВСЕГДА́ШНИЙ *прил.* həmişəki, daimi, adi; **по-всегдашнему** həmişəki kimi, həmişəki qayda ilə.

ВСЕГО́ *нареч.* 1. cəmi, yekunda, yekunu; 2. yalnız, ancaq; **осталось всего два рубля** yalnız ikicə manat qalmışdır; **◇ всего! всего хорошего!** sağ olun! salamat qalın! **всего-навсего** cəmi-cümlətəni, vur-tut; **всего-то** ancaq, cəmi; **только и всего** vəssalam; **всего ничего** çox az, heç bir şey.

В-СЕДЬМЫ́Х *вв. сл.* yeddincisi.

ВСЕЕДИ́НСТВО *ср мн. нет* *фəлс.* küll, vəhdət, bütöv, tam.

ВСЕЗНА́ЮЩИЙ *прил.* *кин.* hər şeyi bilən, hər şeydən xəbərdar.

ВСЕЛÉНИЕ *ср мн. нет* yerləşdir(il)mə, yerləşmə; köçürmə, köçmə, köçürülmə; köçüb oturma; **вселение рабочих в новые дома** fəhlələrin təzə evlərə köçürülməsi.

ВСЕЛЁ́ННАЯ *жс мн. нет* kainat, aləm, dünya.

ВСЕЛЁ́ННЫЙ *прич.* yerləşdirilmiş, köçür-dülmüş.

ВСЕМÉРНО *нареч.* hər vasitə ilə, hər cəhətdən.

ВСЕМÉРНЫЙ *прил.* hər cür, hər vasitə ilə, mümkün olan, əldən gələn; **ему оказали всемерную поддержку** ona hər cür kömək etdilər.

ВСÉМЕРО *нареч.* 1. yeddi dəfə, yeddi qat; 2. yeddi qat artıq.

ВСЕМЕРО́М *нареч.* yeddilikdə.

ВСЕМÍЛОСТИВЕИ́ШИЙ *прил.* *köhn.* ən mərhəmətli, rəhimli, lütfkar.

ВСЕМÍЛОСТИВЫ́Й *прил.* *köhn.* mərhə-mətli, lütfkar, rəhəmdil.

ВСЕМИРНО-ИСТОРИ́ЧЕСКИЙ *прил.* cahaşşumul, aləməşşumul; dünya tarixi üçün əhəmiyyəti olan.

ВСЕМÍРНЫЙ *прил.* ümumdünya v-i(-i); **Всемирный конгресс сторонников мира** Ümumdünya süllh tərəfdarları konqresi.

ВСЕМОГУ́ЩЕСТВО *ср мн. нет* qüdrət, hökmranlıq, güc.

ВСЕМОГУ́ЩИЙ *прил.* qadir, qüdrətli; hökmran.

ВСЕНАРО́ДНО *нареч.* ümumxalq qarşısında, ümumxalq tərəfindən, ümumxalqın iştirakı ilə.

ВСЕНАРО́ДНЫЙ *прил.* ümumxalq –i(-i); ümumi; **всенародное достояние** ümumxalq malı; **всенародный праздник** ümumxalq bayramı.

ВСЕО́БЩИЙ *прил.* ümumi; **всеобщие выборы** ümumi seçkilər.

ВСЕО́БЩНОСТЬ *жс мн. нет* ümumilik.

ВСЕОБЪЕ́МЛЮЩИЙ *прил.* hər şeyi anlayan qavrayan, hər şeyi anlaya bilən, hər şeyi əhatə edən; hər şeydən xəbərdar.

ВСЕОХВА́ТЫВАЮЩИЙ *прич.* hər şeyi (hamını) qavrayan, anlayan

ВСЕПОБЕЖДА́ЮЩИЙ *прил.* hər şeyə qalib gələn, həmişə qalib gələn; məğlubedilməz, yenilməz.

ВСЕПОГЛОЩА́ЮЩИЙ *прил.* hər şeyə üstün gələn, hər şeyi unutduran.

ВСЕПО́ДАННЕЙШИЙ *прил. инq. əv. 1.* İxlaskar, ən sadıq, sədaqətli; 2. acızanə.

ВСЕПОЖИРА́ЮЩИЙ *прил. köhn.* hər şeyi məhv edən, hər şeyi puç edən.

ВСЕПРОЩА́ЮЩИЙ *прил. köhn.* hər şeyi bağışlayan, bütün günahlardan keçən; rəhmdil, rəhmli, mərhəmətli.

ВСЕПРОЩЕ́НИЕ *ср мн. нет köhn.* hər şeyi bağışlama, bütün günahlardan keçmə; rəhmdillik, rəhm, mərhəmət.

ВСЕРОССИ́ЙСКИЙ *прил.* Ümumrusiya –i(-i); **Всероссийская конференция учителей** Ümumrusiya müəllimlər konfransı.

ВСЕРЬЕ́З *нареч.* ciddi olaraq, ciddi sürətdə, ciddi, gerçək, gerçəkdən, həqiqətən, həqiqətən; **не принимай всерьёз его слова** onun sözlərini ciddi sayma.

ВСЕСÍЛИЕ *ср мн. нет* qüdrət, tam hökmranlıq.

ВСЕСÍЛЬНОСТЬ *жс* qadirlik, qüdrətliklik; qüdrət.

ВСЕСÍЛЬНЫЙ *прил.* qadir, qüdrətli.

ВСЕСОЮ́ЗНЫЙ *прил.* Ümumittifaq –i(-i); **Всесоюзное совещание лингвистов** dilçilərin ümumittifaq müşavirəsi.

ВСЕСТОРО́ННЕ *нареч.* hərtərəfli, ətraflı (sürətdə).

ВСЕСТОРО́ННИЙ *прил.* hərtərəfli, ətraflı, hərcəhətli.

ВСЕ́-ТАКИ союз и нареч. yenə də, hər halda, buna baxmayaraq; ancaq; **я все́-таки не теряю надежды** mən yenə də ümidimi kəsmirəm.

ВСЕЦЕ́ЛО *нареч.* tamamilə, bütünlüklə, bəsbütün.

ВСЕЧА́СНО *нареч.* hər saat, daim.

ВСЕЧА́СНЫЙ *прил. köhn.* 1. hər saat olan, hər saatlıq; 2. daimi.

ВСÍЛУ *пред.* ...görə, ...nəticəsində, ...səbəbinə, ...üzündən, ...ucundan; **всÍлу сложившихся обстоятельств** əmələ gəlmiş vəziyyət nəticəsində; **в силу этого** bu səbəbdən, buna görə.

ВСКАРМЛИВАНИЕ *ср* 1. bəsləmə, yedirmə; bəslənmə, yedirilmə; 2. yetişdir(il)mə, tərbiyə etmə, becər(il)mə, pərvəriş ver(il)mə.

ВСКАРМЛИВАТЬ *несов.* bax **вскармли́ть**.

ВСКАРМЛИВАТЬСЯ *несов.* 1. bəslənmək, yedirilmək; 2. yetişdirilmək, tərbiyə edilmək, becərilmək, pərvəriş verilmək.

ВСКИПАНИЕ *ср* 1. qaynama; 2. *тəс.* coşma, qızma, bərk acıqlanma.

ВСКИПА́ТЬ *несов.* bax **вскипеть** 1-ci mənada.

ВСКИПЕ́ТЬ *сов.* 1. qaynamağa başlamaq; 2. *тəс.* bərk coşmaq, bərk acıqlanmaq, qızmaq, hirslənmək.

ВСКИПЯ́ТИТЬ *сов.* qaynatmaq.

ВСКИПЯ́ТИТЬСЯ *сов.* 1. qaynamaq; 2. *тəс.* bərk acıqlanmaq, hirslənmək, qızmaq, coşmaq.

ВСКИПЯЧЕ́ННЫЙ *прич.* qaynanmış.

ВСКЛОКО́ЧЕННЫЙ *прич. дан.* qarışıq, pirtlaşq, pərişan (*saç və s.*)

ВСКЛОКО́ЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **всклокочиться**; 2. pırpızlaşdırılmaq, pirtlaşdırılmaq.

ВСКЛОКО́ЧИТЬ *сов.* qarışdırmaq, dolaşdırmaq, pirtlaşdırmaq, kilkə salmaq.

ВСКЛОКО́ЧИТЬСЯ *несов.* qarışmaq, dolaşmaq, pirtlaşmaq, kilkələnmək, pırpızlaşmaq.

ВСКЛО́ЧИВАТЬ *несов.* bax **всклочить**.

ВСКЛО́ЧИТЬ *сов.* 1. qarışdırmaq, dolaşdırmaq, pirtlaşq salmaq, kilkə salmaq; 2. saçlarından dartmaq, saçlarını yolmaq.

ВСКЛО́ЧКА *жс мн. нет* 1. qarışdırma, dolaşdırma, pirtlaşdırma, kilkə salma; 2. saçlarını yolma.

ВСКОЛЕБА́ТЬ *сов. köhn.* 1. dalğalandırmaq, ləpələndirmək; 2. *тəс.* sarsıtmaq, həyəcanlandırmək, narahat etmək, təşvişə salmaq.

ВСКЛЕБА́ТЬСЯ *сов.* 1. *köhn.* dalğalanmaq, ləpələnmək, tərpənmək; 2. *тəс.* sarsılmaq, həyəcanlanmaq; təşvişə düşmək, tələsa düşmək.

ВСКОЛЫХА́ТЬ *сов.* bax **всколыхнуть**.

ВСКОЛЫХА́ТЬСЯ *сов.* bax **всколыхнуться**.

ВСКОЛЫХИВА́ТЬ *несов.* bax **всколыхнуть**.

ВСКОЛЫХИВА́ТЬСЯ *несов.* bax **всколыхнуться**.

ВСКОЛЫХНУ́ТЬ *сов.* 1. tərpətmək, silkələmək; ləpələndirmək, dalğalandırmaq; yellətmək, yırğalamaq; 2. *тəс.* hərəkətə gətirmək.

ВСКОЛЫХНУ́ТЬСЯ *сов.* 1. tərpənmək, silkələnmək; ləpələnmək, dalğalanmaq; yellənmək, yırğalanmaq; 2. *тəс.* hərəkətə gəlmək.

ВСКОЛЬЗНУТЬ *сов.* cəld girmək, nəzərə çarpmadan girmək.

ВСКОЛЬЗЬ *нареч.* ötəri, səthi, üzdən, yüngülcə, qısaca, dilucu.

ВСКОРЕ *нареч.* tezliklə, tez bir zamanda, bir az keçəndən sonra, çox keçmədən, yaxında, ...ardınca.

ВСКОРМ *м* *мн.* *нет* yemlə(n)mə, bəslə(n)mə.

ВСКОРМИТЬ *сов.* 1. bəsləmək, yedirtmək; 2. yetişdirmək, tərbiyə etmək, pərvəriş.

ВСКОРМЛЕННИК *м köhn.* yetişdirmə; **он мой** *вскормленник* o, mənim yetişdirməmdir.

ВСКОРМЛЁННЫЙ, ВСКОРМЛЕННЫЙ *прич.* yetişdirilmiş, böyüdülmüş; bəslənmiş.

ВСКОРОБИТЬ *сов. dan.* əymək, qabartmaq.

ВСКОРОБИТЬСЯ *сов. dan.* əyilmək, qabartmaq.

ВСКОРОСТИ *дан.* bax *вскоре.*

ВСКОСМАТИТЬ *сов.* qarışdırmaq, pırtlaşdırmaq (*saçı*).

ВСКОСМАТИТЬСЯ *сов. dan.* qarışmaq, pırtlaşmaq, kilkələnmək.

ВСКОСМАЧИВАТЬ *несов.* bax *вскосма- тить.*

ВСКОСМАЧИВАТЬСЯ *несов.* pırtlaşdırılmaq, qarışdırılmaq.

ВСКОЧИТЬ *сов.* 1. atılmaq, sıçramaq, tullanmaq; atılıb minmək; **вскочить в вагон** atılıb vaqona minmək; 2. cəld durmaq, birdən qalxmaq, dik oturmaq; **вскочил в испуге** qorxudan dik qalxdı; 3. pırtlamaq, əmələ gəlmək, çıxmaq; **на лбу вскочила шишка** alınma(-na) şiş çıxmışdır; \diamond **вскочить в копеечку** bax *копеечка.*

ВСКРЫВАНИЕ *ср* 1. açma; 2. *тэс.* aşkara çıxarma, açıb göstərmə, ifşa etmə; 3. *tib.* yarma (*meyidi*).

ВСКРЫВАТЬ *несов.* bax *вскрыть.*

ВСКРЫВАТЬСЯ *несов.* bax *вскрыться*; 2. *тэс.* üstü açılmaq, aşkara çıxardılmaq, ifşa edilmək.

ВСКРЫТИЕ *ср* 1. açma, açılma; 2. *тэс.* ifşa etmə, ifşa edilmə, aşkara çıxartma, aşkara çıxardılma; 3. *tib.* yarma, yarılma; **вскрытие трупа** *meyidi* yarma.

ВСКРЫТЬ *сов.* 1. açmaq; **вскрыть пакет** paketi açmaq; 2. *тэс.* ifşa etmək, üstünü açmaq, aşkara çıxartmaq, açıb göstərmək; **вскрыть истинный смысл события** hadisələrin əsil mənasını aşkara çıxarmaq; 3. *tib.* yarmaq (*meyiti*).

ВСКРЫТЬСЯ *сов.* 1. açılmaq; 2. *тэс.* üzə çıxmaq, üstü açılmaq, aşkara çıxmaq; **все злоупотребления вскрылись** bütün cinayətlər üzə çıxdı, bütün cinayətlərin üstü açıldı; 3. donu açılmaq, buzu ərimək; **реки вскрылись** çayların donu açılmışdır; 4. deşilmək (*yara, çiban*); 5. yarılma (*meyit*).

ВСЛЕД *нареч. и пред.* dalınca, ardınca, arxasınca, sonra; \diamond **вслед за тем** bunun ardınca, ...sonra.

ВСЛÉДСТВИЕ *пред.* ...görə, ...nəticəsində, ...səbəbilə, ...üzündən, ...olduğundan; **вследствие дурной погоды прогулка не состоялась** hava pis olduğuna görə (olduğundan) gəzintə baş tutmadı.

ВСЛУШАТЬСЯ *сов.* diqqətlə qulaq asmaq, qulaq vermək.

ВСЛУШИВАТЬСЯ *несов.* bax *вслушаться.*

ВСМАТРИВАТЬСЯ *несов.* bax *всмотреть- ся.*

ВСМОТРЕТЬСЯ *сов.* diqqətlə baxmaq, diqqət vermək.

ВСОСАННЫЙ *прич.* sorulmuş, əmilmiş.

ВСОСАТЬ *сов.* sormaq, əmmək; çəkmək, hopdurmaq, canına çəkmək.

ВСОСАТЬСЯ *сов.* 1. uarişmaq, sormaq; **пиявка сосалась в тело** zəli bədənə uarişibdi; **вода сосалась в землю** su torpağa hopdu.

ВСПЛАКНУТЬ *сов.* ağlamaq, ağlansınmaq.

ВСПЛАКНУТЬСЯ *сов.* ağlamağı gəlmək, doluxsunmaq.

ВСПЛОШНУЮ *нареч. dan.* 1. başdan-baş, tamam; bütün; **тёмные облака сплошную заволокли небо** qara buludlar başdan-baş göy üzünü бүürdü; 2. ancaq; **вся команда будет состоять сплошную из молодёжи** bütün komanda ancaq gənclərdən ibarət olacaqdır; 3. fasiləsiz, arası kəsilmədən; 4. yanbayan, yan-yana, sıx.

ВСПОЛОСНУТЫЙ *прич.* yaxalanmış, suya çəkilmiş.

ВСПОЛОСНУТЬ *сов.* yaxalamaq, suya çəkmək.

ВСПОЛОХ *м тэһ.* 1. *köhn.* həyəcan, tələş, vəlvələ; 2. *мн.* *всплохи* şimal şəfəq; şəfəq.

ВСПОЛОХНУТЬ *однокр.* bax *всполошить.*

ВСПОЛОХНУТЬСЯ *однокр.* bax *вспло- шиться.*

ВСПОЛОШИТЬ *сов.* çaxnaladırmmaq, çax- naşmaya salmaq, vəlvələyə salmaq, qorxutmaq.

ВСПОЛОШИТЬСЯ *сов.* çaxnaşmaq, çax- naşmaya düşmək, həyəcana düşmək, tələşə düşmək, qorxuya düşmək.

ВСПОМІНАНІЕ *ср* xatırlama, yada salma.

ВСПОМИНАТЬ *несов.* bax *вспомнить.*

ВСПОМНИТЬ *сов.* yada salmaq, xatirə gətirmək, xatırlamaq, yad etmək, anmaq.

ВСПОМОГАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. köməkçi, yardımçı; **вспомогательный отряд** köməkçi dəstə; 2. *тэс.* ikinci dərəcəli, əlavə; \diamond **вспомогательный глагол** *qram.* köməkçi fel.

ВСПОМОЖЕНИЕ *ср köhn.* bax *вспомо- ществование.*

ВСПОМОЩЕСТВОВАНИЕ *ср köhn.* maddi yardım, kömək, əl tutma.

ВСПОМОЩЕСТВОВАТЬ *несов. köhn.* yardım etmək, kömək etmək, əl tutmaq.

ВСПОМЯНУТЬ *сов.* bax *вспомнить.*

ВСПОРОТЫЙ *прич.* 1. sökülmüş, açılmış; 2. yırtılmış, cırılmış, dağıdılmış; 3. yarılmış.

ВСПОРОТЬ сов. 1. sökmək, açmaq; 2. yırtmaq, cırmaq, dağıtmaq; 3. yarmaq.

ВСПОРОТЬСЯ сов. 1. sökülmək, açılmaq; 2. yırtılmaq, cırılmaq, dağılmaq; 3. Yarılmaq.

ВСТАВАНІЕ ср мн. нет 1. qalxma, durma, ayağa durma; 2. oyanma, yuxudan durma.

ВСТАВАТЬ несов. bax **встать**; \diamond **не вставая** yerindən durmadan, ara vermədən.

ВСТАВИТЬ сов. 1. salmaq, taxmaq; **вставить** **стекло** şüşə salmaq; 2. qoymaq, yerləşdirmək; 3. daxil etmək, əlavə etmək; 4. saldırmaq, qoydurmaq; **вставить зубы** diş saldırmaq, diş qoydurmaq.

ВСТАВИТЬСЯ сов. 1. salınmaq, taxılmaq, yerləşdirilmək; qoyulmaq.

ВСТАВКА ж 1. salma, yerləşdirmə; taxma; 2. qoyma; 3. daxil etmə, əlavə etmə; 4. calaq, yamaq; 5. haşiyyə, qeyd, əlavə.

ВСТАВЛЯТЬ несов. bax **вставить**.

ВСТАВЛЯТЬСЯ несов. 1. bax **вставиться**; 2. saldırmaq, taxılmaq; qoydurulmaq (*diş*).

ВСТАВНОЙ прил. 1. salınma, qayıрма; 2. qoyma, taxma, süni; **вставные зубы** taxma (süni) dişlər.

ВСТАВОЧКА ж вставка (*4 və 5-ci mənalarda*) söz. *kif*.

ВСТАВОЧНЫЙ вставка söz. *sif*.

ВСТАРИНУ нареч. qədim zamanda, qədimdə, keçmişdə.

ВСТАРЬ bax **встарину**.

ВСТАСКИВАТЬСЯ несов. 1. bax **всташиться**; 2. zorla (güclə, güc-bəla ilə) yuxarı qaldırılmaq.

ВСТАТЬ сов. 1. qalxmaq, ayağa qalxmaq; durmaq; 2. qalxışmaq; 3. çıxmaq, doğmaq; **солнце встало** gün çıxdı (doğdu); \diamond **встать грудью** bax **грудь**; **встать в позу** bax **поза**; **встать в строй** bax **строй**; **встать на квартиру** (*к кому*) düşmək, mənzil salmaq; **встать на колени** diz çökmək; **встать на ноги** ayağa durmaq, qalxmaq; **встать на путь** (*чего, какой*) ...qurşanmaq, ...başlamaq; **встать на чью сторону** tərəfini tutmaq, tərəfini saxlamaq; **встать поперек дороги** mane olmaq, əngəl törətmək, yol verməmək; **встать с левой ноги** bax **нога**.

ВСТАЩИТЬ сов. yuxarı çəkmək, yuxarı sürülmək, yuxarı çəkib qaldırmaq.

ВСТАЩИТЬСЯ сов. zorla yuxarı qalxmaq, sürünə-sürünə qalxmaq.

ВСТРЕВОЖЕННЫЙ прич. təşvişə salınmış (düşmüş), narahat edilmiş, qorxuya salınmış, iztiraba salınmış (düşmüş).

ВСТРЕВОЖИТЬ сов. təşvişə salmaq, narahat etmək, qorxutmaq, iztiraba salmaq.

ВСТРЕВОЖИТЬСЯ сов. təşvişə düşmək, narahat olmaq, təlaşa düşmək, iztiraba düşmək.

ВСТРЕПАННЫЙ прич. 1. dağınıq, qarışıq, pırtlaşlıq (*saç haqqında*); 2. *məc.* pinti, salıqsız; pərişan, üst-başı tökülmüş; \diamond **как встрепанный** (**вскочил, бросился**) dəli kimi, cəld (atıldı).

ВСТРЕПАТЬ сов. qarışdırmaq, dağıtmaq, pırtlaşdırmaq, kilkələndirmək.

ВСТРЕПЕНУТЬСЯ сов. 1. silkinmək; 2. qanadlarını çırpmaq (*quş*); 3. hərəkətə gəlmək, səksənmək; 4. döyünmək; **сердце встрепенулось** ürəyim döyündü.

ВСТРЕПКА ж *дан.* 1. qulaqburması, məzəmmət, tənbeh, cəza; 2. ruhi sarsıntı.

ВСТРЕПЫВАТЬСЯ несов. dolaşdırılmaq, dağıdılmaq, pırtlaşlıq salınmaq, kilkələnmək (*saç*).

ВСТРЕПЫХАТЬСЯ сов. *дан.* 1. çırpınmaq, çapalamaq; 2. *məc.* vurmuxmaq.

ВСТРЕПЫХНУТЬСЯ сов. *дан.* çırpınmaq, çapalamaq.

ВСТРЕТИТЬ сов. 1. rast gəlmək, təsadüf etmək; 2. qarşılamaq, qabağına çıxmaq.

ВСТРЕТИТЬСЯ сов. görüşmək, qarşılaşmaq, rastlaşmaq, üz-üzə gəlmək, bir-birinə rast gəlmək (təsadüf etmək); \diamond **встретиться глазами** gözü gözüne satışmaq.

ВСТРЕЧА ж 1. rast gəlmə, rastlaşma, təsadüf etmə; təsadüf; 2. görüş, görüşmə; **устроить товарищескую встречу** yoldaşlıq görüşü düzəltmək; **вечер встречи** görüş gecəsi; 3. yarış, qarşılaşma; **встреча двух футбольных команд** iki futbol komandasının yarışı (qarşılaşması, görüşü); 4. qarşılama, qabağına çıxma, görüşünə çıxma; **встреча нового года** yeni ili qarşılama; **встреча делегатов** nümayəndələri qarşılama, nümayəndələrin qabağına çıxma.

ВСТРЕЧАТЬ несов. bax **встретить**.

ВСТРЕЧАТЬСЯ несов. bax **встретиться**.

ВСТРЕЧЕННЫЙ прич. qarşılanmış, qarşılanan.

ВСТРЕЧНЫЙ прил. 1. qarşıdan gələn; **встречный поезд** qarşıdan gələn qatar; **встречный ветер** qarşıdan əsən külək; 2. qarşılıqlı, mütəqabil; **встречный план** qarşılıqlı plan; 3. *в знач. суц.* rast gələn (adam), yoldan ötən (adam), qarşıya çıxan (adam); \diamond **первый встречный** təsadüfi (yad) adam, hər yetən, hər yoldan ötən; **первый встречный и поперечный** hər kəs gəldi, hər rast gələn, hamı.

ВСТРЕЧУ *дан.* bax **навстречу**.

ВСТРОЙКА ж *xüs.* tikmə, tikilmə, qurma, qurulma (*başqa tikilinin içərisində*).

ВСТРУНКУ нареч. *köhn.* dim-dik, mil kimi, şax, tərpnəmədən, fəraqat; **стоять вструнку** mil kimi durmaq.

ВСТРЯСКА ж *дан.* 1. silkələ(n)mə; 2. *məc.* ruhi sarsıntı, iztirab; 3. *məc.* qulaqburması, məzəmmət, cəza; **здать встряску** qulaqburması vermək.

ВСТРЯТЬ сов. *дан.* ilişmək, yapışmaq, tutaşmaq.

ВСТРЯХИВАНИЕ *ср* silkələ(n)mə; çırp(ı)ma.

ВСТРЯХИВАТЬ несов. bax **встряхнуть**.

ВСТРЯХИВАТЬСЯ несов. bax **встряхнуться**.

ВСТРЯХНУТЫЙ *прич.* silkələnmiş, çirpilmiş.

ВСТРЯХНУТЬ *сов.* 1. silkələmək, silkmək; çırmaq; 2. *тэс.* hərəkətə gətirmək, ayılmaq, oyatmaq; 3. sarıstmaq.

ВСТРЯХНУТЬСЯ *сов.* 1. silkələnmək; çırpılmaq; 2. *тэс.* ayılmaq, özünə gəlmək; canlanmaq; 3. silkinmək.

ВСТУПАТЬ *несов.* bax **вступить**.

ВСТУПАТЬСЯ *несов.* bax **вступиться**.

ВСТУПИТЕЛЬНЫЙ **вступление** *сөз. сиф.;* **вступительный** **взнос** daxil olma haqqı; **вступительное слово** giriş sözü.

ВСТУПИТЬ *сов.* 1. girmək, daxil olmaq, ayaq basmaq; 2. girişmək, başlamaq; \diamond **вступить в разговор** söhbətə girişmək; **вступить в должность** vəzifəyə başlamaq; **вступить в брак** nigah etmək, evlənmək (ərə getmək); **вступить в союз** ittifaq bağlamaq; **вступить в строй** 1) qoşulmaq; 2) işləməyə başlamaq; **вступить в берега** öz yatağına girmək (*daşan çay haqqında*); **вступить в свои права** özünü göstərmək; **вступить в (законную) силу** qüvvəyə minmək; **вступить на перестол** taxta çıxmaq, padşahlığa başlamaq; **вступить на путь** (*чезо*) ...etməyə başlamaq; ...fəaliyyətə başlamaq.

ВСТУПИТЬСЯ *сов.* 1. müdafiə etmək, himayə etmək, tərəfdar olmaq, kömək etmək; 2. *дан.* qarışmaq; **вступиться в чужой разговор** özgənin söhbətinə qarışmaq.

ВСТУПЛЕНИЕ *ср* 1. girmə, daxil olma; 2. *тэс.* minmə; **вступление закона в силу** qanunun qüvvəyə minməsi; 3. giriş, başlangıç, müqəddimə.

ВСУЁ *нареч. köhn.* əbəs yerə, hədəf yerə, nahaq yerə, boş yerə.

ВСУХОМЯТКУ *нареч.* quru; \diamond **питаться сухомяткой** quru yeməklə dolanmaq.

ВСХЛИП *м дан.* hiçqırıq, hiçqırtı; ağlama, iç çəkmə.

ВСХЛИПНУТЬ *сов.* bax **вхлипывать**.

ВСХЛИПЫВАНИЕ *ср* hiçqırma, hiçqırtı, hiçqıraqa ağlama, içini çəkmə.

ВСХЛИПЫВАТЬ *несов.* hiçqırmaq, hiçqırtı çəkmək, içini çəkmək, hiçqıraqa ağlamaq.

ВСХОДИТЬ *несов.* 1. bax **взойти**; 2. qabarmaq, körmək, gəlmək, asmaq; **тесто всходит** xəmir gəlir (acıyır); 3. bitmək, cücərmək.

ВСХОДЫ *ед. нет* cücerti, göyrəti (*təzəcə göyrəmiş taxıl*).

ВСХОЖДЕНИЕ *ср* qalxma, çıxma.

ВСХОЖЕСТЬ *ж ми. нет к.т.* cücertmə qabiliyyəti, göyrətmə qabiliyyəti, bitmə qabiliyyəti; **у этих семян всхожесть хорошая** bu toxumların cücertmə qabiliyyəti yaxşıdır.

ВСХОЖИЙ *прил.* yaxşı cücertən, yaxşı bitən.

ВСХРАПНУТЬ *сов. дан.* 1. xoruldamaq; 2. azca yatmaq, yuxuya getmək.

ВСХРАПЫВАНИЕ *ср* xoruldama, xorultu.

ВСХРАПЫВАТЬ *несов.* xoruldamaq (*arabir*).

ВСЫПАНИЕ *ср* tökmə, boşaltma.

ВСЫПАТЬ *сов.* 1. tökmək, boşaltmaq, 2. *дан.* döymək, söymək.

ВСЫПАТЬ *несов.* bax **всыпаты**.

ВСЫПАТЬСЯ *сов.* yerləşmək, sığmaq, tutmaq (*taxıl, дан*).

ВСЫПАТЬСЯ *несов.* 1. bax **всыпаться**; tökülmək, boşaldılmaq.

ВСЮДУ *нареч.* hər yerdə, hər tərəfdə, hər yanda.

ВСЯ мест. bax **весь I**; \diamond **всё и вся, все и вся** hər şey, hər şeyi; **от радости он забыл всё и вся** şadlığında hər şeyi yadından çıxardı.

ВСЯКИЙ 1. в знач. суц. hər kas, hər kim; **это всякий** **знает** bunu hər kas bilir; **2. прил.** hər; **во всякое время** hər zaman, hər vaxt; **всякий раз** hər dəfə; **3. прил.** heç bir; **без всяких причин** heç bir səbəb olmadan; **4. прил.** hər cür, hər növ, müxtəlif; **продаются всякие товары** hər cür mal satılır; \diamond **во всяком случае** hər halda, nə təhər olsa; **на всякий случай** hər ehtimala qarşı, ehtiyat üçün; **всякая всячина** bax **всячина**.

ВСЯЧЕСКИ *нареч.* hər vasitə ilə, hər cür, hər vəchlə, cürbəcür yollarla.

ВСЯЧЕСКИЙ *прил.* cürbəcür, müxtəlif, hər növ, hər cür.

ВСЯЧИНА ж **всякая всячина** 1) hər şey, nə desən, nə istəsən, cürbəcür, hər növdən; 2) ağılına gələn; **наговорил всякой всячины** ağılına gələnə danışdı (*dedi*).

ВТАСКАННЫЙ *прич.* içəri çəkilmiş, sürüdüüb gətirilmiş.

ВТАСКАТЬ *сов.* çəkib gətirmək, sürüyüb gətirmək, sürüyə-sürüyə gətirmək (*іçəri*).

ВТАСКИВАТЬ *несов.* bax **втаскать** **втащить**.

ВТАСКИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **втащиться**; 2. çəkilib gətirilmək, sürüklənib gətirilmək, sürüdüüb daşınmaq (*іçəri*).

ВТЁМНУЮ *нареч.* 1. görmədən, bilmədən, kor-korana, bəxtəbəxt; işin mahiyyətini, əslini bilmədən; 2. öz kartına baxmadan (*kart oyununda*).

ВТЕМЯШИВАТЬ *несов.* bax **втемяшить**.

ВТЕМЯШИВАТЬСЯ *несов.* bax **втемяшиться**.

ВТЕМЯШИТЬ *сов. дан.* qandırmaq, başa salmaq, beyninə yeritmək.

ВТЕМЯШИТЬСЯ *сов. дан.* beyninə yerləşmək, beyninə girmək.

ВТЕРЕТЬ *сов.* sürtmək, təmizləmək, çəkmək (*yağ*); sürtüb yedirtmək, canına yeritmək, hopdurmaq; \diamond **втереть очки (кому)** aldatmaq, gözdən pərdə asmaq.

ВТЕРЕТЬСЯ *сов.* 1. girmək, soxulmaq; 2. hopmaq; \diamond **втереться в доверие** qılığa girmək.

ВТЕСАТЬСЯ *сов.* soxulmaq, dürtülmək.

ВТЕСНИТЬ *сов.* soxmaq, yerləşdirmək; dürtmək, keçirtmək.

ВТЕСНИТЬСЯ *сов.* soxulmaq, girmək.

ВТЭСНЯТЬСЯ *несов.* soxulmaq, yerləşdirilmək, dürtülmək.

ВТИРА́НИЕ *ср* 1. sürtmə, çəkmə, yedirtmə, hopdurma; 2. Sürtmə yağı, sürtmə dərmanı.

ВТИРАТЬ *несов.* bax **втереть**.

ВТИРАТЬСЯ *несов.* 1. bax **втереться**; 2. Sürtülümək, hopdurulmaq, canına yeridilmək.

ВТИРУ́ША *м и ж дан.* qılığa girən adam.

ВТИХОМО́ЛКУ *нареч.* səssiz-səmərsiz; xəlvətcə, gizliçə, xəlvəti, əl altından.

ВТИХОМО́ЛЧКУ bax **втихомолку**.

ВТИХУ́Ю *нареч.* öz-özünə.

ВТИШЬИ *нареч.* 1. səş-küydən uzaq, əldən-ayaqdan uzaq yerdə, sakit yerdə; **жить втиши** sakit yerdə yaşamaq; 2. yavaşcadan, xəlvətcə, əl altından.

ВТОЛКОВА́ННЫЙ *прич.* başa salınmış, beynə yeridilmiş.

ВТОЛКОВАТЬ *сов.* başa salmaq, qandırmaq, beyninə yeritmək.

ВТОЛКОВЫВАТЬ *несов.* bax **втолковать**.

ВТОЛКОВЫВАТЬСЯ *несов.* başa salınmaq, qandırılmaq, beyninə yeridilmək.

ВТОРА́ЧИВАТЬ *несов.* bax **второчить**.

ВТОРА́ЧИВАТЬСЯ *несов.* atın tərkinə bağlanmaq, yəhərin dalına bağlanmaq.

ВТОРИ́ТЬ *несов.* 1. təkrarlamaq; 2. hə-hə demək, bəli-bəli demək, təkrar etmək (*başqasının fikrini*); 3. *mus.* dəm tutmaq, züü tutmaq.

ВТОРИ́ЧНО *нареч.* ikinci dəfə, ikinci kərə, dübarə, təkrar(ən); **собрание созывается вторично** yığıncaq ikinci dəfə çağırılır.

ВТОРИ́ЧНЫЙ *прил.* 1. ikinci dəfə, təkrar, dübarə; **вторичный вызов** ikinci dəfə çağırış; 2. *elek.* ikinci; **вторичный слой** ikinci qat; **вторичная обмотка** ikinci dolmaq; 3. *biol.* ikinci dərəcə, əlavə; **вторичные половые признаки** ikinci dərəcəli cinsiyyət əlamətləri.

ВТО́РНИК *м* çərşənbə axşamı, tək günü.

ВТОРОГО́ДНИК *м* ikilliçi (*bir sinifdə iki il qalan şagird*).

ВТОРОГО́ДНИЦА *ж* ikinci sinif şagirdi.

ВТОРО́Й 1. *числ.* ikinci; **второй этаж** ikinci mərtəbə (qat); 2. ikinci dərəcə(li); 3. **на вторых ролях** ikinci dərəcə(li) rollarda; 3. **в знач. суц.** **второе** *ср* ikinci (xərək); \diamond **купить из вторых рук** ikinci əldən almaq; **одна вторая (часть)** yarım, ikidə bir(i); **вторая молодость** ikinci cavanlıq (*yaşlı adamın şzində təzədən qüvvə və enerji hiss etməsi*); **до вторых петухов (проговорить, просидеть)** gecə yarısına qədər, xoruz banına qədər (söhbətə qızıışmaq, oturmaq); **играть вторую скрипку** bax **играть**.

ВТОРОКЛА́ССНИК *м* ikinci sinif şagirdi.

ВТОРОКЛА́ССНИЦА *ж* ikinci sinif şagirdi qız.

ВТОРОКЛА́ССНЫЙ *прил.* ikinci dərəcəli

ВТОРОКУ́РСНИК *м* ikinci kurs tələbəsi.

ВТОРОКУ́РСНИЦА *ж* ikinci kurs tələbəsi qız (qadın).

ВТОРООЧЕРЕДНО́Й *прил.* ikinci növbəli, ikinci dərəcə əhəmiyyəti olan, az əhəmiyyətli.

ВТОРОПЯ́Х *нареч.* tələsərək, tələsik, tez-tələsik; ayaqüstü.

ВТОРОРАЗРЯ́ДНЫЙ *прил.* ikinci dərəcə(li), ikinci sinif; orta, babat, miyana.

ВТОРОСО́РТНЫЙ *прил.* 1. ikinci növ; 2. orta, miyana.

ВТОРОСТЕПЕ́ННЫЙ *прил.* 1. ikinci dərəcə(li); 2. orta; \diamond **второстепенные члены предложения** *грам.* ikinci dərəcəli cümlə üzvləri.

ВТОРО́ЧЕННЫЙ *прич.* atın tərkinə bağlanmış, yəhərin dalına bağlanmış.

ВТРЕ́СКАТЬСЯ *сов. дан.* bənd olmaq, vurulmaq.

В-ТРЕ́ТЬИХ *вв. сл.* üçüncüsü.

ВТРО́Е *нареч.* 1. üç dəfə, üç qat; **увеличить втрое** üç dəfə artırmaq (böyütmək); 2. üç dəfə artıq, üç dəfə çox.

ВТРОЁМ *нареч.* üçlükdə.

ВТРОИ́НЕ *нареч.* üç qat artıq.

ВТУГУ́Ю *нареч.* kip, möhkəm, bərk-bərk, tarım, sıx.

ВТЯ́ГИВАНИЕ *ср* 1. dartma; 2. cəlb edilmə, çək(il)mə; 3. hopma, canına çəkmə.

ВТЯ́ГИВАТЬ *несов.* bax **втянуть**.

ВТЯ́ЖНО́Й *прил. xüs.* sorucu, çəkici, dartıcı. **ВТЯ́ЖНОСТЬ** *ж ми. нет* dartılma, dartım.

ВТЯ́НУТЫЙ *прич.* 1. çəkilmiş, dartılmış; 2. cəlb olunmuş, sürüklənmiş.

ВТЯ́НУТЬ *сов.* 1. çəkmək, dartmaq, çəkilib götürmək; 2. sorma, canına çəkmək (*havamı, suyu*); 3. cəlb etmək, sövq etmək, sürükləmək; 4. alışdırmaq, öyrətmək, dadandırmaq.

ВТЯ́НУТЬСЯ *сов.* 1. adət etmək, alışmaq; dadanmaq; 2. çuxura düşmək, çəkmək; **щеки у больного втянулись** xəstənin ordu-ordundan keçibdir; 3. girmək, daxil olmaq.

ВУАЛЁ́ТКА *ж* duvaq, tor, tül (*qadın şlyapasına bənd edilən kiçik tor*).

ВУАЛЁ́РОВАНИЕ *ср* pərdələmə, gizlətmə, örtmə; pərdələmə, gizlədilmə, örtülmə.

ВУАЛЁ́РОВАТЬ *несов.* pərdələmək, gizlətmək, örtmək.

ВУАЛЁ́РОВАТЬСЯ *несов.* pərdələnmək, gizlədilmək, örtülmək.

ВУА́ЛЬ *ж* 1. tor, duvaq; 2. örtük, pərdə; 3. *xüs.* vual (*fotografiyada neqativin tutqun yeri*).

ВУЗ *м* (высшее учебное заведение) ali məktəb.

ВУЗОВСКИЙ *прил.* ali məktəb –i(-ı); **вузовские программы** ali məktəb proqramları.

ВУЛКА́Н *м* vulkan, yanardağ; \diamond **жить (как) на вулкане** daima təhlükə içərisində yaşamaq, daima iztirab çəkmək.

ВУЛКАНИЗІРОВАТЬ *сов. и несов.* vulkanizasiya olunmaq (bax вулканизация).

ВУЛКАНИЗІРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* vulkanizasiya etmək (bax вулканизация).

ВУЛКАНИЗМ *м.мн. нет геол.* vulkanizm.

ВУЛКАНИЗОВАННЫЙ bax вулканизированный.

ВУЛКАНИЗОВАТЬ bax вулканизировать.

ВУЛКАНИЗОВАТЬСЯ bax вулканизироваться.

ВУЛКАНИЧЕСКИЙ вулкан və вулканизм *сöz. sıf.*; вулканические извержения vulkan püskürtmələri; вулканические явления vulkanik hadisələr.

ВУЛЬГАРНО *нареч.* 1. bayağı (casına), kobud (casına), qabaq (casına); 2. ədəbsiz (casına), şit.

ВУЛЬГАРНОСТЬ *ж* 1. vulqarlıq, kobudluq, qabaqlıq; вулгарность вкуса zövqün kobudluğu; 2. ədəbsizlik, şitlik.

ВУЛЬГАРНЫЙ *прил.* 1. vulqar, bayağı; 2. kobud, qaba, ədəbsiz, şit; yava; ◊ вулгарная латынь vulqar latın dili (*loru latın dili*).

ВУНДЕРКИНД *м* vunderkind (*fövqəladə istedadlı uşaq*).

ВХОД *м* 1. girmə, daxil olma; 2. qapı, giriş, yol.

ВХОДИТЬ *несов.* bax войти; ◊ **входить во вкус** bax вкус.

ВХОДНОЙ вход *сöz. sıf.*; входная плата giriş haqqı, daxil olmaq haqqı.

ВХОДЯЩИЙ *прич. и прил.* girən, daxil olan; alınan, gələn; **входящие бумаги** daxil olan kağızlar; **входящий журнал** daxil dəftəri (*idarəyə daxil olan kağızları qeyd etmək üçün dəftər*).

ВХОЖДЕНИЕ *ср.мн. нет* girmə, daxil olma.

ВЧЕРА *нареч.* dünən, keçən gün; ◊ **искать вчерашнего дня** keçənə güzəşt deyərlər.

ВЧЕРАШНИЙ *прил.* dünənki.

ВЧЕРНÉ *нареч.* qaralama halında, ilkin, ilk şəkildə.

ВЧЕРТИТЬ *сов. xüs.* cızmaq; **вчертить треугольник в круг** dairənin içərisində üçbucaq cızmaq.

ВЧЕРЧЕННЫЙ *прич. xüs.* cızılmış (*bir şeyin içərisində*).

ВЧЕРЧИВАТЬСЯ *несов. xüs.* cızılmaq (*bir şeyin içərisində*).

ВЧÉТВЕРО *нареч.* 1. dörd dəfə, dördqat; **сложить бумагу вчетверо** kağızı dördqat bükmək; 2. dörd dəfə artıq.

ВЧЕТВЕРОМ *нареч.* dördlükdə.

В-ЧЕТВÉРТЫХ *вв. сл* dördüncüsü.

ВЧИСТУЮ *нареч. köhn.* tamamilə, qəti, həmişəlik.

ВЧУВСТВОВАНИЕ *ср.мн. нет psix.* duyma, hiss etmə, ehtisas.

ВЧУВСТВОВАТЬСЯ *сов.* duymaq, hiss etmək.

ВШÉСТЕРО *нареч.* 1. altı dəfə, altıqat; 2. altı dəfə artıq.

ВШЕСТЕРОМ *нареч.* altıqlıqda.

В-ШЕСТИХ *вв. сл.* altıncısı.

ВШИВАНИЕ *ср* tik(il)mə, cala(n)ma.

ВШИВАТЬСЯ *несов.* tikilmək, calanmaq.

ВШІВЕТЬ *несов.* bit basmaq.

ВШІЙВКА *ж* 1. tikmə, calama; 2. calaq.

ВШІВНОЙ *прил.* tikilmiş, calanmış.

ВШІВОСТЬ *ж.мн. нет* bitlilik.

ВШІВЫЙ *прил.* bitli, bit basmış.

ВЪÉДЛИВОСТЬ *ж.дан.* bax **въедчивость**.

ВЪÉДЛИВЫЙ, ВЪÉДЧИВЫЙ *прил. дан.* 1. keçən, nüfuz edən, girən, işləyən; 2. kəskin, yeyici, aşındırıcı, yandırıcı; 3. *məc.* zəhlətökən, zəhəndə, qəmiş.

ВЫБИРАНИЕ *ср* seçmə, seçilmə.

ВЫБИРАТЬ *несов.* bax выбрать.

ВЫБИРАТЬСЯ *несов.* 1. bax **выбраться**; 2. qurtarılmaq, xilas edilmək; 3. seçilmək.

ВЫБОР *м* 1. seç(il)mə, seçib göstürmə; 2. çeşid, assortiment; **в магазине большой выбор товаров** mağızində hər cür mal çoxdur; 3. *məc.* çıxış yolu, çarə, əlac; **у него не было другого выбора** onun başqa əlacı (çarəsi), çıxış yolu yox idi; 4. zövq; **ваш выбор плох** zövqünüz pisdır; ◊ **без выбора** seçmədən, ayırd etmədən, hər nə gəldi; **на выбор** özü istədiyi kimi, özü bəyəndiyi kimi, özü seçsin; **по (своему, моему) выбору** bax на выбор.

ВЫБОРНОЙ *прил.* 1. seçkili, seçilmiş, seçki üzrə təyin edilən, seçki üzrə olan; **выборная должность** seçkili vəzifə; 2. seçki –i(-ı); **выборное собрание** seçki yığıncağı; 3. *в знач. суц.* nümayəndə; **наши выборные** bizim nümayəndə.

ВЫБРАТЬ *сов.* 1. seçmək; 2. ayırmaq; 3. artımaq, çeşidləmək; 4. almaq; **выбрать патент** patent almaq; 5. çıxartmaq; **он выбрал всё из коробки** o hamısını qutudan çıxardı.

ВЫБРАТЬСЯ *сов.* 1. güclə çıxmaq, xilas olmaq, qurtulmaq; 2. çıxıb getmək, keçmək, uğışib getmək; 3. gedə bilmək, vaxt tapmaq, macal tapmaq, imkan tapmaq.

ВЫБРЕСТИ *сов.* çıxmaq.

ВЫБРИВАТЬ *несов.* bax выбрить.

ВЫБРИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **выбриться**; 2. qırılmaq (*ulgüclə*).

ВЫБРИТЫЙ *прич.* qırılmış.

ВЫБРИТЬ *сов.* qırmaq.

ВЫБРИТЬСЯ *сов.* (öz) başını qırmaq, (öz) üzünü qırmaq.

ВЫБРОС *м.сн.* atma, tullama, tullanış.

ВЫБРОСАТЬ *сов.* bir-birinin dalınca tullamaq, hissə-hissə tullamaq.

ВЫБРОСИТЬ *сов.* 1. tullamaq; 2. (*müxtəlif mənalarda*) atmaq; 3. bayıra tullamaq; 4. çıxarıb atmaq, çıxartmaq (*qulluqdan*); 5. *məc.* buraxmaq, çıxartmaq, göndərmək; **выбросить товар на рынок** bazara mal çıxarmaq; ◊ **выбросить за**

борт bax **борт**; **выбросить из головы (из сердца, из памяти)** başından çıxarmaq, fikrindən atmaq.

ВЫБРОСИТЬСЯ *сов.* 1. atılmaq, tullanmaq; 2. bayıra \diamond **выброситься на мель** *daniz*. saya vurmaq, saya oturmaq.

ВЫБРОШЕННЫЙ *прич.* atılmış, tullanmış.

ВЫБЫВАНИЕ *ср* çıxma, getmə; çıxıb getmə.

ВЫБЫВАТЬ *несов.* bax **выбыть**.

ВЫБЫВШИЙ *прич.* çıxmış; çıxıb getmiş.

ВЫБЫТИЕ *ср* *мл.* *нет* çıxma, getmə; çıxıb getmə.

ВЫБЫТЬ *сов.* 1. çıxmaq, getmək, çıxıb getmək; **выбыл из города в сентябре** sentyabrda şəhərdən çıxıb getmişdir; 2. tərک etmək, buraxmaq (*işi, qulluğu, məktəbi və s.*); \diamond **выбыть из строя** sıradan çıxmaq (*daha işə yaramamaq, iş qabiliyyətini, döyüş qabiliyyətini itirmək*).

ВЫВАРИВАНИЕ *ср* *xis.* qaynadaraq çıxarma; alma, hasil etmə; **вываривание соли** suyu qaynadaraq duz çıxarma (duz hasil etmə).

ВЫВАРИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **вывариться**; 2. qaynadılmaq, bişirilmək; 3. qaynara verilmək, qaynar su ilə qırılmaq, təmizlənmək, tələf edilmək (*taxtabiti və s.*).

ВЫВАРИТЬ *сов.* 1. qaynatmaq, bişirmək, 2. *xis.* qaynadıb çıxartmaq, qaynadıb hasil etmək; **из костей можно выварить клей** sümüyü qaynadıb yarışqan almaq olar; 3. qaynara vermək; pörtməklə, qaynar su ilə təmizlənmək, qırmaq (*taxtabitləri və s.*).

ВЫВАРИТЬСЯ *сов.* qaynamaq, bişmək.

ВЫВАРКА *ж* 1. qaynatma, qaynadılma; 2. qaynadılıb çıxardılma, qaynadılıb hasil edilmə (*duz*); 3. *məh.* paltar qaynadılan qab.

ВЫВАРКИ *ед.* *нет* torta, xlt.

ВЫВАРОЧНЫЙ *прил.* 1. qaynatma ilə alınan, hasil edilən; 2. qaynatmaq üçün işlədilən (*qab*).

ВЫВЕДЕНИЕ *ср* *мл.* *нет* 1. çıxartma; 2. məhv etmə, qırma; 3. təmizləmə; 4. nəticə çıxartma; izah etmə; 5. yetişdirmə, törətmə, törədib artırma; 6. tikmə, hörmə.

ВЫВЕДЕННЫЙ *прич.* 1. çıxardılmış; 2. təmizlənmiş, aparılmış (*ləkə*); 3. tikilmiş, hörülmüş (*divar*); 4. çəkilmiş, cızılmış, yazılmış (*naxış və s.*).

ВЫВЕРНУТЫЙ *прил.* *и* *прич.* 1. burulub çıxardılmış; çıxmış, burxulmuş; 2. qarılıb, burulmuş; 3. tərsinə çevrilmiş; döndərilmiş.

ВЫВЕРНУТЬ *сов.* 1. burub çıxartmaq; **вывернуть винт** vinti burub çıxartmaq; 2. çıxartmaq, burxutmaq (*qolu*); 3. qarmaq, qanırmaq, burmaq; **вывернуть руки** qolunu burmaq; 4. döndərmək, tərsinə çevirmək (*paltarı və s.*).

ВЫВЕРНУТЬСЯ *сов.* 1. burulub çıxmaq, vinti açılmaq; 2. burxulmaq, çıxmaq (*qol*); 3. burulmaq; 4. çevrilmək, tərs olmaq, tərsinə çevrilmək (*paltar*); 5. düşmək; **стакан вывернулся из рук** stəkan əlimdən düşdü; 6. *məc.* qurtulmaq, çıxmaq,

çıxa bilmək, yaxa qurtarmaq; **он всегда умеет вывернуться** o, həmişə çətin vəziyyətdən çıxa bilir.

ВЫВЕРТЕТЬ *сов.* burub çıxartmaq.

ВЫВЕРТЫВАТЬ *несов.* bax **вывернуть**.

ВЫВЕРТЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **вывернуться**; 2. burulub çıxardılmaq; 3. burxudılmaq, çıxardılmaq, qarılmaq, qanırılmaq.

ВЫВЕРЧЕННЫЙ *прич.* burulub çıxardılmış.

ВЫВЕРЧИВАТЬСЯ *несов.* burulub çıxardılmaq.

ВЫВЕСТИ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) çıxartmaq; 2. köçürmək; 3. məhv etmək, qırmaq; **вывести клопов** taxtabitləri qırmaq; 4. təmizləmək; **вывести пятна** ləkələri təmizləmək; 5. qurtarmaq, xilas etmək; **вывести из беды** bəladan qurtarmaq; 6. nəticə çıxartmaq, izah etmək; 7. yetişdirmək, törətmək, törədib çoxaltmaq, hasil etmək; **вывести новую породу овец** yeni qoyun cinsi yetişdirmək; **вывести цыплят** cücə çıxartmaq; 8. tikmək, hörmək, qoymaq; **вывести стены** divar hörmək; **вывести фундамент** özül qoymaq (atmaq); 9. çəkmək, salmaq, yazmaq; **вывести узоры** naxış çəkmək (salmaq); 10. oxumaq, uzada-uzada oxumaq (*mahnı*); 11. göstərmək, yaratmaq, təsvir etmək (*əbadi əsərdə tip yaratmaq*); \diamond **вывести из терпения** səbrini tükəndirmək, hövsələdən çıxarmaq; **вывести на чистую воду** (*кого-л.*) işinin üstünü açmaq, ifşa etmək; **вывести из строя** sıradan çıxartmaq; **вывести из себя** özündən çıxartmaq, hirsəndirmək; **вывести итоги** yekun vurmaq; **вывести (какой) балл (отметку)** hər hansı bir orta qiymət çıxartmaq (qoymaq); **вывести наружу (что)** aşkara çıxartmaq, üzə çıxartmaq; **вывести в люди (кого)** adam eləmək, ortaya çıxartmaq; **вывести в расход** bax **расход**; **вывести из равновесия** bax **равновесие**; **вывести на дорогу** düz yola çıxartmaq.

ВЫВЕТРЕТЬ *сов.* 1. *dan.* küləkdə qurumaq, havada qurumaq; 2. *geol.* aşınmaq, dağılmaq (*külək, yağış və s. nəticəsində*).

ВЫВЕТРИВАНИЕ *ср* *мл.* *нет* 1. havasını dəyişdirmə; 2. havaya vermə, havaya verilmə; 3. *geol.* aşınma (*suxurların külək təsiri ilə dağılması*).

ВЫВЕТРИВАТЬ *несов.* bax **выветриться**.

ВЫВЕТРИТЬ *сов.* 1. havasını dəyişdirmək; 2. havaya vermək; 2. çıxartmaq, təmizləmək, rədd etmək, yox etmək;

ВЫВЕТРИТЬСЯ *сов.* 1. *geol.* aşınmaq (*külək təsiri ilə dağılmaq*); 2. çəkilmək, yox olmaq, silinib getmək (*qoxu, rütubət və s.*); 3. *məc.* köhnəlmək, əhəmiyyətini itirmək.

ВЫВЕШЕННЫЙ I *прич.* asılmış, sərilmiş, asılı, sərili.

ВЫВЕШЕННЫЙ II *прич.* çəkilmiş, çəkisi təyin edilmiş.

ВЫВЕШЕННЫЙ III *прич.* payalar düzülmüş (*yol*).

ВЫВÉШИВАНИЕ I *ср* 1. səpmə (*paltar*); 2. asma, vurma; asılma, vurulma (*elan*).

ВЫВÉШИВАНИЕ II *ср* 1. çəkmə, çəkisini təyin etmə, çəkisini yoxlama (tərəzidə); 2. *tic.* tarazlaşdırma, pərsəngini düzəltmə (*tərəzinin gözələrini*).

ВЫВÉШИВАТЬСЯ I *несов.* asılmaq.

ВЫВÉШИВАТЬСЯ II *несов.* çəkilmək, çəkisi təyin edilmək, çəkisi yoxlanmaq.

ВЫВÉШИВАТЬСЯ III *несов.* *xüs.* payalarla nişanlanmaq (*yol*).

ВЫВИНТИТЬ *сов.* burub çıxartmaq;

ВЫВИНТИТЬ *винт* vinti burub çıxartmaq

ВЫВИНТИТЬСЯ *сов.* burulub çıxmaq.

ВЫВИНЧЕННЫЙ *прич.* burulub çıxardılmış.

ВЫВІНЧИВАТЬ *несов.* bax **ВЫВИНТИТЬ**.

ВЫВІНЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **ВЫВИНТИТЬСЯ**; 2. burulub çıxardılmaq.

ВЫВІХ *м* 1. çıxıq, çıxıq yeri; burxulma; 2. *тэс.* çatmazlıq, qüsür.

ВЫВІХИВАТЬСЯ *несов.* bax **ВЫВІХНУТЬСЯ**.

ВЫВІХНУТЫЙ *прич.* çıxmış, burxulmuş.

ВЫВІХНУТЬ *сов.* çıxartmaq, burxutmaq;

ВЫВІЗНУТЬ себе руку qolunu burxutmaq.

ВЫВОД *м* 1. çıxar(dıl)ma; **вывод войск** из города qoşunların şəhərdən çıxarılması; 2. nəticə; **сделать вывод** nəticə çıxarmaq; **прийти к какому-либо выводу** bir nəticəyə gəlmək; 4. nov, boru, baca.

ВЫВОДИТЬ *сов.* gəzdirmək (*atti*).

ВЫВОДКА *ж* 1. çıxartma, yox etmə, təmizləmə (*ləkəni, çirki*).

ВЫВОРАЧИВАТЬ *несов.* 1. bax **ВЫВОРОТИТЬ**; 2. çevirmək, döndərmək, tərs üzünə çevirmək.

ВЫВОРАЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **ВЫВОРОТИТЬСЯ**; 2. döndərilmək (*tərs üzünə*).

ВЫВОРОТ *м* tərsinə dönmə; çevrilmə; ◊ **шиворот-навыорот** baş-ayaq, tərsinə, alt-üst.

ВЫВОРОТИТЬ *сов.* 1. çıxartmaq, burub çıxartmaq, qarıb çıxartmaq; **выворотил куст с корнем** kolu qarıb kökü ilə birlikdə çıxardı; 2. çevirmək, döndərmək, tərsinə çevirmək.

ВЫВОРОТИТЬСЯ *сов.* tərsinə dönmək, çevrilmək.

ВЫВОРОТНЫЙ *прил.* tikilib çevrilmiş.

ВЫВОРОЧЕННЫЙ *прич.* 1. çıxardılmış, burulub çıxardılmış, qarılıb çıxardılmış; 2. çevrilmiş.

ВЫВОЩИТЬ *сов.* *тəh.* mumlamaq, mum çəkmək.

ВЫВЯЗАТЬ *сов.* *дан.* toxumaq.

ВЫВЯЗЫВАТЬ *несов.* bax **ВЫВЯЗАТЬ**.

ВЫВЯЗЫВАТЬСЯ *несов.* *дан.* toxunmaq.

ВЫГАРКИ *ед.* *нет* torta, xılt.

ВЫГИБ *м* əyrilik, bükük yeri; büküm; bükük, dirsək.

ВЫГИБАНИЕ *ср* əymə, əyilmə, qarma, qarılma; bükmə, bükülmə, büküş.

ВЫГИБÁТЬ *несов.* bax **ВЫГНУТЬ**.

ВЫГИБÁТЬСЯ *несов.* əyilmək, bükülmək, qarılmaq.

ВЫГЛАДИТЬ *сов.* 1. ütüləmək; 2. hamarlamaq.

ВЫГЛАДИТЬСЯ *сов.* 1. ütülənmək; 2. hamarlanmaq.

ВЫГЛАДЫВАТЬ *несов.* bax **ВЫГЛОДАТЬ**.

ВЫГЛАЖЕННЫЙ *прич.* 1. ütülənmiş; 2. hamarlanmış.

ВЫГЛАЖИВАТЬ *несов.* bax **ВЫГЛАДИТЬ**.

ВЫГЛАЖИВАТЬСЯ *несов.* 1. ütülənmək; 2. hamarlanmaq.

ВЫГЛЯДЕТЬ I *сов.* göz gəzdirmək; görmək, görüb tanımaq.

ВЫГЛЯДЕТЬ II *сов.* görünmək, gözünə dəymək; **этот дом выглядит совсем новым** bu ev lap təzə görünür; **как он выглядит?** o, gözünüzə necə dəyir?

ВЫГНУТЫЙ *прич.* əyilmiş, bükülmüş, qarılmış, bükük, əyri, qabarıq.

ВЫГНУТЬСЯ *сов.* bax **ВЫГИБАТЬСЯ**.

ВЫГОДНО *нареч.* 1. faydalı, xeyirli, qazançı; fayda ilə, qazancla; 2. *в знач. сказ.* faydalıdır, xeyirlidir, sərfəlidir.

ВЫГОДНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* faydalılıq, əlverişlilik, xeyir, üstünlük.

ВЫГОДНЫЙ *прил.* 1. qazançı, mənfəətli, xeyirli, faydalı, sərfəli; 2. əlverişli, üstün; ◊ **выставлять в выгодном свете** ən yaxşı tərəfdən göstərmək.

ВЫГУЛЯТЬ *сов.* 1. gəzmək, gəzib vaxtı başa vurmaq; 2. gəzdirmək.

ВЫГУЛЯТЬСЯ *сов.* *дан.* 1. təmiz havada sağalmaq; 2. otlaqda kökəlmək.

ВЫДАВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **ВЫДАТЬСЯ**; 2. seçilmək, ayrılmaq, fərqlənmək; **он с детства выдавался своими способностями** o, uşaqlıqdan öz qabiliyyəti ilə o birilərindən ayrılırdı; 3. verilmək.

ВЫДАВИТЬ *сов.* 1. sıxmaq, sıxıb çıxartmaq; **выдавить сок из лимона** limonu çıxıb suyunu çıxartmaq; 2. basıb sındırmaq; basıb əzmək, tapdalamaq; 3. basmaq, salmaq (*iz, naxış*); ◊ **выдавить слёзы** istəməyə-istəməyə ağlamaq.

ВЫДАВИТЬСЯ *сов.* 1. sıxılmaq, sıxılıb çıxmaq, boğulmaq 2. sınımaq, batmaq (*təzyiqdən*); 3. basılmaq, düşmək (*iz, naxış və s.*).

ВЫДАВЛИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **ВЫДАВИТЬСЯ**; 2. sıxılmaq, sıxılıb çıxardılmaq; 3. basılıb sındırılmaq; 4. basılmaq, salınmaq (*naxış və s.*); 5. basılıb əzilmək, tapdalanmaq.

ВЫДАТЬ *сов.* 1. vermək; 2. təslim etmək; 3. açmaq, bildirmək, aşkar etmək, məlum etmək; **выдать чужие секреты** özgenin sirrini açmaq; 4. ələ vermək; 5. göstərmək, qələmə vermək; **выдать себя за учёного** özünü alim kimi qələmə vermək; ◊ **выдать головой** bax **ГОЛОВА**; **выдать (себя) с головой** bax **ГОЛОВА**; **выдать себя** sirrini fəş etmək.

ВЫДАТЬСЯ *сов.* 1. çıxmaq, irəli çıxmaq, görünmək; дом выдался углом на площадь evin bir tını meydana tərəf çıxmışdır; 2. seçilmək, fərqlənmək, ayrılmaq; среди учеников некоторые выдались своими способностями şagirdlərin arasında bəziləri öz qabiliyyətləri ilə başqalarından fərqləndilər; 3. düşmək, olmaq; если выдается хорошая погода, пойдем гулять yaxşı hava olsa, gəzməyə gedək; раз вером у нас выдалось много работы bir axşam işimiz çox oldu; ♦ выдаться в (кого) köhn., dan. ...oxşamaq.

ВЫДАЧА *ж* 1. vermə, verilmə; 2. təslim etmə, təslim edilmə; 3. bildirmə, bildirilmə, aşkar etmə, aşkar edilmə; məlum etmə, məlum edilmə; 4. ələ vermə, ələ verilmə; 5. verilən pul, verilən şey.

ВЫДАЮЩИЙСЯ 1. *прич.* irəli çıxan, qabağa çıxan, nəzərə çarpan, görünən; 2. *прил.* görkəmli, məşhur.

ВЫДВИГАТЬСЯ *несов.* 1. bax выдвинуться; 2. qabağa çəkilmək, irəli çəkilmək; 3. irəli sürülmək, təklif edilmək; 4. çəkilmək, çıxardılmaq; 5. *т.эс.* gətirilmək, qoyulmaq.

ВЫДВИЖЕНОЦ *м* irəli çəkilmiş (adam).

ВЫДВИЖЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. irəli çəkmə, qabağa çəkmə; irəli çəkilmə, qabağa çəkilmə; 2. irəli sürmə, irəli sürülmə.

ВЫДВИЖЕНКА *ж* irəli çəkilmiş qadın (qız).

ВЫДВИЖЕНЧЕСТВО *ср* *мн. нет* irəli çəkmə üsulu.

ВЫДВИЖНОЙ *прил.* çəkilən, çıxarılan, siyirtmə.

ВЫДВИНУТЫЙ *прич.* irəli çəkilmiş, irəli sūrtülmüş.

ВЫДВИНУТЬ *сов.* 1. qabağa çəkmək, irəli çəkmək; 2. çıxarmaq, çəkmək; выдвинуть ящик стола stolun yeşiyini çəkmək (çıxarmaq); 3. *т.эс.* gətirmək, göstərmək, qoymaq; выдвинуть доказательство sübut göstərmək; 4. *т.эс.* irəli sürmək; выдвинуть вопрос məsələ irəli sürmək.

ВЫДВИНУТЬСЯ *сов.* 1. irəliləmək, qabağa gəlmək; 2. *т.эс.* irəlilətmək, artmaq (vəzifədə).

ВЫДЕЛАННЫЙ *прич.* 1. işlənmiş, işlənilib hazırlanmış; 2. aşılanmış (dəri).

ВЫДЕЛАТЬ *сов.* 1. qayırmaq, hazırlamaq, istehsal etmək; 2. aşılamaq (dəri).

ВЫДЕЛАТЬСЯ *сов.* işlənmək, hazırlanmaq.

ВЫДЕЛЕНИЕ *ср* 1. ayırma, ayrılma, çıxartma, çıxardılma; 2. *fiziol.* ifrazat (bədənin müəyyən üzvlərindən çıxan maddələr).

ВЫДЕЛИТЕЛЬНЫЙ *прил.* *fiziol.* ifrazedici; выделительные органы ifrazedici orqanlar, ifrazat orqanları.

ВЫДЕЛИТЬ *сов.* 1. ayrılmaq; 2. seçmək, tanmaq; 3. *fiziol.* ifraz etmək.

ВЫДЕЛИТЬСЯ *сов.* 1. ayrılmaq; 2. seçilmək, fərqlənmək; 2. *fiziol.* ifraz olunmaq, ifraz edilmək.

ВЫДЕРЖАННО *нареч.* təmkinlə, səbirlə, mətanətlə, təvazöblə; ağır, möhkəm, ardicil.

ВЫДЕРЖАННОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. təmkin, təvazö; 2. möhkəmlik, ardicilliq, mətanət, tərbiyə.

ВЫДЕРЖАННЫЙ *прич.* 1. möhkəm, mətanətli; ardicil, 2. tərbiyəli, ədəbli, təmkinli, ağır, təvazökar, ciddi; ♦ выдержанное вино köhnə çaxır. (şərab)

ВЫДЕРЖАТЬ *сов.* 1. davam gətirmək, tab gətirmək, dözmək; möhkəm durmaq, dayanmaq; выдержать операцию operasiyaya davam gətirmək; 2. verə bilmək, vermək; tutmaq, çıxmaq (imtahandan, sınaqdan); 3. axıra çatdırmaq, başa çatdırmaq; выдержать курс лечения müalicəni başa çatdırmaq; 4. özünü saxlaya bilmək; он не выдержал и заплакал o, özünü saxlaya bilməyib ağladı; 5. saxlamaq, gözlətmək; 6. riayət etmək, gözləmək; 7. *xüs.* öyrətmək, təkim vermək; выдержать собаку iti öyrətmək, itə təlim vermək; ♦ выдержать характер möhkəm olmaq, əzmlilə olmaq, mətanətli olmaq; выдержать роль rolunu yaxşı ifa etmək; выдержать вино (табак) çaxırı (tütünü) uzun müddət saxlayıb keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq; выдержать паузу dayanmaq, sözüna ara vermək.

ВЫДЕРЖИВАНИЕ *ср* 1. davam gətirmə; 2. dözmə, tab gətirmə, qatlaşma.

ВЫДЕРЖИВАТЬ *несов.* bax выдержать; ♦ не выдерживать критики tənqid etməyə dəyməz, tənqiddə layiq deyil, heç bir şeyə yaramaz.

ВЫДЕРЖИВАТЬСЯ *несов.* 1. davam gətirilmək, dözülmək, tab gətirilmək; 2. verilmək, tutulmaq, (imtahan); 3. axıra çatdırılmaq, başa çatdırılmaq; 4. riayət edilmək, gözlənilmək; 5. öyrədilmək, təlim verilmək.

ВЫДОХНУТЬ *сов.* nəfəs vermək.

ВЫДОХНУТЬСЯ *сов.* 1. uçub getmək, təbəxxür etmək; ətrini (dadını, gücünü, tündlüyünü) itirmək; табак выдохся tütün ətrini (tündlüyünü) itirmişdir; 2. *т.эс.* nəfəsi kəsilmək, gücdən düşmək, əldən düşmək, üzülmək, tükəlmək, sönmək.

ВЫДУВАНИЕ *ср* 1. üfürmə, üfürüb çıxartma; 2. *xüs.* üfürmə üsulu ilə hazırlama

ВЫДУВАТЬСЯ *несов.* 1. üfürülmək, üfürülüb çıxardılmaq; 2. içilmək; 3. *xüs.* üfürmə üsulu ilə hazırlanmaq (şüşə).

ВЫДУТЬ *сов.* 1. üfürmək, üfürüb çıxartmaq; 2. üfürüb soyutmaq; 3. *xüs.* üfürmə üsulu ilə qayırmaq, hazırlamaq (şüşə); 4. *vulq.* içmək, başına çəkmək; ♦ выдуть огонь üfürüb alışıdırmaq; выдуть печь peçi söndürmək.

ВЫДУТЬСЯ *сов.* 1. Üfürləmək, üfürülüb çıxarılmək; üfürülüb təmizlənmək; 2. Soyudulmaq; 3. *Xüs.* üfürmə üsulu ilə hazırlanmaq (şüşə).

ВЫДЫХАНИЕ *ср* bax выдох.

ВЫДЫХАТЕЛЬНЫЙ *выдох* *сöz. sif.*; выдыхательное движение лёгких ciyərlə-rin nəfəsvermə hərəkəti.

ВЫДЫХАТЬ *несов.* bax выдохнуть.

ВЫДЫХАТЬСЯ *несов.* bax выдохнуться.

ВЫЖИДАНИЕ *ср* gözləmə, intizar (çəkmə).

ВЫЖИДАТЕЛЬНЫЙ *прил.* gözləmə -i(-i); **выжидательная политика** gözləmə siyasəti.

ВЫЖИДАТЬ *сов.* bax çıxmaq.

ВЫЖИДАЮЩИЙ 1. *прич.* gözləyən; 2. *в знач. прил.* ehtiyatlı.

ВЫЖИМ *м. сп.* ağırılıq qaldırma.

ВЫЗВАТЬ *сов.* 1. çağıрмаq; 2. dəvət etmək; 3. haraylamaq; 4. səbəb olmaq, bais olmaq, nəticələnmək, törətmək, oyatmaq, doğurmaq; **вызвать недовольство** narazılığa səbəb olmaq, narazılıq törətmək; **вызвать подозрение** şübhə oyatmaq; \diamond **вызвать аппетит** iştaha açmaq; **вызвать в памяти** yadına salmaq; **вызвать смех** güldürmək; **вызвать к жизни** dünyaya gətirmək.

ВЫЗДОРАВЛИВАТЬ *несов.* bax **выздороветь**.

ВЫЗДОРАВЛИВАЮЩИЙ *прич.* sağalmaq-da olan, sağalan.

ВЫЗДОРОВЕТЬ *сов.* sağalmaq.

ВЫЗДОРОВЛЕНИЕ *ср. мн. нет* sağalma.

ВЫЗОВ *м* çağırış; çağırma, çağırılma, dəvət etmə, dəvət; 2. çağırış vərəqəsi; 3. meydan oxuma; **бросить вызов** meydan oxumaq; \diamond **с вызовом** meydan oxurcasına, dovələbcəsinə.

ВЫЗЫВАТЬ *несов.* bax **вызывать**.

ВЫЗЫВАЮЩЕ *нареч.* meydan oxurcasına; həyasızcasına, ədəbsizcəsinə, lovğa-lovğa.

ВЫЗЫВАЮЩИЙ *прич. и прил.* 1. çağıran; 2. səbəb olan, bais olan; 3. meydan oxuyan; 4. nəzakətsiz, ədəbsiz, həyasız.

ВЫИСКАТЬ *сов.* axtarmaq, axtarib tapmaq.

ВЫИСКИВАНИЕ *ср* axtarma, axtarib tapma.

ВЫИСКИВАТЬСЯ *несов.* bax **выискаться**.

ВЫЙТИ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) çıxmaq; **выйти из комнаты** otaqdan çıxmaq; **выйти из трудного положения** çətin vəziyyətdən çıxmaq; **портрет вышел неплохо** şəkil pis çıxmamışdır; **из этого ничего не выйдет** bundan heç bir şey çıxmaz; **выйти из строя** sıradan çıxmaq; **из этого куска выйдет юбка** bu parçadan tuman çıxar; itaətdən çıxmaq; **выйти из повиновения** onların arasında mübahisə çıxdı; 2. sərf edilmək, işlənmək, qurtarmaq; **у меня вышла вся бумага** kağızımın hamısı işlənilib qurtarmışdır; \diamond **выйти замуж** əgər getmək; **выйти из головы** unutmaq; **не вышло** baş tutmadı; **выйти в люди** bax люди; **выйти в отставку** istefaya çıxmaq; **выйти на пенсию** təqaüdə çıxmaq; **выйти в тираж** bax тираж; **выйти из берегов** daşmaq (çay); **выйти из возраста**; **выйти из лет** yaş keçmək (ötmək), yaşına görə yaramamaq; **выйти из доверия** etibarını itirmək, etibardan düşmək, hörmətdən düşmək; **выйти из долгов** borcdan çıxmaq; **выйти из колен** bax колени; **выйти из положения** vəziyyətdən çıxmaq, çıxış yolu tapmaq; **выйти из пределов (из границы) (чего)**; **выйти из пределы (чего)** ...kənara çıxmaq, cızığından çıxmaq, həddini aşmaq; **выйти из роли** bax роль; **выйти из себя**

özündən çıxmaq, hirsələnmək; **выйти из строя** bax строй; **выйти из-под пера**; **выйти из под кисти (кого)** ...qələmindən çıxmaq, ...əsəridir; **выйти боком** bax боком; **выйти наружу** üzə çıxmaq, aşkar olmaq; **выйти сухим из воды** bax вода; **года вышли (кому, кого)** 1) yaşa dolmuşdur; həddi-buluğa çatmışdır; ...yaşına çatmışdır; 2) yaş keçmişdir, ...yaşı ötmüşdür.

ВЫКАЗАТЬ *сов.* göstərmək; **выказать храбрость** igidlik göstərmək.

ВЫКАЗЫВАТЬСЯ *несов.* 1. meydana çıxmaq, görünmək; 2. özünü göstərmək.

ВЫКАРМИВАНИЕ *ср* bəsləmə, yedirtmə, yedirib böyütmə, yetişdirmə.

ВЫКАРМИВАТЬ *несов.* bax **выкормить**.

ВЫКАРМИВАТЬСЯ *несов.* 1. bəslənilmək; yedirilmək, yedirilib böyüdülmək, yetişdirilmək; saxlanılmək; 2. yedirilib kökəldilmək; yedirilib doyuzdurulmaq.

ВЫКИДЫШ *м* 1. uşaq saldırma, uşaq salma, abort; 2. bala atma (*heyvanlar haqqında*); 3. salınmış uşaq, düşük.

ВЫКИНУТЬ *сов.* 1. atmaq, tullamaq, çıxardıb atmaq; 2. çıxartmaq, qovmaq; 3. uşaq salmaq; 4. bala atmaq (*heyvanlar haqqında*); \diamond **выкинуть из головы** başından çıxartmaq, unutmaq; **выкинуть флаг** bayraq qaldırmaq (çəkmək); **выкинуть лозунг** şüar irəli sürmək; **выкинуть из счётах** çötkədə hesablamaq (çəkmək); **выкинуть на ветер (деньги)** sovurmaq (*pulu*); **выкинуть фокус** hoqqa çıxartmaq, oyun çıxartmaq.

ВЫКИНУТЬСЯ *сов.* bayıra atılmaq, bayıra tullanmaq.

ВЫКИПЕТЬ *сов.* qaynayıb azalmaq, qaynayıb çəkilmək (*suyu çəkilmək*); qaynayıb buxar olmaq.

ВЫКИПАТИТЬ *сов.* qaynatmaq; **выкипяти** тить **белье** paltarı qaynatmaq.

ВЫКИПАТИТЬСЯ *сов. дан.* qaynayıb təmizlənmək, yaxşıca qaynamaq.

ВЫКИПАЧЕННЫЙ *прич.* qaynadılmış.

ВЫКЛАДЫВАТЬСЯ *несов.* boşaltmaq, boşaldılmaq, çıxardılmaq.

ВЫКЛЕИТЬ *сов.* yarıpıdırmaq, yarıpıdırıb qurtarmaq; çəkmək; **выклеить стены обоями** divara kağız çəkmək.

ВЫКЛЮЧАТЬ *несов.* bax **выключить**.

ВЫКЛЮЧАТЬСЯ *несов.* 1. bax **выключиться**; 2. kəsilmək (*elektrik cərəyanı*); 3. dayandırılmaq (*motor*); 4. kənar edilmək, çıxarılmək (*qulluqdan, siyahıdan*).

ВЫКЛЮЧЕНИЕ *ср. мн. нет* 1. çıxartma, açma, kəsmə, ayırma; çıxardılma, açılma, kəsilmə, ayrılma; **выключение тока** cərəyanı kəsmə; 2. dayandırma, dayandırılma; 3. *köhn.* kənar etmə, kənar edilmə, çıxardılma (*qulluqdan*).

ВЫКЛЮЧИТЬ *сов.* 1. çıxartmaq; çıxardıb atmaq, pozmaq; **выключить из списка** siyahıdan çıxartmaq; 2. kəsmək; **выключить свет** işığı kəsmək; **выключить телефон**

telefonu kəsmək; **выключить газ** qazı kəsmək; 3. dayandırmaq; **выключить мотор** motoru dayandırmaq; 4. *köhn.* kənar etmək, çıxartmaq; **выключить со службы** qulluqdan çıxartmaq.

ВЫКЛЮЧИТЬСЯ сов. 1. dayanmaq, durmaq (*mechanizmlər haqqında*); 2. *təc.* çıxmaq; **выключиться из сознания** huşundan çıxmaq, yadından çıxmaq.

ВЫКОЛАЧИВАНИЕ ср 1. çıxartma, vurub çıxartma; 2. çırpma, çırpılma, çırpıb təmizləmə; 3. *köhn.* zorla alma, yığma (*verği və s.*), qopartma.

ВЫКОЛАЧИВАТЬСЯ несов. çıxardılmaq, qopardılmaq.

ВЫКОПИТЬ сов. 1. hisləndirmək, hisə vermək; 2. hisdə qurutmaq.

ВЫКОПИТЬСЯ сов. 1. hislənmək, hisə bulanmaq, hisə batmaq; 2. hisdə qurumaq, hisə verilmək.

ВЫКОПЕННЫЙ прич. hisə verilmiş, hisdə qurudulmuş.

ВЫКОРМ м bəsləmə, böyütmə, yetişdirmə; bəsləyib böyütmə; bəslənmə; böyüdülmə, yetişdirilmə, bəslənilib böyüdülmə.

ВЫКОРМИТЬ сов. bəsləmək, böyütmək, yetişdirmək.

ВЫКОРМИТЬСЯ сов. dan. doyunca yemək (*heyvanlar haqqında*).

ВЫКРАСИТЬ сов. rəngləmək, rəng çəkmək, boyamaq.

ВЫКРАСИТЬСЯ сов. bulanmaq, batmaq (*rəng*).

ВЫКРАСТЬ сов. oğurlamaq, çırpıdırmaq.

ВЫКРАСТЬСЯ сов. gizləncə çıxmaq, əklilmək.

ВЫКРАШЕННЫЙ прич. rənglənmiş, boyanmış.

ВЫКРАШИВАНИЕ I ср rənglə(n)mə; boya(n)ma.

ВЫКРАШИВАНИЕ II ср ovma, xırdalama, ovub tökmə.

ВЫКРАШИВАТЬ I несов. bax **выкрасить**.

ВЫКРАШИВАТЬ II несов. bax **выкрасить**.

ВЫКРАШИВАТЬСЯ I несов. 1. bax **выкраситься**; 2. boyanmaq, rənglənmək, rəng çəkilmək.

ВЫКРАШИВАТЬСЯ II несов. ovulmaq, ovxalanmaq, xırdalanmaq.

ВЫКРИК м 1. qışqırq, cığırq; qışqırq səsi; 2. ban.

ВЫКРИКИВАНИЕ ср qışqırma, haylama, qışqırıb çağırma.

ВЫКРИКИВАТЬ несов. bax **выкрикнуть**.

ВЫКРИКИВАТЬСЯ несов. 1. bax **выкрикнуться**; 2. çağırılmaq, haylanmaq.

ВЫКРИКНУТЬ сов. 1. qışqırmaq, bağıрмаq, çağırmaq; 2. qışqırıb çağırmaq, haylamaq.

ВЫКРИСТАЛЛИЗОВАТЬСЯ сов. 1. *kim.* kristallaşmaq, kristala çevrilmək; 2. *təc.* müəyyən şəkllə düşmək, billurlaşmaq.

ВЫКРИСТАЛЛИЗОВЫВАТЬСЯ несов. bax **выкристаллизоваться**.

ВЫКРИЧАТЬ сов. dan. 1. qışqıraraq demək, qışqırıb deməklə ürəyini boşaltmaq; 2. cığırbağırla əldə etmək.

ВЫКРИЧАТЬСЯ сов. dan. qışqırmaqdan yorulmaq; **ребёнок выкричался** uşaq qışqırmaqdan yoruldu.

ВЫКРУТИТЬ сов. 1. burmaq, eşmək; **выкрутить верёвку** kəndir eşmək; 2. çıxartmaq, burub çıxartmaq; **выкрутить лампочку из патрона** lampoçkanı patronndan burub çıxartmaq.

ВЫКРУТИТЬСЯ сов. 1. çıxmaq, burulub çıxmaq; 2. *təc.* işin içindən çıxmaq, qurtarmaq, yaxa qurtarmaq, özünü qurtarmaq (*çətin vəziyyətdən*).

ВЫКРУЧЕННЫЙ прич. 1. burulmuş, eşilmiş; 2. burulub çıxardılmış.

ВЫКРУЧИВАНИЕ ср 1. burma, burulma; eşmə, eşilmə; 2. çıxartma, burub çıxartma.

ВЫКРУЧИВАТЬСЯ несов. 1. bax **выкрутиться**; 2. eşilmək, hörlülmək, burulmaq; 3. burulub çıxardılmaq.

ВЫКУС м dan. dişlək yeri, diş yeri.

ВЫКУСАТЬ сов. bax **выкусить**.

ВЫКУСЫВАТЬ несов. bax **выкусить**.

ВЫКУСЫВАТЬСЯ несов. dişlənmək, dişlənilib qopardılmaq.

ВЫЛАВЛИВАНИЕ ср tutma, tutulma.

ВЫЛАВЛИВАТЬ несов. bax **выловить**.

ВЫЛАВЛИВАТЬСЯ несов. 1. tutulmaq; 2. tutulub çıxardılmaq.

ВЫЛЕЖАТЬ сов. 1. yatmaq, uzanmaq; 2. qalib yetişmək.

ВЫЛЕЖАТЬСЯ сов. 1. yatıb yorğunluğunu almaq, uzanıb dincəlmək; 2. düzəlmək, qatı açılmaq, əvvəlki şəklini almaq (*parça, kağız və s. haqqında*); 3. qalib dəymək, qalib yetişmək (*meyvə*); 4. qalib xarab olmaq.

ВЫЛЕТ м 1. uçub çıxma, uçub getmə; 2. uçma, yola düşmə (*təyyarə ilə*); 3. uçuş, uçuş vaxtı.

ВЫЛЕТАНИЕ ср uçma, uçub getmə, uçub çıxma.

ВЫЛЕТАТЬ несов. bax **вылететь**.

ВЫЛЕТЕТЬ сов. 1. uçmaq, uçub getmək; uçub çıxmaq, qaçmaq; **птица вылетела из гнезда** quş yuvasından uçdu; 2. uçmaq, yola düşmək (*təyyarə ilə*); 3. düşmək, çıxmaq, tökülmək; 4. *təc.* bayıra atılmaq, qovulmaq, çıxarılmaq; **♦ вылететь из головы**; **вылететь из памяти** yadından çıxmaq; **вылететь в трубу** var-yoxu əlindən çıxmaq, iflas olmaq; **вылететь пулей**; **вылететь стрелой** güllə kimi çıxmaq.

ВЫЛÉЧИВАТЬ несов. bax **вылечить**.

ВЫЛÉЧИВАТЬСЯ несов. 1. bax **вылечиться**;

ВЫЛÉЧИТЬ сов. 1. sağaltmaq; 2. *təc.* tərkitdirmək.

ВЫЛÉЧИТЬСЯ сов. 1. sağalmaq, yaxşı olmaq; **больной окончательно вылечился**

xəstə tamamilə sağaldı; 2. *təc.* tərək etmək, əl çəkmək.

ВЫЛИНЯВШИЙ *прич.* 1. solmuş, bozarmış, ağarmış, rəngi getmiş; 2. tüləmiş, tükü tökülmüş.

ВЫЛИНЯТЬ *сов.* 1. solmaq, bozarmaq, ağarmaq, rəngi getmək; 2. tüləmək, tükü tökülmək.

ВЫЛИТЫЙ *прич. и прил.* 1. tökülmüş, boşaldılmış; **вода, вылитая из ведра** vedradən tökülmüş su; 2. *xüs.* tökülmüş, **сосуд, вылитый из серебра** gümüşdən tökülmüş qab; 3. tamamilə oxşar, eynilə oxşar, çox oxşayan; **он вылитый отец** o lap atasına oxşayır.

ВЫЛИТЬ *сов.* 1. tökmək, boşaltmaq; axıtmaq; **вылить воду из ведра** vedradən suyu tökmək, vedrənin suyunu boşaltmaq; 2. *xüs.* tökmək, hazırlamaq; **вылить статуя из бронзы** tuncdan heykəl tökmək; 3. Su ilə yuvadan çıxartmaq.

ВЫЛИТЬСЯ *сов.* 1. tökülmək, axmaq, dağılmaq; 2. *təc.* gəlmək, təzahür etmək, baş vermək; **эти песни вылились из сердца** bu nəğmələr ürəkdən gələn nəğmələrdi; 3. *təc.* şəkil almaq, nəticələnmək, çevrilmək; **неизвестно, во что выльются это события** bu hadisələrin nə şəkil alacağı məlum deyil; bu hadisələrin nə ilə nəticələncəyi məlum deyil.

ВЫЛОЖИТЬ *сов.* 1. çıxartmaq, boşaltmaq, çıxardıb ortaya qoymaq; **выложить книги на стол** kitabları çıxardıb stolun üstünə qoymaq; 2. *təc.* demək, söyləmək; **что знал всё выложил** bildiyinin hamısını dedi; 3. örtmək, döşəmək; **ложить мостовую булыжником** küçəyə daş (qənbər) döşəmək; 5. *köhn.* bəzək vurmaq, haşiyə vurmaq.

ВЫЛУЩИТЬ *сов.* 1. soymaq, təmizləmək; qabaqdan çıxartmaq; **вылущить горох** noxudu qabıqdan çıxartmaq; 2. çıxartmaq, soyub çıxartmaq, siyirib çıxartmaq.

ВЫМАЗАННЫЙ *прич.* 1. sürtülmüş, yaxılmış, suvanmış; 2. bulaşdırılmış, bulanmış.

ВЫМАЗАТЬ *сов.* 1. sürtmək, yaxmaq, suvamaq; **вымазать печь глиной** peçi palçıqla suvamaq; 2. bulaşdırmaq, batırmaq; **вымазать пальцы чернилами** barmaqlarını mürəkkəbə bulamaq.

ВЫМАЗАТЬСЯ *сов.* bulaşmaq, batmaq.

ВЫМАЗЫВАТЬ *несов.* bax **вымазать**.

ВЫМАЗЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **вымазать**; 2. sürtülmək, suvanmaq; 3. Bulaşdırılmaq, batırılmaq.

ВЫМЕРЗАНИЕ *ср* 1. don vurma, şaxta vurma; 2. donma, buza dönmə, buz bağlama.

ВЫМЕРЗАТЬ *несов.* bax **вымерзнуть**.

ВЫМЕРЗНУТЬ *сов.* 1. don vurmaq, şaxta vurmaq, dondan tələf olmaq; 2. donmaq, buza dönmək, buz bağlamaq.

ВЫМЕРИВАТЬ *несов.* bax **вымерить**.

ВЫМЕРИВАТЬСЯ *несов.* bax **вымеряться**.

ВЫМЕРИТЬ *сов.* ölçmək, ölçüb təyin etmək; **вымерить поле** tarları ölçmək; **вымерить кубатуру комнаты** otağın həcmi təyin etmək.

ВЫМЕРШИЙ *прич.* 1. qırılmış; nəslə kəsilmiş, qırılıb qurtarmış; 2. əhalisi qırılaraq boş qalmış, xarabazar dönmüş.

ВЫМЕРЯТЬ *несов.* bax **вымерить**.

ВЫМЕРЯТЬСЯ *несов.* ölçülmək, ölçülüb təyin edilmək.

ВЫМЕТАТЬ I *сов.* 1. *dan.* hissə-hissə təcridlə atmaq; 2. kürü tökmək; 3. zoğ atmaq, zoğlamaq, cücərti vermək.

ВЫМЕТАТЬ II *сов.* ilmək açmaq.

ВЫМЕТАТЬ *несов.* bax **вымести**.

ВЫМЕТАТЬСЯ *несов.* bax **выместись**.

ВЫМЕТАТЬСЯ *сов.* 1. cücərtmək, baş vermək, zoğ atmaq, zoğlamaq; 2. kürü töküb qurtarmaq.

ВЫМЕШАННЫЙ *прич.* qarışdırılıb (çalınıb) qarışdırılmış, qarışdırılmış.

ВЫМЕШАТЬ *сов.* qarışdırmaq, (çalıb) qarışdırmaq.

ВЫМЕШЕННЫЙ *прич.* yoğrulmuş.

ВЫМЕШИВАТЬ I *несов.* bax **вымесить**.

ВЫМЕШИВАТЬ II *несов.* bax **вымешать**.

ВЫМЕШИВАТЬСЯ I *несов.* yoğurulmaq.

ВЫМЕШИВАТЬСЯ II *несов.* qarışdırılmaq (çalınmaq).

ВЫМИСТАЯ *ж* iri yelinli, yekə əmcəkli; **вымистая корова** iri yelinli inək.

ВЫМОРОЖЕННЫЙ *прич.* dondurulmuş.

ВЫМОРОЗИТЬ *сов.* 1. dondurmaq, soyuğa vermək, şaxtaya vermək; 2. dondurub qırmaq (*cücələri*).

ВЫМОРОЗИТЬСЯ *сов.* 1. donmaq; 2. şaxtada qurumaq (*suyu çəkilmək*).

ВЫМОРОЗКА *м dan. xüs.* 1. bərk soyutma; 2. verib qırma (*həşəratı*).

ВЫМОРОЗКИ *мн.* dondurma içki (*tər-kibindəki suyun donması nəticəsində tündlənmiş içki*).

ВЫМОРОЧНЫЙ *прил.* *hüq.* vərəəsəz, yiyəsiz qalmış; **выморочное имущество** vərəəsəz əmlak.

ВЫМОЧЕННЫЙ *прич.* isladılmış, islanmış.

ВЫМОЧИТЬ *сов.* 1. islatmaq; 2. suya qoymaq; **вымочить лён** kətanı suya qoymaq; 3. suya qoyub duzunu (şorluğunu) azaltmaq; **вымочить селёдку** duzunu çıxartmaq üçün siyəneyi suya qoymaq.

ВЫМЫСЕЛ *м (мн. вымыслы)* 1. xəyal, xülya; 2. uydurma, əfsanə.

ВЫМЫСЛИТЬ *сов. köhn.* uydurmaq.

ВЫМЫТЬ *сов.* 1. yumaq, yuyub təmizləmək; **вымыть лицо** üzünü yumaq; 2. yuyub aparmaq; **водой вымыло берег** su sahili yumuşdur; **вымыть (кому) голову** bax **голова; вымыть (кому) косточки** bax **косточка**.

ВЫМЫТЬСЯ *сов.* yuyunmaq.

ВЫМЯ *ср* yelin, əmcək.

ВЫМЯТЬ *сов.* əzmək, əzişdirmək, övkələyib əzişdirmək, yumşaltmaq.

ВЫНАШИВАТЬ *многocr.* bax **выносить**.

ВЫНАШИВАТЬСЯ *несов.* bax **выносятся** 1-ci mənad.

ВЫНЕСЕНИЕ *ср* *мл. нет* çıxarma, çıxarılma; **вынесение решения** qərar çıxarma (çıxarılma).

ВЫНЕСТИ *сов.* 1. çıxartmaq; aparmaq; **вынести вещи из вагона** şeyləri vaqondan çıxartmaq; 2. qoymaq, təklif etmək (*müzakirəyə*); 3. dözmək, davam götürmək, tab etmək; \diamond **вынести впечатление** təsir almaq; **вынести убеждение** (*в чем-н.*) bir qənaətə gəlmək, bir fikrə gəlmək; **вынести сор из избы** bax **сор**; **вынести за скобки** *riyaz.* mötərizə xaricinə çıxartmaq; **вынести на своих плечах** öz çiyinlərində daşmaq; **куда кривая не вынесет** (**вывезет**) bax **кривая**.

ВЫНОС *м* *мл. нет* 1. çıxarma, çıxarılma; 2. atma; **вынос левой ноги вперед** sol ayağı irəli atma; 3. götürmə, götürülmə; qaldırma, qaldırılma; 4. bir və ya bir neçə atı yandan və ya qabaqdan qoşma üsulu; \diamond **на вынос** alıb aparmaq üçün; **пиво продается на вынос** pivə aparmaq üçün satılır.

ВЫНОСИТЬ *сов.* 1. vaxtında doğmaq; 2. qarında gəzdirmək; 3. doğub böyütmək; 3. *тас.* çoxdan fikrində tutmaq, ...fikri ilə yaşamaq; ətraflı düşünmək; \diamond **выносить на своих руках** öz əlində bəsləmək, əlində böyütmək.

ВЫНОСИТЬ *несов.* bax **вынести**; \diamond **выносить сор из избы** evin sirrini bayıra çıxartmaq; **не выносить** (*кого-либо*) zəhləsi getmək, görməyə gözü olmamaq; **хоть святых** (**вон**) **выноси** bax **святой**.

ВЫНОСИТЬСЯ *сов.* 1. çoxdan fikirdə olmaq, fikrində dolaşmaq; 2. *дан.* köhnəlmək, cındırılmaq.

ВЫНОСИТЬСЯ *несов.* 1. daşınmaq, çıxardılmaq; 2. şeylərini götürüb çıxmaq.

ВЫНУЖДАТЬ *несов.* bax **вынудить**.

ВЫНУЖДАТЬСЯ *несов.* məcbur edilmək, vadar edilmək; məcbur olmaq, vadar olmaq.

ВЫНУЖДЕННО *нареч.* naçar, ələqsiz, çarəsiz (olaraq), məcburən; əli üzülərək.

ВЫНУЖДЕННЫЙ 1. *прич.* məcbur edilmiş, məcbur olmuş, naçar qalmış; 2. *прил.* məcburi, çarəsiz, könülsüz.

ВЫНЯНЧИВАТЬ *несов.* bax **вынянчить**.

ВЫНЯНЧИВАТЬСЯ *несов.* böyüdülmək, yetişdirilmək, tərbiyələndirilmək.

ВЫНЯНЧИТЬ *сов.* dayəlik etmək, bəsləmək, böyütmək, tərbiyələndirmək, yetişdirmək.

ВЫПАД *м* 1. düşmə, yerindən düşmə; 2. tökülmə; 3. *сн* atılma, bədəni irəli vermə; 4. *тас.* hücum, düşməncəsinə çıxış.

ВЫПАДАНИЕ *ср* 1. düşmə; 2. yığma.

ВЫПАДАТЬ *несов.* 1. bax **выпасть**; 2. *сн* həmlə etmək (*qılnc yarışında*).

ВЫПАДЕНИЕ *ср* 1. düşmə; 2. tökülmə; **выпадение волос** saçın tökülməsi.

ВЫПЕКАНИЕ *ср* 1. bişirmə, bişirilmə; 2. yaxşı bişmə.

ВЫПЕКАТЬ *несов.* bax **выпечь**.

ВЫПЕКАТЬСЯ *несов.* 1. bax 2. bişirilmək.

ВЫПЕЧЕННЫЙ *прич.* bişirilmiş.

ВЫПЕЧКА *ж* *мл.нет* 1. bişir(іл)mə; 2. bişirilmiş çörək.

ВЫПЕЧЬ *сов.* 1. bişirmək, bişirib hazırlamaq; 2. yaxşı bişirmək, lazımcına bişirmək.

ВЫПЕЧЬСЯ *сов.* 1. bişmək, bişib hazır olmaq; 2. lazımcına bişmək.

ВЫПИВАНИЕ *ср* içmə.

ВЫПИВАТЬ *несов.* 1. bax **выпить**; 2. içkiyə həvəsi olmaq, içki içməyi sevmək.

ВЫПИВАТЬСЯ *несов.* içilmək.

ВЫПИВКА *ж* 1. içki məclisi, kef; **устроить выпивку** içki məclisi düzəltmək; 2. içki.

ВЫПИВОХА *м* *и ж* *дан.* içki düşkünü, əyyaş.

ВЫПИВШИ *дан.* 1. *дееприч.* içmiş; sərxoş halda, kefli halda; 2. *в знач. сказ.* keflidir, içmişdir, dəmdir.

ВЫПИСАТЬ *сов.* 1. yazmaq; **красиво**

выписать все буквы bütün hərfləri qəşəng yazmaq; 2. yazıb götürmək; köçürmək; **выписать из книги нужные цитаты** lazımi sitatları kitabdan yazıb götürmək; 3. çəkmək, naxış çəkmək; 4. abunə yazılmaq; **выписать газету** qəzetə abunə yazılmaq; 5. yazıb götürmək;

выписать новые книги yeni kitablar yazıb götürmək; 6. hesabdan (siyahıdan, dəftərdən) çıxartmaq, adını pozdurmaq; **выписать из домовый книги** ev dəftərindən adını çıxartmaq

(*pozdurmaq*).

ВЫПИСАТЬСЯ *сов.* 1. çıxmaq; **выписаться из больницы** xəstəxanadan çıxmaq; 2. *köhn.* yaradıcılıq qabiliyyətini itirmək (*yazıçı haqqında*).

ВЫПИСКА *ж* 1. bax **выписывание** 2, 3, 4 və 5-ci mənələrdə; 2. çıxarış; **выписка из протокола** protokoldan çıxarış; 3. sitat; 4. *köhn.* xülasə.

ВЫПИСНОЙ *прил.* *köhn.* yazdırılıb götürülən, sifarişlə alınan (*sey*).

ВЫПИСЫВАНИЕ *ср* 1. yazma; 2. yaz(ıl)ıb köçür(ül)mə; 3. çək(іл)mə (*naxış və s.*); 4. yazıb istəmə, yazıb götürmə, sifariş etmə; 5. abunə yazılma; 6. *pozma*; çıxartma, çıxardılma (*siyahıdan, dəftərdən, hesabdan*).

ВЫПИСЫВАТЬ *несов.* bax **выписать**.

ВЫПИСЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **выписаться**; 2. yazılmaq, yazılıb götürülmək; köçürülmək (*kitabdan və s.*); 3. tamamilə yazılmaq, başdan-başa yazılmaq; 4. çəkmək, naxış çəkmək; 5. yazdırılıb götürülmək, sifariş edilmək; 6. çıxardılmaq (*siyahıdan, dəftərdən, hesabdan və s.*).

ВЫПИСЬ *ж* *рәс.* çıxarış (*protokoldan, yazıdan və s.-dən*).

ВЫПОЛНЕНИЕ *ср* *мл. нет* ifa, icra; ifa etmə (edilmə), icra etmə (edilmə), əməl etmə, əməl edilmə (olunma); yerinə yetirmə, yerinə yetirilmə;

həyata keçirmə, həyata keçirilmə; **выполнение плана** planın yerinə yetirilməsi.

ВЫПОЛНИМОСТЬ *ж мн. нет* yerinə yetirilə bilmə, həyata keçirilə bilmə, icra edilə bilmə.

ВЫПОЛНИМЫЙ *прил.* yerinə yetirilə bilən, həyata keçirilə bilən; **выполнимое задание** yerinə yetirilə bilən tapşırıq.

ВЫПОЛНИТЬ *сов.* yerinə yetirmək, icra etmək, ifa etmək, həyata keçirmək; **выполнить план** planı yerinə yetirmək.

ВЫПОЛНИТЬСЯ *сов.* bax **выполняться**.

ВЫПОЛНЯТЬ *несов.* bax **выполнить**.

ВЫПОЛНЯТЬСЯ *несов.* yerinə yetirilmək, icra edilmək, həyata keçirilmək.

ВЫПОЛОСКАТЬ *сов.* yaxalamaq, yaxalayıb yumaq, yaxalayıb təmizləmək, suya çəkmək.

ВЫПОЛОСНУТЬ *однокр.* bax **выполоскать**.

ВЫПОТ *м tib.* eksudat (*iltihab etmiş bədən boşluqlarına qan damarlarından süzülüb yığılan maye*).

ВЫПОТЕВАТЬ *несов.* bax **выпотеть**.

ВЫПОТЕТЬ *сов.* tərləmək.

ВЫПОТРОШИТЬ *сов.* içalatını çıxartmaq, içini çıxartmaq.

ВЫПРАВИТЬ *сов.* 1. düzəltmək; 2. *köhn.* almaq; **выправить удостоверение** vəsiqə almaq.

ВЫПРАВИТЬСЯ *сов.* 1. düzəlmək; 2. özünü düzəltmək, yaxşılaşmaq, qıvrıqlaşmaq.

ВЫПРАВКА *ж мн. нет* 1. düzəltmə; düzəldilmə; **выправка рукописи** əlyazısını düzəltmə; **выправка бритвы** daşa çəkmə (çarxa çəkmə, itiləmə, ağzını düzəltmə); 2. duruş, qıvrıqlıq.

ВЫПРАВЛЕНИЕ *ср* düzəltmə, düzəldilmə.

ВЫПРАВЛЯТЬ *несов.* bax **выправить**.

ВЫПРАВЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **выправиться**; 2. düzəldilmək.

ВЫПРЯМИТЕЛЬ *м tex.* düzləndirici (*dəyişən cərəyanı sabit cərəyana çevirən aparat*).

ВЫПРЯМЛЕНИЕ *ср* düzəltmə, düzəldilmə, düzləndir(іл)mə.

ВЫПУСК *м* 1. buraxma, buraxılma; 2. çıxartma; 3. ixtisar; **пьесу дали с большими выпусками** pyesi çox ixtisarla verdilər; 4. hissə, parça; 5. nəşr etmə, çap etmə; 6. (*müxtəlif mənalarda*) buraxılış; **выпуск займа** istiqraz buraxılışı; **выпуск студентов** tələbə buraxılışı; **прошлогодный выпуск** keçən ilki buraxılış; 7. buraxılan mal; 8. çıxıntı; **♦ брики на выпуск** düz şalvar.

ВЫПУСКАТЬ *несов.* bax **выпустить**.

ВЫПУСКАТЬСЯ *несов.* (*müxtəlif mənalarda*) buraxılmaq.

ВЫПУСКАЮЩИЙ *м матб.* buraxıcı; **редактор-выпускающий** buraxıcı redaktor.

ВЫПУСКНИК *м* son sinif şagirdi, son kurs tələbəsi, məzun.

ВЫПУСКНИЦА *ж* son sinifdə olan şagird qız, məzun.

ВЫПУСКНОЙ *прил.* 1. **выпуск** (*1 və 4-cü mənalarda*) *сöz. sıf.*; **выпускной экзамен** buraxılış imtahanı; 2. *в знач. суц.* **выпускной ж, выпускная ж** son sinif şagirdi.

ВЫПУСТИТЬ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) buraxmaq; **выпустить птицу из клетки** quşu qəfəsdən buraxmaq; **выпустить новые сорта шёлка** yeni ipək növləri buraxmaq; **выпустить из института преподавателей русского языка** institutdan rus dili müəllimləri buraxmaq; 2. nəşr etmək, satışı buraxmaq; 3. batırmaq; **выпустить жало** nəşərini batırmaq; 4. çıxartmaq, çıxardıb atmaq; **выпустить вторую главу** ikinci fəslə çıxardıb atmaq; 5. uzatmaq, genəltmək, açmaq; **выпустить рукава рубашки** köynəyin qollarını uzatmaq; **♦ выпустить в свет** nəşr etmək; **выпустить в трубу** bax **труба**; **выпустить из виду** bax **вид I**; **выпустить из памяти** yaddan çıxarmaq, unutmaq; **выпустить из рук** əldən çıxarmaq, əldən vermək, əldən buraxmaq.

ВЫПЯТИТЬ *сов.* qabağa vermək, gərmək, şişirtmək, qabartmaq; **выпятить грудь** döşünü qabağa vermək; 2. *мас.* nəzərə çarpdırmaq.

ВЫПЯТИТЬСЯ *сов.* qabağa çıxmaq, qabartmaq.

ВЫПЯЧЕННЫЙ *прич.* qabağa çıxmış, qabarmış; gərilmiş.

ВЫПЯЧИВАНИЕ *ср* qabağa vermə, qabarma, qabartma, gərmə, qabarılma.

ВЫПЯЧИВАТЬ *несов.* bax **выпятивать**.

ВЫПЯЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **выпятиваться**; 2. qabağa verilmək, gərilmək qabartmaq.

ВЫРАБАТЫВАТЬ *несов.* bax **вырабатывать**.

ВЫРАБАТЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **вырабатываться**; 2. hasil edilmək, istehsal edilmək; 3. hazırlanmaq, tərtib edilmək; 4. yetişdirilmək; 5. *мэд.* çıxardılıb qurtarmaq.

ВЫРАБОТАННЫЙ *прич.* işlənmiş, təkmilləşmiş, yetkin, bişkin; **выработанный стиль** səlis stil (üslub).

ВЫРАБОТАТЬ *сов.* 1. hasil etmək, istehsal etmək; 2. yaratmaq, hazırlamaq, tərtib etmək; **выработать проект резолюции** qətnamənin layihəsini hazırlamaq; 3. yetişdirmək; 4. təkmilləşdirmək, səlisləşdirmək; 5. işləmək, qazanmaq, işləyib qazanmaq; 6. çıxardıb qurtarmaq (*mədən haqqında*).

ВЫРАБОТАТЬСЯ *сов.* 1. əmələ gəlmək, hasil olmaq, yaranmaq; 2. işlənmək, təkmilləşmək.

ВЫРАБОТКА *ж* 1. hasil etmə, hasil edilmə; istehsal; **выработка электроэнергии** elektrik enerjisi istehsalı; 2. yaratma, yaradılma; hazırlama, hazırlanma; tərtib etmə, tərtib edilmə; **выработка законопроекта** qanun layihəsi hazırlanması; 3. təkmilləşdirmə, təkmilləşdirilmə; **выработка слога** üslubun təkmilləşdirilməsi; 4. məhsul; 5. keyfiyyət (*hazırlanmış məhsulun keyfiyyəti*); 6.

istehsal, məhsuldarlıq; **норма выработки** istehsal norması; 7. yetişdir(il)mə, tərbiyələndir(il)mə; 8. **мн. выработки** mədən yerləri.

ВЫРАВНИВАНИЕ *ср мн. нет* düzəltmə, tənləşdirmə, düzləşdirmə, tarazlaşdır(il)mə, bərabərləşdir(il)mə.

ВЫРАВНИВАТЬ *несов.* bax **выровнять**.

ВЫРАВНИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **выровняться**; 2. bax **выровняться**.

ВЫРАЖАТЬ *несов.* bax **выразить**.

ВЫРАЖАТЬСЯ *несов.* 1. bax **выразиться**; 2. ifadə edilmək, deyilmək, söylənmək; 3. bildirilmək, göstərilmək; 4. təzahür etmək, ibarət olmaq; **в чём выражается ваше участие в этой работе?** bu işdə iştirakınız nədən ibarətdir?; 5. danışmaq; **он выражается книжно** o, kitab dilində danışır; 6. süyüş söymək, nəlayiç sözlər işlətmək, ədəbsiz sözlər demək.

ВЫРАЖЕНИЕ *ср* 1. ifadə etmə (edilmə), bildir(il)mə, izhar etmə (edilmə); 2. ifadə, ibarə, təbir, söz; **непонятное выражение** anlaşılmaz ifadə; **непристойное выражение** nəlayiç söz, ədəbsiz söz.

ВЫРАЖЕННЫЙ *прич.* ifadə edilmiş, bildirilmiş.

ВЫРАЗИТЕЛЬ *м* ifadəçi, ifadə edən, bildirən.

ВЫРАЗИТЕЛЬНИЦА *ж* ifadəçi, ifadə edən, bildirən qadın (qız).

ВЫРАЗИТЕЛЬНО *нареч.* mənalı, ifadəli, təsirli (surətdə), aydın (surətdə), səlis.

ВЫРАЗИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* mənalılıq, ifadəlilik, təsir(lilik), səlislik.

ВЫРАЗИТЕЛЬНЫЙ *прил.* mənalı, ifadəli, təsirli; **выразительный взгляд** mənalı baxış; **выразительное чтение** ifadəli (təsirli) oxuma; **выразительный голос** təsirli səs.

ВЫРАЗИТЬ *сов.* 1. ifadə etmək, demək, söyləmək, izhar etmək; 2. göstərmək, bildirmək; **выразить в цифрах** rəqəmlərlə göstərmək.

ВЫРАЗИТЬСЯ *сов.* 1. ifadə etmək, demək, söyləmək, bildirmək, göstərmək; 2. görünmək, təzahür etmək.

ВЫРАЗУМЕТЬ *сов. köhn.* başa düşmək, anlamaq.

ВЫРАСТАНИЕ *ср* 1. böyümə, yetişmə, boy atma; 2. bitmə, cücərmə.

ВЫРАСТАТЬ *несов.* bax **вырасти**.

ВЫРАСТИ *сов.* 1. böyümək, yetişmək, boy atmaq; 2. bitmək, cücərmək; 3. *тэс.* artmaq, inkişaf etmək, ...dərəcəsinə çatmaq; 4. əmələ gəlmək, törəmək, görünməyə başlamaq; \diamond **вырасти в глазах чьих** ...nəzərində hörmət qazanmaq; ...nəzərində hörməti artmaq.

ВЫРАСТИТЬ *сов.* yetişdirmək, becərmək; böyütmək, bəsləmək, tərbiyə etmək.

ВЫРАЩЕННЫЙ *прич.* yetişdirilmiş, becərilmiş, böyüdülmüş, bəslənmmiş, tərbiyə edilmiş.

ВЫРАЩИВАНИЕ *ср мн. нет* yetişdir(il)mə, becəril(il)mə, böyütmə, bəslə(n)mə, tərbiyə etmə (edilmə).

ВЫРАЩИВАТЬ *несов.* bax **вырастить**.

ВЫРАЩИВАТЬСЯ *несов.* yetişdirilmək, becərilmək, böyüdülmək, bəslənmək, tərbiyə edilmək.

ВЫРВАТЬ *сов.* 1. qoparmaq, dartıb çıxartmaq, çəkmək; **ветер вырвал дерево с корнем** külək ağacı kökündən qopardı; **вырвать больной зуб** ağrıyan diş çəkmək; 2. dartıb almaq, qarıb almaq, əlindən qarmaq; **вырвать письмо из рук** məktubu əlindən qarmaq (qarıb almaq); 3. *тэс.* qoparmaq, zorla almaq, məcbur etmək; **вырвать признание** etirafa (boynuna almağa) məcbur etmək; \diamond **вырвать из сердца (кого, что)** ürəyindən çıxartmaq (*yaddan çıxartmaq*); **выывать с корнем** bax **корень**.

ВЫРВАТЬ *сов.* qusmaq, (geri) qaytarmaq.

ВЫРВАТЬСЯ *сов.* 1. qopmaq, qopub düşmək; 2. düşmək; sürüşüb düşmək; **стакан вырвался из рук и разлился** stəkan əlindən düşüb sındı; 3. *тэс.* zorla çıxmaq, yaxa qurtarmaq, canını qurtarmaq, qurtulmaq, xilas olmaq; **вырваться из окружения** mühasirədən çıxmaq; 4. *тэс.* ağızdan qaçmaq (*söz*); 5. çıxmaq.

ВЫРЕЗ *м* 1. kəsik; 2. kəsik yer, açıq yer (*палатин döşündə*); 3. ölkü, nümunə; \diamond **покупать на вырез** kəsilib almaq (*qarğızı, yemiş*).

ВЫРЕЗАНИЕ *ср* 1. kəsmə; 2. kəsilib çıxartma, kəsilib ayırma; 3. naxiş açma.

ВЫРЕЗАТЬ *сов.* 1. kəsmək; 2. kəsilib çıxartmaq, kəsilib ayırmaq; 3. ayırmaq, kəsilib vermək; 4. qırmaq, öldürmək, qılıncdan keçirmək.

ВЫРЕЗАТЬ *несов.* bax **вырезать**.

ВЫРЕЗАТЬСЯ *сов.* 1. kəsilib ayrılmaq; 2. kəsilmək; 3. *тэс.* aydın görünmək.

ВЫРЕЗАТЬСЯ *несов.* bax **вырезаться**; 2. kəsilib çıxardılmaq, kəsilib atılmaq; 3. kəsilib ayrılmaq, kəsilib verilmək; 4. kəsilmək, qırılmaq; qılıncdan keçirilmək.

ВЫРЕЗКА *ж* 1. kəs(il)mə; kəsilib çıxartma, kəsilib atma; 2. kəsik, kəsilib götürülən parça və s.; **вырезки из газет** qəzetlərdən kəsilmiş parçalar; 3. ülgü; 4. *xüs.* can əti.

ВЫРЕЗНОЙ *прил.* kəsmə, oyma.

ВЫРЕЗЫВАНИЕ *ср* 1. kəs(il)mə, kəsilib çıxartma, kəsilib atma; 2. oyma (*наxiş və s.*).

ВЫРЕЗЫВАТЬ *несов.* bax **вырезать**.

ВЫРЕЗЫВАТЬСЯ *несов.* bax **вырезаться**.

ВЫРЕШАТЬ *несов.* bax **вырешить**.

ВЫРЕШАТЬСЯ *несов.* bax **вырешиться**.

ВЫРЕШИТЬ *сов.* həll etmək.

ВЫРЕШИТЬСЯ *сов.* həll edilmək.

ВЫРИСОВАТЬ *сов.* şəklini çəkmək, surətini çəkmək (*düqətlə, təfərrüat ilə*).

ВЫРИСОВАТЬСЯ *сов.* görünmək, aydın görünmək.

ВЫРИСОВКА *ж* şəklini çəkmə, surətini çəkmə.

ВЫРИСÓВЫВАНИЕ *ср* şəklini çəkmə, surətini çəkmə.

ВЫРИСÓВЫВАТЬ *несов.* bax **вырисовать**.

ВЫРИСÓВЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **вырисоваться**; şəkli çəkilmək, təsvir edilmək.

ВЫРОВНИТЬ *сов.* bax **выровнять**.

ВЫРОВНИТЬСЯ *сов.* bax **выровняться**.

ВЫРОВНЯТЬ *сов.* 1. düzəltmək; düzləndirmək, hamarlanmaq; 2. düz sıraya düzmək; ♦ **выровнять шаг** addımlarını uyuşdurmaq (*başqasının addımı ilə*).

ВЫРОВНЯТЬСЯ *сов.* 1. düzəlmək; 2. düzlənmək, hamarlanmaq; 3. düz sıraya düzülmək; **выровнять шаг** addımları bərabərləşdirmək.

ВЫРОДИВШИЙСЯ *прич.* 1. nəslı pozulmuş, cırlaşmış, əslini itirmiş, pisləşmiş, pozulmuş; 2. *тэс.* çevrilmiş.

ВЫРОДИТЬСЯ *сов.* 1. nəslı pozulmaq, cinsi pozulmaq, cırlaşmaq, nəslı kəsilmək, pisləşmək; 2. *тэс.* çevrilmək.

ВЫРОДОК *м* 1. eybəcər, düşük; 2. *тэс.* dönük, nəcins, rəzil, bədzat.

ВЫРОЖДАЕМОСТЬ *жс* nəslin pozulma imkanı ya dərəcəsi.

ВЫРОЖДАТЬСЯ *несов.* bax **выродиться**.

ВЫРОЖДЁНЕЦ *м* degenerat, səfiş, gic.

ВЫРОЖДЕНИЕ *ср мн. нет* 1. nəslı pozulma, nəslı xarab olma, cinsi pozulma, degenerasiya; 2. *тэс.* pozulma, cırlaşma, getdikcə xarablaşma, pisləşmə.

ВЫРОЖДЁНЧЕСКИЙ **вырожденец** və **вырождение** *сöz. şif.*

ВЫРОСТ *м мн. нет* fir, şiş, ur.

ВЫРОСТНО́Й *прил.* *хüs.* yetişdirmə (becərmə, böyütmə, bəsləmə) –i(-ı); **выростные пруды** **рыбоводного хозяйства** baliqçılıq təsərrüfatının baliq yetişdirmə nöurları.

ВЫРОСТОК *м хüs.* 1. buzov dərisi; 2. *тəһ.* yeniyetmə.

ВЫРОСШИЙ *прич.* böyümüş, yetişmiş.

ВЫРОШЕННЫЙ *прич.* yetişdirilmiş, böyüdülmüş.

ВЫРУЧИТЬ *сов.* 1. qurtarmaq, xilas etmək, kömək etmək; dadına çatmaq; **выручить из беды** baladan qurtarmaq; 2. satışdan hasil etmək, əldə etmək, qazanmaq (*pul*); 3. çıxartmaq; **выручить вещи из склада** şeylərini girovdan çıxartmaq.

ВЫРУЧИТЬСЯ *сов. дан.* 1. canı qurtarmaq, vəziyyətdən çıxmaq; 2. əldə edilmək, qazanılmaq (*pul*).

ВЫРУЧКА *жс* 1. qurtarma, xilas etmə (*çətinlikdən*); kömək etmə, dadına çatma; **итти на выручку товарища** yoldaşına köməyə getmək; **подоспеть на выручку** imdadına çatmaq; 2. hasilat, varidat, mədəxil (*satışdan hasil olan pul*); 3. *köhn.* daxil, kassa.

ВЫСАЛИВАТЬ *несов.* bax **высолить**.

ВЫСАЛИВАТЬСЯ *I* *несов.* bax **высалиться**.

ВЫСАЛИВАТЬСЯ *II* *несов.* duzlanmaq, duza qoyulmaq.

ВЫСАЛИТЬСЯ *сов.* yağa (piyə) bulaşmaq.

ВЫСАСЫВАНИЕ *ср* 1. sorma, sorulma; 2. *тэс.* çəkmə, sorub çəkmə.

ВЫСАСЫВАТЕЛЬ *м тэс.* tozsoran (*aparət*).

ВЫСАСЫВАТЬ *несов.* bax **высосать**.

ВЫСАСЫВАТЬСЯ *несов.* sorulmaq.

ВЫСВОБОДИТЬ *сов.* 1. çıxartmaq; **эле высвободил ногу** из стремени ayağımı üzəngidən güclə çıxartdım; 2. qurtarmaq, azad etmək.

ВЫСВОБОДИТЬСЯ *сов.* qurtulmaq, azad olmaq.

ВЫСВОБОЖДАТЬ *несов.* bax **высвободить**.

ВЫСВОБОЖДАТЬСЯ *несов.* 1. bax **высвободиться**; 2. çıxardılmaq, qurtarılmaq, azad olunmaq.

ВЫСВОБОЖДЕННЫЙ *прич.* 1. çıxardılmış; 2. qurtarılmış, azad edilmiş, xilas edilmiş.

ВЫСЕВ *м* səpən, əkin əkmə; 2. əkilmiş taxıl və s.

ВЫСЕВА́НИЕ *ср* səpmə, əkmə; səpib (əkib) qurtarma.

ВЫСЕВА́ТЬ *несов.* bax **высеять**.

ВЫСЕВА́ТЬСЯ *несов.* əkilmək, səpilmək; əkilib qurtarmaq.

ВЫСЕВА́ЮЩИЙ *прич. и прил.* səpən, əкən.

ВЫСЕВКИ *ед. нет хüs.* kəpək, ələnti; **мучные** **высевки** un kəpəyi.

ВЫСЕЙВАТЬ *несов.* bax **высеять**.

ВЫСЕЙВАТЬСЯ *несов.* bax **высеваться**.

ВЫСКА́БЛИВАНИЕ *ср мн. нет* 1. qazıma, qaşım; 2. qaşıyb təmizləmə; qaşınıb təmizlənmə.

ВЫСКА́БЛИВАТЬ *несов.* bax **выскоблить**.

ВЫСКА́БЛИВАТЬСЯ *несов.* qazanmaq, qaşınmaq, qaşınıb təmizlənmək.

ВЫСКАЗАТЬ *сов.* demək, söyləmək; fikir söyləmək, rəyini bildirmək.

ВЫСКАЗАТЬСЯ *сов.* 1. demək, söyləmək, danışmaq; 2. öz fikrini bildirmək, öz rəyini (mülahizəsini) bildirmək.

ВЫСКА́ЗЫВАНИЕ *ср* 1. demə, söyləmə (*öz fikrini, rəyini, məqsədini*); 2. Mülahizə, fikir, rəy.

ВЫСКА́ЗЫВАТЬ *несов.* bax **высказать**.

ВЫСКА́ЗЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **высказаться**; 2. deyilmək, söylənmək (*fikir, rəy, mülahizə*); 3. görünmək, bürüzə çıxmaq, özünü göstərmək, özünü hiss etdirmək.

ВЫСКОЛЬЗА́ТЬ *несов.* bax **выскользнуть**.

ВЫСКОЛЬЗНУТЬ *сов.* 1. sürüşüb düşmək; 2. *тэс.* sürüşmək, əkilmək, yayılmaq.

ВЫСКОЧКА *м и жс* layiq olmadığı mövqeyi tutan adam, bambılı.

ВЫСЛУГА *жс* xidmət; ♦ **за выслугу лет** uzun müddət xidmətinə görə.

ВЫСЛУ́ЖИВАНИЕ *ср* xidmətinə görə alma; 2. xidmətinə irəliləmə, müayənə dərəcəyə çatma.

ВЫСЛУ́ЖИВАТЬ *несов.* bax **выслужить**.

ВЫСЛУЖИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **выслужиться**; 2. əldə edilmək, qazanılmaq.

ВЫСЛУЖИТЬ *сов.* 1. əldə etmək, qazanmaq (*xidmət nəticəsində*); **выслужить пенсию** təqaüd almaq haqqı qazanmaq; 2. layiq olmaq; 3. müəyyən müddət bir yerə işləmək.

ВЫСЛУЖИТЬСЯ *сов.* 1. irəliləmək, qabağa getmək (*qulluqda*); 2. qulluq göstərmək; 3. əldə etmək, qazanmaq (*yaltaqlıqla, qulluq göstərməklə*).

ВЫСЛУШАТЬ *сов.* 1. axıra kimi qulaq asmaq, dinləmək; 2. *tib.* qulaq asmaq; **выслушать сердце больного** xəstənin ürəyinə qulaq asmaq.

ВЫСЛУШИВАНИЕ *ср* qulaq asmaq.

ВЫСЛУШИВАТЬ *несов.* bax **выслушать**.

ВЫСЛУШИВАТЬСЯ *несов.* axıra kimi dinlənilmək.

ВЫСМАТРИВАТЬ *несов.* bax **вымотреть**.

ВЫСМАТРИВАТЬСЯ *несов.* diqqətlə baxmaq, diqqətlə izləmək.

ВЫСМОКРАТЬ *сов.* burnunu silmək.

ВЫСМОРКАТЬСЯ *сов.* burnunu silmək, fıncırmaq.

ВЫСМОТРЕТЬ *сов.* 1. baxmaq; diqqətlə baxıb seçmək, göz qoymaq; xəlvəti baxıb öyrənmək; 2. diqqətlə gözdən keçirtmək; 3. (gözü ilə) axtarib tapmaq; \diamond **вымотреть глаза** baxmaqdan gözlərini yormaq.

ВЫСОКИЙ *прил.* 1. Uca, hündür; **высокая гора** uca dağ; **высокий пост** yüksək rütbə (vəzifə); **высокий урожай** yüksək məhsul; 3. əla, yuxarı; **высокие сорта товаров** malların əla növləri; 4. hörmətli, əziz; **высокий гость** hörmətli qonaq; 5. *ədəb.* təntənəli, təmtəraqlı; **высокий стиль** təmtəraqlı üslub; \diamond **быть высокого мнения (о ком)** (...haqqında) yüksək fikirdə olmaq; **высокие сапоги** uzunboğaz çəkmə; **высокий голос** zil səs; **высокий лоб** ген (açıq) alın.

ВЫСОКО 1. *нареч.* uca, hündür, yüksək; 2. *в знач. сказ.* uca, hündürdür, yüksəkdir.

ВЫСОКО ... *mürəkkəb sözlərin* “çox”, “uca”, “yüksək” mənasında olan birinci tərkib hissəsi; *məs.:* **высококалорийный** (çox kalorili); **высококультурный** (yüksək mədəniyyətli); **высокогорный** (uca dağlıq yerdə olan).

ВЫСОКОБЛАГОРОДИЕ *ср köhn.* cənab, ağa (*inqilabdan əvvəl çinovniklərin və kapitandan polkovnikədək rütbəsi olan zabütlərin titulu*).

ВЫСОКОВОЛТНЫЙ *прил. tex.* yüksək-voltlu (*yüksək gərginlikli cərəyanla işləyən*); **высоковольтные установки** yüksək-voltlu qurğular.

ВЫСОКОГОРНЫЙ *прил.* dağlarda olan, yüksək dağlıq yerdə olan; **высокогорная опытная станция** yüksək dağ təcrübə stansiyası.

ВЫСОКОДОХОДНЫЙ *прил.* çox gəlirli, çox gəlir verən; **высокодоходное хозяйство** çoxgəlirli təsərrüfat.

ВЫСОКОИДЕЙНЫЙ *прил.* yüksək ideyalı; **высокоидейное произведение** yüksək ideyalı əsər.

ВЫСОКОКАЧЕСТВЕННЫЙ *прил.* yüksək keyfiyyətli, əla.

ВЫСОКОКАВАЛИФИЦИРОВАННЫЙ *прил.* yüksək ixtisaslı.

ВЫСОКОУЛЬТУРНЫЙ *прил.* çox mədəni, yüksək mədəniyyətli.

ВЫСОКОЛЕГИРОВАННЫЙ *прил. tex.* çox qatışıqı olan; çox mürəkkəb, çox xəlitəli, çoxlu aşqarı olan.

ВЫСОКОМАСЛИЧНЫЙ *прил.* çox yağlı, tərkibində yağın faizi çox olan.

ВЫСОКОМОЛЕКУЛЯРНЫЙ *прил.:* **высокомолекулярные соединения** *fiz.* yüksək molekulyar birləşmələr.

ВЫСОКОПРАВСТВЕННЫЙ *прил.* yüksək əxlaqlı, çox əxlaqlı.

ВЫСОКООБРАЗОВАННЫЙ *прил.* çox oxumuş, çox elmi, çox bilikli, yüksək təhsilli

ВЫСОКОДАРЕННЫЙ *прил.* son dərəcə istedadlı (qabiliyyətli, zəkali).

ВЫСОКОПРОБНЫЙ *прил.* yüksək keyfiyyətli, xas; **высокопробная сталь** xas polad.

ВЫСОКОРАЗВИТЫЙ *прил.* çox yüksək inkişaf etmiş, yüksək inkişafı olan.

ВЫСОКОРОДИЕ *ср köhn.* cənab (*inqilabdan qabaq aşaqı dərəcəli çinovniklərə verilən titulu*).

ВЫСОКОРАСЛЫЙ *прил.* ucaboylu boy-buxunlu, qədd-qəmətli.

ВЫСОКОСОРТНЫЙ *прил.* yüksəksortlu, əla.

ВЫСОКОСТЬ *жс ми. нет* yüksəklik, ucalıq. **ВЫСОКОТАЛАНТЛИВЫЙ** *прил.* çox talantlı, çox istedadlı, çox zəkali.

ВЫСОКОУМНЫЙ *прил. isteh.* özünü çox ağıllı göstərməyə çalışsan; əllamə.

ВЫСОКОЧАСТОТНЫЙ *прил. fiz.* yüksək tezlikli; **высокочастотное колебание** yüksək tezlikli rəqs.

ВЫСОЛИТЬ *сов.* duzlamaq, duza qoymaq.

ВЫСОЛИТЬСЯ *сов.* duzlanmaq, duza qoyulmaq.

ВЫСОСАТЬ *сов.* 1. sormaq, sorub çıxartmaq, sorub çəkmək; 2. əmmək, əmib qurtarmaq; \diamond **высосать все соки (из кого-чего)** qanını sormaq; **высосать из пальца** quraşdırmaq, uydurmaq, özündən toxumaq.

ВЫСОТА *жс (ми. высоты)* 1. ucalıq, hündürlük, yüksəklik; 2. təpə; \diamond **быть на высоте положения** öz mövqeyinə (vəzifəsinə, dərəcəsinə) layiq olmaq; **с высоты птичьего полёта** quşbaxışı, hündürdən, uca yerdən; **смотреть на реку с высоты птичьего полёта** çaya hündürdən (uca yerdən) baxmaq; **набирать высоту** yuxarı qalxmaq; **командные высоты** hakim mövqelər; **с высоты своего величия** bax величие.

ВЫСОТНИК *m* çoxmərtəbəli binalar tikən (*mühəndis, usta*).

ВЫСОТНЫЙ *высота* *söz. sif.*; çox uca, çoxmərtəbəli; **высотные здания** çoxmərtəbəli binalar.

ВЫСОТОМЭР *m* hündürlükölçən (*cihaz*).

ВЫСОХШИЙ *прич.* 1. qurumuş; 2. *məc.* çox arıq, çox zəif; 3. *məc.* бүürüşmüş, solmuş.

ВЫСОЧАЙШИЙ *прев. ст. к высокоий* 1. ən hündür, ən uca; **высочайшая гора Кавказа** – Эльбрус Qafqazın ən uca dağı Elbrusdur; 2. *köhn.* ali, şahana; 3. *köhn.* əlahəzrət (*padşahın titulu*).

ВЫСОЧЕННЫЙ *прил. dan.* çox hündür, çox uca; çox ucaboylu.

ВЫСОЧЕСТВО *ср köhn.* aliəzrət (*inqilabdan əvvəl çar ailəsindən olan knyazların titulu*).

ВЫСПЕВАНИЕ *ср* yetişmə, dəymə (*meyvə*).

ВЫСПЕВАТЬ *несов.* bax **выспеть**.

ВЫСПЕТЬ *сов.* lap dəymək, lap yetişmək (*meyvə*).

ВЫСПРАШИВАНИЕ *ср* soruşub öyrənmə; sorğu sual.

ВЫСПРАШИВАТЬ *несов.* bax **выспросить**.

ВЫСПРАШИВАТЬСЯ *несов.* soruşulub öyrənilmək.

ВЫСТАВИТЬ *сов.* 1. qoymaq, çəkmək; 2. çıxardıb qoymaq; 3. *məc.* irəli sürmək, göstərmək; **выставить требование** tələb irəli sürmək; **выставить кандидатуру** namizəd göstərmək; 4. *məc.* nəzarə çarpdırmaq; göstərmək, qələmə vermək; **выставить себя учёным** özünü alim (kimi) göstərmək; 5. nümayiş etdirmək, sərgiyə qoymaq, vitrinə qoymaq; 6. (*müxtəlif mənalarda*) çıxarmaq; **выставить раму из окна** pəncərənin çərçivəsini çıxarmaq; **выставить армию** ordu çıxarmaq; 7. vurub çıxartmaq, vurub sındırmaq; 8. *məc.* qovmaq, çıxarıb atmaq; 9. gətirmək; **выставить веский аргумент** əsaslı dəlil gətirmək; 10. qələmə vermək; **выставить в дурном свете** pis qələmə vermək; 11. qoymaq, yazmaq; **выставить дату на письме** məktuba tarix qoymaq.

ВЫСТАВИТЬСЯ *сов.* 1. başını çıxartmaq, boylanmaq; **он выставился из окна** o, pəncərədən başını çıxartdı (boyladı); 2. çıxmaq; **из окна выставились рука** pəncərədən bir əl çıxdı; 3. görünmək; **из темноты выставилась голова лошади** qaranlıqda bir at başı görüldü; 4. öz əsərini sərgiyə qoymaq (*rəssam, heykəltaras və s. haqqında*); 5. özünü göstərmək.

ВЫСТАВКА *ж* 1. sərgi; **сельскохозяйственная выставка** kənd təsərrüfatı sərgisi; 2. vitrin; 3. göstəril(mə, nümayiş etdir(il)mə).

ВЫСТАВЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. çıxartma; 2. sərgiyə qoyma (qoyulma), göstəril(mə, nümayiş etdir(il)mə).

ВЫСТАВЛЯТЬ *несов.* bax **выставить**.

ВЫСТАВЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **выставиться**; 2. çıxardılmaq, qoyulmaq; 3. sərgiyə qoyulmaq; nümayiş etdirilmək.

ВЫСТАВНО́Й *прил.* siyirtmə; geydirmə, çıxarılan, çıxardıla bilən; **выставные рамы** çıxarılan çərçivə.

ВЫСТАВОЧНЫЙ *прил.* sərgi –i(-ı); **выставочный комитет** sərgi komitəsi.

ВЫСТИРАТЬ *сов.* yumaq, yuyub qurtarmaq; **выстирать бельё** paltarı yuyub qurtarmaq.

ВЫСТОЯТЬ *сов.* 1. durmaq, dayanmaq; axıra kimi durmaq (dayanmaq); 2. davam gətirmək, tab gətirmək.

ВЫСТРАДАТЬ *сов.* 1. çox əziyyət çəkmək, əzab çəkmək, məşəqqət çəkmək; iztirab çəkmək; 2. çox əzab və əziyyətlə əldə etmək, çatmaq, qovuşmaq; **выстрадать своё счастье** çox əzab və əziyyətdən sonra xoşbəxtliyə çatmaq.

ВЫСТРАИВАТЬ *несов.* bax **выстроить**.

ВЫСТУКАТЬ *сов.* 1. tiqqıldatmaq; 2. *tib.* tiqqıldadaraq müayinə etmək; **выстукать больного** perkussiya ilə xəstəni müayinə etmək (*xüsusi toxmaqcıq və ya barmaqla bədənin müəyyən yerlərini tiqqıldadıb xəstəni müayinə etmək*); 3. tiqqılı ilə hava çalmaq; 4. tiqqılı işarələri ilə (*divarı və s. tiqqıltaqla*) xəbər vermək, bildirmək.

ВЫСТУКИВАНИЕ *ср* 1. tiqqıldatma; 2. *tib.* tiqqıldadaraq müayinə etmə (*xəstəni*).

ВЫСТУКИВАТЬ *несов.* bax **выстукать**.

ВЫСТУКИВАТЬСЯ *несов.* 1. tiqqıldadılmaq; 2. tiqqılı ilə çalınmaq (*hava*); 3. tiqqılı işarələri ilə bildirilmək (xəbər verilmək).

ВЫСТУП *m* çıxıntı, çıxıq.

ВЫСТУПАТЬ *несов.* 1. bax **выступить**; 2. çox qabağa çıxmaq, çıxıntı əmələ gətirmək; 3. yerimək (*təşəxxüslə*).

ВЫСТУПИТЬ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) çıxmaq; 2. qabağa çıxmaq; 3. yola düşmək, yola çıxmaq; 4. görünmək, zahir olmaq; 5. çıxış etmək; **выступить на собрании** iclasda çıxış etmək.

ВЫСТУПЛЕНИЕ *ср* 1. çıxış; **выступление артистов** artistlərin çıxışı; 2. çıxma, çıxış etmə; 3. yola düşmə, yola çıxma.

ВЫСУШИВАНИЕ *ср мн. нет* qurutma, qurudulma.

ВЫСУШИВАТЬ *несов.* bax **высушить**.

ВЫСУШИВАТЬСЯ *несов.* 1. qurumaq; 2. qurudulmaq.

ВЫСУШИТЬ *сов.* 1. qurutmaq; 2. *məc.* arıqlamaq, sımxdırılmaq, əridib çöhrə döndərmək.

ВЫСУШИТЬСЯ *сов.* qurumaq, qurquru olmaq.

ВЫСЧИТАТЬ *сов.* hesablamaq, hesablayıb müəyyən etmək.

ВЫСЧИТЫВАНИЕ *ср мн. нет* hesablama, hesablanma, hesablayıb müəyyən etmə.

ВЫСЧИТЫВАТЬ *несов.* bax **высчитать**.

ВЫСЧИТЫВАТЬСЯ *несов.* hesablanmaq, hesablanıb müəyyən edilmək.

ВЫСШИЙ *прил.* 1. ən yüksək; **высшая награда** ən yüksək mükafat; 2. ali; **высшие органы** ali orqanlar; **высшее учебное заве-**

денне ali məktəb; 3. əla; **товары высшего качества** əla mallar; **высший сорт** əla sort; 4. *köhn*. yuxarı, uca; \diamond **в высшей степени** son dərəcə; **высшая мера наказания** ölümlə cəzası.

ВЫСЫЛКА *ж* 1. göndər(ил)mə, yolla(n)ma; 2. sürgün etmə (edilmə); 3. sürgün.

ВЫСЫПАНИЕ *ср* 1. tökmə, boşaltma (*dəni və s.*); 2. səpmə, səpəlmə.

ВЫСЫПАТЬ *сов.* 1. tökmək, boşaltmaq (*dən və s.*); 2. dağıtmaq; 3. səpmək; **высыпало на груди** döşü səpmişdir; 4. axışmaq, tökülümək, axışib gəlmək.

ВЫСЫПАТЬ *несов.* bax **высыпать**.

ВЫСЫПАТЬСЯ *сов.* tökülümək, dağılmaq; **высыпалась вся мука из мешка** kisədəki unun hamısı töküldü (dağıldı).

ВЫСЫПАТЬСЯ I *несов.* bax **высыпаться**.

ВЫСЫПАТЬСЯ II *несов.* bax **высыпаться**.

ВЫСЫПКА *ж* 1. tökmə, boşaltma; tökülümə, boşaldılma; 2. qalaq; 3. uçuşub gəlmə, tökülüşüb gəlmə (*quşlar haqqında*).

ВЫСЫХАНИЕ *ср* 1. quruma; 2. solma.

ВЫСЫХАТЬ *несов.* bax **высохнуть**.

ВЫСЬ *ж* 1. ucalıq, hündürlük, yüksəklik; **недосягаемая высь** ən hündür yer, əlçatmaz yer; 2. *şair*. göy, asıman, fəza; 3. *чище мн.* təpə, baş, zirvə; **выси гор** dağların tapəsi; 4. *тэс. isteh.* xəyalət aləmi; **его мысли унеслись в заоблачную высь** onun fikri xəyalət aləminə uçdu.

ВЫТЕКАНИЕ *ср* axma, axıb çıxma, axıb gəlmə.

ВЫТЕКАТЬ *несов.* 1. axmaq, axıb çıxmaq, axıb gəlmək; **вода вытекает из крана** krandan su axır; **эта река вытекает из озера** bu çay göldən axıb gəlir; 2. *тэс.* irəli gəlmək, doğmaq, ...nəticəsi olmaq, çıxmaq; **отсюда вытекает что...** buradan bu nəticə çıxır ki...

ВЫТИРАНИЕ *ср мн. нет* 1. silmə, sürtmə; sürtüb təmizləmə, silib təmizləmə; 2. qurulma.

ВЫТЯГИВАНИЕ *ср* 1. çək(ил)mə, uzatma, dart(ii)ma, genəltmə; 2. çıxartma, sorma; 3. belini düzəltmə, dik durma.

ВЫТЯГИВАТЬ *несов.* bax **вытянуть**.

ВЫТЯГИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **вытянуться**; 2. çəkilib uzadılmaq.

ВЫТЯЖЕНИЕ *ср мн. нет* uzatma (*qol və ya ayaqları mexaniki üsulla çəkib uzatmaqdan ibarət cərrahlıq üsulu*).

ВЫТЯЖКА *ж* 1. bax **вытягивание** I-ci mənada; 2. *kim* ekstrakt, xülasə, şıra, cövhər (*kimyəvi usulla hər hansı bir maddədən onun tərkibindəki bir və ya bir neçə maddənin məhlulə keçirilib ayrılması*); 3. dərzi taxtası, çəkməçi taxtası; \diamond **стоять на вытяжку** (*hərbi*) farağət durmaq, düz durmaq, mil durmaq.

ВЫТЯЖНОЙ *прил.* 1. kimyəvi üsulla orqanizmdən çıxarılan (*maddə*); 2. *xüs.* sorucu; **вытяжной шкаф** sorucu şkaф; ventilyasiyalı şkaф; **вытяжной пластырь** sorucu mərhəm.

ВЫТЯНУТЫЙ *прич.* çəkilmiş, gərilmiş, uzadılmış, uzanmış.

ВЫТЯНУТЬ *сов.* 1. çəkmək, dartmaq, uzatmaq, dartıb uzatmaq; çəkib uzatmaq, gətirmək; 2. çəkib çıxartmaq, dartıb çıxartmaq; 3. vurmaq; **вытянуть лошадь кнутом** atı şallaqla vurmaq; 4. sorma, çəkmək, sorub çıxartmaq; **пластырь вытянул весь гной** mərhəm bütün çirki çəkib çıxartdı; 5. dözmək, tab gətirmək, davam gətirmək; \diamond **вытянуть всю душу** əldən salmaq, cana gətirmək, ürəyini çəkmək, üzmək, təngə gətirmək; **вытянуть все жилы** haldan salmaq, əldən salmaq, taqətdən salmaq; **вытянуть ноги** *dan*. bax **протянуть** (**протянуть ноги**).

ВЫТЯНУТЬСЯ *сов.* 1. uzanmaq; 2. böyümək, boy atmaq (uzanmaq); **мальчик вытянулся за этот год** oğlan bu il xeyli böyümüşdür (uzanmışdır); 3. səpələnmək, tir-lənmək; 4. düz durmaq, mil durmaq, bədənini düzəltmək; 5. çıxmaq; \diamond **лицо вытянулось**; **физиономия вытянулась** (*у кого*) sir-sifəti dəyişdi (*təəccübdən, pərtlikdən*); **вытянуться в струнку** bax **струка**; **вытянуться во фронт** bax **фронт**.

ВЫУЧИВАНИЕ *ср* öyrən(ил)mə.

ВЫУЧИВАТЬ *несов.* bax **выучить**.

ВЫУЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **выучиться**; 2. öyrədilmək; 3. öyrənilmək.

ВЫУЧИТЬ *сов.* 1. öyrənmək; **выучить наизусть** əzbər öyrənmək; 2. öyrətmək; 3. *тэс.* darsini vermək (cəzalandırmaq).

ВЫУЧИТЬСЯ *сов.* öyrənmək; **выучиться играть на скрипке** skripkada çalmağı öyrənmək.

ВЫУЧКА *сов.* 1. öyrənmə, öyrətmə; 2. təlim; 3. vərdiş, bacarıq, təcrübə.

ВЫХОД *м* 1. çıxma; çıxış; 2. qapı, yol; **стоять у выхода** yolda dayanmaq; **запасный выход** ehtiyat qapı; 3. qol (*dəmir yolunda*); 4. *тэс.* çarə, əlac, çıxış yolu; **другого выхода нет** başqa çarə yoxdur; **найти выход** çıxış yolu tapmaq; 5. hasilat, alınan məhsul; **выход зерна с гектара** hər hektardan alınan taxıl; \diamond **знать все ходы и выходы** hər yerinə (hər cəhətinə) bələd olmaq; **дать выход своему гневу** ürəyini boşaltmaq, hirsini soyutmaq, ağığını soyutmaq; **на выходе и на выходах** ikinci dərəcəli rol(lar)da, sözsüz rol(lar)da (*aktyor haqqında*).

ВЫЦВЕСТИ *сов.* solmaq, rəngi qaçmaq, ağarmaq, bozarmaq; **материя выцвела** parça soldu (bozardı).

ВЫЦВЕТАТЬ *несов.* bax **выцвести**.

ВЫЦВЕТИШИЙ *прич.* solmuş, rəngi qaçmış, bozarmış.

ВЫЧЕРКИВАНИЕ *ср* pozma, qaralma, silmə; pozulma, qaralanma, silinmə.

ВЫЧЕРКИВАТЬ *несов.* bax **вычеркнуть**.

ВЫЧЕРКИВАТЬСЯ *несов.* pozulmaq, qaralanmaq, silinmək, üstündən qələm çəkilmək.

ВЫЧЕРКНУТЬ *сов.* 1. pozmaq, qaralamaq, silmək, çıxartmaq; **вычеркнуть из списка** siyahıdan pozmaq (çıxartmaq); 2. *тэс.* ləğv etmək,

aradan qaldırmaq; **вычеркнуть из памяти** yadından çıxarmağa çalışmaq, fikrindən silmək; **вычеркнуть из своей жизни** unutmaq, üstündən qələm çəkmək.

ВЫЧИСЛЕНИЕ *ср* 1. hesab, hesabla(n)ma; 2. yekun.

ВЫЧИСЛИТЕЛЬ *м* 1. hesablayan, hesablayıcı; 2. hesablama maşını.

ВЫЧИСЛИТЕЛЬНЫЙ вычислитель *сöz. sif.* **вычислительная машина** hesablama maşını.

ВЫЧИСЛИТЬ *сов.* hesablamaq, hesablayıb tarmaq.

ВЫЧИСЛЯТЬ *несов.* bax **вычислить**.

ВЫЧИСЛЯТЬСЯ *несов.* hesablanmaq.

ВЫЧИСТИТЬ *сов.* 1. təmizləmək; 2. *тас.* çixartmaq.

ВЫЧИСТИТЬСЯ *сов.* təmizlənmək.

ВЫЧИТАТЬ *сов.* 1. oxumaq, oxuyub bilmək, oxuyub götürmək; 2. *мәтб.* oxuyub düzəltmək (*əlyazmasını*).

ВЫШЕ 1. *срав. ст. к высокий* və **высоко** daha yüksək, daha hündür, daha uca; 2. *нареч.* yuxarı, yuxarıya, yuxarıda; **смотри выше** yuxarıya bax.

ВЫШЕ... *мürəkkəb sözlərin* “yuxarıda”, “əvvəl”, “qabaq” *mənasında olan birinci tərkib hissəsi: məs.: вышеупомянутый* (yuxarıda adı çəkilən); **вышеуказанный** (yuxarıda göstərilmiş).

ВЫШЕИЗЛОЖЕННЫЙ *прил.* yuxarıda qeyd edilən, yuxarıda göstərilən.

ВЫШЕНАЗВАННЫЙ *прил.* yuxarıda göstərilən, yuxarıda adı çəkilən.

ВЫШЕПЕРЕЧИСЛЕННЫЙ *прил.* yuxarıda adı çəkilən, yuxarıda göstərilən.

ВЫЯВИТЬ *сов.* 1. üzə çıxartmaq, zahirə çıxartmaq, meydana çıxartmaq, aşkara çıxartmaq; **выявить недостатки в работе** işdə olan nöqsanları meydana çıxartmaq; 2. ifşa etmək, iç üzünü göstərmək; 3. göstərmək, bürüzə vermək; **выявить свой талант** öz istedadını göstərmək.

ВЫЯВИТЬСЯ *сов.* üzə çıxmaq, zahirə çıxmaq, meydana çıxmaq, aşkara çıxmaq, bürüzə çıxmaq, iç üzünü göstərmək.

ВЫЯЛЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. üzə çıxardılma, zahirə çıxardılma, aşkara çıxardılma, meydana çıxardılma; 2. aydınlaşdır(ıl)ma; 3. göstər(ıl)mə.

ВЫЯВЛЯТЬ *несов.* bax **выявить**.

ВЫЯВЛЯТЬСЯ *несов. I.* bax **выявиться**; 2. üzə çıxardılmaq, meydana çıxardılmaq; 3. aydınlaşdırılmaq.

ВЫЯСНЕНИЕ *ср* *мн. нет* aydınlaşdır(ıl)ma, aydın etmə (edilmə), müəyyənləşdir(ıl)mə.

ВЫЯСНИТЬ I *сов.* aydınlaşdırmaq, müəyyənləşdirmək; **выяснить положение** vəziyyəti aydınlaşdırmaq.

ВЫЯСНИТЬ II *сов. мәһ.* aydınlaşmaq, açılmaq (*hava*)

ВЫЯСНИТЬСЯ *сов.* aydınlaşmaq, bəlli olmaq, məlum olmaq, aydın olmaq; müəyyənləşmək

ВЫЯСНЯТЬ *несов.* bax **выяснить I.**

ВЫЯСНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **выясниться**; 2. aydınlaşdırılmaq.

ВЯЖУЩИЙ I *прил.* büzüsdürücü, büzücü; **вяжущие вещества** büzücü maddələr.

ВЯЖУЩИЙ II *прич.* toxuyan; **старушка вяжущая чулок** corab toxuyan qarı.

ВЯЗ *м* *бот.* qarağac.

ВЯЗКИЙ *прил.* 1. özlü, suvaşqan, yapışqan, qatı; **вязкая жидкость** özlü maye; 2. bataq.

ВЯЗКОСТЬ *ж* *мн. нет* özlülük, suvaşqanlıq, qatılıq, yapışqanlıq; **вязкость почвы** torpağın suvaşqanlığı.

ВЯЛО *нареч.* süst, cansız, ölüvay, key, həvəssiz (olaraq).

ВЯЛОСТЬ *ж* *мн. нет* süstlük, keylik, cansızlıq, ölüvaylıq, ətalət, kəsalət, həvəssizlik.

ВЯЛЫЙ *прил.* 1. süst, cansız, ölüvay, ətalətli, ləng, ağır tərənən, həvəssiz; 2. *köhn.* solmuş, solğun; **вялая зима** yumşaq qış.

Г

ГАБАРИТ *м* *xüs.* qabarit, görkəm, əndaza; **габаритные ворота** *d.y.* qabarit raması (*yükənlmiş dəmiryol vaqonlarının qabaritini yoxlamaq üçün çərçivə*).

ГАБИТУС *м* *biol. tib.* *habitus* zahiri görünüş.

ГАЗ *м* 1. *kim.* qaz; **ядовитый газ** zəhərli qaz; **удушливый газ** boğucu qaz; **отравляющий газ** zəhərləyici qaz; **гремучий газ** gurlayıcı qaz; 2. *только мн.* газы yel, hava (*qarından çıxan yel*);

дать газ *дан.* qaz vermək (*sürəti artırmaq*); **сбавить газ** *дан.* qazı azaltmaq (*sürəti azaltmaq*); **на полном газе (газу)** *дан.* ən böyük sürətlə, tam sürətlə.

ГАЗЕТА *ж* qəzet; **стенная газета** divar qəzeti; **одоячая газета** xəbərçi, sözgəzdiren (adam).

ГАЗЕТНЫЙ газета *сöz. sif.*; **газетные новости** qəzet yenilikləri.

ГАЗЕТЧИК *м* qəzetçi (1. qəzetsatan; 2. qəzet işçisi, jurnalist).

ГАЗЕТЧИЦА *ж* qəzetçi qadın (qız).

ГАЗИРОВАНИЕ *ср мн. нет* qazlandırma, qazlandırılma.

ГАЗИРОВАННЫЙ *прич.* qazlı; **газировавшие воды** qazlı sular.

ГАЗОБАЛЛОН *м* qaz balonu.

ГАЗООБМЕН *м мн. нет* *биол.* qaz mübadiləsi (orqanizmin oksigen alıb karbon qazı buraxması).

ГАЙМОРИТ *м тиб.* Haymorit (əlavə burun boşluğunda selikli qişanın iltihabı).

ГАЙМОРОВА **пóлость** *анат.* haymor boşluğu (burunun əlavə boşluqlarından biri).

ГАЛЛОЦИНАТОРНЫЙ **галлюцинация** *сöz. sif.*

ГАЛЛОЦИНАЦИЯ *ж* Hallyusinasiya; qarabasma, gözəgörünmə.

ГАЛЛОЦИНИРОВАТЬ *несов. тиб.* hal-yunasiyaya tutulmaq; qara basmaq, gözə görmək.

ГАЛОГЕН *бах* **галоид.**

ГАЛОГЕННЫЙ *бах* **галоидный.**

ГАЛОГЕНЫ *бах* **галоиды.**

ГАЛОИД *м* *хим.* haloid (kimyəvi element qrupu Cl₂, Fl₂, Y₂, Br₂)

ГАЛОИДИРОВАНИЕ *ср мн. нет* *хим.* hallloidləşdir(il)mə; halogenlə birləşdir(il)mə (üzvi birləşmələrin tərkibinə haloid daxil edilməsi).

ГАЛОИДНЫЙ *хим.* **галоид** *сöz. sif.;* **галоидные кислоты** haloid turşuları.

ГАЛОИДЫ *мн. (ед. галоид* *м)* *хим.* haloidlər (kimyəvi elementlər qrupu).

ГАЛЬВАНИЗАЦИЯ *ж мн. нет* *хüs.* qalvanizasiya (qalvanik cərəyanın müalicə məqsədilə tətbiqi).

ГАЛЬВАНОМЕТР *м* *fiz.* qalvanometr (qalvanik cərəyanı və ümumiyyətlə zəif elektrik cərəyanını ölçmək üçün cihaz).

ГАЛЬВАНОТЕРАПИЯ *ж* *тиб.* qalvonoterapiya (qalvanik cərəyanla müalicə).

ГАМЕТЫ *мн (ед. гамета* *ж)* *биол.* qametlər; cinsiyyyət hüceyrələri.

ГАММА I *ж* *гамма* (1. musiqidə: aralarında müəyyən münasibət olan həmahəng səslər sırası; 2. rəssamlıqda: rənglər arasında uyğunluq, ahəng).

ГАММА II *ж* *гамма* (yunan əlifbasının üçüncü hərfi); \diamond **гамма-лучи** *fiz.* *гамма* şüalar.

ГАНГЛИЙТ *м тиб.* qanqlit ((sinir düyünlərinin, (qanqlionlarının) iltihabı.))

ГАНГЛИЙ *м* *анат.* qanqlion (1. sinir düyünü;

ГАНГРЕНА *ж мн. нет* *тиб.* qanqrena (bədənin bir yerində toxumaların cürüməsi).

ГАНГРЕНОЗНЫЙ *прил. тиб.* qanqrenalı, qanqrenaya tutulmuş.

ГАРДЕНИЯ *ж* *бот.* qardeniya (həmişəyaşıl bəzək bitkisi)

ГАРДЕРОБ *м* qarderob (1. paltar şkaftı; 2. paltar saxlanılan yer; 3. bir adamın və ya ailənin bütün paltarları).

ГАРДЕРОБНАЯ *ж* qarderob otağı, paltar saxlanılan yer (ictimai binalarda).

ГАРДЕРОБЩИК *м* qarderobçu, paltarsaxlayan.

ГАРМАЛА *ж* *бот.* üzərlik.

ГАРМОНИЧЕСКИЙ **гармония** *сöz. sif.;* harmoniya prinsiplərinə əsaslanan; harmonik; 2. həmahəng, ahəngdar, uyğun, müvafiq, müntəzəm.

ГАРМОНИЧНО *нареч.* harmonik; həmahəng, uyğun, müntəzəm (surətdə),

ГАРМОНИЧНОСТЬ *ж* *мн. нет* ahəng, həmahənglik, uyğunluq, müntəzəmlik.

ГАРМОНИЧНЫЙ **гармония** *сöz. sif.;* həmahəng, ahəngdar, uyğun.

ГАРМОНИЯ *ж* harmoniya (1. *mus.* kompozisiyada akkordların düzgün qurulması üsullarından bəhs edən musiqi nəzəriyyəsi; 2. *ahəng, uyğunluq*); \diamond **гармония гласных** *dilç.* **бах сингармонизм.**

ГАРНИР *м* qarnir (ət və balıq xörəklərinə əlavə olunan bişmiş səbzəvat və s.); xuruş.

ГΑΣΤΡΙΤ *м тиб.* qastrit (mədə iltihabı, mədə katarı).

ГΑΣΤΡΙЧЕСКИЙ *тиб.* **гастрит** *сöz. sif.*

ГΑΣΤРОЭНТЕРИТ *м тиб.* qastroenterit (mədə və bağırsaq katarı; mədə və nazik bağırsaqların selikli qişasının iltihabı).

ГВОЗДИКА *ж* 1. *бот.* qərənfil; 2. *mixək.*

ГВОЗДЬ I *м (мн. гвозди)* *mix, mismar;* \diamond **и никаких гвоздей** *дан.* bəsdir! qurtardı! bitdi! vəssəlam! **гвоздем засеть** (сидеть) əl çəkməmək, başından çıxımamaq.

ГВОЗДЬ II *м* məğz, əsas, ən başlıca cəhət, ən əsas cəhət.

ГДЕ *нареч.* harada, hansı; \diamond **где бы то ни было** harada olursa olsun; **где-где** 1) *дан.* köhn. bəzi yerlərdə; 2) *inkar formada işlənilir:* haralarda, haraları; **где; где уж; где (уж) только** (inkar formada) çox yerdə, hər yerdə; haralarda, haraları; **где бы** əvəzinə; **где попало** **бах попасть.**

ГДЕ-ЛИБО, ГДЕ-НИБУДЬ *нареч.* bir yerdə, harda olsa.

ГДЕ-ТО *нареч.* harda isə, məlum olmayan bir yerdə.

ГЕЛИЙ *м* *хим.* helium (kimyəvi element).

ГЕЛИОФİZИКА *ж* *мн. нет* heliofizika, günəş fizikası (astrofizikanın günəşdəki fiziki hadisələri öyrənən şöbəsi).

ГЕЛИОФІЛЬНЫЙ *прил. бот.* işıqsevən, günəşsevən, kölgəsevmez; **гелиофильные растения** günəşsevən bitkilər.

ГЕЛИОФОБНЫЙ *прил. бот.* günəşdən qorxan, kölgəsevən; **гелиофобные растения** kölgəsevən bitkilər.

ГЕЛЬМИНТОЗЫ *мн. байт.* helmintozlar (*parazit qurdların insan və heyvanlarda əmələ gətirdiyi xəstəlik halları*).

ГЕЛЬМИНТОЛОГИЯ *ж мн. нет тиб.; байт.* helmintologiya (*parazit qurdları və bunların törətdiyi xəstəlikləri öyrənən elm*).

ГЕМАТОГЕН *м тиб.* hematogen (*qan artıran dərman*).

ГЕМАТОГЕННЫЙ *биол.* hematogen *сöz. sıf.;* qan əmələ gətirən, qandan əmələ gələn, qanla əlaqəsi olan.

ГЕМАТОЗОЙ *бах* гемопаразиты.

ГЕМАТОЛОГИЯ *ж мн. нет тиб.* hematologiya (*qanın tərkibini və xassəsini öyrənən elm*).

ГЕМАТОМА *ж тиб.* hematoma; qançır.

ГЕМОГЛОБИН *м физиол.* hemoqlobin (*qırmızı qan kürəciklərinin tərkibində olan və qana qırmızılıq verən maddə*).

ГЕМОПАРАЗИТЫ *мн. тиб., байт.* hemo-parazitlər, qan parazitləri (*insnaların və onurğalı heyvanların qanında olan parazitlər*).

ГЕМОРОИДАЛЬНЫЙ *геморрой* *сöz. sıf.;* геморроидальная шишка *тиб.* babasil şişi.

ГЕМОРОЙ *м тиб.* babasil.

ГЕМОРОЙНЫЙ *тиб.* геморрой *сöz. sıф.*

ГЕМОСТАЗ *м тиб., байт.* hemostaz (*qazn axmasını kəsilməsi*).

ГЕМОТЕРАПИЯ *ж тиб.* hemotripsiya (*qanla, qan köçürmə yolu ilə müalicə*).

ГЕМОФИЛИЯ *ж мн. нет тиб.* hemofiliya (*qanın kəsilməməsi*).

ГЕНЕАЛОГИЧЕСКИЙ *генеалогия* *сöz. sıф.;* генеалогическая таблица *genealogiya* *сədvəli (nəsil cədvəli)*.

ГЕНЕАЛОГИЯ *ж* genealogiya (*1. nəsil tarixi; 2. nəsil şəcərəsini öyrənən elm*).

ГЕНЕЗИС *м фəлс.* genezis (*əmələ gəlmə, mənşə, törəmə*).

ГЕНЕРАЛИЗАЦИЯ *ж* 1. ümumiləşdirmə, ümumiləşdirilmə; 2. yuyma, yayılma.

ГЕНЕРАЛИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. ümumiləşdirmək; 2. yuymaq.

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ *прил.* 1. baş, əsas, ümumi; **генеральная линия партии** *partiyanın baş xətti;* **генеральный план города** *şəhərin əsas (ümumi) planı;* **генеральная репетиция** *axırncı repetsiya;* **генеральное сражение** *qəti (həllədic) vuruşma;* **генеральная карта** *ümumi xəritə;* **генеральный штаб** *baş qərargah.*

ГЕНЕТИК *м* genetik, genetika *mütəxəssisi.*

ГЕНЕТИКА *ж биол.* genetika (*biologiyada: orqanizmlərin inkişafını, irsiyyət hadisələrini və onun dəyişkənliyini tədqiq edən sahə*).

ГЕНЕТИЧЕСКИЙ I *генетика* *сöz. sıф.* *генетическая теория* *genetika nəzəriyyəsi.*

ГЕНЕТИЧЕСКИЙ II *генезис* *сöz. sıф.;* genetik; *bir şeyin mənşəyini tədqiq edən;*

генетический метод *genezis* *metodu;* **генетическая минералогия** *genetik mineralogiya (mineralların mənşəyindən bəhs edən elm).*

ГЕНИАЛЬНО *нареч.* dahiyənə (*surətdə*).

ГЕНИАЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* 1. dahilik; 2. dahiyənəlik.

ГЕНИАЛЬНЫЙ *прил.* 1. dahi; **гениальный поэт** *dahi şair;* 2. dahiyənə; **гениальное произведение** *dahiyənə əsər;* **гениальная мысль** *dahiyənə fikir.*

ГЕНИЙ *м* 1. dahi; 2. düha, zəka; **литературный гений** *Толстого* *Tolstoyun ədəbi dühası;* 3. Qədim Roma əsətirində; *iblis, cin, pəri;* 4. *məc.* təmsal, təcəssüm, nümunə; **добрый гений** *xeyrxah adam, xeyrxah;* **алой гений** *şər adam, şər.*

ГЕОМЕТР *м* həndəsə alimi, həndəsə mütəxəssisi.

ГЕОМЕТРИЧЕСКИЙ *прил.* 1. həndəsi; **геометрические тела** *həndəsi cisimlər;* 2. xətlərdən, nöütlərdən, həndəsi şəkillərdən ibarət olan; **геометрический орнамент** *həndəsi naxış (bözək, haşiyə).*

ГЕОМЕТРИЯ *ж мн. нет* həndəsə.

ГЕОМОРФОЛОГИЯ *ж мн. нет* geomorfologiya (*coğrafiyanın Yer səthinin formasını, Yer-in xarici görünüşünü, onun əmələ gəlməsini və inkişafını öyrənən hissəsi*).

ГЕОФИЗИКА *ж мн. нет* geofizika (*Yer kürəsinin fiziki xassələrindən və onda baş verən fiziki hadisələrdən bəhs edən elm*).

ГЕОХИМИЯ *ж мн. нет* geokimya (*Yer qatlarının kimyəvi tərkibi haqqında elm*).

ГЕРКУЛЕС I *м* Herkules (*1. qədim yunanlarda: əfsanəvi pəhləvan;* 2. *astr. bürc adı*).

ГЕРКУЛЕС II *м* hercules (*yuşaf yarması*).

ГЕРМАФРОДИТ *м* hermafrodit, xonça. **ГЕРМАФРОДИТИЗМ** *м мн. нет* hermafroditizm, xonçalıq (*insanda ya heyvanda həm erkəklilik, həm dişilik əlamətlərinin olması*).

ГИБЕЛЬ I *ж мн. нет* tələf olma, məhv olma, həlak olma; zay olma, puç olma; fəlakət, ölüm; **быть (находиться) на краю гибели** *fəlakət (ölüm) qarşısında olmaq, tükədən asılı olmaq.*

ГИБЕЛЬ II *ж дан.* olduqca çox, son dərəcə çox, uğun-yuğun; **там гибель комаров** *orada olduqca çox ağcaqandan vardır.*

ГИБЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* məhvə məhkumluq, fəlakətlik, xətərlik.

ГИБЕЛЬНЫЙ *прил.* tələfedici, məhvədic, öldürücü, fəlakətli, təhlükəli, xətərli, faciəli.

ГИБКИЙ *прил.* 1. elastik, asanlıqla əyilə bilən, 2. iti, zirək, çevik, qıvrıq; 3. tezyuşan, tez uyğunlaşan, uyuşqan; 4. *məc.* mahir, usta, hiyləgər.

ГИБКОСТЬ *ж мн. нет* 1. elastiklik, asanlıqla əyilmə qabiliyyəti; 2. zirəklik, çeviklik; 3. uyuşqanlıq; 4. *məс.* mahirlik, ustalıq, hiyləgərlik.

ГИБЛЫЙ *прил.* 1. çox pis, heç bir şeyə yaramaz; 2. ümitsiz, batmış; \diamond **гиблое дело** səmərəsiz iş, ümitsiz iş.

ГИБНУТЬ *несов.* məhv olmaq, tələf olmaq, həlak olmaq, puç olmaq; heç olmaq; dağılmaq, viran olmaq, batıb getmək.

ГИБРИД *м биол.* hibrid, mələz (*iki müxtəlif cinsli növün və ya sortun cütləşdirilməsindən əmələ gələn heyvan və ya bitki*).

ГИБРИДИЗАЦИЯ *ж мн. нет* hibridləşdir(il)mə, mələzləşdir(il)mə (*müxtəlif cinslərin cütləşdirilməsi*).

ГИБРИДНЫЙ *прил.* hibrid, hibridləşmiş; hibridləşdirmə (mələzləşdirmə) nəticəsində alınan; **гибридное потомство** hibrid nəsil.

ГИГАНТ *м* gıqant, nəhəng.

ГИГАНТИЗМ *м тиб.* gıqantlıq, nəhənglik.

ГИГАНТСКИЙ **гигант** *сöz. sıf.;* nəhəng, çox böyük; **гигантская машина** nəhəng maşın; \diamond **идти вперед гигантскими шагами** iri addımlarla irəliləmək; **гигантские успехи** çox böyük müvəffəqiyyətlər.

ГИГИЕНА *ж мн. нет* gigiyena (*1. sağlamlığı qoruma şəraiti və tədbirləri haqqında elm; 2. səhiyyə tədbirləri*).

ГИГИЕНИСТ *м* gigiyena mütəxəssisi.

ГИГИЕНИЧЕСКИЙ **гигиена** *сöz. sıf.* gigiyenaya əsaslanan; **гигиенические меры** gigiyena (səhiyyə) tədbirləri.

ГИГИЕНИЧНОСТЬ *ж мн. нет* gigiyena (səhiyyə) tələblərinə uyğunluq.

ГИГИЕНИЧНЫЙ *прил.* gigiyena (səhiyyə) tələblərinə uyğun; **гигиенические условия** gigiyena (səhiyyə) tələblərinə uyğun şərait.

ГИДРАТ *м kim.* hidrat (*bəsit və mürəkkəb kimyəvi maddələrin su ilə birləşməsindən alınan məhsul*).

ГИДРИДЫ *мн. (ед. гидрид м) kim.* hidridlər (*hidrogenli metallar, metalların hidrogen birləşmələri*).

ГИДРО... *mürəkkəb sözlərin "su" mənasında olan birinci tərkib hissəsi; məс.: qidroaviasiya, qidroqrafiya, qidroloqiya.*

ГИДРОФИТЫ *мн. bot.* hidrofitlər (*su bitkiləri*).

ГИДРОФОБИЯ *ж мн. нет тиб.* hidrofobiya, quduzluq.

ГИДРОХИМИЯ *ж* hidrokimiya (*suyun kimyəvi tərkibinin öyrənmə elm*).

ГИМЕН, ГИМЕНЕЙ *м мн. нет köhn.* Himeney (*1. qədim Yunanıstanda nıgah allahı; 2. qədim Yunanıstanda toy mahnısı*); \diamond **узы Гименя** evlənmə, nıgah.

ГИМН *м* himn (*1. dövlətin və ya sinfin birlik simvolu kimi qəbul edilmiş təntənəli marş, nəğmə; 2. köhn. mədhıyyə*).

ГИМНАЗИСТ *м köhn.* gimnazist, gimnaziya şagirdi.

ГИМНАЗИСТКА *ж* gimnazistka; gimnaziya talibəsi.

ГИМНАЗИЯ *ж инq. əв.* gimnaziya (*orta məktəb*).

ГИМНАСТ *м* gymnast (*gimnastikada mahir olan adam*).

ГИМНАСТИКА *ж мн. нет* gimnastika.

ГИМНАСТИЧЕСКИЙ **гимнастика** *сöz. sıf.;* **гимнастический зал** gimnastika zalı.

ГИМНАСТКА *ж* gimnaast qadın (qız).

ГИНЕКОЛОГ *м тиб.* ginekoloq (*qadın xəstəlikləri mütəxəssisi*).

ГИНЕКОЛОГИЧЕСКИЙ *тиб.* **гинекология** *сöz. sıf.;* ginekoloji; **гинекологическая операция** ginekoloji operasiya.

ГИНЕКОЛОГИЯ *ж мн. нет тиб.* ginekologiya (*qadın xəstəliklərindən və onların müalicə üsullarından bəhs edən elm*).

ГИПЕРЕМИЯ *ж мн. нет тиб.* hiperemiya (*bədənin bəzi hissələrində damarların həddən artıq qanla dolması*).

ГИПЕРТОНИК *м* hipertonik (*hipertoniyalı adam*).

ГИПЕРТОНИЧЕСКИЙ *прил. тиб.* **гипертония** *сöz. sıf.;* **гипертоническая болезнь** hipertoniya xəstəliyi.

ГИПЕРТОНИЯ *ж мн. нет тиб.* hipertoniya (*yükək qan təzyiqi xəstəliyi*).

ГИПЕРТРОФИРОВАННЫЙ *прич. тиб.* hipertrofiyaya tutulmuş (*həddən artıq böyümüş*).

ГИПЕРТРОФИРОВАТЬСЯ *сов. и несов. тиб.* hipertrofiyaya tutulmaq (*həddən artıq böyümək*).

ГИПЕРТРОФИЯ *ж мн. нет тиб.* hipertrofiya (*bədənin hər hansı bir orqanının həddən artıq böyüməsi*).

ГИПНОЗ *м мн. нет* hipnoz (*1. iradə təsir vasitəsilə süni surətdə yatırılan adamın halı; 2. iradə vasitəsilə bu cür təsir etmə üsulu*).

ГИПНОТИЗАЦИЯ *ж мн. нет* hipnoz etmə.

ГИПНОТИЗЁР *м* hipnozçu.

ГИПНОТИЗИРОВАНИЕ *ср* бах **гипнотизация**.

ГИПНОТИЗИРОВАТЬ *несов.* 1. hipnoz etmək; hipnoz vasitəsilə yatırmaq; 2. *məс.* öz iradəsinə tabe etmək.

ГИПНОТИЗИРОВАТЬСЯ *несов.* hipnoz edilmək; hipnoz təsirinə düşmək; hipnoz vasitəsilə yatırılmaq.

ГИПНОТИЗМ *м мн. нет* hipnotizm (*1. hipnoz elmi; 2. hipnoz hadisələri*).

ГИПНОТИЧЕСКИЙ **гипноз** *вə* **гипнотизм** *сöz. sıf.;* **гипнотические явления** hipnotizm

hadisələri; **гипнотический сеанс** hipnoz seansı (təcürbəsi).

ГИПОСТА́З *м* *tib.* hipostaz (*bədənin aşağı hissələrindəki kapilyar damarlarda və uzun müddət yatmış xəstələrin ağıciyərlərində qan durğunluğu*).

ГИПОСУЛЬФІ́Т *м* *kim.* hiposulfıt (*fotoqrafiyada, kağız, boyaq və s. istehsalında işlənən maddə*).

ГИПОТО́НИЯ *ж* *tib.* hipotoniya; tonusun azalması (*1. qan təzyiqinin azalması; 2. göz almasında təzyiqin azalması*).

ГИПОТРОФІ́Я *ж* *tib.* hipotrofiya (*bədən orqanı həcminin azalması*).

ГИПÓФИЗ *м* *anat.* hipofiz (*orqanizmin böyüməsinə və inkişafına təsir göstərən daxili sekresiya vəzisi*).

ГИПС *м* gıps (*1. ağ ya sarı rəngli mineral; 2. gıpsdən qayrılmış şeylər; 3. tib. gıpsdən qayrılmış sarğı*).

ГИПСОВА́НИЕ *ср* *xüs.* 1. gıpsləmə; 2. *k.t.* gıpslə gübrələmə; 3. *tib.* gıpsə salma; 4. gıps qatma.

ГИПСОВА́ННЫЙ *прич.* *xüs.* 1. gıpslənmiş; 2. *k.t.* gıpslə gübrələnmiş; 3. *tib.* gıpsə salınmış; 4. gıps qatılmış.

ГИПСОВЫ́Й *гипс* *söz. sif.*; gıpsdən hazırlanmış; *гипсовая повязка* gıps sarğı.

ГЛАВ ... *mürəkkəb sözlərin* “baş”, “baş idarə” *mənasında olan birinci tərkib hissəsi; məs.: главврач* (baş həkim); *главншиппром* (baş yeyinti sənayesi idarəsi).

ГЛАВА́ I *ж* (*мн. главы*) 1. *köhn.* baş; başlıq *məc.* tərə (*dağda, qayda və s.*); 3. başçı, rəis; böyük, rəhbər; 4. günbəz, qübbə, minarə; \diamond **поставить во главу угла** əsas (ən mühüm) hesab etmək; **главу приклонить** bax **приклонить**; **во главе кого, чего** başda, öndə, birinci yerdə; **во главе с кем...** rəhbərliyi altında, başçılığı ilə.

ГЛАВА́ *ж* *fəsil (kitabda)*.

ГЛАВВРА́Ч *м* (*главный врач*) baş həkim, baş doktor.

ГЛАВНЫЙ *прил.* baş, əsas, başlıca, vacib; ən mühüm, ən zəruri, ən birinci; \diamond **главная квартира** baş qərərgah; **главное предложение** *qram.* baş cümlə; **главная книга** *bux.* baş dəftər; **главным образом** başlıca olaraq, əsasən.

...**ГЛАВЫ́Й** *mürəkkəb sözlərin* “başlı”, “təpəli”, “günbəzli” *mənasında olan ikinci tərkib hissəsi; məs. трехглавый* (üçbaşlı, üçgünbəzli).

ГЛАДКИЙ *прил.* 1. hamar, hamarlanmış; düz; **гладкая кожа** hamar dəri; **гладкая дорога** düz (hamar) yol; 2. saya; **гладкая материя** saya parça; 3. *məc.* səlis, rəvan; **гладкий слог** səlis üslub; 4. *məc.* rahat, sakit; 5. *dan.* kök; \diamond **взятки гладки** *с кого* heç bir şey ala bilməzsən; almalı şey yoxdur, bir şey çıxmayacaq.

ГЛА́ДКО *нареч.* 1. hamar, düz; 2. rəvan (bir surətdə), səlis (bir surətdə); 3. *məc.* sakit, rahat.

ГЛА́ДКОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. hamarlıq, düzlük; 2. sayalıq; 3. *məc.* rəvanlıq, səlislik; 4. *məc.* sakitlik, rahatlıq.

ГЛАЗ *м* (*мн. глаза*) göz; \diamond **хоть глаза выколи** göz-gözü görmür; **на глаз** gözyarı; **говорить в глаза** gözünün içinə demək, üzünə demək; **глядеть во все глаза**; **глядеть в оба глаза** dörd gözlə baxmaq; **диqqətlə baxmaq**; **говорить за глаза** dalınca danışmaq, qeybət etmək; **открыть глаза** (*кому-н.*) gözünü açmaq, ayılmaq; (*идти*) куда глаза глядят baş götürüb getmək; **не показываться на глаза** (*кому-н.*) ...gözünə görünməmək; **отвести глаза** (*кому-н.*) ...gözünə pərdə salmaq; **закрывать глаза** (*на что-н.*) göz yummaq; **с глазу на глаз** üz-üzə, qabaq-qabağa; **на глазах** (*чьих-н.*) ...gözü qabağında; **в глазах** ...nəzərinde, ...gözündə; **на глаза** *чи* rəyinə görə, təsəvvürə görə, fikrinə görə; **вороний глаз** bax **вороний**; **дурной глаз** pis göz, bəd nəzər; **вооруженным глазом** bax **вооруженный**; **невооруженным глазом** bax **невооруженный**; **простым глазом** bax **простой**; **с безумных глаз** *dan.* ağılı itirmiş halda, ağılı başından çıxmış halda; **с пьняных глаз** *dan.* sərxoş halda, kefli vəziyyətdə, kefli-kefli; **с какими глазами** появиться (**показаться**) *куда* nə üzlə, utanmazsanmı; **глаза бы** (**мои**) **не смотрели** (**не глядели**) *на кого, что*; **глаза бы** (**мои**) **не видали** *кого-чего* zəhləm gedir, ağırdır, kaş görməyəydim; **глаза горят** *на что* ...həsərəndədir, ...arzusunadır; **глаза на лоб лезут** *dan.* gözləri kəlləsinə çıxdı (*heyərdən*); **глаза на мокром месте** bax **мокрый**; **глаза разбежались** bax **разбежаться**; **глаза слипаются** bax **слипаться**; **глаз не казать** bax **казать**; **глаз не показывать** bax **показывать**; **глазом не моргнуть** bax **моргнуть**; **вскинуть глаза** (**глазами**) bax **вскинуть**; **выплакать** (**все**) **глаза** bax **выплакать**; **высмотреть глаза** bax **высмотреть**; **делать большие глаза**; **смотреть большими глазами** təəccüblənmək; **гөzləri bərelə qalmaq**; **замазать глаза** bax **замазать**; **запустить глаза** bax **запустить**; **колоть глаза** bax **колоть**; **мозолить глаза** bax **мозолить**; **проглядеть глаза** bax **проглядеть**; **продрать глаза** bax **продрать**; **проплакать глаза** bax **проплакать**; **просмотреть глаза** bax **просмотреть**; **пялить глаза** bax **пялить**; **есть глазами** bax **ест**; **играть глазами** bax **играть**; **измерить глазами** bax **измерить**; **искать глазами** bax **искать**; **пожирать глазами** bax **пожирать**; **стрелять глазами** bax **стрелять**; **беречь пуще глаза** bax **пуще**; **бить в глаза** bax **бить**; **бросаться в глаза** bax **бросаться**; **вырасти в глазах** *чьих* bax **вырасти**; **глядеть смерти** (**опасности, гибели**) **в глаза** bax

глядеть; лезть в глаза (на глаза) бах лезть; смотреть (глядеть) в глаза кому yaltaqlanmaq, yaranmağa çalışmaq; смотреть (глядеть) прямо (смело) в глаза чему qorxmamaq, mərdlik göstərmək; смотреть (глядеть) на что чьими глазами ..gözü ilə baxmaq, öz fikri olmamaq; тыкать в глаза бах тыкать; в глаза не видать кого üzünü görməmək; в глазах двоит бах двоить; в глазах двоится бах двоиться; в глазах зеленеет бах зеленеть; в глазах рябит бах рябить; в глазах темнеет бах темнеть; из глаз (скрыться, исчезнуть, пропасть) gözdən itmək, yox olmaq; как бельмо на глазу бах бельмо; куда ни кинь глазом hər yerdə, hara baxırsansa; насколько хватает глаз; куда достает глаз göz gördükdə; не в бровь, а (прямо) в глаз бах бровь; не верить своим глазам бах верить; не знать, куда глаза деть бах деть; не сводить глаз бах сводить; не спускать глаз бах спускать; не успеть глазом мигнуть бах мигнуть; не успеть глазом моргнуть бах моргнуть; ни аза в глаза не зная (не понимать) бах аз; с глаз долой rədd ol! itil!; с глазу на глаз təklidə, təkbətək.

ГЛАЗАСТЫЙ *прил.* 1. irigöz, irigözlü; 2. iti-göz, diqqətli, uzaqgörən; 3. irigüllü, irinaxışlı (*parça*).

ГЛАЗЁНКИ *ед. нет* глаз *сöz. kiç.*

ГЛАЗНИК *м* göz həkimi.

ГЛАЗНИЦА *же anat.* göz yuvası.

ГЛАЗНИЧНЫЙ *прил.* göz yuvası –i(-1).

ГЛАЗНО́Й *глаз söz. sıf.; глазной врач* göz həkimi.

ГЛАЗО́К *м (мн. глазки́)* 1. gözçük; 2. dəlik, deşik, göz (*qarıda və s.-də*); \diamond **взглянуть одним глазком** gözucu baxmaq, ötəri baxmaq; **аниотины глазки** alabəzək bənövşə; **на глазок** gözəyarı, təxminən; **строить (делать) глазки** qəməzə satmaq, naz-qəməzə ilə baxmaq.

ГЛАЗОМЁР *м мн. нет* gözəyarı; gözəyarı ölçmə.

ГЛАЗОМЁРНЫЙ *глазомер söz. sıf.; gözəyarı; глазомерное определение расстояния* məsafəni gözəyarı təyin etmə.

ГЛАУКО́МА *же tib.* qlaukoma (*göz xəstəliyi*).

ГЛИЦЕРИ́Н *м мн. нет* kim. qliserin.

ГЛИЦЕРИ́НОВЫЙ *глицерин söz. sıf.; qliserinli; глицериновое мыло* qliserinli sabun.

ГЛОТА́НИЕ *ср* udma.

ГЛОТА́ТЕЛЬНЫЙ *прил.* udma –i(-1); **глотательный процесс** udma prosesi.

ГЛОТА́ТЬ *несов.* 1. udmaq; 2. udqunmaq; 3. *тэс.* çox və əlinə düşəni oxumaq; \diamond **глотать воздух** ağzi ilə hava udmaq; **глотать слезы** ağlamağını saxlamaq; **глотать слова** sözləri yemək (*aydın danışmaq*); **глотать спонки** ağzının suyu axmaq.

ГЛО́ТКА *же* 1. *anat.* udlaq, hulqum; 2. boğaz; \diamond **драть глотку** boğazını yırtmaq, bağırmaq; **во всю глотку (орать, кричать, петь)** boğazını yırtmaq, bar-bar bağırmaq, böyürmək; **заткнуть кому глотку** бах заткнуть; **взять (брать) за глотку** məcbur etmək, boğazına çökmək.

ГЛОТНУ́ТЬ *однокр.* бах глотать.

ГЛОТО́К *м* 1. udum, qurtum, içim; 2. bir udum, bir qurtum, bir içim.

ГЛО́ХНУТЬ *несов.* 1. kar olmaq, karlaşmaq, qulağı batmaq; 2. səsi kəsilmək; 2. əlaq basmaq, qurumaq, solmaq, boğulmaq; 4. *тэс.* viran qalmaq, xarabazara çevrilmək; ölgünləşmək.

ГЛУ́БЖЕ *срав. ст. к глубокий и глубоко* daha dərin, dərinçə; dərindən.

ГЛУБИ́НА *же* 1. dərinlik; 2. iç, içəri, ən içəri hissə; \diamond **в глубине веков** uzaq keçmişdə, qədimdə; **от глубины души** ürəkdən, səmimi; **до глубины души** son dərəcə, olduqca, çox; **в глубины души (сердца)** ürəyində.

ГЛУБО́КИЙ *прил.* 1. dərin; 2. *тэс.* gizli; \diamond **глубокая ночь** gecədən xəyli keçmiş; **глубокая осень** payızın axırları; **глубокий взгляд (взор)** mənalı baxış; **глубокие глаза** 1) mənalı, ciddi gözlər; 2) qara gözlər; **глубокий голос** dəşdən gələn səs; **глубокая печать** *poliqr.* dərin çap; **глубокий поклон** dərin ehtiram, təzim; **глубокий старик** çox qoca, lap qoca, pirani qoca.

ГЛУБОКО́ *нареч.* dərin.

ГЛУБОКОМЫ́СЛЕННО *нареч.* dərin, dərin mənalı, ciddi.

ГЛУБОКОМЫ́СЛЕННЫЙ *прил.* 1. dərin, dərin düşüncəli, dərin fikirli; ciddi; 2. dərin mənalı, dərin məzmunlu, hikmətli.

ГЛУБОКОМЫ́СЛИЕ *ср мн. нет* dərinlik, dərin düşünmə, dərin məna; ciddilik.

ГЛУ́ХО *в знач. сказ.* səssizlikdir, səs yoxdur, sakitlikdir; 2. *нареч.* *дан.* kip, bərk-bərk, çox sıx, möhkəm.

ГЛУХОВА́ТЫЙ *прил.* kartəhər, ağır eşidən.

ГЛУХО́Й *прил.* 1. kar; 2. boğuş; **глухой голос** boğuş səs; 3. *тэс.* sakit, səssiz-səmirsiz, xəlvət, adamsız; **глухая улица** xəlvət küçə; 4. *тэс.* uzaq, ucqar; əldən-ayaqdan uzaq; **глухая провинция** uzaq (ucqar) əyalət; 5. *bütöv (pəncərəsiz, qarısız);* **глухая стена** bütöv divar; \diamond **глухая крапива** *bot.* dalaamaz gicitkan; **глухой согласный** *dilç.* kar samit; **глухое время, глухая пора** durğunluq dövrü, tənəzzül dövrü; **глухая дверь, глухое окно** yalançı qarı (*pəncərə*).

ГЛУХОНЕМО́Й *прил.* lal-kar.

ГЛУХОТА́ *же мн. нет* 1. karlıq; 2. *тэс.* daşürəklilik, rəhmsizlik, sərtlik.

ГЛЮКО́ЗА *же* kim. qlükoza (*üzüm şəkəri*).

ГЛЯДЕ́ТЬ *несов.* 1. baxmaq; 2. görünmək, görsənmək; **из-за тучи** глядела луна buludun dalından ay görünürdü; 3. nəzər yetirmək, göz

yetirmək, göz-qulaq olmaq, baxmaq; **глядеть за детьми** uşaqlara göz-qulaq olmaq (baxmaq); 4. *dan.* gözü ilə axtarmaq; **♦ того и гляди** ehtimal ki, yaqın ki, qorx ki, bir də gördün ki, ola bilər; **того и гляди дождь пойдет** ehtimal ki (ola bilər) yağış yağsın; **глядеть сквозь пальцы** barmaqarası baxmaq; **смотреть (глядеть) в глаза кому** bax göz; **глядеть во все глаза;** **глядеть в оба глаза** bax göz; **глядеть в зубы кому** bax зуб; **глядеть в гроб (могилу)** bir ayağı qəbirdə olmaq; **глядеть вон** gözü bayıra baxmaq; qaçmağa, əkilməyə çalışmaq; **глядеть косо на кого-что** bəyənmək, çər-çər baxmaq; **глядеть (смотреть) на что чьими глазами** bax göz; **глядеть не на что** baxılması bir şey yoxdur, yaxşı bir şey yoxdur; **глядеть (смотреть) прямо (смело) в глаза чему** bax göz; **глядеть смерти (опасности, гибели) в глаза** ölüm (təhlükə, fəlakət) qarşısında olmaq; **təhlükəni (ölümü) göz önündə tutmaq; глядя по кому-чему** ...baxaraq; *dan* (...dən) asılı olaraq; **глаза бы (мои) на гладели** bax göz; **как (будто, словно) в воду глядел** bax вода; **куда глаза, глядет (итти, брести, бежать) бax göz;** **на ночь глядя** gecə vaxtı, gecə gözü; **на свет не глядел бы** dünya gözümdə deyil.

ГНИЛОЙ *прил.* 1. çürük, iyimiş, qoxumuş, kiflənmiş; 2. iyli, qoxulu; 3. nəm, rütubətli; 4. *təc.* zərərli, sağlam olmayan, pozğun.

ГНИЛОСТНОСТЬ *жe* çürüklük, üfunətlilik.

ГНИЛОСТНЫЙ *прил.* 1. çürüdücü, çürüdən; 2. çürük, üfunətli, qoxulu; **гнилостный запах** çürük iy.

ГНИЛОСТЬ *жe* *мн. нет* çürüklük.

ГНИЛУШКА *жe* çürüntü (*çürük ağac parçası* və ya *çürümüş şey*).

ГНИЛЬ *жe* *мн. нет* 1. çürüntü, çürük şey; 2. kif, cəng.

ГНИЛЬЕ *ср* *сбир.* bax гниль 1-ci mənada.

ГНИТЬ *несов.* 1. çürümək; 2. *təc.* pozulmaq (*mənavi cəhətdən*); 3. irinləmək.

ГНОЕВИДНЫЙ *прил.* irinə bənzər, irin kimi.

ГНОЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. çürümə; 2. *təc.* dağılma, pozulma; 3. *tib.* irinləmə, çirk eləmə.

ГНОЕОТДЕЛЕНИЕ *ср* çirk gəlmə, irin gəlmə.

ГНОЕОТДЕЛИТЕЛЬНЫЙ *прил.* *tib.* irinləmə -i(-ı) **гноеотделительный процесс** irinləmə prosesi.

ГНОЕРОДНЫЙ *прил.* *tib.* irinlədici; **гноеродные бактерии** irinlədici bakteriyadır.

ГНОЕТОЧЕНИЕ *ср* *tib.* irin axma, irinləmə.

ГНОЕТОЧИВЫЙ *прил.* *tib.* irinverən, irinləyən.

ГНОИСТЫЙ *прил.* irinverən, irinli.

ГНОИТЬ *несов.* çürütmək, irinləmək.

ГНОИТЬСЯ *несов.* 1. irin vermək, irinləmək, çirk gəlmək; 2. çürüdülmək.

ГНОИЩЕ *ср* *köhn.* zibillik, zibilxana.

ГНОЙ *м* *мн. нет* irin, çirk.

ГНОЙНИК *м* 1. *tib.* irinlik; 2. *təc.* ocaq, mənəbə (*mənəfi mənada*).

ГНОЙНИЧОК *м* *гнойник* *söz. kiç.*

ГНОЙНЫЙ *гной* *söz. sif.*; irinli; **гнойная рана** irinli yara; **гнойное выделение** irin ifrazatı.

ГОВОРИТЬ *несов.* 1. danışmaq; **ребёнок ещё не говорит** uşaq hələ danışmır; 2. demək, söyləmək; **иначе говоря** başqa sözlə desək (*söyləsək*); 3. ifadə etmək, dəlalət etmək, sübut etmək, göstərmək; **о чём говорят эти факты?** bu faktlar nəyi göstərir? (nəyə dəlalət edir?) **♦ нечего говорит** aydındır, bəllidir; demək də artıqdır; **что и говорить** doğrudur, əlbəttə; **говорит само за себя** öz-özündən məlumdur, sübuta ehtiyac yoxdur; **собственно говоря** əslində, həqiqətdə; **говоря по правде** doğrusu; **говорить загадками** bax загадка; **говорить на разных языках** bir-birini başa düşməmək; **и не говори(те)!** daha demə(yin), əlbəttə, şübhəsiz; **в сущности** **говоря** bax **сущность**; **иначе говоря** başqa sözlə desək; **не говоря худого (дурного) слова** xətrinə dəymədən; **по сестини** **говоря** bax **сөвсць**; **что (как) ни говори** hər halda, ...baxmayaraq; **что вы говорите?!** Nə danışsınız (*heyrat ifadəsi*).

ГОВОРЛИВОСТЬ *жe* *мн. нет* söhbətçillik.

ГОВОРЛИВЫЙ *прил.* söhbətçil

ГОГЕЛЬ-МОГЕЛЬ *м* *мн. нет* qoqul-moqul (*şəkərlə çalınan yumurta sarısı*).

ГОГОЛЬ *м* *zool.* güləyənquşu; **♦ ходить гоголем** şik geyinmək, özünü göstərmək.

ГОД *(мн. годá, годы)* 1. il; 2. yaş; **ему тридцать два года** onun otuz iki yaşı var; **круглый год** il uzunlu; **без году неделя** bir neçə gün; **из года в год** ildən ilə; **высокосный год** bax **высокосный**; **звездный год** bax **звездный**; **тропический год** bax **тропический**; **войти в года** bax **войти**; **в годах** sinnli, yaşlı, ahıl; **год на год** не приходится il ilə oxşamır, gələcəyi bilmək çətindir; **год от году**; **год от года** ildən ilə, hər il.

ГОДАМИ *нареч.* 1. illərlə, illər uzunlu; 2. bəzi illər(də).

ГОДИЧНЫЙ *прил.* illik, birillik; **годовые курсы** birillik kurs; **♦ годовичные кольца (слои)** *bot. meşəç.* illik qatlar.

ГОДНОСТЬ *жe* *мн. нет* yararlıq, lazımlıq, gərəklilik; münasiblik.

ГОДНЫЙ *прил.* yararlı, lazımlı, gərəkli; münasib.

ГODOVÁЛЫЙ *прил.* 1. illik, birillik; 2. bıyaşlı, bıyaşar.

ГODOVÓЙ *прил.* illik, birillik.

ГODOVŞИНА *жe* ildönümü, illik.

ГОЛОВА *жe* (*мн. головы*) 1. baş; kəllə, təpə; 2. *təc.* başçı, rəhbər; **♦ в первую голову** əvvəl

başdan, birinci növbədə, hər şeydən əvvəl; **повесить голову** başını sallamaq, məyus olmaq, ruhdan düşmək; **ломать голову** baş sındırmaq; **разбить наголовку** darmadağın etmək, əzmək; **выдать с головой** xəyanət etmək, sirr vermək; **перять голову** özünü itirmək, başını itirmək; **поднять голову** baş qaldırmaq, cürətlənmək; **с головы до ног** təpədən durnağadək, başdan-ayağa; **с большой головы на здоровую** öz günahını başqasının üzünə yıxmaq, öz eybini başqalarına qoymaq (isnad etmək); **быть головой выше (кого)** ... çox yüksək olmaq; **отвечать головой** başı ilə cavab vermək; **с головы** hərdən, adambaşı; **очертя голову** bax **очертить**; **голова садовая** bax **садовый**; **голова идет кругом** bax **круж**; **вымыть (намылить) кому** голову aşının suyunu vermək, tənbeh etmək; **сложить голову** məhv olmaq, həlak olmaq; **выдать (себя) с головой** eybini, nöqsanını bürüzə vermək, üzə vermək; **заплатить головой** başı ilə cavab vermək; **отвечать (ручаться) головой за кого-что** başı ilə cavab vermək zəmin olmaq; **вбить (вколотить, забрать) себе в голову что** beyninə girmək, dediyindən əl çəkməmək; **выйти (вылететь, выскочить) из головы** unutmaq, yaddan çıxmaq, huşunda qalmamaq; **не выходить (не идти) из головы** fikrindən çıxmmaq; yadından çıxmmaq; **из головы вон** bax **вон I**; **без царя в голове** bax **царь I**; **голове давать на отсечение** başını vermək, zəmin olmaq; **(есть) голова на плечах** başı var, ağıllıdır; **как снег на голову** bax **снег**; **на свежую голову** (заниматься, делать) yorulmamış, təmiz başla (məşğul olmaq).

ГОЛОВКА *ж* **1.** голова *сöz. kiç. və oxş.* baş-çıq, başlıq; **2.** rəhbər, heyət, başda duranlar, başçılar; **3. мн.** головки çəkmə üzü.

ГОЛОВНЁВЫЙ *прил. к.т.* sürmə -i(-i); \diamond **головнёвые грибы** *bot.* sürmə göbələkləri.

ГОЛОВНО́Й **1.** голова *сöz. sif.*; **головная боль** bağı ağrısı; **2.** qabaqcıl, qabaqda gedən; **головной отряд** qabaqcıl dəstə; \diamond **головной голос** (регистр) *mus.* yüksək səs falset; **головной мозг** beyin.

ГОЛОВНЯ́ *ж* **1.** *к.т.* sürmə (*taxıl xəstəliyi*); **2.** köşöv.

Головокруже́ние *ср* başgicəllənmə, başgicəllənməsi.

Головокружи́тельный *прил.* başgicəllədən, başgicəlləndirən, başgicəlləndirici.

...**ГОЛОВЫ́Й** *mürəkkəb sözlərin* “başlı”, “baş” *mənasında olan ikinci tərkib hissəsi; məs.: двухголовый* (ikibaşlı); **белоголовый** (ağbaş).

ГОЛОД *м мн. нет* **1.** aclıq, ağ qalma; **2. т.эс.** qəhətlik, qıtlıq.

ГОЛОДА́НИЕ *ср мн. нет* ac qalma, aclıq çəkmə.

ГОЛОДА́ТЬ *несов.* ac qalmaq, aclıq çəkmək.

ГОЛОДА́ЮЩИЙ *прич.* **1.** ac, ac qalan, aclıq çəkən; **2. в знач. суиц.** aclıq elan edən dustaq, aclıq çəkən adam.

ГОЛОДНО **1.** *нареч.* ac; **2. в знач. сказ.** acdır(lar).

ГОЛОДНЫЙ *прил.* **1.** ac; **голодный волк** ac qurd; **на голодный желудок** acqarına; **2.** qıt, qəhət, məhsulsuz.

ГОЛОДО́ВКА *прил.* **1.** aclıq elanı (*məhbusun etiraz olaraq heç bir şey yeməsi*); **2.** aç qalma, aclıq çəkmə.

ГОЛОДРА́НЕЦ *м дан.* baldıracaq, lüt, səfil, dilənçi.

ГОЛОДУ́ХА: **с голодухи** acından, aclıqdan.

ГОЛОЛЕ́Д *м* bax **гололедица**.

ГОЛОЛЕ́ДИЦА *ж мн. нет* sırsıra; **бuz bağlama** (*yerin sürüşkən nazik buz təbəqəsi ilə örtüldüyü vaxt və bu cür yer*).

ГОЛОС *м (мн голоса)* **1.** səs, səda; **2. т.эс.** rəy, fikir; \diamond **голос совести** vicdan; **в один голос** birağızdan; **в голос;** **не своим голосом** (**кричать, плакать**) var gücü ilə (qışqırmaq, ağlamaq) **во весь голос** bərkədən; **с чужого голоса** **говорить** başqasının ağzından alıb demək, başqasını təkrar etmək.

ГОЛОСІ́НА *м дан.* güclü səs, kobud səs.

ГОЛОСІ́СТОСТЬ *ж мн. нет* gur səslilik, gurluq (*səsdə*).

ГОЛОСІ́СТЫЙ *прил.* **1.** gursəsli; səslı; **2.** xoşavaz.

ГО́ЛЫЙ *прил.* **1.** lüt, çıpaq, yalın, üryan; **голая скала** çıpaq qaya; **2. т.эс.** quru; **голые цифры** quru rəqəmlər; **3.** Xalis, qarışıqsız; \diamond **голый провод** açıq məfıl, izolyasiyasız məfıl; **голая сабля** (**шашка**) qımnından çıxarılmış qılınc; **голые стены** boş divarlar, boş otaq; **голыми руками** silahsız, boş əldə; **брати (взять) голыми руками** zəhmətsiz, əziyyətsiz əldə etmək; **гол как сокол** bax **сокол**.

ГОНОКО́КК *м tib.* qonokokk (*süzənək mikrobu*).

ГОНОКО́ККОВЫЙ *гонококк* *сöz. sif.*

ГОНОРÉЙНЫЙ *гонорея* *сöz. sif.*

ГОНОРÉЯ *ж мн. нет* *tib.* süzənək.

ГОРА́ЗДО *нареч.* daha, daha da; xeyli, çox, çox-çox; **в Баку гораздо теплее, чем в Москве** Bakı Moskvadan daha istidir.

ГОРБ **м** **1.** qoz, donqar (*beldə, burunda*); **2.** güvən, hörgüc (*dəvədə*); \diamond **своим горбом** (**жить, добывать**) öz əməyi ilə (yaşamaq, qazanmaq); **гнуть горб** bax **гнуть**; **испытать на своем (собственном) горбу** özü görmək, özü sınaqdan keçirmək.

ГОРБА́ТИТЬ *несов. дан.* bax **горбить**.

ГОРБА́ТОСТЬ *ж* **1.** qozbellik, donqarlıq; **2.** əyrilik, büküklük.

ГОРБАТЫЙ *прил.* 1. qozbel; 2. beli bükülmüş; 3. donqar; **горбатый нос** donqar burun; 4. çox əyilmiş.

ГОРБИНКА *ж* kiçik donqar.

ГОРБИТЬСЯ *несов.* belini bükmək, belini əymək; beli bükülmək.

ГОРБОК *горб* *сöz. kiç.*

ГОРБОНОСЫЙ *прил.* donqaburun.

ГОРБУН *м* qozbel, donqar (adam).

ГОРЕНИЕ *ср ми. нет* 1. yanma, alışma, od tutma; 2. *тэс.* parıldama, bərq vurma; 3. *тэс.* qızarma.

ГОРЕТЬ *несов.* 1. yanmaq, alışmaq, od tutmaq; 2. *тэс.* parıldamaq, bərq vurmaq; 3. *тэс.* qızarmaq, qırqırmızı olmaq; **лицо горит от мороза** üzü şaxtadan qızarıbdır; 4. *тэс.* xarab olmaq, çürümək (*qızmaq nəticəsində*); 5. *дан.* tez dağılmaq, yırtılmaq (*paltar, ayaqqabı*); **земля горит под ногами у кого** 1) bərk qaçır; 2) getmək, qaçmaq istəyir; **не горит** tələsmə, qiyamət deyil ki.

ГОРИЗОНТ *м* 1. üfüq; 2. *тэс.* görünüş, mənzərə; 3. *тэс.* məlumat, bilik dairəsi, bilik səviyyəsi; 4. *тэс.* imkan, şərait, vəziyyət; 5. səth, lay, qat, səviyyə; **появиться на чьем горизонте** görünmək, zahir olmaq; **исчезнуть с горизонта** itmək, yox olmaq.

ГОРИЗОНТАЛЬ *ж* 1. üfqi xətt; 2. horizontal (*топографiyada: eyni yüksəklikdə olan nöqtələri birləşdirən çiziqlər*).

ГОРИЗОНТАЛЬНО *нареч.* üfqi.

ГОРИЗОНТАЛЬНОСТЬ *ж ми. нет* üfqilik.

ГОРИЗОНТАЛЬНЫЙ *прил.* üfqi; **горизонтальная линия** üfqi xətt.

ГОРЙЛЛА *ж* qorilla (*insanaoxşar böyük meymun*).

ГОРЛО *ср* 1. boğaz; 2. hülqum, xirtək; **во всё горло** çox ucadan; **с ножом к горлу** çox təkidlə; **стать поперёк горла** tənğə gətirmək, zəhlə tökmək; **дыхательное горло** nəfəs borusu; **по горло** 1) adam boyu (dərinlik); boğazacan; 2) *тэс.* boğazacan, çox; **драть горло** bax **драть**; **заткнуть кому горло** bax **заткнуть**; **промочить горло** boğazını islatmaq (*azacıq içmək*); **слезы (рыдания) подступили к горлу** göz yaşları boğur, indicə ağlayacaq.

ГОРЛОВИК *м* boğaz həkimi; boğaz xəstəlikləri mütehəssisi.

ГОРЛОВИНА *ж* ağız, boğazlıq.

ГОРЛОВОЙ *горло* *сöz. сif.* **горловые болезни** boğaz xəstəlikləri.

ГОРМОН *м* *физиол.* hormon (*daxili sekresiya vəzilərinin qana buraxdığı maddə*).

ГОРМОНАЛЬНЫЙ *физиол.* **гормон** *сöz. сif.* **орган гормонального типа** hormonal tipli orqan.

ГОРОХ *м ми. нет* noxud; **как об стену (в стену, от стены) горох** elə bil divara dəyir, kar

etmir, qulağına girmir; **горохом сыпать (рассыпаться)** 1) danqıldamaq; 2) tez-tez danışmaq, dilotu yemək; **при царе горохе** *zar.* nuh əyyamında.

ГОРОШИНА *ж* noxud dənəsi.

ГОРОШИНКА *горошина* *сöz. kiç.*; noxud dənəciyi.

ГОРЬКИЙ *прил.* 1. acı; 2. fəlakətli, acınacaq, ağır; **горький, как полынь** acı zaqqum; **горькая истина** acı həqiqət; **горькие слёзы** acı göz yaşları; **горький смех** acı gülüş; **пить горькую** sərxoşluq etmək, əyyaşlıq etmək; **горький (горькая) пьяница** içki düşkünü, əyyaş; **горькая соль** işlətmə duzu; **горе горькое** dərd-bəla, ağır dərd; **горьким опытом прийти к чему** başı daşdan daşa dəymək; **горькие воды** mineral sular.

ГОРЯЧИЙ *прил.* 1. isti, qaynar; **горячая булка** isti bulka; **горячая вода** qaynar su; **горячее солнце** qızğın günəş; **горячий спор** qızğın mübahisə; 3. *тэс.* alovlu, atəşin, coşqun, hərarətli, ehtiraslı; **горячий привет** alovlu (atəşin) salam; **горячая любовь** coşqun məhəbbət; 4. *тэс.* şiddətli, çox güclü, dərin; **горячее желание** şiddətli arzu; 5. hirsli, tezalısqan, tez özündən çıxan, səbəbi; **горячий человек** tezqızısqan (tez özündən çıxan) adam; **по горячим следам** tez, o saat, isti-isti, gecikdirmədən; **горячая пора работы** işin qızğın çağı (vaxtı); **под горячую руку** hirsli vaxtda; **горячая кровь у кого** dəliqanlı, qızqın, coşqun; **горячие напитки** *дан.* spirtli içkilər.

ГОРЯЧИТЕЛЬНЫЙ *прил. köhn.* qızındırıcı, istilik artıran, hərarət artıran; **горячительные напитки** *köhn.* tünd spirtli içkilər.

ГОРЯЧИТЬ *несов.* hirsəndirmək, hiddətləndirmək, acıqlandırmaq.

ГОРЯЧИТЬСЯ *несов.* hirsənmək, hiddətlənmək, acıqlanmaq; özündən çıxmaq.

ГОРЯЧКА *ж* 1. qızdırma, isitmə; 2. həyəcan, qızısqma, azart; **родильная горячка** *tib.* zahı qızdırması; **пороть горячку** əlimyandı ilə iş görmək, çox tələsmək.

ГОРЯЧНОСТЬ *ж ми. нет* 1. həvəs, qızqınlıq, coşqunluq; 2. hiddət, səbəbilik.

ГОРЯЧО *нареч.* qızğın, alovlu, atəşin; hərarətə.

ГОРЯЩИЙ *прич.* yanan, od tutmuş, alışmış, yanar.

ГОСПИТАЛИЗАЦИЯ *ж ми. нет* hospitala (xəstəxanaya) yerləşdirmə (yerləşdirilmə).

ГОСПИТАЛИЗОВАННЫЙ *прич.* hospitala (xəstəxanaya) yerləşdirilmə.

ГОСПИТАЛИЗОВАТЬ *сов. и несев.* hospitala (xəstəxanaya) yerləşdirmək (*xəstəni*).

ГОСПИТАЛИЗОВАТЬСЯ *сов. и несев.* hospitala (xəstəxanaya) yerləşdirilmək.

ГОСПИТАЛЬ *м* hospital (*hərbi xəstəxana*).

ГОСПИТАЛЬНЫЙ госпиталь *söz. sif.*;
госпитальный врач hospital həkimi.

ГРАНИЦА *ж* 1. sərhəd, hüdud; государственная граница dövlət hüdudu (sərhədi); 2. *чаще мн.* hədd; **выйти из границ прилициия** ədəb dairəsindən çıxmaq, həddini aşmaq; **ставить границы** (*чему-н.*) hədd qoymaq, son qoymaq; \diamond **за границей** xaricdə, xarici ölkələrdə; **за границу** xarici ölkələrə; **из-за границы** xaricdən, xarici ölkələrdən.

ГРАНИЧИТЬ *несов.* 1. həmhüdud olmaq, həmsərhəd olmaq, yanaşı olmaq, qonşu olmaq; 2. *тас.* bir olmaq, bərabər olmaq; **его действие граничит с преступлением** onun hərəkəti cinayətə bərabərdir.

ГРАНУЛЁМА *ж* qranulema (*iltihab nəticəsində toxumada əmələ gələn düyün və ya qabarlar*).

ГРАНУЛІРОВАНИЕ *ср* dənəvərləşdirmə, xırdalama, dən-dən etmə.

ГРАНУЛІРОВАННЫЙ *прич.* dənəvərlənmiş, xırdalanmış, dən-dən edilmiş.

ГРАНУЛІРОВАТЬ *несов.* xırdalanmaq, dənəvərləşdirmək, dən-dən etmək.

ГРАНУЛІРОВАТЬСЯ *несов.* xırdalanmaq, dənəvərləşmək, dən-dən olmaq.

ГРАНУЛЯРНЫЙ *прил.* dənəvər, dənəli.

ГРАНУЛЯЦИОННЫЙ *tib.* грануляция *söz. sif.*; грануляционная ткань qranulyasiya toxuması.

ГРАНУЛЯЦИЯ *ж* qranulyasiya (*1. tib yaranın tədricən təzə toxumalarla örtülməsi, bitişməsi; 2. toxumların anormal bitişməsi; artıq əti; 3. astr. Günəş səthinin dənəvər görünməsi hadisəsi; 4. xırdalama, dənəvərləşdirmə, dən-dən etmə*).

ГРЭЙПФРУТ *м* bot. qreypprut (*sitruslar qrupundan subtropik meyvə ağacı*).

ГРЁЛКА *ж* 1. qrelka (*içinə isti su tökülüb bədənin ağrıyan yerinə qoyulan rezin qovbq və s.*); 2. qızdırıcı, isidici (cihaz).

ГРЕЧЬЯ *м* *мн. нет* bot. qarabaşaq.

ГРЕЧКА *ж* bax гречиха; \diamond в гречку, в гречке qonurxallı (at).

ГРЕЧНЕВЫЙ греча *söz. sif.*; qarabaşaqdan hazırlanmış; гречневая крупа qarabaşaq yarması; гречневая каша qarabaşaq sıyığı.

ГРИБНОЙ 1. гриб *söz. sif.*; грибно место göbələklik (*meşədə*); 2. göbələkdən hazırlanmış; грибной суп göbələk şorbası; \diamond грибной дождь çaqqal yağışı; **идёт грибной дождь** gün üzünü yuyur, çaqqal yağışı yağır, qurd doğur.

ГРИБОК *м* 1. гриб *söz. kiç.* göbələkcik; 2. göbələk şəklində qayırılmış şey; 3. *чаще мн. biol.* xırda göbələklər, göbələkciklər (*bitki orqanizmləri*).

ГРИПП *м* *tib.* qrip.

ГРИППОЗНЫЙ *tib.* 1. грипп *söz. sif.*; 2. qripli.

ГРОМКИЙ *прил.* 1. bərk, uca, gur, gurultulu (*səs*); 2. *тас.* məşhur, şöhrəti yayılmış, adı çıxmış; 3. gurultulu, təmtəraqlı; **громкие фразы** gurultulu sözlər (*təmtəraqlı ibarələr*)

ГРОМКО *нареч.* ucadan, bərkdən.

ГРОМКОГОЛОСЫЙ *прил.* ucasəsli, gursəsli.

ГРОМКОСТЬ *ж* *мн. нет* ucalıq, gurluq; **громкость звука** səsin ucalığı, səsin gurluğu.

ГРУ́БО *нареч.* kobud, qaba; kobudcasına, qabacasına; **ответить грубо** kobud (qaba) cavab vermək.

ГРУБОВАТЫЙ *прил.* qabatəhər, kobudtəhər; bir az kobud (qaba)

ГРУ́БОСТЬ *ж* qabalıq, kobudluq; sərtlik.

ГРУ́БЫЙ *прил.* 1. qaba, kobud; ədəbsiz, nəzakətsiz; **грубое отношение** qaba (kobud) rəftar; 2. sərt, cod; **грубое сукно** sərt (cod) mahud.

ГРУ́ДА *ж* uğın, qalaq, tora; qucaq.

ГРУДАСТЫЙ *прил.* iridöşlü, yekədöş.

ГРУДИ́НА *ж* 1. anat. döş sümüyü; 2. bax грудинка.

ГРУДИ́НКА *ж* *мн. нет* 1. döş əti; 2. döş ətindən hazırlanmış qızartma.

ГРУДНИ́ЦА *ж* *tib.* döşgəlmə (*xəstəlik*).

ГРУДНО́Й 1. грудь *söz. sif.*; грудная клетка döş qəfəsi; 2. südəməg; **грудной ребёнок** südəməg uşaq; \diamond **грудной голос** döşdən gələn səs; **грудная жаба** *tib.* bax жаба II.

ГРУДОБРЮШНО́Й *прил.*: грудобрюшная преграда anat. diafraqma (*döş boşluğunu qarın boşluğundan ayıran əzələ*).

ГРУ́ДЬ *ж* 1. anat. köks, sine; 2. qoyun; **на груди у матери** anasının qoynunda; 3. döş, əmçək, məmə; **дать грудь ребёнку** uşağa döş vermək (uşağı əmizdirmək); **отнять от груди** süddən kəsmək; \diamond **стоять (стать, встать) грудью** sinə gərmək, döş gərmək, köks gərmək; **грудь с грудью; грудь на грудь (биться, сражаться, сойтись)** əlbəyaxa, döş-döşə (vuruşmaq, gəlmək); **грудью проложить себе дорогу** mübarizə ilə, böyük zəhmətlə əldə etmək, özüne yol açmaq.

ГРУ́ШКА *ж* qrup, dəstə.

ГРУППИРОВАНИЕ *ср* qruplara bölmə (bölünmə); qruplaşdırılma; qruplara ayırma (ayrılma).

ГРУППИРОВА́ТЬ *несов.* 1. qruplara bölmək, qruplara ayırmaq; 2. qruplaşdırmaq, toplamaq.

ГРУППИРОВА́ТЬСЯ *несов.* 1. qruplaşdırılmaq, qruplara bölünmək, qruplara ayırmaq; 2. qruplaşmaq, toplanmaq.

ГРУПШОВО́Й группа *söz. sif.*; групповое занятие qrup məşğələsi.

ГРУСТИТЬ *несов.* qüssələnmək, qüssə çəkmək, qəm çəkmək, dərd çəkmək, kədərlənmək, həsrət çəkmək.

ГРУСТНО *нареч.* qəmgin-qəmgin, həzin-həzin, həsrətli, kədərlə; qüssəli, qəmli, kədərlə.

ГРУСТНЫЙ *прил.* 1. qüssəli, qəmli, kədərlə, dərdli; həsrətli, qəmgin, hüznü; həzin; **грустные глаза** qəmgin gözlər; **грустная песня** həzn mahnı; 2. *тэс.* pis, zəif; acınacaq; **грустный итог** acınacaq nəticə.

ГРУСТЬ *ж мн. нет* qüssə, qəm, kədər, dərd; hüzn; həsrət.

ГРУША *ж* 1. armud; 2. armud ağacı.

ГРУШЕВЫЙ *прил.* armudşəkilli, armudu.

ГРУШЕВЫЙ, ГРУШОВЫЙ 1. **груша** *сөз.* *сиф.*; **грушевый сад** armud bağı, armudluq; 2. armuddan hazırlanmış; **грушевое варенье** armud mürəbbəsi.

ГРУШЕОБРАЗНЫЙ *бах* грушевидный.

ГРЫЖА *ж* *тиб.* dəbəlik, yırtıq.

ГРЫЖЕВОЙ, ГРЫЖЕВЫЙ *грыжа* *сөз.* *сиф.*

ГРЯЗЕЛЕЧЕНИЕ *ср мн. нет* *тиб.* pəlçıqla müalicə.

ГРЯЗИ *ед. нет* *тиб.* pəlçıq, pəlçıq müalicəsi.

ГРЯЗЬ *ж* 1. pəlçıq, zığ, lil; 2. çirk, kir, zibil; 3. murdarlıq, natəmizlik; 4. *тэс.* pozğunluq, əxlaqsızlıq; 5. *тэс.* bataqlıq; **забрость (закидать) грязью, затоптать в грязь; смешать с грязью** böhtan atmaq, qara yaxmaq, ləkələmək; **местить грязь** pəlçıqda yerimək, pəlçıdı basa-basa yerimək; **не ударить лицом в грязь** *бах* *лицо*.

ГУБА I ж (мн. губы) *dodaq*; **молоко на губах не обсохло** ağızdan süd iyi gəlir; **кусать губы (себе)** *dodaqlarını* çeynəmək (*qəzəblənmək*);

надуть губы *бах* **надуть; не по губе (губам) что кому** *дан.* döşünə yatmır.

ГУБА II ж (мн. губы) *çoğr.* körfəz.

ГУБА III ж (мн. губы) *bot.* qov göbələyi (*ağac gövdəsində bitib ağacın çürüməsinə səbəb olan göbələk*).

ГУБАСТЫЙ *прил.* lökdodaq, yekədodaq, iri *dodaq*.

ГУБНОЙ *губа I* *сөз.* *сиф.*; **губные звуки** *qram.* *dodaq* səsləri.

ГУБОВИДНЫЙ *прил.* *dodağaoxşar, dodağabənzər.*

ГУБЧАТОСТЬ *ж мн. нет* məsaməlilik, deşik-deşiklik.

ГУБЧАТЫЙ *прил.* məsaməli, deşik-deşik.

ГУМАНИЗМ *м мн. нет* humanizm (*1. insanpərvərlik; 2. tar. renessans dövründə mütarəqqi ictimai və əbədi cərəyan*).

ГУМАНИТАРНЫЙ *прил.* humanitar, ictimai; **гуманитарные науки** humanitar (ictimai) elmlər (*fəlsəfə, tarix, filologiya və s.*).

ГУМАННО *нареч.* insanpərvərcəsinə, insaf, ədalətlə.

ГУМАННОСТЬ *ж мн. нет* insansevərlik, insanpərvərlik, insaniyyət; mürtüvvət, insaf.

ГУРАН *м* quran (*Sibir cüyürü*).

ГУРИЯ *ж* 1. huri (*Şərq əfsanələrində*); 2. *şair.* gözəl, dilbər, canan, mələk (*Şərq poeziyasında*).

ГУСТО *нареч.* 1. sıx, qatı, kəşif; 2. qalın; 3. *bolluca, bol.*

ГУСТОВОЛОСЫЙ *прил.* qalınsaç, qalınsaçlı.

ГУСТОЙ *прил.* 1. sıx, qalın; 2. qatı, qəliz, kəşif.

ГУСТОТА *ж мн. нет* 1. sıxlıq, qalınlıq; 2. qatlıq, qəlizlik, kəşiflik.

Д

ДА I част. 1. bəli, hə; **сегодня придете на занятие?** – **Да** *bu gün məşğələyə gələcəksinizmi?* – **Нә** (bəli); **хочешь есть?** – **Да** *yemək istəyirsənmi?* – **Нә** (bəli); 2. *doğrudan(mı)?* *yox-a?* *məgər?*; **Все сдали экзамены на отлично.** – **Да?** *hamı imtahanlarını əla verdi.* – **Doğrudan(mı)?** (*yox a?*); **Ай да...** *бах ай: Ну да! hə! yox bir! doğrudan(mı)? yox a!*

ДА част. *indiki və gələcək zaman fəllərinin əmr formaları ilə ifadə olunur.*

ДАВАТЬ *несов.* 1. *бах* *дать*; 2. *пов. накл.* *давай(те)* *gəl(in); давай* *пойдем* *в кино* *gəl* *kinoya* *gedək.*

ДАВЕШНИЙ *прил.* *дан.* *bayaqkı, bir az əvvəlki, bir az bundan qabaqkı.*

ДАВИТЬ *сов.* 1. əzmək, basmaq; *tapdalamaq; 2. тэс.* *sıxmaq, təzyiq* *etmək, zülm* *etmək; 3. boğmaq, лиса* *давит* *кур* *tülkü* *toyuqları* *boğur.*

ДАВИТЬСЯ *несов.* 1. özünü boğmaq, özünü asmaq; 2. boğulmaq, qəhrələnmək, boğazında qalmaq; **давиться от кашля** öskürəkdən boğulmaq; **давиться костью** boğazında sümük qalmaq.

ДАВЛЕНИЕ *ср* 1. təzyiq; 2. təzyiq *etmə, sıxışdırma, təzyiq göstərmə; 3. əzmə, basma.*

ДАВЛЕННЫЙ *прич.* 1. əzilmiş, sıxılmış; 2. basılmış, basılıb əzilmiş.

ДАВЛЕННЫЙ *прил.* 1. əzik; **давленные фрукты** əzik meyvələr; 2. boğulmuş; **давленные куры** boğulmuş *toyuqlar.*

ДАВНЕНЬКО *нареч.* *дан.* *çoxdan.*

ДАВНИЙ *прил.* çoxdankı, əvvəlki, köhnə; **давний случай** çoxdankı hadisə; **с давних пор** çoxdan bəri.

ДАВНИШНИЙ *прил.* çoxdankı, köhnə, qədim; **◇ давно бы так** əsəb oldu, əsəb elədi.

ДАВНО *нареч.* çoxdan, çoxdan bəri.

ДАВНОСТЬ *ж мн. нет* 1. köhnəlik, uzaqlıq; **давность события** hadisənin köhnəliyi; 2. tarix; **дело имеет десятилетнюю давность** məsələnin onillik tarixi vardır; 3. *hiq*, vaxt, müddət.

ДАЖЕ *част.* hətta, belə; ...da, ...də; **пришли все, даже старики** hamı, hətta qocalar da gəlmişlər; **тут даже сам врач** бəссилен burada həkimin özü də acızdır; **◇ даже и...** heç, hətta; **даже и не подумал** heç ağılıma da gəlməyibdir.

ДАЛЕЕ *нареч.* bax дальше; **◇ и так далее** (и т.д.) və iləaxır (və i.а.).

ДАЛЁКИЙ *прил.* 1. uzaq, iraq; **далёкий путь** uzaq yol; **далёкое прошлое** uzaq keçmiş; 2. *məc.* yad; **они друг другу далёкие люди** onlar birbirinə yaddırlar; 3. dərin ağıllı (*yalnız inkar hissəciyi* “ne” ilə işlənilir); **он не очень далёкий человек** o çox da dərin adam deyildir.

ДАЛЕКО, **ДАЛЁКО** *нареч.* 1. uzaq, uzaqda; 2. çox; **до дому ещё далеко** evə hələ çox qalıbdır; **◇ далеко за...** xeylı; **далеко за полночь** gecə yarısından xeylı keçmiş; **далеко не** heç də; **он далеко не трус** o heç də qorxaq deyildir; **далеко зайти** həddini aşmaq, cızığından çıxmaq; **далеко не уедешь** (не уйдешь) bir şey əldə etməz olmayacaqdır; **далеко пойти** irəli getmək, yüksəlmək, bəxti gətirmək; **далеко ходить** (искать) не нужно (не приходится) axtarmaq lazım deyil, uzağa getmək lazım deyil.

ДАЛЬНЕЙШИЙ *прил.* gələcək, sonrakı; **◇ в дальнейшем** 1) gələcəkdə; 2) bundan sonra; 3) aşağıda.

ДАЛЬНИЙ *прил.* uzaq; **дальний район** uzaq rayon; **дальний родственник** uzaq qohum; **◇ без дальних слов** artıq danışmadan, uzatmadan.

ДАЛЬНОВИДНОСТЬ *ж мн. нет* uzaq-görücülük, uzaqqörənlik.

ДАЛЬНОВИДНЫЙ *прил.* uzaqqörən, gələcəyi görən; tədbirli.

ДАЛЬНОЗОРКИЙ *прил.* 1. uzaqdan görən, uzağı yaxşı görən; 2. *məc.* uzaqqörən, tədbirli.

ДАЛЬНОЗОРКОСТЬ *ж мн. нет* 1. uzaqdan görmə; uzağı yaxşı görmə; 2. *məc.* uzaqqörənlik, tədbirlik.

ДАЛЬТОНИЗМ *м мн. нет tib.* daltonizm (*gözün bəzi rəngləri seçə bilməməsi*).

ДАЛЬТОНИК *м tib.* daltonik (*daltonizmi olan adam*).

ДАЛЬШЕ 1. *срав. ст.* к далёкий и далеко daha uzaq, daha uzaqda; **я живу дальше вас** mən sizdən daha uzaqda yaşayıram; 2. *нареч.* sonra, daha sonra; **а дальше что было?** sonra nə olmuşdur? 3. ardı, dalı; **пишите дальше** dalını yazın; 4. daha, artıq; **дальше терпеть не могу** (daha) dözə bilməgəm; **◇ дальше-больше**

getdikcə artır (qızıdır); **дальше** (ехать) некуда *dan.* bitdi, qurtardı, bəsdir, daha bəsdir; **дальше** (своего) носа не видеть **бах нос; не дальше как...**, не дальше чем elə bu vaxt (bu dəmdə, bu anda, bu yerdə, buradaca).

ДАМА *ж* 1. xanım; 2. qadın; 3. qız (*qumar kağızında*); **◇ дама сердца** *zar.* sevgili, canan; **классная дама** bax **классный**.

ДАМСКИЙ *дама* *söz. sıf.*; **дамский портной** qadın dərzisi; **◇ дамский угодник** *arvadbaz*, qadın düşgünü.

ДАННОСТЬ *ж* varlıq, mövcud olma.

ДАННЫЕ *мн. (ед. данная ж и данное ср)* 1. məlumat, rəqəmlər; **на основании полученных данных** alınmış məlumata (rəqəmlərə) əsasən; 2. əsas, sübut, dəlil; **для такого вывода нет никаких данных** belə bir nəticə çıxarmaq üçün heç bir əsas yoxdur; 3. *Keyfiyyət*, əlamət.

ДАННЫЙ 1. *прич.* verilmiş; 2. *прил.* bu, həmin, hazırkı, indiki, məlum, müəyyən, bəlli; **◇ данная** (величина) *riyaz.* verilmiş, verilən (kəmiyyət).

ДАНТИСТКА *ж* qadın diş həkimi.

ДАРВИНИЗМ *м мн. нет biol.* darvinizm (*bitki və heyvan növlərinin təbii seçmə yolu ilə törəməsi və inkişaf etməsi, habelə canlı təbiətin inkişaf qanunları haqqında nəzəriyyə*).

ДАРВИНИСТ *м* darvinist (*darvinizm tərəfdarı*).

ДАТА *ж* tarix (*məktub, sənəd və s.-də*); **поставить дату на письмо** məktubun tarixini qoymaq.

ДАТИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. tarix qoymaq; 2. tarixini müəyyən etmək (*hadisənin və s.-nin*).

ДАТИРОВКА *ж* tarixi qoyulma; tarix.

ДАТЬ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) vermək; **дать деньги** pul vermək; **дать дорогу** yol vermək; **дать обед** ziyafət vermək; **дать приказ** əmr vermək; **сколько дали за книгу?** kitabə nə qədər vermisiniz? **ему можно дать не больше сорока лет** ona qırx yaşdan artıq vermək olmaz; 2. vurmaq, çəkmək; **дать пощёчину** sillə vurmaq (çəkmək); 3. *пов. накл.* дай(те) qoy (qoyun, qoyunuz); **дай, я пройду** qoy mən keçim; **дайте ему говорить** qoyun(uz) danışsın; **◇ дать знать** bildirmək, xəbər vermək, hiss etdirmək; **дать понять** sezdirmək, anlatmaq, başa salmaq, işarə etmək; **дать звонок** zəng vurmaq; **дать клятву** and içmək; **дать отпор** 1) dəf etmək, qaytarmaq; 2) rədd etmək; rədd cavabı vermək; **дать тягу** qaçmaq, daban almaq, əkilmək; **дать маху** yarımaq, səhv etmək; **ни дать, ни взять** eynilə; (не) **дать в обиду** bax **обида**; qaytarmaq; **дать веру** inanmaq; **дать себе труд** zəhmət çəkmək, özüne zəhmət verib...; **я тебе** (те) *дам dan.* mən sənə göstərəm.

ДАТЬСЯ *сов.* 1. uymaq; 2. əl vermək; 3. mənimsənmək; 4. ürəyə yatmaq; **◇ диву даться** bax **диво**.

ДВАДЦАТИЛЕТИЕ *ср* iyirmiillik.

ДВАДЦАТИЛЕТНИЙ *прил.* iyirmiillik, iyirmi yaşlı.

ДВАДЦАТЫЙ *числ.* iyirminci; \diamond **люди двадцатого числа** çinovniklər (*çarlıq dövüründə: məaşları hər ayın iyirmisində alan çinovniklərə istehza ilə verilən ad*).

ДВАДЦАТЬ *числ.* iyirmi.

ДВАДЦАТЬЮ *нареч.* iyirmi dəfə, iyirmi kərrə; **двадцатью пять – сто** iyirmi dəfə beş – yüz.

ДВАЖДЫ *нареч.* iki dəfə; **дважды два – четыре** iki dəfə iki – dörd; **дважды лауреат** iki dəfə laureat.

ДВЕ *ж* bax два.

ДВЕНАДЦАТИПЕРСТНЫЙ *прил.:* двенадцатиперстная кишка *анат.* onikibarmaq bağırsağ.

ДВИГАТЕЛЬ *м* 1. motor, mühərrik; 2. *мәс.* hərəkətverici qüvvə, təkanverici qüvvə.

ДВИГАТЬ *несов.* 1. hərəkətə gətirmək; 2. istiqamət vermək, yönəltmək; 3. tərpətmək; 4. yeritmək, irəlilətmək; \diamond **еле (с трудом) двигать ногами** ayaqları dalınca gəlməmək, ayaqlarını güclə çəkmək.

ДВИГАТЬСЯ *несов.* 1. hərəkət etmək; tərpənmək, yerimək; 2. irəli getmək, irəliləmək, artmaq, yüksəlmək; \diamond **двигаться в гору** inkişaf etmək, yüksəlmək; **двигаться по службе** vəzifəsi böyümək.

ДВИЖЕНИЕ *ср* 1. (*müxtəlif mənalarda*) hərəkət; 2. hərəkət; **рабочее движение** fəhlə hərəkəti; **революционное движение** inqilabi hərəkət; 3. artıb-azalması; **движение населения** əhalinin artıb-azalması; 4. gediş-gəliş; 5. irəliləmə, artma (*vəzifədə*); 6. qalxıb düşmə; **движение цен** qiymətlərin qalxıb-düşməsi; \diamond **вольные движения** *сп.* sərbəst hərəkətlər; **приходить в движение** hərəkətə gəlmək; **служба движения** *д.у.* hərəkət şöbəsi (*dəmir yolunda qatarların hərəkətini idarə edən şöbə*).

ДВИНУТЬСЯ *сов.* bax двигаться.

ДВОЕ *числ.* 1. iki; 2. iki nəfər.

ДВОЕНИЕ *ср* haçalanma, ikilə(n)mə; ikiləşmə.

ДВОЙНОЕ *несов.* 1. ikiləmək, ikiyə bölmək; 2. *к.т.* ikinci dəfə sürmək (yeri); \diamond **в глазах** **двоит** gözümə (gözünə) iki görünür.

ДВОИТЬСЯ *несов.* 1. ikilənmək, iki yerə bölünmək; 2. iki görünmək; \diamond **двоиться в глазах** gözünə iki görünmək.

ДВОЙКА *ж* 1. iki; 2. ikilik.

ДВОЙНИ *мн.* bax двойня.

ДВОЙНИК *м* oxşar (*bir adamın oxşarı, bir-birinə eynən oxşayan iki nəfərdən biri*).

ДВОЙНОЙ *прил.* 1. iki dəfə artıq, ikiqat; **двойной расход** iki dəfə (ikiqat) artıq xərc; 2. ikiqat, ikien; **двойная материя** ikien parça; 3. bax двойственный; \diamond **двойная бухгалтерия** bax бухгалтерия.

ДВОЙНЯ *ж* əkiz.

ДВОЙНЯШКА *ж* dan. əkiz tayı.

ДВОЙСТВЕННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. ikilik; ikitərəflilik; iki tərəfə meyl etmə; 2. ikiüzlülük.

ДВОЙСТВЕННЫЙ *прил.* 1. ikili, ikitərəfli, iki tərəfə meyl edən; 2. ikiüzlü; \diamond **двойственное число** *грам.* təsniyə, ikilik.

ДВОРЯНИН *м* (*мн.* дворяне) zadəgan.

ДВОРЯНКА *ж* zadəgan qadın (qız).

ДВОЯКИЙ *прил.* iki, iki cür, iki tərəfli; ikimənalı.

ДВОЯКО *нареч.* iki cür, iki növ, iki üsulla.

ДВУКРАТНО *нареч.* ikiqat, iki dəfə, iki kərrə.

ДВУКРАТНЫЙ *нареч.* 1. iki dəfə, iki kərrə; 2. ikiqat.

ДВУСМЕННОЙ *прил.* ikinövbəli; **двусменная работа** ikinövbəli iş.

ДВУСМЫСЛЕННЫЙ *прил.* ikimənalı, iyaşamlı, kinayəli.

ДВУСТОРОННИЙ *прил.* 1. ikitərəfli; 2. İki-üzlü; **двустороннее сукно** ikiüzlü mahud.

ДВУХЗОНАЛЬНЫЙ *прил.* ikizonalı.

ДВУХКРАТНЫЙ bax **двукратный**.

ДВУХЛЕТНИЕ *ср* ikiillik; ikiillik müddət.

ДВУХНЕДЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. ikihəftəlik; 2. iki həftədə bir çıxan; **двухнедельный журнал** iki həftədə bir çıxan jurnal.

ДВУХСТОРОННОСТЬ bax **двусторонность**.

ДВУХФАЗНЫЙ *прил.* *elek.* ikifazalı.

ДВУХЧЛЕННЫЙ *прил.* *грам.* ikiüzvlü, iki üzvdən ibarət.

ДЕВИЦА *ж* qız; \diamond **в девицах** qızlığında; **красная девица** çox utancaq (oğlan).

ДЕВИЧЕСТВО *ср* *мн.* *нет* qızlıq, qızlıq dövrü; \diamond **в девичестве** qızlığında.

ДЕВИЧЬИ *девица* *сöz.* *sif.*; \diamond **девичья память** *зар.* huşsuzluq, yaddaşsızlıq.

ДЕВИЧНИК *м* *köhn.* qızıyığı, qız məclisi.

ДЕВКА *ж* *мәш.* qız.

ДЕВОЧКА *ж* qız, kiçik qız, qız uşağı.

ДЕГЕЛЬМИНТИЗАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* *тб.* dehelmintizasiya (*bağırsağ qurdlarını salma*).

ДЕГЕНЕРАТИВНЫЙ *прил.* degenerativ (bax дегенерация).

ДЕД *м* baba.

ДЕЖУРНЫЙ *прил.* növbətçi; **дежурный милиционер** növbətçi milisioner; \diamond **дежурное блюдо** hazır yemək (*aşxanalarda qabaqcadan hazırlanb saxlanılan yemək*).

ДЕЖУРСТВО *ср* növbətçilik, növbə.

ДЕЗИНФЕКТОР *м* *xüs.* dezinfektor (*dezinfeksiya müəxəssisi*).

ДЕЗИНФЕКЦИОННЫЙ **дезинфекция** *сöz.* *sif.*; **дезинфекционная камера** dezinfeksiya kamerası.

ДЕЗИНФЕКЦИЯ *ж* *мн.* *нет* dezinfeksiya (*xüsusi dərmanlar vasitəsilə yoluxucu mikrobların məhv edilməsi və ya vəərsizləşdirilməsi*).

ДЕЙСТВИЕ *ср* 1. hərəkət, iş, fəaliyyət; **привести машину в действие** maşını işə salmaq; 2. (*müxtəlif mənalarda*) təsir; **лекарство** **оказало**

действие dərman təsir etdi; под действием солнечных лучей günəş şüalarının təsiri altında; игра артиста произвела на меня сильное действие artistin oynaması mənə güclü təsir bağışladı; 3. qüvvə, güc, etibar; договор сохраняет своё действие в течение пяти лет müqavilənin beş il qüvvəsi (gücü) vardır; 4. hərəkət; его действия получили всеобщее одобрение onun hərəkətinə hamı bəyəndi; 5. əhvalat; действие происходит в деревне əhvalat kənddə vəqə olur; 6. teatr. pərdə; пьеса в трёх действиях üç pərdəli pyes; 7. riyaz. əməl; четыре действия арифметики dörd hesab əməli; ♦ военные действия hərbi əməliyyat; театр военных действий müharibə meydanı.

ДЕЙСТВИТЕЛЬНО нареч. и вв. сл. həqiqətən, həqiqətdə, doğrudan da, gərəcək.

ДЕЙСТВИТЕЛЬНОСТЬ ж мн. нет 1. gərəcəklik, varlıq; 2. həyat, şərait, mühit; 3. həqiqət; ♦ в действительности həqiqətdə, əslində, işdə.

ДЕКАН м dekan (1. ali məktəblərdə fakültə rəhbəri; 2. katoliklərdə və anqlıkan kilsəsində baş keşiş).

ДЕКРЕТНЫЙ декрет söz. sif.; ♦ декретный отпуск dekretlə qoyulmuş (məyayın edilmiş) məzuniyyət (*hamiləliyə görə məzuniyyət*).

ДЕЛАТЬ несов. 1. etmək, görmək; делать по своему özü bildiyi kimi etmək; ничего не делать heç bir iş görməmək; 2. istehsal etmək, hazırlamaq, qayırmaq; на этой фабрике делают мебель bu fabrikdə mebel qayırılır; 3. düzəltmək, yaramaq; 4. yol getmək; автомобиль делает в час 60 километров avtomobil saatda 60 kilometr yol gedir; 5. (*müxtəlif mənalarda*) etmək, eləmək; делать долги borc etmək; делать предложение təklif etmək; делать ошибки səhv etmək; делать несчастным bədbəxt etmək; ♦ делать честь (кому) 1) şəraf qazandırmaq; 2) köhn. hörmət (ehtiram) göstərmək; что делать nə etməli! nə edə bilərik! от нечего делать bikaçılıqdan, işsizlikdən; делать выбор fərq qoymaq, təfavüt qoymaq; делать задачу məsələ həll etmək; делать уроки dərs hazırlamaq; делать какое дело məşğul olmaq, iş görmək; делать крюк бах крюк; делать нечего; нечего делать nə etməli; çarə yoxdur; делать погоду бах погода; делать предложение бах предложение; делать из мухи слона бах муха; делать под козырек бах козырек.

ДЕЛЕНИЕ ср 1. bölmə, ayırma; деление на части hissələrə bölmə (ayırma); 2. biol. bölünmə, ayrılma; деление клетки hüceyrənin bölünməsi; 3. bölgü; дегрәсә; ругу в термометре поднялась на два давления termometrin civəsi iki dərəcə qalxdı.

ДЕЛИТЬСЯ несов. 1. bölünmək, ayrılmaq; 2. dərldəşmək; 3. vermək; делиться вниманием с массой biliyini kütlələrə vermək.

ДЕЛОВОЙ прил. 1. işgüzar, işçil, bacarıqlı, işbacaran, çalışqan; деловой человек işgüzar

adam, iş adamı; 2. rəsmi, işə aid; деловая бумага rəsmi kağız; 3. emal üçün yararlı; деловой лес emal üçün yararlı ağac.

ДЕМОГРАФИЧЕСКИЙ демография söz. sif.

ДЕМОГРАФИЯ ж мн. нет demografiya (*statistikada: əhalinin tərkibini, sayını və onun tərkibindəki dəyişiklikləri öyrənan şöbə*).

ДЕМОНСТРАТИВНО нареч. nümayişkarana, açıq-açıqına, qəsdən, açıqla, etiraz əlaməti olaraq.

ДЕНДРИТ м dendrit (1. anat. sinir hüceyrəsinin qısa çıxıntısı; 2. miner. tex. kristal törəmə).

ДЕНТИН м мн. нет tib. dentin (*dişin əsas kütləsi*).

ДЕНЬ м (мн. дни) 1. gün; солнечный день günəşli gün; день отдыха istirahət günü; 2. gündüz; ♦ день-деньской bütün günü, gün uzunu; день и ночь gecə-gündüz; на днях bu günlərdə, yaxın günlərdə; третьего дня srağagün; изо дня в день hər gün, daim; день ото дня yavaş-yavaş, gündən-günə; в один прекрасный день günlərin bir günündə, günlərin birində; среди бела дня gündüz günorta çağı; со дня на день yaxın günlərin birində; Международный женский день Beynəlxalq qadınlar günü; День танкиста Tankçı günü; рабочий день iş günü; дни чьи сочтены ömrü az qalıb; день за день düz vaxtında, tam vaxtında; день за день yeknəsəq, bir cür, dəyişiksiz; не по дням, а по часам (расти, вырастать) çox sürətlə, çox tez (artmaq, böyümək).

ДЕРЕВО ср (мн. деревья) ağac; ♦ родословное дерево şəcərə (*nəsil ağacı*).

ДЕРМАТОЛОГ м tib. dermatoloq; dermatologiya (dəri xəstəlikləri) mütəxəssisi, dəri həkimi.

ДЕСЯТИКЛАССНИК м onuncu sinif şagirdi qız.

ДЕСЯТИЛЕТНИЕ ср onillik (*müddət*).

ДЕТДОМ м (мн. детдома) (детский дом) uşaq evi.

ДЕТИ ед. нет uşaqlar, övladlar.

ДЕТИЩЕ ср 1. köhn. uşaq, övlad; 2. məc. məhsul, bəhrə, yetişdirmə, əsər; эта книга – любимое детище писателя bu kitab yazıcının ən sevdiyi əsəridir.

ДЕТОРОЖДЕНИЕ ср мн. нет uşaq doğma, doğum.

ДЕТСТВО ср мн. нет uşaqlıq, uşaqlıq çağı, uşaqlıq dövrü; детство его прошло в деревне onun uşaqlığı kənddə keçmişdir; ♦ внасть в детство xərifləmək.

ДЕ-ФАКТО нареч. dipl. de-fakto; faktik surətdə, işdə, həqiqətdə (*de-yuredən fərqli olaraq*); признать какое-либо правительство де-факто hər hansı bir hökuməti de-fakto tanımaq.

ДЕФЕКТНЫЙ дефект söz. sif.; nöqsanlı, qüsurlu, natamam, xarab, korlanmış, zədəli.

ДЖЕЙРÁN м сеуран.

ДИАБÉT м tib. diabet (şəkər xəstəliyi).

ДИАБÉТИК м tib. diabetik (şəkər xəstəliyi olan adam).

ДИАГНОЗ м tib. diaqnoz (xəstəliyi təyin etmə).

ДИАГНОСТ, ДИАГНОСТИК м tib. diaq-nost (diaqnostika mütəxəssisi; xəstəliyi yaxşı təyin edə bilən həkim).

ДИАГНОСТИКА ж tib. diaqnostika (diaqnoz üsulları haqqında elm).

ДИАГНОСТИРОВАТЬ сов. и несов. tib. diaqnoz qoymaq, diaqnozu (xəstəliyi) təyin etmək.

ДИАГНОСТИЧЕСКИЙ tib. diaqnoz və diaqnostika söz. sif.; diaqnostik.

ДИАГОНАЛЬ ж diaqonal (1. riyaz. çoxbucaqlının və ya çoxüzlünün yanaşı olmayan tərəflərini birləşdirən düz xətt; 2. toxuma milləri çərinə gedən yun parça); ♦ по диагонали çərinə.

ДИАГРАММА ж diaqram (müxtəlif kəmiy-yətlər arasındakı nisbəti göstərən qrafik təsvir).

ДИАМЕТР м riyaz. diametr (çevrənin mərkəzindən keçib onu iki bərabər hissəyə ayıran düz xətt).

ДИАТÉЗ м tib. diatez (orqanizmin bəzi xəstəliklərə tutulma meyli).

ДИКА́РСТВО ср мн. нет vəhşilik, qabalıq, kobudluq.

ДИЛЕММА ж dilemma (iki mümkün qərar və ya nəticədən birini qəbul etmə məcburiyyəti).

ДИНАМИ́ЧЕСКИЙ динамика söz. sif.; dinamik, dinamikali.

ДИПЛОКÓККИ мн. (ед. диплокóкк м) biol. diplokokk (qoşa-qoşa yaşayan yumru bak-teriyalar).

ДИПЛО́М м diplom (1. məktəb qurtarmaq və ya bir ad almaq haqqında verilən şəhadətnamə; 2. sərgidə göstərilən eksponatların yüksək keyfiyyətinə görə mükafat kimi verilən şəhadətnamə).

ДИССЕРТА́НТ м dissertant (dissertasiya müdafiə edən adam).

ДИССЕРТА́НТКА ж dissertant qadın (qız).

ДИССЕРТАЦИО́ННЫЙ диссертация söz. sif.; диссертационная тема dissertasiya mövzusu.

ДИССЕРТА́ЦИЯ ж dissertasiya (elmi dərəcə almaq üçün müdafiə edilən elmi əsər).

ДИССОЦИА́ЦИЯ ж dissosiasiya, parçalan-ma.

ДИСТАНЦИО́ННЫЙ дистанция söz. sif.; дистанционная трубка distansiya (məsafə) borusu (top gülləsinin müəyyən məsafədə partlama momentini nizama salan mexanizm).

ДИСТИЛЛ́ИРОВАТЬ сов. и несов. xüs. distillə etmək, distillyasiya vasitəsilə təmizləmək, saflaşdırmaq (bax дистилляция).

ДИФТЕРИ́ЙНЫЙ tib. дифтерия söz. sif.; дифтерийная прививка difteriya peyvəndi.

ДИФТЕРИ́Т ж мн. нет tib. difterit (yolxucu boğaz xəstəliyi; boğma).

ДИФФЕРЕНЦИА́Л м diferensial (1. riyaz. funksiya artımının bir hissəsi; 2. tex. maşınların hərəkət edən hissələrinə müxtəlif sürət, istiqamət və s. verən mexanizm).

ДИФФУ́ЗИЯ ж fiz. diffuziya (molekulyar hərəkət nəticəsində maddələrin tədricən qarış-ması).

ДЛИ́НА ж мн. нет uzunluq; boy.

ДЛІ́ННЫЙ прил. (müxtəlif mənalarda) uzun; длинная улица uzun küçə; длинный рукав uzun qol; длинное путешествие uzun səyahət; длинный разговор uzun söhbət; ♦ длинный рубль dan. havaı qazanc, asan qazanc; длинный язык у кого ağzıboş, ağzıyurtıq, qəğzdan boş.

ДЛІ́ТЕЛЬНОСТЬ ж мн. нет uzunluq, uzun çəkmə, sürəklilik.

ДЛЯ пред. 1. üçün, ötrü, görə; для своих лет он молодо выглядить yaşına görə o, cavan görünür; 2. məxsus; вагон для курящих papiros çəklənəgə məxsus vaqon; 3. məqsədilə; для наживы qazanc məqsədilə; 4. dan. ...münasibətilə; угостить для праздника bayram münasibətilə qonaq etmək; ♦ не для чего lazım deyil, nə lazım, əbəsdir, dəyməz, faydasızdır, ehtiyac yoxdur; для вида bax вид I; для-ради məh. üçün, ötrü.

ДО пред. 1. -ə, -a, yə, -ya, -dək, -cən, -can; до города осталось 2 километра şəhərə 2 kilometr qalmışdır; мороз доходил до 10 градусов şəxta on dərəcəyə çatırdı; 2. ...qədər, ...kimi; зал вмещает до 1000 человек зал 1000 nəfərə qədər adam tutur; от М.Ф.Ахундова до нашего времени М.Ф. Axundovdan zəmanəmizə qədər (kimi); 3. ...əvvəl, ...qabaq; до революции inqilabdan əvvəl (qabaq); 4. -dan, -dən, -ca, -ca; до наступления жары istilər başlamadan (düş-mədən); до наступления холодов soyuqlar düşüncə; ♦ не до (кого-чего) ... halım (halı), vaxtım (vaxtı) yoxdur, gözümdə (gözündə) deyil; до того я занят, что мне не до прогулок o qədər məşğulam ki, gəzmək yadımda deyil (yadıma düşmür); вплоть до ...на (...na) qədər; до самого (самой) ...ta, ...qədər; до самой Москвы ta Moskvaya qədər; до свидания xüdafiz, sağ ol(un), gülə-gülə; что до кого-чего ...qalarsa, ...gələndə, o ki qaldı ...

ДОБА́ВИТЬ сов. əlavə etmək, artırmaq.

ДОБРО́ ср мн. нет 1. yaxşılıq, xeyirxahlıq; сделать добро людям adamlara yaxşılıq etmək; 2. xeyir; я вам добра желаю mən sizin xeyrinizi istəyirəm; 3. mal, şey; колхозное добро kolhoz mali; ♦ помнить добром minnətdarlıqla yad etmək, rəhmət oxumaq.

ДОБРОВÓЛЬНО нареч. könüllü; 2. könüllü əsgər.

ДОБРОЖЕЛÁТЕЛЬ м xeyirxah.

ДОБРОКА́ЧЕСТВЕННЫЙ прил. 1. yaxşı keyfiyyətli, yaxşı; 2. tib. salamat, qorxusuz,

zərəsiz; **доброкачественная опухоль** xoşxassəli şiş.

ДОВОЛЬНО I нареч. 1. в знач. сказ. bəsdir, kifayətdir, yetər; **довольно сидеть** bəsdir oturdun; 2. xeyli, olduqca çox, dedikcə; **довольно много** xeyli çoxdur; **довольно интересно** dedikcə (olduqca) maraqlıdır; **было довольно поздно** (vaxt) çox gec idi.

ДОВОЛЬНО II нареч. məmnun-məmnun, məmnun bir halda, razı bir halda; **он довольно улыбался** o, məmnun-məmnun gülümsəyirdi.

ДОГАДКА ж 1. zənn, güman, fərz, təxmin; 2. bax **догадливость**; \diamond **теряться в догадках** çaşıb qalmaq, xofla rəsa arasında qalmaq.

ДОЗІРОВАНИЕ ср dozalara bölmə (bölmə).

ДОКТОР м (мн. докторá) doktor (1. *yüksək elmi dərəcə*; доктор философских наук fəlsəfə elmləri doktoru; 2. həkim).

ДОКТОРСКИЙ доктор söz. sif.; **докторский кабинет** doktor (həkim) kabinet; **докторская диссертация** doktorluq dissertasiyası).

ДОЛЖЕН в знач. сказ. 1. borcludur, borcluyam; **он мне должен 10 рублей** o, mənə 10 manat borcludur; 2. *felin vacib forması şəkilçiləri ilə ifadə olunur*; **мы должны преодолеть все трудности** biz bütün çətinlikləri aradan qaldırmalıyıq; **он должен скоро прийти** o, tezliklə gəlməlidir; **затмение луны должно наступить в 3 часа** ay saat 3-də tutulmalıdır; **они должны были приехать вчера** onlar dünən gəlməli idilər; 3. gərək; **все должны во-время явиться на заседание** hamı gərək vaxtında iclasa gəlsin (hamı vaxtında iclasa gəlməlidir); \diamond **должно быть в знач. вв сл.** uyaqın ki, görürünür ki, ehtimal ki.

ДОЛЖНО в знач. сказ. lazımdır, gərəkdir, vacibdir; **должно сказать, что вы ошибаетесь** demək lazımdır ki, siz səhv edirsiniz.

ДОЛЖНОСТЬ ж vəzifə, qulluq; \diamond **в должность (идти, ехать) köhn.** qulluğa, idarəyə (getmək).

ДОЛИХОКЕФАЛ, ДОЛИХОЦЕФАЛ м antrop. dolixokefal (*uzunsov başlı adam*).

ДОЛИХОКЕФАЛИЯ, ДОЛИХОЦЕФАЛИЯ ж мн. нет antrop. dolixokefaliya (*başın uzunsovluğu*).

ДОЛЬШЕ срав. ст к долгий и долго; daha uzun; daha uzaq; daha çox, daha artıq; **этот путь дольше того** bu yol o birisindən (daha) uzaqdır; **вчера я работал дольше тебя** dünən mən səndən daha çox işlədim.

ДОЛЯ ж (мн. доли) 1. pay, hissə, cirə; 2. ləpə, fal, dilim; 3. tale, qismət, bəxt, nəсіб; 4. dolya (*44 milliqrata bərabər qədim rus çəki ölçüsü*); \diamond **львиная доля** ən böyük və ən yaxşı hissəsi, çox qismi, çox payı.

ДОНОР м tib. donor (*yararlılara, xəstələrə vurulmaq üçün qanı verən adam, hər hansı orqan və toxumasını verən*).

ДОНОРСКИЙ tib. donor söz. sif.

ДОНОРСТВО ср мн. нет tib. donorluq (bax donor).

ДОПУСТИТЬ сов. 1. yol vermək, buraxmaq; **не допустить азартной игры** qumar oyununa yol verməmək; **допустить к конкурсу** kursa buraxmaq; 2. icazə vermək, izin vermək, ixtiyar vermək; **допустить до большого хэстənin yanına girməyə** icazə vermək; 3. ehtimal etmək, güman etmək, fərz etmək, mümkün hesab etmək; **допустить, что...** tutaq ki..., fərz edərk ki...

ДОРОГА ж 1. yol; **шоссейная дорога** şose yolu; **взять еды на дорогу** yola yemək götürmək; **кратчайшая дорога** kəmə yol; **на половине дороги** yarı yolda; **сбиться с дороги** yolu azmaq; 2. səfər; **отправиться в дорогу** səfərə çıxmaq; \diamond **скатертью дорога** xoş gəldin, yaxşı yol, yol açıqdır, gedə bilərsən, rədd ola bilərsən; **туда и дорога** cəzasıdır çəksin, acəb oldu; **одна дорога остаётся (кому)** birəcə arası qalmışdır; **знать дорогу (куда)** yol tapmaq; **стать на дороге (поперёк дороги)** ..yolunu tutmaq, mane olmaq; **дать дорогу** 1) yol vermək; 2) məs. imkan vermək.

ДОРОГОЙ прил. 1. baha, bahalı, baha qiymətli; **дорогая цена** baha qiymət; **дорогой мех** bahalı xəz; 2. məs. böyük qurbanlara mal olmuş, böyük qurbanlar nəticəsində əldə edilmiş; 3. dəyərlı, qiymətli; **дорогие камни** qiymətli daşlar; 4. məs. əziz, istəkli; **нам дорога память героев** qəhrəmanların xatirəsi bizim üçün əzizdir; **дорогие гости** əziz qonaqlar; **дорогой ценой** çox baha.

ДОРСАЛЬНЫЙ прил. dorsal (1. anat. bəldə olan, arxadakı; 2. dilç. dılarxası (səs)).

ДОСКОНАЛЬНЫЙ прил. ətraflı, əsaslı, müfəssəl; nöqtəbənöqtə.

ДОСЛОВНО нареч. hərfiyyən, eynən, sözsözünə, hərfi-hərfinə, kəlməsi-kəlməsinə, nöqtəbənöqtə.

ДОСРОЧНО нареч. vaxtından qabaq, vaxtından əvvəl; **выполнить план досрочно** planı vaxtından qabaq yerinə yetirmək (doldurmaq).

ДОСТАТОЧНО нареч. 1. lazımcına, kifayət qədər, xeyli, olduqca; 2. *в знач. сказ.* kifayətdir, bəsdir; 3. (*amr mənasında*) bəsdir! kifayətdir! yetər! **достаточно, замолчи!** bəsdir, səsinə kəs!

ДОСТОИНСТВО ср 1. ləyaqət, qədr-qiymət; məziyyət; yaxşı cəhət; **оценить по достоинству** ləyaqətinə görə qiymətləndirmək; **достоинства книги** kitabın məziyyətləri (yaxşı cəhətləri); 2. şəraf, heysiyyət, mənlik; şən; **достоинство человека** insanın heysiyyəti; 3. dəyər, qiymət; **кредитный билет достоинством в 25 рублей** 25 manatlıq kağız pul; 4. köhn. rütbə; **графское достоинство** qraf rütbəsi.

ДОСТОЙНО нареч. 1. layiqincə, ləyaqətlə; 2. lazımcına; 3. hörmətlə.

ДОСТУП м 1. yol; **снег закрыл доступ к дому** qar evin yolunu tutmuşdur; 2. keçmə, daxil olma, girmə, gəlmə; **закрываая окно мы мешаем доступу свежего воздуха** pəncərəni bağlamaqla bir təmiz hava gəlməsinə mane olur; **найти доступ к чему-н. сердцу** birinin ürəyinə yol tapmaq.

ДОСУГ м asudə vaxt, boş vaxt, işdən azad vaxt, macal; **на досуге** boş vaxtda.

ДОХНУТЬ сов. 1. nəfəs vermək, nəfəs çəkmək, nəfəs almaq (*bir dəfə*); 2. *тас.* əsmək; **дохнул слабый ветерок** zəif külək əsdi; **он не смеет дохнуть** quruyub qalmaq, nəfəs çəkə bilməmək (*qorxudan*); **дохнуть негде (нельзя)** tərənməyə yer yoxdur (*çox darısqaldır*); **дохнуть некогда** başını qaşımağa vaxtım yoxdur.

ДОХОДНОСТЬ ж мн. нет 1. gəlirlilik, mədaxillilik; 2. gəlir, mədaxil.

ДОЦЕНТ м dosent (*ali məktəblərdə müəllimlərə verilən professordan bir dərəcə aşağı elmi ad*).

ДОЦЕНТУРА ж мн. нет dosentura (1. *dosent vəzifəsi*; 2. *sobir. dosentlər*).

ДОШКОЛЬНИК м 1. məktəb yaşına çatmamış uşaq; 2. məktəbəqədər tərbiyə müəllimi.

ДРАКОН м 1. *mif.* əjdaha; 2. *astr.* Əjdaha bürcü; 3. *zool.* drakon (*qanadlı kərtənkələ*).

ДРАТЬ несов. 1. cırmaq; **драть бумагу** kağızı cırmaq; 2. yırtmaq, dağıtmaq; **драть обувь** ayaqqabıları yırtmaq (dağıtmaq); 3. parçalamaq, öldürmək; **волк драл овцу** qurd qoyunu parçalayırdı; 4. qoparmaq; 5. (*həqiqi və təsəzvi tənada*) soymaq; **драть шкуру** dərisini soymaq; 6. qazımaq; **брита дерёт** ülgüc (üzü) qazır; 7. şallaqlamaq (döymək); 8. dartmaq, burmaq; **драть за уши** qulağını dartmaq (burmaq); 9. göynətmək, yandırmaq; **перец дерёт рот** istiot ağzımı yandırır; 10. qaşmaq, əkilmək, gödürülmək, daban almaq; **драть нос** burnunu yuxarı tutmaq (*lovğalıq etmək*); **драть горло** boğazını yırtmaq (*bərk çağıрмаq*); **драть на себе волосы** bax **волос**; **драть зерно** dani döymək.

ДРЕВНИЙ прил. 1. qədim; **древние языки** qədim dillər; 2. çox köhnə; 3. çox qoca.

ДРЕВНОСТЬ ж 1. qədimlik; 2. köhnəlik; 3. qədim zaman, qədimlər; uzaq keçmiş; 4. qədim abidə, maddi mədəniyyət əsəri; qədimdən qalma şey.

ДРЕВО ср köhn. bax **дерево. şəsəgə**

ДРЕНАЖНЫЙ xüs. дренаж *söz. sif.*; **дренажные работы** drenaj işləri (bax **дренаж I-ci tənada**).

ДРОБНОСТЬ ж мн. нет çox xırdalıq, dağınıqlıq.

ДРОБНЫЙ прил. 1. çox xırdalanmış; parçalanmış; kiçik; 2. xırda, narın; **дробный дождь** narın yağış; **дробный шаг** xırda addım; 3. *riyaz.* kəsr; **дробное число** kəsr ədədi.

ДРОБЬ ж 1. qırma, seçmə; 2. *riyaz.* kəsr; **десятичная дробь** onluq kəsr; 3. sınıq, qırıq; **в стекле много дробин** şüşənin sınığı çoxdur; 4. titrək səs (*barabanda*).

ДРОЖАТЬ несов. 1. titrəmək, əsmək; **дрожать от холода** soyuqdan titrəmək; 2. qorxmaq; 3. üstündə əsmək; **мать дрожит за своего ребёнка** ana öz uşağının üstündə əsir.

ДРОЖЖЕВОЙ дрожжи söz. sif.; **дрожжевые грибки maya göbələkləri.**

ДРОЖЖИ ед. нет maya, açıtma; **как на дрожжах (расти, подниматься)** çox tez.

ДРУГОЙ 1. başqa, digər, özge, qeyri, o biri (si); **это другое дело** bu başqa məsələ; **другими словами** başqa sözlə; 2. *в знач. суц.* başqası; **надо думать и о других** başqalarını da düşünmək lazımdır; **и тот и другой** hər ikisi; **в другой раз** 1) gələn dəfə; 2) bəzən; **на другой день** sabahı günü, ertəsi gün.

ДУБЛІРОВАТЬСЯ несов. 1. təkrarlanmaq; 2. surəti çıxardılmaq.

ДУГА ж (мн. дуги); 1. əymə (*qoşqu ləvazimatı*); **радуга имеет форму дуги** göy qurşağı qövs şəklindədir; **согнуть в дугу (согнуть в три дуги)** tabe etmək, mum etmək; **вольтова дуга fiz.** Volta qövsü.

ДУРНО I нареч. pis; **вести себя дурно** özünü pis aparmaq; **дурно пахнет** pis iyələnir; 2. *безл. в знач. сказ.* pisdir, xarabdır; **мне дурно** əhvalım xarabdır, kefim pisdir, özümü pis hiss edirəm.

ДУРШЛАГ м 1. süzgeç, aşsüzən; 2. kəfgir.

ДУТЬ несов. 1. üfürmək; 2. əsmək; **дует ветер** külək əsir; 3. gəlmək; **дует от окна** pəncərədən soyuq gəlir; 4. köpdürmək; 5. *dan.* döymək, vurmaq; 6. *dan.* içmək (*çoxlu miqdarda*); **он и в ус не дует** heç vecinə də gəlmir, heç qulağına da girmir, heç fikir vermir (saymır); **дует и в хвост и в гриву dan.** qovmaq, tələsdirmək; **дует губы (губки)** mısırmaq sallamaq, qaşqabaq eləmək.

ДУХ 1. ruh, can; 2. ruh yüksəkliyi; mənəviyyət; 3. nəfəs; **дай перевести дух** qoy nəfəsimi alım; 4. *тас.* üslub, stil; 5. *dan.* hava, dəm; **тяжёлый дух** ağır hava; 6. *dan.* iy, qoxu; **злой дух** cin, şeytan, əsinə; **ни слуху ни духу** nə xəbər var, nə ətər; **не в духе** kefi yoxdur, pərtidir; **в духе** kefi kökdür; **одним духом** bərdən, birməfəsə, bir dəfədə; **во весь дух** var gücü ilə; **падать духом** ruhdan düşmək; **испутить дух** canı çıxmaq, ölmək; **вольный дух** bax **вольный**; **святой дух dini** ruhülqüds; **святым духом (узнать) zar.** vəhydən xəbər tutmaq (bilmək); **дух вон у кого** canı çıxdı, rəhmətə getdi; **вышибить дух из кого** bax **вышибить**; **ни сном, ни духом (не знать, не ведать)** bax **сон**; **присутствие духа** bax **присутствие**; **чтобы духу чего не было где** ...rədd olsun; gözümə görünməsin.

ДУХОВНО нареч. ruhən, mənən, mənəvi cəhətcə, mənəvi cəhətdən.

ДУШЕВÁЯ *ж* duşxana.

ДУШЕВНО нареч. үrəkдән, səmimiyyət, səmimi (olaraq).

ДУШНО *безл. в знач. сказ.* Bürküdür, istidir, boğanaqdır; **в комнате душно** otaq boğanaqdır; **мне душно** nəfəs ala bilmirəm, nəfəsим tutulur, boğuluram.

ДЫМÓК *м* түstü; yüngül түstü, zəif түstü.

ДЫМОХОД *м* баса.

ДЫХАНИЕ *ср* 1. nəfəs; nəfəs alma; **искусственное дыхание** süni nəfəs (alma) 2. tənəffüs; **свободные дыхание** sərbəst tənəffüs; 3.

тəс. şair. meh, sabah yeli, nəsim; **◇ до последнего дыхания** son nəfəsədək; **затаить дыхание** бах затаить.

ДЫШАТЬ *несов.* 1. nəfəs almaq, nəfəs vermək; **дышать носом** burnundan nəfəs almaq; 2. *тəс.* görünmək, ifadə olunmaq; **лицо его дышало молодостью** onun sifətində gənclik ifadə olunurdu; **◇ еле дышать (на ладан дышать)** qulaqlarının dibi saralmaq, son günlərini yaşamaq.

Е

ЕДИНЕНИЕ *ср мн. нет* birləşmə, birlik, həmrəylik, əlbirlik, müttəfiqlik.

ЕДИНИЦА *ж* 1. bir (*rəqəm*); tək; təklik; 2. (*müxtəlif mənalarda*) vahid; **единица измерения** ölçü vahidi; **хозяйственная единица** təsərrüfat vahidi; 3. *только мн.* единицы tək-tük adam (*şey*).

ЕДИНИЧНЫЙ *прил.* 1. tək-tək; tək-tək təsadüf edilən, az təsadüf edilən, tək bir, nadir; **единичные случаи** tək-tək (az) təsadüf edilən hallar; 2. tək, fərdi, ayrı-ayrı.

ЕДИНОМЫСЛИЕ *ср мн. нет* həmfikirlik, məsləkdaşlıq, fikir birliyi.

ЕДИНСТВО *ср* 1. birlik, vəhdət; 2. bölünməzlik, bütövlük, tamlıq, vahidlik.

ЕДИНЬИЙ *прил.* 1. tək, vahid; **единый фронт** vahid cəbhə; 2. bir, ümumi; 3. birçə, yeganə; **◇ все до единого** hamısı, axır nəfərədək; **единым духом** tez, bir dəqiqədə, birləşmə, dayanmadan; **единым махом** bir dəfəyə, bir nəfəsə.

ЕДКИЙ *прил.* 1. *kim.* yeyici, aşındırıcı; **елкое вещество** aşındırıcı maddə; 2. yandırıcı, kəskin, acı; **едкий дым** acı түstü; 3. *тəс.* zəhərli, acı, istehzalı; **едкая усмешка** istehzalı təbəssüm.

ЕДÓК *м* 1. adam, nəfər, baş; 2. yeyici, yeyən; ailə üzvü; 3. *dan.* qarıncıqlu (*adam*).

ЕЁ мест. (бах она) 1. onu; **я её видел** mən onu gördüm; 2. onun; **это её книга** bu onun kitabıdır.

ЕЖЕВІКА *ж мн. нет* bot. böyürtkən.

ЕЛЕ нареч. 1. ancaq, ...kimi, ancaq-ancaq; **я еле успел войти в вагон, как поезд тронулся** mən vaqona minən kimi, qatar yola düşdü; 2. güclə, zorla, çətinliklə; **еле дошёл до дома** güclə (zorla) evə gəlib çatdım; **◇ еле-еле** 1) ancaq-ancaq; 2) güc-bəla ilə, zorla, çətinliklə; **еле-еле душа в теле** *dan.* 1) canıçıxmış, cansız; 2) cındır, hay-hayı getmiş, vay-vayı qalmış.

ЕССЕНТУКІ *мн.* yessentuki (*mədən suyu*).

ЕСТЕСТВЕННИК *м* təbiyyətçi (*təbiyyət elmləri müttəxəssisi və ya təbiyyət fakültəsi tələbəsi*).

ЕСТЕСТВЕННО *1. нареч.* təbii olaraq, təbii halda, adi qaydada; 2. *вв. сл.* təbii, şübhəsiz, söz yox, əlbəttə.

ЕСТЬ *несов.* 1. yemək; 2. *kim.* dağıtmaq, yandırmaq, aşındırmaq; **кислота ест ткани** turşu parçanı yandırır; 3. göynətmək, açıtmaq; **дым ест глаза** түstü gözlərimi açır; 4. *тəс.* danlamaq, acılmaq, zəhərləmək (*sözlə*); **◇ есть глазами** gözlərini zilləyib baxmaq.

Ж

ЖАБÓ *ср нескл. köhn.* jabo (*1. köynək yaxasında kişəyi və ya krujevadan bütməli haşiyə; 2. dik yaxalıq*).

ЖАВÉЛЬ *м мн. нет* *kim.* javel suyu (*parçanı ağartmaq, ləkə ararmaq və dezinfeksiya üçün işlədilən xlorlu məhlul*).

ЖАДИНА *ж и м* *dan.* tamahkar, acgöz; xəsis.

ЖАДНЫЙ *прил.* 1. tamahkar, acgöz, gözü-doymaz, dargöz; 2. xəsis, simic; 3. *тəс.* həris, düşgün.

ЖАЖДАТЬ *несов.* 1. *köhn.* susamaq; 2. *тəс.* çox arzu etmək, istəmək, həsrət çəkmək, ... həsrətdə olmaq.

ЖАР *м* 1. isti, istilik, hərarət, dəm; 2. göz; 3. qızdırma; 4. *тəс.* qızgınlıq, həvəs, coşğunluq, ehtiras; 5. *тəс.* tənbeh, qulaqbürması; **◇ чужими**

руками жар загребать özgə əlilə vicdansızcasına iş görmək, özgə əməyindən istifadə etmək; **с жаром** həyəcanla, ehtirasla, coşğunluqla, odlu-odlu.

ЖАРÁ ж. мн. нет çox isti hava, hərərətli hava, isti, hərərət.

ЖАРИТЬ несов. 1. qızartmaq, qovurmaq; 2. yandırmaq, qızdırmaq; pörtmək; bişirmək; **солнце жарит** gün yandırır (bişirir); 3. *məh.* oda vermək.

ЖАРКО 1. нареч. isti, od kimi; 2. *нареч.* *məc.* qızğın (surətdə), ehtiraslı; **жарко спорить** qızğın mübahisə etmək; 3 *в знач. сказ.* istidir; **сегодня очень жарко** bu gün çox istidir.

ЖАРО́К ж. мн. нет жар (3-cü tənada) söz. *kiç.;* istilik, hərərət, qızdırma.

ЖАСМЫ́Н ж. мн. нет bot. *jasmin (çiçək).*

ЖАТЫ́Й прич. sıxılmış, əzilmiş, basılmış.

ЖАТЬ I несов. 1. sıxmaq, əzmək, basmaq; 2. *məc.* sıxışdırmaq, təzyiq etmək, zülm etmək; **♦ жать соки из кого** bax сок.

ЖАТЬ II несов. biçmək.

ЖГУТ м. 1. hötmə, eşmə, burma; turna; 2. dərz bağı; 3. bağı; 4. *только мн.* zərli qaytan (*hərbi paltarlarda*).

ЖЕ I част. 1. bəş; **когда же мы пойдем?** bəş biz nə vaxt gedəcəyik? 2. lap, hələ; **пойду сегодня же** lap bu gün gedəcəyəm; 3. –ca, –cə *şəkilçiləri ilə ifadə olunur;* **там же** oradaca; **такой же** eləcə; 4. ki, axı; **ты же хотел идти** sən ki (sən axı) getmək istəyirdin.

ЖЕ II союз isə, ancaq; **я ухожу, товарищ же остаётся** mən gedirəm, yoldaşım isə qalır; **♦ всё же** buna baxmayaraq, lakin, yenə də, hər halda.

ЖЕВАТЕЛЬНЫЙ 1. жевание söz. *sif.;* 2. çeynəyici, çeynəyən; 3. çeynəməli, çeynənilməyi mümkün olan.

ЖЕЛАТЕЛЬНО безл. в знач. сказ. yaxşı olardı; istənilərdi; istənilir, arzu olunur; faydalıdır, lazımdır; **мне желательно знать** bilmək istərdim; **желательно, чтобы он пришёл сейчас же** yaxşı olardı ki, o lap bu saat gəlsin.

ЖЕЛАТЬ несов. arzulamaq, istəmək, arzu etmək; **♦ оставляет желать лучшего (многого)** çox da yaxşı deyildir.

ЖЕЛЕЗА́ ж (мн. жёлезы) anat. *vəzi;* **шитовидные железы** qalxanaoxxşar vəzilər.

ЖЕЛЕЗИСТЫЙ I прич. *miner.* dəmirli, **железистая руда** dəmirli filiz.

ЖЕЛЕЗИСТЫЙ II anat. *железа söz.* *sif.;* **железистая ткань** *vəzi toxuması.*

ЖЕЛЕЗО ср. 1. dəmir; 2. *собир.* dəmir əşyalar; **торговля железом** dəmir əşyalar ticarəti; 3. *tib.* dəmirli (*tərkibində dəmir olan*) dərman; **♦ заковать в железо** qandallamaq.

ЖЕЛТ́ОК ж. yumurta sarısı.

ЖЕЛТ́УХА ж. мн. нет tib. sarılıq, sarılıq azarı.

ЖЕЛТ́УШНЫЙ tib. *желтуха söz.* *sif.*

ЖЕЛТЫ́Й прич. sarı; **♦ желтая лихорадка** sarı qızdırma (*tropik ölkələrdə yayılmış ağır yolxucu xəstəlik*); **желтая вода** *tib.* sarı su (*göz xəstəliyi*); **желтый билет** sarı pasport (*inqilabdən əvvəl fahişələrə verilən sarı pasport*); **желтый дом** *köhn.* dəlixana.

ЖЕЛУ́ДОК м. 1. mədə; 2. *məc.* qarın, gödən; **♦ расстройство желудка** mədə pozulması, ishal; **на голодный желудок** ac qarına.

ЖЕЛУ́ДОЧЕК м. anat. mədəcik.

ЖЕЛУ́ДОЧНЫЙ желудок söz. *sif.;* **желудочные болезни** *tib.* mədə xəstəlikləri; **желудочный сок** mədə şirəsi.

ЖЕЛ́ЧНЫЙ 1. желчь söz. *sif.;* **желчный пузырь** öd kisəsi; 2. *məc.* ətiacı, qanıacı, tünd.

ЖЕЛ́ЧЬ ж. мн. нет 1. öd, səfra; 2. öd kisəsi; 3. *məc.* hirs, acıq.

ЖЕНА ж. arvad.

ЖЕНСКИЙ женщина söz. *sif.;* **женское платье** qadın paltarı; **♦ женский пол** qadın cinsi.

ЖЕНЩИ́НА ж. qadın.

ЖЕСТ м. jest (1. *əl-qol hərəkəti*; 2. *məc.* *nümayiş məqsədilə edilən bir iş, hərəkət*).

ЖЕ́СТКИЙ прич. 1. bərk, sərt; 2. cod, qaba, kobud; 3. *məc.* qəti; 4. ağır, şiddətli; **♦ жесткая вода** cod su.

ЖЕСТО́КО нареч. 1. rəhmsizcasına, aman-sızcasına, insafsızcasına; 2. bərk; 3. *məc.* kobudcasına.

ЖЕ́НИЕ ср. мн. нет 1. yandırma; 2. qı-cırma.

ЖИ́ВО нареч. 1. çox aydın; **я живо помню события** hadisələr çox aydın yadımdadır; 2. çox olduqca, son dərəcə; **живо быть тронутым** çox (son dərəcə) müttəssir olmaq; 3. həyəcanla, ruh yüksəkliyi ilə, vəcdlə; **песю играли очень живо** pyesi çox həyəcanla oynadılar; 4. tez, cəld, tələsik; **он живо сбегал за доктором** o tez (cəld) doktorun dahnca getdi.

ЖИ́ВОЙ прич. 1. canlı diri; **живая рыба** diri balıq; 2. sağ; **моя бабушка еще жива** mənim nənəm hələ sağdır; 3. canlı; **живая природа** canlı təbiət; 4. gərək, həqiqi; **это не выдуманные, а живые факты** bu uydurma deyil, həqiqi faktlardır; 5. diribaş, çevik, diri, zirək, qıvrıq, oynaq, şux; **живой ребёнок** diri (diribaş) uşaq; **живой темперамент** coşğun təbiət; 6. fəal, qızğın; **принимать живое участие** fəal iştirak etmək; **живая торговля** qızğın ticarət; 7. təsirli; **♦ живого места нет** sağ yeri qalmamışdır; **ни жив, ни мёртв** nə ölüdür, nə diri; **живая вода** dirilik suyu, ab-həyat (*nağıllarda*); **ни (одной) живой души** heç kəs yoxdur; **на живую нитку** atüstü, başdansovma, tez, tələsik (*tikmək, iş görmək*); **живая рана** təzə yara; **живые цветы** təbii çiçəklər; **живая сила** canlı qüvvə; **на живую руку** tələsik, başdan sovma; **живая изгородь** canlı çəpəz (*ağaqlardan və kollardan ibarət sıx çəpəz, hasar*); **живой инвентарь** bax инвентарь; **живой рукой;** живым духом;

живым манером tez, əlüstü; **взять (забрать) за живое**; **здеть (затронуть, забрать) за живое** zəif damarından tutmaq; **жив-здоров**; **жив и здоров** sağ-salamatdır; **живой вес** diri çəki.

ЖИВОСТЬ *ж* **мн.** *нет* 1. canlılıq; 2. zirəklik, çeviklik, diribaşlıq; qıvrıqlıq; şuxluq; ◊ **с живостью** cəld, tez, tez-tez.

ЖИВОТ *м* 1. qarın; 2. *köhn.* həyat, can, dirilik; **не жалеть живота** canını əsirgəməmək; ◊ **живот** подвело açımışam, qarımı acdır; **надорвать живот (животы) со смеху (от хохота)** bax nadorvat.

ЖИВОТ *м* *köhn. məh.* 1. heyvan (*at*); 2. **мн.** животы mal, dövlət, var.

ЖИВОТНОЕ *ср* heyvan

ЖИЗНЬ *ж* 1. (*müxtəlif mənələrdə*) həyat; **жизнь человека** insanın həyatı; **общественная жизнь** ictimai həyat; **семейная жизнь** ailə həyatı; **политическая жизнь страны** ölkənin siyasi həyatı; **городская жизнь** şəhər həyatı; **отдать жизнь за Родину** Vətən yolunda həyatından keçmək; 2. dirilik, varlıq; 3. ömür; **в течение всей жизни** bütün ömür boyu; **провидеть жизнь** ömür sürmək; 4. məişət, yaşayış, güzəran, rüzgar, zindəkənlik, dolanacaq,

gün; 5. *məc.* can, adam; 6. *köhn.* tərcümeyi-hal; ◊ **подруга жизни** həyat yoldaşı, arvad; **на всю жизнь** ömürlük, həmişəlik; **прожигать жизнь** həyatını puça (*zaya*) çıxartmaq; **вопрос жизни и смерти** ölüm-dirim məsələsi; **не на жизнь, а на смерть** ən qəti, son nəfəs qədər; **лишить жизни** öldürmək; **даровать жизнь** bağışlamaq, günahından keçmək; **как жизнь?** necəsiniz? **ни в жизнь** heç vaxt, əsla, qətiyyənlə; **дать жизнь кому** törətmək, doğmaq, meydana gətirmək; **отдать (положить) жизнь** canını fəda etmək, canını qurban etmək, canından keçmək; **между жизнью и смертью** taxtapara üstündə; **право жизни и смерти** öldürmək və bağışlamaq hüququ; canı... əlində olma; **жизнь моя** canım-ciyərim, qurban olduğum, ...can; **жизни не рад** heç bir şeyə şad deyil, qanı qaradır.

ЖУРНАЛ *м* 1. jurnal, məcmuə; **литературный журнал** ədəbi məcmuə; **модный журнал** moda jurnalı; **бухгалтерский журнал** buxalteriya dəftəri.

ЖУРНАЛИСТКА *ж* jurnalist, mühərrir, müxbir qadın (*qız*).

3

ЗА *пред.* 1. ...dəlində, ...arxasında, ...o tayında, ...o tərəfində; **за горой** dağın dəlində; **за рекой** çayın o tayında; 2. ...o tayına, ...o tərəfinə; **бросить за ограду** çəpərin o tərəfinə atmaq; 3. ...altında; **за пазухой** qoltuq altında; 4. ...dalmca, ...ardınca, ...dalmca; **один вслед за другим** bir-birinin dalmca; **идите за мной** dalmca gəlin; **не разговаривай за обедом** yemək zamanı danışma; 6. ...ərzində, ...müddətində, ...içində; **за один год** bir il ərzində; **за неделю** bir həftənin içində; 7. ...üçün, -a, ə-, yə, -ya; **стоять в очереди за билетом** билет üçün növbəyə durmaq; **очередовать за предложением** təklif səs vermək; **смотреть за детьми** uşaqlara baxmaq; **ухаживать за больным** xəstəyə qulluq etmək; **идти за водой** suya getmək; 8. ...ilə; -lə; **бумага за подписью** секретаря katibin imzası ilə yazılmış kağız; 9. -dan, -dən; **теперь дело за вами** indi iş sizdən asılıdır; 10. -da, -də, ...ayağında; **за тобой останутся две книги** sənə (sənin ayağında) iki kitab qalır; 11. ...görə; -dan, -dən; **за истечением срока** vaxtı qurtardığına görə (vaxtı qurtardığımdan); 12. ...əvvəl, ...qabaq, ...qalmış; **за час до отъезда** yola düşməzdən bir saat əvvəl; **за месяц до срока** vaxta bir ay qalmış; 13. ...əvəzinə, ...yerinə; **распаться за товарища** yoldaşın əvəzinə (yerinə) qol çəkmək; 14. ...üçrunda; **бороться за мир и демократию** sülh və demokratiya uğrunda mübarizə etmək; 15.

artıq, çox, yuxarı; **ему за пятьдесят** onun yaşı əlildən çoxdur (əllini aşıbdır); 16. ...lıq, ...lik; **отчет за год** illik hesabat; **заработок за месяц** aylıq maaş.

ЗАБЕГАТЬ *сов.* o yan – bu yana (dala-qabağa) qaçmağa başlamaq, vurnuxmağa başlamaq; qaçışmaq.

ЗАБИТЫЙ прич., прил. 1. vurulmuş, çalınmış (*mix və s.*); 2. doldurulmuş; tıxanmış; 3. kəsilmiş; 4. yazıq, zəlil, məzlum, aciz, ağır, dilsiz-ağızsız.

ЗАБИТЬ *сов.* 1. vurmaq, çalmaq, mıxlamaq; **забить гвоздь** mıx vurmaq (çalmaq); 2. doldurmaq, tıxamaq; **все сараи забиты дровами** bütün anbarlar ağzınadək odunla dol(durulmuşdur); 3. döyüb əldən salmaq; 4. vurmağa başlamaq, çalmağa başlamaq; 5. keçmək, ötmək, üstün gəlmək; **этот игрок всех забьет** bu oyunçu hamını keçər (ötər, haçiya üstün gələcək); 6. *idm.* vurmaq, vurub salmaq, vurub keçirmək; **забить мяч в сетку** topu vurub topa salmaq; 7. kəsmək; **забито сто голов рогатого скота** yüz baş mal kəsilmişdir; ◊ **забить себе в голову** dan. öz beyninə yeritmək; **забить голову кому чем** başını doldurmaq (lazım olmayan şeylərlə).

ЗАБОТА *ж* 1. qayğı, qeyd; 2. fikir, dərd; 3. *məc.* başağrısı; ◊ **без забот** dərdsiz-qəmsiz, qayğısız, laqeyd, arsız; **не (твоя) моя забота** mənə (sənə) nə qalıb; **не было заботы!** daha

dərdim yoxdur! işim qurtarmışdı! elə bir o qalmışdı!

ЗАБРАТЬ сов. 1. götürmək, mənimləmək; 2. almaq; zəbt etmək, ələ keçirmək, işğal etmək; 3. tutmaq, həbs etmək; 4. *köhn.* aparmaq; **забрать в солдаты** əsgər aparmaq; 5. (satın) almaq; **забрал товара рублей на сто** yüz manatlıq mal aldı(m); 6. təsir etmək; yer eləmək, götürmək; **его слово меня забрало** onun sözü mənə yer elədi (məna götürdü, mənə təsir etdi); 7. əldə etmək, nail olmaq; 8. örtmək, bağlamaq; 9. bir az qısaltmaq, gəddəltmək, daraltmaq, kiçiltmək; \diamond **забрать силу** nüfuz qazanmaq; **забрать себе в голову** başına... düşmək, beyninə yeritmək; **забрать в руки** əlinə almaq, özünə tabe etmək; **забрало за живое** bax **живой**.

ЗАБЫТЬЕ ср мн. нет 1. bihuşluq, özündən getmə, huşdan getmə; 2. huşa getmə, mürğüldəmə, mürğü.

ЗАВЕДОМО нареч. 1. bilə-bilə, qəsdən, bilərək; **заведомо зная** qabaqcadan bilərək; 2. aşkar, şübhəsiz, açıq-açıqına.

ЗАВЕРНУТЬ сов. 1. bükmək, sarımaq; 2. bələmək (*uşağı*); 3. dönmək; burulmaq; 4. baş çəkmək, dəymək; **завернуть к товарищу** yoldaşına baş çəkmək; 5. burmaq, burub bərkitmək, burub bağlamaq (*kranı*); 6. qatmaq, çirmələmək.

ЗАВЕРШЕНИЕ ср мн. нет qurtarma, tamamlama; başa çatdırma; tamamlanma, başa çatdırılma; bitmə; \diamond **в завершение** noticədə.

ЗАВИСИМЫЙ прил. asılı, asılı olan.

ЗАВЯЗЫВАНИЕ ср 1. bağlama, düyünləmə; 2. sarıma; 3. *məc.* başlama, açma, düzəltmə.

ЗАГОРАНИЕ ср мн. нет yanma, qaralma (*gündən*).

ЗАГУЛЯТЬ сов. дан. kef etmək, sərxoşluq etmək, içmək.

ЗАД (мн. зады) 1. dal, arxa, geri; **зад автомобиля** avtomobilin dalı; 2. sağrı; **3. только мн. зады дан.** çoxdan məlum olan şeylər, deyilmiş sözlər, çeynənmiş sözlər; **повторять зады** deyilmiş sözləri təkrar etmək.

ЗАДАВЛЕННЫЙ прич. 1. basılmış; ... basmış, ...basıb öldürmüş; ...altında qalmış; **собака, задавленная машиной** maşın basmış it; 2. *məc.* boğulmuş.

ЗАДЕРЖАНИЕ ср мн. нет 1. tutma, saxlama, yaxalama; 2. ləngitmə, gecikdirmə; 3. kəsilmə, tutulma, yavaşlama; **задержание дыхания** nəfəsi kəsilmə.

ЗАДЕРЖАННЫЙ прич. 1. yubadılmış, saxlanmış, ləngidilmiş, gecikdirilmiş, dayanandırılmış; 2. tutulmuş; yaxalanmış, dustaq edilmiş.

ЗАДЕРЖКА ж 1. ləngimə, yubanma, gecikmə; 2. ləngitmə, yubatma, gecikdirmə; 3. təxir.

ЗАДНИЙ прил. dal, daldakı, geridəki; \diamond **задний ход** geri (dalı-dalı) hərəkət; **задняя мысль** gizli fikir, gizli məqsəd (niyyət); **быть без**

задних ног bərk yorulmaq, əldən düşmək; **задним числом** 1) əvvəlki (*köhnə*) tarixlə; 2) sonra, bir addım sonra.

ЗАДОЛГО нареч. ... xeyli qalmış, ... xeyli əvvəl (qabaq); ... çox qabaq; **задолго до осени** payızdan xeyli əvvəl (çox qabaq).

ЗАДУМАННЫЙ прич. nəzərdə tutulmuş, fikirdə tutulmuş; planı qurulmuş; düşünlülmüş.

ЗАДЫМЛЕНИЕ ср hisə vermə, hisləndirmə, hisə verilmə, hisləndirilmə.

ЗАЖИМНЫЙ прил. хüs. 1. sıxıcı; **зажимные инструменты** sıxıcı alətlər; 2. qısqacılı; **зажимный кран** qısqacılı kran.

ЗАЙГРЫВАТЬ несов. дан. 1. oynaqlaşmaq; zərəfatlaşmaq, hənəkləşmək, dilxoşluq etmək; 2. *məc.* qılığına girmək, yaltaqlanmaq, yaltaqlıq etmək.

ЗАИНТЕРЕСОВАННОСТЬ ж мн. нет əlaqədarlıq, mənfəətdarlıq, maraqlılıq, maraq.

ЗАИНТЕРЕСОВАТЬ сов. maraqlandıрмаq, maraq oyatmaq, həvəsləndirmək; şirikdirmək, əlaqədar etmək.

ЗАЙТИ сов. 1. girmək; **зайти в комнату** otağa girmək; 2. gəlmək; **зайти за товарищем** yoldaşının dalınca gəlmək; 3. baş çəkmək, dəymək; **зайти к другу** yoldaşına dəymək; 4. getmək, gedib çıxmaq, çox uzaq getmək, həddi keçmək; 5. *məc.* uzanmaq, uzun çəkmək (*söhbət*); 6. dönmək, burulmaq, dolanmaq; 7. batmaq (*günəş, ay*); 8. başlanmaq, açılmaq (*söhbət, mübahisə*); \diamond **зайти в туник** bax **туник**; **дело зашло далеко** iş o yerə çatdı ki...

ЗАКАТ м 1. qurub, batma (*ay, günəş*); gün batan çağı, qurub zamanı, günbatan; 3. *məc.* süqut, zaval, son, axır; 4. \diamond **на закате дней** qocalıq zamanında, ömrünün son günlərində.

ЗАКИСАНИЕ ср мн. нет turşuma, gəlmə (*xəmir*).

ЗАКИС ж kim. elementin oksidləşməsinin ən aşağı dərəcəsi.

ЗАКЛЮЧАТЬ несов. bax **заключить**; \diamond **заключать в себе** olmaq, ...vardır; **письмо заключает в себе очень важные сведения** məktubda çox mühüm məlumat vardır.

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЙ прил. 1. son, axır; **заключительное слово** son söz; 2. qəti; **заключительный баланс** qəti balans; \diamond **заключительный аккорд** bax **аккорд I**.

ЗАКОННО нареч. qanunən, qanunla, qanuna uyğun olaraq.

ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЙ прил. 1. qanunverici; **законодательные органы** qanunverici orqanlar; 2. qanunvericilik -i(-); **законодательная работа** qanunvericilik işi.

ЗАКОНОМЕРНО нареч. 1. qanuna uyğun olaraq, müəyyən qanunla, müəyyən qanuna tabe olaraq; 2. müntəzəm surətdə.

ЗАКРЕПЛЕНИЕ ср 1. bərkimə, bərkitmə, bərkidilmə, möhkəmlənmə, möhkəmlətmə, möh-

kəmlədilmə; 2. təhkim etmə, təhkim edilmə; 2. adına yazdırma.

ЗАКРЫ́ТИЕ *ср* 1. örtmə, örtülmə; 2. bağlama, bağlanma; 3. yumma, yumulma; 4. yığışdırma, yığışdırılma, ləğv etmə; ləğv edilmə; 5. səngər, istehkam.

ЗАМЕДЛЕНИЕ *ср* 1. yavaşım, yavaşıtma; sürəti azalma, sürətini azaltma; 2. yubanma, ləngimə, gecikmə; yubatma, ləngitmə, gecikdirmə, təxirə salma; **без замедления** yubatmadan, ləngitmədən, təxirə salmadan; yubanmadan, ləngimədən.

ЗАМЕДЛЕННОСТЬ *жс* yavaşlıq, lənglik.

ЗАМЕДЛЕННЫЙ 1. *прич.* yavaşılmış, ləngidilmiş; yubandırılmış, gecikdirilmiş; 2. *прил.* yavaş, ağır; **идти замедленным темпом** ağır-ağır getmək; **♦ бомба замедленного действия** gec açılan bomba.

ЗАМЕНИТЬ *сов.* dəyişdirmək, əvəz etmək.

ЗАМЕРЕТЬ *сов.* 1. quruyub qalmaq, donub qalmaq; 2. *тэс.* kəsilmək, dayanmaq, durmaq (*һәрəkət və s.*); **замерло движение** hərəkət kəsildi; 3. *тэс.* ...qalmaq; **слово замерло на устах** sözümlə ağızımda qaldı, sözü ağızında qaldı; 4. *тэс.* susmaq, sönmək,

ЗАМЕСТИТЕЛЬ *м* müavin, əvəz; **найти себе заместителя** özünə müavin (əvəz) tapmaq.

ЗАМКНУТЬ *сов.* 1. qıfıllamaq, kilidləmək; bağlamaq; 2. qaramaq, birləşdirmək; **замкнуть круг** dövranı qaramaq.

ЗАМОЛЧАТЬ *сов.* susmaq, səsinə kəsmək; **заставить замолчать** susdurmaq.

ЗАМУЖЕСТВО *ср* ərddə olma, izdivac.

ЗАНИЗИТЬ *сов.* 1. aşağı salmaq, azaltmaq; 2. ucuzlaşdırmaq.

ЗАНЯТНО *нареч.* maraqlı bir surətdə, maraqlı.

ЗАНЯТНЫЙ *прил. дан.* məzəli; maraqlı, əyləncəli.

ЗАНЯТО *в знач. сказ.* məşğuldur, tutulmuşdur.

ЗАПАД *мн. нет* qərb, günbatan.

ЗАПАЗДЫВАНИЕ *ср* gecikmə, yubanma, ləngimə.

ЗАПИСЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **записаться**; 2. yazılmaq, qeyd edilmək.

ЗАПОЕМ *нареч.* 1. bərk, çox, həddən artıq; **даим; пить запоем** daim içmək, ayıq vaxtı olmamaq; 2. birdən, dalbadal, arası kəsilmədən; acgözlüklə; **читать запоем** acgözlüklə oxumaq, kitabdan ayrılmaq; **курить запоем** dalbadal çəkmək (*pariros*).

ЗАПОЗДАЛОСТЬ *жс мн. нет* gecikmə, yubanma, ləngimə.

ЗАПОЙ *м* içki mübtəlası olma, içki düş-künlüyü, içkiyə aludəlik.

ЗАПРЕЛЫЙ *прил. тэһ.* çürümüş.

ЗАПРЕТ *м* qadağan etmə; qadağan; **наложить запрет** qadağan etmək; **быть под запретом** qadağan edilmək.

ЗАПРЕЩЁННЫЙ *прич.* qadağan edilmiş; **рвать цветы запрещено** çiçəkləri dərmək qadağandır.

ЗАПРОКІДЫВАТЬ *несов.* bax **запрочно**.

ЗАПРОКІНУТЬ *сов. дан.* dala atmaq, dala qatılmaq.

ЗАПРОС *м* 1. sorğu, sual; 2. baha qiymət (qoyma); 3. *только мн.* **запросы** tələb, tələbat, ehtiyac.

ЗАПРЫ́ГАТЬ *сов.* 1. atılmaq, tullanmaq, hoppanmaq; atılmağa (tullanmağa, hoppanmağa) başlamaq; 2. döyülmək, çırpınmaq; döyülməyə başlamaq, çırpınmağa başlamaq; **от радости сердце запырғало** sevincimdən ürəyim çırpınmağa başladı.

ЗАПУСТИТЬ *сов.* 1. atmaq; fırlatmaq, toz-lamaq; 2. buraxmaq, uçurtmaq; **запустить змей** badban uçurtmaq; 3. salmaq, **запустить руку в карман** əlini cibinə salmaq; 4. batırmaq, keçirtmək; **запустить когти (во что-н.)** dirnaqlarını (çaynağını) keçirtmək (batırmaq); **♦ запустить руку (лапу, когти)** səngəlinə keçirtmək; **запустить глаза куда** *дан.* baxmaq, nəzər salmaq; **запустить словечко** bax **закинуть (закинуть словечко); запустить удочку** bax **закинуть (закинуть удочку).**

ЗАПУЩЕННОСТЬ *жс мн. нет* 1. boşluq, adamsızlıq, baxımsızlıq, pozğunluq, bərbadlıq; 2. vaxtında müalicə edilməmə, müalicəsiz buraxılma, köhnəalma (*xəstəlik*).

ЗАРАБОТАТЬ *сов.* 1. qazanmaq; 2. *дан.* işləmək, işləməyə başlamaq.

ЗАРАЗА *жс мн. нет* yoluxma, yoluxucu xəstəlik, epidemiya.

ЗАРАЗИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. yoluxucu, yoluxma, keçici; **заразные болезни** yoluxucu (yoluxma) xəstəliklər; 2. *тэс.* sirayətedici, başqalarına keçən; **заразный смех** başqalarını da güldürən gülüş.

ЗАРОЖДЕНИЕ *ср мн. нет* 1. yaradılma, törədilmə; 2. doğma, yaranma, törəmə, əmələ gəlmə.

ЗАРЯ *жс* 1. səfəq; 2. *дан.* dan yeri, sübh, sabah; 3. *тэс.* başlanğıc; ilk çağ; 4. axşam borusu, sabah borusu (*lager və ya qazarmalarda axşam və ya səhər toplanişı signalı*); **♦ от зари до зари** bütün gücəni, axşamdən səhərə kimi; **ни свет ни зря** əlaqədarlıqdan, sübh açılmamış, sübh təzddən.

ЗАСЕКАНИЕ I *ср* 1. kərtikləmə, kərtik açma; 2. yerini təyin edib plana (xəritəyə və s.) köçürmə.

ЗАСЕКАНИЕ II *ср* ölüncəyə qədər döymə (döyülmə).

ЗАСЕКАТЬ *несов.* ölüncəyə qədər döymək, ağılı itirincəyə qədər döymək.

ЗАСЛУША́ННЫЙ *прич.* dinlənilmiş, qulaq asılmış.

ЗАСТА́ВИТЬ *сов.* məcbur etmək, vadar etmək (*bəzən felin icbar formaları ilə ifadə olunur*);

заставить написать yazdırmaq; **заставить сделать** etdirmək, gördürmək.

ЗАСТОЙ *м. мн. нет* 1. durğunluq, ölgünlük; 2. hərəkətsizlik.

ЗАСЫХАНИЕ *ср* quruma, bərkimə.

ЗАТЁМ *нареч.* 1. sonra; 2. ona görə, ona görə də; ondan ötrü; onun üçün.

ЗАТЕМНЕНИЕ *ср* 1. tündləşdirmə, tündləşdirilmə, tündləşmə; 2. qaranlıqlaşdırma; işıqları keçirmə, işıqları masqalama; 3. tutunlaşma, qaranlıqlaşma; 4. *tib.* ləkə, tutunluq, qaraltı.

ЗАТО *союз* lakin, amma, ancaq; buna müqabil, buna qarşı, qarşılıq olaraq, əvəzində.

ЗАТОМОЖЕННЫЙ *прич.* tormozlanmış, tormozla dayandırılmış; yavaşdırılmış, saxlanmış.

ЗАТРУДНЕНИЕ *ср* 1. çətinlik, maneə, əngəl; 2. çətin vəziyyət, ağır vəziyyət.

ЗАТРУДНЕННЫЙ 1. *прич.* çətinləşdirilmiş, ağrılaşdırılmış; 2. *прил.* çətin, ağır.

ЗАТЯГИВАНИЕ *ср мн. нет* 1. çəkmə, dartma, çəkib bağlama, tarım çəkmə; 2. sorma, udma; sorulma, udulma; 3. *тэс.* uzatma, yubatma, ləngitmə, süründürmə.

ЗАТЯНУТЬ *сов.* 1. çəkmək, dartmaq, çəkib bağlamaq; tarım çəkmək; 2. sorma, udmaq; qullab vurmaq; 3. *тэс.* aparmaq; 4. bürümək, çulğalama, örtmək (*bulud*); 5. *bezl.* bitişmək, sağalma, göz bağlamaq (*yara*); 6. *тэс.* uzatmaq, yubatmaq, ləngitmək, süründürmək (*işi*); 7. oxumaq, oxumağa başlamaq (*mahnı*).

ЗАЧАСТУЮ *нареч.* *дан.* çox vaxt, tez-tez.

ЗАЧАТИЕ *ср* mayalanma, döllənmə, döl bağlama.

ЗАЧАТОК *м* 1. *биол.* rüşeym, maya, embrion; 2. *биол.* rudiment (*организмдә өз funksiyasını itirmiş orqanın qalığı*); 3. *тэс.* başlanğıc, rüşeym, cücaerti.

ЗАЧАТОЧНОСТЬ *ж* 1. *биол.* rüşeym halında olma; 2. *тэс.* ibtidailik.

ЗАЧЁМ *нареч.* nə üçün, nə səbəbə, nədən ötrü, nəyə görə, nə məqsədlə, nəyə.

ЗАЧЁМ-ТО *нареч.* nə üçün isə, nə səbəbə isə, nədən ötrü isə, nəyə görə isə, nə məqsədlə isə.

ЗАЧЕРКНУТЬ *сов.* pozmaq, qaralamaq, üstündən qələm çəkmək, silmək.

ЗАЩИТНЫЙ *прил.* qoruyucu, mühafizəedici; **защитные лесные полосы** qoruyucu meşə zolaqları; **защитный цвет** xaki rəng; **защитная окраска** qoruyucu rəng, mühitə uyğun rəng.

ЗАЯЦ *м* 1. dovşan; 2. dovşan dərisi; 3. *дан.* biletisiz (*minik ya tamaşaçı*), **гоняться** (*гна́ться, погна́ться*) **за двумя зайцами** bir əldə iki qarqız tutmaq.

ЗВЕРОБОЙ *І м köhn.* vəhşi heyvan ovçusu.

ЗВЕРОБОЙ *ІІ м* 1. *бот.* dazi, qoyunqıran, çobansüzgəci, qaxotu (*kolbitki*), 2. dazi, arağı.

ЗВОН *м* 1. zəng səsi; zanqıltı; 2. cingilti; 3. *тэс.* səs, şayiə; **звону задать** *дан.* danlamaq, qulaqburması vermək.

ЗВОНИТЬ *несов.* 1. zəng çalmaq; 2. telefon etmək, zəng etmək; 3. *тэс.* yaymaq, car çəkmək, zurna çalmaq; **звонить во все колокола** *дан.* aləmə car çəkmək, aləmə yaymaq.

ЗВОНКО *нареч.* 1. ucadan, uca səslə, gur səslə; 2. uca, gur; 3. cingilti ilə.

ЗДЕСЬ *нареч.* burada.

ЗДОРОВЫЙ *прил.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) sağlam; **здоровый ребёнок** sağlam uşaq; **здоровая политика** *тэс.* sağlam siyasət; 2. *тэс.* təmiz, saf, ləkəsiz; 3. *тэс.* cana faydalı, cana xeyirli; **здоровая пища** cana faydalı yemək; **будьте здоровы!** salamat qalın! sağlıqla! gül-gülə!

ЗДОРОВЬЕ *ср мн. нет* səhhət, sağlamlıq, cansağlığı; **беречь здоровье** səhhətini qorumaq; **за ваше здоровье!** (*müraciət*) sizin sağlığınıza!; **как ваше здоровье?** necəsiniz?; **на здоровье!** nuşcan! nuş olsun!

ЗЕЛЁНЫЙ *прил.* 1. yaşıl, göy; **зелёная трава** yaşıl (göy) ot; 2. kal, yetişməmiş, dəyməmiş (*meyvə*); 3. *göyrətindən hazırlanmış*; **зелёные ши** göyrəti şorbasi; 4. *тэс.* xam, təcrübəsiz, yetişməmiş, naşı; **зелёные насаждения** yaşillıq; **зелёный корм** yaşıl yem, tər yem; **зеленое (зеленó) вино** araq; **зеленая скука (тоска)** cansıxıcılıq; **зеленый стол** qumar stolu, yaşıl stol; **зеленая улица** yol açıqdır; **до зеленого змия** bax zmий.

ЗЁЛЕНЬ *ж мн. нет* 1. yaşıl rəng, yaşıl boya; 2. *собир.* bitki; 3. *собир.* göy, göyrəti, tərəvəz, səbzəvat.

ЗЁРКАЛО *ср* 1. güzgü, ayna; 2. *тэс.* inikas, ifadəçi.

ЗЕРНО *ср (мн. зёрна)* 1. toxum, dən; 2. taxıl; 3. dənə; **жемчужное зерно** inci dənəsi; 4. *тэс.* nüvə, rüşeym, məğz, başlanğıc.

ЗИГОТА *ж биол.* ziqot (*hüceyrə*).

ЗЛО *ср мн. нет* 1. pislik, yamanlıq, pis iş, şər; 2. bəla, bədbəxtlik, müsibət; 3. acıq, hirs, qəzəb; **со зла** acıqdan, acığından; **зло берёт** açığı(m) tutur; **на зло кому** (сделать, поступать) ...acığma.

ЗЛО *нареч.* 1. hirsli, acıqla, kinlə, qəzəblə; 2. acı-acı; **зло смеяться** acı-acı gülmək.

ЗЛОБА *ж мн. нет* hirs, acıq, kin, qəzəb, ədavət, qərəz; **злоба дня** günün ən maraqlı (mühüm) məsələsi.

ЗЛОЙ *прил.* 1. pis, yaman; **злой умысел** pis niyyət; 2. acıqlı, hirsli; kinli, qəzəbli; **злой человек** acıqlı (hirsli) adam; **злой взгляд** kinli (acıqlı) baxış; 3. qəddar, zalim; 4. *тэс.* tünd, kəskin, acı; **злой перец** tünd istiot; 5. ağır, şiddətli, sərt; **злой гений чей** bax **гений**; **злой дух** bax **дух**; **злые языки** dedi-qoduçular, xəbərçilər, söz gəzdirənlər, böhtançılar.

ЗЛОКАЧЕСТВЕННОСТЬ *ж мн. нет* çox qorxulu olma, çox ağırlıq, təhlükəlilik.

ЗЛОКАЧЕСТВЕННЫЙ *прил.* yaman, çox pis, çox qorxulu, təhlükəli; **злокачественная опухоль** bədxassəli şiş.

ЗНАЧИТ *вв. сл.* deməli, demək, demək ki.

ЗНАЧИТЕЛЬНО *нареч.* 1. xeyli; **значительно много** xeyli çoxdur; **стало значительно прохладней** hava xeyli sərinləşmişdir; 2. mənalı-mənalı, mənə ilə; **значительно посмотреть** mənalı-mənalı baxmaq; 3. əhəmiyyətli dərəcədə, mühüm dərəcədə.

ЗНАЧИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. böyük, çoxlu, xeyli; **значительный урон** böyük tələfat; 2.

əhəmiyyətli, mühüm; **значительные события** mühüm hadisələr; 3. *т.эс.* mənalı, təsirli; **значительные слова** mənalı sözlər; 4. görkəmli; **значительная личность** görkəmli şəxsiyyət.

ЗРЁЛЫЙ *прил.* 1. yetişmiş, dəymiş (*meyvə*); 2. yetkin, bişkin, kamil; 3. *т.эс.* düşünülmüş, ölçülüb biçilmiş

ЗУБЕЦ *м (мн. зубцы)* diş (*mişarda, daraqda, çarxda və s.*)

И

И I союз 1. və; **города и сёла** şəhərlər və kəndlər; 2. ...da, ...də; **и я хочу идти** mən də getmək istəyirəm; 3. həm, həm də; **и мать, и отец, и дети** həm ana, həm ata, həm də uşaqlar; 4. ...ilə, -la, -lə; **между Москвой и Ленинградом** Moskva ilə Leningrad arasında; 5. amma; **мужчина, и плачет!** kişidir, (amma) ağlayır! **и так далее (и т. д.)** və ilahi (və i. a.); **и так онсuz да; ставить точку над и бах точка I;** да и həm də, özü də; ну и бах ну.

И II част. belə, həтта; ...da; **и ребёнок это поймет** bunu uşaq belə (uşaq da) başa düşər.

ИГЛА *жс (мн. иглы)* 1. iynə, qıyıq; 2. mil; 3. tikan; **морская игла** бах игла-рыба.

ИГЛОДЕРЖАТЕЛЬ *м тиб.* iynətutan (*cərrahlıqda işlənən alət*).

ИГОЛКА *жс* iynə; **и сидеть как на иголках** elə bil tikan üstündə oturub; **до иголки** başdan-ayağa qədər, ən xırda təfərrüata qədər; **с иголки** бах иголочка (*с иголки*).

ИДЕАЛ *м* 1. ideal, qayə (*ən yüksək arzı, ən yüksək məqsəd*); 2. ideal (*ən gözəl nümunə, ən mükəmməl nümunə, ən yaxşı nümunə*); **он идеал чести** о, namuskarlıq idealıdır.

ИДЕАЛЬНО *нареч.* əla, ən gözəl, çox yaxşı; mükəmməl; olduqca, son dərəcə; **он идеально играет в шахматы** о, çox gözəl şahmat oynayır.

ИДЕНТИФИКАЦИЯ *жс мн. нет* eyniləşdirmə, eyniləşdirilmə.

ИДИОТ *м* 1. idiot (*ağıldan kəm, ağılı zəif adam*); 2. səfeh, gic, axmaq, sarsaq, ağılsız, küt, əbleh.

ИДИОТИЗМ *м мн. нет* 1. idiotizm; 2. Səfehlik, ağılsızlıq, sarsaqlıq, giclik.

ИЗ, ИЗО пред. 1. -dan, -dən; **из Москвы** Moskvadan; **из дому** evdən; **один из них** onlardan biri; **сделано из дерева** ağacdən qayınılmışdır; **лезть из кожи** dəridən çıxmaq (*var gücü ilə çalışmaq*); **из года в год** ildən ilə; **изо дня в день** gündən günə; 2. ...görə; **из уважения к вам** sizə hörmət etdiyinə görə; 3. ...üzündən, ...səbəbilə; -dan, -dən; **из ревности** qısqanclıq

üzündən; **из страха** qorxudan; 4. -lı, -li; ...ibarət; **квартира из трёх комнат** üç otaqlı mənzil; 5. -m, -in; **младший из братьев** qardaşların kiçiyi.

ИЗБЫТОК *м* 1. artıq, qalıq; **избыток хлеба** taxıl artığı; 2. artıqlıq, çoxluq, bolluq; **от избытка энергии** enerjinin artıqlığından (*çoxluğundan*); **хлеб у нас в избытке** taxılımmız boldur; **с избытком** artıqlaması ilə; **в избытке; с избытком** çoxlu miqdarda; bolluca; artıqlaması ilə.

ИЗБЫТОЧНЫЙ *прил.* bol, bolluca, artıq, artıq qalan; **избыточный урожай** bol məhsul; **избыточный запас** artıq ehtiyat.

ИЗВЛЕЧЕНИЕ *ср* 1. çıxartma, çıxardılma; 2. çıxarış, iqtibas, sitat; **и извлечение корня** rıyaz. kök alma.

ИЗВЛЕЧЬ *сов.* 1. çıxartmaq; **извлечь пулю из тела** bədənədən gülləni çıxartmaq; 2. çəkmək, hasil etmək, əldə etmək; **извлечь сок из растений** bitkilərdən şirə çəkmək; 3. almaq, götürmək; **извлечь урок из событий** hadisələrdən ibrət almaq; **и извлечь корень** rıyaz. kök almaq.

ИЗВРАТИТЬ *сов.* 1. pozmaq, korlamaq; 2. təhrif etmək, dəyişdirmək; saxtalaşdırmaq, mənasını pozmaq; **извратить факты** faktları təhrif etmək.

ИЗВРАЩЕНИЕ *ср* 1. təhrif etmə, təhrif edilmə; pozma, pozulma; mənasını pozma; 2. qeyri-təbii, pozğunluq; **нравственное извращение** əxlaq pozğunluğu.

ИЗВРАЩЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. təhrif edilmiş, pozulmuş, mənası dəyişdirilmiş; **этот текст извращён** bu mətn təhrif edilmişdir; 2. şikəst edilmiş, eybəcər hala salınmış; 3. qeyri-adi, qeyri-təbii, pozğun.

ИЗГНАНИЕ *ср мн. нет* qovma, qovulma; sürgün etmə, sürgün edilmə; **изгнание за пределы страны** ölkədən sürgün üdilmə; 2. çıxarma, yox etmə, kökünü kəsmə, aradan qaldırılma; 3. sürgün; **жить в изгнании** sürgündə yaşamaq.

К

- **КА часть** görün, bircə, de, gəlsənə; **скажи-ка мне, где ты был?** mənə bir de görüm, harada idin? **дай-ка посмотреть** bircə bura ver, baxım; **дай-ка пройти** de yol ver, keçim; **куплю-ка эту книгу** gəlsənə, bu kitabı alım.

КАБИНА *ж* kabina (1. *budka* şəklində kiçik otaq; 2. *müalicə vannası olan otaq*; 3. *gəmidə, təyyarədə, avtomobildə kiçik otaq*).

КАВЕРНА *ж* tib. kaverna (*xəstəlik prosesi nəticəsində bədən üzvü toxumalarının dağılması nəticəsində onda əmələ gələn boşluq*).

КАВЫЧКИ *ед. нет* dırnaq; dırnaq (“ ” və ya « ») işarəsi; **зключить в кавычки** \diamond **в кавычках** dırnağa almaq; dırnaqarası; *guya, əsli olmayan, yalançı*; **учіный в кавычках** dırnaqarası alim.

КАЖДЫЙ 1. *мест.* hər, hər bir; **каждый человек** hər adam; **каждый день** hər gün; **на каждого человека** adam başına, adambaşı; 2. *в знач. суц.* hər kəs, hər adam; **каждый может придти** hər kəs gələ bilər; **каждый из нас** hər birimiz; **от каждого по его способностям, каждому по его труду** hər kəsdən qabiliyyətinə görə, hər kəs əməyinə görə; \diamond **с каждым днём** gündən-günə.

КАКАО *ср нескл.* kakao.

КАЛ *мн. нет* nəcis.

КАЛЕНДАРЬ *м* kalendar, təqvim.

КАЛИБР *м* kalibr, ölçü (1. *silah lüləsi diametrinin ölçüsü*; 2. *çox istehsal edilən şeylərin böyük kiçikliyini müəyyən etmək üçün əndazə*).

КАЛИЙ *мн. нет* kim. kalium (kimyəvi element).

КАЛИЙНЫЙ *прил.* kim. kaliumlu, kaliumdan hazırlanmış; **калийное удобрение** kaliumlu kübrə.

КАЛОРИМЕТР *м* xüs. kalorimetr (*kalori miqdarını ölçən cihaz*).

КАЛЬЦИЕВЫЙ **кальций** *сöz. сif.;* **кальцевая соль** kalsium duzu.

КАЛЬЦИЙ *мн. нет* kim. kalsium (kimyəvi element).

КАЛЬЦИНАЦИЯ *ж* kim. susuzlaşdırma.

КАМЕНЬ *м (мн. камни)* 1. (*müxtəlif mənalarda*) daş; **драгоценный камень** qiymətli daş; 2. *daş-qaş*; \diamond **не оставить камня на камне** daşı-daş üstə qoymamaq; **краеугольный камень** təməl daşı; **бросать камнем**; **закидать камнями (кого)** daşqalaq etmək (*qədim səza üsulu*); **точильный камень** bülvə daşı; **пробный камень** məhək daşı; **камень преткновения** əngəl, maneə; **камни волнют** daşlar dilə gəlir.

КАМФАРА *ж* kamfara, kafur (*təbabət və texnikada işlənən kəskin və spesifik qoxulu maddə*).

КАНЦЕЛЯРИЯ *ж* dəftərxana.

КАПЕЛЬНИЦА *ж* xüs. 1. *Dəmcisalan (dərman damcılarını saymaq üçün şüşələrin ağzından kiçik nov)*; 2. *bax пипетка*.

КАПИЛЛЯР *м* kapilyar (1. *içi çox dar olan borucuq*; 2. *anat. ən kiçik qan damarı*).

КАПИЛЛЯРНОСТЬ *ж* *мн. нет* fiz. kapilyarlıq (*mayələrin çox dar kanallarda qalxması yaxud enməsi xassəsi*).

КАПИЛЛЯРНЫЙ *прил.* anat. kapilyar –i(-i); **капиллярная сеть** kapilyar toru (*orqanizmdə ən kiçik qan və limfa damarları toru*).

КАПСУЛА *ж* kapsul (1. *içinə maye və ya toz dərman doldurulan kiçik jelatin qovuşuq*; 2. *anat. pərdə*).

КАПСУЛЬ *м* kapsul (1. *piston (güllədə, bombada)*; 2. *ağzdan dolan tüfənglərdə piston taxılan göz*; 3. *şərab şüşəsinin başına taxılan qurğuşun başlıq*).

КАПУСТА *ж* *мн. нет* kələm; **цветная капуста** gül kələm; **кочанная капуста** baş kələm; **капуста кормовая** yemlik kələm; **квашенная капуста** duzlu kələm, turşuya qoyulmuş kələm.

КАРДИОГРАММА *ж* tib. kardiogram (*ürək hərəkətinin qrafik təsviri*).

КАРДИО... *kardio...* (*mürəkkəb sözlərin “ürək” mənasında olan birinci mürəkkəb hissəsi*; məs: **кардиосклероз** ürək sklerozu).

КАРДИОГРАФ *м* xüs. kardiograf (*ürək hərəkətini qrafik şəkildə göstərən cihaz*).

КАРДИОГРАФИЯ *ж* tib. kardiografiya (*kardiografiya cihazı vasitəsilə ürəyin hərəkətinin yazılması*).

КАРДИОЛОГ *м* kardioloq (*ürək xəstəlik-ləri müəxəssisi*).

КАРДИОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* kardiologiya –i(-i); *kardioloji*; *ürək xəstəliklərinə məxsus*.

КАРДИОЛОГИЯ *ж* kardiologiya (*tibb elminin ürək xəstəlikləri bəhsi*).

КАРДИОСКЛЕРОЗ *м* *мн. нет* tib. kardioskleroz (*ürək əzələ və damarlarının sklerozu*).

КАРИЕС *м* tib. kariyes (*sümük və ya diş toxumalarının xronik surətdə çürüyüb dağılması*).

КАРИОЗ *м* tib. karioz (*dişin çürüyüb dağılması*).

КАРИОЗНЫЙ *прил.* tib. kariozlu, çürümüş; **кариозный зуб** çürümüş diş.

КАРОТИН *м* *bot.* karotin (*yerkökünün, yumurta sarısının, südün və s.-nin tərkibində olan narıncı-sarı pigment*).

КАРТОФЕЛЬ *м* *мн. нет* kartof.

КАТАЛИЗ *м* *kim.* kataliz (*katalizatorlar təsiri ilə kimyəvi reaksiyanın sürətlənməsi və ya yavaşlaması*).

КАТАРАКТ *м* katarakt (*1. ağcaq, lakin çox enli şalab; 2. bax dempfer*).

КАТЕТЕР *м* *tib.* kateter (*dərman yeritmək, yumaq və ya boşaltmaq üçün bədən boşluqlarına və ya kanallarına yeridilən boru, zond*).

КАТЕТЕРИЗАЦИЯ *ж* *мн. нет* *tib.* kateterizasiya; kateter salma (salınma), kateter qoyma (qoyulma).

КАЧЕСТВЕННО *нареч.* yüksək keyfiyyətli, əla (sürətdə).

КАШТАН *м* 1. şabalıd (*meyvə*); 2. şabalıd ağacı; *♦ таскать каштаны из огня* başqasının xeyri üçün özünü oda vurmaq.

КВЕРХУ *нареч.* uxaşa, yuxarı; *подняться кверху* uxaşa qalxmaq.

КЕКС *м* keks (*yağlı, kişmiş şirin çörək*).

КЕРАТИН *м* *мн. нет* keratin (*heyvanların xarici örtüklərinin əsas tərkib hissəsi olan zülali maddə*).

КЕТГУТ *м* ketgut (*qoyun və keçi bağırsağından hazırlanan və təbabətdə işlədilən dad*).

КЗАДИ *нареч.* dala, geriyə, geri, dal tərəfə.

КИЛОГРАММ *м* kiloqram (*1000 qram*).

КИСЛОРОД *м* *мн. нет* *kim.* oksigen.

КИСЛОРОДНЫЙ *кислород* *сöz. sif.;* *кислородная подушка* *tib.* oksigen yastığı (*ağır xəstələrin nəfəs almasını asanlaşdırmaq üçün işlədilən içi oksigenlə doldurulmuş rezin kisə*).

КИСЛОТА *ж* (*мн. кислоты*) 1. turşluq; 2. *kim.* turşu; *уксусная кислота* sirkə turşusu; *лимонная кислота* limu cövhəri.

КИСТА *ж* *tib.* sist (*іçi maye ilə dolu kisəşəkilli şiş*).

КИСТЕВИДНЫЙ *прил. bot.* salxımşəkilli, salxım kimi, salxıma oxşar.

КИШЕЧНЫЙ 1. *кишечник* *вə* *кишка* *сöz. sif.;* *кишечное заболвание* bağırsaq xəstəliyi; 2. *баğırsaqdan qayrılmış; кишечные струны* bağırsaqdan qayrılmış sim, bağırsaq sim.

КИШКООБРАЗНЫЙ *прил.* bağırsaqşəkilli, bağırsağa oxşar, bağırsaq kimi.

КЛАПАН *м* qaraq; *клапан насоса* nasosun qarağı; *предохранительный клапан* qoruyucu qaraq.

КЛАССИКА *ж* *собр.* klassika, klassik əsərlər; *русская оперная классика* rus opera klassikası.

КЛАССИФИКАЦИЯ *ж* 1. təsnifat (*siniflərə, şöbələrə, dərəcələrə ayırma sistemi*); 2. təsnif etmə (edilmə), təsnif.

КЛЁН *м* *bot.* ağcaqayın (*ağac*).

КЛЕЩ *м* *zool.* gənə.

КЛИЕНТУРА *ж* *мн. нет* *собр.* 1. müş-tərilər; 2. sifarişçilər.

КЛИЗМА *ж* *tib.* imalə.

КЛИМАКС *бах климактерий*.

КЛИМАКТЕРИЙ *м* *мн. нет* *tib.* klimakteri (*qocalığın yaxınlaşması ilə əlaqədar olaraq qadın cinsiyyət vəzilərinin fəaliyyətdən düşməsi dövrü*).

КЛИМАКТЕРИЧЕСКИЙ *tib.* климактерий *сöz. sif.;* klimakterik; *климактери-ческий период у женщин* qadınlarda klimakteri dövrü.

КЛИН (*мн. клинья*) 1. paz, çiv; 2. *k.t.* əkin sahəsi; *яровой клин* yazlıq əkin sahəsi; 3. *хищак (пальтада)*; 4. zolaq; *♦ клин клином вышибать (выбивать)* pazi pazla çıxarmaq; *клином не вышибешь* heç bir şeylə beynindən çıxarmaq mümkün deyil.

КЛИНИКА *ж* *tib.* klinika.

КЛИНИЦИСТ *м* *tib.* klinisist (*klinikada işləyən və praktika həkimlikdən əlavə elmi müşahidə və tədqiqatla məşğul olan həkim*).

КЛИНИЧЕСКИЙ *tib.* клиника *сöz. sif.;* klinik; *клинические условия для лечения больного* xəstəni müalicə etmək üçün klinika şəraiti; *клиническое лечение* klinik müalicə.

КЛИНОВИДНЫЙ *прил.* pazşəkilli, pazvari

КЛЮКВА *ж* *мн. нет* *марcanı, quşüzümü; ♦ вот так клюква!* *dan.* heç gözləmək olmazdı, heç gözləməzdim.

КНИГА *ж* 1. kitab; 2. *бух. dəftər; бухгалтерские книги* (mühasibat) kitabları.

КНИЗУ *нареч.* aşağı, aşağıya.

КО *пред.* *самитlərin bəzi qrupları ilə başlanan sözlərin qabağında "К" əvəzində işlənir; məs.: иди ко мне* yanıma gəl; *ко всем* hamıya.

КОАГУЛИРОВАНИЕ *ср* *fiz. kim.* koagulyasiya etmə, pıxtalaşdırma.

КОГДА-ЛИБО *бах* *когда-нибудь*.

КОГДА-НИБУДЬ *нареч.* bir zaman, bir vaxt; *жили вы когда-нибудь в деревне?* heç kənddə yaşamışsınız mı?

КОГДА-ТО *нареч.* 1. vaxtilə, keçmişdə; 2. bir vaxtlar; bir zamanlar.

КОГО *мест.* kimi; *от кого* kimdən.

КОИТУС *м* *tib.* cinsi əlaqə.

КОЙКА *ж* koyka (*1. çarpayı, taxt; 2. çevrilib özü boşalan yük arabası; 3. asma yataq*).

КОЛЕННЫЙ *колено* (1-ci mənada) *сöz. sif.;* *коленная чашка* *anat.* diz qarağı.

КОЛИТ *м* *tib.* kolit (*yoğun bağırsağın iltihabı*).

КОЛИЧЕСТВО *ср* miqdar, say, kəmiyyət; *в большом количестве* çoxlu (külli) miqdarda; *переход количества в качество* *fəls.* kəmiyyətin keyfiyyətə keçməsi.

КОЛЛЕГА *м* *и* *ж* kolleqa (*peşə yoldaşı, sənət yoldaşı, məktəb yoldaşı, həmkar, məsləkdəşi*).

КОЛЛЕГИАЛЬНО *нареч.* kollegial (sürətdə); *руководить коллегиально* kollegial rəhbərlik etmək (*бах коллегияльность*).

КОЛЛЕГИЯ *ж* 1. kollegiya, heyət; **коллегия** **Министерства просвещения** Maarif nazirliyi kollegiyası; **коллегия профессоров** professorlar heyəti; 2. kollegiya (*keçmişdə bəzi məktəblərin adı*); 3. kollegiya (*keçmişdə Rusiyada: bəzi mərkəzi hökumət idarələrinin adı*).

КОЛЛИЗИЯ *ж* toqquşma, çarpışma (*bir-birinə zidd qüvvələrin, mənafeələrin və s. toqquşması*).

КОЛЛОИД *м* kim. kolloid (*kristallaşmayan və üzvi qışadan keçməyən maddə*).

КОЛЬЦО *ср* (*мн. кольца*) 1. üzük; 2. halqa; \diamond **согнуться** (**сгибаться**) **кольцом** ikiqat olmaq, əyləmək (*təzmin etmək, alçalmaq*).

КОМА *ж* **мн. нет** koma (*başın zədələnməsi, bədənin zəhərlənməsi yaxud əsəb sisteminin xəstələnməsi nəticəsində əmələ gələn dərin yuxuya bənzər ağır hal*).

КОМАТОЗНЫЙ *тнб. кома* *сöz. сиф.*; komatoz, komalı; **коматозное состояние** koma vəziyyəti, komatoz vəziyyət (*бах кома*).

КОМПЛЕКС *м* kompleks (*bir tam təşkil edən şeylərin və hadisələrin məcmusu*); **ком-плекс представлений** təsəvvürlər kompleksi (*məcmusu*).

КОМПРЕСС *м* kompress (*müalicə məqsədilə ağırılan yerə qoyulan yaş sarğı*).

КОНВУЛЬСИЯ *ж* *тнб.* konvulsiya (*qıc, qıc olma*).

КОНЕЧНО *вв. сл.* əlbəttə, şübhəsiz; **он, конечно, прав** o, əlbəttə, haqlıdır.

КОНИЧЕСКИЙ 1. **конус** *сöz. сиф.*; **коническая форма** konus forması; 2. konussəkilli.

КОНСИЛИУМ *м* *тнб.* konsilium (*ağır xəstəliyi və onun müalicə üsullarını müəyyən etmək üçün bir neçə həkimin müşavirəsi*).

КОНСИСТЕНЦИЯ *ж* *физ.* konsistensiya (*maddənin sıxlıq və məhlulların qəlizlik dərəcəsi*).

КОНСУЛЬТАЦИЯ *ж* konsultasiya (*1. Bir məsləyə dair mütəxəssisin məsləhəti; дать консультацию* konsultasiya vermək; 2. məslə-hətxana; **юридическая консультация** hüquq məsləhətxanası; 3. *фənni yaxşı mənimləməkdə müəllimin tələbəyə yardımı*).

КОНТАКТ *м* kontakt (*1. tex. toxunma, birləşmə; 2. elektrik xətlərinin bir-birinə toxunduğu yer; 3. məс. rəbitə, əlaqə, təmas; войти в контакт* (*с кем-л.*) ...əlaqəyə girmək).

КОНТУЖЕННЫЙ *прил. и в знач. сущ.* kontuziyalı (adam).

КОРОЛЕК korolyok (*içi qirmizi portağal növü; 2. xirda xoruz və toyuq cinsi; 3. минер. kiçik kürəcik şəklində olan nəсib metal külcəsi*).

КОРРЕКЦИЯ *ж* korreksiya; **коррекция зрения** *тнб.* göz korreksiyası (*görmə nöqsanının*

gözlik vasitəsilə düzəldilməsi).

КОСМЕТИКА *ж* **мн. нет** kosmetika (*1. üzə, bədənə süni surətdə tərəvət və gözəllik verilməsi; лечебная косметика* müalicə kosmetikasi; 2. *bədənə, üzə tərəvət və gözəllik vermək üçün işlədilən maddələr*).

КОСО *нареч.* 1. çəp, çəpəki, çəpinə, qıyqac, göndələn; 2. əyri, əyri-əyri, yan; **косо смотреть** əyri-əyri baxmaq.

КОШМАР *м* 1. qarabasma, vahimə, kabus, qorxulu yuxu, pis yuxu; 2. *мәс.* dəhşət.

КРАТКО *нареч.* müxtəsərcə, qısaca, müxtəsər surətdə.

КРАТКОВРЕМЕННО *нареч.* qısaca, qısa müddətli, sürəksiz, az müddətdə.

КРИВО *нареч.* əyri, çəp; çəpinə, qıyqac, qıyqacı; \diamond **криво углыбнуться** riyakarcasına güllümsəmək, (süni) güllümsəmək.

КРИМИНАЛ *м* *дан.* cinayət işi, cinayət.

КРИСТАЛЛ *м* 1. kristal (*bərk cisim*); 2. büllür (*təmizlik, saflıq rəmzi*); \diamond **горный кристалл** *miner.* saf kvarts.

КРИСТАЛЛИЗАЦИЯ *ж* kristallaşma, kristallaşdırma, kristallaşdırılma; büllurlaşma, büllurlaşdırma, büllurlaşdırılma.

КРОВНО *нареч.* çox yaxından, bilavasitə, candan; **быть кровно заинтересованным** (*в чем-н.*) çox yaxından əlaqədar olmaq.

КРОВОТЕЧЕНИЕ *ср* *тнб.* qan axma, qanama.

КРОВОТОЧИВОСТЬ *ж* **мн. нет** *тнб.* 1. qan axma, qan gəlmə; 2. hemofiliya (*daima qan axma xəstəliyi*).

КРОВОТОЧИВЫЙ *прил.* qanı axan; **кровоточивая рана** qanı axan yara.

КРОВОТОЧИТЬ *несов. тнб.* qan axmaq, qanamaq, qan gəlmək; **рана немного кровоточит** yaradan bir az qan gəlir.

КРОВОХАРКАНИЕ *ср* **мн. нет** *тнб.* qan hauxırma, qan qusma.

КРОВОХАРКАТЬ *несов. тнб.* qan hauxırmaq, qan qusmaq.

КТО-ЛИБО *мест.* birisi, kim olsa, hər kəs olsa.

КТО-НИБУДЬ *мест.* birisi, kim olursa olsun, hər kəs olursa olsun.

КТО-ТО *мест.* kim isə.

КУЗИНА *ж* *köhn.* əmiqızı, dayıqızı, bibiqızı, xalaqızı.

КУЛЬТЯ *ж* güdül (*kəsilməş əl-ayağın üstündə qalan hissəsi*).

КУМУЛЯЦИЯ *ж* **мн. нет** *тнб.* kumulyasiya (*orqanizmdə dərman maddələrinin və ya zəhərlərin toplanması*).

Л

ЛАБИРИ́НТ *m* labirint (1. *qədim Yunanistanda* və *Misirdə*: çox dolaşlıq yolları və çoxlu otaqları olan böyük bina; 2. dolaşlıqlıq, qarışıqlıq, dolanbac; 3. anat. qulaq daxili).

ЛАБИРИ́НТИТ *m mn. нет tib.* labirintit (qulaq labirintinin iltihabı).

ЛАБОРА́НТ *m* laborant (laboratoriya işçisi).

ЛАБОРА́НТКА *ж* laborant qadın (qız).

ЛАБОРА́НСКИЙ лаборант *söz. sif.; лаборантская должность* laborant vəzifəsi.

ЛАБОРАТО́РИЯ *ж* laboratoriya (*texniki* və *elmi-tədqiqat təcrübələri aparmaq üçün xüsusi otaq* və ya bina).

ЛАБОРАТО́РНЫЙ лаборатория *söz. sif.; лабораторное исследование* laboratoriya tədqiqatı.

ЛАВА́НДА *ж* bot. lavanda (*tünd göy rəngli çiçəyi olan kəskin iyli yarımkol bitki*).

ЛАВРО́ВЫЕ *mn. (ед. лавровое ср) bot.* dəfnə fəsiləsi.

ЛАВРО́ВЫЙ лавр *söz.sif.* лавровый лист dəfnə yarpağı; лавровый венок dəfnə əkili.

ЛАВСА́Н *m* lavsan (*sintetik parça*).

ЛАВСА́НОВЫЙ *прил.* lavsan; лавсановая рубашка lavsan köynək.

ЛАДО́ННЫЙ ладонь *söz. sif.*

ЛАДО́НЬ *ж* ovuc, ovucun içi; \diamond **виден** (*видна, видно как (будто) на ладони* elə bil ovucun içindədir (*aydın görünən şey haqqında*)).

ЛА́КМУС *m kim.* lakmus (*1.göy boyaq; 2. lakmus hopdurulmuş kağız*).

ЛАКТАЦИ́ОННЫЙ физиол. лактация *söz. sif.; лактационный период* laktasiya (süd vermə dövrü).

ЛАКТА́ЦИЯ *ж* *mn. нет физиол.* laktasiya (*heyvanların yelində süd əmələ gəlməsi və onun ifrazı*).

ЛАКТОБАЦИ́ЛЛІН *m mn. нет бикт.* laktobasillin (*südü turşutmaq göbələk cinsi*).

ЛАКТО́ЗА *ж* *mn. нет kim.* laktoza (*süd şəkəri*).

ЛАКУ́НА *ж* 1. anat. sahə, çuxur, batıq; 2. *filol.* boş yer, buraxılmış yer (mətdə).

ЛАНГЕ́Т *m асп.* lanqet (*qızardılmış nazik ət parçaları*).

ЛАНО́ЛИН *m xüs.* lanolin (*qoyun yununun yuyulması vasitəsilə alınan qatı yağ; sabun, maz, kosmetik maddələr və s. hazırlanmasında işlənilir*).

ЛАНО́ЛИНОВЫЙ *xüs. 1. ланолин* *söz. sif.; ланолиновое производство* lanolin istehsalı; 1. **ланолині**; ланолиновый крем lanolinli krem.

ЛАНЦЕ́Т *m xüs.* lanset, neştər, cərrah bıçağı.

ЛАНЦЕ́ТНИК *m zool.* neştərcə, amfioksus.

ЛАНЦЕ́ТНЫЙ 1. ланцет *söz.sif.; 2. lansetəoxşar, neştərəoxşar.*

ЛАНЦЕТОВИ́ДНЫЙ *прил.* lansetəoxşar, neştərəoxşar.

ЛА́ПАТЬ *несов. дан.* ələmək, sıxçalamaq.

ЛА́ПИЩА *ж* *дан.* 1. iri pəncə; 2. iri əl.

ЛАПОВИ́ДНЫЙ *прил.* pəncəşəkilli, əlşəkilli.

ЛА́ПОВЫЙ *прил.* pəncəli.

ЛАПООБРА́ЗНЫЙ *прил.* pəncəşəkilli, əlşəkilli.

ЛАПЧАТОНО́ГИЕ *mn. (ед. лапчатогого ср) zool.* ayağıpərdəlilər.

ЛА́ПЧАТЫЙ *прил.* 1. ayağıpərdəli; лапчатый гусь ayağıpərdəli qaz; 2. pəncəşəkilli; 3. pəncə dərisindən tikilmiş; 4. pəncəli; лапчатая борона *k. t.* pəncəli mala; \diamond гусь лапчатый *дан.* tülüngü, lotu-bambılı.

ЛАПША́ *ж* *mn. нет 1.* əriştə; 2. əriştə supu, xəmirəsi; 3. *тэс.* hərc-mərclik, qarma-qarışıqlıq; берёзовая лапша cubuq, şallaq.

ЛАПША́НО́Й *тəһ.* lapşa *söz. sif.;* əriştəlik, лапшаное тесто əriştəlik xəmir.

ЛАПШЕ́ВНИК *m* əriştə küküsü.

ЛАПШО́ВЫЙ лапша *söz. sif.;* əriştəli.

ЛАРИ́НГИТ *m mn. нет tib.* laringit (*qırtlaq iltihabı*).

ЛАРИ́НГОЛО́Г *m tib.* laringoloq (*boğaz həkimi*).

ЛАРИ́НГОЛО́ГИЧЕСКИЙ *прил.* laringologiya –i (-i); laringoloji.

ЛАРИ́НГОЛО́ГИЯ *ж* *mn. нет tib.* laringologiya (*boğaz xəstəlikləri və onların müalicəsi haqqında elm*).

ЛАРИ́НГОСКО́П *m tib.* laringoskop (*boğazı müayinə etmək üçün güzgüli cihaz*).

ЛАРИ́НГОСКО́ПИЧЕСКИЙ *прил.* laringoskopiya –i(-i); laringoskopik.

ЛАРИ́НГОСКО́ПИЯ *ж* *mn. нет tib.* laringoskopiya (*boğazın müayinə edilməsi*).

ЛАСКОВО *нареч.* mehribancasına, nəvazişlə, şəfqətlə.

ЛАСТО́ЧКА *ж* qaranquş; \diamond первая ласточка ilk əlamət, birinci nişanə, müjdəçi.

ЛАТЕ́НТНОСТЬ *ж* *tib. fiz.* gizli halda olma.

ЛАТЕ́НТНЫЙ *прил. fiz.* gizli, gizli halda olan.

ЛАТЕРА́ЛЬНЫЙ *прил. dilç.* lateral, bayır kənar латеральные согласные lateral samitlər (*bu samitlər tələffüz edildikləri zaman dilin ucu damağın qabaq tərəfi ilə dişləyə kip söykənir*).

ЛАТЫ́НЬ *ж* *mn. нет* latin dili, latınca.

ЛЕ́ВЫЙ *прил.* 1. sol; левая рука sol əl; левый фланг sol cinah; 2. siyasi sol; левые

партии sol partiyalar; *в знач. суц. м* solçu; ◇ левая сторона tərəs üz, astar (*parçada*); встать с левой ноги bax noga.

ЛЁГКИЕ *мн. (ед. легкое ср)* ag ciyər.

ЛЁГКИЙ *прил.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) yüngül; лёгкий чехолдан yüngül çemodan; лёгкий ткань yüngül parça; лёгкая артиллерия *hərbi* yüngül artilleriya; лёгкая закуска yüngül qəlyanaltı; лёгкие случаи заболевания yüngül xəstəlanmə halları; лёгкое наказание yüngül cəza; лёгкая рана yüngül yara; 2. yüngülvari, xəfif, cüzi, zəif; лёгкий ветерок yüngül külək; лёгкий огонь zəif atəş; 3. asan; лёгкие роды asan dogum; лёгкий способ asan üsul; лёгкий заработок asan qazanc; 4. *təc.* yumşaq, mülayim, qılıqlı; лёгкий характер yumşaq xasiyyət; 5. *təc.* səthi, qeyri-ciddi, üzdən, şit, yüngül; лёгкое отношение к жизни həyata səthi (yüngül) münasibət; лёгкие нравы yüngül adətlər; 6. səlis, rəvan, qəşəng (*üslub*); ◇ лёгкая атлетика yüngül atletka (*qaçış, hoppanma, nizə, disk atma və sairədən ibarət idman növlər*); с лёгким сердцем sakit, rahat; лёгко на помине *dan.* adımı çək, qulagını bur; с лёгким паром! səhhəti vucud! həmişə təmizlikdə!; легче на поворотах! özünü yağışdır! danışğını bil! час от часу на легче saatbasaat dərd artır, iş pis gətirir; лёгкая кавалерия yüngül silahlı suvari qoşun.

ЛЕГКО 1. *нареч.* yüngül, yüngülcə, asanca; 2. *в знач. сказ.* yüngüldür, asandır; ◇ лёгко сказать asan deyil, zarafat deyil.

ЛЁГКОАТЛЕТ *м* *идм.* yüngül atlet.

ЛЕГКОАТЛЕТИЧЕСКИЙ лёгкая атлетика *söz. sif.*; легкоатлетические упражнения yüngül atletika məşqləri.

ЛЕГКОВАТЫЙ *прил.* yüngültəhər, yüngülvari, yüngülcə, bir az yüngül.

ЛЕГКОВЕРИЕ *ср мн. нет* sadələvlük, sadəlilik, hər şeyə inanma.

ЛЕГКОВЕРНОСТЬ *ж* sadələvlük, sadəlilik.

ЛЕГКОВЕРНЫЙ *прил.* sadələvh, sadədil, hər şeyə inanan.

ЛЁГКОЕ *ср (мн. лёгкие) anat.* ağ ciyər, ciyər.

ЛЕГКОРАСТВОРИМЫЙ *прил.* *xüs.* asan əriyən, asan həll olan.

ЛЁГКОСТЬ *ж мн. нет* 1. yüngüllük, xəfiflik; 2. asanlıq; 3. əhəmiyyətsizlik; 4. mülayimlik, yumşaqlıq; 5. *təc.* səthilik, ciddiyətsizlik; yüngüllük, yelbeyinlik; 6. *təc.* qəşənglik, səlislik (*üslubda*); ◇ лёгкость в мыслях yüngüllük, ciddiyətsizlik.

ЛЕГКОУЛЕТУЧИВАЮЩИЙСЯ *прил.* *xüs.* tez uçan, tez buxarlanan.

ЛЕГКОУСВОЯЕМЫЙ *прил.* asanlıqla mənimsənilən, tez mənimsənilən.

ЛЁГЧОННЫЙ *anat.* və *tib.* лёгкое *söz. sif.*; лёгочные заболевания ciyər xəstəlikləri.

ЛЕГЧАЙШИЙ *прев. ст. к лёгкий* 1. ən yüngül; 2. ən asan.

ЛЁГЧЕ *срав. ст. к лёгкий и легко* 1. daha yüngül; 2. daha asan; ◇ легче на поворотах! *dan. danışğını bil!*

ЛЁД *м (мн. льды)* buz; ◇ лёд разбит биринци addım atılmışdır, işin əsası qoyulmuşdur; лёд тронулся hərəkətə gəldi, биринци addım atıldı; биться как рыба об лёд bax bityəşə.

ЛЁДИ *ж нескл.* ledi (1. *lord arvadı*; 2. *İngiltərədə burjua mühitində*; *xanım, madam mənasında ərlı qadına mürciət*).

ЛЕЖАТЬ *несов.* 1. uzanmaq; лежать на земле yerdə uzanmaq; лежать на боку böyrü üstə uzanmaq; 2. yatmaq; лежать лицом вверх üzüyuxarı yatmaq; лежать замертво ölü kimi yatmaq; 3. xəstə yatmaq; лежать в больнице xəstəxanada yatmaq; 4. olmaq; в сундуке лежит много вещей sandıqda çoxlu şey vardır; на тарелке лежит кусок мяса nımcədə bir tikə ət vardır; 5. –dur, –dir, –dur, –dür *xəbər şəkilçiləri ilə ifadə olunur*; книга лежит на столе kitab stolun üstündədir; деньги лежат в сберкассе pullar əmanət kassasında; 6. öhdəsində olmaq, öhdəsinə düşmək; это дело лежит на твоей обязанности bu iş sənin öhdəndədir (bu iş sənin öhdənə düşür); 7. yerləşmək; селение лежит в долине kənd dərə içində yerləşmişdir; 8. qalmaq; на поле лежит скошенное сено biçilmiş ot çöldə qalmışdır; товар лежит без употребления mal istifadəsiz qalmışdır; 9. yatıb qalmaq; рукопись лежит без движения в издательстве əlyazması nəşriyyatda yatıb qalmışdır; 10. düşmək; путь мой лежал на Киев yolum Kievə düşmüşdü; 11. keçmək; близко от селения лежит шоссе kəndin yanından şose keçir; ◇ лежать в основе əsasını təşkil etmək; лежать на боку (на печи) *dan.* böyrü üstə yatıb qalmaq, tənbillik etmək; лежать в развалинах dağılmaq, xaraba olmaq; лежать под сукном fikir verilməmək, baxılmamaq; плохо лежит oğurlamaq, çırışdırmaq; душа (сердце) на лежит *к кому-чему* ürəyimə (ürəyinə) yatmır.

ЛЕЖАТЬСЯ *несов.*: не лежиться (*кому*) yata bilmir(əm), yuxusu gəlmir, yuxum gəlmir.

ЛЕЖАЧИЙ *прил.* uzanmış, yatmış; yatan; ◇ лежачего не бьют uyxılanı vurmazlar.

ЛЁЗВИЕ *ср* 1. tiyə; 2. ağız, dil; перочинный нож с двумя лезвиями ikidilli bıçaq; 3. ülgüc.

ЛЕЙКЕМИЯ *ж мн. нет* tib. leykemiya, ağqanlıq (*qanda ağ qan cisimciklərinin qırmızı qan cisimciklərinə nisbətən artması*).

ЛЕЙКОМА *ж* *tib.* leykoma; titə, ağ (*gözdə*).

ЛЕЙКОМАЙНЫ (*ед. лейкоманн м*) *fiziol.* leykomainlər (*maddələr mübadiləsi zamanı orqanizmdə zülallardan əmələ gələn azotlu maddələr*).

ЛЕЙКОПЕНІЯ *ж мн. fiziol.* leykopeniya (*аğ cisimciklərin (leykositlərin) azalması*).

ЛЕЙКОПЛАСТЫ *мн. (ед. лейкопласт м)* leykoplastlar (*bitki hüceyrələrinin*

protoplazmasında nişasta əmələ gətirən rəngsiz cisimciklər).

ЛЕЙКОЦИТ *м* *физиол.* leykosit (ağ qan cisimciyi, hüceyrəsi).

ЛЕЙКОЦИТОЗ *м* *тиб.* leykositoz (qanda leykositlərin ağ cisimciklərinin artması).

ЛЕКАРСТВЕННЫЙ *прил.* dərman –i (-ı); **лекарственные растения** dərman bitkiləri.

ЛЕКАРСТВО *ср* 1. dərman, dəva; 2. əlac, cara.

ЛЕКАРЬ *м* (*мн.* лекари, лекаря) *köhn.* həkim.

ЛЭСКИКА *ж* *мн.* *нет* *дилç.* leksika, lügət (*müayən dilin tərkibinə daxil olan sözlər; dilin lügət tərkibi*).

ЛЕКСИКОН *м* 1. *köhn. dilç.* lügət; 2. söz ehtiyatı, leksika.

ЛЕКСИЧЕСКИЙ *дилç.* **лексика** *сöz.sif.*

ЛЕКТОР *м* 1. lektor, mühazirəçi, mühazirə oxuyan; 2. *köhn.* əsnəbi dili müəllimi.

ЛЕКТОРИЙ *м* lektoriya (1. *kütləvi mühazirələr üçün bina, zal;* 2. *kütləvi mühazirələr təşkil edən idarə*).

ЛЕКТОРИЯ *ж* lektoriya, qıraətxana.

ЛЕКТОРСКАЯ *ж* lektor (mühazirə) otağı (*ali məktəbdə*).

ЛЕКЦИОННЫЙ **лекция** *сöz. sif.*

ЛЕКЦИЯ *ж* leksiya, mühazirə.

ЛЕНОВЫЕ *мн.* (*ед.* леновое *ср*) *бот.* kətan fəsiləsi.

ЛЕНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* tənbellik.

ЛЕНТА *ж* 1. lent; 2. bafta; 3. *тəс.* zolaq; **лента дороги** yolun zolağı; 4. konveyer; 5. *тəс.* silsilə, zəncir.

ЛЕНТОВИДНЫЙ *прил.* lentəoxşar, lentəşəkilli, zolaqşəkilli.

ЛЕНТООБРАЗНЫЙ *прил.* lentəoxşar, lentəşəkilli, zolaqşəkilli.

ЛЕНТОЧКА *ж* **лента** *сöz. kiç.*

ЛЕНТАЙ *м* tənbel.

ЛЕНТАЙНИЧАНИЕ *ср* *мн.* *нет* *дан.* tənbellik etmə, tənbellik.

ЛЕНТАЙНИЧАТЬ *несов.* *дан.* tənbellik etmək.

ЛЕНЦА *ж* *мн.* *нет* *дан.* tənbelliyə meyl; **ленцой** ərinə-ərinə, ərinərek.

ЛЕОПАРД *м* *zool.* bəbir.

ЛЕОПАРДОВЫЙ **леопард** *сöz. sif.*

ЛЕПЕСТОК *м* *бот.* ləçək (*gül yarpağı*).

ЛЕПЕТ *м* *мн.* *нет* 1. kəkələmə, pəltəkləmə, dil dolaşması; 2. anlaşılmaz danışmaq; 3. vag-vug (*uşaq danışığı*); 4. *тəс.* şirin söhbət; 5. *тəс.* xəfif şirilti, xışilti.

ЛЕПЕТАНИЕ *ср* 1. kəkələmə, pəltəkləmə, dili dolaşa-dolaşa danışma; 2. vag-vug (*uşaq danışığı*); 3. *тəс.* xəfif-xəfif şırıldama, xışıldama.

ЛЕПЕТАТЬ *несов.* 1. kəkələmək, pəltəkləmək, dili dolaşa-dolaşa danışmaq; vag-vug (*uşaq danışığı*); 3. *тəс.* xəfif-xəfif şırıldamaq, xışıldamaq.

ЛЕПЕШКА *ж* 1. qoğal, kökə; 2. yastı, həb, tablet; 3. yastı şirni (*konfet*); \diamond **расшибиться** (**разбиться**) *в* лепешку *дан.* dəridən çıxmaq, canfəşanlıq etmək.

ЛЕПИТЬСЯ *несов.* 1. uarişmaq; 2. uarılmaq; 3. *дан.* sürünmək, yavaş-yavaş getmək.

ЛЕПКА *ж* *мн.* *нет* 1. uarma, uarılma; qayırma, qayırılma; 2. model (heykəl) uarma.

ЛЕПЛЕННЫЙ *прич.* 1. uarılmış, qayırılmış; 2. *тəс.* tikilmiş; 3. uarışdırılmış.

ЛЕПНОЙ *прил.* *xüs.* 1. uarma; **лепные украшения** uarma naxışlar (*bəzək*); 2. uarma naxışlı; **лепной потолок** uarma naxışlı tavan; 3. *sənət.* uarma –i(-ı); **лепное искусство** heykəl uarma sənəti.

ЛЕПРА *ж* *тиб.* cüzam (*xəstəlik*).

ЛЕПРОЗОРИЙ *м* leprozori (*cüzamlılar üçün xüsusi yer, xəstəxana*).

ЛЕТАЛЬНОСТЬ *ж* *тиб.* ölüm sayı, ölüm hadisəsi.

ЛЕТАЛЬНЫЙ *прил.*; **летальный исход** *тиб.* ölüm, ölümlə nəticələnmə, ölümçül.

ЛЕЧБНИК *м* *köhn.* müalicə kitabı.

ЛЕЧЕБНИЦА *ж* müalicəxana.

ЛЕЧЕБНЫЙ *прил.* müalicə –i(-ı); *тиб.* **лечебные средства** müalicə vasitələri (*dərmanlar*).

ЛЕЧЕНИЕ *ср* müalicə, müalicə etmə (edilmə).

ЛЕЧИТЬ *несов.* müalicə etmək.

ЛЕЧИТЬСЯ *несов.* 1. müalicə etdirmək; 2. müalicə edilmək, müalicə olunmaq.

ЛИБО *союз* ya, və ya, yaxud, ya ki, ya da; **либо ты, либо я** ya sən, ya mən; **поеду в Сочи, либо в Крым** *Soçiyə* ya da *Krım* gedəcəyəm.

ЛИГАТУРА *ж* 1. *kim.* aşqar, qatışıq, 2. *xüs.* liqatura (*bir-birinə bağlanaraq; bir hərф kimi yazılan iki və ya daha çox hərф*); 3. *mətb.* liqatura (*bütöv bir hərф kimi tökülmüş iki və ya daha çox hərф*); 4. *тиб.* liqatura (*operasiya zamanı qan damarlarını bağlamaq üçün ipək sap*).

ЛИГАТУРНЫЙ *xüs.* **лигатура** *сöz. sif.*

ЛИЗОЛ *м* *мн.* *нет* *xüs.* lizol (*dezinfeksiya dərmanı*).

ЛИЗОФОРМ *м* *мн.* *нет* *xüs.* lizoform (*dezinfeksiya dərmanı*).

ЛИКЁР *м* likör (*şirin, ətirli içki*).

ЛИКЁРНЫЙ **ликёр** *сöz.sif.*

ЛИЛИПУТ *м* liliput (*çox kiçik boylu adam, cürdan*), *cürdanboylu*.

ЛИЛИПУТКА *ж* liliput qadın (*qız*).

ЛИЛИПУТСКИЙ **лилипут** *сöz. sif.*

ЛИЛИЯ *ж* *бот.* zanbaq; \diamond **водяная лилия** bax **кувшинка**.

ЛИЛОВАТЫЙ *прил.* bənövşəyiyə çalar, bənövşəyiyə oxşar.

ЛИЛОВЫЙ *прил.* bənövşəyi, bənövşə rəngli.

ЛИМИТ *м* limit, hədd, dərəcə, norma.

ЛИМИТАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* limitləmə, limit təyin etmə, hədd qoyma, hədd təyin etmə.

ЛИМИТИРОВАНИЕ *ср* limitləmə, limit təyin etmə, hədd qoyma.

ЛИМОН *м* limon, lumu; \diamond **выжатый лимон** hay-hayı gedib, vay-vayı qalıb.

ЛИМОНАД *м* limonad.

ЛИМОНКА *жс* limonka (1. *armud növü*; 2. *dan. əl qumbarası, əl bombası*).

ЛИМОННИК *м* *bot.* 1. *cır limon*; 2. *cır limon kolluğu*.

ЛИМОННЫЙ лимон *сөз. сиф.*; **лимонный сок** limon şirəsi; **лимонная кислота** limon cöhrəsi; 2. limonlu; **лимонное мороженое** limonlu marojna.

ЛИМФА *жс* *fiziol.* limfa (*insan və heyvan bədəninin bütün toxuma yarıqlarında axan və toxumalara qida maddələri daşıyan sarımtıl şəffaf maye*).

ЛИМФАДЕНИТ *м* *мн. нет* *tib.* limfadenit (*limfa vəzilərinin olyihabı*).

ЛИМФАНГИТ, ЛИМФАНГОИТ *м* *мн. нет* *tib.* limfangit (*limfa damarlarının iltihabı*).

ЛИМФАТИЧЕСКИЙ *прил.* 1. *fiziol.* limfatik; **лимфатические железы** limfa vəziləri; 2. *мәс. əzgin, süst, ölüvay*.

ЛИМФОЦИТ *м* *fiziol.* limfosit (*leykositlər növlərindən biri*).

ЛИНЗА *жс* linza (1. *anat. göz billuru*; 2. *fiz. ədəsə, mərcəkli optik şüşə*).

ЛИНЗОВЫЙ *прил.* linzalı, linzası olan.

ЛИНИЯ *жс* 1. xətt; **прямая линия** düz xətt; **линия полёта снаряда** mərminin uçuş xətti; **линия укреплений** istehkam xətti; 2. cızıq; **провести линию** cızıq çəkmək; 3. cizgi; **линии руки** əlin cizgiləri; 4. cərgə, sıra; **строиться в линию** cərgəyə düzülmək, sıraya düzülmək; 5. sərhəd xətti, səhəd boyu; 6. yol; **поезд на линии** qatar yoldadır; **судоходная линия** gəmi yolu; 7. xətt; (*yol mənasında*); **трамвайная линия** tramvay xətti; **воздушная линия** hava xətti; 8. qol (*dəmir yolunda*); 9. *мәс. hərəkət xətti, istiqamət*; 10. *мәс. dan. bəxt, tale*; 11. liniya (*keçmişdə 2,5mm-ə bərabər uzunluq ölçüsü*); \diamond **демаркационная линия** bax **демаркационный**; **контурная линия** bax **контурный**; **на линии кого** *дан. ... yaxın olmaq, ... yanaşmaq, ... çatmaq*; **по линии чего, какой** 1) ... xətti üzrə; 2) ... adından; **гнать (вести) свою линию** öz fikrini (prinsiplərini, görüşlərini) yeritmək; (**идти**) **по линии чего** ... yolu ilə (getmək); **пойти по линии наименьшего сопротивления** ən asan yol seçmək.

ЛИПОМА *м* *tib.* lipoma (*piy şişi*).

ЛИТЕРАТУРА *жс* ədəbiyyat; \diamond **заборная литература** bax **заборный**; **изящная литература** bax **беллетристика**.

ЛИТИЙ *м* *мн. нет* *минер., kim.* litium (*yumşaq, ağ, gümtüş rəngli yüngül metal*).

ЛИФЧИК *м* lifcik, döşlük.

ЛИХОРАДИТЬ *несов.* qızdırmaq, titrədir qızdırmaq, isitmək.

ЛИХОРАДКА *жс* 1. qızdırma, titrəmə qızdırma, isitmə; 2. *мәс. həyəcan*.

ЛИХОРАДОЧНО *нареч.* qızğın sürətdə; həyəcanla.

ЛИХОРАДОЧНОСТЬ *жс* *мн. нет* qızğımlıq, coşqunluq, həyəcanlılıq.

ЛИХОРАДОЧНЫЙ 1. **лихорадка** *сөз. сиф.* qızdırmalı; **лихорадочные состояние** qızdırmalı vəziyyət; 2. *мәс.* qızğın, coşqun, həyəcanlı, əsəbi.

ЛИЦЕНЗИЯ *жс* *iqт.* lisenziya (*1.xaricə mal aparmaq və ya xaricədən mal gətirmək üçün icazə*; 2. *həmin icazəni təsdiq edən sənəd*).

ЛИЦО *ср* (*мн. лица*) 1. üz, sifət, bənzir; **черты лица** üz gizgiləri; 2. qabaq tərəf, üz tərəf; avand; 3. *мәс.* sima; **политическое лицо автора** müəllifin siyasi siması; **потерять лицо** simasını itirmək; 4. şəxs, adam, nəfər, şəxsiyyət; **неизвестное лицо** naməlum şəxs; **знакомое лицо** tanış adam; 5. *грам.* şəxs; \diamond **от лица (кого)** ... adından, ... tərəfindən; **лицом к лицу** üz-üzə, üzbəüz; **все на одно лицо** hamı bir-birinə oxşayır; **не смотря на лица** şəxsiyyətə baxmadan; **не к лицу** yaraşmır; **спасти (сохранить) свое лицо** öz hörmətini saxlamaq; **в лицо сказать** üzünə demək; **в лице кого** ... şəklində; **перед лицом кого-чего** ... qarşısında; **лицом к кому-чему** 1) üzün... tərəfə, üzünü ... tərəfə çevirərək; 2) ön tərəfi, qabığı, üzü; **действующее лицо** bax **действующий**; **должностное лицо** bax **должностной**; **физическое лицо** *hüq.* fiziki şəxs; **юридическое лицо** *hüq.* hüquqi şəxs; **лица (живого) нет на ком** *agappaq agarmış*; **ни кровинки в лице** bax **кровинка**; **на лице у кого или чем написано** üzündə yazılmışdır, üzündən oxunur; **не ударить лицом в грязь** üzünə qara olmaq (*çıxmamaq*); **к лицу кому** yaraşır; **не к лицу кому** yaraşmaz; **стереть (смести) с лица земли** yer üzündən silmək.

ЛИЧИКО *ср* **лицо** *сөз. кіç. və охс.*; üzçük, sifətcik, çöhrə.

ЛИЧИНА I *жс* *дан.* 1. *köhn. maska*; 2. *мәс. ... іç üz, əsl sifət*; \diamond **надеть личину**... ... donuna (...cildinə) girmək.

ЛИЧИНА II *жс* *tex.* üstlük, qabaq (*qarı, qutu və sandıqda açar keçirilən yerin üstünə vurulan lövhəcik*).

ЛИЧНО *нареч.* 1. şəxsən; **явиться лично** şəxsən gəlmək; **лично расписаться** şəxsən (öz əli ilə) qol çəkmək; 2. bilavasitə.

ЛИЧНОЙ **лицо** *сөз. сиф.*; **личной крем** üz kremi (*üzə sürtmək üçün kosmetik yağ*).

ЛИЧНОСТЬ *жс* 1. şəxsiyyət; 2. sima; 3. adam, şəxs; **подозрительная личность** şübhəli adam.

ЛИЧНЫЙ *прил.* şəxsi, xüsusi.

ЛИШЬ 1. *част.* bircə, təkcə, ancaq, yalnız; **не хватает лишь одного** bircə adam çatmır; **я могу прибыть лишь к вечеру** mən ancaq axşama yaxın gələ bilərəm; 2. *союз* kimi; **лишь вошёл**,

все стали içeri girən kimi, hamı qalxdı; \diamond **лишь только** bax **лишь**.

ЛОБ *м* (*мн.* **лбы**) alın; \diamond **семи пядей во лбу** çox ağıllı, ağıl dəryası; **что в лоб, что по лбу** hamısı birdir, fərq etməz; **в лоб** üzübüz, qarşı-qarşıya; qarşidan; **медный лоб** bax **медный**; **глаза на лоб лезут** bax **глаз**; **на лбу написано** у *kogo* bax **написать**.

ЛОБНЫЙ лоб *söz. sif.*; **лобная кость** *anat.* alın sümüyü; \diamond **лобное место** *tar.* 1) qədim Rusiyada çar əmrlərinin elan olunduğu hündür yer; 2) edam yeri.

ЛОГИК *м* məntiqçi (*məntiqlə məşgul olan filosof*).

ЛОГИКА *м* 1. məntiq; 2. daxili qanunauyğunluq.

ЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* məntiqçi.

ЛОГИЧНЫЙ *прил.* məntiqçi, qanunauyğun, ardıcıl.

ЛОЖЕ *ср* 1. yataq; 2. qundaq (*tüfəngdə*).

ЛОЖКА *ж* 1. qaşığı; **столовая ложка** xörək qaşığı; **чайная ложка** çay qaşığı; 2. *только мн. mus.* qaşığı (*kostanyetə oxşar musiqi aləti*); 3. bir qaşığı; **дайте ложку муки** bir qaşığı un verin; \diamond **через час по чайной ложке** hərdən bir az.

ЛОЖНОСТЬ *ж мн. нет* 1. yalan, uydurma; 2. əsassızlıq; 3. saxtallıq, qəlblik; 4. yanlışlıq.

ЛОЖНЫЙ *прил.* 1. yalan, uydurma, əsassız; **ложные слухи** yalan xəbərlər; 2. yalançı; **ложное учение** yalançı nəzəriyyə; **ложная мысль** yanlış fikir; **ложная скромность** saxta təvazökarlıq; \diamond **ложное положение** sıxıntılı vəziyyət, pərt vəziyyət; sıxıntı, pərtlik; **в ложном свете** (*видеть, представлять*) yanlış, əslində olmadığını kimi (görmək, təəvvür etmək).

ЛОКАЛИЗАЦИЯ *ж мн. нет* lokallaşdırma; yayılmağa qoymama, məhdudlaşdırma (*hər hansı bir hadisənin, məs.: müharibənin, yağının və sairənin baş verdiyi yerdən kənara çıxmasına yol verməmə*).

ЛОКАЛИЗОВАННЫЙ *прич.* bax **локализованный**.

ЛОКАЛИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* bax **локализовать**.

ЛОКАЛИЗИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* bax **локализоваться**.

ЛОКАЛИЗОВАННЫЙ *прич.* lokallaşdırılmış, məhdudlaşdırılmış.

ЛОКАЛИЗОВАТЬ *сов. и несов.* lokallaşdırmaq, yayılmağa qoymamaq, məhdudlaşdırmaq (bax **локализация**).

ЛОКАЛИЗОВАТЬСЯ *сов. и несов.* lokallaşdırılmaq, məhdudlaşdırılmaq, qabağı alınmaq.

ЛОКАЛЬНОСТЬ *ж* müəyyən yerdən (hüduddan) kənara çıxmağa, yalnız müəyyən bir yerdə aid olma.

ЛОКАЛЬНЫЙ *прил.* yerli; müəyyən yerdən (hüduddan) kənara çıxmayan.

ЛОКОН *м* zülf (saç), tel.

ЛОКОТНИК *м* dirsəklik, dirsək yeri (*divanda, kürsüdə*).

ЛОКОТОК *м* (*мн.* **локотки**) *дан.* **локоть** *söz. kiç.* dirsəkcik.

ЛОКОТЬ *м* (*мн.* **локти**) 1. dirsək; **класть локти на стол** dirsəklərini stolun üstünə qoymaq; 2. dirsəklik (*paltar*); 3. *anat.* bazuönü; 4. qulac (*0,5 metrə bərabər qədim uzunluq ölçüsü*); \diamond **локти (себе) кусать** kor-peşman olmaq; peşmançılıq çəkmək; **чувство локтя** 1) sırada qonşusu ilə əlaqə saxlama bacarığı; 2) yoldaşlıq hissi.

ЛОКТЕВОЙ *anat.* **локоть** *söz. sif.*; **локтевое сочленение** dirsək oynaqı.

ЛОМ *м* (*мн.* **ломы**) 1. ling; **скалывать лёд ломом** bunu ling ilə sındırmaq; 2. *собр.* qırıntı, sınıq; **железный лом** dəmir qırıntıları; 3. *дан.* aqrı, sızılı (*sümükdə*).

ЛОМАТЬ несов. 1. qırmaq, sındırmaq; **ломать лёд** bunu qırmaq; **ветер ломает деревья** külək ağacları sındırır; 2. dərmək, qoparmaq; **ломать табак** tütün dərmək; 3. *тəс.* dağıtmaq, sökmək, uçurtmaq; **ломать старый дом** köhnə evi sökmək; **ломать свою жизнь** öz həyatını korlamaq; 5. məhv etmək, aradan qaldırmaq, dəyişdirmək; **ломать старые обычаи** köhnə adətləri aradan qaldırmaq; 6. sızıldamaq, aqrıtmaq, əziyyət vermək, incitmək; **лихорадка меня ломает** qızdırmadan bədənim sızıldayır; \diamond **ломать шапку** (*перед кем*) *дан.* ikiqat olmaq, alçalmaq; **ломать голову над чем** baş çatlatmaq, baş sındırmaq; **ломать горб (спину)** *дан.* (işləməkdən) əldən düşmək, beli qırılmaq; **ломать копыя** qızgın mübahisə etmək, höcətəlmək, mərəkə qorarmaq.

ЛОМАТЬСЯ несов. 1. qırılmaq, sınmaq; 2. dağılmaq, sökülmək; 3. *тəс.* dəyişmək (*səs haqqında*); 4. əzilmək, əzilib büzülmək; naz etmək; tərslik etmək.

ЛОМКИЙ *прил.* tezsınan, kövrək, davamsız.

ЛОМКОСТЬ *ж мн. нет* tez sınma, kövrəklik, davamsızlıq.

ЛОНГЕТТ *м* tib. lonqet (*sınığın üzərinə qoyulan gipsli sarğı*).

ЛОННЫЙ *прил.*: **лонное сочленение** *anat.* qasıq birləşməsi; **лонный бугорок** *anat.* qasıq qabarığı.

ЛОНО *ср мн. нет* ağuş, qucaq; sinə, qoyun, diz; **на лоне матери** anasının dizi üstündə, anasının qoynunda; **на лоне природы** açıq havada, təbiətin ağuşunda.

ЛОПАТА *ж* kürək, bel; **железная лопата** dəmir bel.

ЛОПАТКА I *ж* 1. лопата *söz. kiç.* kürəkcik; 2. *anat.* kürək; \diamond **во все лопатки бежать** *дан.* bərk (var gücü ilə) qaçmaq; **положить на (обе) лопатки** 1) arxası üstə qoymaq; 2) *тəс.* qələbə çalmaq.

ЛОПАТКА II *ж* *тəх.* qabıq (*noxudda və s.*)

ЛОСКУТ *м* 1. parça, tikə, qırıntı, quraq; 2. cındır.

ЛУГ *м* (*мн.* луга) 1. çəmən; 2. biçənək, otlaq.

ЛУК *І м.мн.* *нет* soğan.

ЛУК II *м* уау, kaman.

ЛУКА *ж* (*мн.* луки) 1. əyirlik, əyri döngə; лука дороги yolun əyrisi; 2. yəhər qaş; 3. çay dirsəyi.

ЛУКОВИЦА *ж* 1. *bot.* soğanaq; 2. baş, bir baş; луковница чесноку bir baş sarımsaq; 3. *anat.* şiş (*bədənə*).

ЛУКОВИЧКА *ж* луковница *söz. kiç. və oxş.*

ЛУКОВИЧНЫЙ 1. луковница *söz. sıf.*; 2. soğanaqlı; луковичные растения soğanaqlı bitkilər.

ЛУКОВЫЙ 1. лук *І. söz. sıf.*; луковый запах soğan iyi; 2. soğandan bişirilmiş, soğanlı; ♦ горе луковые *zar.* allahın əlsiz-ayaqsızı.

ЛУНА *ж* 1. *только ед.* Ay; 2. *мн.* луны *astr.* peyk; Сатурн имеет девять лун Saturnun doqquz peyki var.

ЛУНАТИК *м* *tib.* lunatik, somnambul (*yuxuda durub gəzən adam*).

ЛУПА *ж* *fiz.* lupa, zərrəbin, optik şüşə.

ЛУПОГЛАЗЫЙ *прил. dan.* pərdənəgöz, donbalangöz.

ЛУЧ *м* 1. şüa, şölə; лучи солнца günəşin şüaları; 2. *тэс.* işıq, işartı, əlamət; луч надежды ümid işığı, ümid işartısı; 3. *anat.* mil sümüyü (*said sümüklərindən biri*); ♦ инфракрасные лучи bax *инфракрасный*; расходиться лучами şüa kimi ayrılmaq.

ЛУЧЕВИДНЫЙ *прил.* şüaşəkilli.

ЛУЧЕВОЙ луч *söz. sıf.*; лучевая энергия şüa enerjisi; ♦ лучевая кость *anat.* mil sümüyü; лучевая болезнь *tib.* şüa xəstəliyi.

ЛУЧЕЙСПУСКАНИЕ *ср* *мн.* *нет* *fiz.* şüalanma, şüa buraxma, şüa saçma.

ЛУЧЕЙСПУСКАТЕЛЬНЫЙ *физ.* лучейс-пущение *söz. sıf.*; лучейс-пущательное свойство радиоактивных элементов radioaktiv elementlərin şüalanma (şüa buraxma) xassəsi.

ЛУЧЕЙСПУСКАЮЩИЙ *прич. fiz.* şüalanan, şüaburaxan, şüasaşan.

ЛУЧИСТЫЙ *прил.* 1. şüalanan; 2. *fiz.* şüalanma nəticəsində əmələ gələn; 3. *тэс.* parlayan, işildayan, işıqsaşan; 4. şüaşəkilli.

ЛУЧШЕ 1. *срав. ст.* к хороший и хорошо; daha yaxşı, daha gözəl; работать лучше daha yaxşı işləmək; 2. *нареч.* yaxşısı budur; лучше не спрашивай yaxşısı budur soruşma; ♦ лучше сказать daha dogrusu, düzünü desək; как можно лучше; как нельзя лучше mümkün qədər yaxşı; тем лучше daha yaxşı, o qədər yaxşı.

ЛУЧШИЙ *прил. I.срав. ст.* к хороший daha yaxşı; 2. *прев. ст.* к хороший ən yaxşı, lap yaxşı, əla; лучшие сорта хлопка pambığın ən yaxşı növləri; ♦ всего лучшего sag olun, salamat qal(m), gülə-gülə; в лучшем виде *dan.* əntiqə,

əla; оставляет желать лучшего bax желать; в лучшем случае olsa, olsa.

ЛЫСИНА *ж* 1. daz; 2. qaşqa.

ЛЫСЫЙ *прил.* 1. daz, dazbaş, keçəl, başının tükü tökülmüş; лысая голова dazbaş; лысый старик dazbaş qoca; 2. *тэс.* çılpaq, bitkisiz, daz.

ЛЮБ *в знач. сказ. köhn.* 1. əzizdir, sevimidir; он люб мне o, mənə əzizdir; 2. xoşa gəlir; не любо – не слушай xoşuna gəlmir, qulaq asma; ♦ любо-дорого hoşdur, fərəhlidir.

ЛЮБВЕОБИЛЬНЫЙ *прил.* məhəbbətlə dolu, sevgi ilə dolu; həddən artıq sevən.

ЛЮБЕЗНОСТЬ *ж* 1. gülərlüzlülük; 2. kompliment, xoş söz; 3. iltifat, lütfkarlıq.

ЛЮБЕЗНЫЙ *прил.* 1. gülərlüzlü, iltifath, mehriban, lütfkar; хоş; любезный человек iltifatlı adam; любезный приём хоş qəbul; 2. əziz, əzizim (*müraciət*); любезный друг əziz dostum; любезный, поторопиться надо əzizim, tələsmək lazımdır; 3. *в знач. суц.* sevgilim; ♦ будьте любезны; будь любезен iltifat edin, zəhmət çəkin.

ЛЮБИМЕЦ *м* istekli, sevimli; **Октай** любимец своей матери Oktay anasının isteklisidir.

ЛЮБИМИЦА *ж* istekli, sevimli qadın (qız).

ЛЮБИМЧИК *м* *dan.* bax любимец.

ЛЮБИМЫЙ *прил.* sevimli, istekli, sevilən, sevgili, əziz; ♦ наступить на любимую мозоль кому *dan.* bax мозоль.

ЛЮБИТЕЛЬ *м* həvəskar.

ЛЮБИТЕЛЬНИЦА *ж* həvəskar qadın (qız).

ЛЮБИТЕЛЬСКИЙ любитель *söz. sıf.*

ЛЮБОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. tamaşa etmə, seyr etmə, ləzzətlə baxma; 2. baxıb həzz alma, baxıb zövq alma, baxıb fərəhlənmə.

ЛЮБОВАТЬСЯ *несов.* 1. tamaşa etmək, seyr etmək, ləzzətlə baxmaq; 2. baxıb həzz almaq, baxıb zövq almaq, baxıb fərəhlənmək.

ЛЮБОЗНАТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* biliyə həvəs, biliyə maraq; hər şeyi bilmək, dərənəmək həvəsi (arzusu).

ЛЮБОЗНАТЕЛЬНЫЙ *прил.* maraqlı, maraqlanan, hər şeyi bilmək istəyən.

ЛЮБОЙ 1. hər hansı, hər birisi, hər biri, hansı (kim) olursa-olsun; любой человек hər kəs; в любое время hər vaxt; 2. үрək istəyən; **выбирай любую** istədiyini seç, үrayın istədiyini seç; 3. *в знач. суц.* hər kəs, hər biri.

ЛЮБОПЫТНО 1. *нареч.* maraqla; 2. *в знач. сказ.* maraqlıdır.

ЛЮБОПЫТНИЧАТЬ *несов. dan.* maraqlanmaq, maraq göstərmək, bilməyə çalışmaq, hər şeyi bilmək istəmək.

ЛЮБОПЫТНЫЙ *прил.* 1. maraqlanan, hər şeyi bilməyə çalışan (bilmək istəyən), hər işə qarışan; 2. maraqlı; любопытный случай maraqlı hadisə.

ЛЮБОПЫТСТВО *ср* *сн.* *нет* maraq, hər şeyi bilmək həvəsi.

ЛЮБОПЫСТВОВАТЬ *несов.* maraqlanmaq, maraq göstərmək, bilməyə çalışmaq, hər şeyi bilmək istəmək.

ЛЮБОПЫТСТВУЮЩИЙ *прич.* maraqlanan, maraq göstərən.

ЛЮДИ *I ед. нет I. мн. к человек* adamlar, insanlar; 2. camaat, xalq; 3. *дан.* özgələr, başqalar; **на людях** başqalarının qabagında, özlərinin yanında; 4. *köhn.* nökrər, qulluqçu (*zadəgan-burjuva səmiyyətinə*); 5. əsgərlər, canlı qüvvə; \diamond **молодые люди** cavanlar, oğlanlar; **люди доброй воли** bax добрый; **вывести в люди** bax вывести; **выбиться (выйти) в люди** səmiyyətdə öz yerini (məvqeyini) tapmaq; **жить (служить) в людях** *köhn.* nökrərçilik, qulluqçuluq etmək.

ЛЮДИ *II ср нескл.* “L” hərfinin köhnə adı (*rus əlifbasında*).

ЛЮМИНАЛ *м farm.* lüminal (*yuxu dərmanı*).

ЛЮМИНИЦЕНТНЫЙ *прил.* lüminessenssiya -i(-).

ЛЮМИНЕСЦЕНЦИЯ *жe fiz.* lüminessenssiya (*soyuq işıqlanma; temperaturun artması nəticəsində deyil, başqa səbələrdən əmələ gələn işıqlanma hadisəsi*).

ЛЮЦИФЕР *м* 1. dan ulduzu (*Zöhrə ulduzunun keçmiş adlarından biri*); 2. *məc.* xristian mifologiyasında: iblis.

ЛЮЭС *м мн. нет* *tib.* siflis.

ЛЯГУШКА *жe* qurbağa.

ЛЯЖКА *жe* bud.

ЛЯПИСЬ *м мн. нет* *kim., tib.* lyapis (*cəhənnəm daşı, gülmüş nitrat*).

ЛЯПИС-ЛАЗУРЬ *жe мн. нет* lyapis-lazur (*bax лазурит*).

ЛЯПИСНЫЙ *kim., tib.* ляпис *söz. sıf.*

M

МАГИСТР *м* magistr (*1. köhn., inq. əv. birinci alimlik dərəcəsi; 2. bu alimlik dərəcəsini almış şəxs; 3. tar. Ruhani rıtsar ordeni başçısı*).

МАГИСТРАЛЬ *жe* magistral, ana xətt (*yolların, elektrik, telefon, teleqraf və s. şəbəkəsinin əsas xətti*).

МАГИСТРАЛЬНЫЙ *магистраль* *söz. sıf.;* магистральный путь magistral yol, əsas yol.

МАГИСТРАНТ *м köhn.* magistrant (*inq. əv. magistr elmi dərəcəsi almağa namizəd olan adam*).

МАГНЕЗИАЛЬНЫЙ *минер.* магнезия *söz. sıf.;* maqneziumlu, tərkibində maqnezium olan; **магнезиальный шпат** maqnezium spəti.

МАГНЕЗИТ *м минер.* maqnezit (*maqnezium-karbonat mineralı*).

МАГНЕЗИЯ *жe kim.* maqnezium-oksidi (*tibb və texnikada işlədilan ağ poroşok*).

МАГНЕТИЗАЦИЯ *жe мн. нет* 1. *fiz.* maqnitləşdirmə; 2. *məc. köhn.* hipnoz etmə.

МАГНИЕВЫЙ *kim.* магний *söz. sıf.;* магнезиевые сплавы maqnezium ərintiləri.

МАГНИЙ *м мн. нет* *kim.* maqnezium (*yanarkən ağ alov verən gülmüşü-ağ, yumşaq metal*).

МАГНИТ *м* maqnit, ahenruba.

МАГНИТИК *м* 1. магнит *söz. kıç.;* 2. ən kıçik maqnit hissəciyi.

МАГНИТИТЬ *несов. xüs.* maqnitləşdirmək.

МАГНИТНЫЙ 1. магнит *söz. sıf.;* магнитные свойства maqnit xassələri; 2. maqnitli; магнитные тела maqnitli cisimlər; \diamond магнитная аномалия maqnit anomaliyası; магнитная буря; магнитное возмущение *fiz.* maqnit qasırgası; магнитный железняк bax магнетит; магнитный меридиан *fiz.* maqnit

meridianı; магнитное наклонение *fiz. coğr.* maqnit meyli; магнитное поле *fiz.* maqnit sahəsi; магнитный полюс *fiz. coğr.* maqnit qütbü; магнитная стрелка maqnit əqrəbi; магнитный экватор *fiz. coğr.* maqnit ekvatoru.

МАЗЬ *жe* 1. məlhəm; maz, sürtmə dərmanı, sürtkü; колёсная мазь araba yağı; сапожная мазь çəkmə yağı; \diamond дело на мази *дан.* işlər düzəldi, işlər öz qaydasındadır, işlər yağ kimi gedir.

МАКРОСКОПИЧЕСКИЙ *прил.* makroskopik (*adi gözlə görülmə bilən*).

МАКРОСТРУКТУРА *жe xüs.* makrostruktur (*sülb maddələrin quruluşu*).

МАКРОЦЕФАЛ *м* makrocefal (*1. başı körpəlikdən süni surətdə uzadılmış adam; 2. yekəbaş, uzunbaş adam*).

МАКРОЦЕФАЛИЯ *жe мн. нет* *etm.* makrocefaliya (*1. bəzi ibtidai xalqlarda təzə doğulmuş uşaqların başını xüsusi üsulla sarıyaraq uzunsov etmə; 2. yekəbaşlıq, iribaşlıq*).

МАКСИМАЛЬНО *нареч.* maksimal, ən çox.

МАКСИМАЛЬНОСТЬ *жe мн. нет* maksimallıq.

МАКСИМАЛЬНЫЙ *прил.* maksimal, maksimum, ən böyük, ən yüksək, ən çox.

МАКСИМУМ *м* 1. maksimum, ən böyük miqdar, ən çox miqdar; максимум знаний maksimum bilik; 2. ən çoxu; максимум сто рублей ən çoxu yüz manat; 3. maksimal.

МАЛЕЙШИЙ *прев. ст. к малый* ən az, ən kıçik, ən xırda, ən əhəmiyyətsiz, ən cüzi, azacıq

МАЛЕНЬКИЙ *прил.* 1. kıçik, xırda, balaca; маленький отряд kıçik dəstə; маленькие дети

balaca uşaqlar; 2. az, əhəmiyyətsiz; *в знач. суи.* uşaq; *защищать маленьких* uşaqları qorumaq.

МАЛЕНЬКО *нареч. дан.* bir az, bir qədər, azacıq; *подожди маленько* bir az gözlə.

МАЛО *нареч.* 1. az, azacıq; *мало говорить* az danışmaq; *я мало где бывал* mən az yer görmüşəm; 2. *в знач. сказ.* azdır; *у меня мало свободного времени* boş vaxtım azdır; \diamond *мало ли что* nə olsun ki, çox da; *мало ли что он говорит* çox da o deyir; *мало-помалу* yavaş-yavaş, az-az, tədriclə; *мало-мальски* azacıq; *мало того* bundan əlavə, bundan başqa, bir də; *ни мало не* heç, zərəf qədər; *мало не ... дан.* az qalmışdı..., az qala..., *мало того что ...* bəs deyildi, bəs deyilməmiş; *мало-мало* 1) *мәл.* çətinliklə, güclə, zorla; 2) *дан.* ən azı; *ни много ни мало* bax много.

МАЛОВАЖНОСТЬ *жс* az əhəmiyyətlik, əhəmiyyətsizlik.

МАЛОВАЖНЫЙ *прил.* az əhəmiyyətli, əhəmiyyətsiz.

МАЛОВЕРОЯТНОСТЬ *жс* az möhtəməllik, şübhəlilik.

МАЛОВЕРОЯТНЫЙ *прил.* şübhəli, az inanılan, az təsadüf olunan, ağlabatmayan, gümana gəlməyən.

МАЛОВОДЬЕ *ср мн. нет* 1. dayazlıq, suyun az olması (*çaylarda, göllərdə*); 2. suyun çatmaması, su azlığı.

МАЛОЕ *ср мн. нет* az şey, az; *довольствоваться малым* aza qane olmaq.

МАЛОЗНАЧАЩИЙ *прил.* az əhəmiyyətli, əhəmiyyətsiz; *малозначащий вопрос* az əhəmiyyətli məsələ.

МАЛОЗНАЧИТЕЛЬНОСТЬ *жс мн. нет* az əhəmiyyətlik.

МАЛОЗНАЧИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. az əhəmiyyətli; *малозначительное событие* az əhəmiyyətli hadisə; 2. nüfuzu az olan; *малозначительный человек* nüfuzu az olan adam.

МАЛОЗНАЮЩИЙ *прил.* az bilən, məlumatsız, nabeləd.

МАЛОИЗВЕДАНЫЙ *прил.* az öyrənilmiş, az yoxlanmış.

МАЛОИЗВЕТНОСТЬ *жс мн. нет* az tanınma, şöhrətsizlik.

МАЛОИЗВЕСТНЫЙ *прил.* az tanınan, məşhur olmayan.

МАЛОИЗУЧЕННЫЙ *прил.* az öyrənilmiş, yaxşı öyrənilməmiş.

МАЛОИССЛЕДОВАННЫЙ *прил.* az tədqiq edilmiş, az öyrənilmiş.

МАЛОКАЛОРИЙНЫЙ *прил.* azkalorili, kalorisi az olan.

МАЛОКВАЛИФИЦИРОВАННЫЙ *прил.* aztəcrübəli, az ixtisaslı.

МАЛОКРОВИЕ *ср мн. нет* *тиб.* qan azlığı; qansızlıq.

МАЛОКРОВНЫЙ *прил. тиб.* qanı az, qansız; solğun.

МАЛООБЕСПЕЧЕННЫЙ *прил.* az təmin olunmuş.

МАЛООБРАБОТАННЫЙ *прил.* az becərilmiş; az işlənmiş; lazımcına işlənmemiş.

МАЛООБРАЗОВАННЫЙ *прил.* az təhsilli, az oxumuş.

МАЛООПЫТНЫЙ *прил.* az təcrübəli, naşı.

МАЛООСНОВАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. az əsaslı, lazımcına əsaslandırılmamış; *малоосновательные доводы* lazımcına əsaslandırılmamış dəlillər; 2. ciddiyyətsiz, sanbalsız.

МАЛОПИТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* azqidalı; *малопитательный корм* az qidalı yem.

МАЛОПОДВИЖНОСТЬ *жс мн. нет* ağırılıq, hərəkət azlığı, hərəkətə az qabil olma; lənglin, ətalət.

МАЛОПОДВИЖНЫЙ *прил.* 1. az hərəkətli, hərəkətə az qabil olan; *малоподвижный сустав* hərəkətə az qabil olan oynaq; 2. ağır tərənən, ağır; *малоподвижный человек* ağır tərənən adam.

МАЛОПОЛЕЗНЫЙ *прил.* az faydalı, az xeyirli, xeyri az, sərfəsiz.

МАЛО-ПОМАЛУ *нареч.* yavaş-yavaş, tədriclə.

МАЛОПОНЯТНЫЙ *прил.* az anlaşılan, az başa düşülən.

МАЛОПРОИЗВОДИТЕЛЬНЫЙ *прил.* az məhsuldar, az səmərəli, az məhsul verən.

МАЛОСТЬ *жс* 1. əhəmiyyətsizlik, azlıq; *малость расстояния* məsafənin azlığı; 2. əhəmiyyətsiz şey, boş şey; *из-за малости не стоит ссориться* əhəmiyyətsiz bir şeyin üstündə mübahisə etməyə dəyməz; 3. *в знач. нареч. дан.* azacıq, bir az, bir qədər; *малость посплю* bir az yatım; \diamond *по малости дан.* 1) az-az, yavaş-yavaş; 2) orta, babat; nə yaxşı, nə pis.

МАЛОСУЩЕСТВЕННЫЙ *прил.* az əhəmiyyətli, o qədər də əhəmiyyətli olmayan; *малосущественный вопрос* az əhəmiyyətli məsələ.

МАЛОТИРАЖНЫЙ *прил. мәтб.* az tirajlı; *малотиражная газета* az tirajlı qəzet.

МАЛОТРЕБОВАТЕЛЬНЫЙ *прил.* az tələbkar.

МАЛОУБЕДИТЕЛЬНЫЙ *прил.* az inandırıcı; *малоубедительный довод* az inandırıcı dəlil.

МАЛОУПОТРЕБИТЕЛЬНОСТЬ *жс мн. нет* az işlədilmə, az işlənmə.

МАЛОУПОТРЕБИТЕЛЬНЫЙ *прил.* az işlədilən, az işlənən; *малоупотребительное слово* az işlənən söz.

МАЛОУСПЕШНЫЙ *прил.* az müvəffəqiyyətli, az nəticəli, az səmərəli.

МАЛОУСТОЙЧИВЫЙ bax малостойкий.

МАЛОУТЕШИТЕЛЬНЫЙ *прил.* az sevindirici, az fərəhləndirici.

МАЛОЦЕННЫЙ *прил.* az qiymətli, az əhəmiyyətli, dəyərsiz.

МАЛОЧИСЛЕННОСТЬ *ж мн. нет* sayca azlıq; azlıq, kiçiklik.

МАЛОЧИСЛЕННЫЙ *прил.* sayca az, kiçik; **малочисленный отряд** kiçik dəstə.

МАЛОЧУВСТВИТЕЛЬНЫЙ *прил.* az həssas; **малочувствительная фотографическая бумага** az həssas fotoqrafiya kağızı.

МАЛЫЙ *прил.* 1. kiçik, balaça, xırda; **малый размер** kiçik ölçü; **малые дети** balaça uşaqlar; 2. qısa; **малый ростом** boyu qısa, qısa boylu; 3. az; **знания его слишком малы** onun biliyi çox azdır; 4. dar, kiçik; **ботинки малы** ayaqqabı kiçikdir; 5. *в знач. суц.* **малое ср мн. нет** az; **довольствоваться малым** aza qane olmaq; ◊ **самое малое** azı, ən azı; **самое малое три дня** придётсə ждаты ən azı üç gün gözləmək lazım gələcəkdir; **малая скорост** *d. y.* kiçik sürət; **малый ход!** sürəti ə! sürəti azalt! (*komanda*); **с малых лет** uşaqlıqdan, uşaq vaxtından; **и старый и малый**; **стар и мал** uşaqlı-böyüklü, yaşından asılı olmayaraq hamısı, məmə deyəndən pərə yeyənə qədər; **милая толика** bax толика; **самое малое** ən azı, ən aşağısı; **без малого** bir az, ...yaxın, təqribən...; **от мала до велика** böyükdən kiçiyə qədər; **мал золотник да дорог** vəznədə yüngül, qiymətdə ağır; **добрый малый** yaxşı oğlandır.

МАЛЬЧИК *м* 1. oğlan; oğlan uşağı; 2. *мәс.* uşaq, cavan (*təcürbəsiz mənasında*); 3. *köhn.* şagird (*işdə, ticarətdə*); ◊ **мальчик с пальчик** cırtдан, barmaqboylu uşaq (*nağıllarda*).

МАЛЬЧИШКА *м* **мальчик** *söz. kiç.*

МАЛЮТКА *м и ж* köpürə, bala, çağa, köpürə uşaq.

МАЛЮТОЧКА *м и ж* *дан.* малютка *söz.* oxş.; köpürəcik.

МАЛЯРИЙНЫЙ *тиб.* 1. малярия *söz. sif.*; **малярийные заболевания** malyariya xəstəlikləri; 2. malyariyalı; **малярийный больной** malyariyalı xəstə.

МАЛЯРИК *м тиб.* malyariyalı (*malyariya xəstəliyi olan adam*).

МАЛЯРИЯ *ж мн. нет тиб.* malyariya; qızdırma, isitmə.

МАМА *ж* ana.

МАМАША *ж* *дан.* bax **мама**.

МАМАШИН *прил. дан.* ananın, ananınkı.

МАМЕНЬКА *ж* *дан. köhn.* ana, anacan, anasıçəz.

МАМЕНЬКИН *маменька* *söz. sif.*; ◊ **маменькин сынок**; **маменькина дочка** ana uşağı, erköyün uşaq.

МАМИН *прил.* ananın, anasının, ananın.

МАМКА *ж* 1. *köhn.* dayə, süd anası; 2. *мәс.* ana.

МАММОЛОГИЯ *ж мн. нет* mammologiya (*zoologiyanın məmälilər bəhsi*).

МАМУШКА *ж* *köhn.* 1. **мама** *söz.* oxş.; anacan, anasıçəz; 2. **мамка** (*1-ci mənadada*) *söz.* oxş.

МАНДАРИН *м* mandarin, naringi.

МАНИКЮР *м мн. нет* manikür.

МАНИПУЛИРОВАНИЕ *ср* manipulyasiya etmə, iradəsini tabe etmək

МАНИПУЛИРОВАТЬ *несов.* manipulyasiya etmək, əl-qolunu oynatmaq.

МАНИПУЛЯТОР *м* manipulyator (*1. manipulyasiya edən (bax манипуляция 2-ci mənadada); 2. tex. teleqrafapararı açarı*).

МАНИПУЛЯЦИЯ *ж* manipulyasiya (*1. əl hərəkəti; 2. dəqiqlik tələb edən əl işində müəkkəb üsullar; 3. мәс. kələk, hiylə*).

МАНИЯ *ж* maniya (*1. tib. bir şeyə, bir fikrə həddindən artıq mübtəlah olmaqdan ibarət ruhi xəstəlik; 2. мәс. mübtəlahı, düşkünlük*); ◊ **мания величия** allahlıq iddiası.

МАННА *ж мн. нет* manna (*1. dini əfsanələrdə: guya səhrada dolayan israililər üçün göydən tökülən azuqə; 2. bot. dəvətikanı şəkəri; 3. xüs. bəzi bitkilərin dondurulmuş şirəsi*); ◊ **ждать, как манны небесной** səbirsizliklə gözləmək; **манной небесной питаться** *zar.* yarımac dolanmaq, bir qarnı ac, bir qarnı tox dolanmaq.

МАНОМЕТР *м* *fiz.* manometr (*təzyiq ölçən cihaz*).

МАНОМЕТРИЧЕСКИЙ *fiz.* манометр *söz. sif.*

МАРГАНЕЦ *м мн. нет* *kim.* manqan (*qırmızı bəz metal*).

МАРГАНЕЦЕВЫЙ, МАРГАНЦОВЫЙ *kim.* марганец *söz. sif.*

МАРГАНЦОВИСТЫЙ *прил. kim.* manqanlı, tərkibində manqan olan.

МАРГАНЦОВКА *ж* *дан.* 1. manqan kristalları; 2. manqan məhlulu.

МАРЛЕВЫЙ *марля* *söz. sif.*; tənzifdən hazırlanmış; **марлевая накидка** tənziif örtük, cunayı örtük.

МАРЛЯ *ж мн. нет* tənziif, cunayı.

МАРМЕЛАД *м* marmelad.

МАРШРУТ *м* marşrut (*1. yol, gediləcək yol; маршрут перелёта* uçuş marşrutu; **какой маршрут вы избрали?** hansı yolu seçmişiniz? 2. *d. y. öz tərkibini və yükünü dəyişmədən birbaşa müəyyən olunmuş yerə gedən yük qatarı*).

МАРЬЯЖ *м köhn.* nigah, toy.

МАРЬЯЖНЫЙ *köhn.* марьяж *söz. sif.*

МАСЛЮ *ср (мн. масла только в знач. сорта)* 1. yağ; **сливочное масло** kərə yağı; şit yağ; **смазочное масло** sürtük yağı; **эфирные масла** efir yağları; **растительное масло** bitki yağı; **прованское масло** zeytun yağı; **розовое масло** gül yağı; **бить масло** yağ çalmaq; 2. *rəss.* yağlı boyalar; 3. *rəss.* yağlı boya **писать маслом** yağlı boya ilə çəkmək (*şəkil*); ◊ **как по маслу** yağ kimi, rahat; **подлить масла в огонь** qızıdırmaq; **горючее масло** mazut; **как сыр в масле**

катается yağ-bal içində üzür, var-dövlət içində üzür; ◇ **деревянное масло** bax **деревянный**; **купоросное масло** *kim.* kükürd turşusu; **подернуться маслом** işildamaq; parıldamaq, par-par uymaq; **как (будто) маслом по сердцу** şit yağ kimi (ürəyinə yayılmaq); **ерунда (чепуха) на постном масле** boş şey, vəcis şey.

МАССИВ *м* **massiv** (1. *dağlıq yerin ən hündür hissəsi*; **горный массив** dağ massivi; 2. *coğrafi xüsusiyyətinə görə birtipli geniş sahə*; **лесные массивы** meşə massivləri; 3. *məc. bir şeyin əsas kütləsi*).

МАССИВНОСТЬ *ж* **мн. нет** ağırlıq, irilik, çox yekəlik, doluluq, quruluq.

МАССИВНЫЙ *прил.* ağır, iri, çox yekə, böyük, dolu, tökmə, kütləli; **массивный камень** ağır daş; **массивный нож** iri bıçaq; **массивный памятник** iri abidə.

МАССИРОВАНИЕ *I ср* masaj etmə, ovma, ovuşdurma.

МАССИРОВАНИЕ *II ср* bax **массировка**.

МАССИРОВАННЫЙ *I прич.* masaj edilmiş, ovulmuş, ovuşdurulmuş.

МАССИРОВАННЫЙ *II прич.* *hərbi* bir yerə toplanmış, bir yerə yığılmış, bir nöqtəyə (bir yerə) yönəldilmiş.

МАССИРОВАТЬ *I несов.* masaj etmək; ovmaq, ovuşdurmaq.

МАССИРОВАТЬ *II сов. и несов.* *hərbi* bir araya toplamaq, bir yerə yığmaq, bir nöqtəyə (*bir yerə*) yönəltmək.

МАССИРОВАТЬСЯ *I несов. dan.* 1. özünü masaj etmək, ovmaq, ovuşdurmaq; 2. masaj edilmək, ovmaq, ovuşdurulmaq.

МАССИРОВАТЬСЯ *II сов. и несов.* bir araya toplanmaq, bir yerə yığılmaq.

МАСТИТ *м* *tib.* döşgəlmə.

МАСТУРБАЦИЯ *ж* **мн. нет** bax **онанизм**.

МАСТУРБИРОВАТЬ *несов.* onanizm etmək.

МАСШТАБ *м* 1. miqyas (*xaritada, çertyojda və s. həqiqi ölçüyə görə kiçik nisbətlərdə göstərilən məsafə və ölçülər*); 2. *məc.* miqyas ölçü, dairə, həcm; **в мировом масштабе** dünya miqyasında; **в широком масштабе** geniş dairədə.

МАСШТАБНОСТЬ *ж* əhatəlilik, genişlik, geniş miqyas, iri həcmlilik.

МАСШТАБНЫЙ *I.* **масштаб** *söz. sıf.;* **масштабная линейка** miqyas xətkəsi; 2. *məc.* geniş əhatəli, iri həcmli.

МАТЕРИАЛ *м* **material** (1. *xammal*; 2. *məc. vəsait*; 3. *əsas, mənbə, məxəz, məlumat*; 4. *parça, arşınmal*); **шерстяной материал** yun parça).

МАТЕРИАЛИСТ *м* materialist.

МАТЕРИАЛЬНО *нареч.* maddi olaraq, maddi cəhətdən; **быть материально заинтересованным** maddi cəhətdən mənfəətdar olmaq.

МАТЕРИАЛЬНОСТЬ *ж* **мн. нет** 1. maddilik; 2. *dan.* pul işləri, maddi məsələ.

МАТЕРИН *прил. dan.* ananın, anasının, ananın; **надела материно платье** anasının paltarını geymişdir.

МАТЕРИНСКИЙ **мать** *söz. sıf.;* **материнская любовь** ana məhəbbəti; ◇ **материнская порода** *geol.* ana suxurlar.

МАТЕРИНСТВО *ср* **мн. нет** analıq; **чувство материнства** analıq hissi.

МАТЕРИЯ *ж* 1. *fəls.* *materiya*; 2. *maddə*; 3. *parça, qumaş, arşınmal*; **шерстяная материя** yun parça; 4. *tib.* irin, çirk; 5. *köhn.* mövzu, söhbət, mətləb.

МАТЕРНИЙ *köhn.* bax **материнский**.

МАТКА *ж* 1. *anat.* uşaqlıq, balalıq; 2. *anas, diş* heyvan; 3. *məh.* *ana*; ◇ **правда-матка** *dan.* həqiqət.

МАТОЧКА *ж* *dan.* 1. **матка** *söz. kiç.;* 2. **мать** *söz. oxş. anasıq (müraciət).*

МАТОЧНЫЙ *I. tib., anat.* **матка** *söz. sıf.;* 2. *anas, ana*; **маточная порода** *geol.* *ana suxur.*

МАТУШКА *ж* *köhn.* *ana*; ◇ **матушки (мой)! матушки свет!** *vay nənə! vay dədə! (nida).*

МАТУШКИН *прил.* *ananınki, anasıqazın*; ◇ **матушкин сынок** *ana uşağı, ərköyün (uşaq).*

МАТЬ-И-МАЧЕХА, МАТЬ-МАЧЕХА *ж* **мн. нет** *bot. dəvədabani.*

МАЧЕХА *ж* ögey ana, analıq.

МАЧЕХИН *прил.* *analığın, analığınki.*

МГНОВЕНИЕ *ср* *an, ləhzə, göz qırpımı*; **в мгновение ока** *bir anda, göz qırpınca*; ◇ **в одно мгновение** *bir anda, göz qırpımında.*

МГНОВЕННО *нареч.* *bir anda, dərhal, göz açıb yumunca, göz qırpınca*; **он мгновенно исчез** *o, göz qırpınca yox oldu.*

МГНОВЕННОСТЬ *ж* **мн. нет** *anilik, tezlik, fəvrilik.*

МГНОВЕННЫЙ *прил.* 1. *ani, fəvri*; **мгновенное решение** *ani qərar*; 2. *dilç.* *Ani*; **мгновенные звуки** *ani səslər.*

МЕДИК *м* 1. *ali tibb məktəbi tələbəsi*; 2. *köhn.* *həkim.*

МЕДИКАМЕНТ *м* *dərman, dava.*

МЕДИКО-САНИТАРНЫЙ *прил.* *tibbi-sanitar.*

МЕДИКО-СУДЕБНЫЙ *köhn.* *bax судечно-медицинский.*

МЕДИКО-ХИРУРГИЧЕСКИЙ *тар.* *Медицина-хирургия* *söz. sıf.;* **медико-хирургическая академия** *tibbi-cərrahlıq akademiyası (keçmişdə).*

МЕДИНСТИТУТ *м* (**медицинский институт**) *tibb institutu.*

МЕДИЦИНА *ж* **мн. нет** *tibb, tibbi elmi, təbabət.*

МЕДИЦИНСКИЙ **медицина** *söz. sıf. tibbi*; **медицинский факультет** *tibb fakültəsi*; **медицинская помощь** *tibbi yardım*; **медицинские средства** *müalicə vasitələri, tibbi vasitələr.*

МЕДИЧКА *ж* *ali tibb məktəb tələbəsi.*

МЕДКОМИССИЯ *ж* *tibb komissiyası.*

МЕДЛЕННО нареч. ağır-ağır, yavaş-yavaş, asta-asta; ağır, yavaş, asta; tədricən; **идти медленно** ağır-ağır yerimək; **работать медленно** ağır (yavaş) işləmək.

МЕДЛЕННОСТЬ ж мн. нет 1. ağırlıq,avaşlıq, astalıq; 2. zəiflik.

МЕДЛЕННЫЙ прил. 1. ağır, yavaş, asta; **медленный шаг** ağır addım; **медленный ход поезда** qatarın yavaş getməsi; 2. zəif; **на медленном огне** zəif odda.

МЕДПЕРСОНАЛ м (медицинский персонал) tibb personalı, tibb işçiləri heyəti.

МЕДПОМОЩЬ ж мн. нет (медицинская помощь) tibbi yardım.

МЕДПУНКТ м (медицинский пункт) tibb məntəqəsi.

МЕЖДУ пред. ...arasında; **между домом и школой** ev ilə məktəbin arasında; **деревня расположена между горами** kənd dağların arasında yerləşmişdir; **◇ между тем** 1) bu arada, bu dəmdə; 2) halbuki, bununla belə, bununla bərabər; **между прочим** yeri gəlmişkən, əzəmələ; **между нами (говоря)** öz aramızda; **между двух стульев (сидеть)** iki yol ayrıcında (qalmaq); **между делом** işarası, iş arasında; **между жизнью и смертью** bir tökdən asılı olma, ölümlü göz önündə tutma; **а между тем** halbuki; **между тем как** halbuki, bir halda ki.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ прил. beynəlxalq, xalqlararası; **международная политика** beynəlxalq siyasət.

МЕЖПАЗОНОЧНЫЙ прил. anat. onurğaarası, onurğalar arasında olan.

МЕЛ м мн. нет təbəşir.

МЕЛИССА ж bot. badrənc (ballı nanə, limonotu) (*limon qoxusu verən bitki*).

МЕЛКИЙ прил. 1. xırda, kiçik, balaca; **мелкие куски** xırda tikələr; **мелкая монета** xırda pul; 2. əhəmiyyətsiz, cüzi; **мелкие детали** əhəmiyyətsiz təfərrüat; 3. narın; 4. dayaz; **мелкая река** dayaz çay; **мелкая тарелка** dayaz boşqab; 5. *тəс.* alçaq; **◇ мелкая сошка** *köhn. dan.* nüfuzsuz adam, ağzıboş adam; **мелким бесом распылаться (вертеться)** bax бес.

МЕЛКО нареч. 1. xırda, kiçik, balaca; **мелко наколоть сахар** qəndi xırda doğramaq; 2. dayaz, dayazdan; **мелко пахать** dayaz(dan) şumlamaq; 3. *тəс.* alçaq, alçaqcasına; **◇ мелко плавать** *тəс. dan.* qabiliyyəti olmamaq, biliyi olmamaq, gücü çatmamaq.

МЕЛКОКАЛИБЕРНЫЙ прил. 1. *xüs.* kiçik kalibrli, kiçik ölçülü, kiçik çarplı; **мелкокалиберная винтовка** kiçik kalibrli tüfəng; 2. *тəс. köhn.* dardüşüncəli, səthi; **мелкокалиберный человек** səthi adam, dardüşüncəli adam.

МЕЛКОРОСЛЫЙ прил. gödəkboy gödək, alçaqboy.

МЕЛКОСТЬ ж мн. нет 1. xırdalıq, kiçiklik, balacalıq; 2. narınlıq; 3. dayazlıq; 4. *тəс.* alçaqlıq.

МЕМБРАНА ж fiz. tex. pərdə, membran.

МЕМБРАННЫЙ прил. fiz. tex. membranlı, membranla işləyən.

МЕНУАРИСТ м *ədəd.* memuar müəllifi, xatirat müəllifi.

МЕНУАРНЫЙ *ədəb. мемуар* söz. *sif.*

МЕНУАРЫ ед. нет *ədəb.* xatirat, xatirələr, memuar.

МЕНЕЕ срав. ст. к мало daha az; **◇ тем не менее** buna baxmayaraq, bununla belə; **более или менее** bax более; **не более (и) не менее как...**; **ни более (и) ни менее как...** bax более.

МЕНЗУРКА ж xüs. menzurka (*maye ölçmək üçün dərcələrə bölünmüş stəkan*).

МЕНЗУРОЧНЫЙ xüs. мензурка söz. *sif.*

МЕНИНГИТ м tib. meningit (*beyin qişalarının iltihabı*).

МЕНСТРУАЛЬНЫЙ xüs. менструация söz. *sif.*

МЕНСТРУАЦИЯ ж tib. menstruasiya, aybaşı.

МЕНСТРУИРОВАТЬ несов. tib. menstruasiya olmaq, aybaşı olmaq.

МЕНТОЛ м мн. нет kim., tib. mentol (*dərman*).

МЕНЬШИЙ 1. срав. ст. к малый и маленький; daha kiçik, daha xırda; ... kiçiyü; **из двух комнат выбрал меньшую** iki otaqdan kiçiyini seçdi; **2. прев. ст. к малый и маленький;** ən kiçik, ən xırda; **взять меньше из данных количеств** verilmiş kəmiyyətlərdən ən kiçiyini götürmək; 3. kiçik, balaca; **меньший сын** kiçik oğul; **◇ по меньшей мере** bax мера; **самое меньшее** ən az, heç olmazsa.

МЕНЮ ср нескл. menyü (*yetək siyahısı*).

МЕНЯТЬ несов. 1. dəyişdirmək, mübadilə etmək; 2. xırdalamaq; **менять крупные деньги** iri pulu xırdalamaq.

МЕНЯТЬСЯ несов. 1. dəyişdirmək; 2. dəyişmək; 3. dəyişdirilmək, mübadilə edilmək; 4. əvəz edilmək; 5. xırdalanmaq; **◇ меняться (измениться) в лице** rəngi qaçmaq, rəngi ağarmaq.

МЕНЯЮЩИЙСЯ прич. dəyişən, dəyişməkdə olan.

...**МЕР** *mürəkkəb sözlərin* "...ölçən" *mənasında olan ikinci tərkib hissəsi; təс.:* **секундомер** (saniyəölçən), **землемер** (yerölçən).

МЕРА ж 1. ölçü, əndazə; **мера длины** uzunluq ölçüsü; **мера веса** çəki ölçüsü; 2. tədbir; **меры предосторожности** ehtiyat tədbirləri; **принять меры** tədbir görmək; 3. hədd, hudud, dərəcə; **знать меру** həddini bilmək; **◇ в меру** lazımı dərəcədə; **в полной мере** tamamilə; **без меры** ölçüsüz; **по меньшей мере** ən azı; **ни в какой (ни в коей) мере** qətiyyəən, heç bir vəchlə, əsla; **по крайней мере** heç olmazsa; **через меру, не в меру, сверх меры** həddən artıq; **чувство меры** hədd-hüdd bilmə, həddi aşmama.

МЕРНО нареч. müntəzəm, ağır-ağır, vəznlə, təmkinlə, ahənglə; **мерно шагаты** ağır-ağır yerimək.

МЕРНОСТЬ ж мн. нет vəzn(lilik), təmkin(lilik), müntəzəmlik, ritm(lilik), ahəng(lilik).

МЕРНЫЙ прил. 1. vəznli, təmkinli, müntəzəm, ritmli, ahəngli; **мерный звук волн** dalğaların ahəngdar səsi; 2. ağır; **мерные шаги** ağır addımlar; 3. *köhn.* ölçülü, müəyyən ölçüsü olan; 4. ölçülmə.

МЕРОПРИЯТИЕ ср tədbir, binagüzarlıq.

МЕРТВОРОЖДЁННЫЙ прил. 1. ölü doğulmuş; 2. *məc.* həyata keçirilə bilməyən, həyati olmayan; \diamond **мертворождённое дитище** həyata keçməz, yararsız, qeyri-həyati layihə, şey.

МЁРТВЫЙ прил. 1. ölü; 2. cansız, solğun; **мёртвые цвета** solğun rənglər; 3. *məc.* adamsız, sakit, hərəkətsiz, ölü; **мёртвые улицы** adamsız (hərəkətsiz) küçələr; \diamond **мёртвая петля ав.** mayallaq (vurma); **мёртвая тишина** tam sükut; **спать мёртвым сном дан.** bərk yatmaq, ölü kimi yatmaq; **мёртвая природа** qeyri-üzvi aləm, cansız təbiət; **мёртвые языки** dilç. ölmüş dillər (*ancaq yazılı abidələrə əsasən məlum olan dillər*); **мёртвая голова** 1) qafa taşı, kəllə; 2) *zool.* kəllə kəpənək; **мёртвый сезон** durğunluq dövrü (*ticarətdə, istehsalatda*); **на мёртвой точке** ölü nöqtədə; eyni vəziyyətdə; **мёртвый час** istirahət saati; **мёртвый штиль** küləksiz hava; **лежать мёртвым грузом** istifadəsiz qalmaq, istifadə edilməmək; **ни жив, ни мёртв** bax *живой*; **мёртвая вода** *nağullarda:* dirilik suyu; **мёртвый инвентарь** cansız inventar (*iş heyvanından fərqli olaraq təsərrüfat avadanlığı*).

МЕРЦАТЕЛЬНЫЙ прил. titrəyici, titrəyən; **мерцательная клетка** *biol.* titrəyən hüceyrə.

МЕСТНОСТЬ ж 1. yer; **гористая местность** dağlıq (yer); **открытая местность** açıq yer (açıqlıq); 2. rayon, vilayət, ölkə; **в нашей местности много гор** bizim vilayətdə (yerlərdə) dağ çoxdur; **дачная местность** bağ-bağat, bağlıq.

МЕСТНЫЙ прил. yerli; **местные жители** yerli əhali; \diamond **местный падеж** *qram.* yerlik hal.

МЕСТО ср (мн. места) 1. (*müxtəlif mənalarda*) yer; **пустое место** boş yer; **в книге много интересных мест** kitabda maraqlı yerlər çoxdur; 2. vəzifə, qulluq (yer); **искать себе место** özünə qulluq (yer) axtarmaq; 3. tay, bağlı (yer); **в багаж сдано пять мест** baqaja beş tay (yer) verilmişdir; 4. cift, son; \diamond **место заключения** dustaxana, həbsxana; **места (себе) не находят** özünə yer tapmamaq, narahat olmaq, təşviş etmək, təlaş etmək; **не место (чему)** yeri deyil, məqamı deyil; **ни с места!** tərənmə!; **отхожее место дан.** ayaq yolu; **слабое место (узкое место)** bir şeyin zəif yeri, zəif cəhəti; **места не столь отдаленные** *köhn.* sürgün; **к месту; у места** yeri gəlmişkən, məqamında, yerində; **не к месту; не у места** yersiz, münasibətsiz; **на месте** престоупле-

ния (поймать, застать, накрыть) cinayət başında (tutmaq); **на месте уложить (положить, убить)** sərələmək, yerindəcə öldürmək; **с места (брат, вязь)** birdən, durmadan, ilişmədən, atılaraq; **с места в карьер** birdən-birə.

МЕСЯЧНЫЕ ед. нет дан. bax **менструация**.

МЕТАСТАЗ м *tib.* metastaz (*xəstəlik törədicilərinin qan və ya limfalar vasitəsilə bədənin başqa yerlərinə yayılması*).

МЕТАСТАТИЧЕСКИЙ прил. *tib.* metastatik; yerini dəyişən, keçən, metastaz nəticəsində əmələ gələn.

МЕТИЛ м *kim.* metil (*bir çox üzvi birləşmələrin tərkibinə daxli olan üç hidrogenli metan qalığı*).

МЕТИЛЕН м *kim.* metilen.

МЕТИЛОВЫЙ *kim.* метил *söz. sif.*

МЕТКО нареч. düz, doğru, dürtüst, tuş, sərrast, rast.

МЕТОД м metod, üsul; **диалектический метод** dialektik metod.

МЕТОДА ж *köhn.* bax **метод**.

МЕТОДИКА ж metodika (1. *üsullar sistemi*; 2. *pedaqogikanın tədris üsulları bəhəsi*).

МЕТОДИЧЕСКИ нареч. 1. metodik, müntəzəm, sistematik, planlı, ardıcıl (surətdə); **методические заниматься** müntəzəm (surətdə) məşğul olmaq; 2. metod etibarilə, metod cəhətdən, metod nöqtəyi-nəzərindən.

МЕТОДИЧЕСКИЙ прил. 1. metodik; **методическое пособие** metodik vəsait; **методическое руководство** metodik rəhbərlik; 2. sistemli, ardıcıl, planlı; **методическое исследование явлений** hadisələrin ardıcıl tədqiqi.

МЕТОДИЧНО нареч. müntəzəm surətdə, metodik surətdə, sistematik surətdə.

МЕТОДИЧНОСТЬ ж мн. нет metodiklik; sistemlilik; planlılıq; səliqəlilik; ardıcillıq.

МЕТОДИЧНЫЙ прил. metodla işləyən, planla işləyən; müntəzəm, sistematik; səliqəli, ardıcıl.

МЕТР м metr (*uzunluq ölçüsü*).

МЕХАНИЧЕСКИЙ 1. механика *söz.sif.;* **механические законы** mexanika qanunları; 2. mexaniki; **механическая сила** mexaniki qüvvə; 3. qeyri-iradi; qeyri-şüuri, mexaniki; **механическое запоминание** mexaniki (qeyri-iradi) yadda saxlama; 4. mexanistik.

МИГРЕНЕВЫЙ прил. miqrən, parabaş -i(-i).

МИГРЕНЬ ж *tib.* miqrən, parabaş (*adətən başın bir yarısında əmələ gələn əsəbi ağrı*).

МИКРОАНАЛИЗ м mikroanaliz (bax **микрхимия**).

МИКРОБ м mikroob.

МИКРОБИОЛОГ м *xüs.* mikrobioloq.

МИКРОБИОЛОГИЧЕСКИЙ *xüs.* мик-робиология *söz.sif.;* mikrobioloji; **микробиологический институт** mikrobiologiya

institutu; **микробиологические исследования** mikrobioloji tədqiqat.

МИКРОБИОЛОГИЯ *ж* **мн.** *нет* *xüs.* mikrobiologiya.

МИКРОБНЫЙ *прил.* mikrob -i(-); mikrobly.

МИКРОКОКК *м* *bakt.* mikrokokk (*yumru bakteriya*).

МИКРОМИЛЛИМЕТР *м* *fiz.* mikromillimetr (*бах микрон*).

МИКРОН *м* *fiz.* mikron (*metrin millionda bir hissəsi*).

МИКРОННЫЙ *прил.* bir mikron ölçüsündə olan, bir mikronluq.

МИКРООРГАНИЗМ *м* *biol.* mikroorganizm.

МИКРОСКОП *м* *fiz.* mikroskop.

МИКРОСКОПИЧЕСКИЙ *прил.* 1. mikroskopik; **микроскопический анализ** mikroskopik analiz; 2. *т.эс.* son dərəcə xırda, son dərəcə kiçik; **микроскопическая доза** son dərəcə kiçik doza.

МИКРОСКОПИЧНОСТЬ *ж* **мн.** *нет* mikroskopiklik, çox xırdalıq, adi gözlə görünməmə.

МИКРОСКОПИЧНЫЙ *прил.* mikroskopik; çox xırda, çox kiçik, adi gözlə görünməyən.

МИКРОСКОПИЯ *ж* **мн.** *нет* *xüs.* mikroskopiya (*mikroskopun işlədilməsi və mikroskopik preparatlar hazırlanması*).

МИКРОКОПНЫЙ *xüs.* mikroskop *söz. sif.*

МИКРОФЛОРА *ж* **мн.** *нет* *xüs.* mikroflora (*mikroskopik bitkilər, adi gözlə görünməyən bitkilər*).

МИКРОХИМИЧЕСКИЙ *xüs.* mikrohimya *söz. sif.; mikrokimyəvi; микрохимическое исследование* mikrokimyəvi tədqiqat.

МИКРОХИМИЯ *ж* **мн.** *нет* *xüs.* mikrokimya (*mikroskopik cisimləri kimyəvi tədqiq üsulları*).

МИКРОЦЕФАЛ *м* *tib.* mikrocefal (*başı anormal dərəcədə kiçik olan adam*).

МИКРОЦЕФАЛИЯ *ж* **мн.** *нет* *tib.* mikrocefaliya (*başın anormal dərəcədə kiçik olması*).

МИКРОЭЛЕМЕНТЫ *мн* (*ед.* микро-элемент *м*) mikroelementlər (*heyvan və bitki orqanizmlərində çox kiçik dozalarda olan kimyəvi elementlər*).

МИКСТУРА *ж* *tib.* mikstura (*qasıq dərmanı*).

МИЛЛИГРАММ *м* milligram.

МИЛЛИГРАММОВЫЙ миллиграмм *söz. sif.; milliqramlıq.*

МИЛОСЕРДИЕ *ср* **мн.** *нет* mərhəmət, şəfqət, rəhm; \diamond *сестра милосердия* şəfqət bacısı.

МИЛОСЕРДНЫЙ *прил.* mərhəmətli, şəfqətli, rəhmli, ürəyi nazik, rəhmdil.

МИЛОСТЬ *ж* 1. mərhəmət, şəfqət, rəhm; **оказывать милость** mərhəmət göstərmək, şəfqət göstərmək; 2. *köhn.* lütf, ehsan; 3. etimad, inam; rəğbət, təvassü; \diamond *ваша (твоя) милость* *köhn.* cənabınız, cənabın (*müraciət*); **милости просим**

dan. buyurun; **сделайте милость** *dan.* lütf edin, buyurun; **по милости (кого)** *isteh.* ...üzündən, ...ucbatından, taqsırı üzündən, ...sayəsində; **скажите на милость** zəhmət olmasa, deyin; lütf edin, deyin; **сдайте на милость победителя** qeyd-şərtsiz təslim olmaq (*qalibə*).

МИЛЫЙ *прил.* 1. sevimli, yaxşı, qəşəng; 2. əziz; **милый друг** əziz dost; 3. qanışirin, xoş, xoşsifət; 4. *в знач. суц.* **милый м, милая ж** sevgili, istəklı; 5. əzizim, dostum, mehribanım (*müraciət*); \diamond **милое дело** *dan.* 1) yaxşı şeydir, əla şeydir, qiymətdir; 2) əcəb işdir; **мил человек** *dan.* əzizim; **за милую душу** məmuniyyətlə, həvəslə; **вот (это) мило** yaxşı iş imiş! əcəb işdir!

МИМИКА *ж* **мн.** *нет* mimika.

МИМО *нареч. и пред.* 1. yanından, yandan; **пройти мимо** yanından keçmək; 2. yaxından, yaxından; \diamond **пропустить (что-нибудь) мимо ушей** *бах уxo.*

МИНДАЛИК *м* *anat.* badamciq vəzisi.

МИНДАЛЬ *м* **мн.** *нет* 1. badam; 2. badam ağacı.

МИНЕРАЛ *м* mineral.

МИНИМАЛЬНО *нареч.* ən azı, heç olmazsa, minimum; **на это дело нужно минимально три дня** bu iş üçün ən azı üç gün lazımdır.

МИНИМАЛЬНОСТЬ *ж* minimallıq, ən azlıq, ən kiçiklik.

МИНИМАЛЬНЫЙ *прил.* minimal, ən az, ən kiçik; **минимальный срок** (ən az) müddət.

МИНИМУМ *м* minimum (1. *ən az miqdar, ən kiçik miqdar (maksimum ziddi)*; 2. *в знач. нареч.* *ən azı, heç olmazsa* (*бах минимально*); \diamond **агрономический минимум** *агрномик minimum (ən vacib kənd təsərrüfatı tədbirləri təctüsü); кандидатский минимум* namizədlik minimumu (*namizədlik dissertasiyası müdafiə etmək üçün imtahanlar təctüsü*); **прожиточный минимум** yaşayış minimumu.

МИНУС *м* 1. minus (*riyaziyyatda: çıxma işarəsi, yaxud mənfı kəmiyyəti göstərən işarə (-)*); 2. *т.эс.* nöqsan, çatmayan cəhət, əskiklik; **в работе имеется много минусов** işdə çoxlu nöqsan vardır.

МИНУТА *ж* 1. dəqiqə; bir dəqiqə; **подождите минуту** bir dəqiqə gözləyin; 2. an; **в эту минуту** bu anda; \diamond **на минуту** bir dəqiqəlik; **одну минуту!** bu dəqiqə! bu saat! **в (одну) минуту** bir dəqiqədə, o saat, dərhal; **минута в минуту** dəqiqəsi dəqiqəsinə; **с минуты на минуту** bu dəqiqə, bu saat.

МИНУТНЫЙ 1. *минутка* *söz. sif.*; **минутная стрелка** dəqiqə əqrəbi; 2. birdəqiqəlik; **минутный перерыв** birdəqiqəlik fasilə; 3. biranlıq, ani; **минутная радость** *adi sevinc*; \diamond **минутное дело** birdəqiqəlik işdir.

МИОКАРДИЙ *м* *anat.* miokard (*ürəyin əzələ qişası*).

МИОКАРДИТ *м* *tib.* miokardit (*miokardın iltihabı*).

МИОЛОГИЯ *ж мн. нет* miologiya (*təsviri anatomianın əzələlər bəhəsi*).

МИР *м* 1. dünya, kainat; **теория о происхождении мира** dünyanın əmələ gəlməsi haqqında nəzəriyyə; **бесконечность мира** kainatın sonsuzluğu; 2. (*müxtəlif mənalarda*) dünya; **социалистический мир** sosializm dünyası; **капиталистический мир** kapitalizm dünyası; **мы строим новый мир** biz yeni dünya qururuq; 3. (*müxtəlif mənalarda*) ələm; **мир животных** heyvanlar ələmi; **мир грёз** xəyal ələmi; **научный мир** elm ələmi; **внутренний мир человека** insanın daxili ələmi; **неограниченный мир** qeyri-üzvi ələm (*cənsiz təbiət*); 4. mühit; **артистический мир** artistlər mühiti; **вращаться в научном мире** alimlər mühitində dolaşmaq; 5. el; 6. *tar.* icma, kənd icması, şura; \diamond **пустить по миру səfalətə salmaq**; **пойти (ходить, идти) по миру** səfalətə düşmək, yoxsullaşmaq; **всем миром hamılıqca, ellikcə; с миру по нитке – голому рубашка** hərə bir tük versə, kosa da saqqalı olar (*məsəl*); **на миру и смерть красна** el ilə gələn qada-bala toy-bayramdır; **уйти (переселиться) в лучший (в иной, другой) мир** ölmək, rəhmətə getmək.

МИССИЯ *ж* 1. tapşırıq; **возложить важную миссию** mühüm tapşırıq vermək; 2. vəzifə, rol; **выполнить свою миссию** öz vəzifəsini yerinə yetirmək; **революционная миссия** пролетарита proletariatın inqilabı yolu (vəzifəsi); **почетная миссия** şərəfli vəzifə; 3. missiya (*ikinci dərəcəli diplomatik nümayəndəlik*); 4. diplomatik heyət; 5. missiya (*missioner təşkilatı*).

МИФ *м* mif, əsatir, əfsanə, xurafat. **миф об Анте** Antey əfsanəsi.

МИФИЧЕСКИЙ *прил.* 1. mifik, əsatiri, əfsanəvi; **мифические представления** mifik təsəvvürlər; **мифический сюжет** mifik (əsatiri) süjet; 2. uydurma, olmayan; **мифическая личность** uydurma şəxsiyyət.

МИФИЧНЫЙ *прил.* uydurma.

МЛАДШИЙ *прил.* kiçik, balaca; **младший брат** kiçik (balaca) qardaş; **младший комсостав** kiçik komanda heyəti; **младший лейтенант** kiçik leytenant.

МНЕНИЕ *ср* fikir, rəy, mülahizə; **высказать свое мнение** öz fikrini (rəyini) söyləmək; **обмен мнениями** fikir mübadiləsi; **общественное мнение** əfkarı ümumiyyə; **быть о себе слитком высокого мнения** özü haqqında çox böyük fikirdə olmaq, özündən bədgüman olmaq.

МНИМЫЙ *прил.* 1. xəyali, əsilsiz, əsli olmayan, zahiri; **мнимая опасность** əsilsiz təhlükə; 2. saxta, uydurma, yalançı, yalan; **мнимый больной** yalançı xəstə; \diamond **мнимые числа** *riyaz.* xəyali ədədlər.

МНИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* vasvasılıq, bədgümanlıq; hər şeydən şübhələnmə.

МНИТЕЛЬНЫЙ *прил.* vasvası, bədgüman, hər şeydən şübhələnmən, vəsvəsəli; **мнительный человек** vəsvəsəli adam, vasvası adam.

МНОГИЕ 1. *в знач. прил.* bir çox; **прошли многие годы** bir çox illər keçdi; 2. *в знач. суц. ед. нет* çoxları; **здесь многих я не знаю** burada çoxlarını mən tanımıram.

МНОГО *нареч.* 1. çox, çoxlu; **он много знает** o çox bilir; **во дворе много детей** həyətdə çoxlu uşaq vardır; 2. xeyli; **много времени прошло с тех пор** o zamandan bəri xeyli vaxt keçmişdir; 3. *в знач. сказ.* çoxdur, artıqdır; **этого мне много** bu mənim üçün çoxdur; \diamond **много-много** ən çoxu, ən çox; **ни много, ни мало** nə az, nə çox, düz; **он взял с собою ни много, ни мало тысяч рублей** o özü ilə nə az, nə çox (düz) min manat pul götürdü; **оставлять желать многого** o qədər də yaxşı deyil; **много думать о себе** özündən müştəbeh olmaq; **много мнить о себе** bax мнить.

МНОГОВОДНЫЙ *прил.* çox sulu, bol sulu, suyu çox (olan); **многоводные реки** suyu çox olan çaylar.

МНОГОВОДЬЕ *ср мн. нет* 1. su çoxluğu (*çayda, göldə*), su artıqlığı; **суйун çox olduğu dövr** (*çayda, göldə və s.*).

МНОГОЕ *ср мн. нет* 1. çox şey, bir çox şey; **нам надо о многом переговорить** biz çox şey barəsində danışmalıyıq; 2. çox cəhətdən, çox şeydən; **во многом он оказался прав** çox cəhətdən o haqlı çıxdı.

МНОГОЗНАЧИТЕЛЬНО *нареч.* mənalı-mənalı; **многозначительно посмотреть** mənal-mənalı baxmaq.

МНОГОЗНАЧИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* 1. əhəmiyyətlilik; 2. mənalılıq.

МНОГОЗНАЧИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. çox əhəmiyyətli; **многозначительная встреча** çox əhəmiyyətli görüş; 2. mənalı; **многозначительная улыбка** mənalı təbəssüm; **многозначительный взгляд** mənalı baxış.

МНОГОЗНАЧНОСТЬ *ж мн. нет* 1. *riyaz.* çoxqıymətlilik; 2. *dilç.* çoxmənalılıq; **многозначность слова** sözün çoxmənalılığı.

МНОГОЗНАЧНЫЙ *прил.* 1. *riyaz.* çox-qıymətli; **многозначные числа** çoxrəqəmli ədədlər; 2. *dilç.* çoxmənalı; **многозначное слово** çoxmənalı söz.

МНОГОКЛЕТОЧНЫЙ *прил. biol.* çoxhüceyrli; **многоклеточный организм** çoxhüceyrli orqanizm.

МНОГОКРАТНО *нареч.* təkrarən, dəfələrlə, çox dəfə, dönə-dönə; **многократно напоминать** dəfələrlə xatırlatmaq (yadına salmaq).

МНОГООБРАЗИЕ *ср мн. нет* cürbəcürlük, müxtəliflik, çeşidlilik; **многообразие явлений** hadisələrin müxtəlifliyi.

МНОГООБРАЗНОСТЬ *ж мн. нет* çox çeşidlilik, müxtəliflik, çoxmənlülük.

МНОГООБРАЗНЫЙ *прил.* cürbəcür, müxtəlif; dəyişkən; **многообразные явления природы** təbiətin müxtəlif (dəyişkən) hadisələri.

МНОГООПЫТНЫЙ *прил.* çoxtəcrübəli, böyük təcrübəsi olan.

МНОЖЕСТВЕННОСТЬ *жс мн. нет* çoxluq.

МНОЖЕСТВЕННЫЙ *прил.* çoxlu, küllü; \diamond **множественное число** *грам.* cəm, cəm say.

МНОЖЕСТВО *ср* çoxlu, külli miqdar.

МОБИЛИЗАЦИОННЫЙ мобилизация *сöz. sif.*

МОБИЛИЗАЦИЯ *жс* 1. səfərbərlik; **всеобщая мобилизация** ümumi səfərbərlik; 2. *т.эс.* səfərbər etmə (edilmə); **мобилизация всех сил страны** ölkənin bütün qüvvələrini səfərbər etmə (toplama, yığma).

МОДУЛИРОВАТЬСЯ *несов.* modulyasiya edilmək, dəyişdirilmək.

МОЖЕТ, МОЖЕТ БЫТЬ *вв. сл.* bəlkə; ola bilər, ola bilər.

МОЖНО *в знач. сказ.* 1. olar; **здесь можно курить?** burada papiros çəkmək olarmı?; 2. mümkündür; **работу можно закончить в два дня** işi iki gündə görüb qurtarmaq mümkündür.

МОЗГ *м* 1. beyin; \diamond **до мозга костей** iliyinə qədər; **испорченный до мозга костей** iliyinə, sümüyünə qədər korlanmış; **шевелить (раскидывать) мозгами** *дан.* baş işlətmək, fikirləşmək.

МОКРОТА *жс мн. нет* bəlgəm, hayxırıq.

МОКРОТА *жс мн. нет* 1. rütübətlik, nəmişlik, yaşlıq; 2. rütübət, rütübətli şey, nəm şey, yaş şey.

МОКРОТНЫЙ мокрота *сöz. sif.*

МОКРЫЙ *прил.* 1. yaş, islaq, islanmış, 2. rütübətli, nəm; **мокрая земля** rütübət (nəm) torpaq; \diamond **мокрая курица** suyu süzülmiş cücə; **глаза на мокром месте** у *кого* gözünün yaşı ovucundadır.

МОЛЕКУЛА *жс* molekul (*maddənin bütün kimyəvi xassələrini özündə saxlayan ən kiçik hissəcik*).

МОЛЕКУЛЯРНЫЙ *прил.* molekulyar; **молекулярный вес** *хим.* molekulyar çəki.

МОЛОДОЙ *прил.* 1. gənc, cavan; **молодое поколение** gənc nəsil; **молодое дерево** cavan ağac; 2. təzə, tər, dəyməmiş, yetişməmiş; **молодое вино** təzə çaxır; **молодой огурец** tər xiyar; 3. coşqun, gəncliyə məxsus; **молодой задор** gəncliyə məxsus hərərat (coşqunluq, ehtiras); 4. *в знач. суц.* **молодой** *м* təzəbəy, təzə evlənmiş oğlan; **молодая** *жс* təzəgəlin, təzə toyu olmuş qız; **молодые** *бах* **молодожен** 2-ci mənada; \diamond **с молодых ногтей** lap cavanlıqdan.

МОЛОДОСТЬ *жс мн. нет* gənclik, cavanlıq; \diamond **вторая молодость** ikinci gənclik dövrü; **не первой молодости** yaşlı, oturmuş, müsün.

МОЛОЖАВОСТЬ *жс мн. нет* 1. yaşından cavan görünmə; gənc görünmə; 2. cavan görünüş.

МОЛОЖЕ *срав. ст. к молодой и молодо* cavan, gənc, daha gənc, daha cavan; **он моложе меня** o, məndən cavandır.

МОЛОЗИВО *ср мн. нет* ağız (süd).

МОЛОКО *ср мн. нет* süd; \diamond **молоко на губах** **не обсохло** ağızından süd iyi gəlir; (**только**) **птичьего молока** **недостает** (**не хватает**) **бах** **птичий**.

МОЛОЧНЫЙ 1. **молоко** *сöz. sif.*; **молочная ферма** süd ferması; **молочные железы** *анат.* süd vəziləri; 2. südverən, sağmal; **молочная корова** südverən inək; 3. südlü; **молочная каша** südlü sıyıq; \diamond **молочные стекло** *xüs.* donuq şüşə; **молочный брат** *köhn.* süd qardaş; **молочные зубы** *анат.* süd dişləri; **молочные продукты** ağarantı, süd məhsulları; **молочная кухня** 1) südlü xörəklər; 2) südəməz uşaqlar üçün süddən müxtəlif yeməklər hazırlayan müəssisə; **молочные реки** **кисельные берега** *nağillarda:* firavanlıq, gün-bolluq.

МОЛЧАНИЕ *ср мн. нет* 1. susma, dinməmə, sükut; **обойти вопрос молчанием** məsələnin üstündən sükutla keçmək; 2. *т.эс.* sakitlik, səssizlik.

МОМЕНТ *м* 1. an, ləhzə; **в один момент** bir anda; 2. vaxt, zaman, məqam; 3. cəhət, tərəf; **положительные моменты** **в работе** işin müsbət cəhətləri; 4. şərt; **важный момент** **в выполнении плана** planı yerinə yetirmək üçün mühüm şərt; **благоприятный момент** fürsət; **в настоящий момент** hal-hazırda; **текущий момент** hazırkı vaxt, hal-hazır; **в (один) момент** bir daqiqədə, dərhal; **в данный момент** indiki zamanda, hazırda; **в любой момент** istədiyini (n) vaxt, hər zaman, həmişə.

МОРАЛЬ *жс мн. нет* 1. əxlaq, tərbiyə, əxlaq qaydası; **коммунистическая мораль** kommunist əxlaqı; **принципы морали** əxlaq prinsipləri; 2. mənəviyyat; **человек высокой морали** yüksək mənəviyyatlı adam; 3. əxlaq nəticə, ibrət dərəsi; **мораль рассказа** hekayənin əxlaq nəticəsi; 4. öyüd, nəsihət; **читать мораль** nəsihət oxumaq.

МОРАЛЬНО *нареч.* mənəvi, mənəvi cəhətdən.

МОРАЛЬНОСТЬ *жс мн. нет* əxlaqlılıq, əxlaq qaydalarına uyğunluq.

МОРАЛЬНЫЙ *прил.* 1. əxlaqı; **моральный вывод** əxlaqı nəticə; 3. mənəvi, daxili; **моральная помощь** mənəvi yardım.

МОРГ *І м* *xüs.* meyitxana.

МОРГ II м *морг* (*yarım hektara bərabər torpaq ölçüsü*).

МОРДА *жс* 1. üz, sifət, burun (*heyvanda*); 2. *т.эс.* bədləkər, kifir adam.

МОРДАШКА *жс дан.* 1. qəşəng sifət (üz); 2. qəşəng uşaq, qəşəng qadın.

МОРКОВКА *жс дан.* kök, yerkökü.

МОРКОВНИК *м* *ашп.* kökdən hazırlanan yemək.

МОРКОВНЫЙ морковь *söz. sif.*; kökdən hazırlanmış; **морковный сок** kök şirəsi.

МОРКОВЬ *ж мн. нет* kök (yerkökü).

МОРФИНИЗМ *м мн. нет tib.* morfinizm (*morfi düşkünlüyü, morfi mübtəlatlığı*).

МОРФИНИСТ *м tib.* morfinist (*morfi çəkan, morfi düşküni, morfi mübtəlastı*).

МОРФИНИСТКА *ж* morfinist qadın (qız).

МОРФИНОМАН *м* bax **морфинист**.

МОРЩИНА *ж* qırış, бүрüş, бүрüşük.

МОРЩИНИСТОСТЬ *ж* qırışıqlılıq.

МОРЩИНИСТЫЙ *прил.* qırışıq, qırış-qırış;

морщинистый лоб qırışıq alın.

МОРЩИНИТЬ *несов.* qırışdırmaq, бүrtüşdürmək.

МОРЩИНКА *ж* kiçik qırış, kiçik бүрüş; cizgi.

МОРЩИТЬ *несов.* 1. qırışdırmaq, бүrtüşdürmək, qırış-qırış etmək; **морщить лоб** alnını qırışdırmaq; 2. büzmək (*agzi*).

МОРЩИТЬ *несов.* qırışmaq, бүrtüşmək, yığılmaq (*paltar*).

МОРЩИТЬСЯ *несов.* 1. alnını qırışdırmaq; 2. üz-gözünü turşutmaq, ağız-burnunu büzmək; 3. бүrtüşmək, qırışmaq, qırış-qırış olmaq.

МОРЩИТЬСЯ *несов. дан.* bax **морщить**.

МОТИВИРОВАНИЕ *ср* əsaslandırma, səbəb göstərmə, sübut göstərmə, dəlil göstərmə, bəhanə gətirmə.

МОТИВИРОВАННЫЙ 1. *прич.* əsaslandırılmış; 2. *прил.* əsaslı, sübutlu, dəlili.

МОТИВИРОВАТЬ *сов. и несов.* əsaslandırmaq, səbəb göstərmək, sübut göstərmək, dəlil göstərmək, bəhanə gətirmək.

МОТИВировКА *ж* 1. əsaslandırma, səbəb göstərmə, dəlil göstərmə; 2. səbəb, sübut, əsas, dəlil; 3. bəhanə.

МОТИВИРОВОЧНЫЙ мотивировка *söz. sif.*

МОЧА *ж мн. нет* sidik.

МОЧЕВОЙ моча *söz.sif.*; **мочевого пузыря** sidik kisəsi.

МОЧЕВЫДЕЛЕНИЕ *ср* işəmə, sidik ifraz etmə.

МОЧЕГОННЫЙ *прил. tib.* sidikqovan, sidikgətirən, işədən; **мочегонные средства** sidikqovucu dərmanlar.

МОЧЕИЗНУРЕНИЕ *ср мн. нет tib.* bax **диабет**.

МОЧЕИСПУСКАНИЕ *ср мн. нет fiziol.* işəmə, sidik ifrazı.

МОЧЕИСПУСКАТЕЛЬНЫЙ *анат.* моченспускание *söz.sif.*; **моченспускательный канал** sidik kanalı (yolu).

МОЧЕИСТОЩЕНИЕ *ср мн. нет tib.* bax **мочезнурение**.

МОЧЕКРОВИЕ *ср мн. нет tib. köhn.* bax **уремия**.

МОЧЕНИЕ *ср мн. нет* islatma, suya qoyma.

МОЧЕННЫЙ *прич.* isladılmış, işlanmış, suya qoyulmuş.

МОЧЁНЫЙ *прил.* bax **моченный**.

МОЧЕНЬЕ *ср* bax **мочение**.

МОЧЕОТДЕЛЕНИЕ *ср мн. нет fiziol.* sidik ifrazı, sidik ifraz etmə.

МОЧЕОТДЕЛИТЕЛЬНЫЙ *физiol.* **мочеотделение** *söz.sif.*; sidikçıxaran; **мочеотделительный орган** sidikçıxarıcı orqan.

МОЧЕПОЛОВОЙ *прил. anat.* sidik-tənasül – i(-); **мочеполовые органы** sidik-tənasül üzvləri, sidik-cinsiyyyət orqanları.

МОЧЕТОЧНИК *м anat.* sidik axarı (*sidiyi böyrəklərdən sidik kisəsinə aparən iki borucucu*).

МОЩНОСТЬ *ж* 1. güc, qüvvə, qüdrət; 2. *geol.* qalnlıq; 3. *мн. мощности тэс.* istehsal obyektləri (*zavodlar, maşınlar, texniki qurğular*).

МОЩНЫЙ *прил.* 1. güclü, qüvvətli, qüdrətli; 2. *geol.* qalın; **мощные пласты** qalın laylar; 3. möhkəm, böyük, əzəmətli.

МОЩЬ *ж мн. нет* güc, qüvvə, qüdrət.

МОЮЩИЙ *прич. и прил.* 1. yuyan; 2. *kim.* yuyucu.

МРАМОР *м мн. нет* 1. mərmər; 2. mərmərdən qayrılmış şey.

МРАМОРНЫЙ 1. **мрамор** *söz.sif.*; mərmərdən qayrılmış; **мраморная статуя** mərmər heykəl; 2. *тэс.* mərmər kimi ağ, mərmər kimi; **мраморное тело** mərmər kimi (ağ) bədən; 2. mərmərə oxşar.

МУДРЁНЫЙ *прил.* 1. qəribə, anlaşılmaz; **мудрёный человек** qəribə adam; 2. müəmmalı, başsındıran, dolaşlıq, çətin, mürəkkəb, başa düşülməyən; **мудрёный вопрос** müəmmalı sual; **мудрёная задача** çətin (mürəkkəb) məsələ; 3. *в знач. сказ.* **мудрено** çətindir, mümkün deyil; **мудрено успеть** çatışdırmaq çətindir (mümkün deyil); \diamond **не мудрено, что ...**, təbii ki, əlbəttə ki, şübhəsiz ki; **утро вечера мудренее** gecənin xeyrindən gündüzün şəri yaxşıdır (*məsəl*); **что мудрёного; мудрёного нет** burada nə təəccüblü var? təəccüblü bir şey yoxdur, tamamilə təbiidir.

МУДРЕЦ *м* aqıl; mütəfəkkir, filosof, həkim, müdrik adam, əllamə.

МУДРИТЬ *несов. дан.* əllaməlik etmək, özündən quraşdırmaq.

МУДРО *нареч.* müdrikcəsinə, ağıllı, həkimanə; **мудро рассуждать** ağıllı mühakimə etmək (*danışmaq*).

МУДРОСТЬ *ж мн. нет* 1. müdriklik, alimlik, fazillik; aqillik; 2. ağıllılıq; 3. hikmət; mərifət; **мудрость его слов** onun sözlərinin hikməti; 4. müəmmallıq, müəmma, mürəkkəblik, qəribəlik; \diamond **зуб мудрости** ağıl dişi; **зменная мудрость** bax **зменный**.

МУДРЫЙ *прил.* 1. müdrik, alim, fazil, aqıl; 2. ağıllı; **мудрый совет** ağıllı məsləhət.

МУЖ *м I. (мн. мужья)* ər; 2. (*мн. мужи*) kişi; 3. (*мн. мужи*) xadim; **учёные мужи** elm xadimləri.

МУКА *ж ми. нет* 1. un; пшеничная мука buğda unu; 2. toz; **мраморная мука** mərmər tozu.

МУМИФИКАЦИЯ *ж ми. нет* mumiyalama, mumiyalanma.

МУМИФИЦИРОВАННЫЙ *прич.* mumiyalanmış.

МУМИФИЦИРОВАТЬ *сов. и несов.* mumiyalanmaq.

МУМИФИЦИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. mumiyalanmaq; 2. mumiyaya dönmək.

МУМИЯ I *ж ми.* mumiya.

МУМИЯ II *ж ми. нет* *рəсс.* mumiya (*dəmir süllügeni, qırmızı boya*).

МУСКУЛ *м* əzələ.

МУСКУЛАТУРА *ж ми. нет* əzələlər.

МУСКУЛИСТОСТЬ *ж ми. нет* əzələlilik, qüvvətli əzələlərə malik olma.

МУСКУЛИСТЫЙ *прил.* 1. əzələli, qüvvətli əzələli; 2 *тəс.* qıvraq, qüvvətli.

МУСКУЛЬНЫЙ *мускул* *söz.sif.*

МУСС *м ашр.* muss (*meyvə, süd və ya şokoladdan çalınb hazırlanan şirin yemək*).

МУТАЦИОННЫЙ *мутация* *söz.sif.*

МУТАЦИЯ *ж* 1. dəyişmə, birdən-birə dəyişmə; dəyişiklik; 2. *biol.* mutasiya (*həyat şəraitinin dəyişməsi təsiri altında orqanizmdə yeni bioloji əlamətin, xassənin əmələ gəlməsi*).

МУТНЫЙ *прил.* 1. bulanıq; мутная вода bulanıq su; 2. tutğun, dumanlı; 3. donuq (*rəng*); \diamond в мутном воде рыбу ловить bulanıq suda balıq tutmaq (*fürsətdən istifadə etmək*).

МУЧИТЕЛЬ *м* əzab verən, əziyyət verən, zülmkar, zalim.

МУЧИТЕЛЬНИЦА *ж* əzab verən (əziyyət verən, zülmkar, zalim) qadın (qız).

МУЧИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. əziyyətli, əzablı, üzücü; 2. şiddətli; **мучительная боль** şiddətli ağrı; 3. *тəс.* acı.

МУЧИТЬ *несов.* əziyyət vermək, əzab vermək, incitmək, zülm etmək; üzmək.

МУЧИТЬСЯ *несов.* əziyyət çəkmək, əzab çəkmək; üzülmək; iztirab çəkmək.

МЫЛО *ср (ми. мыла)* 1. sabun; **душистое мыло** ətirli sabun; 2. köpük (*tərləmiş atda*).

МЯГКОСЕРДЕЧНОСТЬ *ж ми. нет* bax **мягкосердечие**.

МЯГКОСЕРДЕЧНЫЙ *прил.* ürəyiyumşaq, ürəyiyuxa, yumşaqürəkli, rəhmdil, rəhmli, şəfqətli.

МЯГКОСТЬ *ж ми. нет* 1. yumşaqılıq; 2. incəlik; 3. mülayimlik, həlimlik; 4. yüngüllük.

МЯТНЫЙ 1. мята *söz. sif.*; **мятный запах** nanə qoxusu; 2. nanəli; **мятные конфеты** nanəli konfet; \diamond **мятные капли** nanə cövhəri.

Н

НА *пред.* 1. (“hara?”, “haraya?” *sualına*) ...üstünə, ...üzərilə, ...üstə; **положи книгу на стол** kitabı stolun üstünə qoy; 2. (“harada?”, “nədə?” *sualına*) ...üstündə, ...üzərində; **на столе** stolun üstündə; **рисунок на фарфоре** farfor üzərində naxış; 3. (“harada?” *sualına*) –da, -də; **на заводе** zavodda; **на селе** kənddə; 4. (“nə ilə?” *sualına*) ...ilə, -lə; **лететь на самолете** təyyarə ilə uçmaq; **ехать на парохде** paroxodla getmək; 5. (“nədə?”, “nə ilə?” *sualına*) –da, -də; ...ilə, -lə, -lə; **жарить на масле** yağda qızartmaq; **завод работает на нефти** zavod neftlə işləyir; 6. (“haraya? *sualına, yön mənasında*) –a, -ə, -ya, -yə; **на север** şimal; **идти на работу** işə getmək; **поезд на Москву** Moskvaya gedən qatar; **выйти на улицу** küçəyə çıxmaq; 7. (*bir işin olduğu vaxtı bildirdikdə*) –da, -də; **на праздниках** bayramda; **на каникулах** tətildə; 8. (*vaxt bildirdikdə*) –a, -ə; **заседание перенесено на пятое число** iclas ayın beşinə keçirilmişdir; 9. (*say, miqdar, məqsəd, kəmiyyət bildirdikdə*) –lıq, -luq, -lik, -lük; **купить конфет на три рубля** üç manatlıq konfet almaq; **лжа на пять человек** beş nəfərlik (adamlıq) loja; **материал на костюм** kostyumluq parça; **отпуск на десять дней** on günlük məzuniyyət; 10. ... üçün; **отпустить средства на**

строительство inşaat üçün pul buraxmaq; **подать на пенсию** pensiya üçün ərizə vermək; 11. (*hesabda vuran ya bplən ədədi bildirdikdə*) –a, -ə; **разделить на девять** doqquza bölmək; **помножить пять на три** beşi üçə vurmaq; 12. (*keyfiyyət bildirdikdə*) –li, -lı; **вагон на рессорах** yaylı vaqon; 13. (*əlamət bildirdikdə*) –dan, -dən; **глух на одно ухо** bir qulaqdan kərdir; 14. (*vaxt, müddət bildirdikdə*) ...üçün; -a -ə; **состояние кассы на 1-ое января** yanvarın 1-i üçün kassanın vəziyyəti; **на завтра урок не задан** sabaha dərs verilməmişdir; 15. *bir sıra hallarda sözünü* “на” *tərcüməsiz qalır*; **играть на рояле** royal çalmaq; **играть на бильярде** bilyard oynamaq; **на прошлой неделе** keçən həftə; **на месяц раньше** bir ay əvvəl (qabaq); **на два рубля** daha ucuz iki manat ucuz; \diamond **на беру** 1) yüyürəkən, qaçarkən; 2) tez, cəld, ötəri; **на лету** 1) uçarkən, uçuş zamanı; 2) əlüstü, cəld, göyde; **на людях** camaatın gözü qabağında, hamının gözü qabağında; **на мой взгляд** mənim fikrimcə, mənəcə; **попадается на глаза** gözüne görünmək (sataşmaq, dəymək); **нечест на руку** əli düz deyil, əli əyridir; **на другой день** ertəsi gün; **на голодный желудок** ac qarına.

НАБАВОЧНЫЙ *прил. dan.* əlavə, üstəlik.

НАБИТЫЙ *прич. и прил.* 1. doldurulmuş, tıxanmış; 2. taxılmış; 3. basılmış; 4. əzilmiş, sürtülmüş, əzik; 5. sındırılmış, qırılmış; sınıq, qırıq; 6. vurulmuş (*quis, ov*); 7. dopdolu, dolu; \diamond **набитый дурак, набитая дура** *dan.* kic, axmaq, kütbeyin.

НАБИТЬ *сов.* 1. doldurmaq (*agzına qədar*), tıxamaq; 2. keçirmək, taxmaq; **набить обруч на бочку** boçkaya çənbər taxmaq; 3. *toxuç.* nəxiş vurmaq (*çitə və s.*); 4. əzmək, sürtmək, sürtüb əzmək, toxundurub əzmək; 5. taxmaq, çalmaq, vurmaq; **набить гвоздей в стену** divara mıx vurmaq (çalmaq); 6. sındırmaq, qırmaq, qırıb tökmək (*qab-qacığı və s.*); 7. vurmaq (*quis*); 8. döymək, əzişdirmək; 9. *dan.* qalib gəlmək (*oyunda*); \diamond **набить карман (набить мощну)** *dan.* cibini doldurmaq, varlanmaq; **набить руку** *dan.* mahirləşmək, ustalaşmaq; **набить цену** qiyməti qaldırmaq, bahalaşdırmaq, bahalığ salmaq; **набить оскомину** bax osкомина; **набить себе цену** özünü mazata mindirmək.

НАБИТЬСЯ *сов. dan.* 1. dolmaq, tıxanmaq; 2. üzə salmaq, əl çəkmək.

НАБЛАЖИТЬ *сов. dan.* kic hərəkət etmək, axmaq iş görmək.

НАБЛЕВАТЬ *сов. dan.* qusub batırmaq, qusub doldurmaq.

НАБЛЮДАТЕЛЬ *м* 1. müşahidəçi, baxan; 2. baxıcı, nəzarətçi, gözətçi; 3. seyrci.

НАБЛЮДАТЕЛЬНИЦА *ж* 1. müşahidəçi (baxan) qadın (qız); 2. baxıcı (nəzarətçi, gözətçi) qadın (qız); 3. seyrci qadın (qız).

НАБЛЮДАТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* müşahidəçilik, müşahidə qabiliyyəti, diqqətlik.

НАБЛЮДАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. müşahidəçi, diqqətli, hər şeyə fikir verən; 2. müşahidə -i(-); **наблюдательный пункт** müşahidə məntəqəsi.

НАБЛЮДАТЕЛЬСКИЙ *прил.* seyrci -i(-); **наблюдательское, пассивное отношение к недостаткам** nöqsanlara laqeyd və passiv münasibət.

НАБЛЮДАТЬ *несов.* 1. baxmaq, tamaşa etmək, seyr etmək; **наблюдать восход солнца** günün çıxmasını seyr etmək; 2. müşahidə etmək, tədqiq etmək; 3. nəzarət etmək, göz olmaq, baxmaq; **милиционер наблюдает за уличным движением** milisioner küçə hərəkətinə nəzarət edir; **наблюдать за ребёнком** uşağa göz olmaq; **наблюдать за порядком** nizam və qaydaya baxmaq; 4. güdmək, göz qoymaq; 5. *dan.* qulluq etmək (baxmaq); 6. *köhn.* riayət etmək, gözləmək, əməl etmək.

НАБЛЮДАТЬСЯ *несов.* 1. baxılmaq, tamaşa edilmək, seyr edilmək; 2. müşahidə olunmaq, görünmək.

НАБЛЮДАНИЕ *ср* 1. baxma, tamaşa etmə, seyr etmə; 2. müşahidə etmə, tədqiq etmə; 3. nəzarət etmə; 4. müşahidə; **интересные наблюдения** maraqlı müşahidələr; 5. nəzarət;

быть под наблюдением врача həkimin nəzarəti altında olmaq.

НАБЛЮДЕННЫЙ *прич. köhn.* müşahidə edilmiş, görülmüş, aşkar edilmiş, tapılmış.

НАБОР *м* toplama, yığma; 2. qəbul etmə, qəbul; **объявить набор в ремесленные училища** sənət məktəblərinə qəbul elan etmək; 3. komplekt, dəst; **набор инструментов** alət komplekti; 4. *matb.* nabor, düzüm (*yığılmış hərflər, mətn*); **ручной набор** əl naboru; **рассыпать набор** naboru dağıtmaq; 5. qırıq, qırıq (*çəkmə quncunda*); 6. pilək, bəzak (*qayışda, qoşquda və s.*); \diamond **набор слов** *тэс.* söz yığımı.

НАБРАТЬ *сов.* 1. yığmaq, toplamaq; **набрать работников** işçi toplamaq; 2. almaq; **набрать книг в магазине** mağazadan kitablar almaq; 3. təşkil etmək, düzəltmək; 4. *matb.* düzmək, yığmaq; **набрать статью** nəgитом məqaləni petidlə yığmaq; 5. götürmək, ehtiyat görmək; **паровоз набрал воды** parovoz su götürdü; 6. götürmək, yığmaq, almaq; 7. əldə etmək, çatmaq, artırmaq; **паровоз набрал скорость** parovoz sürətini artırdı; \diamond **набрать на стол** *мәш.* süfrə salmaq; **набрать воды в рот** *тэс.* ağızına su almaq (*danışmaq, susmaq, dinnəmək, cavab verməmək*).

НАБРАТЬСЯ *сов.* 1. toplamaq, yığışmaq, cəmləşmək; **набралось много народу** çoxlu adam yığışmışdır; 2. *тэс.* öyrənmək, mənimsəmək, götürmək; görüb götürmək; \diamond **набраться смелости** ürəklənmək, cəsarətlənmək; **набраться дух** qət etmək, əzm etmək, cəsarətə gəlmək; **набраться ума (разума)** ağıllanmaq.

НАБРОСАННЫЙ *прич.* 1. tullanmış, atılmış; 2. qarası çəkilmiş, qarası yazılmış; qarası tökülmüş; 3. ümumi şəkildə təsvir edilmiş.

НАБРОСАТЬ *сов.* 1. tullamaq, atmaq; 2. qarasını çəkmək, qarasını tökmək; **набросать рисунок** şəkilin qarasını çəkmək; 3. cızmaq; **набросать план романа** romanın planını cızmaq; 4. ümumi şəkildə təsvir etmək.

НАБРОСИТЬ *сов.* atmaq, salmaq, örtmək; **набросить плащ на плечи** plaşı çiyünə salmaq (atmaq).

НАБРОСИТЬСЯ *сов.* 1. üstünə tullanmaq, üstünə atılmaq, şığımaq, hücum etmək; 2. *тэс.* üstünə düşmək, məzəmmət etmək, danlamaq.

НАБУХАНИЕ *ср мн. нет* 1. şişmə, körmə; 2. qabarma.

НАБУХАТЬ *несов.* bax **набухнуть**.

НАБУХНУТЬ *сов.* 1. şişmək, körmək; 2. qabarmaq.

НАБУХШИЙ *прил.* 1. şişmiş, körmüş; 2. qabarmış.

НАВЕРНО *1. вв. сл.* yəqin (ki), deyəsən, görünür ki, ehtimal ki; **2. в знач. сказ.** şübhəsizdir, yəqindir.

НАВЕРНОЕ *вв. сл.* bax **наверно** 1-ci mənada.

НАВЕРНУТЫЙ *прич.* 1. dolanmış, sarınmış; 2. salınmış, burulub taxılmış.

НАВЕРХ *нареч.* yuxarı, üstə; **положить чемодан наверх** çamadanı üstə qoymaq; **смотреть наверх** yuxarı baxmaq.

НАВЕРХУ *нареч.* 1. yuxarıda, üstdə; **сидеть наверху** yuxarıda oturmaq; 2. üst mərtəbədə, yuxarı mərtəbədə; **он живет наверху** o, üst mərtəbədə yaşayır.

НАВЕРЧЕННЫЙ *прич.* 1. sarınmış, dolanmış; 2. burulmuş, fırladılmış.

НАВЕРЧИВАТЬ *несов.* bax **навертеть** 2-ci mənada.

НАВЕРЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. burulmaq, fırlanmaq; 2. açılmaq (*deşik, dəlik*).

НАВЕС *м* 1. talvar, çardağ; 2. sipər, örtü; 3. çıxıq, sallaq yer; **навес скалы** qayanın sallaq yeri.

НАВЕСЕЛЕ *нареч. dan.* kefli (halda).

НАВЕСТИ *сов.* 1. gətirib çıxartmaq, aparıb çıxartmaq, yönəltmək, aparmaq, yol göstərmək; 2. sövq etmək; 3. tuşlamaq, çevirmək, nişan almaq, yönəltmək; **навести прожектор на самолёт** proyektoru təyyarəyə yönəltmək; 4. *dan.* gətirmək; **навёл в дом много гостей** evə çoxlu qonaq gətirdi; **навести красоту** bəzək vermək; **навести узор** naxış vurmaq; **навести мост** körpü düzəltmək (qurmaq); **навести порядок** nizam, qayda qoymaq; səliqəyə salmaq; **навести на подозрение** şübhə oyandırmaq (doğurmaq); **навести глянec** işildatmaq, cilalandırmaq; **навести страх** qorxutmaq, qorxuuya salmaq; **навести скуку** dərxdirmək, ürəyini sıxmaq, usandırmək; **навести справку** öyrənmək, bilmək, soruşmaq; **навести критику на кого-то** tənqid etmək; **навести тень (на плетень, на ясный день)** çəşdirmək; **навести на ум (разум)** ağıllandırmaq, öyrətmək.

НАВЕСТИТЬ *сов.* yoxlamaq, yoluxmaq, dəymək, baş çəkmək; **навестить больного** xəstəyə baş çəkmək.

НАВЕСУ *нареч.* sellanmış halda, sallaq halda, asılmış halda, asılı halda.

НАВЕШАННЫЙ *прич.* 1. asılmış, sərilmiş (*çox miqdarda*); 2. çəkilib hazırlanmış (*tərəzidə*).

НАВЕШАТЬ *сов.* 1. asmaq (*şəkil*); 2. sərmək (*paltar*); 3. çəkmək, qabaqcadan çəkil hazırlamaq.

НАВЕШЕННЫЙ *прич.* 1. yerinə salınmış (*qarı*); 2. asılmış, sərilmiş (*şəkil, paltar*).

НАВЕШИВАТЬ *несов.* bax **наवेशать**.

НАВЕШИВАТЬСЯ I *несов.* 1. taxılmaq, yerinə salınmaq; 2. asılmaq, sərilmək (*şəkil, paltar*).

НАВЕШИВАТЬСЯ II *несов.* çəkilmək, qabaqcadan çəkilib hazırlanmaq (*tərəzidə*).

НАВЕЩАТЬ *несов.* bax **навестить**.

НАВЕЩАТЬСЯ *несов.* yoxlanmaq, baş çəkilmək.

НАВЕЩЁННЫЙ *прич.* yoxlanmış, baş çəkilmiş.

НАВИВАТЬСЯ *несов.* 1. sarınmaq; 2. eşilmək.

НАВИВКА *ж мн. нет хiis.* 1. sarıma, sarıma; 2. eşmə, eşilmə; **навивка струн** sim eşmə.

НАВИСАТЬ *несов.* bax **нависнуть**.

НАВИСЛЫЙ *прил. dan.* sallaq.

НАВИСНУТЬ *сов.* 1. asılmaq, sellanmaq, əyilmək; 2. enmək, düşmək; 3. *тэс.* hədələmək, təhlükə yaratmaq, başının üstünü almaq (*təhlükə və s.*).

НАВИСШИЙ *прич. и прил.* 1. enmiş, asılmış, əyilmiş, sellanmış; 2. sallaq; 3. *тэс.* hədələyən, təhlükə yaradan, başının üstünü almış.

НАВИТЫЙ *прич.* 1. sarınmış, dolanmış; 2. eşilmiş, eşilib hazırlanmış; 3. *к.т.мэх.* yüklənmiş, qalacaq vurulmuş.

НАВИТЬ *сов.* 1. sarımaq, dolamaq; 2. eşmək, eşib hazırlamaq; 3. *к.т.мэх.* yüklənmək, qalacaq vurmaq.

НАВИТЬСЯ *сов.* sarınmaq.

НАВЛЕКАТЬ *несов.* bax **навлечь**.

НАВЛЕКАТЬСЯ *несов.* törədilmək, yaradılmaq, düçar edilmək, uğradılmaq.

НАВЛЕЧЁННЫЙ *прич.* törədilmiş, yaradılmış, düçar edilmiş, uğradılmış.

НАВЛЕЧЬ *сов.* səbəb olmaq, oyandırmaq, doğurmaq, törətmək, yaratmaq, düçar etmək, uğratmaq, düşürmək; **навлечь беду** fəlakətə səbəb olmaq (uğratmaq); **навлечь на себя подозрение** özünə qarşı şübhə oyandırmaq.

НАВОДИТЬСЯ *несов.* 1. çevrilmək, döndərilmək; aparılmaq, yol göstərilmək; 2. sövq edilmək, yönəldilmək; 3. gətirilmək; 4. tuşlanmaq, nişana alınmaq, ağız çevrilmək (*topun və s.*); 5. *xiis.* çəkilmək, vurulmaq (*naxış və s.*); 6. verilmək (*bəzək*); 7. qoyulmaq (*nizam, qayda*).

НАВРАТЬ *сов. dan.* 1. yalan demək, yalan danışmaq; 2. böhtan atmaq, şər atmaq; 3. səhv buraxmaq, səhv eləmək, yanılmaq.

НАВРАТЬСЯ *сов. dan.* çox yalan danışmaq.

НАВРЕДИТЬ *сов. dan.* çox zərər vermək, çox ziyan vurmaq.

НАВРЯД, НАВРЯД ЛИ *дан.* bax **врядли**.

НАВСЕГДА *нареч.* həmişəlik, ömürlük; **раз навсегда** bax **раз**.

НАВЫВОРОТ *нареч. dan.* 1. əksinə; 2. tərsinə; **шиворот-навыворот** bax **шиворот**.

НАВЫК *м* 1. vərdiş, bacarıq; 2. təcrübə, səriştə; **приобрести навык** təcrübə qazanmaq; 3. adət.

НАВЫКАТ, НАВЫКАТЕ: глаза **навыкат** donbalan göz.

НАВЫКАТЬ *несов. dan.* bax **навыкнуть**.

НАВЫКНУТЬ *сов. dan.* 1. vərdiş etmək, alışmaq; 2. adət etmək.

НАВЫЛЕТ *нареч.* deşərək, bu üzündən o biri üzünə; **пуля пробилa плечо навывлет** güllə çiyini deşərək keçdi.

НАВЫНОС *нареч. dan.* kənara aparılmaq üçün, kənarda içilmək üçün; **здесь, пиво про-**

дается только навывнос burada pivə ancaq kənarında içilmək üçün satılır.

НАВЫРЕЗ *нареч.* kəsərək, kəsib baxmaq şərtilə; **купить арбуз навыврез** qarğızı kəsib almaq.

НАВЫТЯЖКУ *нареч.* dümdüz, mil kimi, dimdik, şax; **стоять навтяжку** dümdüz (mil kimi) durmaq.

НАВЯЗАТЬ *сов.* 1. bağlamaq, sarımaq, dolamaq; **навязать на шею шарф** boynuna şarf bağlamaq (sarımaq); 2. toxumaq; 3. *тэс.* zorla boynuna qoymaq, zorla qəbul etdirmək, vadar etmək.

НАГИШОМ *нареч.дан.* çıpraq, lüt, lütüryan.

НАГЛАДИТЬ *сов.* 1. ütüləmək; 2. hamarlamaq.

НАГЛАЖИВАТЬ *несов.* bax **наглядить**.

НАГЛАЖИВАТЬСЯ *несов.* 1. ütülənmək; 2. hamarlanmaq.

НАГЛАЗЕТЬСЯ *сов.дан.* doyunca baxmaq, baxıb doymaq.

НАГЛАЗНИК *м хüs.* gözlük (1. *гөзү гүчлү işıqdan, tozdan qoruyan sarğı və ya sipərcik*; 2. *hürkən atların yana baxmasına mane olmaq üçün gözlärinin üstünə taxılan sipərcik*).

НАГЛАЗНЫЙ *прил.* хüs. gözə taxılan; **наглазный шиток** göz sipərciyi.

НАГЛУХО *нареч.* kip; möhkəm, bərk, sıx; **наглухо закупорить банку** bankanın ağzını kip bağlamaq.

НАГНОЕНИЕ *ср тиб.* 1. irinlənmə; 2. irin.

НАГНОЁННЫЙ *прич.дан.* 1. irinləndilmiş; 2. çürüdülmüş.

НАГНОИТЬ *сов.дан.* 1. irinlətmək; 2. çürütmək (*çox miqdarda*).

НАГНОИТЬСЯ *сов.* irinlənmək, irin eləmək, çirk eləmək.

НАГНУТЬ *сов.* əymək.

НАГНУТЬСЯ *сов.* əyilmək.

НАГРЕВ *м ми.нет хüs.* 1. qızma, qızdırma, qızdırılma, isitmə, isidilmə; 2. isti, hərərət, qızma dərəcəsi; 3. *тэс.* qızan səth, qızma sahəsi.

НАГРЕВАНИЕ *ср ми.нет* 1. qızdırma, isitmə, qızdırılma, isidilmə; 2. qızma, isinmə; **нагревание почвы** torpağın qızması.

НАГРОМОЖДАТЬ *несов.* bax **нагромоздить**.

НАГРОМОЖДАТЬСЯ *несов.* 1. bax **нагромоздиться**; 2. qalanmaq, tiğ vurulmaq, üst-üstə tökülmək, üst-üstə yığılmaq; 3. doldurulmaq.

НАГРОМОЖДЕНИЕ *ср ми.нет* 1. qalama, tiğ vurma, üst-üstə tökmə, üst-üstə yığma, üst-üstə qalama; 2. qalanma, tiğ vurulma, üst-üstə tökülmə, üst-üstə yığılma; üst-üstə qalanma; 3. qalaq, tiğ, yığn.

НАГРОМОЖДЕННЫЙ *прич.* qalanmış, tiğ vurulmuş, tökülib-töküşdürülmüş, üst-üstə qalanmış (yığılmış, tökülmüş).

НАГРОМОЗДИТЬ *сов.* 1. qalmaq, tiğ vurmaq, üst-üstə yığmaq, üst-üstə qalamaq, üst-

üstə tökmək, töküb-töküşdürmək, hara gəldi (necə gəldi) yığmaq; 2. həddindən artıq doldurmaq (*misallar və s. ilə*).

НАГРОМОЗДИТЬСЯ *сов.* yığılmaq, qalaq-qalaq, üst-üstə yığılmaq, qalaqlanmaq.

НАГРУДНИК *м* döşlük, önlük; sinəbənd.

НАГРУДНЫЙ *прил.* 1. döşdə gəzdirilən, döşə taxılan; **нагрудный знак** döşə taxılan nişan, döş nişanı; 2. döş -i(-ı); **нагрудные плавники** döş üzgəcləri (*balıqda*).

НАГРУЖАТЬ *несов.* bax **нагрузить**.

НАГРУЖАТЬСЯ *несов.* bax **нагрузиться**.

НАГРУЖЕННЫЙ, НАГРУЖЁННЫЙ *прич.* yüklənmiş, yüklü.

НАГРУЗИТЬ *сов.* 1. 1. yükləmək, yük vurmaq; 2. *тэс.* əlavə vəzifə tapşırmaq, əlavə iş tapşırmaq.

НАГРУЗИТЬСЯ *сов.дан.* 1. yüklənmək; 2. *дан. зар.* keflənmək.

НАГРУЗКА *ж* 1. yükləmə, yüklənmə; **нагрузка судна** gəminin yüklənməsi; 2. yük; **машина не выдержит такой нагрузки** maşın bu qədər yükə davam gətirməz; 3. *дан.* vəzifə, iş; **у меня в этом году большая нагрузка** bu il mənə çox vəzifə (iş) tapşırılmışdır; 4. *тэс.* qüvvə, gərginlik, yük, ağırlıq.

НАГРУЗОЧНЫЙ *прил.* yükləmə (yüklənmə) -i(-ı); yükləyici.

НАГРУЗЧИК *м* yükləyici, yükvuran (*fəhlə*).

НАГРЫБЖНИК *м тиб.* dəbəlİK bandajı, yırtıq bandajı

НАГУЛЯННЫЙ *прич.* kökəldilmiş, artmış.

НАГУЛЯТЬ *сов.* 1. *к.т.* kökəlmək, piylənmək, ətə-cana gəlmək, artmaq; **овцы нагуляли жиру** qoyunlar yeyib piylənmişlər; 2. gəzmək (*bir müddət*); **нагулять брюшко** *зар.* qarın bağlamaq, kökəlmək.

НАД, НАДО *пред* 1. ...üstündə, ...üzərində; **лампа висит над столом** lampa stolun üstündən asılıbdır; **работать над собой** öz üzərində işləmək; 2. ...üstündən, ...üzərindən, **над нами пролетел самолёт** başımızın üstündən bir təyyarə keçdi (uçdu).

НАДАВАТЬ *сов.дан.* vermək (*çoxlu miqdarda və ya hissə-hissə*); **надавать обещаний** çoxlu vədələr vermək.

НАДАВИТЬ *сов.* 1. basmaq; **надавить кнопку звонка** zəngin düyməsini basmaq; 2. *тэс.* təsir etmək, təzyiq etmək, sıxışdırmaq; 3. *дан.* sıxmaq, sıxıb suyunu çıxartmaq; 4. *дан.* əzib xəşilə döndərmək; 5. əzmək, əzib tökmək; basıb əzmək, əzib şikəst etmək.

НАДАВЛЕННЫЙ *прич.* 1. basılmış; 2. sıxılmış; 3. əzilmiş; 4. basılıb əzilmiş, əzilib şikəst edilmiş.

НАДАВЛИВАТЬ *несов.* bax **надавить** 1,3 və 5-ci mənələrdə.

НАДАВЛИВАТЬСЯ *несов.* 1. basılmaq; 2. sıxılmaq; 3. əzilmək.

НАДАИВАТЬ *несов.* bax **надоить**.

НАДАЛЬНИВАТЬСЯ *несов.* 1. dəlinmək; 2. dəlinib taxılmaq; 3. üzdən oyulmaq; 4. *məc.* beyninə yeridilmək, başa salınmaq.

НАДАРЁННЫЙ *прич. dan.* bağışlanmış (*çox miqdarda*).

НАДАРИТЬ *сов. dan.* bağışlamaq (*çoxlu miqdarda və ya bir neçə dəfə*).

НАДБИТЫЙ *прич.* sındırılmış, sındırılmış, əzilmiş, qəlpələnmiş, çatlamış, sınıq, çatdaq (*üstən, yandan*).

НАДБИТЬ *сов.* vurub sındırmaq, çatlatmaq (*üstən, yandan*); qəlpələmək.

НАДБРОВНЫЙ *прил. anat.* qaşüstü; **надбровные дуги** qaşüstü qövslər.

НАДБРОВЬЕ *ср anat.* qaşüstü (*alınn qaşüstü hissəsi*).

НАДБРЮШНЫЙ *прил. anat.* qarınüstü; **надбрюшный мускул** qarınüstü əzələ.

НАДВЁРНУТЫЙ *прич.* 1. azca burulmuş; 2. azca qırılmış; 3. oyulmuş.

НАДВЕРНУТЬ *сов.* 1. azca burmaq; **надвернуть винт** vinti azca burmaq; 2. azca qarmaq; 3. *xüs.* oymaq, oyuyq açmaq; **надвернуть доску** taxtada oyuyq açmaq.

НАДВЁРТЫВАТЬ *несов.* bax **надвернуть**.

НАДВЁРТЫВАТЬСЯ *несов.* 1. azca burulmaq; 2. azca qarılmaq; 3. oyulmaq.

НАДВИВАТЬ *несов.* bax **надвигать**.

НАДВИГАТЬ *сов.* çəkmək, çəkiб uйғmaq.

НАДВИГАТЬ *несов.* bax **надвигать**.

НАДВИГАТЬСЯ *сов.* çox hərəkətdə olmaq, çox hərəkət etməк, hərəkət etməkdən yorulmaq.

НАДВИГАТЬСЯ *несов.* bax **надвинуться**.

НАДВИЖНОЙ *прил.* siyirtmə, örtülən; **надвижная крышка** siyirtmə qapaq.

НАДВИНУТЫЙ *прич.* basılmış, çəkilmiş, qoyulmuş, örtülmüş.

НАДВИНУТЬ *сов.* çəkmək, basmaq, qoymaq, örtmək; **надвинуть шапку на глаза** şapkanı gözünün üstünə basmaq (*gözünün üstünə çəkmək*).

НАДВИНУТЬСЯ *сов.* 1. yaxınlaşmaq, çatmaq; 2. sürüşmək, irəli sürüşmək, sürüşüb düşmək, üstünə yixılmaq.

НАДВИТЫЙ *прич.* eşidilib uzadılmış.

НАДВИТЬ *сов.* eşib uzatmaq, hörüb uzatmaq.

НАДВОЕ *нареч.* 1. ikiyə, iki hissəyə iki yerə; **расколоть бревно надвое** tiri iki yerə bölmək; 2. *dan.* qeyri-müəyyən, ikimənalı; **бабушка надвое сказала** neçə istəsən elə də başa düş.

НАДВОРНЫЙ *прил.* həyət içində olan, mülk daxilində olan; **надворные постройки** həyət içindəki tikililər; **надворный советник** saray müşaviri (*çar Rusiyasında yeddinci dərəcəli mülük rütbə*).

НАДГЛАЗНИЧНЫЙ *прил. anat.* gözyuvası üstü; **надглазничные дуги** *anat.* gözyuvası üstü qövslər.

НАДГЛАЗНЫЙ *прил. anat.* gözüstü, gözün üstündə olan.

НАДГЛОТОЧНЫЙ *прил. anat.* udlaqüstü.

НАДГНИВАТЬ *несов. dan.* bax **надгнить**.

НАДГНИТЬ *сов. dan.* üstən (azca) çürümək, üzdən çürümək.

НАДГОРТАННИК *м anat.* qırtlaq qapağı.

НАДГОРТАННЫЙ *прил. anat.* qırtlaqüstü; **надгортанный хрящ** *anat.* qırtlaq qapağı qığırdağı.

НАДГРУДНЫЙ *прил.* sinə üstündə olan; sinə -i(-1).

НАДЕЖДА *жс* ümid; **питать надежду** ümid bəsləmək; **в надежде на то, что...** ... ümidlə; **потерять надежду** ümidini kəsmək, əlini üzmək.

НАДЕЖНОСТЬ *жс мн. нет* etibarlılıq, mötəbərlik, sadıqlıq, möhkəmlik.

НАДЕЖНЫЙ *прил.* etibarlı, mötəbər, sədaqətli, bel bağlanıla bilən, möhkəm; **надежный друг** etibarlı dost.

НАДЕЛЁННЫЙ *прич.* verilmiş, pay verilmiş, pay almış.

НАДЕЛИТЬ *сов.* vermək, pay vermək, bölüb vermək, ayırub vermək.

НАДЕЛКА *жс хüs.* üstən vurma, əlavə etmə.

НАДЕЛЯТЬ *несов.* bax **наделит**.

НАДЕЛЯТЬСЯ *несов.* verilmək, pay verilmək, pay almaq.

НАДЁРНУТЫЙ *прич.* çəkilmiş, geydirilmiş, keçirilmiş, salınmış.

НАДЁРНУТЬ *сов.* (cəld) geydirmək, keçirtmək, salmaq; **надёрнуть на себя одеяло** yorganı cəld üstünə çəkmək.

НАДЕТЬ *сов.* 1. geydirmək; **надеть пальто на ребёнка** uşağa palto geydirmək; 2. qoymaq; **надеть шапку** parağını (başına) qoymaq; 3. taxmaq, keçirmək; **надеть кольцо на палец** barmağına üzük taxmaq; 4. geymək; **надеть перчатки** əlçəklərini geymək; **надеть личину** riyakarlıq etməк, maskalanmaq.

НАДКЛЕИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **надклеиться**; 2. yapışdırılmaq, yapışdırılıb uzadılmaq; üstünə yapışdırılmaq.

НАДКЛЕИТЬ *сов.* yapışdırmaq, yapışdırıb uzatmaq, yapışdırıb əlavə etməк; üstünə yapışdırmaq.

НАДКЛЕИТЬСЯ *сов.* yapışmaq (*üstədən*).

НАДКЛЕЙКА *жс* yapışdırma, yapışdırıb uzatma, yapışdırıb əlavə etməк; üstünə yapışdırma (*yapışdırılma*).

НАДКЛЮЧИЧНЫЙ *прил.* körpücük sümüyünün üstündə olan.

НАДКОЖИЦА *жс bot.* qabıqüstü.

НАДКОЛ *м* 1. deşmə, dəlma; 2. üstən azca yarma; 3. yarıq, deşik.

НАДКОЛЕННИК *м anat.* diz qapağı.

НАДКОЛЕННЫЙ *прил. anat.* dizüstü; **надколенная чашка** diz qapağı.

НАДКОЛОТЫЙ *прич.* 1. deşilmiş, dəlinmiş; 2. üzdən yarılmış.

НАДКОЛОТЬ *сов.* 1. deşmək, dəlmək; 2. üzdən yarmaq.

НАДКОЛОТЬСЯ *сов.* 1.deşilmək, dəlinmək; 2. üzdən yarılmaq.

НАДКОСТНИЦА *ж* *анат.* sümük üstlüyü (*sümüyün üstünü örtən birləşdirici toxuma qışası*).

НАДКОСТИЧНЫЙ *анат.* **надкостница** *сöz.sif.*

НАДКОСТНЫЙ *прил. анат.* sümüкүстү (*sümüк üstündə olan*).

НАДКРЫЛЬЯ *мн. (ед. надкрылье ср) zool.* üst qanadlar (*böcəklərin və zərqanadlıların sərt üst qanadları*).

НАДЛЮБКОВЫЙ *прил. анат.* qasıqüstü (*qasığın üstündə olan*).

НАДЛЮБНЫЙ *прил. анат.* alnüstü (*alnın üstündə olan*).

НАДЛЮБЬЕ *ср* *анат.* alnüstü (*kəllənin alından üstdəki hissəsi*).

НАДКЛОТНЫЙ *прил. анат.* dirsəküstü (*dirsəkdən yuxarı*).

НАДЛОМ *м* 1. çatlatma, çatlama; sındırma, sınma; 2. çatdaq, çatlamış yer; sınıq yer; 3. *məc.* düşkünlük, üzgünlük, sarsıntı.

НАДЛОМАННЫЙ *прич. дан.* 1. çatladılmış, sındırılmış; 2. *məc.* üzgün, taqətdən düşmüş, düşkün, sust, sarsıdılmış.

НАДЛОМАТЬ *сов. дан.* bax **надломить** 1-ci mənada.

НАДЛОМИТЬ *сов.* 1. çatlatmaq (*əyib çatlatmaq*); sındırmaq; *məc.* üzmək, zəiflətmək, taqətdən salmaq, qüvvətdən salmaq, əldən salmaq, sarsıtmaq.

НАДЛОМИТЬСЯ *сов.* 1. çatlamaq (*əyilib çatlamaq*), sınmaq; 2. *məc.* üzülmək, taqətdən düşmək, zəifləmək, qüvvədən düşmək, sarsımaq.

НАДЛОМЕННОСТЬ *ж* *мн. нет* üzgünlük, zəiflik, düşkünlük, sarsıntı.

НАДЛОМЛЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. çatlamış, çatladılmış; sındırılmış, sınmış, sınıq; 2. *прил. məc.* üzgün zəif, düşgün, qüvvətdən düşmüş, haldan düşmüş, sarsı (dıl)mış.

НАДЛОПАТОЧНЫЙ *прил. анат.* kürəküstü (*kürəyin üstündə yerləşən*).

НАДЛУПИТЬ *сов. дан.* soymaq, qoparmaq; **надлупить скорлупу яйца** yumurtanın qabığını soymaq.

НАДЛУПИТЬСЯ *сов. дан.* soyulmaq, qopmaq.

НАДЛУПЛЕННЫЙ *прич. дан.* soyulmuş, qopardılmış.

НАДЛУПЛИВАТЬ *несов. дан.* bax **надлупить**.

НАДЛУПЛИВАТЬСЯ *несов. дан.* soyulmaq, qopardılmaq.

НАДМАЧИВАТЬСЯ *несов. дан.* azca isladılmaq, üzdən isladılmaq.

НАДМОКАТЬ *несов. дан.* bax **надмокнуть**.

НАДМОКНУТЬ *сов. дан.* üzdən islanmaq, azca islanmaq.

НАДМОЧЕННЫЙ *прич. дан.* azca isladılmış, üzdən isladılmış; azca islanmış, üzdən islanmış.

НАДМОЧИТЬ *сов. дан.* azca islatmaq, üzdən islatmaq.

НА ДНЯХ *нареч.* 1. bu günlərdə, bu yaxın günlərdə; **он придет на днях** o, bu günlərdə gələcəkdir; 2. bir necə gün bundan qabaq; **он заезжал к ним на днях** o, bir necə gün bundan qabaq bizə gəlmişdi.

НАДО I *в знач. сказ.* 1. lazımdır, gərəkdir; **что вам надо?** sizə nə lazımdır? (nə istəyirsiniz?); 2. *bəzən –dir, –dır, –dur, –dür şəkilçiləri ilə ifadə olunur;* **ему надо лечиться** o özünü müalicə etdirməlidir; **♦ так тебе и надо** əcəb oldu; **как не надо** köhn. bax **как (как нельзя); надо быть** məh. görünür, yəqin ki, **надо думать; надо полагать I) вв. сл.** güman ki, ehtimal ki, olsun ki; 2) əlbəttə, söz yox, şübhəsiz.

НАДО II *пред.* bax **над; надо мною** üzərimdə, başımın üstündə.

НАДОБЛАЧНЫЙ *прил.* buludüstü, buludların üstündə olan.

НАДОБНО *в знач. сказ. köhn.* bax **надо I**.

НАДОБНОСТЬ *ж* 1. lazımlıq, gərəklilik; 2. ehtiyac, tələbat, lüzum; **по мере надобности** ehtiyac (tələbat) olduqca; **в этом нет никакой надобности** buna heç bir lüzum (ehtiyac) yoxdur.

НАДОБНЫЙ *прил. köhn.* lazım olan, gərəklə olan; lazımlı, gərəklə.

НАДОГНУТЫЙ *прич. дан.* azca əyilmiş.

НАДОГНУТЬ *сов. дан.* azca əymək.

НАДОЛБИТЬ *сов.* 1. deşmək, dəlmək; 2. açmaq; **надолбить дыр** deşik açmaq; 3. deşib taxmaq; 4 bax **наддолбить**.

НАДОЛБЛЕННЫЙ *прич.* 1. deşilmiş, dəlinmiş; 2. açılmış (*deşik*); 3. deşilib taxılmış.

НАДОЛГО *нареч.* uzun vaxta, uzun müddətə; **он уехал надолго** uzun müddətə getmişdir.

НАДОЛЖАТЬ *сов. дан.* borca düşmək, borc içində olmaq, çox borc eləmək.

НАДОРВАТЬСЯ *сов.* 1. azca cırılmaq, üzdən cırılmaq; 2. özünü zərbə salmaq, zərbə düşmək; 3. *məc.* taqətdən düşmək, üzülmək, özünü yorma.

НАДОУМИТЬ *сов. дан.* başa salmaq, öyüd vermək, başına ağıl qoymaq, çıxış yolu göstərmək.

НАДОУМЛИВАТЬ *несов. дан.* bax **надумать**.

НАДПЕРЕНОСЬЕ *ср* *анат.* qaşarası (*qaşların arası*).

НАДПЛЕЧЬЕ *ср* *анат.* çiyin qurşağı, çiyinüstü (*çiyinin üstündə olan*).

НАДПОЧЕЧНИК *м* *анат.* böyrəküstü vəzi (*böyrəyin üstündə olan daxili sekresiya vəzisi*).

НАДПОЧЕЧНЫЙ *прил. анат.* böyrəküstü (*böyrəyin üstündə olan*); **надпочечные железы** böyrəküstü vəzilər.

НАДПЯТОЧНЫЙ *прил.* dabanüstü; **надпяточная кость** ayaqdaraq arxası.

НАДРАЕННЫЙ *прич.* *dəniz.* sürtülmüş, təmizlənmiş.

НАДРАИТЬ *сов.* *dəniz.* sürtmək, təmizləmək.

НАДРАННЫЙ *прич.* 1. qopardılmış, soyulmuş; 2. sıyrılmış, cızılmış, yaranılmış (*dəri*).

НАДРАСТАТЬ *несов.* bax **надрасти**.

НАДРАСТИ *сов.* bir az artmaq (böyümək, boy atmaq).

НАДРАТЬ *сов.* 1. qopartmaq, soymaq (*ağacın qabığını və s.*); 2. sıyımaq, yaralamaq, cızmaq (*dərisini*); 3. dərisini yandırmmaq (*yod və s. ilə*); \diamond **надрать уши** *дан.* qulaqburması vermək, qulağını burmaq (*tənbeh etmək*).

НАДРАТЬСЯ I *сов.* qopmaq, soyulmaq.

НАДРАТЬСЯ II *сов. дан.* doyunca dalaşmaq, doyunca savaşmaq.

НАДРЕБЕРНЫЙ *прил.* *анат.* qabırğauستی (*qabırğa üstündə olan*).

НАДРЕЗ *м* 1. kəsmə, çərtmə (*üzdən*); 2. kəsər yeri, kəşik, çərtik.

НАДРЕЗАННЫЙ *прич.* kəsilmiş, çətilmiş (*üzdən*).

НАДРЕЗАТЬ *сов.* kəsmək, çərtmək (*üzdən*).

НАДРЕЗАТЬ *несов.* bax **надрезывать**.

НАДРЕЗАТЬСЯ *несов.* kəsilmək, çətilmək (*üzdən*).

НАДРЕЗЫВАТЬ *несов.* bax **надрезать**.

НАДРЕЗЫВАТЬСЯ *несов.* bax **надрезаться**.

НАДРОБИТЬ *сов.* xırdalamaq, xırda-xırda doğramaq, parçalamaq, sındırmaq.

НАДРОБЛЁННЫЙ *прич.* xırdalanmış, xırda-xırda doğranmış, parçalanmış, sındırılmış.

НАДРУБАТЬСЯ *несов.* *üzdən* yarılmaq, qoparılmaq, çarılmaq.

НАДРУБИТЬ *сов.* 1. *üzdən* yarmaq, qoparmaq, çarmaq; 2. *xüs.* *üstdən* calamaq, artırmaq, əlavə etmək.

НАДРУБКА *ж* *xüs.* 1. yarma, qoparma, çarma; 2. yarıq, çarıq.

НАДРУБЛЕННЫЙ *прич.* 1. yarılmış, 2. qopardılmış, çarılmış.

НАДРЫВ *м* 1. azca cırma, yüngülcə qopartma; 2. çırıq, yırtıq, cırılmış yer; 3. *тас.* canfəşanlıq, sünü həyəcan, coşqunluq, əsəbi hal.

НАДРЫВАТЬ *несов.* bax **надорвать**; \diamond **надрывать глотку (горло)** *дан.* boğazını yırtmaq.

НАДРЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **надорваться**; 2. cırılmaq (*azca, üzdən*); 3. *дан.* canfəşanlıq etmək, özünü əldən salmaq; \diamond **сердце (душа) надрывается (грустью, тоской)** *ürəyim partlayır (qəmdən, qüssədən).*

НАДРЫВИСТЫЙ *прил.* hıçqırıqlı, kəşik-kəşik, əsəbi.

НАДРЫВНО *нареч.* yanıqlı-yanıqlı, həzin-həzin.

НАДРЫВНЫЙ *прил.* 1. əsəbi, isterik; 2. *тас.* ürək sızıldacı, ürəkparçalayan, ürəksixan, həyəcanlı, təsirli, yanıqlı, həzin.

НАДСВЕРЛИВАТЬСЯ *несов. хüs.* azca dələnmək (*üzdən*).

НАДСВЕРЛИТЬ *сов. хüs.* azca dəlmək (*üzdən*).

НАДСЕКАТЬ *несов.* bax **надсечь**.

НАДСЕКАТЬСЯ *несов. хüs.* *üzdən* yarılmaq (çarılmaq, qoparılmaq).

НАДСЕЧЕННЫЙ, НАДСЕЧЁННЫЙ *прич. хüs.* *üzdən* yarılmış, çarılmış.

НАДСЕЧКА *ж* *хüs.* 1. çarma, yarma; çərtmə; 2. çarıq, çərtik.

НАДСМОТР *м* nəzarət, göz yetirmə, baxma; **под строгим надзором** ciddi nəzarət altında.

НАДСМОТРИТЬ *м* nəzarətçi, gözətçi.

НАДСМОТРИЦА *ж* nəzarətçi (gözətçi) qadın (qız).

НАДСТАВИТЬ *сов. дан.* bax **наставить** 2-ci mənada.

НАДСТАВКА *ж* 1. calama, əlavə etmə; calayıb uzatma; 2. calaq.

НАДСТАВЛЕННЫЙ *прич.* calanmış, əlavə edilmiş, calanıb uzadılmış.

НАДСТАВЛЯТЬ *несов.* bax **надставить**.

НАДСТАВЛЯТЬСЯ *несов.* calanmaq, əlavə edilmək; calanıb uzadılmaq.

НАДСТАВНОЙ *прил.* calanmış, calama, calanan; taxma, taxılan; **надставная труба** taxma boru (*nəfəсли çalğı alətlərinin rezonator hissəsi*).

НАДСЫПАТЬ *сов.* 1. tökmək, doldurmaq, töküb doldurmaq; 2. *üzərinə* tökmək, tərə düzəltmək.

НАДСЫПАТЬ *несов.* bax **надсыпать**.

НАДСЫПАТЬСЯ *несов.* 1. tökülmək, doldurulmaq, tökülüb doldurulmaq; 2. *üzərinə* tökülmək, tərə düzəldilmək.

НАДСЫПКА *ж* tökmə, doldurma, töküb doldurma.

НАДУБИТЬ *сов. хüs.* aşılmaq, aşılayıb hazırlamaq.

НАДУБЛЁННЫЙ *прич.* aşılanmış, aşılanıb hazırlanmış

НАДУБЛЯТЬ *несов. хüs.* bax **надубить**.

НАДУБЛЯТЬСЯ *несов. хüs.* aşılanmaq, aşılanıb hazırlanmaq.

НАДУВАНИЕ *ср* *мн. нет* *хüs.* hava üfürmə, hava doldurma, üfürüb şişirtmə, köpdürmə.

НАДУВАТЕЛЬНЫЙ *прил. хüs.* üfürücü, havadolduran, qazdolduran; **надувательный прибор** havadolduran cihaz.

НАДУМАТЬ *сов. дан.* 1. qəragə gəlmək, kəsdirmək; **он надумал уехать** o, getməyi qəragə aldı; 2. uydurmaq, quraşdırmaq, qoxumaq, icad etmək.

НАДУМАТЬСЯ *сов. дан.* 1. bax **надумать** 1-ci mənada; 2. çox düşünmək, fikirləşməkdən yorulmaq.

НАДУМЫВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. bax **надумать** 1-ci mənada; 2. uydurulmaq, quraşdırılmaq, icad edilmək.

НАДУТЫЙ *прич. и прил. dan.* 1. üfürülmüş, doldurulmuş (*hava və ya qazla*); köpdürülmüş, köpmüş; 2. lovğa, təkəbbürlü; 3. təmtəraqlı, qəliz, ibarəli (*ifadə, üslub*); 4. tutqun, qaşqabaqlı, pört.

НАДУТЬ *сов.* 1. doldurmaq, (*hava ilə, qazla*); üfürmək, üfürüb şişirmək, köpürmək; 2. götürmək, sovurmaq; **ветром надуло много пыли** külək çoxlu toz gətiribdir; 3. soyuq dəymək; **мне в ухо надуло** qulağıma soyuq dəyib; 4. gəlmək, dolmaq (*soyuq hava*); **в комнате надуло** otağa soyuq hava gəldi (doldu); 5. *dan.* aldatmaq; tovlamaq, kələk gəlmək, hiylə gəlmək, fırıldaq gəlmək; \diamond **надуть губы** *dan.* dodaqlarını sallatmaq, qaşqabagını tökmək, simsırığını sallamaq.

НАДУТЬСЯ *сов.* 1. şişmək, dolmaq (*hava ilə, qazla*), qabarmaq, köpmək; 2. *məc.* hirsələnək, tutulmaq, qaşqabagını tökmək, simsırığını sallamaq, küsmək; 3. *məc.* təkəbbürlənmək, lovğalanmaq, özünü çəkmək; \diamond **надулся как мышь на крупу** qaşqabağı yerlə gedir (sürünür).

НАДУШЕННЫЙ *прич. dan.* boğulmuş.

НАДУШИТЬ *сов. dan.* boğmaq.

НАДУХРИЩНИЦА *ж anat.* qığırdaq üstlüyü (*qığırdağın üstünü örtən birləşdirici toxuma qışası*).

НАДЧЕРЕВНЫЙ, НАДЧЕРЕВНЫЙ *прил.*

anat. qarınıüstü (*qarının üstündə olan*).

НАДШИВАТЬ *несов.* bax **надшить**.

НАДШИВАТЬСЯ *несов.* tikilmək, callanmaq, calanıb uzadılmaq.

НАДШИВКА *ж xüs.* 1. tikmə, tikilmə; calama, calanma; tikib uzatma, tikilib uzadılma, quraq vermə (verilmə); 2. calaq, quraq.

НАДШИВОК *м xüs.* calaq.

НАДШИТЫЙ *прич.* tikilmiş, calanmış, tikilib uzadılmış.

НАДШИТЬ *сов.* tikmək, calamaq, tikib uzatmaq, quraq vermək, quramaq.

НАДЫШАТЬ *сов.* 1. nəfəslə havanı korlamaq, boğanaqlaşdırmaq; 2. nəfəs vermək (*bir şeyə*).

НАДЫШАТЬСЯ *сов.* doyunca nəfəs almaq, doyunca tənəffüs etmək, hava udmaq; \diamond **он не надышится (не может надышаться) на своего сына** o, öz ögluna baxmaqdan doymur; **перед смертью не надышишься** yeməklə doymayıb yalamaqla doyasacaqsan.

НАЕДИНЕ *нареч.* ikilikdə, təklikdə, baş-baş.

НАЕЗД *м* 1. rast gəlmə, üz-üzə gəlmə, qarşılaşma (*miniklə gedərkən*); 2. gəliş, gəlmə, axışıb gəlmə (*miniklə*); 3. basqın, çarqın (*süvari dəstəsinin qəfildən hücumu*); \diamond **бывать наездом** *dan.* yolüstü dəymək, baş çəkmək.

НАЕЗДКА *ж мн. нет* 1. *xüs.* miniyə öyrətmə (*atı*); 2. *ovç.* ova öyrətmə (tulanı).

НАЕЗДНИК *м* 1. minici, at sürən; 2. *köhn.* atlı; 3. *köhn.* basqıncı; 4. *məc.* nadan, bilmədiyini şeydən uyarışan adam.

НАЕЗДНИЦА *ж* 1. minici (at sürən) qadın (qız); 2. *köhn.* atlı qadın (qız).

НАЕЗДОМ *нареч.* arabir, hərdənbir, yolüstü, yoldan keçərkən.

НАЕЗЖАТЬ *несов.* 1. bax **наехать**; 2. *dan.* arabir gəlmək, hərdənbir dəymək; baş çəkmək (*miniklə*).

НАЕЗЖИЙ *прил. dan.* gəlmə, başqa yerdən gəlmiş.

НАЕСТЬ *сов. dan.* yemək.

НАЕСТЬСЯ *сов.* çox yemək, doyunca yemək, yeyib doymaq.

НАЖАРИТЬ *сов.* 1. qızartmaq, qovurmaq; 2. *dan.* bərk qızdırmaq (*sobanı*).

НАЖАРИТЬСЯ *сов. dan.* istidən bişmək, istidən yanmaq, bərk istiyə düşmək, qızardılmaq.

НАЖАТИЕ *ср мн. нет* basma, basılma; sıxma, sıxılma.

НАЖАТЫЙ I *прич.* basılmış, sıxılmış.

НАЖАТЫЙ II *сов. k.t.* biçilmiş (*taxıl*).

НАЖАТЬ I *сов.* 1. basmaq; **нажать кнопку звонка** zəngin düyməsini basmaq; 2. sıxmaq, sıxıb şişməsinə (suyunu) çıxartmaq; 3. *məc.* təzyiq etmək, təsir etmək, sıxışdırmaq, qısıq gəlmək; 4. *məc. dan.* möhkəm girişmək, sürətləndirmək (*iş*); \diamond **нажать на все кнопки (пружины, педали)** bütün imkanlarından istifadə etmək.

НАЖАТЬ II *сов. k.t.* biçmək (*taxılı*).

НАЖЕВАННЫЙ *прич.* çeynənmiş.

НАЖЕВАТЬ *сов.* çeynəmək.

НАЖЕВАТЬСЯ *сов. dan.* çeynəmək, doyunca çeynəmək.

НАЖЕВЫВАТЬСЯ *несов.* 1. *dan.* bax **нажеваться**; 2. çeynəmək.

НАЖЕЛТИТЬ *сов. dan.* saraltmaq, sapsarı etmək.

НАЖЕЧЬСЯ *сов. dan.* müvəffəqiyyətsizliyə uğramaq, aldatmaq, zərər çəkmək, əli yanmaq.

НАЖЖЁННЫЙ *прич.* 1. yandırılmış; 2. bərk qızdırılmış, bərk qalanmış (*soba*); 3. damğa basılmış.

НАЖИВА I *ж* asan qazanc, zəhmətsiz gəlir.

НАЖИВА II *ж* bax **наживка**.

НАЖИВАНИЕ *ср* 1. qazanma; 2. yığma, toplama.

НАЖИВАТЬ *несов.* bax **нажить**.

НАЖИВАТЬСЯ *несов.* bax **нажиться**.

НАЖИВНОЙ *прил. dan.* əldə edilə bilən, mümkündür olan; müyəssər olan; **знание дело** **наживное** bilik əldə edilə bilən şeydir.

НАЖИМ *м* 1. basma; 2. sıxma; 3. *məc.* təsir etmə, təzyiq etmə, qısıq gəlmə, sıxışdırma; 4. təzyiq, güc, zor; 5. *tex.* qışğac.

НАЖИМАННИЕ *ср* 1. basma; 2. sıxma, sıxıb şişməsinə (suyunu) çıxartma.

НАЖИМАТЬ *несов* bax **нажать I**.

НАЖИМАТЬСЯ *несов.* 1. basılmaq; 2. sıxılmaq; 3. *məc.* təziq edilmək, sıxışdırılmaq, tələsdirilmək.

НАЖИМИСТЫЙ *прил. dan.* 1. tələbkar, ciddi; 2. qalın (*yazı*).

НАЖИТОЙ, НАЖИТЫЙ *прич.* qazanılmış, uğülmüş, toplanmış.

НАЖИТ *сов.* 1. qazanmaq; **нажить своим трудом** öz zəhməti ilə qazanmaq; 2. uğümaq, toplamaq; 3. *тэс. dan.* düçar olmaq, mübtəla olmaq, tutulmaq (*xəstəliyə və s.*); 4. *dan.* yaşamaq, həyat sürmək.

НАЖРАТЬ *сов. dan. vulq.* yemək.

НАЖРАТЬСЯ *сов. dan. vulq.* doymaq, doyunca yemək.

НАЗАВТРА *нареч.* sabahı gün, sabahısı, ertəsi gün.

НАЗАД *нареч.* 1. dala, geriyə, geri; **перевести часы на 10 минут назад** saati 10 dəqiqə dala çəkmək; **сделать шаг назад** bir addım geri çəkilmək; 2. əvvəl, qabaq; **несколько дней (тому) назад** bir neçə gün (bundan) əvvəl (qabaq).

НАЗАДИ *нареч. dan.* dalda, geridə, arxada.

НАЗАЛИЗАЦИЯ *ж ми. нет dilç.* burunlaşma (*səsin burunda tələffüz edilməsi*).

НАЗАЛИЗИРОВАТЬ *dilç.* bax **назализировать**.

НАЗАЛИЗИРОВАТЬСЯ *dilç.* bax **назализироваться**.

НАЗАЛИЗОВАННЫЙ *прич. и прил. dilç.* burunda deyilən.

НАЗАЛИЗОВАТЬ bax **назализировать**.

НАЗАЛИЗОВАТЬСЯ bax **назализироваться**.

НАЗАЛИРОВАННЫЙ *прич. dilç.* burunda deyilmiş (*səs*).

НАЗАЛИРОВАТЬ *сов. и несов. dilç.* burunda demək, burunda tələffüz etmək (*səsi*).

НАЗАЛИРОВАТЬСЯ *сов. и несов. dilç.* burunda deyilmək, burunda tələffüz edilmək (*səs*).

НАЗÁЛНЬИЙ *прил. dilç.* burun –i(-ı); **назальный звук** burun səsi, burunda deyilən səs.

НАЗАТЬЛЬНИК *м* peysərlük (*bəzi paraqların peysəri örtən hissəsi*).

НАЗВАНИЕ *ср* 1. ad; **название растения** bitkinin adı; 2. kitab, jurnal (və s.); **в библиотеке 15 тысяч названий** kitabxanada 15 min kitab, jurnal vardır; \diamond **одно название; только название** elə adı var; adı var, özü yox.

НАЗВАННЫЙ *прич.* 1. adlandırılmış, ad verilmiş; ləqəb verilmiş; 2. adı deyilmiş, adı çəkilmiş; göstərilmiş; 3. çağırılmış, dəvət edilmiş.

НАЗВАНЫЙ *прил.* **названный брат** qardaşlıq, qardaşlığa götürülmüş; 2) **названная сестра** bacılıq, bacılığa götürülmüş; 3) **названный сын** oğulluq; oğulluğa götürülmüş; 4) **названная дочь** qızlıq, qızlığa götürülmüş.

НАЗВАТЬ I *сов.* adlandırmaq, ad vermək, ad qoymaq; 2. ləqəb vermək; adını demək, bir-bir saymaq, sadalamaq, göstərmək.

НАЗВАТЬ II *сов. dan.* çağırmaq, dəvət etmək; **назвать много гостей** çoxlu qonaq çağırmaq.

НАЗВАТЬСЯ *сов.* 1. adlanmaq, ad almaq; 2. öz adını demək, adını bildirmək.

НАЗЕЛЕНЁННЫЙ *прич. dan.* yamyaşıl edilmiş.

НАЗЕРКАЛЕННЫЙ *прич. xüs.* güzgüləşdirilmiş; aynalanmış.

НАЗИДАНИЕ *ср köhn.* 1. öyüd, nəsihət; 2. ibrət.

НАЗНАЧАЕМОСТЬ *ж* təyin üsulu ilə olma.

НАЗНАЧАТЬ *несов.* bax **назначить**.

НАЗНАЧАТЬСЯ *несов.* 1. təyin olunmaq; 2. göstərilmək, müəyyən edilmək.

НАЗНАЧЕНИЕ *ср* 1. təyin etmə, təyin edilmə (olunma); **получить назначение** təyin edilmək; 2. təyinət; təyin haqqında əmr (qərar); 3. vəzifə, məqsəd; rol; **не соответствовать своему назначению** öz vəzifəsinə uyğun olmamaq (yaramamaq); **высокое назначение писателя** yazıcının yüksək vəzifəsi; 4. ixtisas, sahə; **использовать по назначению** öz ixtisası üzrə istifadə etmək.

НАЗНАЧЕННЫЙ *прич.* 1. təyin olunmuş; 2. göstərilmiş, müəyyən edilmiş.

НАЗНАЧЁНСТВО *ср ми. нет* təyinət, təyinət üsulu (*seçki üzrə tutulmalı olan vəzifənin təyin üzrə tutulması*).

НАЗНАЧИТЬ *сов.* 1. təyin etmək; 2. göstərmək, müəyyən etmək.

НАЗРЕВАНИЕ *ср ми. нет* 1. yetişmə, dəymə; 2. *тэс.* vaxtı çatma, yaxınlaşma, labüd olma.

НАЗРЕВАТЬ *несов.* bax **назреть**.

НАЗРЁВШИЙ *прич.* vaxtı çatmış.

НАЗРЁЛЫЙ *прил.* 1. dəymiş, yetişmiş; 2. *тэс.* vaxtı çatmış.

НАЗРЁТЬ *сов.* 1. yetişmək, dəymək; 2. *тэс.* vaxtı çatmaq, yaxınlaşmaq, labüd olmaq.

НАЗУБОК *нареч. dan.* əzbər, çox yaxşı, su kimi.

НАЗУБРЕННЫЙ *прич. xüs.* diş-diş edilmiş, dişənmiş.

НАЗЫВАЕМЫЙ *прич. и прил.* 1. adlandırılan, adlanan; 2. adı göstərilən, adı deyilən; \diamond **так называемый ...** deyilən, ... adlanan.

НАЗЫВАНИЕ *ср* adlandırma, ad vermə, ad qoyma; adlanma.

НАЗЫВАТЕЛЬНЫЙ *dilç.* bax **номинативный**.

НАЗЫВАТЬ *несов.* 1. bax **назвать I**; 2. bax **назвать II**; \diamond **называть вещи своими (собственными, настоящими) именами ...** neçə var, elə də demək.

НАЗЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **назваться I**; 2. adlandırılmaq; **как называется это село?** bu kəndin adı nədir? 3. adı göstərilmək; 4. *dan.* çağırılmaq, dəvət edilmək; \diamond **что называется dan.** neçə deyərlər; **самый, что называется dan.** əsil, xalis, həqiqi mənada, lap; **самый, что называется dan.** əsil pəhlivandır; **в самое, что называется, время** pospəl lap vaxtənda yetişdi (çatdı), özünü çatdırdı; **так называемый** 1) ... adlanan, ... deyilən; **ссылаться на так**

называемые объективные причины obyektiv səbəblər deyilən səbəbləri bəhanə götürmək; 2) sözdə..., dildə..., guya; **так называемый друг** sözdə dost.

НАИБОЛЕЕ нареч. 1. ən, daha; 2. daha çox, daha artıq, xüsusən; **наиболее удачный способ** daha yaxşı üsul; **наиболее внимательный ученик** ən diqqətli şagird.

НАИБОЛЬШИЙ прил. ən çox, ən artıq, ən böyük; **наибольшая выгода** ən böyük fayda.

НАИВНИЧАТЬ сов. dan. sadələşməyə, sadədillik etmək, sadəlik göstərmək.

НАИВНО нареч. sadələşməyə, sadələşməyə, sadədilliklə, sadədilliklə.

НАИВНОСТЬ ж sadələşmə, sadəlik, sadədillik.

НАИВНЫЙ прил. sadə, sadədil, sadələş.

НАИВЫСШИЙ прил. 1. ən yüksək, ən ali; 2. ən uca; 3. ən əla; **наивысшие сорта** ən əla növlər.

НАИГРАННОСТЬ ср sünilik, qeyri-səmimilik.

НАИЛУЧШИЙ прил. ən yaxşı; **♦ всего наилучшего** sağ olun! salamat qalın!

НАИМЁННЕЕ нареч. ən az, ən azı, lap azı.

НАИМЕНОВАНИЕ ср ad.

НАИМЕНОВАННЫЙ прич. adlandırılmış, ad verilmiş.

НАИМЕНОВАТЬ сов. köhn. adlandırmaq, ad vermək.

НАИМЕНЬШИЙ прил. ən kiçik, ən balaça, ən xırda, ən az; **пойти по линии (по пути) наименьшего сопротивления** ən yüngül yol seçmək.

НАИТИЕ ср мн. нет köhn. ilham; **♦ по интуиции (свыше)** birdən, instinktiv olaraq, qeyri-şüari olaraq.

НАИХУДШИЙ прил. ən pis, ən pisi, çox pis.

НАЙДЕННЫЙ прич. tapılmış.

НАЙДЁНЫШ м köhn. tapdıq, tapılmış uşaq.

НАЙТИ I сов. 1. (müxtəlif mənalarda) tapmaq; 2. hiss etmək, duymaq; 3. görmək; **я не нашел удовольствия в курении** mən papiros çəkməkdə heç bir ləzzət görmədim; 4. müəyyən etmək; hesab etmək; **я нахожу это решение правильным** mən bu qərarı düzgün hesab edirəm; 5. gözə dəymək; **как вы находите его после отдыха?** istirahətdən sonra o, gözünüzdə necə dəyir? **♦ найти доступ к чьему сердцу ...** ürəyinə yol tapmaq; **найти общий язык** ümumi dil tapmaq; **найти себя** öz yerini, öz mövqeyini, öz gələcəyini tapmaq; **найти смерть (могилу, конец)** əcəli çatmaq, ölmək; **нашел (нашли) дурака** axtaraq tapmışam (tapmışınız)!

НАЙТИ II сов. 1. rast gəlmək, qarşılaşmaq; toxunmaq, dəymək; 2. qabağını kəsmək, üstünü örtmək, əhatə etmək, çulğamaq, bürümək; **туча нашла на солнце** bulud günəşin qabağını kəsdi; 3. *təc.* bürümək, basmaq (*qəm, qüssə*); 4. *dan.*

toplaşmaq, yığışmaq, axışib gəlmək; dolmaq; **♦ нашла коса на камень** daş qayaya rast gəlib.

НАЙТИСЬ сов. 1. tapılmaq; **пропажа нашлась** itən şey tapıldı; 2. olmaq; **не найдётся ли у вас карандаша?** Sizdə karandaş olmaz ki? (varmı?); 3. özünü itirmək, çaşmamaq, karışmamaq, çətin vəziyyətdən çıxma bilmək.

НАКАЗ м 1. tapşırıq; **наказ избирателей своему депутату** seçicilərin öz deputatlarına tapşırığı; 2. öyüd, nəsihət; 3. əmr, buyuruq; təlimat.

НАКАЗАНИЕ ср 1. cəza; **подвергнуть наказанию** cəzalandırmaq; **понести наказание** cəza çəkmək, cəzalanmaq; 2. tənbeh.

НАКАЗАННЫЙ I прич. cəzalandırılmış, cəza verilmiş, tənbeh edilmiş.

НАКАЗАННЫЙ II прич. köhn. tapşırılmış.

НАКАЗАТЬ I сов. 1. cəzalandırmaq, cəza vermək; 2. tənbeh etmək.

НАКАЗАТЬ II сов. köhn. 1. tapşırmaq, tapşırıq vermək; 2. öyüd vermək, nəsihət etmək.

НАКАЗНОЙ, НАКАЗНЫЙ köhn. **наказ** *söz. sif.*

НАКАЗУЕМОСТЬ ж мн. нет hüq. cəzaya layiq olma, cəzaya səbəb olma, cəzaya layiqlik.

НАКАЗУЕМЫЙ прил. hüq. cəzalanmalı, cəzaya layiq, cəzaya səbəb olan, cəzalandırılan.

НАКАЗЫВАТЬ I несов. bax **наказывать I.**

НАКАЗЫВАТЬ II несов. köhn. bax **наказывать II.**

НАКАЗЫВАТЬСЯ несов. cəzalanmaq; cəzalandırmaq, tənbeh edilmək.

НАКИДКА ж 1. üstəlik, əlavə (*üstəlik verilən şey*); 2. çiyinlik, bürüncək (*paltar*); 3. yastıq örtüyü, örtük.

НАКИДНОЙ прил. 1. çiyinə salınan; **накидной плащ** çiyin plası; 2. əlavə edilmiş, üstəlik.

НАКИНУТЬ сов. 1. bax **набросить**; 2. əlavə etmək, üstə gəlmək.

НАКИПЯТИТЬ сов. qaynatmaq.

НАКИПЯЧЁННЫЙ прич. qaynadılmış, qaynamış.

НАКЛОН м 1. maillik, meyl, yatıqlıq; 2. eniş; 3. əymə, əyilmə; **♦ в наклон** əyirsinə, yanıştı.

НАКЛОНЕНИЕ ср 1. əymə, əyilmə; 2. *gram.* fel forması; **изъявительное наклонение** xəbər forması; **повествовательное наклонение** heqayə forması.

НАКЛОНЁННЫЙ прич. əyilmiş.

НАКЛОНИТЬ сов. əymək.

НАКЛОНИТЬСЯ сов. əyilmək, meyl etmək.

НАКЛОННО нареч. maili, eniş.

НАКЛОННОСТЬ ж 1. meyl, həvəs; **наклонность к музыке** musiqiyə həvəs; 2. xasiyyət, adət, təmayül, vərdiş.

НАКЛОННЫЙ прил. 1. mail, yatıq; **наклонная плоскость** mail müstəvi; 2. meyilli, həvəslı; **♦ по наклонной плоскости катиться**

pozğunlaşmaq, düşkünləşmək, mənəviyyatı pozulmaq.

НАКОВАЛЬНЯ *жe* zindan (1. *dəmirçi zindanı*; 2. *anat. orta qulaqdakı sümüklərdən biri*); \diamond **БЫТЬ** (*находиться*) *между молотом и наковальной* bax *молот*.

НАКОЖНИК *м* 1. *dan. bax кожник*; 2. *xüs. qoturluq gənəsi*.

НАКОЖНЫЙ *прил. tib. дәri -i(-); дәriüstü*; дәrinin üstündə olan; *накожные болезни* дәri xəstəlikləri.

НАКОНЕЦ 1. *нареч. nəhayət, artıq; axırda, nəticədə*; 2. *в знач. вв. сл. һәм дә, bir дә*; \diamond *наконец-то!* axır ki ...

НАКОНЕЧНИК *м* ucluq.

НАКОНЕЧНЫЙ *прил.* ... axırında olan, sonunda olan, axırındakı, ... sonundakı, ... ucundakı; *наконечное ударение в слове* sözün axırındakı vurğu.

НАКОСТНИЦА *жe* bayt. sümük şişi (*atlarda*).

НАКОСТНЫЙ *прил.* sümükcüstü, sümüyün üstündə olan.

НАКРЕПКО *нареч.* 1. *möhkəm, kip, bərk; крепко закрыть дверь* qapını kip çəkmək; 2. *dan. qəti, möhkəm, bərk-bərk; запретить крепко* qəti qadağan etmək; \diamond *крепко-крепко* bərkdən-bərk, bərk-bərk.

НАКРЕСТ *нареч.* çarpaz, çarpazı; *повязать платок накрест* yaylığı çarpaz bağlamaq; \diamond *крест-накрест* bax *крест*.

НАКРЫТЬ *сов.* 1. *örtmək, üstünə salmaq; накрыть тюки брезентом* tayların üstünü brezentlə örtmək; *накрыть стол скатертью* stolun üstünə süfrə salmaq; 2. *т.э.с. dan. tutmaq, yaxalamaq, üstünə çıxmaq; накрыть вора на месте преступления* oğrunu cinayət başında tutmaq; \diamond *накрыть стол (накрыть на стол)* süfrə açmaq.

НАЛАДИТЬ *сов.* 1. *təşkil etmək; наладить производство запасных частей* ehtiyat hissələri istehsalını təşkil etmək; 2. *düzəltmək, qaydaya salmaq, sahmana salmaq, yoluna salmaq, sazlamaq; наладить работу* işi yoluna salmaq; *наладить станки* dəzgahları sazlamaq; 3. *dan. bax заладить* 1-ci mənada.

НАЛАЖЕННОСТЬ *жe* *мн. нет* qaydaya salınma, sazlıq, mütəşəkillik.

НАЛАЖЕННЫЙ *прич.* 1. *təşkil edilmiş, düzəlmiş*; 2. *qaydaya salınmış, yoluna salınmış; saz.*

НАЛАЖИВАНИЕ *ср* 1. *təşkil etmə*; 2. *düzəltmə, qaydaya salma; sazlama, sahmana salma; yoluna salma.*

НАЛАЖИВАТЬ *несов.* bax *наладить* 1 və 2-ci mənalarda.

НАЛАЖИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax *наладиться* 1 və 2-ci mənalarda; 2. *təşkil edilmək; düzəldilmək*; 3. *qaydaya salınmaq, yoluna salınmaq, sahmana salınmaq; sazlanmaq.*

НАЛЕВО *нареч.* 1. *sola, sol tərəfə; свернуть налево* sola dönmək; 2. *solda sol tərəfdə; налево от дома* evin sol tərəfində.

НАЛЕГКЕ *нареч. dan.* 1. *yüngülə, yüksüz; отправиться в путь налегке* yüksüz səfərə çıxmaq; 2. *yüngül geyinmiş halda, yüngül paltarda; выйти погулять налегке* yüngül paltarda gəzməyə çıxmaq.

НАЛИЧИЕ *ср* *мн. нет* olma, mövcudluq, mövcud olma, varlıq; *при наличии времени* vaxt(ım) olanda, vaxt(ım) olarsa; \diamond **БЫТЬ** (*оказаться*) *в наличии* olmaq.

НАЛОЖЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. (*müxtəlif mənalarda*) qoyma; 2. *basma; наложение печати* möhür basma; 3. *çəkmə, yaxma, sürtmə.*

НАЛОЖЕННЫЙ *прич.* 1. *qoyulmuş*; 2. *çəkilmiş, yaxılmış, sürtülmüş*; 3. *basılmış, vurulmuş*; 4. *bağlanmış, sarınmış*; 5. *yığılmış, qalanmış.*

НАЛОЖИТЬ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) qoymaq; *наложить выкройку на материю* ülgünün parçanın üstünə qoymaq; *наложить компресс* kompres qoymaq; *наложить вещей в чемодан* şeyləri çamadaına qoymaq; *наложить налог* vergi qoymaq; 2. *çəkmək, yaxmaq, sürtmək; наложить лак* lak çəkmək; 3. *basmaq, vurmaq; наложить печать* möhür basmaq (*vurmaq*); 4. *bağlamaq, sarınmaq; наложить повязку* sarğı bağlamaq; *наложить бинт* bintlə bağlamaq (*bintləmək*); 5. *т.э.с. iz buraxmaq*; 6. *yığmaq, qalamaq; yükləmək, doldurmaq; наложить книгу на стол* stolun üstünü kitabla doldurmaq; \diamond *наложить на себя руки* köhn. özünü öldürmək, öz canına qəsd etmək; *наложить запрет* qadağan etmək, başını bağlamaq; *наложить штраф* çərimələmək; *наложить наказание* cəza kəsmək, cəza vermək; *наложить печать (печати) на что* möhürləmək, başın bağlamaq; *наложить (свою) печать (отпечаток) на кого-что* iz buraxmaq, təsir göstərmək; *наложить руку (лапу) на что* ələ keçirmək, pəncəsinə keçirmək.

НАМЕРИТЬ *сов.* 1. *ölçmək*; 2. *dan. ölçüb təyin etmək.*

НАМЕТАТЬСЯ *сов. dan.* vərdis etmək, alışmaq (*al, göz*).

НАМИНАТЬСЯ *несов.* əzilmək.

НАМНОГО *нареч.* daha çox, çox-çox, olduqca.

НАМОЧЕННЫЙ *прич.* 1. *islədilmiş, yaş*; 2. *suya qoyulmuş.*

НАМОЧИТЬ *сов.* 1. *islatmaq*; 2. *suya qoymaq.*

НАМОЧИТЬСЯ *сов.* 1. *islanmaq, yaş olmaq*; 2. *dan. yerini islatmaq.*

НАНЕСЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. *çəkmə, köçürmə, göstərmə, işarə etmə; нанесение на карту условных знаков* xəritədə şərti işarələri göstərmə; 2. *endirmə, vurma; нанесение ударов* zərər vurma (*endirmə*); *нанесение ущерба* zərər

vurma; 3. etmə; **нанесение оскорбления** təhqir etmə.

НАНЕСТИ сов. 1. gətirmək; 2. yumurtlamaq; 3. cızmaq (ştrixlərlə) göstərmək, çəkmək, köçürmək; **нанести на карту важнейшие дороги** mühüm yolları xəritədə göstərmək; 4. endirmək, vurmaq, etmək; **нанести удар** zərbə endirmək (vurmaq); **нанести ущерб** zərər vurmaq; **нанести обиду** təhqir etmək; **нанести поражение** məğlub etmək; **нанести визит кому** görüşə gəlmək, ziyarət etmək.

НАНИЗМ м antr. nanizm (*boyun son dərəcə, qeyri-normal kiçik olması*).

НАОБОРОТ нареч. tərsinə, əksinə; **прочсть слово наоборот** sözü tərsinə oxumaq; **надеть шапку наоборот** parağını tərsinə qoymaq; **он все понимает наоборот** o, hər şeyi əksinə başa düşür.

НАПЕНИТЬ сов. dan. köpüklətmək, köpükləndirmək.

НАПЕНИТЬСЯ сов. köpüklənmək.

НАПЕРВО нареч.: **перво-наперво dan.** hər şeydən əvvəl, əvvəlcə, əvvəl başdan.

НАПЕЧАТАТЬ сов. 1. çap etmək; **напечатать на машинке** maşınkada çap etmək; 2. çap etdirmək, dərc etdirmək; **напечатать свою статью в журнале** məqaləsini jurnalda dərc etdirmək; 3. möhürləmək, möhür vurmaq; 4. damğalamaq, damğa vurmaq.

НАПИСАНИЕ ср 1. yazılış, yazılış tərzii; 2. yazma, yazılma.

НАПИСАННЫЙ прич. yazılmış.

НАПИСАТЬ сов. 1. yazmaq; 2. çəkmək (*şəkil*); **на лбу написано dan. тэс.** alnında yazılmışdır (aşkar görünür, aydın görünür).

НАПИТАННЫЙ прич. 1. yedirilmiş, doydurulmuş; 2. hopdurulmuş, isladılmış.

НАПИТОК м içki; **прохладительные напитки** sərinlədici içkilər; **спиртные напитки** spirtli içkilər.

НАПИТЬ сов. içmək.

НАПОДОБИЕ пред. ... oxşar, ... bənzər, ... kimi; **скала наподобие стены** divara oxşar qaya.

НАПОЛНЕНИЕ ср мн. нет doldurma, doldurulma, dolma.

НАПОЛОВИНУ нареч. 1. yarısı, yarıyadək, yarısına qədər; **дом наполовину пуст** evin yarısı boşdur; 2. yarımçıq, qismən; **нельзя делать дело наполовину işi yarımçıq görmək** olmaz.

НАПОЛЮСКАННЫЙ прич. suya çəkilmiş (*palıtar*); yalalanmış.

НАПРАВИТЬ I сов. 1. yönəltmək, tuşlamaq; 2. istiqamətləndirmək, istiqamət vermək; 3. yollamaq, göndərmək; 4. məsləhət görmək, yol göstərmək; 5. itiləmək, düzəltmək; **направить бритву** ülgücü itiləmək; 6. *тэс.* qaydaya salmaq; **направить работу işi** yoluna salmaq; 7. *köhn.* öyrətmək, öyüd-nəsihət vermək.

НАПРАВИТЬ II сов. dan. düzəltmək, çoxlu düzəliş vermək.

НАПРАВЛЕНИЕ ср 1. (*müxtəlif mənalarda*) istiqamət; 2. yön, tərəf, səmt, cəhət; 3. cərəyan, məslək; **литературные направления** ədəbi cərəyanlar; 4. yönəltmə, yönəldilmə; istiqamət vermə (verilmə); 5. göndərmə, göndərilmə; yollama, yollanma; 6. məsləhət görmə, yol göstərmə; 7. *xüs.* itiləmək, düzəltmək; 8. yoluna salma (salınma), sahmana salma (salınma), təşkil etmə (edilmə); 9. öyrətmə, öyüd vermə; 10. təyinnəmə, ezamiyyət vəzifəsi.

НАПРАВЛЯЮЩИЙ прич. 1. yönəldici, istiqamətləndirici; istiqamətverici; 2. göndə-rən, yollayan.

НАПРАВО нареч. 1. sağa, sağ tərəfə; **повернуть направо** sağa çevirmək; 2. sağda, sağ tərəfdə; **направо от меня** mənim sağ tərəfimdə; **направо и налево (направо-налево) dan.** sağ-sola, sağma-soluna, hər tərəfə.

НАПРАКТИКОВАВШИЙСЯ прич. təcrübə-lənmiş, öyrəmiş.

НАПРАКТИКОВАТЬСЯ сов. təcrübələnmək, təcrübə qazanmaq, öyrəşmək.

НАПРАСНО нареч. boş yerə, nahaq, nahaq yerə, əbəs yerə, buhیدə, hədəf.

НАПРИМЕР вв. сл. məsələn, misal üçün.

НАПРОСИТЬ сов. dan. çağırmaq, dəvət etmək.

НАПРОСТО: просто-напросто sadəcə, elə-bela, nə üçünsə, təsadüfi olaraq.

НАПРОТІВ нареч. 1. ... qarşısında, ... qabağında; üzbəüz; 2. əksinə, tərsinə; 3. zidd qarşı; 4. *в знач. част.* yox.

НАПРЯЖЕНИЕ ср 1. gərginlik; 2. gərmə, gərilmə; 3. gərginləşmə, gərginləşdirmə, gərginləşdirilmə; 4. dartma, dartılma; **ток высокого напряжения fiz.** yüksək gərginlikli cərəyan.

НАПРЯЖЕННО нареч. gərgin, gərgin surətdə, gərgin bir halda.

НАПРЯЖЕННОСТЬ ж мн. нет gərginlik.

НАПРЯЖЕННЫЙ прил. 1. (*müxtəlif məna-larda*) gərgin; **напряжённая работа** gərgin iş; **напряжённое положение** gərgin vəziyyət; **напряжённые взаимоотношения** gərgin münasibət; 2. qeyri-sərbəst, zorla; **напряжённый смех** zorla gülmə.

НАПРЯЧЬ сов. 1. gərmək, gərginləşdirmək, güc vermək; **напрячь мышцы** əzələlərini gərmək; 2. bütün gücünü qoymaq; əz qüvvəsini sərf etmək; 3. toplamaq, artırmaq, yüksəltmək.

НАПУЛЬСНИК м bilək sargısı.

НАПУСК м 1. buraxma, buraxılma; **напуск воды в бассейн** hovuzla su buraxma; 2. sallama, sallanan; 3. qat, qırış (*çəkmə boğazında*).

НАПУСТИТЬ сов. 1. buraxmaq, doldurmaq; **напустить воды в ванну** vannaya su buraxmaq; **напустить дыму в комнату** otağı tüstü ilə doldurmaq; 2. *тэс.* ... göstərmək, yalandan göstərmək; **напустить на себя строгость** özünü ciddi göstərmək; 3. saldıрмаq, salışdırmaq,

qısqırtmaq; **напустить собаку на зверя** itləri heyvanın üzərində salıdırmaq; **◇ напустить страх (на кого)** ... canına qorxu salmaq, qorxutmaq; **напустить (в глаза) туману** qarışdırmaq, dolaşıq salmaq; çaşdırmaq.

НАПУТАТЬ сов. 1. ilişik salmaq, dolaşıq salmaq, düşyün salmaq, pırtlaşdırmaq, pırtlaşığı salmaq; 2. qarışıq salmaq, dolaşdırmaq (*işi*); 3. səhv etmək.

НАПУХНУТЬ сов. şişmək, köpmək, qabarmaq.

НАПЫЩЕННОСТЬ ж 1. təşəxxüs, qürur; 2. qəlizlik, təmtəraqlıq, ibarətilik; **напыщенность стиля** üslubun qəlizliyi (təmtəraqlılığı).

НАРАБОТАННЫЙ прич. дан. 1. işlənmiş, əldən çıxardılmış (*iş*); 2. qazanılmış.

НАРАБОТАТЬ сов. дан. 1. işləmək, əldən çıxartmaq (*işi*); 2. qazanmaq (*işləməklə*).

НАРАВНЕ нареч. 1. bir bərabərdə, bir səviyyədə, bir təndə; **наравне с крышей дома** evin damı ilə bir bərabərdə (bir səviyyədə); 2. bir, birgə, bərabər, tən; **в СССР женщины пользуются правами наравне с мужчинами** SSRİ-də qadınlar kişilərlə bərabər hüquqa malikdirlər; 3. eyni güclə, eyni sürətlə.

НАРАСТАНИЕ ср. мн нет 1. bitmə, böyümə; 2. *təc.* yığılma, artma, çoxalma; 3. şiddətlənmə.

НАРАСТАТЬ несов. 1. bax **расти**; güclənmək, qüvvətlənmək.

НАРАЩЕНИЕ ср 1. bitirmə, yetişdirmə; 2. calama, uzatma; uzanma; 3. artırma, çoxaltma; artma.

НАРВАТЬ сов. irinləmək, çirk eləmək; **парец нарвал** barmağı(m) çirk eləyibdir.

НАРГИЛЕ м и ср нескл. nargilə (qəlyan).

НАРЁЗ м 1. kərtik, çərtik; 2. *xüs.* yiv, şeş; 3. *tar.* kəsik (*istifadə üçün ayrılmış yer, torpaq*).

НАРЁЗАННЫЙ прич. 1. kəsilmiş, doğranmış; 2. kərtilmiş, çərtilmiş; 3. *xüs.* yiv açılmış; 4. bölünmüş, ayrılmış (*yer, torpaq*).

НАРЁЗАТЬ сов. 1. kəsmək, doğramaq; **нарезать сало ломтиками** piyi dilim-dilim doğramaq; 2. kərtmək, çərtmək; 3. *xüs.* yiv açmaq; 4. bölmək, ayırmaq (*yer, torpaq*).

НАРЁЧИЕ I ср дилч. ləhcə.

НАРЁЧИЕ II ср грам. zərf.

НАРЁЧЬ сов. köhn. 1. adlandırmaq; ad vermək, ad qoymaq; 2. göstərmək, təyin etmək.

НАРЗАН м narzan (*mədən suyu*).

НАРИСОВАТЬ сов. çəkmək (*şəkil*).

НАРКОЗ м tib. narkoz (*huşsuzlaşdırma, yatırma, hissizləşdirmə, keyikdirmə*); 2. *dan.* bax **наркотик**).

НАРКОЗНЫЙ причл. narkoz -i(-1).

НАРКОМАН м narkoman (*narkotiklərə mübtəla adam*).

НАРКОМАНИЯ ж narkomaniya (*narkotiklərə aludə olan mübtəla olma*).

НАРКОТИЗАЦИЯ ж tib. narkozlaşdırma; narkoz vermə, huşsuzlaşdırma, bihuş etmə.

НАРКОТИЗИРОВАННЫЙ причл. *tib.* narkoz verilmiş, huşsuzlaşdırılmış, bihuş edilmiş.

НАРКОТИЗИРОВАТЬ сов. tib. narkoz vermək, huşsuzlaşdırmaq, bihuş etmək.

НАРКОТИК м narkotik (*xəstəni huşsuzlaşdırmaq və yatırmaq üçün ona verilən zəhərli maddə*).

НАРКОТИКА ж мн. нет narkotik maddələr, narkotik dərmanlar.

НАРКОТИЧЕСКИЙ причл. narkotik; tərkibində narkoz olan; **наркотические вещества** narkotik maddələr.

НАРОДИТЬ сов. дан. doğmaq, doğub törətmək.

НАРОДИТЬСЯ сов. 1. doğulmaq; 2. doğub törəmək; 3. *təc.* törəmək, əmələ gəlmək.

НАРОДНЫЙ 1. народ söz. sif.; народное творчество xalq yaradıcılığı; 2. xalqın ruhuna, dünyagörüşünə uyğun; **поэзия Сабиря народна** Sabirin şeirləri xalqın ruhuna uyğundur; **◇ народная воля** xalq azadlığı (*Rusiyada XIX əsrin 80-cü illərində gizli siyasi təşkilat adı*).

НАРОЖДЕНИЕ ср мн. нет 1. doğma, törəmə; 2. doğulma, törənmə; 3. çıxma (*ay haqqında*).

НАРОСТ м 1. şiş, ur, fir, törəmə; 2. çöküntü, kəf, ərp.

НАРУЖНО нареч. xaricdən, zahirdən, zahirən, üzdən; **наружно он кажется спокойным** zahirən o sakit görünür.

НАРУЖНОСТЬ ж мн. нет zahiri görünüş, sima, üz, görünüş, zahir, görkəm, surət.

НАРУЖНЫЙ причл. zahiri, xarici, bayır; **наружная сторона** bayır tərəf.

НАРУЖУ нареч. xaricə, bayıra, zahirə, üzə; **выйти наружу** üzə çıxmaq.

НАРУМЯНЕННЫЙ причл. qızardılmış, qırmızı çəkilmiş, ənlük vurulmuş.

НАРУШАТЬ несов. bax **нарушить**.

НАРУШАТЬСЯ несов. pozulmaq.

НАРУШЕНИЕ ср pozma, pozulma; **нарушение условий договора** müqavilənin şərtlərini pozma.

НАРУШЕННЫЙ причл. pozulmuş.

НАРЯДУ нареч. ... bərabər, ... yanaşı olaraq; **наряду с этим** bununla bərabər, bununla yanaşı olaraq.

НАСАЖДЕНИЕ ср 1. əkmə, əkilmə; 2. *təc.* yauma, yautilma; **насаждение культуры** mədəniyyət yauma; 3. əkilmiş ağaclar, bitkilər, göyərti.

НАСАЛИТЬ сов. piyləmək, piy sürtmək, yağ sürtmək.

НАСЕЛЕНИЕ ср 1. əhali, camaat; 2. yerləşdirmə, məskun etmə.

НАСИЛУ нареч. дан. 1. zorla, güclə, zor-bəla ilə, çətinliklə; 2. nəhayət, axırda.

НАСИЛЬНИК *м* zorbazorluq edən, vəhşi, yurtcu, zalım.

НАСИЛЬНО *нареч.* zorla, güclə, zor gücü ilə, cəbrən.

НАСИЛЬСТВЕННЫЙ *прич.* zorakı, məcburi, zor gücü ilə həyata keçirdilən; **насильственный переворот** zorakı çevriliş; **язык сопротивляется насильственной ассимиляции** dil zorakı assimilyasiyaya müqavimət göstərir; **насильственная смерть** *hüq.* qətl, öldürmə.

НАСКУЧИТЬ *сов. dan.* 1. ürək sıxmaq, can sıxmaq, təngə gətirmək, darıxdırmaq, usandırmaq; **мне наскучило сидеть дома** evdə oturmaqdan təngə gəldim; 2. *köhn.* darıxmaq.

НАСЛÉДНЫЙ *прил. köhn.* vəlihed.

НАСЛÉДОВАНИЕ *ср мн. нет* 1. irsən alma (alınma); 2. varis olma, varislik; **право наследования** varislik hüququ.

НАСЛÉДОВАННЫЙ *прич.* irsən alınmış.

НАСЛÉДСТВЕННОСТЬ *жс мн. нет* 1. irsiyyət; **мичуринское учение о наследственности** irsiyyət haqqında Miçurin nəzəriyyəsi; 2. irsilik.

НАСЛÉДСТВЕННЫЙ *прил.* irsi.

НАСЛÉДСТВО *ср* 1. miras, irs; 2. varislik.

НАСЛОЁНИЕ *ср* 1. qat-qat qoyma, lay-lay uygma, qat-qat yauma, qatlara bölmə; 2. qat-qat qoyulma, lay-lay uygılma, qatlara bölünmə, qat-qat yauilma; 3. *geol.* laylaşma, təbəqələşmə; 4. qat, lay, təbəqə.

НАСЛОИТЬ *сов.* 1. qat-qat qoymaq, lay-lay uygmaq; 2. qatlara bölmək; 3. qat-qat yaumaq (*xəmiri*).

НАСЛУЖИТЬ *сов. dan.* 1. qulluqla əldə etmək, qulluqla qazanmaq; 2. qulluq etmək.

НАСЛУШАТЬСЯ *сов.* 1. çox eşitmək, çox qulaq asmaq; 2. eşidib zövq almaq.

НАСЛЮНИТЬ *сов. dan.* tüpürçəkləmək, tüpürçəklə islatmaq.

НАСМА́РКУ *нареч.:* **идти (пойти) насмарку** *дан.* puşa çıxmaq, boş çıxmaq, heçə çıxmaq; **пускать насмарку** *köhn.* puşa çıxarmaq, heçə çıxarmaq, boş çıxarmaq.

НАСМЕРТЬ *нареч.* 1. ölümçül halda (sürətdə); 2. *тэс.* bərk; **испугать насмерть** bərk qorxutmaq; **стоять насмерть** bəhdəndə canı qaldırca qorunmaq, möhkəm dayanmaq.

НАСМОЛИТЬ *сов.* qatranlamaq, qatran sürtmək.

НА́СМОРК *м* zökəm, tumov.

НАСОЛИТЬ *сов.* 1. çox duzlamaq, çox duz tökmək, şor etmək; 2. duza qoymaq, duzlamaq, şoraba etmək; 2. *тэс.* pislik etmək, pər qatmaq.

НАСОРИТЬ *сов. dan.* zibilləmək, zibil tökmək.

НАСОСА́ТЬ *сов. dan.* sormaq, sorub çıxarmaq, sorub çəkmək.

НАСТА́ВИТЬ I *сов.* 1. qoymaq, düzmək; **наставить стульев** çoxlu stul qoymaq;

наставить сторожей qarovulçular qoymaq; 2. uzatmaq, calağ edib uzatmaq, başına calamaq, artırmaq; **наставить несколько сантиметров** bir neçə santimetr uzatmaq; 3. tutmaq, çevirmək, yönəltmək, tuşlamaq, nişan almaq; **наставить дуло револьвера (на кого-н.)** tapancanın lüləsini ... tuşlamaq; **наставить рога (кому)** xəyanət etmək (*ərinə*); **наставить нос** ələ salmaq, lağa qoymaq.

НАСТА́ВИТЬ II *сов.* öyüd-nəsihət vermək, öyüd vermək, nəsihət etmək, düz yola çağırmaq.

НАСТА́ВКА *жс* 1. qoyma, düzmə, yerləşdirmə; 2. calağ edib uzatma, artırma; 2. *тэс.* çevirmə, tutma, yönəltmə; tuşlama, nişan alma; 4. yamaq, quraq, calağ.

НАСТО́Й *м* 1. cövhər, şirə; 2. bax **настойка**

НАСТО́ЙКА *жс* 1. араğ; **вишневая настойка** içinə albalı salınmış араğ; 2. *farm.* tinktura (*spirtə qoyulmuş heyvan və bitki maddələrindən alınmış ekstrakt və ya məhlul*); **настойка йода** yod tinkturası.

НАСТО́ЙЧИВО *нареч.* inadla, təkidlə, israrla, möhkəm.

НАСТО́ЛЬКО *нареч.* o qədər, o dərəcədə.

НАСТО́ЛЬНЫЙ *прил.* 1. stolüstü, stolun üstünə qoyulan; **настояльная лампа** stol lampası; 2. *тэс.* daim əl altında olan, həmişə lazım olan, həmişə oxunan; **настояльная книга** həmişə lazım olan (oxunan) kitab.

НАСТОРОЖИТЬ *сов. оуç.* qurmaq; **насторожить капкан** tələ qurmaq; **насторожить уши (слух)** 1) qulaqlarını fəkləmək (*heyvan haqqında*); 2) diqqətlə qulaq asmaq, maraqla qulaq asmaq; **насторожить внимание** bax **насторожить уши**.

НАСТО́ЯЩИЙ *прил.* 1. indiki, hazırkı; **в настоящее время** indi, hazırda; 2. bu, həmin; **в настоящей статье** **речь идет о ...** bu məqsədlə ...dən bəhs olunur; 3. həqiqi, əsl, xalis; **настоящий друг** həqiqi dost; **настоящая фамилия** əsl familiyası; **настоящий бриллиант** xalis brilyant; **по настоящему** əsl mənasında, lazımcı, lazımi surətdə, ürəklə; **взяться за работу по-настоящему** işdən ürəklə yarışmaq; **настоящее время** *qram.* indiki zaman; **настоящим образом** əməlli-başlı, ciddi surətdə.

НАСТРО́ЕНИЕ *ср* 1. hal, əhval, əhval-ruhiyyə; 2. kefi; **какое у него настроение?** onun kefi necədir?; 3. həvəs, meyl, könül; **нет настроения** **играть** oynamağa həvəsim yoxdur; **быть не в настроении** kefi pis olmaq, əhvalı olmamaq, pərt olmaq; **человек настроения** dəmdəməki (adam), hərdəmxəyal.

НАСТРО́ИТЬ *сов.* 1. tikmək; **настроить жилых домов** yaşayış evləri tikmək; 2. kökləmək, sazlamaq (*musiqi alətinə*); 3. qurmaq, tutmaq; **настроить радиоприёмник на длинную волну** **radionu** uzun dalğaya qurmaq (uzun dalğanı tutmaq); 4. *тэс.* qaldırmaq, fikir yaratmaq, əhval-ruhiyyə yaratmaq.

НАСТРОЧИТЬ *сов.* 1. sırtmaq, kökləmək, kök atmaq; tikmək; 2. *тэс.* tez yazmaq, tələsik yazmaq; 3. *дан.* öyrətmək, başa salmaq.

НАСТУПАТЬ I *несов.* 1. bax **наступить I**; 2. hücum etmək.

НАСТУПАТЬ II *несов.* bax **наступить II**.

НАСТУПАЮЩИЙ *прич.* başlanan, gələn, çatmaqda olan, yaxınlaşmaqda olan; **наступающая зима** yaxınlaşmaqda olan (üzümüzə gələn) qış.

НАСТУПИТЬ I *сов.* basmaq (*ayağı ilə*); ◇ **наступить на ногу (кому)** *тэс.* incitmək, zərər yetirmək, işini korlamaq, işinə pər qatmaq; **наступить на (любимую) мозоль** bax **мозоль**.

НАСТУПИТЬ II *сов.* çatmaq, gəlmək, yaxınlaşmaq, olmaq, çəkmək; **наступила полночь** gecə yansı oldu; **наступила зима** qış gəldi; **наступила тишина** sakitlik düşdü.

НАСЫЩЕНИЕ *ср мн.* *нет* 1. doyma, doyurma, doyurulma; 2. udma, canına çəkmə, hopma, hopdurma; 3. təmin etmə, təmin edilmə; təchiz etmə, təchiz edilmə, doldurma, doldurulma.

НАТАЩИТЬ *сов. дан.* 1. geymək, çiyinə atmaq, çiyinə salmaq; **натасить на себя плащ** plaşı çiyinə atmaq; 2. üstünə çəkmək; **натасить на себя одеяло** yorğanı üstünə çəkmək; 3. daşımaq, gətirmək.

НАТЭК *м* 1. su yığıni; 2. sızinti.

НАТЕРЕТЬ *сов.* 1. sürtmək; **натереть руки вазелином** əllərinə vazelin sürtmək; 2. sürtüb təmizləmək, sürtüb işildatmaq (*döşəməni və s.*); 3. sürtüb yara etmək (*dar qayaqqabı, paltar və s.*); 4. ovxalamaq, xırdalamaq, ovmaq.

НАТЁРТЫЙ *прич.* 1. sürtülmüş; 2. silinib təmizlənmüş; 3. sürtülüb yara edilmüş; 4. sürtülüb ovxalanmış, ovulmuş, xırdalanmış.

НАТЁЧЬ *сов.* sızmaq, sızıb yığılmaq, axıb yığılmaq.

НАТИРАНИЕ *ср мн.* *нет* 1. sürtmə, sürtülmə; 2. sürtüb təmizləmə, sürtüb işildatma (*döşəməni və s.*); 3. sürtüb yara etmə; 4. ovxalama, xırdalama, ovma

НАТОЛКАТЬ *сов. дан.* 1. əzmək, əzisdirmək; 2. soxmaq, itələmək.

НАТОПИТЬ *сов.* 1. (bərk) qızdırmaq, (bərk) qalamaq; **натопить печь** peçi bərk qalamaq; 2. əritmək; **натопить воску** mum əritmək; 3. qaynatmaq.

НАТОРЁЛЫЙ *прил. дан.* təcürbəli, bişmiş, püxtələşmiş.

НАТОЩАК *нареч.* acqarına; **не курить натощак** acqarına papiros çəkməməli.

НАТР *м мн.* *нет* bax **натрий** ◇ **едкий натр** *kim.* natrium hidroksid, kaustik soda.

НАТРИЕВЫЙ *kim.* **натрий** *сöz. sif.;* natriumlu.

НАТРИЙ *м мн.* *нет* *kim.* natrium (*ağ rəngli yumşaq qələvi metal*).

НАТРОВЫЙ *kim.* **натр** *сöz. sif.*

НАТРОЕ *нареч.* üç yerə, üçə, üç hissəyə; **разрезать натрое** üç yerə bölmək.

НАТРО́ННЫЙ *kim.* bax **натриевый**.

НАТРУ́ЖЕННЫЙ *прич.* yorulmuş, zərbə salınmış, əldən salınmış.

НАТРСЁ́ННЫЙ *прич.* 1. çırpılmış; 2. tökülmüş.

НАТУ́ГА *жс мн.* *нет* *дан.* 1. gücənmə; 2. gərilmə, tarım çəkilmə, dartılma.

НАТУГО *прич.* çox tarım, bərk, bərk dartaraq, bərk çəkərək; **затянуть натуго ремень** qayıyı bərk çəkib bağlamaq.

НАТУ́ЖИТЬ *сов. дан.* gərmək, gərginləşdirmək, tarım çəkmək.

НАТУ́ЖНЫЙ *прил. дан.* 1. ağır, zəhmətli; 2. *тэс.* saxta, yalançı; **натужное веселье** süni sevinc.

НАТУ́РА *жс* 1. *köhn.* təbiət; 2. xasiyyət; **по натуре он очень мягкий человек** xasiyyət-cə o çox yumşaq adamdır; 3. *xüs.* natura, canlı heykəl (*şəkli çəkilməkdən ötrü rəssamın qabağında duran adam*); 4. natura (*pul əvəzində verilən mal, məhsul, əmtəə*); **поставка натурой** natura (məhsul) ilə ödəmə; ◇ **в натуре** *дан.* paltarsız, çıpraq, lüt; **с натуры (рисовать)** naturadan, originaldan (*çəkmək*).

НАТУРАЛИЗА́ЦИЯ *жс мн.* *нет* 1. başqa dövlətin təbəəliyinə keçmə; 2. təbəəliyə götürmə (*xarici vətəndaşı*).

НАТУРАЛИ́ЗМ *м мн.* *нет* naturalizm (*XIX əsrin ortalarında ədəbiyyat və incəsənətdə burjuva realizminin düşkünlüyünü ifadə edən cərəyan; realizmdən fərqli olaraq naturalizm, təbiət qanunlarını səmiiyyət qanunları ilə eyniləşdirir, məzmunun zərərinə olaraq varlığını surf zahiri cəhətlərini nəzərə çarpdırmaq və onları fotoqraf kimi kopiya etməklə kifayətləndirdi*).

НАТУРАЛИ́ЗОВАННЫЙ *прич.* başqa dövlətin təbəəliyinə götürülmüş (keçmiş), vətəndaşlıq hüququ verilmiş (*acnəbi*).

НАТУРАЛИ́ЗОВАТЬ *сов. и несом.* təbəəliyə götürmək, vətəndaşlıq hüququ vermək (*acnəbiyə*).

НАТУРАЛИ́ЗОВАТЬСЯ *сов и несом.* başqa dövlətin təbəəliyini qəbul etmək.

НАТУРАЛИ́СТ *м* 1. təbiətçi; **юный натуралист** gənc təbiətçi; 2. naturalist (*naturalizm tərəfdarı*).

НАТУРАЛИ́СТИЧЕСКИ *нареч.* naturalist-cəsinə.

НАТУРАЛИ́СТИЧЕСКИЙ *натурализм* *сöz. sif.*

НАТУРАЛИ́СТИЧНОСТЬ *жс* naturalistlik.

НАТУРАЛИ́СТИЧНЫЙ *прил.* naturalistik.

НАТУРАЛИ́СТСКИЙ *натуралист* *сöz. sif.*

НАТУРА́ЛЬНО *нареч.* 1/ təbii, təbii surətdə; 2. *в знач. вв. сл. köhn.* əlbəttə, təbii, təbiidir ki.

НАТУРА́ЛЬНОСТЬ *жс мн.* *нет* təbiiilik, naturalıq.

НАТУРА́ЛЬНЫЙ *прил.* 1. təbii, xalis; **натуральный шёлк** təbii ipək; **натуральный**

виноградное вино xalis üzüm şərabı; **натуральное хозяйство** natural təsərrüfat (*mübadilə və satış üçün istehsal edən təsərrüfatdan fərqli olaraq, öz ehtiyatlarını özü hasil etdiyi şeylərlə təmin edən təsərrüfat*); **натуральный налог** natural vergi (*məhsul ilə ödənilən vergi*); 4. *köhn.* təbii-ellmi.

НАТУРНЫЙ *прил.* 1. *xüs.* **натура** söz. *sif.*; **натурный класс** natura sinfi (*rəssamlıq məktəblərində*); 2. (*kino*) açıq havada çəkilən (*şəkil*); 3. *ıqt., tic.* mal (əmtəə) –i(-ı); **натурный остаток** mal qalığı, əmtəə qalığı.

НАТУРФИЛОСӨФІЯ *жс мн. нет* natur-filosofiya, təbiət fəlsəfəsi (*təbiət haqqında idealist, antidialektik, mürtəcə nəzəriyələrin ümumi adı*).

НАТЯГÁТЬ *сов. дан.* dartmaq, çəkmək, çıxartmaq, çıxarıb uğmaq; **натягать гвоздей из доски** taxtadan mismarları çıxartmaq.

НАТЯЖÉНИЕ *ср мн. нет* 1. dartma, gərmə, çəkmə; 2. dartılma, gərilmə, çəkilmə, tarımlaşma; 3. gərilmə qabiliyyəti; 4. *tib.* bitişmə (*yarada dəri kənarlarının bitişməsi*).

НАТЯНУТЬ *сов.* 1. dartmaq, gərmək, çəkmək; 2. *дан.* zorla geymək, keçirmək; **натянуть сапог на ногу** çəkməni ayağına keçirmək; 3. *дан.* üstünə çəkmək, örtmək; **натянуть на себя одеяло** yorğanı üstünə çəkmək; \diamond **натянуть нос** *дан.* masqaraya qoymaq, ələ salmaq, lağa qoymaq, araya qoymaq.

НАУГÁД *нареч.* fikirləşmədən, düşünmədən, bəxtə-bəxt, təvəkkülü, necə oldu, hər nə cür gəldi, qarasına.

НАУЗНАТЬ *сов. дан.* öyrənmək, bilmək, öyrənə bilmək.

НАУКА *жс* 1. elm; **общественные науки** ictimai elmlər; **естественные науки** təbiət elmləri; **точные науки** dəqiq elmlər; 2. *мәс. дан.* dərs, ibrət; **пусть это будет тебе наукой!** qoy bu sənə dərs olsun!

НАУТРО *нареч. дан.* səhəri, sabahı, ertəsi gün, səhər.

НАУЧИТЬ *сов.* öyrətmək.

НАУЧНО *нареч.* elmi surətdə, elmi cəhətdən, elmi.

НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ *прил.* elmi-tədqiqi –u(-ü); **научно-исследовательский институт** elmi-tədqiqat institutu.

НАУЧНО-ПОПУЛЯРНЫЙ *прил.* elmi-kütləvi.

НАУЧНОСТЬ *жс мн. нет* elmlilik.

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЙ *прил.* elmi-texniki; **научно-техническая литература** elmi-texniki ədəbiyyat.

НАУЧНО-ФАНТАСТИЧЕСКИЙ *прил.* elmi-fantastik.

НАУЧНЫЙ *прил.* elmi.

НАУЩАТЬ *несов. köhn.* öyrətmək, tovlamaq, təhrik etmək, yoldan çıxartmaq, azdırmaq.

НАФТАЛИН *м* naftalin.

НАФТАЛИННЫЙ, НАФТАЛИНОВЫЙ **нафталин** söz. *sif.*

НАФТОЛ *м* naftol (*naftalindən alınan kimyəvi birləşmə*).

НАФТОЛОВЫЙ *прил.* naftol; **нафтоловый краситель** naftol boyayıcı.

НАХЛЕБАТЬСЯ *сов. дан.* doyunca yemək, içib doymaq (*duru xörək*).

НАХЛОПНУТЬ *сов. мәһ.* çıxmaq, çıxaraq örtmək (*qarım*).

НАХЛЫНУТЬ *сов.* 1. axmaq, tökülmək, sel kimi axıb gəlmək, basmaq; **волна нахлынула на берег** dalğa sahili basdı; 2. axışmaq, axışib gəlmək, tökülüşmək (*camaat*); 3. *мәс.* xəyalında canlanmaq, birdən xatirə gəlmək; **нахлынули воспоминания** xəyalında xatirələr canlandı.

НАХМУРЕННЫЙ *прич. и прил.* qaşqabaqlı, tutqun.

НАХОДИТЬ I *несов.* bax **найти I.**

НАХОДИТЬ II *несов* bax **найти II.**

НАХОДИТЬСЯ I *несов.* 1. bax **найтись**; 2. olmaq; **находиться в благоприятных условиях** əlverişli şəraitdə olmaq; 3. –dir, –dir, –dür, –dur şəkilçiləri ilə ifadə olunur; **он сейчас находится в Москве** o indi Moskvədədir.

НАХОДИТЬСЯ II *сов. дан.* çox gəzmək, gəzməkdən yorulmaq.

НАХОДКА *жс* tapıntı, tapılmış şey, tapdıq.

НАХОДЧИВОСТЬ *жс мн. нет* zirəklik, diribaşlıq, hazırcavablıq, ustalıq, bacarıq, fərasət.

НАХОЖДÉНИЕ *ср* 1. tapma, tapılma; 2. olma; **место нахождения судна** suda gəminin olduğu yer.

НАХОЛОДИТЬ *сов. дан.* soyutmaq, soyuq hava buraxmaq (*isti otağa*).

НАЦЕНИТЬ *сов. tic.* qiymət artırmaq.

НАЦЕПИТЬ *сов.* 1. asmaq; 2. *дан.* taxmaq.

НАЦИОНАЛИЗАЦИЯ *жс* milliləşdirmə, milliləşdirilmə.

НАЦИОНАЛИЗМ *м мн. нет* millətçilik.

НАЦИОНАЛИСТ *м* millətçi.

НАЦИОНАЛЬНЫЙ *прил.* milli.

НА́ЦИЯ *жс* millət.

НАЧÁЛА *ед. нет* əsaslar, əsas prinsiplər; **начала химии** kimyanın əsasları; **на добровольных началах** könüllü surətdə, könüllülük əsasında.

НАЧÁЛО *ср* 1. başlanğıc, əvvəl; **начало учебного года** dərs ilinin başlanğıcı; 2. baş, əvvəl; **от начало до конца** başından (əvvəlindən) axırına kimi; 3. əsas, səbəb, mənbə, mənşə, kök; **некультурность** – **начало многих недостатков** bir çox nöqsanların mənbəyi mədəniyyətsizlikdir; \diamond **поначалу** *дан.* əvvəldən, başdan; **под началом (чьим, у кого) köhn.** rəhbərliyi altında.

НАЧÁЛЬНЫЙ *прил.* 1. baş, başlanğıc; **начальный период** başlanğıc dövr; 2. ibtidai; **начальная школа** ibtidai məktəb; 3. ilk, ən sadə;

elementar; **начальные основания арифметики** hesabın ilk əsasları.

НАЧА́ТИЕ *ср мн. нет köhn.* başlama, başlanma, başlanğıc.

НАЧА́ТЬ *сов.* başlamaq.

НАЧЕКУ́ *нареч.* hazır, sayıq, sayıq, ayıq; **быть начеку** hazır olmaq, sayıq olmaq, ayıq olmaq.

НАЧЕРТИТЬ *сов.* 1. çəkmək; **начертить карту** xəritə çəkmək; 2. yazmaq, çizmaq.

НАЧЁС *м* 1. darama, daranma; 2. çətir, birçək; 3. *dan.* dırnaq yarası (*dəridə qaşınmaqdan zədələnən yer*); 4. *xüs.* xov; **ткань с начесом** **ховлу** xovlu parça; 5. *xüs.* daranmış (daranıb hazırlanmış) lif.

НАЧЁСТЬ *сов. бух.* hesaba yazmaq, üzərinə hesablamaq, ayağına yazmaq (*qanunsuz olaraq xərclənmiş pulu*).

НАЧЁТЧИК *м* əzbərci (*çox oxumuş, lakin oxuduğunu mexaniki surətdə, qeyri-tənqidi mənimsəmiş adam*).

НАЧИНА́НИЕ *ср* təşəbbüs, iş; **начинания новаторов** **производства** istehsalat yenilikçilərinin təşəbbüsləri.

НАЧИНА́ТЬ *несов* bax **начать**.

НАЧИНА́ЮЩИЙ 1. *прич. и прил.* yeni başlayan; **ребёнок начинающий ходить** təzə yeriməyə başlayan uşaq; **начинающий писатель** yazmağa yeni başlayan yazıçı; 2. *в знач. суц.* yeni başlayan, təzə başlayan; **этот учебник для начинающих** bu dərslük yeni başlayanlar üçündür.

НАЧИНИТЬ I *сов.* 1. içini doldurmaq, iç qoymaq; 2. *тэс.* qulağını doldurmaq (*cürbəcür xəbərlərlə*); təlqin etmək.

НАЧИНИТЬ II *сов.* 1. çərtmək; **начинить карандаши** **карандашları** çərtmək; 2. yamamaq, yamaqlamaq.

НАЧИ́НКА *ж мн. нет* 1. içini doldurma, içi doldurulma, iç qoyma, iç qoyulma; 2. iç; **конфеты с ореховой начинкой** içi qozlu konfet.

НАЧИСЛÉНИЕ *ср бух.* 1. əlavə etmə, əlavə edilmə, üstünə gəlmə; 2. əlavə, əlavə edilmiş məbləğ.

НА́ЧИСТО *нареч.* 1. tərtəmiz; **перепи-сать начисто** üzünü tərtəmiz köçürmək (ağartmaq); 2. *dan.* büsbütün, tamam, tamamilə, qəti surətdə; **начисто отказался** **тамамилə** (qəti surətdə) boyun qaçırdı; 3. *dan.* səmimi, açıqca, açıq-acığına, təmiz ürəklə; **рассказать всё начисто** hər şeyi açıqca danışmaq; \diamond **чисто-начисто** tərtəmiz, par-par.

НАЧИСТУЮ *нареч. dan.* açıq-acığına, heç bir şey gizlətmədən, açıqcasına.

НАЧИТА́ННОСТЬ *ж мн. нет* məlumatlılıq, xəbərdarlıq, biliklilik.

НАЧИТА́ННЫЙ *прил.* bilikli, məlumatlı, çox oxumuş, çox mütləli etmiş.

НАЧИТА́ТЬ *сов. dan.* 1. (çox) oxumaq; 2. oxuyarkən görmək (tapmaq).

НАШ 1. *мест.* bizim; **наша родина** (bizim) vətənimiz; 2. *в знач. суц.* bizimki; **наши ещё не приехали** bizimkilər hələ gəlməyiblər; \diamond **по-нашему** 1) bizcə, bizə qalarsa; 2) biz deyən kimi; **наша взяла, наше (берёт)** biz qalib gəldik, bizim tərəf üstün oldu; **наш брат бax брат; наше дело** öz işimizdir, başqasına dəxli yoxdur; **не наше дело** bizim işimiz deyil, bizə dəxli yoxdur; **и нашим и вашим** iki məzhəbə qulluq etmək; **наше вам!** *dan.* salam! salamlar olsun!

НАШАТЫ́РНЫЙ **нашатырь** *сöz. сif.*; \diamond **нашатырный спирт** *kim.* naşatır spirti, ammonium-hidroksid.

НАШАТЫ́РЬ *м мн. нет kim.* naşatır, ammonium xlorid.

НАШИТЬ *сов.* 1. tikmək; 2. üstədən tikmək.

НАЩИПА́ТЬ *сов.* 1. qopartmaq, qırmaq; 2. *dan.* çimdikləmək, çimdik-çimdik etmək.

НАЦУПА́ННЫЙ *прич.* 1. əllənməmiş, əl ilə yoxlanmış, əl ilə yoxlanıb tapılmış; 2. *тэс. dan.* öyrənilmiş, aşkar edilmiş, müəyyən edilmiş.

НАШУПА́ТЬ *сов.* 1. əlləmək, əl ilə yoxlamaq, əl ilə yoxlayıb tapmaq; 2. *тэс. dan.* öyrənmək, yoxlamaq, axtarmaq, axtarılıb tapmaq, aşkar etmək, müəyyən etmək; \diamond **нащупать (прощупать) почву** yoxlamaq.

НАШУ́ПЫВАНИЕ *ср мн. нет* 1. əlləmə, əl ilə yoxlama, əl ilə yoxlayıb tapma; 2. *тэс.* öyrənmə, yoxlama, axtarma, axtarılıb tapma, aşkar etmə, müəyyən etmə.

НАШУ́ПЫВАТЬ *несов.* bax **нащупать**.

НАШУ́ПЫВАТЬСЯ *несов.* 1. əllənmək, əl ilə yoxlanmaq, əl ilə yoxlanıb tapılmaq; 2. *тэс.* aşkar edilmək, müəyyən edilmək, axtarılmək, axtarılıb tapılmaq.

НАЯВУ *нареч.* həqiqətdə, ayıqlıqda; **не во сне, а на яву** yuxuda yox, ayıqlıqda.

НЕ часть 1. *müxtəlif inkar şəkilçiləri ilə ifadə olunur*; **не бери** alma; **не ходи** getmə; **я здесь не останусь** mən burada qalmaqasacağam; **мне больше его уж не увидеть** mən onu bir daha görə bilməyəcəyəm; **он так изменился, что его не узнать** о, о qədəf dəyişmişdir ki, tanımaq olmur; **не могу не согласиться** razı olmağa bilmərəm; 2. ... deyil; **это не золото, а медь** bu qızıl deyil, misdir; \diamond **не раз дəfələrlə**; **не по себе (кому-л.)** kefi yoxdur, halı özündə düyül, qanı qaradır, ürəyi yerində deyil; **это не по нём** bu ona yaraşan iş deyil, bu ona yaraşmır; **не кто иной, как ... məhz ...**; **не за что дəyməz** (*təşəkkür cavab*); **не то dan.** 1) yoxsa; 2) uşa, uxad, ya da.

[НЕ-] *sözlərə aşağıdakı mənalari verən önlükdür*: 1) sözə yeni, əks məna verir, məs: **неприятель** – düşmən, **неправда** yalan; 2) qeyri...; **неклассовый** qeyri-sınıfı; 3) inkar bildirir (*inkar şəkilçiləri ilə ifadə olunur*), məs.: **неаккуратный** – səliqəsiz; **неиграющий** – oynamayan; **неоконченный** – bitməmiş.

НЕАКТУА́ЛЬНОСТЬ *ж* qeyri-aktuallıq.

НЕАКТУАЛЬНЫЙ *прил.* qeyri-aktual, aktual olmayan.

НЕАККУРАТНО *нареч.* səliqəsiz, diqqətsiz.

НЕАНДЕРТАЛЬСКИЙ *прил.* neandertal.

НЕАНТАГОНИСТИЧЕСКИЙ *прил.* qeyri - antaqonist; **неантагонистические противоречия** qeyri-antagonist ziddiyyətlər.

НЕАППЕТИТНЫЙ *прил.* 1. iştah gətməyən, dadsız, duzsuz, ləzzətsiz; 2. *тэс.* maraqsız, bekara, xoşa getməyən, biməzə.

НЕБЕЗВРЕДНЫЙ *прил.* zərərsiz olmayan, zərərli.

НЕБЕЗВЫГОДНЫЙ *прил.* mənfəətli, mənfəətsiz olmayan, bir qədər mənfəətli, faydalı, sərfəli, əlverişli.

НЕБЕЗГРЁШНЫЙ *прил. дан.* 1. günahlı, günahsız olmayan; 2. qanunsuz, qeyri-qanuni, düzgün olmayan, əyri.

НЕБЕЗДАРНЫЙ *прил.* bir qədər istedadlı; **он человек небездарный** o, istedadsız adam deyil.

НЕБЕЗНАДЁЖНЫЙ, **НЕБЕЗНАДЁЖНЫЙ** *прил.* ümitsiz olmayan, ümidli, ümid verən.

НЕБЕЗОБИДНЫЙ *прил. дан.* ürəksındıran, təhqiredici.

НЕБЕЗОПАСНЫЙ *прил.* qorxulu, təhlükəli, xatalı, xətərli; təhlükəsiz olmayan.

НЕБЕЗОСНОВАТЕЛЬНЫЙ *прил.* əsaslı, əsassız olmayan, kifayət qədər əsası olan.

НЕБЕЗРАЗЛИЧНЫЙ *прил.* laqeyd olmayan, laqeyd baxıla bilməyən, maraqlandıran, marağ oyadan, rəğbət oyadan.

НЕБЕЗРЕЗУЛЬТАТНЫЙ *прил.* nəticəli, bir qədər nəticə verən.

НЕБЕЗУКОРИЗНЕННЫЙ *прил.* nöq-sanlı, qüsurlu, ayıblı; çox da nöqsansız olmayan, çox da qüsursuz olmayan.

НЕБЕЗУПРЁЧНЫЙ *прил.* bir qədər ayıblı, bir qədər nöqsanlı; o qədər də nöqsansız (ayıbsız) olmayan.

НЕБЕЗУСПЁШНЫЙ *прил.* müvəffəqiyyətli, nəticəli, yaxşı, çox da müvəffəqiyyətsiz olmayan, çox da pis olmayan.

НЕБЕЗУЧАСТНЫЙ *прил.* marağ göstərən, laqeyd olmayan.

НЕБЕЗЫВЁСТНЫЙ *прил.* məşhur, tanınmış.

НЕБЕЗЫНТЕРЕСНЫЙ *прил.* maraqsız olmayan, marağ doğuran, maraqlandırmaya bilməyən, maraqlı.

НЕБЕЛЁНЫЙ *прил.* ağardılmamış.

НЕБЕРЕЖЛИВЫЙ *прил.* qənaətsiz, bədxərc, israfçıl.

НЕБЕСПЛОДНЫЙ *прил.* faydasız (nəticəsiz, səmərəsiz) olmayan.

НЕБЕСПОЛЕЗНЫЙ *прил.* bir qədər faydalı, mənfəətli, xeyirli, o qədər də faydasız olmayan.

НЕБЛАГОВИДНЫЙ *прил.* pis, uyğunsuz, çirkin, eyblı; **неблаговидный поступок** çirkin hərəkət.

НЕБЛАГОВОСПИТАННЫЙ *прил. köhn.* tərbiyəsiz, nəzakətsiz.

НЕБЛАГОДАРНЫЙ *прил.* 1. naşükür, nan-kor, yaxşılıq bilməyən; 2. qiymətsiz, səmərəsiz, nəticəsiz, qoyulan zəhmətə dəyməyən; **неблагодарная работа** zəhmətinə dəyməyən iş; 3. *дан.* uyğunsuz, münasib olmayan, tələbə cavab verməyən.

НЕБЛАГОЗВУЧЬЕ *ср мн. нет* ahəngsizlik.

НЕБЛАГОНАДЁЖНЫЙ *прил.* 1. etibarsız, inanılmaz; 2. şübhəli.

НЕБЛАГОНАМЁРЕННЫЙ *прил.* pisniyyətli, bədxah

НЕБЛАГОПОЛУЧЬЕ *ср* uğursuzluq, müvəffəqiyyətsizlik.

НЕБЛАГОПРИЯТНЫЙ *прил.* pis, mənfı, arzu edilməyən, istənilməyən, əlverişsiz, müsaid olmayan, yaramayan; **неблагодарный отзыв** mənfı (pis) rəy; **неблагодарные условия** əlverişsiz şərait.

НЕБЛАГОРАЗУМИЕ *ср мн. нет* ağılsızlıq, düşüncəsizlik, yüngüllük; 2. ağılsız hərəkət, düşüncəsiz hərəkət.

НЕБЛАГОРОДНЫЙ *прил.* 1. nanəcib, alçaq; **неблагодарный поступок** alçaq hərəkət; 2. xas olmayan; \diamond **неблагородные металлы** oksidləşən, paslanan metallar (mis, dəmir və s.).

НЕБЛЕСТЯЩИЙ *прил. дан.* əhəmiyyətsiz, bekara, solğun, pis, sönük.

НЕБНЫЙ **небо** *сөз. сиф;* **небная полость** *анат.* damaq boşluğu; **небные согласные** *дилç.* damaq samitləri.

НЕБО *ср (мн. небеса)* göy, səma; \diamond **до небес вознести (превознести)** tərifi ni göylərə qaldırmaq; **попасть пальцем в небо** *дан.* yersiz söz demək, mənasız danışmaq; **между небом и землёй** yerlə göy arasında; **небо коптит** *дан.* veyllənmək, avara-avara gəzmək; **под открытым небом** açıq havada; **это небо и земля** bununla onun arasında yerlə göy qədər fərq var; **на седьмом небе быть (чувствовать себя)** sevincindən nə etdiyini bilməmək; **под открытым небом** açıq havada; **небо с овчинку (в овчинку) показалось кому** dünya başına fırlanmaq.

НЕБО *ср 1. анат.* damaq; 2. tağ (*рус пещ-ләрində*).

НЕБОЛЬШОЙ *прил.* 1. kiçik, balaca; **небольшая комната** kiçik bir otaq; 2. az, cüzi; **небольшая сумма** az bir məbləğ; 3. əhəmiyyətsiz, zəif; **небольшой голос** zəif səs; 4. *тэс.* məhdud, az; **небольшой запас знаний** məhdud bilik ehtiyatı; \diamond **с небольшим** bir qədər artıq; **кило с небольшим** kilodan bir qədər artıq.

НЕБОСЬ *вв. сл. дан.* deyəsən, yaqın, bəlkə, uoxsa, olmaya; **небось, устали после дороги** yaqın, yolda sonra yorulmuşsunuz; 3. *в знач. сказ köhn. тэп.* qorxma.

НЕБРЕЖЕНИЕ *ср мн. нет köhn.* 1. laqeydlük, diqqətsizlik, etinasızlıq; 2. dağınıqlıq, pozğunluq.

НЕБРЕЖНО *нареч.* səliqəsiz, diqqətsiz, başdansovma, saymazana.

НЕБРИТЫЙ *прил.* üzü qırılmamış, saqqal basmış.

НЕБЫВАЛО *нареч.* olmazın dərəcədə, fəvqələdə, son dərəcə, qeyri-adi.

НЕБЫВАЛЬЩИНА *жс 1. köhn.* bax **небылица**; 2. *тəh.* nağıl, əfsanə, qaravəlli.

НЕБЫЛЬ *жс тəh.* bax **небывальщина** 2-ci mənədə.

НЕБЫТИЕ *ср мн. нет* yoxluq, olmama, mövcud olmama.

НЕБЫЮЩИЙСЯ *прил.* sınımayan, qırılmayan; **небыщееся стекло** sınımayan şüşə.

НЕВАЖНЫЙ *прил.* 1. əhəmiyyətsiz, bekarə, xırda; **неважный вопрос** əhəmiyyətsiz məsələ; 2. pis, o qədər də yaxşı olmayan; **у него неважное здоровье** onun səhhəti o qədər də yaxşı deyil.

НЕВДАЛІ *нареч.* yaxında.

НЕВЕГЛАС *м қəd.* anlamaz, qanacaqsız, avam, cahil.

НЕВЕДЕНИЕ *ср мн. нет* bilməmə, xəbərsizlik; **в блаженном неведении** heç bir dər, qəm bilmədən.

НЕВЕРНО 1. *нареч.* yanlış (olaraq), düzgün olmayaraq; **вы неверно читаете** siz yanlış oxuyursunuz (düz oxumursunuz); 2. *в знач. сказ.* düz deyil, doğru deyil, səhvdir, qələtdir; **это неверно** bu düz (dogru) deyil, yalandır.

НЕВЕРНЫЙ *прил.* 1. səhv, yanlış; **не-верное объяснение** yanlış izah; 2. yalan, saxta, yudurma; **неверное сообщение** yalan xəbər; 3. vəfasız, sədaqətsiz, etibarsız; 4. *köhn.* **в знач. сущ.** kafir, dinsiz, mürtəd; **Фома неверный** şəkkak.

НЕВЕРОЯТНЫЙ *прил.* 1. ağıla gəlməyən, ağıla sığmayan, olmazın, mümkün olmayan, inanılmaz; 2. son dərəcə, fəvqələdə, çox böyük.

НЕВЗНАЧАЙ *нареч. дан.* qəfildən, təsadüfən, bilmədən.

НЕВИДИМО *нареч.* görünmədən, gözə görünmədən, kimsə görünmədən, xəlvəti.

НЕВИДНЫЙ *прил.* görünməyən, nəzərə çarpmayan.

НЕВИННЫЙ *прил.* 1. günahsız, taqsırsız, qəbahətsiz; 2. sadə, sadədil; 3. zərərsiz; 4. məsum, bakir, bəkarətli, ismətli.

НЕВМЕНЯЕМЫЙ *прил.* hüq. ağıl başından çıxmış, ağıl başında olmayan, özünə hakim ola bilməyən, iradəsiz.

НЕ В МЕРУ *нареч.* həddindən artıq, ifrat dərəcədə, ölçüdən kənar.

НЕВМЕШАТЕЛЬСТВО *ср мн. нет* qarışmama (**başqa dövlətin daxili işlərinə qarışmata**).

НЕВНИМАНИЕ *ср мн. нет* 1. diqqətsizlik, huşsuzluq; 2. etinasızlıq, saymazlıq, ehtiramsızlıq, hörmətsizlik.

НЕВОЗДЕЛАННЫЙ *прил.* becərilməmiş, becərilməyən, xam.

НЕВОЗДЕРЖАНИЕ *ср мн. нет* özünü saxlamama, nəfisini saxlamama.

НЕВОЗМОЖНЫЙ *прил.* 1. mümkün olmayan, imkansız, imkan xaricində olan; 2. dözülməz; **невозможный характер** dözülməz xasiyyət; 3. son dərəcə güclü, şiddətli, bərk, dözülməz; **невозможная боль** şiddətli (dözülməz) ağrı; 4. yolverilməz, yaramaz, pis, yalan.

НЕВОЗМУТИМЫЙ *прил.* 1. sakit, soyuqcanlı, həlaşa düşməyən, özünü itirməyən, təmkinli; 2. heç bir şeylə pozulmayan, tam.

НЕВОЗНАГРАДИМЫЙ *прил.* əvəzəedilməz, düzəldilə bilməyən, heç bir şeylə əvəz oluna bilməyən.

НЕВОЛЕЙ *нареч. köhn.* könülsüz (olaraq), istəmədən, məcburiyyətə; **волей-неволей** istər-istəməz.

НЕВОЛЬНО *нареч.* 1. təsadüfi olaraq, bilmədən, istəmədən, qeyri-iradi, qeyri-ixtiyari (olaraq); 2. zərən, məcburi olaraq.

НЕВОСПИТАННОСТЬ *жс мн. нет* tərbiyəsizlik, ədəbsizlik.

НЕ В ПРИМЕР *нареч. дан.* 1. başqalarından fərqli olaraq; **не в пример другим он много читает** başqalarından fərqli olaraq o çox oxuyur; 2. daha artıq, müqayisə edilməz dərəcədə; **не в пример лучше** müqayisə edilməz dərəcədə yaxşıdır.

НЕВРАЗУМИТЕЛЬНЫЙ *прил.* anlaşılmaz, anlaşılmayan, aydın olmayan.

НЕВРАЛГИЧЕСКИЙ *прил. tib.* əsəbi; nevrəlgiyadan törəyən.

НЕВРАЛГИЯ *жс tib.* nevrəlgiya (*sinir keçədiyi yerdə törəyən ağrı*).

НЕВРАСТЕНИК *м tib.* nevrastenik (*nevrasteniyə xəstəliyi olan adam*).

НЕВРАСТЕНИЧЕСКИЙ *tib.* bax **неврастеничный**

НЕВРАСТЕНИЧКА *жс* nevrastenik qadın (qız).

НЕВРАСТЕНИЧНОСТЬ *жс мн. нет tib.* nevrasteniklik, əsəbilik.

НЕВРАСТЕНИЧНЫЙ *прил. tib.* nevrastenik, əsəbi.

НЕВРАСТЕНИЯ *жс tib.* nevrasteniyə (*sinir sisteminin zəifləməsi nəticəsində əmələ gəlib, tez yorulma, əsəbilik, baş ağrısı və s. şəkildə təzahür edən əsəb xəstəliyi*).

НЕВРЕДИМЫЙ *прил.* sağ-salamat, zərər dəyməmiş, salamat qalmış, toxunulmamış; **целый и невредимый (цел и невредим)** sağ-salamat.

[**НЕВРО...**] *невро ... (mürəkkəb sözlərin, "əsəb", "sinir" mənasında olan birinci tərkib hissəsi; məs: невропатология, невротик).*

НЕВРОЗ *м tib.* nevroz (*sinir sistemi xəstəliyi*); **невроз сердца** ürək nevrozu.

НЕВРО́ЛОГ *м* *tib.* nevroloq (*sinir xəstəlikləri mütəxəssisi*).

НЕВРОЛОГИ́ЧЕСКИЙ *прил. tib.* nevroloji.

НЕВРОЛО́ГИЯ *ж* *tib.* nevrologiya (*sinir sistemi və onun xəstəliklərindən bəhs edən elm*).

НЕВРО́МА *ж* *anat.* nevroma (*əsəb toxumalarından ibarət şiş, törəmə*).

НЕВРОПА́Т *ж* *tib.* nevropat (*nevropatiya xəstəliyinə tutulmuş adam*).

НЕВРОПАТИ́ЧЕСКИЙ *прил. tib.* nevropatik.

НЕВРОПА́ТИЯ *ж* *tib.* nevropatiya (*müxtəlif sinir sistemi xəstəliklərinin ümumi adı*).

НЕВРОПАТО́ЛОГ *м* *tib.* nevropatoloq (*nevropatologiya mütəxəssisi olan həkim*).

НЕВРОПАТОЛОГИ́ЧЕСКИЙ *прил. tib.* nevropatoloji.

НЕВРОПАТОЛО́ГИЯ *ж* *tib.* nevropatologiya (*əsəb sistemi xəstəliklərindən bəhs edən elm*).

НЕВРОТИ́ЧЕСКИЙ невроз *сөз. сиф.; невро- тические симптомы* *nevroz əlamət-ləri*.

НЕВЫ́ГОДНЫЙ *прил.* 1. xeyirsiz, faydasız, əlverişsiz, sərfəsiz, zərərli, əlverişli olmayan; 2. *pis*; *◇ невыгодном свете (освещении)* əlverişli olmayan cəhətdən, *pis*; *осветить дело в невыгодном свете* məsələni qəsdən *pis* cəhətdən göstərmək.

НЕВЫДЕРЖАННЫЙ *прил.* 1. yetişməmiş, gəlməmiş; *невыдержанное вино* gəl-məmiş çaxır; *невыдержанный сыр* yetiş-məmiş **pendir**; 2. səbrsiz, hövsələsiz, özünü saxlaya bilməyən, təmkinsiz; 3. prinsipsiz, ardıcıl olmayan, səbatsız, qərarsız, müterəddid.

НЕВЫНОСИ́МО *нареч.* dözülməz dərəcədə, qatlaşılmaz dərəcədə, son dərəcə bərk, şiddətli bir surətdə.

НЕВЫПОЛНИ́МЫЙ *прил.* icrası mümkündür olmayan; yerinə yetirilə bilməyən, həyata-keçirilməz.

НЕВЫСО́КИЙ *прил.* 1. alçaq, qısa; 2. keyfiyyətsiz, ikinci dərəcəli; **товар невысокого качества** keyfiyyətsiz mal; 3. mənfı, *pis*; **быть невысокого мнения (о ком-нибудь)** birisinin haqqında yaxşı fikirdə olmamaq.

НЕВЫЯСНЕННЫЙ *прил.* aydınlaşdırılmamış, qaralıqda qalmış (*məsələ və s.*).

НЕГАТИ́В *м* *фот.* neqativ.

НЕГАТИ́ВНЫЙ *прил. фот.* neqativ; **негативное стекло** neqativ şüşə.

НЕГИГИЕНИ́ЧНОСТЬ *ж* *мн. нет* səhiyyə tələblərinə uyğun olmama, natəmizlik.

НЕГЛА́ДКИЙ *прил.* kələ-kötür, nahamar.

НЕГЛА́СНЫЙ *прил.* gizli, xəlvət, məxfi.

НЕГЛУБО́КИЙ *прил.* 1. dayaz; **неглубокий ров** dayaz xəndək; 2. *тас. дан.* səthi, üzdən; **неглубокое знание** səthi bilik.

НЕГРАМО́ТНЫЙ *прил.* 1. savadsız; 2. əzsavadlı, kəmsavad; 3. məlumatsız, biliksiz, təc-rübəsiz; 4. bacarıqsız qayrılmış, kustarcasına hazırlanmış.

НЕДА́ВНЫЙ *прил.* yaxın keçmişdəki, bu günlərdəki, bu yaxınlardakı; **недавний случай** bu yaxınlarda (bu günlərdə) olmuş hadisə.

НЕДАЛЕ́КИЙ *прил.* 1. yaxın, yaxında olan; **в недалёком прошлом** yaxın keçmişdə; **в недалёком будущем** yaxın gələcəkdə; 2. *тас.* məhdud, dar düşüncəli, dayaz, uzadı görməyən; **недалёкий человек** məhdud adam, uzağı görməyən adam; **недалёкого ума** ağılca məhdud, çox da ağıllı olmayan.

НЕДВИ́ЖИМО *нареч.* hərəkətsiz.

НЕДЕЛИКА́ТНЫЙ *прил.* 1. kobud, nəzakətsiz, ədəbsiz; 2. hörmət gözləməyən, təklifsiz.

НЕДЕРЖА́НИЕ *ср* saxlaya bilməmə; **недержание мочи** *tib.* sidik saxlaya bilməmə.

НЕДИСЦИ́ПЛИНИРОВАННЫЙ *прил.* intizamsız.

НЕДИФФЕРЕНЦІ́РОВАННЫЙ *прич.* ayrılmamış, fərqləndirilməmiş.

НЕДО́БРАННЫЙ *прич.* az toplanmış; müəyyən edilmiş miqdardan əskik yığılmış.

НЕДОБРОЖЕЛА́ТЕЛЬНЫЙ *прил.* bədxah, qərəzkar.

НЕДОБРОКА́ЧЕСТВЕННЫЙ *ж* *мн. нет* keyfiyyətsizlik, pislik, yaramazlıq.

НЕДОБРОКА́ЧЕСТВЕННЫЙ *прил.* *бədхассəли* *pis*, keyfiyyətsiz, *pis* keyfiyyətli, yaramaz.

НЕДО́БРЫЙ *прил.* 1. bədxah, düşmən, acıqlı, sərt, qeyri-səmimi; **недобрый взгляд** sərt baxış; 2. *pis*; **недобрая весть** *pis xəbər*.

НЕДОВЕ́РИЕ *ср* *мн. нет* inamsızlıq, etibarsızlıq, etimadsızlıq; **отнестись с недоверием** inanmamaq (şübhə ilə baxmaq); **питать недоверие** etibar etməmək (şübhələnmək).

НЕДОВЕ́РЧИВЫЙ *прил.* heç kəsə inanmayan, etibar etməyən, qızmayan; hər şeydən şübhələnən.

НЕДОВОШЕ́ННЫЙ *прич.* tamam qurtarmamış, başa çatdırılmamış, axıra çatdırılmamış, yarımçıq, naqış.

НЕДОВО́ЛЬНЫЙ *прил.* narazı.

НЕДОВЫ́ПОЛНЕННЫЙ *прич.* kəsirli; natamam yerinə yetirilmiş, tam doldurulmamış (*plan*).

НЕДОВЫ́РАБОТАННЫЙ *прич.* az hasil edilmiş, lazım olandan (nəzərdə tutulandan) az hasil edilmiş.

НЕДОЗВО́ЛЕННЫЙ *прич.* 1. qadağan edilmiş, yol verilməyən; 2. (*dini*) haram.

НЕДОЗРЕ́ЛЫЙ *прил.* kal, dəyməmiş, yetişməmiş.

НЕДО́ЛГИЙ *прил.* az, qısa, uzun çək-məyən, sürəksiz, az sürən, qısamüddətli; **после недолго размышления** az fikirləşəndən sonra; **недолгие сборы** qısamüddətli toplanış.

НЕДОМОГА́НИЕ *ср* kefsizlik, naxoşluq, süstlük, əzginlik, nasazlıq.

НЕДОПИСАТЬ *сов.* yazıb qurtarmamaq, axırını yazmamaq, yazıb tamamlamamaq; yarımçıq qoymaq (*yazını*).

НЕДОПОЛУЧЕННЫЙ *прич.* tamam alınmayı, bütöv alınmamış, əskik alınmış.

НЕДОПУЩЕНИЕ *ср мн. нет* buraxmama, yol verməmə, icazə verməmə; buraxılmama, yol verilməmə, icazə verilməmə.

НЕДОРАЗВИТИЕ *ср* inkişafdən qalma, az inkişaf etmə; inkişafsızlıq.

НЕДОРАЗВИТОСТЬ *ж мн. нет* lazımcına inkişaf etməmə, inkişafdən qalma.

НЕДОРАЗВИТЫЙ *прил.* lazımcına inkişaf etməmiş, inkişafdən qalmış.

НЕДОРАЗУМЕНИЕ *ср* 1. anlaşılmazlıq, səhv; *по недоразумению* səhvən, səhv olaraq, anlaşılmazlıq üzündən; 2. mübahisə, deyişmə, sözləşmə, çəkişmə.

НЕДОРОСЛЬ *м* 1. *тар.* yaşa dolmamış və hələ dövlət qulluğuna girməmiş gənc zadəgan (*XVIII əsrdə Rusiyada*); 2. *тас. дан. истех.* nadan, yelbeyin gənc.

НЕДОРОСТОК *м дан.* 1. həddi-buluğa çatmamış adam; 2. kiçik boylu, boyu çıxmayan, artmayan.

НЕДОСМОТР *м мн. нет* diqqətsizlik, gözdən qaçırma.

НЕДОСТАВАТЬ *несов.* əskik olmaq, çatmamaq, yetişməmək; *ему недостаёт опыта* onun təcrübəsi çatmır; *◇ этого (еще, только недоставало (недостаёт) дан.* bircə bu əskik idi, elə bu qalmışdı.

НЕДОСТАТОК *м* 1. nöqsan, qüsur; əskik, eyib; *изжить недостатки в работе* işdə olan nöqsanları aradan qaldırmaq; 2. azlıq, çatmama, yetişməmə, kifayətsizlik, kəsir; **недостаток в специалистах** mütəxəssislərin azlığı; 3. *чаще мн. не недостатки дан.* kasıb-lıq, ehtiyac; **нет недостатка в ком-чем** çoxdur, boldur, firavanlıqdır.

НЕДОСТАТОЧНО *нареч.* 1. az, qeyri-kafi, yetişməyəcək qədər, kifayət etməyəcək dərəcədə; 2. *в знач. сказ.* azdır, kifayət deyil, kafi deyil.

НЕДОСТАТОЧНОСТЬ *ж мн. нет* azlıq, çatmazlıq, kifayətsizlik, kifayət etməmə.

НЕДОСТАТОЧНЫЙ *прил.* 1. az, kifayətsiz, çatmayan, kifayət etməyən, kafi olmayan; 2. qeyri-qənaətbəxş, qeyri-kafi; *ответ был недостаточный* cavab qeyri-qənaətbəxş idi; *◇ недостаточный глагол грам.* yarımçıq fel, naqis fel.

НЕДОСТАТЬ *сов.* bax **недоставать**.

НЕДОСТОЙНЫЙ *прил.* 1. dəyərsiz, ləyaqətsiz, layiq olmayan; **недостойный внимания факт** diqqətləyiq olmayan fakt; 2. ləyaqətsiz, şəərəfsiz, nalayiq; **недостойный поступок** nalayiq hərəkət.

НЕДОСТУПНЫЙ *прил.* 1. imkansız, alınmaz, yanaşılmaz, əlçatmaz, əldə edilməz,

yanına getmək mümkün olmayan; 2. *тас.* çox ciddi; 3. çətin, anlaşılmaz; 4. *дан.* çox baha.

НЕДОСЫПАНИЕ *ср мн. нет* doyunca yatmama, yarımçıq yatma, az yatma.

НЕДОТРОГА *м и ж дан.* 1. dəymədişər; 2. *bot.* xınağülü (balzamin).

НЕДРЕМАННЫЙ *прил. köhn.* ayıq, sa-uyq, gözüti, diqqətli; *◇ недреманное око тас. истех.* sayıq gözətçi.

НЕДУГ *м* azar, naxoşluq, xəstəlik, nasazlıq.

НЕДУРНО *нареч. в знач. сказ.* 1. pis deyil, bəd deyil, yaxşıdır; 2. pis olmazdı, bəd olmazdı.

НЕЕСТЕСТВЕННЫЙ *прил.* 1. qeyri-təbii, süni, saxta; **неестественная улыбка** süni təbəssüm; 2. *дан.* qeyri-adi; mütəəna, görünməmiş, inanılmaz.

НЕЖЕЛАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. istənilməyən, istənilməz, arzu edilməyən, arzu edilməz; 2. pis, xoşagəlməyən, yolverilməz.

НЕЖЕНАТЫЙ *прил.* subay, evlənməmiş.

НЕЖИВОЙ *прил.* 1. ölü; 2. cansız; **не-живая природа** cansız təbiət; 3. sust, key, ölüvay, ruhsuz.

НЕЖИЗНЕННЫЙ *прил.* 1. qeyri-həyati, yaşaya bilməyən, yaşamaq qabiliyyəti olmayan, ölgün; 2. həyati olmayan, aktual olmayan, tətəbiq edilə bilməyən.

НЕЖИЛОЙ *прил.* 1. kimsə yaşamayan, adam yaşamayan, boş; 2. yaşayış üçün olmayan, yaşayış üçün yaramayan.

НЕЖИРНЫЙ *прил.* yağsız, piysiz, yavan; **нежирное мясо** yavanət.

НЕЖНО *нареч.* sevgilə, şəfqətlə, rıqqətlə, navazişlə, incəliklə, sev-seva.

НЕЖНОСТЬ *ж* 1. zəriflik, incəlik; 2. mehribanlıq, rıqqət, şəfqət; 3. *чаще мн. нежности* naz; *◇ телячьи нежности* bax **телячий**.

НЕЖНЫЙ *прил.* 1. mehriban, rıqqətli, şəfqətli, ürəyinazik, incəqəlblı, oxşayıcı; **нежная мать** şəfqətli ana; **нежный взгляд** oxşayıcı baxış; 2. zərif, incə, sevimli, məlahətli, yumşaq, lətif; **нежная кожа** zərif dəri; **нежный голос** məlahətli səs; 3. zəif, nərmənazik; **нежный возраст** uşaqlıq dövrü, uşaq yaşları; **нежный пол** bax **пол**.

НЕЗАВЕРШЕННЫЙ *прил.* natamam, yarımçıq, tamamlanmamış.

НЕЗАВИСИМЫЙ *прил.* 1. asılı olmayan, tabe olmayan; 2. müstəqil; sərbəst; **независимые страны** müstəqil ölkələr.

НЕЗАИНТЕРЕСОВАННЫЙ *прил.* əlaqədar olmayan, marağı olmayan, mənfəəti olmayan; laqeyd.

НЕЗАМЕНИМЫЙ *прил.* əvəzsiz, əvəz olunmaz, əvəzedilməz, son dərəcə lazımlı.

НЕЗАМЕТНЫЙ *прил.* 1. görünməyən, seçilməyən, hiss edilməyən; 2. *тас.* görkəmsiz, əhəmiyyətsiz, nəzərə çarpmayan, ən adi.

НЕЗАНИМАТЕЛЬНЫЙ *прил.* maraqlı olmayan, maraqsız; diqqəti cəlb etməyən, maraqlı doğurmayan.

НЕЗАНЯТЫЙ *прил.* tutulmamış, boş.

НЕЗАПАМЯТНЫЙ *прил.* 1. qədim, çox qədim, çox uzaq; **с незапамятных времён** çox qədim zamanlardan; 2. unudulmaz.

НЕЗАРАЗНЫЙ *прил.* yolxucu olmayan, keçməyən, sirayət etməyən (*xəstəlik*).

НЕЗАРЯЖЕННЫЙ, НЕЗАРЯЖЕННЫЙ *прил.* doldurulmamış, dolu olmayan, gülləsiz.

НЕЗАСЛУЖЕННЫЙ *прил.* layiq olmayan, haqsız.

НЕЗВÁНЫЙ *прил.* çağırılmamış, dəvət edil-məmiş.

НЕЗДОРОВИТЬСЯ *несов. безл.* naxoş olmaq, xəstə olmaq, özünü pis hiss etmək, kefi olmamaq; **ему с утра нездоровится** səhərdən onun kefi yoxdur (səhərdən o özünü pis hiss edir).

НЕЗДОРОВО *нареч.* 1. naxoş, kefsiz; 2. **в знач. сказ.** cana zərərdir, bədənə zərərdir; 3. **в знач. сказ.** yaxşı deyil, pisdır.

НЕЗДОРОВЫЙ *прил.* 1. naxoş, kefsiz, xəstə; **быть нездоровым** kefsiz olmaq; 2. sağlam olmayan, səhhət üçün yaramayan; 2. *тэс.* zərərlı, yaramaz, pis, yanlış; **нездоровое отношение к критике** tənqiddə pis münasibət.

НЕЗДОРОВЬЕ *ср мн. нет* naxoşluq, kefsizlik.

НЕЗЕМНО́Й *прил. köhn.* 1. real olmayan, gerçək olmayan, xəyalı; 2. *тэс.* fövqəladə, xariqəüladə, müstəsna, valehedici.

НЕЗЛОБИВОСТЬ *ж мн. нет* mülayimlik, yumşaqlıq, sadəqəlblik, kinsizlik.

НЕЗНАЧАЩИЙ *прил.* mənasız, boş, məzmun-suz, əhəmiyyətsiz; **незначущий разговор** mənasız söhbət.

НЕЗНАЧИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. kiçik, balaca, cüzi; **незначительная сумма** kiçik (cüzi) bir məbləğ; 2. əhəmiyyətsiz, xırda; **незначительный вопрос** əhəmiyyətsiz məsələ; 3. nüfuzsuz, nüfuzu olmayan.

НЕЗРЕЛОСТЬ *ж мн. нет* yetişməmə; dəyməmə, kallıq.

НЕЗРЕЛЫЙ *прил.* 1. kal, yetişməmiş, dəy-məmiş (*meyvə*); 2. *тэс.* inkişaf etməmiş, kamala çatmamış.

НЕИЗБЕЖНЫЙ *прил.* labüd, qaçılmaz, zəruri.

НЕИЗВЕСТНЫЙ *прил.* 1. naməlum, bilinməyən, məlum olmayan, tanınmayan, məşhur olmayan; 2. **в знач. суц.** naməlum şəxs; 3. **в знач. суц.** **неизвестное** *ср гйаз.* məchul kəmiyyət.

НЕИЗМÉННЫЙ *прил.* 1. dəyişməyən, dəyişməz, daimi, həmişəki, adi; 2. sədəqətli, vəfali; **неизменный друг** vəfali dost.

НЕИЗУЧЕННЫЙ *прил.* tədqiq olunmamış, öyrənilməmiş.

НЕИЗЪЯСНИМЫЙ *прил.* anlaşılmaz, izah-edicilməz, izah oluna bilməyən, ağılçatmaz.

НЕИМÉНИЕ *ср мн. нет* olmama, yoqluq; **за неимением средств** vəsait olmadığına görə.

НЕИНТЕРЕСНЫЙ *прил.* 1. maraqsız, maraqlı oyandırmayan; 2. kifir, görkəmsiz, görünüşsüz.

НЕЙСКУСНЫЙ *прил.* məharətsiz, bacarıqsız, qabiliyyətsiz.

НЕИСПРАВИМЫЙ *прил.* düzəldilməz, islaholunmaz, düzəldilə bilməyən, düzəldilməsi mümkün olmayan.

НЕКОМПЕТЕНТНЫЙ *прил.* səlahiyyətsiz, səriştəsiz, məlumatsız, xəbərsiz, təcrübəsiz.

НЕКОТОРЫЙ *мест.* 1. bir (qədər); **с некоторых пор** bir müddətdən bəri; **некоторое время** bir müddət; **некоторое оживление** bir qədər canlanma; 2. **только мн.** bəziləri; **некоторые боятся молнии** bəziləri ildırımdan qorxurlar; 3. bəzi, bir para; **в некоторых районах** bəzi rayonlarda; **в некотором роде** bir qədər, bir dərəcəyə qədər; **некоторым образом** qismən, bir qədər, bir dərəcədə.

НЕКРАСИВЫЙ *прил.* 1. çirkin, kifir, bi-çimsiz; 2. pis, yaraşqsız; **некрасивый поступок** mirkin hərəkət.

НЕКРА́ШЕННЫЙ *прил.* boyanmamış.

НЕКРЕПКИЙ *прил.* 1. zəif, qüvvətsiz; boş; 2. açıq; **некрепкий чай** açıq çay.

НЕКРИТИЧНЫЙ *прил.* qeyri-tənqidi.

НЕКТÁР *м мн. нет* 1. *миф.* ab-həyat (*yunan mifologiyasında; allahlara əbədi ömür verən içki*); 2. *бот.* nektar (*bal şirəsi, bitkilərdən sızan şirin şirə*).

НЕ́КТО *мест.* birisi, kimsə, biri, naməlum bir şəxs, bir adam; **подошёл (к нам) некто** **в кепке** kəpkalı bir adam (biza) yanaşdı.

НЕ́КУДА *нареч.* yer yoxdur, yer tapılmır; **некуда поставить ящик** yeşiyi qoymağa yer yoxdur.

НЕКУРА́ЩИЙ *прил.* papiros çəkməyən, tütən çəkməyən.

НЕЛА́ДНЫЙ *прил. дан.* 1. pis, xoşagetməz, əngəlli, uğursuz; 2. yöndəmsiz, bi-çimsiz, nöqsanlı; **будь он (она, оно) неладен** (*неладна, неладно*) zəhrimara qalsın.

НЕЛА́СКОВЫЙ *прил.* soyuq, sərt; **неласковый человек** soyuq adam.

НЕЛЕГÁЛЬНЫЙ *прил.* qeyri-leqal, qanunla yol verilməyən, qanuni olmayan; gizli; **нелегальная литература** qeyri-leqal (gizli) ədəbiyyat.

НЕЛÉГКИЙ *прил.* ağır, çətin.

НЕЛÉПЫЙ *прил.* 1. mənasız, cəfəng, boş; **нелепое слово** mənasız söz, cəfəng söz, boş söz; 2. biçimsiz, yöndəmsiz, qəribə.

НЕЛÍШНИЙ *прил.* lazımlı, faydalı.

НЕЛУЖÉНЫЙ *прил.* qalaylanmış.

НЕЛЮБÉЗНЫЙ *прил.* nəzakətsiz, kobud, qaba, sərt, soyuq.

НЕЛЮБИМЫЙ *прич.* sevilməyən, sevilməz.

НЕЛЮДÍМЫЙ *прил.* 1. adamsevmez, adamdanqaçan, təkliksevən; 2. *köhn.* boş, adamsız.

НЕМАЛЕНЬКИЙ *прил.* olduqca böyük, yekə, iri, çox(lu).

НЕМАЛО *нареч.* çox, bir çox, xeyli, kifayət qədər.

НЕМАЛОВАЖНЫЙ *прил.* əhəmiyyətli, mühüm, əhəmiyyəti az olmayan.

НЕМАЛЫЙ *прил.* böyük, xeyirli.

НЕМАТЕРИАЛЬНЫЙ *прил.* qeyri-maddi, maddi olmayan.

НЕМЕДЛЕННЫЙ *прил.* cəld, təcili, təxirsiz.

НЕМЕРКНУЩИЙ *прил.* tənt. sönməz, sönməyən; **немеркнувшие идеи ленинизма** leninizmin sönməz ideyaları.

НЕМИЛОСТИВИЙ *прил.* *köhn.* mərhəmətsiz, insafsız, rəhmsiz, şəfqətsiz; qəddar.

НЕМНОГО *нареч.* 1. bir az, bir qədər, bir balaca; **немного устать** bir az yorulmaq; 2. az, azacıq; **времени осталось немного** vaxt az qalmışdır; 3. *в знач. сказ.* azdır, çox deyildir; **это совсем немного** bu heç çox deyildir.

НЕМОЛОДОЙ *прил.* orta yaşlı, cavan olmayan; **в молодых годах** orta yaşlarında.

НЕМОЛЧНЫЙ *прил.* *köhn.* *şair.* səsinə kəsməyən, susmayan, bir an kəsilməyən, aramsız.

НЕМОЧЬ *жe dan.* azar, xəstəlik, naxoşluq, kefsizlik, tabsızlıq, taqətsizlik, zəiflik; **о бледная** **немошь** qansızlıq (*qadınlarda qanaxlıqı xəstəliyi*); **черная немощь** *dan., köhn.* bax **пилепсия**.

НЕМОЩНОСТЬ *жe мн. нет* zəiflik, düşkünlük, üzgünlük.

НЕМОЩНЫЙ *прил.* zəif, naxoş, xəstə, gücdən düşmüş, əldən düşmüş, halsız, taqətsiz.

НЕМОЩЬ *жe* 1. son dərəcə zəiflik, qüvətsizlik; 2. naxoşluq, xəstəlik.

НЕМУДРЕНО *нареч. в знач. сказ.* 1. təəccüblü deyil, adi şeydir, tamamilə təbiidir; **немудрено, что дело так кончилось** təəccüblü deyil ki, iş bu cür qurtardı; 2. asandır, çətin bir şey deyil, adi şeydir; təbii şeydir; **его немудрено увидеть** onu görmək çətin bir şey deyil (adi şeydir).

НЕМЫСЛИМЫЙ *прил.* ağlaşıqmaz, mümkün olmayan; təsəvvüredilməz, imkansız.

НЕНАБЛЮДАТЕЛЬНЫЙ *прил.* diqqətsiz.

НЕНАВИСТНЫЙ *прил.* mənfur, nifrət oyandıran, kin oyandıran, adavət oyandıran.

НЕНАДЕЖНЫЙ *прил.* 1. etibarsız; 2. şübhəli.

НЕНАРУШИМЫЙ *прил.* pozulmaz, sarsılmaz, möhkəm.

НЕНАСТНЫЙ *прил.* pis, yağışlı, tutqun, buludlu (*hava*).

НЕНАСТОЯЩИЙ *прил. dan.* 1. qəlp, saxta, süni; **ненастоящее золото** qəlp qızıl; 2. oyuncaq; **yalancы; ненастоящая лошадь** oyuncaq at.

НЕНАСЫЩЕННЫЙ *прил. kim.* doymamış.

НЕНАТУРАЛЬНЫЙ *прил.* süni, qeyri-təbii; **ненатуральный шелк** süni ipək.

НЕНОРМАЛЬНО *нареч.* qeyri-normal (bir surətdə).

НЕНОРМАЛЬНОСТЬ *жe* 1. normal olmama, qeyri-normallıq, anormallıq; 2. nöqsan, uyğunsuzluq; **искоренить ненормальности** nöqsanları (uyğunsuzluqları) aradan qaldırmaq.

НЕНОРМАЛЬНЫЙ *прил.* 1. normal olmayan, qeyri-normal; 2. dəli, ruhi xəstə; 3. *dan.* gic, dəli (*söyüş*).

НЕНОРМИРОВАННЫЙ *прил.* normalaşdırılmamış, normaya salınmamış.

[НЕО...] *bir sıra müəkkəb sözlərin əvvəlində* "yeni" mənasını verən hissəcik, məs.: **неоклассицизм** yeni klassisizm.

НЕОБЕСПЕЧЕННЫЙ *прил.* təmin edilməmiş, təmin olunmamış, təminatsız.

НЕОБОЗНАЧЕННЫЙ *прил.* göstərilməmiş, nişanlanmamış, qeyd olunmamış, işarə olunmamış.

НЕОБОСНОВАННЫЙ *прил.* əsassız, dəlilsiz, sübutsuz, əsolsiz.

НЕОБРАТИМЫЙ *прил.* 1. qayıtmaz, dönməz, bərpə olunmaz, geri qaytarılmaz; 2. yerini dəyişdirdikdə öz mənasını itirən; 3. *iqt.* başqa ölkələrin valyutasına dəyişdirilə bilməyən.

НЕОБХОДИМО *безл. в знач. сказ* lazımdır; **необходимо принять меры** tədbir görmək lazımdır.

НЕОБХОДИМЫЙ *прил.* 1. gərəkli, lazım, lazımı; 2. ləbüd, zəruri, vacib.

НЕОБЩИТЕЛЬНЫЙ *прил.* adamayo-vuşmaz, adamdanqaçan, ünsiyyətsiz, qaraqabaq.

НЕОБЪЕКТИВНОСТЬ *жe* qeyri-obyektivlik, obyektiv olmama; qarazsızlıq, qərəzkarlıq.

НЕОБЪЕКТИВНЫЙ *прил.* qeyri-obyektiv, obyektiv olmayan.

НЕОБЪЯСНИМЫЙ *прил.* izahedilməz, izah edilə bilməyən, anlaşılmayan, anlaşılmaz, müəmmal, qəribə.

НЕОБЫКНОВЕННЫЙ *прил.* fəvqəladə, qeyri-adi, görünməmiş, qəribə, olmazın.

НЕОБЯЗАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. məcburi olmayan, vacib olmayan; 2. könüllü; 3. iltifatsız, soyuq; diqqətsiz.

НЕОГРАНИЧЕННЫЙ *прил.* qeyri-məhdud, hədsiz, hüdudsuz, məhdud olmayan; **неограниченные полномочия** qeyri-məhdud səlahiyyət.

НЕОДНОКРАТНЫЙ *прил.* dəfələrlə təkrar olan (edilən), döna-döna təkrar olan (edilən); **неоднократные напоминания** dəfələrlə xətrilatma.

НЕОДНОРОДНЫЙ *прил.* müxtəlif cinsli, müxtəlif tərkibli yekcins olmayan; **неоднородная масса** müxtəlif tərkibli kütlə.

НЕОЖИДАННЫЙ *прил.* gözlənilməyən, gözlənilməz, birdən.

НЕОКОНЧАТЕЛЬНЫЙ *прил.* qəti olmayan.

НЕОКОНЧЕННЫЙ *прил.* qurtarmamış, bitməmiş; yarımçıq, axıra çatdırılmamış, başa vurulmamış.

НЕОЛИТ *м мн. нет* *arxeol.* neolit (*daş dövrünün axırıncı epoxası*).

НЕОРГАНИЗОВАННЫЙ *прил.* 1. qeyri-mütəşəkkil, mütəşəkkil olmayan; 2. təşkil edilməmiş, təşkilat xaricində olan.

НЕОСЛАБНЫЙ *прил.* zəifləməyən, azalmayan, əksilməyən; daimi; **неослабный контроль** daimi nəzarət.

НЕОСОЗНАННЫЙ *прил.* dərk edilməmiş, düşünülməmiş, başa düşülməmiş.

НЕОСТОРОЖНЫЙ *прил.* ehtiyatsız.

НЕОСУЩЕСТВИМЫЙ *прил.* həyata keçirilməz, həyata keçirilməsi mümkündür olmayan, həyata keçirilə bilməyən, icrası mümkün olmayan, yerinə yetirilə bilməyən.

НЕОТВЕТСТВЕННЫЙ *прил.* cavabdeh olmayan, məsul olmayan, məsuliyyət daşımayan.

НЕОТВРАТИМЫЙ *прил.* qabağalınmaz, qaçılmaz, labüd.

НЕОТКУДА *нареч.* 1. heç haradan, heç bir yerdən; ... yer yoxdur; **неоткуда взять средств** vəsait alınacaq yer yoxdur; 2. haradan, əsas yoxdur; **неоткуда ему быть опытным** o haradan təcrübəli ola bilər.

НЕОТЛОЖНЫЙ *прил.* tələsik, təcili, təxirəsalınmaz, yubadılmaz; **неотложный вопрос** təxirəsalınmaz məsələ; **неотложная помощь** təcili yardım.

НЕПАРНЫЙ *прил.* çüt olmayan, tək.

НЕПЕРЕНОСИМЫЙ *прил.* dözülməz, davam gətirmək mümkün olmayan.

НЕПИТАТЕЛЬНость *ж мн. нет* qi-dəsizlik, qidalı olmama, bəsləyici olmama.

НЕПИТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* qidasız, qidalı olmayan, bəsləyici olmayan.

НЕПЛОДОТВОРНЫЙ *прил.* səmərəsiz, məhsuldar olmayan, məhsul verməyən.

НЕПЛОХОЙ *прил.* yaxşı, qənaətbəxş.

НЕПОДВИЖНЫЙ *прил.* 1. hərəkətsiz, tərpənməyən, qımıldanmayan, durgun; 2. *тас.* ləng, ağır, tənbel, ağır-tərpənən; 3. *тас.* sabit.

НЕПОДГОТОВЛЕННЫЙ *прил.* 1. hazırlığı olmayan, hazırlıq keçməmiş; 2. hazır olmayan, yararsız.

НЕПОДХОДЯЩИЙ *прил.* yaramayan, əlverməyən, əlverişli olmayan, münasib olmayan, yaraşmayan.

НЕПОЛНОЦЕННЫЙ *прил.* keyfiyyətsiz; **неполноценный товар** keyfiyyətsiz mal.

НЕПОЛНЫЙ *прил.* 1. natamam, yarımcıq; 2. arıq.

НЕПОЛОВОЗРÉЛЬЫЙ *прил. biol.* cinsiyətə yetişməmiş (*heyvan, bitki*).

НЕПОЛÓЖЕННЫЙ *прил.* təyin olunmamış; münasib olmayan.

НЕПОМÉРНЫЙ *прил.* hədsiz, fəvqəladə; həddən artıq, ifrat; **непомерная толщина** həddən artıq qalınlıq.

НЕПОНЯТНЫЙ *прил.* 1. anlaşılmayan, başa düşülməyən; **непонятное слово** başa düşülməyən söz; 2. anlaşılmaz, müəmmal, qəribə;

непонятная история anlaşılmaz (qəribə) əhvalat; 3. *дан.* bax **непонятливый**.

НЕПОСЛУШНЫЙ *прил.* 1. sözə baxmayan, sözə qulaq asmayan, itaət etməyən, itaətsiz; 2. *тас.* tərs, ipə yatmayan.

НЕПОСРЕДСТВЕННЫЙ *прил.* 1. bilavasitə; **непосредственный виновник** bilavasitə müqəssir; 2. *тас.* səmimi; **непосредственное чувство** səmimi duyğu.

НЕПРАВДА *ж* yalan; \diamond (всеми) правдами и неправдами bax правда.

НЕПРАВЛЬНО *нареч.* yanlış olaraq, düzgün olmayaraq; **нарушить неправильно** düzgün hərəkət etməmək.

НЕПРАВЛЬНОСТЬ *ж* 1. yanlışlıq, düzgün olmama, doğru olmama; **неправильность выражения** ifadənin düzgün olmaması (yanlışlığı); 2. yanlış(lıq), səhv, xata, qələt; **в изложении много неправильностей** ifadədə səhv (yanlışlıq) çoxdur.

НЕПРАВЛЬНЫЙ *прил.* yanlış, düzgün olmayan, doğru olmayan.

НЕПРАВЫЙ *прил.* haqsız.

НЕПРАКТИЧЕСКИЙ *көһн.* bax **непрактичный**.

НЕПРАКТИЧНОСТЬ *ж мн. нет* 1. iş bacarmama, bacarıqsızlıq, əlsiz-ayaqsızlıq, təcrübəsizlik; 2. münasib olmama, işə yaramama, sərfəli olmama, əlverişsizlik.

НЕПРАКТИЧНЫЙ *прил.* 1. bacarıqsız, təcrübəsiz, iş bacarmayan, əlsiz-ayaqsız; 2. münasib olmayan, əlverişli olmayan, işə yaramayan, sərfəsiz.

НЕПРЕЛÓЖНЫЙ *прил.* 1. sarsılmaz, dəyisdirilməz, dəyisdirilə bilməz, pozulmaz, pozula bilməz; **непременный закон** sarsılmaz qanun; 2. şübhəsiz, şəksiz, danılmaz, mütləq, aydın, qəti; **непременная истина** danılmaz həqiqət.

НЕПРЕМÉННЫЙ *прил.* 1. vacib, zəruri, qəti, labüd; **непременное условие** vacib şərt; **непременное следствие** labüd nəticə; 2. *көһн.* daimi.

НЕПРЕРÉВНО *нареч.* arası kəsilmədən, fasiləsiz (olaraq), durmadan, aramsız, daim, dalbadal.

НЕПРЕРÉВНОСТЬ *ж мн. нет* arasıkəsilməzlik, fasiləsizlik, aramsızlıq.

НЕПРЕРÉВНЫЙ *прил.* arasıkəsilməyən, arasıkəsilməz, fasiləsiz, aramsız, dalbadal.

НЕПРЕСТÁННЫЙ *прил.* dayanmayan, ara verməyən, arasıkəsilməyən, fasiləsiz.

НЕПРИБÉТЛИВЫЙ *прил.* kəməltifat, qaraqabaq, soyuq, üzügülməz, qaşqabaqlı.

НЕПРИБЫЧНЫЙ *прил.* adət edilməmiş, öyrənilməmiş, alışılmamış.

НЕПРЯТНО *нареч.* pis, xoşa getməyəcək bir halda; **неприятно пахнет** pis iy gəlir.

НЕПРЯТНОСТЬ *ж* 1. pis hadisə, pis iş, pis xəbər, acı xəbər; 2. pislik.

НЕПРИЯТНЫЙ *прил.* pis, nifrət oyandırn, xoşagetməz, iyrənc, çirkin, acı; **петь неприятным голосом** xoşagetməz (çirkin) bir səslə oxumaq; **неприятное событие** pis (acı) bir hadisə.

НЕПРОДОЛЖИТЕЛЬНЫЙ *прил.* sürəksiz, uzun sürməyən, qısa; **непродолжительный срок** qısa müddət.

НЕПРОДУКТИВНЫЙ *прил.* 1. bax **непродуктивный**; 2. *грам.* məhsuldar olmayan (yeni sözlər düzəltməyən); **непродуктивные суффиксы** məhsuldar olmayan şəkilçilər.

НЕПРОИЗВОДИТЕЛЬНЫЙ *прил.* səmə-rəsiz, faydasız, nəticəsiz, məhsuldar olmayan.

НЕПРОИЗВОЛЬНЫЙ *прил.* qeyri-iradi, iradəsiz, ixtiyarsız, qeyri-ixtiyari, özündən asılı olmayan; **непроизвольное движение** qeyri-ixtiyari hərəkət.

НЕПРОНИЦАЕМЫЙ *прил.* 1. (su, işıq, səs və s.) keçirməyən, buraxmayan; **непроницаемая темнота** zülmət; 2. *тəс.* gizli, anlaşılmaz, bilinməz.

НЕПРОПОРЦИОНАЛЬНЫЙ *прил.* qeyri-proporsional, uyğun olmayan, uyğun gəlməyən.

НЕПРЯМОЙ *прил.* 1. əyri, əyri-üyrü; 2. *дан.* qeyri-səmimi, ikiüzlü, qaralı.

НЕРАБОТОСПОСОБНЫЙ *прил.* iş bacarığını itirmiş, işləmək qabiliyyəti olmayan, işləyə bilməyən.

НЕРАВНОМЕРНЫЙ *прил.* qeyri-bərabər, bir ölçüdə olmayan, bir qərarda olmayan, bir bərabərdə olmayan; qeyri-müntəzəm; **неравномерное развитие** qeyri-bərabər inkişaf.

НЕРАВНЫЙ *прил.* bərabər olmayan, tən olmayan, bir olmayan.

НЕРВ *м. I. anat.* əsəb, sinir; 2. *только мн.* **нервы** əsəbilik, əsəblər; əsəb sistemi, sinir sistemi; \diamond **действовать на нервы кому** əsəbiləşdirmək; **играть на нервах** bax **играть**; **трепать (мотать) нервы кому** əsəblərini yerindən oynatmaq, əsəbiləşdirmək, incitmək, üzmək.

НЕРВАЦИЯ *жс zool. bot.* nervasiya, şəxələnmə (*həşəratın qanadları üzərində ya bitki yarpaqlarında damarçıqların şəxələlərə ayrılması*).

НЕРВИРОВАТЬ *несов.* əsəbiləşdirmək.

НЕРВИЧЕСКИЙ *прил.* köhn. əsəbi.

НЕРВНО *нареч.* əsəbi bir sürətdə, əsəbi halda.

НЕРВНОБОЛЬНОМ *м* əsəbi xəstə.

НЕРВНОСТЬ *жс мн. нет* əsəbilik.

НЕРВНЫЙ *прил.* 1. əsəb -(i); **нервная система** sinir sistemi; 2. əsəb.

НЕРВЪЗ *м tib. köhn.* bax **невроз**.

НЕРВЪЗНОСТЬ *жс мн. нет* əsəbilik.

НЕРВЪЗНЫЙ *прил.* əsəbi.

НЕРЕАЛЬНОСТЬ *жс мн. нет* 1. real olmama, qeyri-reallıq; 2. həyatı olmama, həyata keçirilə bilməməzlik; xəyalilik.

НЕРЕАЛЬНЫЙ *прил.* 1. qeyri-real, real olmayan, gerçək olmayan, xəyali; 2. həyatı olmayan, həyata keçirilə bilməyən.

НЕРЕГУЛЯРНО *нареч.* qeyri-müntəzəm (sürətdə).

НЕРЕГУЛЯРНЫЙ *прил.* qeyri-müntəzəm.

НЕРЕДКО *нареч.* tez-tez, çox vaxt, çox dəfə.

НЕРЕШИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. qərarəsiz, mütlərəddid, qətiyyətsiz; 2. cəsarətsiz, aciz.

НЕРОВНЫЙ *прил.* 1. düz olmayan, əyri-üyrü; **неровная линия** əyri-üyrü xətt; 2. hamar olmayan, kələ-kötür; **неровная поверхность** kələ-kötür səth; 3. *дан.* tən olmayan, bərabər olmayan; 4. *тəс.* qeyri-sabit, sabit olmayan, dəyişkən, bir qərarda qalmayan, qeyri-müntəzəm; **неровный характер** dəyişkən xasiyyət; **неровные шаги** qeyri-müntəzəm addımlar.

НЕСВЕЖИЙ *прил.* 1. köhnə; 2. bayat; 3. solğun, solmuş; **несвежее лицо** solğun sifət.

НЕСВОЕВРЕМЕННЫЙ *прил.* vədəsiz, vaxtsız, yersiz.

НЕСВЯЗНЫЙ *прил.* rabitəsiz, qarışıq, dolaşiq, bir-birini tutmayan (*fikir, nitq*).

НЕСЕРЬЕЗНЫЙ *прил.* 1. yüngül, ciddi olmayan, ciddiyətsiz, dəmdəki; **несерьезный человек** yüngül (ciddiyətsiz) adam; 2. əhəmiyyətsiz; **несерьезное дело** əhəmiyyətsiz iş.

НЕСИМПАТИЧНЫЙ *прил.* simpatiya doğurmayan, xoşa gəlməyən, yarıqsız, nifrətəyadan.

НЕСКАЗАННЫЙ *прил.* tərifəgəlməz, təsvirəgəlməz, dilə-ağıza gəlməyən, son dərəcə, olmazın, fəvqələdə; **несказанная радость** olmazın bir sevinc.

НЕСКОЛЬКО I *числ.* bir neçə; **несколько лет** bir neçə il.

НЕСКОЛЬКО II *нареч.* bir qədər, bir dərəcə, qismən; **несколько больше** bir qədər çox.

НЕ СКОРО *нареч.* tez olmayaraq, gec; **он придёт не скоро** o tez gəlməyəcəkdir.

НЕСКОМНЫЙ *прил.* 1. təvəzsüz, təklifsiz; 2. nəzakətsiz, ədəbsiz, utanmaz; **нескомный вопрос** nəzakətsiz sual; **нескомный жест** ədəbsiz hərəkət.

НЕСЛОЖНЫЙ *прил.* 1. sadə, bəsit, mü-rəkkəb olmayan; **несложная машина** sadə maşın; 2. asan; **несложное дело** asan iş.

НЕСЛУЖЕБНЫЙ *прил.* xidməti olmayan, xidmətlə əlaqədar olmayan.

НЕСОВМЕСТИМЫЙ *прил.* bir araya sığışmaz, bir araya sığışa bilməyən, uyuşmaz, ziddiyətli.

НЕСОВПАДАЮЩИЙ *прил.* uyğun gəlməyən, düz gəlməyən, təsadüf etməyən.

НЕСПОКОЙНЫЙ *прил.* 1. narahat; 2. həyəcanlı, iztirablı.

НЕСПРАВЕДЛИВЫЙ *прил.* ədalətsiz, insafsız, haqsız.

НЕСРАВНИМЫЙ *прил.* misilsiz, müqayisə edilməz, tayı-bərabəri olmayan, əla, çox gözəl, çox qəşəng.

НЕСРАВНИМЫЙ *прил.* müqayisəedil-məz, misilsiz, çox gözəl, çox qəşəng.

НЕСТАРЫЙ *прил.* qoca olmayan, nisbətən cavan.

НЕСТЬ *несов.* 1. aparmaq, götürmək, daşımaq; 2. *тас.* daşımaq; **нести обязанности** vəzifə daşımaq; **нести ответственность** məsuliyyət daşımaq; 3. *тас.* çəkmək; **нести наказание** cəza çəkmək; **нести караул** qarovul çəkmək; 4. yumurtlamaq; 5. *дан.* demək, söyləmək, danışmaq; **нести чепуху** səfəngiyyət danışmaq; 6. *безл.* əsmək, yel gəlmək; **из-под полу несёт** döşəmənin altından yel gəlir; 7. *безл.* iy gəlmək; **несёт чесноком** sarımsaq iyi gəlir; 8. *безл.* qarnı işləmək.

НЕСТРОЙНЫЙ *прил.* 1. ahəngsiz, bir-birilə tutmayan; 2. nizamsız, pozğun.

НЕСУЩЕСТВЕННЫЙ *прил.* əhəmiyyətsiz, əhəmiyyəti az olan, ikinci dərəcəli.

НЕСХОДНЫЙ *прил.* 1. oxşamayan, bənzəməyən, oxşarı olmayan; 2. *дан.* əlverişli olmayan, yaramayan, əlverməyən, sərf etməyən, münasib olmayan (*qiyət*).

НЕТ 1. *безл. в знач. сказ.* yoxdur; **никого дома нет** evdə heç kəs yoxdur; 2. *отрицательная часть, уох; нет, я не приду* yox, mən gəlməyəcəyəm; **поедешь или нет?** gedəcəksən ya yox? **а (то) нет?** *дан.* belə deyilmi? **bas necə? bas yox?; сойти на нет** *дан.* 1) yox olmaq, heç olmaq; 2) *тас.* əhəmiyyətini itirmək, qüvvədən düşmək; **свести на нет** heçə çıxartmaq; **нет и нет; нет да нет** yoxdur ki yoxdur; olmadı ki olmadı; **нет как нет** yoxa çıxdı, yox oldu; **нет-нет да и** hərdən bir, ararib.

НЕТАКТИЧНО *нареч.* nəzakətsiz (cəsinə), ədəbsiz (cəsinə).

НЕТАКТИЧНЫЙ *прил.* nəzakətsiz, ədəbsiz.

НЕТЕРПИМЫЙ *прил.* 1. dözülməz, dözülməyən; 2. yolverilməz.

НЕТОЧНЫЙ *прил.* dürtüst olmayan, düz olmayan, dəqiq olmayan, səhv, yanlış.

НЕТРУДНЫЙ *прил.* çətin olmayan, asan.

НЕТРУДОСПОСОБНЫЙ *прил.* əmək iqtidarı olmayan, işləmək qabiliyyətini itirmiş əlil.

НЕТУ *безл. в знач. сказ. дан.* bax **нет.**

НЕУВЕРЕННЫЙ *прил.* 1. şəkli, şübhəli, arxaıyn olmayan, xəticəmə olmayan; 2. mütləqəddid, qətiyyətsiz.

НЕУДАЧНЫЙ *прил.* 1. müvəffəqiyyətsiz, baş tutmayan; **неудачный опыт** müvəffəqiyyətsiz təcrübə; 2. uğursuz, nəhs; 3. pis, pis çıxmış, pis qayrılmış; **неудачный снимок** pis çıxmış şəkil; 4. bacarıqsız, qabiliyyətsiz; öz mövqeyinə layiq olmayan, müvafiq olmayan.

НЕУДОБНЫЙ *прил.* 1. narahat, rahatlığı olmayan, münasib olmayan, naqolay; **неудобное место** narahat yer, naqolay yer; 2. yersiz, münasibətsiz; **неудобный разговор** münasibətsiz (yersiz) söhbət.

НЕУМЕРЕННЫЙ *прил.* 1. hədsiz-hesabsız, həddi-hesabı olmayan; 2. hədd-hüdüd gözləməyən, hədd-hüdüd bilməyən, qayda bilməyən.

НЕУЮТНО 1. *нареч.* narahat, səliqəsiz; 2. *в знач. сказ.* rahatlığı yoxdur, səliqəsizdir.

НЕУЯЗВИМЫЙ *прил.* 1. inciməyən, sınımayan, dözümlü; 2. dişbatmaz, möhkəm.

НЕФРИТ *Г.м. tib.* nefrit (*böyrəyin iltihabı*).

НЕФРИТ *П.м. miner.* nefrit (ağ, süd rəngli və ya yaşıla çalar bərk mineral).

НЕФТЬ *ж* neft.

НЕХОРОШИЙ *прил.* pis.

НЕХОРОШО *нареч.* 1. pis; **чувствовать себя нехорошо** özünü pis hiss etmək; 2. *в знач. сказ.* pisdir, yaxşı deyil.

НЕЧЕГО 1. *мест.* (heç) bir şey yoxdur, ... yoxdur; **мне нечего читать** oxumağa bir şey yoxdur; **мне нечего больше сказать** artıq deyəcək sözüüm yoxdur; **от нечего делать** *дан.* bekarçılıqdan.

НЕЧЕГО 2. *в знач. сказ.* lüzüm yoxdur, ehtiyac yoxdur, hacət yoxdur, ... yoxdur; **нечего вам в это дело вмешиваться** bu işə qarışmağımıza lüzüm yoxdur; **делать нечего, нечего делать** çarə yoxdur, əlac yoxdur; **нечего греха таить** nə gizlətmək, gizlətmək nə lazım, etiraf etmək lazımdır ki, boynumuza almaliyiq ki.

НЕЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ *прил.* insan qüvvəsindən xaric, həddən artıq, fəvqəladə.

НЕЧЕЛОВЕЧНЫЙ *прил.* insaniyyətsiz, vəhşi, insafsız, rəhmsiz, mürtəvətsiz.

НЕЧЕТКИЙ *прил.* aydın olmayan, açıq olmayan; qarışıq; anlaşılmaz, oxunmaz.

НЕЭТИЧНЫЙ *прил.* qeyri-əxlaqi, əxlaq qaydalarına uyğun olmayan.

НЕЯСНЫЙ *прил.* 1. aydın olmayan, aşkar olmayan, qeyri-müəyyən örtülü; 2. anlaşılmaz.

НИ 1. *часть* ... да, ... də, ... belə; **в ведре ни одной капли воды нет** vedrədə bir damcı da su yoxdur; **ни одной вещи не потерял** bir şey də itirməmişdir; **на небе ни облачка** göydə bir bulud belə yoxdur; 2. *союз* nə; **ни в зад, ни вперед** nə dala, nə qabağa; **ни ты, ни я** nə sən, nə mən; 3. *часть* – сə, - sa; **как ни торопись, все равно не успеешь** nə qədər tələssənsə, çata bilməyəcəksən; **кого ни спрошу, никто не знает** hər kimdən soruşursansa, heç kəs bilmir; **ни-ни, ни-ни-ни** *дан.* yox, yox-yox; **ни пики** *дан.* sınıqrını çıxarma! **ни с места!** yerindən tərpənmə! **ни один** heç biri; **ни с того, ни с сего** *дан.* birdən, səbəbsiz, duran yerdə.

НИЖЕ *срав. ст.* *к* nizko и *низкий*; daha alçaq, daha aşağı; 2. *нареч.* aşağı, aşağıda; **смотри ниже** aşağı bax; **об этом сказано ниже** bu xüsusda aşağıda danışılmışdır; **считает ниже достоинства** *чьего* ... şəninə yaraşmır, ... alçaldır; **layiq bilmir; ниже (всякой) критики** bax *критика*.

НИЖНИЙ *прил.* 1. alt, aşağı; aşağıdakı; **нижняя челюсть** alt çənə; **нижний этаж** aşağı (alt) mərtəbə; 2. *mus.* bəm, alçaq, pəs (*səs*); **нижняя палата** bax *палата*; **нижний чин** *köhn.* soldat, əsgər.

НИЗ *м* (*мн.* *низы*) 1. aşağı; 2. aşağı hissə, alt, dib, alt hissə; 3. *дан.* alt mərtəbə; **НИЗ ДОМА** evin alt mərtəbəsi; 4. *köhn.* çayın aşağı axarı (hissəsi); 5. *мл.рус.* alçaq notlar; 6. *мн. köhn. дан.* el, camaat, xalq, kütlə.

НИЗВЕДЁНИЕ *ср мн. нет köhn.* 1. endirmə, endirilmə; ухма, ухылма; 2. *тэс.* hörmətdən salma, hörmətdən salınma, nüfuzdan salma, nüfuzdan salınma.

НИЗВЕДЁННЫЙ *прич. köhn.* 1. endirilmiş, salınmış; 2. *тэс.* hörmətdən salınmış, nüfuzdan salınmış.

НИЗКИЙ *прил.* 1. alçaq; **НИЗКИЙ ЗАБОР** alçaq hasar; **НИЗКИЙ ПОЛЁТ** alçaq uçuş; 2. aşağı; **НИЗКАЯ ТЕМПЕРАТУРА** aşağı temperatur; **НИЗКАЯ ЦЕНА** aşağı qiymət (ucuz qiymət); 3. *тэс.* az, kiçik, zəif; **НИЗКОЕ ДАВЛЕНИЕ** zəif təzyiq; 4. *тэс.* pis, pis keyfiyyətli, alçaq; **ТОВАР НИЗКОГО СОРТА** pis, alçaq (keyfiyyətli) mal; **БЫТЬ НИЗКОГО МНЕНИЯ** (*о ком-н.*) birisi haqqında pis fikirdə olmaq; 5. *тэс.* alçaq, rəzil, əclaf; **НИЗКАЯ ЛИЧНОСТЬ** alçaq (rəzil) adam; **НИЗКИЙ ПОСТУПОК** alçaq hərəkət; 6. *рус.* bəm (*сас*); ♦ **НИЗКИЙ ЛОБ** ensiz alın; **НИЗКИЙ ПОКЛОН** təzim.

НИЗКО *нареч.* 1. alçaqdan, aşağıdan; **НИЗКО ЛЕТАТЬ** alçaqdan uçmaq; 2. pəsdən, astadan; 3. alçaq, aşağı; 4. alçaqcasına.

НИЗКОРОСЛЫЙ *прил.* alçaqboylu, bala-caboylu, qısaboy, bəstəboy.

НИЗКОСОРТНЫЙ *прил.* alçaqsortlu; alçaq; **НИЗКОСОРТНЫЙ ТОВАР** alçaq mal.

НИЗОВОЙ *прил.* 1. alçaq; alçaqdan gedən, aşağıdan əsən; **НИЗОВЫЕ ТУЧИ** alçaq buludlar, alçaqdan gedən buludlar; **НИЗОВОЙ ВЕТЕР** aşağıdan (alçaqdan) əsən külək; 2. *тэс.* aralıq –u (-ü), aralıqda olan; **НИЗОВАЯ ТРАВА** aralıq otu; 3. çayın aşağı axını rayonunda yerləşən və ya yaşayan; **НИЗОВЫЕ ГОРОДА** çayın aşağı tərəflərində yerləşən şəhərlər; 4. aşağı, yerli; **НИЗОВЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ** aşağı təşkilatlar.

НИЗШИЙ *прил.* 1. ən alçaq, ən aşağı; 2. ən kiçik; **НИЗШАЯ ДОЛЖНОСТЬ** ən kiçik vəzifə; 3. *тэс.* ən pis; 4. ən sadə, ən ibtidai, ən primitiv; **НИЗШИЙ ТИП ЖИВОТНЫХ** heyvanların ən ibtidai tipi; **НИЗШАЯ КУЛЬТУРА** ən ibtidai mədəniyyət; **НИЗШЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ** ibtidai təhsil.

НИКА́К I *нареч.* heç, heç cür, heç bir yolla, heç bir vəchlə, qətiyyə; ♦ **НИКАК НЕТ** heç; **НИКАК НЕЛЬЗЯ** qətiyyəən yaramaz; **КАК-НИКАК** nəə olsa, nəhayət.

НИКА́К II *вв. сл. дан.* deyəsən, elə gəlir ki.

НИКАКО́Й *мест.* 1. heç bir; **НИКАКИХ ВОЗРАЖЕНИЙ** *нет* heç bir etiraz yoxdur; 2. *дан.* vəciz, bekarə, pis, dəyərsiz; ♦ **БЕЗ НИКАКИХ И** (больше) **НИКАКИХ!** *дан.* sözsüz, danışqsız; **НИКАКИХ ГВОЗДЕЙ** *ван* гвоздь.

НИКЕЛЬ *м* *никел* (*gümüşü-ağ rəngli çətin əriyən metal, kimyəvi element*).

НИКОГДА́ *нареч.* heç vaxt, heç bir vaxt, heç bir vədə; ♦ **КАК НИКОГДА** indiyə kimi görülməmiş bir dərəcədə, misli görülməmiş dərəcədə.

НИКО́Й: **НИКОИМ** *образом*, **НИ** *в коем случае* heç bir yolla, heç bir vəchlə, heç cür, qətiyyə.

НИКОТИ́Н *м* *мн. нет* *никотин* (*tənbəki zəhəri*).

НИКОТИ́ННЫЙ, **НИКОТИ́НОВЫЙ** *никотин* *сöz. Sif.*

НИКОТО́РЫЙ *мест. дан.* heç biri; **НИКОТОРЫЙ ИЗ НИХ** *ему не понравился* onlardan heç biri onun xoşuna gəlmədi.

НИКТО́ *мест.* heç kəs; ♦ **НИКТО НИОЙ,** **НИКТО ДРУГОЙ** heç kəs.

НИКУДА́ *нареч.* 1. heç yerə, heç bir yerə; **НИКУДА НЕ ИДУ** heç yerə getmirəm; 2. Heç (bir) şeyə, heç nəyə; **НИКУДА НЕГОДНЫЙ ТОВАР** heç şeyə yaramayan mal.

НИСХОДЯ́ЩИЙ *прич.* *get-gedə* əksilən, alçalan, azalan, zoifləşən.

НИ́ТКА *ж* 1. sap; 2. bir sap; **НИ́ТКА ЖЕМЧУГА** bir sap mirvari; ♦ **ВЫ́ГНАТЬ** *в нитку* *дан.* dümdüz sıraya düzmək; **ВЫ́ГНАТЬСЯ** *в нитку* *дан.* 1) dümdüz sıraya düzülmək; 2) sapa dönmək, əriyib şama dönmək (*bərk arıqlamaq*); 3) dəridən çıxmaq, can yandırmaq; **ПО** *нитке* *дüz xətlə; до* (*последней*) *нитки* *дан.* tərtəmiş, büsbütün, tamamilə, təpədən dirnağa kimi; **ПРОМОКНУТЬ** *до нитки; (ни одной) сухой нитки не осталось* *дан.* təpədən dirnağa kimi islanmaq, iliklərinə qədər islanmaq; **НА ЖИВУЮ** *нитку* *бах жившой; белыми нитками* *шито* xoruzun quyruğu görünür, açıq görünür.

НИТРА́ТЬ *м* *ким.* nitrat.

НИТРА́ТНЫЙ *прил.* nitratlı, tərkibində nitrat olan.

НИТРА́РОВАТЬ *сов. и несөв., xüs.* nitratlaşmaq; nitratla işləmək.

НИТРОГЛИЦЕРИ́Н *м* *тиб. ким.* nitroqliserin.

НИТРОГЛИЦЕРИ́НОВЫЙ *ким.* **НИТРО-** *глицерин* *сöz. Sif.*; nitroqliserinli.

НИТРО́Н *м* *нитрон* (*yunu əvəz edən süni lif*).

НИЧЕГО́ *нареч. дан.* 1. zərər yoxdur, eybi yoxdur, əhəmiyyətsizdir, qoy qoy olsun, yaxşı, zərər yoxdur; **НИЧЕГО, ВСЕ** *обойдется* *eybi yoxdur, hər şey düzələ; Простите, я вас толкнул!* – **Ничего!** Bağışlayın, sizə toxundum! – *Еyби* (zərər) yoxdur; 2. *Yaxşı, babat; чувствует себя* *ничего* özünü pis hiss etmir; 3. *в знач. сказ.* *Пis* deyil, *bad* deyil; **ПИЩА** *там* *ничего* *орادا* *yemək* *pis* deyil; **НИЧЕГО НЕ БЫВАЛО** *köhn.* *бах ничуть* (*ничуть не бывало*); **НИЧЕГО НЕ ЗНАЧИТЬ** heç bir əhəmiyyəti olmamaq; **НИЧЕГО НЕ ПОДЕЛАЕШЬ** (*не попишешь*) *нə* *edəсən, нə* *edə biləрсən, çarə* *nədir; ничего не скажешь* *doğrusu, söz* *оla* *bilməz; doğrudan* *да; ничего не стоит* *heç* *bir* *şey* *deyil, çətin* *iş* *deyil; всего* *ничего* *бах* *всего; из* *ничего* (*сделать, получить*) *heç* *bir* *şey* *dən* (*şey* *düzəltmək*).

НИЩИЙ *прил. и сущ.* 1. dilənçi; 2. yoxsul; ◇ **нищий духом** *köhn. yazıq, məzlum.*

НОВЕНЬКИЙ *прил.* 1. təzə, qəttəzə; 2. bax **новичок.**

НОВОГОДНИЙ *прил.* yeni il –i(-); **новогодний праздник** yeni il bayramı; **новогодний подарок** yeni il hədiyyəsi.

НОВООБРАЗОВАНИЕ *ср* 1. yenitörəmə; 2. yeni törəmiş şey (*forma, element və s.*); **новообразования в языке** dildə yeni törəmiş formalar (*elementlər*).

НОВОСТЬ *жс* 1. yenilik; 2. yeni ixtira; 2. yeni şey, təzə çıxmış şey; **книжные новости** yeni çıxmış kitablar; 4. xəbər, təzə xəbər; **приятная новость** xoş xəbər; **последние новости** son xəbərlər; ◇ **это (еще) что за новость?** *dan.* bu nə deməkdir? bu nədir? bu nə hoqqadır?; **вот новости!** *gözümü aydın!*

НОВЫЙ *прил.* yeni, təzə; ◇ **что нового?** təzə xəbər var? nə var, nə yox? **новый завет** bax **завет**; **Новый свет** Yeni dünya (*Amerika*); **новый стиль** yeni üsul.

НОГА *(мн. ноги)* аyaq; ◇ **итти (нога) в ногу** 1) аyaq-аyağa getmək, аyağını bir atmaq; 2) *тэс.* bir əməldə olmaq, bir fikirdə olmaq, həmfikir olmaq; **итти в ногу с современностью** zəmanə (dövr) ilə аyaq-аyağa getmək (аyaqlaşmaq); **стать (встать, подняться) на ноги** *dan.* 1) аyağa qalxmaq, özünə gəlmək (*xəstəlikdən sonra*); 2) müstəqil yaşamağa başlamaq; **встать с левой ноги** *dan.* övqatı təlx olmaq; **со всех ног бəрк қаçараq**; **жить на широкую (барскую, большую) ногу** ağa kimi yaşamaq, firavan yaşamaq; **на короткую ногу** və ya на **короткой ноге быть**; **быть на дружеской ноге (с кем)** dost olmaq, dostluq etmək, yaxın olmaq; **поставить (поднять) на ноги** *dan.* 1) sağaltmaq; 2) böyütmək, tərbiyə vermək, adam eləmək, аyağa qaldırmaq; **всех поднять на ноги** hamını аyağa qaldırmaq, hamını bir-birinə vurmaq, çaxnaşma salmaq; **вверх ногами** və ya **кверху ногами** təpəsi üstə; **еле (едва) ноги унести** güclə qaçıb canının qurtarmaq; **ног под собой не слышать** *dan.* sevincindən uçmaq; **протянуть ноги** *тэс.* аyaqlarını uzatmaq (*ölmək*); **быть (стоять) одной ногой в могиле (гробу)** *dan.* bir аyağı qəbirdə olmaq (*ölümü yaxınlaşmaq*); **хромать на обе ноги** *тэс.* hər iki аyaqdan аxсamaq (*işdə çoxlu nöqsan olmaq*); **валиться в ногах** *dan.* аyaqlarına yuxılmaq, yalvarmaq; **под ногами вертеться** *dan.* аyağa dolaşmaq (*mane olmaq*); **сбиться с ног** аyaqdan düşmək, əldən düşmək; **без (задних) ног** əldən düşmüş halda; **в ногах аyaq tərəfdə**; **ноги чьей не будет у кого-где ...** аyağı dəyməyəcək, ... аyağını qoymayacaq; **взять (дать) ногу** addımlarını bir atmaq; **подставить ногу (ножку) кому** badalaq vurmaq; **протянуть ноги** bax **протянуть**; **кланяться в ноги кому** təzim etmək; **ни ногой к кому куда** аyağını basmamca (*bir yerə*); **черт**

ногу сломит bax **черт**; **давай бог ноги** *daban əlli altı.*

НОЖ *м* bıçaq; ◇ **быть на ножах (с кем)** *dan.* qanlı-bıçaq olmaq (*düşməncilik etmək*); **нож острый** *тэс.* iynə, ox, zəhər, ülgüc, (*adama toxunan, ürəksındıran söz və s. mənasında*); **что ни слово – то нож острый** hər bir sözü ox kimi adama batır; **нож в спину кому** bax **спинна**; **точить нож на кого** bax **точить**; **лечь под нож** bıçaq altına getmək, operasiyaya getmək; **без ножа** **зарезать** pambıqla baş kəsmək; **как ножом** **отрезало** birdən susmaq, kəsilmək; **как ножом** **отрезать** ağzından vurmaq, qəti rədd etmək; **как ножом по сердцу** xəncər kimi ürəyinə batmaq; **под ножом умереть** bıçaq altında ölmək (*operasiya vaxtı ölmək*); **с ножом к горлу** **пристать** bıçağı boğazına dirəmək.

НОЖКА *жс* 1. нога *сөз.* kiç. аyaq, аyaqcıq; 2. gövdə (*göbəklərdə*); **подставить ножку (кому)** *dan.* badalaq vurmaq, badalaq gəlmək; **козья ножка** bax **козий**; **по одежке протягивай ножки** bax **одежка**.

НОЛЬ *м* 1. sıfır; 2. *тэс.* heç, heç bir əhəmiyyəti olmayan adam; ◇ **сводиться к нулю** heç olmaq, əhəmiyyətini itirmək; **ноль-ноль** 1) nə tez, nə gec, düz, tam; **в пять ноль-ноль** saat düz beşdə; 2) sıfır-sıfıra; heç-heçə (*oyunda*); **ноль внимания** *дан.* ... vecinə deyil, vecinə də almır; **свести к нулю** heçə çıxatmaq; **стричь под ноль (нуль)** dibindən qırmaq (*başını, saçını*).

НОМЕНКЛАТУРА *жс* nomenklatura (*hər hansı bir ixtisas sahəsində işləən adların ümumi siyahısı*).

НОМЕНКЛАТУРНЫЙ *номенклатура* *сөз.* *sif.*

НОМЕР *м* (*müxtəlif mənalarda*) nömrə; **номер облигации** istiqraz vərəqəsinin nömrəsi; **последний номер журнала** jurnalın axırncı nömrəsi; **номер перчаток** əlcəyin nömrəsi (*ölcüsü*); **хоровой номер (концерта)** (*konsertin*) xor nömrəsi; **в гостинице свободного номера** **нет** mehmanxanada boş nömrə (*otaq*) yoxdur.

НОРМА *жс* norma.

НОРМАЛИЗОВАННЫЙ *прич.* normallaşdırılmış; müəyyən normaya salınmış.

НОРМАЛЬ *жс* riyaz. normal (*toxunma nöqtəsində toxunma perpendikulyar olan düz xətt*).

НОРМАЛЬНО *нареч.* normal (*sürətdə*), adi qaydada, yaxşı.

НОРМАТИВНЫЙ *прил.* normativ (*1. normativə uyğun olan*; 2. *norma qoyan, qayda qoyan*); **нормативная грамматика** *dilç.* normativ qrammatika).

НОРСУЛЬФАЗОЛ *м* norsulfazol (*dərman*).

НОС *м* (*мн. носы*) 1. burun; 2. dimdik; ◇ **нос к носу** və ya **носом к носу** *dan.* üzbəüz, üz-üzə; **под самым носом** *дан.* burnunun altında, göz qabığında; **с носу**; **с носа** *dan.* hərədən, adambaşı; **остаться с носом** *dan.* aldanmaq; **оставить с носом** *dan.* aldatmaq, kələk gəlmək;

водить за нос *dan.* oynatmaq, başını tovlamaq; **задрать нос** və ya **поднять нос (на кванту)** *dan.* burnunu yuxarı tutmaq, qudurmaq; **повесить (опустить) нос** *dan.* burnunu sallamaq; **клевать носом** *dan.* mürgüləmək; **говорить (петь) в нос** burnunda danışmaq; **совать нос; соваться с носом (со своим носом)** *dan.* burnunu soxmaq (*özgənin işinə qarışmaq*); **из-под (самого) носа (носу) у кого** burnunun altından, gözü görə-görə; **на носу** üstümüzü alıb, yaxınlaşır; **нос не дорос** hələ uşaqsan; **носу не казать** bax казать; **носу не показывать** bax показывать; **вешать нос** burun sallamaq; **воротить нос (морду, рыло)** üz döndərmək; **драть нос** *dan.* bax драть; **водить за нос** bax водить; **под нос говорить (бормотать)** burnunun altında danışmaq (mızıldanmaq); **дальше (своего) носа не видеть** burnundan uzağı görməmək; **держат нос по ветру** bax ветер; **не по носу кому** *dan.* ... yaramır; bəyənmir, ürəyinə yatmır; с гилькин нос бax гилькин.

НОСИК *м 1. нос* *söz. kiç.*; 2. *dan.* dimdik; lülək (*çaydanda və s.*).

НОСИЛКИ *ед. нет 1. хәрək*; 2. təxtirəvan.

НОСИТЕЛЬ *м 1. ifadə edən, təmsil edən; носители русского языка* rus dilində danışanlar; 2. *tib.* xəstəlik yayarı; \diamond **ракета-носитель** bax ракета.

НОСИТЬ *несов. 1. bax нести 1-ci mənada*; 2. *geymək, taxmaq*; **носить военную форму** hərbi forma geymək; **носить кольцо** üzük taxmaq; 3. *gəzdirmək*; **носить револьвер** tapanca gəzdirmək; 4. *qoymaq*; **носить усы** bığ qoymaq; 5. *təc. daşımaq*; **она носит фамилию своего мужа** o, öz ərinin soyadını daşıyır; **спор носил принципиальный характер** mübahisə prinsipli xarakter daşıyırdı; \diamond **носить на руках** əllərində gəzdirmək (*əzizləmək, nazlamaq*).

НОСОК *м 1. нос* *söz. kiç.* kiçik burnu; kiçik dimdik; 2. *çəkmənin* burnu, corabın burun.

НОЧНОЙ *ночь* *söz. sif.*; **ночное время** gecə vaxtı; **ночная рубашка** gecə köynəyi.

НОЧЬ *ж* gecə; **день и ночь** gecə-gündüz, gecəli-gündüzlü; **глубокая ночь** gecə yarısı; \diamond **покойной (спокойной) ночи!** gecən(iz) xeyrə qalsın!

НОЧЬЮ *нареч.* gecə, gecə vaxtı, gecə vaxtında, gecə çağı; **выехать ночью** gecə yola düşmək.

ПРАВНЫЙ *прил. dan.* hirsli, tündxasiyyət, ağırxasiyyət, sərt.

ПРАВСТВЕННЫЙ 1. *правственность* *söz. sif.*; əxlaqı; **правственная философия** əxlaq fəlsəfəsi; 2. *əxlaqlı*; **правственный человек** əxlaqlı adam; **правственное удовлетворение** mənəvi təminat.

НУ 1. межд. di; **ну, скорей!** di, tez ol! **ну-ка, отгадай!** di, tap görüm!; 2. *межд.* amma nə...; **ну, и артист же!** amma da nə artistdir!; 3. *част.* *yoх* canım? *yoх* a? *dogrudan?*; **и сегодня уезжаю, - Ну?** mən bu gün gedirəm, - *Yoх* canım? (*yoх* a? *dogrudan?*); 4. *част.* *bəs*; **ну, что же, ты едешь?** *bəs* nə oldu, sən gedirsənmi?; 5. *част.* *tutaq* (ki); **ведь сам же ты говорил.- Ну, говорил** sən özün dedin axı – *Tutaq* ki, dedim; \diamond **ну и амма; ну и трудное же дело** amma necə çətin işdir; **да ну?** *yoх* canım, ola bilməz, *dogrudanmı?*

НУЖНО *в знач. сказ.* *gərəkdir, lazımdır, vacibdir*; **нужно торопиться** tələsmək lazımdır; **мне нужно идти на работу** mən işə getməliyəm; **мне нужно будет идти домой** mən evə getməli olacağam (mənim evə getməyim lazımdır gələcək); **что вам нужно?** sizə nə lazımdır? (nə istəyirsiniz?); **это как раз то, что мне нужно** mənə lazım olan şey də budur; **очень нужно; куда как нужно** ehtiyac yoxdur.

НУЖНЫЙ *прил.* *gərək, lazım, vacib*; *gərəkli, lazımlı, zəruri, faydalı*.

НУТРЕЦ *м байт.* *kriptorxizm (erkək heyvanlarda tənasil xəstəliyi)*.

НЮНЯ *м и ж dan.* *daim ağlayıb-sızlayan adam*.

НЮХ *мн. нет 1. duyğu, duyğu hissi, duyğu qabiliyyəti*; 2. *təc. fərasət*.

НЯНЬКА *ж dan.* 1. *bax няня*; 2. *təc.* lələ; **я ведь тебе не нянька** mən ki sənin lələn deyiləm.

НЯНЮШКА *ж dan.* *няня söz. oxş.*

НЯНЯ *ж 1. dayə*; 2. *xəstə baxıcsısı*; 3. *süprügəci (məktəblərdə)*.

O

O I (об, обо) *пред.* 1. ... haqqında, ... barəsində, ... xüsusunda, ... dair; **лекция о диалектическом материализме** *dialektik materializm haqqında mühazirə*; **об этом** bu xüsusda (*barədə*); 2. –а, –ə, –уа, –yə *şəkilçiləri ilə ifadə olunur*; **опереться о край стола** *stolun kənarına söykənmək*; **палец о палец не ударить** əlini ağdan qaraya vurmamaq; **плечом к плечу** çiyin-çiyinə; 3. –li, –lu, –li, –lü

şəkilçiləri ilə ifadə olunur; **стол о трёх ножках** üçayaqlı stol; \diamond **рука об руку** əl-əl verərək, əlibir.

O II *межд.* 1. *ey!* a! **о, родина-мать!** *ey, ana vətən!* **о, друзья!** *a dostlar!* 2. *ah! eh! ax!* **о, как хорошо!** *ah, nə gözəldir!* **о, если бы ты видел!** *eh, sən bir görsəydin!* **о, как жаль!** *ax, heyf!*

ОБ *пред.* *bax о I*.

ОБА *м и ср*, **ОБЕ́** *ж* hər iki (si), ikisi də; **оба сына были на фронте** hər iki oğlu cəbhədə idi; **обе дочери студентки** qızlarının ikisi də tələbədir; **◇ смотреть (глядеть) в оба** gözünü dörd açmaq, diqqətlə baxmaq, diqqətli olmaq, sayıq olmaq; **обеими руками** ikiəlli, iki əllə, canla-başla, həvəslə.

ОБАЛДЁТ *сов.* donub qalmaq, matixmaq, mat qalmaq, gic olmaq, gicəlmək, sərsəmləşmək, kütəşmək.

ОБАЯТЕЛЬНЫЙ *прил.* cazibəli, cazibədar, cazibəci, valehedici, heyranedicici, məftunedici, məlahətli, lətafətli, sevimli; **обаятельная женщина** cazibədar qadın; **обаятельный ребенок** sevimli uşaq; **обаятельный голос** məlahətli səs.

ОБВА́Л *м* 1. uçqun; **снежный обвал** qar uçqunu; 2. yıxılma, uçma, uçulma, çökmə; **стена грозит обвалом** divarın uçmaq qorxusu vardır.

ОБВЕНЧАННЫЙ *прич.* nigahlanmış, kəbini kəsilmiş.

ОБВИНЕННЫЙ *прич.* müttəhim (ittiham) edilmiş, müqəssir edilmiş, taqsırlandırılmış.

ОБВИСЛЫЙ *прил.* sallaq, sallanmış.

ОБВИТЫЙ *прич.* sarımmış, dolanmış.

ОБВО́Д *м* 1. dövrələmə (*çəpərlə, xəndəklə*); atma, çəkmə (*çəpər, xəndək*); 2. haşiyələmə; çəkmə, cızma, xətt çəkmə; 3. Haşiyə, dövrə, kənar, çevrə.

ОБВОРОЖЕННЫЙ *прич.* valeh edilmiş, cəzb edilmiş; heyran olmuş, məftun olmuş.

ОБГНІТЬ *сов. дан.* çürümək (*üzdən, kənarlardan*).

ОБГО́Н *м* *мн. нет* ötmə, keçmə, ötüb keçmə;

◇ в обгон кого-чего ötərək, keçərək.

ОБДУ́МАННЫЙ *прич.* düşünülmüş, ətraflı düşünülmüş, ağıllı.

ОБЕЗБОЛЕННЫЙ *прич. tib.* ağrısızlaşdırılmış, keysizləşdirilmiş

ОБЕЗБОЛИВАНИЕ *ср мн. нет tib.* ağrısızlaşdırma, keysizləşdirmə

ОБЕЗБОЛИВАТЬ *несов.* bax **обезболить**.

ОБЕЗБОЛИВАТЬСЯ *несов.* ağrısızlaşdırmaq.

ОБЕЗБОЛИВАЮЩИЙ *прич. и прил. tib.* ağrısızlaşdıran, ağrısızlaşdırıcı, keyləşdirici; **обезболивающие средства** ağrısızlaşdırıcı dərmanlar.

ОБЕЗБОЛИТЬ *сов. tib.* ağrısızlaşdırmaq, keysizləşdirmək.

ОБЕЗВОДЕТЬ *сов.* susuzlaşmaq, suyu qurumaq, suyu çəkmək.

ОБЕЗВОДИТЬ *сов.* 1. susuzlaşdırmaq, suyunu qurutmaq, suyunu çəkmək; 2. qurutmaq, nəmini almaq, suyunu almaq.

ОБЕЗВОЖЕННЫЙ *прич.* 1. susuzlaşdırılmış, suyu qurudulmuş, suyu çəkilmiş; 2. qurudulmuş, nəmi alınmış, suyu alınmış.

ОБЕЗВОЖИВАНИЕ *ср мн. нет* 1. susuzlaşdırma, suyunu qurtarma, suyunu çəkmə; 2. qurtarma, nəmini alma, suyunu alma.

ОБЕЗВОЖИВАТЬ *несов.* bax **обезводить**.

ОБЕЗВОЖИВАТЬСЯ *несов.* 1. susuzlaşdırılmaq, suyu qurudulmaq, suyu çəkilmək; 2. qurudulmaq, nəmi alınmaq, rütubətsizləşdirilmək.

ОБЕЗВОЛЕННЫЙ *прич.* iradəsizləşdirilmiş; ixtiyarı əlindən alınmış.

ОБЕЗВОЛИВАТЬ *несов.* bax **обезволить**.

ОБЕЗВОЛИТЬ *сов.* iradəsizləşdirmək; iradəsini əlindən almaq.

ОБЕЗВРЕДИТЬ *сов.* zərərsizləşdirmək, zərərsiz etmək, zərərsiz hala gətirmək.

ОБЕЗВРЕЖЕННЫЙ *прич.* zərərsizləşdirilmiş, zərərsiz edilmiş, zərərsiz hala gətirilmiş.

ОБЕЗВРЕЖИВАТЬ *несов.* bax **обезвредить**.

ОБЕЗВРЕЖИВАТЬСЯ *несов.* zərərsizləşmək, zərərsiz hala düşmək.

ОБЕЗЖИРЕННЫЙ *прич.* yağsızlaşdırılmış, yağı çəkilmiş, yağı alınmış.

ОБЕЗЗАРАЖЕННЫЙ *прич.* dezinfeksiya edilmiş, zərərsizləşdirilmiş.

ОБЕЗЗАРАЖИВАНИЕ *ср мн. нет* dezinfeksiya etmə, zərərsizləşdirmə; dezinfeksiya edilmə, zərərsizləşdirilmə.

ОБЕЗЗАРАЖИВАТЬ *несов.* bax **обеззаразить**.

ОБЕЗЗАРАЖИВАТЬСЯ *несов.* dezinfeksiya edilmək, zərərsizləşdirilmək.

ОБЕЗЗАРАЗИТЬ *сов.* dezinfeksiya etmək, zərərsizləşdirmək.

ОБЕЛІТЬСЯ *сов.* 1. ağarmaq, daha ağ olmaq; 2. *тэс.* təmizə çıxmaq, bəraət qazanmaq, üzü ağ olmaq; 3. *тар.* tövcü və mükəlləfiyyətədən azad olmaq.

ОБЕСКРÓВЛЕННЫЙ *прич.* 1. qansızlaşdırılmış, qanı alınmış; 2. *тэс.* gücdən salınmış, əldən salınmış; zəif salınmış, zəifləşdirilmiş, üzülmüş; gücdən düşmüş, zəif düşmüş, zəifləşmiş; 3. *тэс.* məzmunuzlaşdırılmış, məzmunundan məhrum edilmiş.

ОБЕСКРÓВЛИВАНИЕ *ср мн. нет* 1. qansızlaşdırma, qanı alma; 2. *тэс.* gücdən salma, zəif salma, əldən salma, üzmə, zəifləşdirmə; 3. *тэс.* məzmununu zəifləşdirmə; 4. qansızlaşma; gücdən düşmə, zəif düşmə, zəifləşmə.

ОБЕСКРÓВЛИВАТЬ *несов.* bax **обескровить**.

ОБЕСПÉЧЕНИЕ *ср мн. нет* 1. təmin etmə; **борьба за обеспечение мира во всем мире** bütün dünyada sülhü təmin etmə uğrunda mübarizə; **материальное обеспечение** maddi təminat; **социальное обеспечение** ictimai təminat; 3. *köhn.* qoruma, mühafizə etmə; qorunma, mühafizə edilmə; **обеспечение населения от эпидемии** əhalinin yolxucu xəstəliklərdən mühafizə edilməsi.

ОБЕСПÉЧЕННЫЙ *прил.* 1. təmin olunmuş; 2. varlı, ehtiyacsız; **обеспеченная жизнь** varlı həyat.

ОБЕСПОКО́ЕННЫЙ *прич.* 1. narahat edilmiş; 2. təşvişə salınmış, təlaşa salınmış.

ОБЕССОЛИТЬ *сов.* duzsuzlaşdırmaq, duzunu azaltmaq.

ОБЁТ *м* vəd, əhd-peyman; and, söz vermə.

ОБЕЩАНИЕ *ср* vəd; vəd etmə, söz vermə; **торжественное обещание** əhd-peyman, təntənəli vəd.

ОБЖАЛОВАНИЕ *ср* şikayət vermə.

ОБЖАЛОВАННЫЙ *прич.* şikayət verilmiş; дело **обжаловано** iş haqqında şikayət verilmişdir.

ОБЖАЛОВАТЬ *сов.* şikayət vermək; **обжаловать судебный приговор** məhkəmənin hökmünə qarşı şikayət vermək.

ОБЖАРЕННЫЙ *прил.* qızardılmış, qovrulmuş.

ОБЖАТИЕ *ср* sıxma.

ОБЖИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **обжиться**; 2. abad edilmək, şənləşdirilmək.

ОБЖИМ *м.мн. нет* *tex.* sıxma.

ОБЖОРА *м и ж* *дан.* acgöz, qarınqulu, doymaz.

ОБЗОР *м* 1. gözdən keçirmə; 2. *xüs.* görünüş sahəsi; 3. xülasə, icmal (*qısa məlumat*).

ОБЗОРНЫЙ *прил.* xülasə şəklində olan; **обзорная статья** xülasə (icmal) şəklində yazılmış məqalə.

ОБИВКА *ж* 1. çırpma, çırpılma; 2. üz vurma, üz çəkmə; 3. üz; **кожанная обивка прочнее шелковой** dəri üz ipək üzdən möhkəmdir.

ОБИДА *ж* 1. inciklik, incimə, küsmə; 2. təqsir, haqsızlıq, toxunan hərəkət; **◇ не давать в обиду tərəfini verməmək**; **не в обиду будь сказано** xətrinizə dəyməsin; **какая обида** heyf, təəssüf; **кровая обида** bax **кровный**; **быть в обиде на кого** incimək, xətiri incimək, sınmaq.

ОБИДНО *нареч. в знач. сказ.* toxunur, ağır gəlir; **мне обидно слушать неуместные упрёки** yersiz məzəmmət eşitmək mənə toxunur.

ОБИДЧИВЫЙ *прил.* küsəyən, tez küsən, tez inciyən, tez sınan, dəymədüşər.

ОБИЛЬНЫЙ *прил.* 1. bol, çox; **колхоз в этом году снял обильный урожай** kolxoz bu il bol məhsul götürmüşdür; 2. dolu, çoxlu, zəngin; **край обильный лесом** çoxlu meşələri olan ölkə.

ОБКÁЛЫВАНИЕ *ср* sındırma, qoparma (*üz tərəfindən, yuxarusından yaxud hər tərəfin-dən*).

ОБКÁРМЛИВАТЬСЯ *несов.* həddindən artıq yedirdilmək, qədərindən çox yedirdilmək.

ОБЛАСТЬ *ж* 1. vilayət; **автономная область** muxtar vilayət; 2. (*müxtəlif mənalarda*) sahə; **область вечнозеленых растений** həmişəyaşıl bitkilər sahəsi; **работать в области науки** elmi sahədə işləmək; 3. *anat. tib.* nahiyə (*bədəndə*); **исследовать область живота** qarın nahiyəsini müayinə etmək; **отойти в область предания (воспоминаний)** unudulmaq, izi-tozu qalmaq, tarixə mal olmaq.

ОБЛАЧНЫЙ *прил.* 1. bulud -i(-1); **облачное пространство** bulud sahəsi; 2. buludlu, tutqun, dumanlı; **облачная ночь** bu-ludlu gecə, tutqun gecə; **сегодня облачно** bu gün hava buluddur (tutqundur).

ОБЛЕГЧАТЬСЯ *несов.* 1. bax **облегчиться**; 2. yüngülləşdirilmək; asanlaşdırılmaq.

ОБЛЕГЧЕНИЕ *ср мн. нет* 1. yüngülləşdirilmə, asanlaşdırma; yüngülləşdirilmə, asanlaşdırılma; 2. sadələşdirmə, sadələşdirilmə, sadələşmə; 3. yüngüllük, sakitlik, rahatlıq, asanlıq; **почувствовать облегчение** yüngüllük hiss etmək; **вдохнуть с облегчением** rahat nəfəs almaq.

ОБЛЕГЧЕННЫЙ 1. *прич.* yüngülləşdirilmiş, asanlaşdırılmış; 2. *прил.* sadə, sadə-ləşdirilmiş; **облегченный способ** sadə üsul; 3. *прил.* yüngül, sakit, rahat; **с облегченным сердцем** ... rahat, sakit ürəklə ...

ОБЛЕГЧИТЕЛЬНЫЙ *прил.* yüngülləşdirici, asanlaşdırıcı, sadələşdirici.

ОБЛЕГЧИТЬ *сов.* 1. (*müxtəlif məna-larda*) yüngülləşdirmək; 2. sadələşdirmək, asanlaşdırmaq; **облегчить конструкцию** konstruksiyanı sadələşdirmək; 3. boşaltmaq; **облегчить душу** ürəyini boşaltmaq.

ОБЛЕГЧИТЬСЯ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) yüngülləşmək; 2. asanlaşmaq, sadələş-mək.

ОБЛЕЗЛЫЙ *прил. дан.* 1. tükü tökülmüş, tükü getmiş, tülənmiş, tülək, qotur; 2. dazlaşmış, daz; 3. qabığı soyulmuş, dərisi qopmuş; 4. *мәс.* köhnə, köhnəlmiş, cındır, solmuş, bo-zarmış.

ОБЛЕПИТЬ *сов.* 1. yarıpmaq (*hər tərəfdən*); 2. yarıpdırmaq (*başdan-baş, hər tərəfinə*); **облепить стены объявлениями** divarları elanlarla doldurmaq; 3. *мәс.* əhatə etmək, bürümək, dövrəyə almaq; **меня обле-пила целая туча комаров** ağcaqanadlar bulud kimi ətrafımı bürüdü.

ОБЛЕЧЬ I *сов.* keydirmək; **облечь в одежды** paltar geydirmək; 2. *мәс.* bürümək, əhatə etmək, örtmək; 3. *мәс.* ifadə etmək; **облечь всю мысль в понятные слова** öz fikrini aydın sözlərlə ifadə etmək; 4. *мәс.* vermək; **облечь полномочиями** səlahiyyət vermək; **◇ облечь доверием** vəkil etmək, vəkalət vermək, etibar etmək; **облечь в плоть и кровь (плотью и кровью)** müəyyən şəkklə salmaq, müəyyən əndazəyə salmaq.

ОБЛЕЧЬ II *сов.* 1. örtmək, bürümək, əhatə etmək, çulgalamaq; 2. oturmaq, yarıpmaq (*paltar haqqında*); **платье плотно облегло фигуру** paltar bədəninə yaxşı oturur.

ОБЛИВАНИЕ *ср* axıtma (*üstündən, hər tərəfindən*).

ОБЛИЗЫВАТЬ *несов.* bax **облизать**; **◇ облизывать губы** tamahsılanmaq, ağzı sulanmaq.

ОБЛИК *м* 1. üz, sifət; zahiri görünüş; **приятный облик** xoş sifət, xoş görünüş; 2. *мәс.* sima, iç, üz; **правственный облик человека** insanın mənavi siması.

ОБЛИНЯТЬ *сов.* 1. bozarmaq, solmaq, rəngi getmək, ağarmaq; 2. tük tökmək, tükünü tökmək, tüləmək, qabıqdan çıxmaq.

ОБЛИТЕРАЦИЯ *ж* *tib.* obliterasiya (*birləşdirici toxumanın böyüyüb artması*)

nəticəsində dammarın və s. boruşəkili qapanması, bağlanması).

ОБЛИТЬ *сов.* 1. tökmək, axıtmaq; **облить себя холодной водой** öx üstünə soyuq su tökmək; 2. islatmaq, batırmaq, bulamaq, dağıtmaq; 3. *xüs.* çəkmək (*şir*), şirləmək; **облить кувшин глазурью** dolçaya şir çəkmək, dolçanı şirləmək; **облить грязью (помоями)** ləkələmək, bədnam etmək; **облить презрением** nifrət yağdırmaq.

ОБЛИЧЬЕ *ср* 1. *təh.* üz, sifət; **по обличью не узнать** üzündən (sifətdən) tanımaq olmur; 2. sima; **звериное обличье фашизма** faşizmin yurtcu (vəhşi) siması.

ОБЛОЖЕННЫЙ *прич.* 1. ətrafına (dövrəsinə) qoyulmuş (düzülmüş, döşənmüş); 2. örtülmüş, bürünmüş, çulğalanmış, tutulmuş; 3. ərp bağlanmış (*dil, boğaz haqqında*); 4. vergi qoyulmuş, vergi təyin edilmiş.

ОБЛОЖКА *ж* cild, üz.

ОБЛУЧАТЬСЯ *несов.* işığa verilmək, işığa salınmaq, şüalandırılmaq.

ОБЛУЧЕНИЕ *ср* *мл. нет* *xüs.* işığa ver-mə, işığa salınma, şüalanma

ОБЛУЧИТЬ *сов.* *xüs.* işığa vermək, işığa salmaq, şüalandırmaq.

ОБЛЫСЁЛЫЙ *прил.* *дан.* dazlaşmış, daz, tükü tökülmüş.

ОБЛЮБОВАННЫЙ *прич.* sevilib seçilmiş, bəyonilmiş.

ОБМАЗАННЫЙ *прич.* 1. suvanmış, sürtülmüş; 2. batırılmış, bulanmış.

ОБМАН *м* *мл. нет* 1. aldatma; 2. aldanma; **обман зрения** göz aldanması; 3. yalan, hiylə, kələk, firildaq.

ОБМАННЫЙ *прил.* yalan, yalançı, saxta; **обманным путем** hiylə ilə, aldadaraq.

ОБМАНУТЫЙ *прич.* aldadılmış, aldanmış; mağmun.

ОБМАНЧИВЫЙ *прил.* 1. aldadıcı, etibarsız; **погода обманчива, может дождь пойти** hava etibarsızdır, yağış yağa bilər; 2. saxta, yalançı.

ОБМАСЛЕННЫЙ *прич.* 1. yağlanmış, yağ sürtülmüş, yağ çəkilmiş; 2. yağa batırılmış, yağa bulanmış.

ОБМЁН *м* *мл. нет* 1. dəyişmə, dəyişdirmə, dəyişdirilmə; 2. mübadilə; **обмен веществ** *физиол.* maddələr mübadiləsi; **обмен мнениями** fikir mübadiləsi.

ОБМЕНЁННЫЙ *прич.* 1. dəyişdirilmiş; 2. dəyişik salınmış, dəyişik düşmüş.

ОБМЁР *м* 1. ölçmə, ölçülmə; 2. ölçüdə aldatma.

ОБМОЛОТЫЙ *прич.* *təh.* üyüdülmüş.

ОБМОРОЖЕННЫЙ *прич.* dona verilmiş, şaxtaya verilmiş, dondurulmuş, don vurmuş.

ОБМОРК *м* özündən getmə, ürəyi getmə, qəşş etmə, bihüş olma; bayğınlıq, qəşş; **упасть в обморок** ürəyi getmək, qəşş etmək, bayılmaq; **обпадать в обморок** ürəyi getmək.

ОБМЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **обмыться**; 2. yuyulmaq, yuyulub təmizlənmək.

ОБНАГЛЕТЬ *сов.* həyasızlaşmaq, həyasız olmaq, qudurmaq, azğınlaşmaq.

ОБНАДЁЖЕННЫЙ *прич.* arxayın edilmiş, ümid verilmiş, ümidləndirilmiş.

ОБНАЖЕНИЕ *ср* *мл. нет* 1. açma, soyundurma, çılpaq atma; 2. çılpaqlaşdırma; 3. sıyırma; 4. *təс.* işə etmə, aşkara çıxartma, açıb göstərmə; 5. soyunma, çılpaq olma; 6. çılpaqlaşma; 7. sıyırılma; 8. aşkar olma.

ОБНАЖИТЬ *сов.* 1. açmaq; **обнажить плечи** çiyinlərini açmaq; **обнажить голову** başını açmaq, parağını götürmək; 2. soyundurmaq, çılpaq etmək; **обнажить ребёнка** uşağı soyundurmaq, çılpaq etmək; 3. *təс.* çılpaqlaşdırmaq; **ветер обнажил деревья** külək ağacları çılpaqlaşdırdı; 4. sıyırmaq; **обнажить саблю** qılıncı sıyırmaq; 5. *təс.* işə etmək, aşkara çıxartmaq, açıb göstərmək; **обнажить нутро врагов социализма** sosializmin düşmənlərinin iç üzünü açıb göstərmək; **обнажить меч** bax **меч**.

ОБНАРУЖЕНИЕ *ср* 1. *мл. нет* göstərmə, bürüzə vermə; 2. tapma; tapılma; 3. aşkar etmə, müəyyən etmə; aşkar edilmə, müəyyən edilmə.

ОБНАРУЖЕННЫЙ *прич.* 1. bürüzə verilmə; 2. tapılmış; **пропавшая рукопись обнаружена** itmiş əlyazması tapılmışdır; 3. aşkar edilmiş, müəyyən edilmiş.

ОБНАРУЖИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **обнаружиться**; 2. göstərilmək, bürüzə verilmək; meydana çıxarılmaq; 3. aşkar edilmək; müəyyən edilmək.

ОБНАРУЖИТЬ *сов.* 1. göstərmək, bürüzə vermək; **обнаружить свою радость** sevincini göstərmək (bürüzə vermək); 2. tapmaq; **обнаружить пропавшую книгу** itmiş kitabı tapmaq; 3. aşkar etmək, üstünü açmaq, müəyyən etmək.

ОБНЕСТІ *сов.* 1. dövrələmək, ətrafına ... çəkmək; **обнести сад изгородью** bağın ətrafına çəpər çəkmək; 2. paylamaq, dövrə gəzdirib qonaq etmək; **обнести гостей фруктами** qonaqlara meyvə paylamaq; dövrə gəzdirib qonaqları meyvəyə qonaq etmək; 3. unutmaq, ötürmək, verməmək (*şey paylarkən birini unutmaq*).

ОБНОВИТЬ *сов.* 1. təzələmək, yeniləşdirmək, dəyişdirmək; **обновить методы работы** iş üsullarını təzələmək (dəyişdirmək); 2. islah etmək, düzəltmək; 3. təmir etmək; **обновить крышу** damı təmir etmək (təzələmək); 4. bərpa etmək; **обновить свои знания** biliyini təkrarlayıb yada salmaq; 5. *дан.* Siftə eləmək, birinci dəfə işlətmək (*təzə şeyi*); **обновить костюм** kostyumu birinci dəfə geymək.

ОБНОВЛЕНИЕ *ср* *мл. нет* 1. təzələmə, yeniləşdirmə, dəyişdirmə, yeniləşmə, dəyişmə; 2. islah etmə, islah edilmə; islahat; 3. düzəltmə, təmir etmə, təmir edilmə; təmir; 4. bərpa etmə, bərpa edilmə; bərpa.

ОБНОСИТЬ *сов.* 1. geyib alımaq, geyib öyrəşmək (*paltara, ayaqqabıya*); 2. köhnəltmək, geyib yırtmaq.

ОБНЯТЫЙ 1. *прич.* qucaqlanmış; 2. *тас.* əhatə edilmiş, bürünmüş, çulğalanmış; 3. *тас.* dərk edilmiş, qavranmış.

ОБОБРАННЫЙ *прич. дан.* 1. toplanmış, yığılmış; dərilmiş; 2. soyulmuş, var-yoxu alınmış, qarət edilmiş.

ОБОБЩЕННЫЙ *прич.* ümumiləşdirilmiş.

ОБОГАТИТЕЛЬНЫЙ *прил. тех.* zənginləşdirici, zənginləşdirmə -i(-); **обогагительная аппаратура** zənginləşdirmə aparatları.

ОБОГНУТЫЙ *прич.* əyilib keçirdilmiş, qurşanmış.

ОБОГНУТЬ *сов.* 1. əyib geydirmək, keçirtmək, qurşanmaq, dolamaq; **обогнуть обруч вокруг бочки** çəlləyə qurşaq keçirtmək; 2. dövrə vurmaq, ətrafından keçmək, dolanmaq, dolanıb çəkmək; **обогнуть дерево** kəndin yanından dolanıb keçmək; kəndi yan keçmək.

ОБОГОТВОРЯТЬ *несов.* 1. ilahiləşdirmək, təqdis etmək, allah bilmək; 2. *тас.* pərəstiş etmək, sitayiş etmək.

ОБОГРЁВ *м. мн. нет* *тех.* qızma, qızma dərəcəsi.

ОБОГРЕВАТЕЛЬНЫЙ *прил.* isidici, qızdırıcı.

ОБОДРЯЮЩИЙ *прич. и прил.* ruhlandırıcı, ruhlandırıcı, ürəkverici, ürəkləndirici, ürəkverən; cəsarətverici, cəsarətləndirici; **ободряющие слова** ürəkləndirici (ruhlandırıcı) sözlər.

ОБОЖАНИЕ *ср.* 1. pərəstiş etmə, həddindən artıq sevmə, məftunluq; 2. pərəstiş, pərəstişkarlıq.

ОБОЗНАЧЕННЫЙ *прич.* 1. işarə edilmiş, qeyd edilmiş, göstərilmiş, nişanlanmış; 2. ifadə edilmiş

ОБОЗРЕВАНИЕ *ср.* seyr etmə; baxma, gözdən keçirmə.

ОБО́И *ед. нет* kağız (*divar kağızı*); **ок-ленть комнату обоями** otağa kağız çəkmək.

ОБОЙТИ *сов.* 1. dolanmaq, dövrə vurmaq; dövrələmək, arxasına keçmək, dalına keçmək; **обойти город с востока** şəhəri şərqdən ötüb küçmək; **обойти флаг** neприягеля düşmənin cənabına keçmək; 2. *тас.* ötürmək, üstündən keçmək, toxunmamaq, buraxmaq; **обойти шекотливый вопрос** nazik məsələnin üstündən ötmək; **обойти молчанием** sükutla keçmək; 3. *дан.* ötmək, keçmək; yanından keçmək; 4. gəzmək, daıymək, baş çəkmək; **обойти все дома** bütün evləri gəzmək; **обойти всех знакомых** bütün tanışlara daıymək (baş çəkmək); 5. *тас.* yayılmaq; **весь обошла весь город** xəbər bütün şəhərə yayıldı; 6. *тас. дан.* aldatmaq; 7. *тас.* nəzərə almamaq, yaddan çıxarmaq, kənara qoymaq; 8. ötmək, ötüb keçmək, daldla qoymaq.

ОБОЛО́ЧКА *ж.* 1. qabıq, qişa, qlaf; **оболочка зерна** dənin qabığı; **слизистая оболочка** *анат.* selikli qişa; 2. *тас. пəрдə, örtük.*

ОБОНЯНИЕ *ср. мн. нет* iybilmə (qabiliyyəti), iy duyğusu.

ОБОРО́ННЫЙ *прил.* müdafiə -i(-); **оборонная промышленность** müdafiə sənayəsi.

ОБОРО́Т *м.* 1. dövr, dönmə; **вал делает 20 оборотов в минуту** val dəqiqədə 20 dəfə dövr edir; 2. dövriyyə, tədavül; 3. tərəs üz, arxa tərəf; **сделать подписи на обороте** arxa tərəfində qol çəkmək; 4. *xüs.* dirsək; **в трубе два оборота** borunun 2 dirsəyi var; 5. *тас.* gediş, vəziyyət, şəkil; **дело приняло другой оборот** iş başqa vəziyyət (şəkil) aldı; 6. ifadə; **пустить в оборот** işə buraxmaq; **взять в оборот** (переплет) *дан.* sıxışdırmaq.

ОБОСТРЕНИЕ *ср. мн. нет* kəskinləşmə, şiddətlənmə, gərginləşmə, ağırlaşma; 2. kəskinləşdirmə, şiddətləndirmə, gərginləşdirmə; ağırlaşdırmaq; 3. kəskinləşdirilmə, şiddətləndirilmə, gərginləşdirilmə, ağırlaşdırılma.

ОБОСТРЕННЫЙ *прил.* 1. kəskin; 2. gərgin; **обостренная обстановка** gərgin vəziyyət.

ОБОСТРИТЬ *сов.* kəskinləşdirmək, şiddətləndirmək, gərginləşdirmək.

ОБОСТРИТЬСЯ *сов.* 1. kəskinləşmək, şiddətlənmək, gərginləşmək; **положение обострилось** vəziyyət gərginləşmişdir; 2. ağırlaşmaq; **болезнь обострилась** xəstəlik ağırlaşmışdır.

ОБОСТРЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **обостриться**; 2. kəskinləşdirilmək, şiddətləndirilmək, gərginləşdirilmək, ağırlaşdırılmaq.

ОБРА́ДОВАННЫЙ 1. *прич.* şadlandırılmış, sevindirilmiş; fərəhləndirilmiş; şadlanmış; 2. *прил.* şad, sevincək, sevincli, fərəhli.

ОБРА́З *м. (мн. образы)* 1. surət, sima, şəkil; **потерять человеческий образ** insan surətini (simasını) itirmək; 2. *ədəb.* sürət; **художественные образы** bədii surətlər; 3. *тас.* xəyal; 4. tərz, üsul, qayda; **образ жизни** həyat tərzі; **образ действия** hərəkət tərzі; **образ правления** idarə üsulu; **главным образом** başlıca olaraq, əsas etibarilə, əsasən; **ником образом** heç bir vaxtlə, qətiyyəən; **решительным образом** əsla, qəti surətdə; **таким образом** beləliklə, bu surətlə; **равным образом** eyni surətdə, eyni cür; **каким образом?** necə? nə cür?; **некоторым образом** müəyyən qədər, bir dərəcəyə qədər, qismən; **образ мышления** düşüniş tərzі, zehniyyət; **обстоятельство образа действия** *грам.* tərzі-hərəkət zərfliyi; **в образе кого...** şəkildə, ... sifətində, ...surətində, ...simasında; **по образу и подобию чьему** *köhn. zar.* ... kimi, ...oxşadaraq; **рыцарь печального образа** bax рыцарь; **утратить** (потерять) **образ человеческого** insan şəklində dönmək, sir-sifətdən çıxmaq.

ОБРАЗЕ́Ц *м. (мн. образцы)* 1. nümunə, örnək; 2. model, növ, forma, çeşid; **новейшие образцы** ən yeni mal növləri (nümunələri).

ОБРАЗНЫЙ *прил.* 1. bədii, gözəl; **образные выражения** bədii ifadələr; 2. canlı, əya-ni.

ОБРАЗОВАНИЕ *І ср. І мн. нет* təşkil etmə, düzəltmə, yaratma, törətmə; təşkil edilmə, düzəldilmə, yaradılma, törədilmə; təşkil; **образование избирательных округов** seçki dairələrinin təşkili; 2. *мн. нет* əmələ gəlmə;

образование гор dağların əmələ gəlməsi; 3. törəmə; **горное образование** *geol.* süxur törəmələr; **жировое образование** *anat.* piy törəmələri

ОБРАЗОВАНИЕ *II ср* 1. maarif; **народное образование** xalq maarifi; 2. təhsil; **высшее образование** ali təhsil; **политическое образование** siyasi təhsil.

ОБРАЗОВАННОСТЬ *ж мн. нет* təhsillilik, elmlilik, mədənilik.

ОБРАЗОВАННЫЙ *I прил.* 1. təhsilli, təhsil almış, təhsil görmüş, elmlı, oxumuş, ziyalı; **образованный человек** təhsilli (elmlı, oxumuş, ziyalı) adam; 2. mədəni.

ОБРАЗОВАННЫЙ *II прич.* təşkil edilmiş, yaradılmış, əmələ gətirilmiş.

ОБРАЗОВАТЕЛЬ *м* təşkilatçı, yaradıcı, yarıdan.

ОБРАТИМОСТЬ *ж мн. нет* dönmə, qayıtma, dönmə qabiliyyəti; ilk vəziyyətinə qayıtma qabiliyyəti; **обратимость химических реакций** kimyəvi reaksiyaların ilk vəziyyətinə qayıtma qabiliyyəti.

ОБРАТИМЫЙ *прил.* döənən, dönmə qabiliyyətinə malik olan, ilk vəziyyətinə qayıtmaq qabiliyyətinə malik olan.

ОБРАТИТЬ *сов.* 1. döndərmək, çevirmək, yönəltmək; **обратить глаза на сцену** gözlərini səhnəyə çevirmək; **обратить орудия на неприятеля** topların ağzını düşməyə çevirmək; 2. cəlb etmək; **обратить внимание слушателей на основной вопрос** dinləyicilərin fikrini əsas məsələyə cəlb etmək; 3. çevirmək; **обратить воду в пар** suyu buxara çevirmək; 4. işlətmək, sərf etmək; **обратить доходы на улучшение производства** gəlirləri istehsalın yaxşılaşdırılmasına sərf etmək; **обратить в бегство** qovmaq, qaçmağa məcbur etmək; **обратить внимание** diqqət etmək, fikir vermək; **обратить в шутку** zarafata salmaq, zarafata çevirmək.

ОБРАТНЫЙ *прил.* 1. geri; **на обратном пути** geriyə qayıdanda, qayıdan baş; **с обратным поездом** qayıdan qatarla; 2. əks, tərs, dal-dalı; **обратный ход** dal-dalı yerləş; **обратное действие** əks təsir; 3. zidd, bərkəs; **обратный билет** ikibaşa bilet.

ОБРАЩЕНИЕ *ср* 1. *мн. нет* döndərmə, çevirmə, yönəltmə; döndərilmə, çevrilmə, yönəldilmə; 2. dönmə; 3. işlətmə, sərf etmək; işlədilmə, sərf edilmə; 4. *iqt.* tədavül; **обращение капитала** kapitalın tədavülü; 5. dövr etmə, dolanma; **обращение Земли вокруг Солнца** Yerin Günəş ətrafında dövr etməsi; 6. rəftar; 7. müraciət, xitab; **обращение к народу** xalqa müraciət; 8. müraciətnamə; 9. idarə etmə, işlətmə, istifadə (üsulu); işlətmək qaydası; **научиться обращению с ружьем** tüfəng atmaq qaydasını öyrənmək.

ОБРЕЗ *м* 1. kənar, qıraq (*kitabda, kartonda və s.*); 2. lüləsi kəsik tüfəng; 2. kəsik; **в обрез** ... güclə, ancaq yetəcək qədər; **материи хватило в**

обрез parça güclə çatdı; **у меня денег на дорогу в обрез** ancaq yol pulum var.

ОБРÉЗАНИЕ *ср (dini)* sünnət, sünnət etmə (edilmə).

ОБРÉЗАНИЕ *ср мн. нет* 1. kəsmə, kəsilmə; 2. budama, budanma; 3. (*dini*) sünnət.

ОБРÉЗАННЫЙ *прич.* 1. kəsilmiş, kəsik; 2. budanmış; 3. sözü kəsilmiş, sözü yarımcıq qoyulmuş; 4. (*dini*) sünnət edilmiş, sünnət olunmuş.

ОБРÉЗАТЬ *сов.* 1. kəsmək; kəşib gödəltmək; 2. budamaq; 3. sözünü kəsmək, sözünü yarımcıq qoymaq, ağzından vurmaq; 4. (*dini*) sünnət etmək; **обрезать крылья** qol-qanadını kəsmək.

ОБРИТЫЙ *1. прич.* qırılmış; *2. прил.* qırılmış.

ОБСЕМЕНЕНИЕ *ср к.т.* 1. toxum səpmə (səpilmə); 2. toxumlaşma, toxum bağlama (*bitkilərdə*).

ОБСЕМЕНЕННЫЙ *прич. к.т.* əkilmiş, toxum səpilmiş; **обсеменённое поле** əkilmiş tarla.

ОБСЕРВАЦИОННЫЙ *прил.* müşahidə -i(-i); **обсервационный пункт** müşahidə məntəqəsi.

ОБСЕРВАЦИЯ *ж* müşahidə.

ОБСÉЧЬ *сов.* 1. kəsmək, çarpmaq; kəşib atmaq, kəşib gödəltmək; 2. *xüs.* yonmaq; **обсечь камень** daş yonmaq.

ОБСЛÉДОВАНИЕ *ср* yoxlama, müayinə etmə; müayinə, təftiş.

ОБСЛÉДОВАННЫЙ *прич.* yoxlanmış, nəzərdən keçirilmiş; müayinə edilmiş, təftiş edilmiş.

ОБСЛÉДОВАТЕЛЬ *м* yoxlayan, yoxlayıcı, müayinə edən, müayinəçi, mufəttiş.

ОБСЛÉДОВАТЕЛЬСКИЙ *прил.* yoxlama (təftiş) -i(-i); **обследовательская комиссия** yoxlama komissiyası.

ОБСЛÉДОВАТЬ *сов. и несов.* yoxlamaq, təftiş etmək, üayinə etmək.

ОБСЛÉДОВАТЬСЯ *несов.* yoxlanılmaq, təftiş edilmək, müayinə edilmək.

ОБСЛУЖИВАНИЕ *ср мн. нет* 1. xidmət etmə, qulluq etmə; xidmət edilmə; baxma, baxılma; 2. xidmət; **бригада отличного обслуживания** əla xidmət briqadası.

ОБСОЛЕННЫЙ *прич.* duzlanmış, duz vurulmuş, üstünə duz səpilmə.

ОБСОЛИТЬ *сов.* duzlamaq, duz vurmaq, üstünə duz səpmək.

ОБСТАНОВКА *ж мн. нет* 1. avadanlıq, müxəlləfat, mebel; 2. vəziyyət, şərait, mühit; **международная обстановка** beynəlxalq vəziyyət; **в мирной обстановке** sülh şəraitində.

ОБСТОЯТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. ətraflı, müfəssəl, dolğun; **обстоятельный доклад** ətraflı (dolğun) məruzə; 2. əsaslı, ağıllı, ağır, ciddi, təmkinli; **обстоятельный человек** ağır (təmkinli) adam.

ОБСУЖДЕНИЕ *ср мн. нет* müzakirə; **принять участие в обсуждении доклада** məruzənin müzakirəsində iştirak etmək.

ОБСУЖДЁННЫЙ *прич.* müzakirə edilmiş, müzakirə olunmuş.

ОБСУШИТЬ *сов.* qurutmaq.

ОБСЫПАНИЕ *ср* tökmə, səpmə.

ОБТИРАНИЕ *ср* 1. silmə; silinmə; 2. sürtmə, sürtülmə; 3. bədani yaş dəsmalla sürtmə; 4. sürtmə dərmanı.

ОБТЯНУТЬ *сов.* 1. üz çəkmək; **обтянуть диван кожей** divana dəri (üz) çəkmək; 2. çəkmək, tarımlaşdırmaq, kipləşdirmək, daraltmaq; 3. dartmaq.

ОБУСЛОВИТЬ *сов.* 1. şərt qoymaq, asılı etmək; 2. səbəb olmaq.

ОБУЧЕНИЕ *ср* *мл. нет* 1. öyrətməş təhsil vermə, təlim vermə; öyrədilmə, təhsil verilmə, təlim verilmə; öyrənmə, təhsil alma, təlim alma; 2. oxutma, oxuma; 3. təhsil; **заочное обучение** qiyabi təhsil; 4. təlim; **военное обучение** hərbi təlim.

ОБУЧЕННЫЙ, ОБУЧЁННЫЙ 1. *прич.* öyrədilmiş, təhsil verilmiş, təlim verilmiş; 2. *прил.* təlim almış, təlim görmüş.

ОБХАЖИВАТЬ *несов. дан. 1. многокр.* bax **обходить**; 2. *тас.* nəvaziş göstərmək, ələ almaq, dilə tutmaq (*bir şey almaq üçün*) 3. ələ öyrətmək, ram etmək; **обхаживать медведя** ayını ələ öyrətmək.

ОБХОД *м* 1. dolanma, dövrələmə; 2. ötmə, keçmə; yanından ötmə, yanından keçmə, ötüb keçmə; 3. gəzmə, dəymə, baş çəkmə, yoxlama; **утренний обход врачей в больнице** xəstəxanada həkimlərin səhər yoxlaması; **в обход** 1) yanından keçərək (ötərək); 2) riayət etməyərk; 3) arxasına keçərək.

ОБХОЖДЕНИЕ *ср* *мл. нет* rəftar; **вежливое обхождение** nəzakətli rəftar; xoş rəftar.

ОБШИВАНИЕ tikmə, haşiyə tikmə, haşiyə vurma, qırağını tikmə, köbələmə, köbə tikmə.

ОБШИРНЫЙ *прил.* 1. geniş; **обширная площадь** geniş sahə (meydan); 2. böyük, çoxlu; **обширные планы** böyük planlar.

ОБЩЕ ... *mürəkkəb sözlərin* 1) "ümumi"; 2) "hamıya" *mənasında olan birinci tərkib hissəsi*; *тас.*: **общереспубликанский** (ümumrespublika), **общепонятный** (hamıya məlum olan), **общетеоретический** (ümumi nəzəri).

ОБЩЕЖИТИЕ *ср* 1) (ümumi) yataqxana, ümumi mənzil; **студенческое общежитие** tələbə yataqxanası; 2. birgə yaşayış, ümumi yaşayış.

ОБЩЕНИЕ *ср* *мл. нет* əlaqə, ünsiyyət, qarşılıqlı münasibət; **язык – орудие общения людей** dil insanlar arasında ünsiyyət vasitəsidir.

ОБЩЕПРИЗНАННЫЙ *прил.* hamıya məlum olan, hamının qəbul etdiyi, hamı tərəfindən təsdiq edilən; hamı tərəfindən tanınan; haqiqi, şübhəsiz; **общепризнанный факт** hamının qəbul (təsdiq) etdiyi fakt.

ОБЩЕПРИНЯТЫЙ *прил.* adi, hamı tərəfindən qəbul edilmiş; **общепринятый порядок** hamı tərəfindən qəbul edilmiş qayda.

ОБЩЕСТВО *ср* 1. (*müxtəlif mənalarda*) cəmiyyət; 2. cəmiyyət (*təşkilat, idarə mənasında*); **спортивное общество** idman cəmiyyəti; **общество по распространению политических и научных знаний** siyasi və elmi bilikləri yayarı cəmiyyət; 3. mühit; **попасть в дурное общество** pis mühitə düşmək; 4. şirkət; **акционерное общество** səhmdar cəmiyyət.

ОБЩИЙ *прил.* 1. ümumi; **общее собрание** ümumi yığıncaq; 2. *riyaz.* orta; **в общем** 1) ümumiyyətlə; **в общем и целом** ümumiyyətlə; **в общей сложности** nəticədə, ümumən, hamısı; **найти общий язык** ümumi dil tapmaq; **нет (не иметь) ничего общего с кем-чем** heç bir əlaqəsi (heç bir aidiyyəti, münasibəti, oxşarı) olmamaq.

ОБЩИТЕЛЬНЫЙ *прил.* adamayovuşan, ünsiyyətli, mehriban.

ОБЪЕДИНЕНИЕ *ср* 1. *мл. нет* birləşdirmə, birləşdirilmə; 2. birləşmə, birlik, təşkilat, ittifaq.

ОБЪЕКТ *м* 1. (*müxtəlif mənalarda*) obyekt; 2. hədəf.

ОБЪЕКТИВ *м* *fiz.* obyektiv (*optik cihazın qabaq şüşəsi və ya şüşələri*); **объектив фотоапарата** fotoaparatin obyektivini.

ОБЪЕКТИВНО *нареч.* obyektiv olaraq, obyektiv surətdə, birtərəfcəsinə, qərəzsizcəsinə, tərəf tutmadan; **объективно отнестись к делу** işə obyektiv yanaşmaq.

ОБЪЁМ *м* həcm.

ОБЪЯВЛЕНИЕ *ср* 1. *мл. нет* elan etmə, elan edilmə; bildirmə, bildirilmə; 2. elan, bildiriş.

ОБЪЯСНЕНИЕ *ср* 1. izah etmə, anlatma, başa salma; izah edilmə, anladılma, başa salınma; izah; 2. izahat; **потребовать письменное объяснение** yazılı izahat tələb etmək; 3. söhbət, müsahibə; **ответьте еще на один вопрос и наше объяснение закончится** bir suala da cavab verin, söhbətimiz qurtarsın; 4. səbəb; **найти объяснение данного явления** bu hadisənin səbəbini tapmaq; **в любви** məhəbbət izhar etmə, eşq elan etmə, şz məhəbbətini bildirmə.

ОБЫКНОВЕНИЕ *ср* adət, qayda; **по обыкновению** adət üzrə, bir qayda olaraq, həmişəki kimi.

ОБЫЧНЫЙ adi, həmişəki; **обычный случай** adi hadisə.

ОБЯЗАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. məcburi, vacib; **в обязательном порядке** məcburi surətdə; **обязательная воинская повинность** məcburi hərbi mükəlləfiyyət; 2. *köhn.* pürqulluq, işə yarayan, kara gələn (*adam*).

ОВЁС *м* yulaf.

ОВОЩИ *мл. (ед. овощ м)* tərəvəz, göyərti, səbzəvat.

ОВОЩНОЙ *прил.* 1. tərəvəz (göyərti) –i(-); **овощной магазин** tərəvəz (göyərti, səbzəvat) mağazası; 2. göyərtidən (səbzəvatdan) hazırlanmış; **овощной борщ** göyərti borşu; **овощной стол** göyərti xörəyi.

ОВСЯНКА *ж* 1. yulaf yarması; 2. yulaf aşı.

ОВСЯНЫЙ прил. yulaf –i(-) овсяное поле yulaf zamisi.

ОВУЛЯЦИЯ ж *biol.* ovulyasiya (*yetişmiş yumurta hüceyrəsinin yumurtalıqdan çıxması*).

ОВЦА ж (*мн. овцы*) qoyun.

ОГОНЁК м (*мн. огоньки*) 1. *огонь söz. kiç.*;

2. işıq, işıltı, işarantı; 3. *təc.* qabiliyyət əlaməti, marağ, meyl, təmayül, həvəs; **работать с огоньком** həvəslə işləmək; \diamond **на огоньке (зайти)** yolüstü, yol keçərkən, təsadüfi olaraq.

ОГОРЧИТЬ сов. kədərləndirmək, heylsəndirmək dərđləndirmək, qüssələndirmək, qəm-qüssə vermək, əhvalını pozmaq, ovqatını təlx etmək, pərt etmək, məyus etmək, dilxor etmək.

ОГРАНИЧИТЬ сов. məhdud etmək, məhdudlaşdırmaq, hədd qoymaq; qıasmaq; **ограничить в правах** hüququnu məhdudlaşdırmaq; **ограничит себя в чём-нибудь** özünü qıasmaq.

ОГРОМНЫЙ прил. 1. çox böyük; **огромное впечатление** çox böyük təsir; **огромное влияние** çox böyük nüfuz; 2. çox iri, çox yekə, zorba, azman; **огромный медведь** yekə ayı; 3. geniş, böyük; **огромная площадь** geniş sahə.

ОГУРЕЦ м (*мн. огурцы*) xiyar, yerpənək.

ОДЁЖДА ж 1. paltar, geyim, üst-baş; 2. *tex.* örtüyü, **асфальтовая одежда дороги** yolun asfalt örtüyü.

ОДЕКОЛОН м odekolon.

ОДИН м (*одна ж, одно ср*) 1. bir; **из пяти вычсть один** beşdən bir çıxmaq; 2. tək, təkсə, təkbaşına, yalqız; **одному ему не справиться с работой** işin öhdəsindən o, tək gələ bilməz; **я живу один** mən tək yaşayıram; 3. yalnız, ancaq, təkсə; **вы один можете это сделать** bu işi ancaq siz görə bilərsiniz; **от него нужно ожидать один неприятности** ondan ovqəttəxləkdən başqa heç bir şey gözləmək olmaz; 4. *в знач. суц.* **один м** biri, bir nəfər, kimsə; **пришёл один и спрашивает вас** biri (bir nəfər, kimsə) gəlib sizi soruşur; 5. *в знач. суц.* **одно ср** bir şey; **одно меня беспокоит** mənə bir şey narahat edir; \diamond **в один прекрасный день** günlərin bir günündə; **всё одно** birdir, fərqi yoxdur; **один естественный** tək, təkсə; **один на один** təkбətək; **все до одного** hamısı, son nəfərə kimi; **один за другим** dalbadal, sıra ilə; **один-одинёшенек** tək-tənha; **одним духом** bir dəfəyə, bir anda, bir nəfəсə; **по одному** bir-bir; **в один голос** bir ağızdan, bir səslə; **один к одному** (*одна к одной; одно к одному*) bir-birindən yaxşı; **одно к одному** bir-birinin dalınca; **одна нога в могиле (в гробу)** bir ayağı evdə, bir ayağı gorda; **одним словом (одно слово)** bir sözlə, xülasə, müxtəsər, əlqərəс, sözün qıсası; **за один присест; в один присест** bir oturumda.

ОДИНАКОВЫЙ прил. bir cür, bir, eyni, oxşar; **они одинакового роста** onlar bir boydadırlar; **в одинаковой мере** eyni ölçüdə, eyni dərəcədə, bir dərəcədə.

ОДИНАРНЫЙ прил. tək, bir qat, bir en; **одинарная ткань** bir en parça.

ОДИННАДЦАТИЛЕТНИЙ прил. on bir yaşlı; on bir illik; **одинадцатилетняя девочка** on bir yaşlı qız; **одинадцатилетний стаж** on bir illik staj.

ОДИННАДЦАТЫЙ числ. on birinci.

ОДИННАДЦАТЬ числ. on bir.

ОДИНОЖДЫ нареч. bir dəfə; **одиножды два – два** bir dəfə iki – iki.

ОДИНОКИЙ прил. 1. tək, tək-tənha, yalqız; 2. kimsəsiz, əilsiz, adamsız; 3. *в знач. суц.* subay.

ОДИНОКО нареч. tək, tək-tənha; yalqız; **он чувствовал себя одиноко без товарищей** o, yoldaşlarız özünü tək (yalqız) hiss edirdi.

ОДИНОЧКА 1. м и ж tək, tək-tənha, yalqız, ayrı; **жить в одиночку** tək yaşamaq; 2. *ж dan.* biradamlıq kamera (*dustaqxanada*); 3. *ж idm.* biradamlıq yarış qayığı.

ОДНАКО 1. союз lakin, ancaq, amma; 2. *в знач. вв. сл.* hər halda... baxmayaraq; **вы, однако, не забудьте обещанного** siz hər halda vədinizi unutmayın; 3. *в знач. межд.* amma da; **однако, как здесь накурено!** amma da buranı түstü ilə dildurmusunuz!

ОДНІ мн. bəziləri, bir paraları.

ОДНО ... *mürəkkəb sözlərin* “bir”, “eyni” mənasında olan *birinci tərkib hissəsi*; *məxl.:* **одноствольный** (birlüləli); **одноименный** (eyni adlı).

ОДНОБОКИЙ прил. 1. biryanlı; 2. *təc.* birtərəfli, məhdud.

ОДНОВРЕМЁННЫЙ прил. eyni zamanda olan, bir vaxtda olan; **одновременные действия артиллерии и авиации в бою** döyüşdə artilleriya ilə aviasiyanın eyni zamanda əməliyyatda olması.

ОДНОЗНАЧНЫЙ прил. 1. eynimənalı, birmənalı, mənalari bir olan; 2. *riyaz.* bircəqli.

ОДНОКРАТНО нареч. bir dəfə, bir kərə.

ОДНОПЛЁЧИЙ прил. *tex.* birdirsəkli; **одноплечий рычаг** birdirsəkli link.

ОДНОПОЛОСТЬ ж мн. *нет bot.* bir cinsliyyətlik.

ОДНОПОЛЫЙ прил. *bot.* bircinsliyyətli; **однополые растения** bircinsliyyətli bitkilər.

ОДНОРОГИЙ прил. təkbuynuzlu, təkbuynuz.

ОДНОРОДНЫЙ прил. həmcins, yekcins, eyni, oxşar, bir cür, bir-birinə oxşayan; **однородные члены** *gram.* həmcins üzvlər.

ОДНОСЛОЙНЫЙ прил. birqatlı.

ОДОБРЕННЫЙ прич. bəyənilmiş.

ОДОНТОЛОГИЯ ж мн. *нет tib.* odontologiya (*dişlərdən və dişlərin müalicəsindən bəhs edən elm*).

ОДРЯХЛЕТЬ сов. qocalıb əldən düşmək, zəifləmək; qartlaşmaq.

ОДУВАНЧИК м bot. təncirotu.

ОДЫШКА ж мн. *нет təngnəfəslik; töyşümə.*

ОЖИВЛЁНИЕ ср мн. *нет 1.* canlandırma, canlandırılma; canlanma; 2. diriltmə; dirilmə, dirçəlmə; 3. can, həyat.

ОЖИДАНИЕ *ср* 1. gözləmə; **пробыл в ожидании два часа** iki saat gözlədim; **успехи превзошли мои ожидания** müvəffəqiyyətlər gözlədiyimdən artıq oldu; 2. intizar; 3. ümid; **наши ожидания сбылись** ümidlərimiz yerinə yetdi.

ОЖИРЕНИЕ *ср* *мн. нет* piy basma, piylənmə; həddindən artıq kökəlmə.

ОЖИРЁТЬ сов. piy basmaq, piylənmək, həddindən artıq kökəlmək.

ОЖИТЬ сов. 1. dirilmək, dirçəlmək, canlanmaq; 2. *тэс.* ruhlanmaq.

ОЖОГ *м* 1. yanma; 2. yanıq, yanıq yer.

ОЗАБОТИТЬ сов. iztiraba salmaq, düşündürmək, əndişəyə salmaq.

ОЗДОРОВИТЕЛЬНЫЙ прил. sağlamlaşdırma -i(-i); sağlamlaşdırıcı; **оздоровительные мероприятия** sağlamlaşdırma tədbirləri.

ОЗДОРОВИТЬ сов. 1. sağlamlaşdırmaq; 2. *тэс.* yaxşılaşdırmaq.

ОЗДОРОВИТЬСЯ сов. yaxşılaşmaq, qaydaya düşmək.

ОЗДОРОВЛЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. sağlamlaşdırma, sağlamlaşdırılma; sağlamlaşma; 3. *тэс.* yaxşılaşdırma, yaxşılaşdırılma; yaxşılaşma.

ОЗЕЛЕНЕНИЕ *ср* *мн. нет* yaşıllaşdırma, yaşıllaşdırılma; **озеленение городов** şəhərlərin yaşıllaşdırılması.

ОЗЕРО *ср* (*мн. озёра*) göl.

ОЗЛОБЛЕНИЕ *ср* 1. qeyzləndirmə, qəzəbləndirmə, hirsələndirmə; 2. qəzəblənmə, hirsələnmə; 3. qeyz, qəzəb, hirs, acıq; **сказать с озлоблением** qeyzlə (qəzəblə, acıqla) demək.

ОЗНАКОМЛЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. tanış etmə, bələd etmə; tanış edilmə, bələd edilmə; 2. tanış olma, bələd olma, bələddləşmə; **на ознакомление с работой** потребуеться три дня işlə tanış olmaq (işə bəndləşmək) üçün üç gün lazımdır.

ОЗНОБ *м* *мн. нет* vicə, titrəmə, üşümə, üşütmə, vic-vicə, ucnma.

ОЗОКЕРИТ *м* ozokerit (*мума oxşar mineral*).

ОЗОН *м* *мн. нет* *ким.* ozon (*qaz*).

ОКАЗАНИЕ *ср* *мн. нет* göstərmə, etmə; **оказание первой помощи** ilk yardım göstərmə; **оказание материальной помощи** maddi yardım göstərmə (etmə).

ОКАЗАТЬ сов. göstərmək, etmək; **оказать помощь** yardım göstərmək (etmək); **оказать доверие** etimad göstərmək.

ОКАЗАТЬСЯ сов. 1. aşkar olmaq, meydana çıxmaq, məlum olmaq; çıxmaq, olmaq; **оказалось, что они соседи** məlum oldu ki, onlar qonşudurlar; **он оказался моим старым знакомым** o, mənim köhnə tanışım çıxdı; 2. tapılmaq; **оказаться дома** evdə tapılmaq; 3. düşmək; **оказаться в затруднении** çətinliyə düşmək; **оказаться (быть) на высоте (положения, требований)** **бах** **высота;** **оказаться у разбитого корыта** **бах** **корыто.**

ОКАМЕНЕЛОСТЬ *ж* 1. daşa dönmə, daşlaşma, bərkimə; 2. daşlanmış heyvan qalığı, daşlaşmış bitki qalığı; 3. *тэс.* quruma, donub qalma, quruyub qalma, durgunluq.

ОКЕАН *м* 1. okean; 2. *тэс.* dərya, ümman; **воздушный (эфирный) океан** *тэс.* fəza, atmosfer.

ОКІНУТЬ сов.: **окинуть взором (взглядом, глазами)** göz gəzdirmək, baxmaq, nəzər salmaq, nəzərdən keçirmək.

ОКИСЛЕНИЕ *ср* *мн. нет* *ким.* oksidləşmə, turşuma.

ОКИСЛЁННЫЙ прич. *ким.* oksidləşmiş, turşumuş, oksidləşdirilmiş, turşudulmuş.

ОКИСЛИТЕЛЬ *м* *ким.* oksidləşdirici.

ОКИСЛИТЕЛЬНЫЙ прил. *ким.* oksidləşdirmə -i(-i); oksidləşdirici; **окислительный процесс**

ОКИСЛИТЬ сов. *ким.* oksidləşdirmək, turşutmaq.

ОКИСЛИТЬСЯ сов. *ким.* oksidləşmək, turşumaq.

ОКИСЬ *ж* *ким.* oksid.

ОККЛЮЗИЯ *ж* *тех.* okklüziya (*qazların metalların içində həll olması*).

ОКНО *ср* (*мн. окна*) 1. pəncərə; 2. dəlik, deşik.

ОКОЛДОВАННЫЙ прич. 1. ovsunlanmış, tilsimlənmiş, cadulanmış; 2. məftun edilmiş, valeh edilmiş, heyran edilmiş, valeh, məftun.

ОКОЛО пред. 1. ... yaxınlığında, ... yanında; **около вокзала** vaxzalın yanında; 2. ... ətrafında; 3. təxminən, təqribən, ... yaxın, ... qədər; **мы шли около часа** bir saata yaxın (qədər) yol getdik.

ОКОНЧАНИЕ *ср* 1. son, axır; **окончание романа** romanın sonu (axır); **до окончания урока** остаётся пять минут dersin sonuna (axırına) beş dəqiqə qalır; **уйти до окончания спектакля** tamaşa qurtarmamış getmək; 2. *qram.* sonluq; **падежные окончания** hal sonluqları.

ОКОНЧАТЕЛЬНО нареч. qəti, qəti surətdə, qəti olaraq, tamamilə, bütünlüklə.

ОКОНЧАТЕЛЬНЫЙ прил. qəti, son; **окончательное решение** qəti qərar; **окончательный ответ** qəti cavab.

ОКРОШКА *ж* *мн. нет* 1. doğrama(c); 2. *тэс.дан.* həftəbecər (*qarışıqlıq mənasında*).

ОКРУГ *м* 1. dairə (*ərazi bölgüsü vahidi*); **избирательный округ** seçki dairəsi; 2. mahal.

ОКРУГА *ж* *дан.* ətraf, ətraf yerlər.

ОКРУГЛЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. girdələmə, dəyirmiləmə, yuvarlaqlaşdırma; girdələnmə, dəyirmilənmə, yuvarlaqlaşdırılma; 2. tamamlama, tamamlanma.

ОКРУГЛЕННОСТЬ *ж* girdəlik, dəyirmilik, yuvarlaqlıq.

ОКРУГЛЁННЫЙ прич. *и* *прил.* 1. girdələnməmiş, dəyirmilənməmiş, yuvarlaqlaşdırılmamış; 2. tamamlanmış, bütövlənməmiş; 3. *прил.* girdə, dəyirmi, yuvarlaq.

ОКРУЖАЮЩЕЕ *ср* mühit, şərait.

ОКРУЖАЮЩЕЕ *мн.* ətrafındakılar, ətrafındakı adamlar.

ОКРУЖАЮЩИЙ *прил.* dövrələyən, əhatə edən; \diamond *окружающая обстановка* mühit, şərait.

ОКРУЖЕНИЕ *ср* 1. dövrələmə, dövrəyə alma, mühasirəyə alma; dövrələnmə, dövrəyə alınma, mühasirəyə alınma; 2. mühasirə; 3. *т.эс.* mühit.

ОКРУЖНОСТЬ *жс* 1. *р.яз.* çevrə; 2. *к.öhn.* ətraf, ətraf yerlər.

ОКУЛИСТ *м тиб.* göz həkimi.

ОКУЛИСТКА *жс* göz həkimi qadın (qız).

ОЛАДЬЯ *жс* oladya (*buğda unundan bişirilən kökə*).

ОЛЕАНДР *м bot.* oleandr (*qırmızı və ağ çiçəklі hamişəyaşıl kol bitki*).

ОЛЕНИНА *жс мн. нет* maral əti.

ОЛИВКА *жс дан.* zeytun.

ОЛИВКОВЫЙ *прил.* 1. zeytun $-i(-i)$; **оливковое дерево** zeytun ağacı; **оливковое масло** zeytun yağı; 2. *т.эс.* zeytunu, sariyaşıl; **оливковый цвет** sarı-yaşıl rəng; \diamond **оливковая ветвь** zeytun budağı (*sühl simvolu*).

ОМАР *м zool.* omar (*onayaqlı, iri dəniz xərçəngi*).

ОМЕГ *м I. bot.* baldırğan; 2. *т.эс.* zəhər, ağı.

ОМЕГА *жс* omega (*yunan əlifbasının son hərfi*); \diamond **альфа и омега** bax **альфа**; **от альфы до омеги** bax **альфа**.

ОМЕРТВЕЛЫЙ *прил.* ölü, ölgün, ölmüş, cansız, hissiz, keyləşmiş; **омертвелая ткань** ölü toxuma.

ОМЕРТВЕНИЕ *ср мн. нет* ölgünləşmə, cansızlaşma, hissizləşmə, keyləşmə.

ОМЛЕТ *м* omlət (*un və südə çalınmış yumurtanın qayğanağı*).

ОН *мест. о.*

ОНА *мест. о* (*qadın, qız*).

ОНАНИЗМ *м мн. нет* onanizm, kəfləmə.

ОНАНИРОВАТЬ *несов.* onanizmlə (kəfləmə ilə) məşğul olmaq.

ОНАНИСТ *м* onanist, kəfləməçi, onanizm (kəfləmə) ilə məşğul olan adam.

ОНИ *мест. мн.* onlar.

ОНКОЛОГ *м тиб.* onkoloq (*onkologiya müəssisəsi*; bax **онкология**).

ОНКОЛОГИЧЕСКИЙ *прил. тиб.* onkologiya $-i(-i)$; onkoloji; **онкологическая клиника** onkoloji klinika.

ОНКОЛОГИЯ *жс мн. нет тиб.* onkologiya (*tibbin şişlərdən və onların müalicə üsullarından bəhs edən şöbəsi*).

ОНО *мест. ср* bax **он**.

ОНТОГЕНЕЗ, ОНТОГЕНЕЗИС *м мн. нет* *biol.* ontogenez, ontogenesis (*canlının hüceyrə halında mükəmməl orqanizmə dönməsinədək keçirdiyi inkişaf prosesi*).

ОНТОГЕНЕТИЧЕСКИЙ *прил. биол.* ontogenetik.

ОНТОЛОГИЧЕСКИЙ *прил. фəлс.* ontologiya $-i(-i)$, ontoloji; **онтологические течение** в

идеалистической философии idealist fəlsəfədə ontoloji cərəyan.

ОНТОЛОГИЯ *жс мн. нет* *фəлс.* ontologiya (*idealist fəlsəfədə varlıq haqqında metafizik nəzəriyyə*).

ОПАСНО 1. *нареч.* təhlükəli, qorxulu; təhlükəli surətdə, qorxulu surətdə; 2. *в знач. сказ.* Təhlükəlidir, qorxuludur, xəterlidir.

ОПАСНОСТЬ *жс* təhlükə, qorxu, xəter.

ОПАСНЫЙ *прил.* təhlükəli, qorxulu, xəterli.

ОПЕРАТИВНО *нареч.* əməli olaraq, operativ surətdə, canlı surətdə; **оперативно руководить** **работой** işə əməli (surətdə) rəhbərlik etmək.

ОПЕРАТИВНОСТЬ *жс мн. нет* operativlik, praktiklik, cəldlik; **проявить в работе оперативность** işdə operativlik (cəldlik) göstərmək.

ОПЕРАТИВНЫЙ I *прил. тиб.* operasiya yolu ilə; operasiya vasitəsilə; **удалить опухоль оперативным путем** şişi operasiya vasitəsilə (yolu ilə) kəsib götürmək.

ОПЕРАТИВНЫЙ II *прил.* operativ, əməli, canlı, cəld; **оперативное руководство** operativ rəhbərlik, canlı rəhbərlik.

ОПЕРАТИВНЫЙ III *прил.* əməliyyat $-i(-i)$; **оперативная сводка** (*hərbi*) əməliyyat məlumatı.

ОПЕРАТОР I *м тиб.* cərrah.

ОПЕРАТОР II *м xüs.* operator, kinooperator.

ОПЕРАЦИОННАЯ *жс тиб.* operasiya otağı, əməliyyat otağı

ОПЕРАЦИЯ I *жс тиб.* operasiya; **сделать операцию** operasiya etmək, əməliyyat etmək.

ОПЕРАЦИЯ II *жс* əməliyyat; **военная операция** hərbi əməliyyat; **наступательная операция** hücum əməliyyatı; **банковская операция** bank əməliyyatı.

ОПЕРИРОВАНИЕ *ср* operasiya etmə, cərrahiyyə əməliyyatı keçirmə, yarma.

ОПЕРИРОВАТЬ I *сов. и несов.* operasiya etmək, yarmaq.

ОПЕРИРОВАТЬ II *несов.* 1. əməliyyat aparmaq, işləmək; **разветка оперирует в тылу у противника** kaşfiyyat düşmənin arxasında əməliyyat aparır (işləyir); 2. *т.эс.* istifadə etmək; **оперировать проверенными данными** yoxlanmış məlumatdan istifadə etmək.

ОПЕРИРОВАТЬСЯ *несов. тиб.* operasiya edilmək, yarılmaq.

ОПИСАНИЕ *ср* 1. təsvir; 2. təsvir etmə, təsvir edilmə.

ОПИСАТЕЛЬНЫЙ *прил. и прич.* 1. təsvir edilmiş; 2. siyahıya alınmış.

ОПИУМ *м* tiryək.

ОПЛОДОТВОРЕНИЕ *ср мн. нет* 1. münbitləşdirmə, məhsuldar etmə, münbitləşmə; 2. mayalandırma, dövləndirmə; mayalanma, dövlənmə; 3. *т.эс.* ilhamlan(dır)ma, qidalan(dır)ma.

ОПЛОДОТВОРЕННЫЙ I *прич.* münbitləşdirilmiş, məhsuldar edilmiş; 2. *прил.* dövlənmiş, mayalanmış; 3. *прич. т.эс.* ilhamlanmış.

ОПОЗДАНИЕ *ср* gecikmə, yubanma, ləngimə; поезд **прибыл без опоздания** qatar vaxtında gəlmişdir.

ОПОЛОСНУТЬ *сов.* yaxalamaq, yumaq; **ополосните тарелки** boşqabları yaxalayın (yuyun).

ОПОЛОСНУТЬСЯ *сов. дан.* əl-üzünü yumaq, üzünə su sıçratmaq.

ОПОРА *ж* 1. dayaq, dirək, söykənəcək, istinad; **точка опоры** istinad nöqtəsi; 2. *мәс.* istinadgah, arxa, kömək; **старший сын – опора для семьи** böyük oğul ailənin dayağıdır.

ОПОРОЖНИТЬ *сов.* boşaltmaq.

ОПОЯСАННЫЙ *прич.* 1. qurşanmış (belinə), bağlanmış, sarınmış, dolanmış; 2. *мәс.* əhatə edilmiş, dövrələnmiş.

ОПРАВДАННЫЙ *прич. и прил.* 1. təmizə çıxardılmış, bəraət qazandırılmış; bəraət almış; 2. haqlı, yerli.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ I *ср* 1. müəyyən etmə, təyin etmə, təyin edilmə; 2. tərif; **научное определение** elmi tərif; 3. *hüq.* qərar; **определение суда** məhkəmənin qərarı.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ II *ср грам.* təyin.

ОПРЕДЕЛИТЬ *сов.* 1. təyin etmək, müəyyən etmək; **определить болезнь** xəstəliyi təyin etmək (müəyyən etmək); 2. tərif vermək; **определить понятие искусства** incəsənət anlayışına tərif vermək; 3. şərtləndirmək, şərait yaratmaq, səbəb olmaq; 4. *köhn.* düzəltmək, qoymaq, təyin etmək (*bir işə, vəzifəyə*).

ОПРЕДЕЛЯЮЩИЙ *прич.* təyin edən, müəyyən edən, təyinedici, şərtləşdirən, şərait yaradan, səbəb olan.

ОПРОС *м* 1. sorğu; **всенародный опрос** ümumxalq sorgusu; 2. dindirmə, dindirilmə; **опрос свидетелей** şahidlərin dindirilməsi; 3. sorğu-sual.

ОПРЯТНО *нареч.* səliqə ilə, təmiz; **опрятно одеваться** səliqə ilə geyinmək, təmiz geyinmək.

ОПТИК *м* optik (*optika mütəxəssisi*).

ОПТИКА *ж* *мн. нет* 1. *fiz.* optika (*fizikanın işıq bəhəsi*); 2. *собр.* *xüs.* optik cihazlar, optik alətlər.

ОПТИМАЛЬНО *нареч.* optimal olaraq; ən əlverişli surətdə, ən münasib surətdə, ən müvafiq surətdə.

ОПТИМИСТ *м* nikbin, optimist.

ОПТИЧЕСКИЙ *прил.* optika –i(-); optik; **оптический завод** optik zavodu, optik cihazlar zavodu; **оптический прибор** optik cihaz.

ОПУБЛИКОВАНИЕ *ср* *мн. нет* elan etmə, nəşr etmə, dərc etmə; elan edilmə, nəşr edilmə, dərc edilmə; **опубликование результатов выборов** seçki nəticələrinin elan edilməsi.

ОПУХЛОСТЬ *ж* şişkinlik, şiş.

ОПУЩЕНИЕ *ср* endirmə, sallatma, düşürtmə; enmə, düşmə, sallanma.

ОПУЩЕННЫЙ 1. *прич.* endirilmiş, salladılmış, aşağı sallanmış; 2. *прич.* yatırılmış; 3. buraxılmış, ötürülmüş; 4. *прил. мәс.* düşgün; **как в воду опущенный** ruhdan düşmüş halda.

ОПЫЛИВАНИЕ *ср* *мн. нет* 1. tozlandırma, tozlandırılma; 2. darmanla.

ОПЫТ *м* təcrübə, səriştə, sınaq; **горьким опытом прийти к чему**; **горьким опытом узнать что бах горький**; **искушенный опытом бах искусственный**.

ОПЫТНОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. təcrübəlilik; **опытность педагога** müəllimin təcrübəliyi; 2. təcrübə, səriştə; **ему не хватает опытности** onun təcrübəsi çatmır.

ОПЫТНЫЙ *прил.* 1. təcrübəli, səriştəli; 2. təcrübəli, təcrübə, əməli; **опытное знание** təcrübə bilik; 3. təcrübə –i(-); **опытная станция** təcrübə stansiyası.

ОРАНЖЕВЫЙ *прил.* narıncı; **оранжевый цвет** narıncı rəng.

ОРАТОР *м* natiq.

ОРБИТА *ж* 1. *astr.* orbita (*göy cisminin hərəkət yolu*); 2. hədəqə; **глаза вышли из своих орбит** gözləri hədəqəsindən çıxdı; **орбита влияния** nüfuz dairəsi.

ОРГАН *м* 1. üzv, əza (*bədənin müəyyən vəzifə daşıyan hissəsi*); 2. *мәс.* vəsitə; 3. orqan (*idarə*); 4. orqan, qəzet, jurnal və s.

ОРГАНИЗАЦИЯ *ж* 1. təşkil etmə, təşkil edilmə; **правильная организация труда** əməyin düzgün təşkil edilməsi; 2. təşkilat; **партийная организация** partiya təşkilatı; 3. *дан.* bədən, orqanizm; **человек слабой организации** zəif bədənli adam, bədəncə zəif adam.

ОРГАНИЗМ *м* 1. orqanizm, canlı vücut; **растительный организм** bitki orqanizmi; **живой организм** canlı orqanizm; 2. bədən; **крепкий организм** möhkəm orqanizm (bədən).

ОРГАНИЗОВАННО *нареч.* mütəşəkkil surətdə, mütəşəkkil; **организованно провести летние каникулы** yay tətilini mütəşəkkil keçirmək.

ОРГАНИК *м* *xüs.* orqanik (*üzvi kimya mütəxəssisi*).

ОРГАНИЧЕСКИЙ *прил.* 1. *tib.* orqanik; **органические заболевания** orqanik xəstəliklər; 2. *kim.* üzvi; **органические вещества** üzvi maddələr; **органическая химия** üzvi kimya; 3. təbii; yaradılışında olan; fitri; **органический недостаток** fitri nöqsan; **органическая потребность** təbii ehtiyac.

ОРДИНАТОР *м* ordinator (*xəstəxanada, klinikada və s. palata və ya şöbəyə rəhbərlik edən həkim*).

ОРДИНАТОРСКАЯ *ж* ordinator otağı, həkimlər otağı (*xəstəxanada*).

ОРДИНАТУРА *ж* ordinatorluq, ordinatura.

ОРЁЛ *м* (*мн. орлы*) qartal, qaraquş; **двухглавый орёл** бах **двухглавый**; **орёл и решка** бах **орлянка**.

ОРЁХ *м* 1. qoz, findıq; **грецкий орех** qoz; **мелкий орех** findıq; 2. qoz ağacı, findıq ağacı; **стол из ореха** qoz ağacından hazırlanmış stol; **под орех** **разделить** (отделаты) *дан.* bərk

söymək, bərk danlamaq; aşının suyunu vermək; **земляной (китайский) орех** bax **арахис**; **на орехи (будет, достанется)** rayını alacaqdır.

ОРИГИНАЛ *м* 1. original, əsl; **оригинал статьи** məqalənin originalı (əsl)i; 2. qəribə adam, original adam; **старик был большим оригиналом** qoca çox qəribə adam idi.

ОРИГИНАЛЬНО *нареч.* original (surətdə), xüsusi tərzdə, qəribə, maraqlı; **оригинально одеваться** qəribə geyinmək.

ОРИЕНТАЦИЯ *ж* 1. səmtləşmə, səmtləşdirmə, durduğu yerin cəhətini müəyyən etmə, istiqamətləndirmə, istiqamətləndirilmə, istiqamət götürmə; 2. bələdlük, xəbərdarlıq; 3. istiqamət, meyl, orientasiya (*fəaliyyətini müəyyən istiqamətə yönəltmə*).

ОРИЕНТИРОВАННЫЙ 1. *прич.* bələd edilmiş, bələdləşdirilmiş, tanış edilmiş; 2. *прич.* yönəldilmiş, səmtləşdirilmiş; istiqamət verilmiş; 3. *прил.* bələd, xəbərdar, bilən.

ОРТОПЕД *м* ortoped (*ortopediya həkimi*).

ОРТОПЕДИСТ *м* tib. ortopedist (*ortopediya müəssisi*).

ОРТОПЕДИЧЕСКИЙ *прил.* tib. ortopediya – i(-); **ортопедический институт** ortopediya institutu.

ОРТОПЕДИЯ *ж* *мн.* *нет* tib. ortopediya (*tibb elminin bədənin əyilmə üzvlərinin, topalların və s. müalicəsində təşgul olan şöbəsi*).

ОСАДКА *ж* *мн.* *нет* 1. çökmə, enmə, yanma; yatma; 2. oturma, suya oturma dərəcəsi; **осадка судна** gəminin suya oturma dərəcəsi.

ОСВЕДОМЛЕНИЕ *ср* xəbər vermə, xəbərdar etmə, məlumat vermə; xəbər verilmə, xəbərdar edilmə, məlumat verilmə.

ОСВЕЖЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. təzələmə, tərəvətləndirmə; təzələnmə, tərəvətləndirilmə; 2. sərinlətmə, havasını təzələmə; sərinləndirmə, havası təzələnmə; 3. təmizləmə, dəyişdirmə; təmizlənmə, dəyişdirilmə; 4. canlandırma, canlandırılma.

ОСВЕЩЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. işıqlandırma, işıqlandırılma; 2. aydınlaşdırma, izah etmə; aydınlaşdırılma, izah edilmə; 3. işıq.

ОСВИДЕТЕЛЬСТВОВАТЬ *сов.* yoxlamaq, müayinə etmək; **освидетельствовать больного** müayinə etmək; **освидетельствовать состояние котлов** qazanların vəziyyətini yoxlamaq.

ОСВОБОДИТЬ *сов.* 1. azad etmək; 2. xilas etmək; qurtarmaq; 3. boşaltmaq.

ОСВОБОЖДЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. azad etmə, azad edilmə, azad olma, buraxma, buraxılma; 2. xilas etmə, xilas edilmə; xilas olma, qurtarma, qurtarılma, nicat vermə; 3. boşaltma, boşaldılma, boşalma; 4. qurtuluş; **день освобождения** qurtuluş günü.

ОСВОЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* mənimsəmə, mənimsənmə; uyulənmə; istifadə etmə, istifadə edilmə.

ОСВОЕННЫЙ *прич.* mənimsənmiş, öyrənilmiş, istifadə edilmiş

ОСЕМЕНЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* *biol.* mayalama, mayalandırma; **искусственное осеменение** süni mayalandırma.

ОСЕМЕНЕННЫЙ *прич.* *biol.* mayalandırılmış.

ОСЕМЕНИТЬ *сов.* *biol.* mayalandırmaq.

ОСЕМЕНИТЬ *несов.* bax **осеменить**.

ОСЕМЕНИТЬСЯ *несов.* *biol.* mayalandırılmı.

ОСЛАБЕВАНИЕ *ср* zəifləşmə, zəifləmə, gücdən düşmə.

ОСЛАБЕТЬ *сов.* 1. zəifləşmək, zəifləmək, gücdən düşmək; 2. boşalmaq; **верёвка ослабела** ip boşalmışdır.

ОСЛАБЛЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. zəiflətmə, zəiflədirmə; zəiflədilmə, zəifləşdirilmə; zəifləmə; 2. boşaltma, boşaldılma, boşalma.

ОСЛАБЛЕННЫЙ *прич.* 1. zəiflədilmiş, zəifləşdirilmiş; 2. boşaldılmış; 3. yumşaldılmış.

ОСЛАБНУТЬ *сов.* *дан.* 1. bax **ослабеть**; 2. boşalmaq; **подпруга ослабла** yəhərin tapqırı boşalmışdır.

ОСЛОЖНЕНИЕ *ср* 1. mürəkkəbləşdirmə, çətinləşdirmə, ağırlaşdırma; mürəkkəbləşdirilmə, çətinləşdirilmə, ağırlaşdırılma, mürəkkəbləşmə, çətinləşmə, ağırlaşma; 2. mania, çətinlik; **встретить новые осложнения** yeni manialərə rast gəlmək; 3. *tib.* ağırlaşma; bir xəstəlik nəticəsində əmələ gələn təzə xəstəlik.

ОСЛОЖНЕННЫЙ *прич.* mürəkkəbləşdirilmiş, çətinləşdirilmiş, ağırlaşdırılmış.

ОСЛУШАТЬ *сов.* qulaq asmaq (*xəstənin ürəyinə və ya başqa orqanlarına*).

ОСЛУШАТЬСЯ *сов.* sözə qulaq asmamaq, sözə baxmamaq; itaət etməmək, tabe olmamaq.

ОСМОС *м* *физ.* osmos (*mayələrin üzvi pərdə və ya toxumalardan sızıb keçməsi hadisəsi*).

ОСМОТИЧЕСКИЙ *прил.* *физ.* osmos –i(-); osmotik; **осмотические явления** osmos hadisələri; **осмотическое давление** osmotik təzyiq.

ОСМОТР *м* *мн.* *нет* 1. yoxlama, müayinə (etmə); yoxlanma, müayinə edilmə; 2. baxma, baxılma.

ОСМОТРЕТЬ *сов.* 1. baxmaq, tamaşa etmək; göz gəzdirmək; 2. yoxlamaq, müayinə etmək.

ОСМОТРИТЕЛЬНО *нареч.* ehtiyatla, ehtiyatkarlıqla; **действовать осмотрительно** ehtiyatla hərəkət etmək.

ОСНАЩЕНИЕ *ср* 1. təchiz etmə, təchiz edilmə; **оснащение промышленности и сельского хозяйства новейшей техникой** sənayeni və kənd təsərrüfatını ən yeni texnika ilə təchiz etmə; 2. yaraqlandır(ıl)ma, silahlandır(ıl)ma; 3. təchizat, avadanlıq, ləvazimat.

ОСНОВАНИЕ *ср* 1. özül qoyma, bünövrə qoyma, təsis etmə; özül qoyulma, bünövrə qoyulma, təsis edilmə; 2. əsas, özül, bünövrə; 3. səbəb; 4. *hənd.* oturacaq; \diamond **до основания** tamamilə, başdan-ayağa, kökündən; **на основа-**

ни... ...əsasən, ...əsaslanaraq; **на основании закона** qanuna əsasən.

ОСНОВАННЫЙ *прич.* 1. əsası qoyulmuş; bünövrəsi qoyulmuş, təsis edilmiş; 2. əsaslandırılmış.

ОСНОВАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. əsaslı, tutarlı; **основательная причина** əsaslı səbəb; 2. ciddi, müsbət, işgüzar; **основательный человек** ciddi adam; 3. möhkəm, davamlı; **основательное здание** möhkəm (davamlı) bina; 4. böyük, ağır, iri; **основательный чемодан** böyük (ağır) çamadan.

ОСНОВНОЙ *прил.* 1. əsas; başlıca; **основная цель** əsas (başlıca) məqsəd; **основной закон (конституция)** əsas qanun (konstitusiyası); 2. *в знач. суц.* **основное ср** *мн. нет* işin əsas mahiyyəti, əsas cəhəti; **не надо упускать из виду основного** işin mahiyyətini nəzərdən qaçırmamalıdır; **в основном** əsasən, əsas etibarilə.

ОСОБА *ж* *истеж.* 1. adam, şəxs; şəxsiyyət, zat; **известная особа** tanınmış adam, tanınmış şəxs; 2. xanım, qadın; **своей собственной особой** şəxsən özü.

ОСОБЕННО *нареч.* 1. xüsusilə, xüsusən, ələl-xüsus; **особенно приятно видеть старых друзей** köhnə dostları görmək xüsusilə (xüsusən) fərləlidir; 2. xüsusi bir tərzdə, başqa cür, ayrı cür; **говорить особенно** ayrı cür (başqa bir tərzdə) danışmaq; 3. olduqca, müstəsna surətdə; **особенно вкусный** olduqca dadlı; **особенно красивый** müstəsna surətdə gözəl; 4. daha çox, daha artıq; **не особенно** çox da.

ОСОБЕННОСТЬ *ж* xüsusiyyət, başqalıq; **в особенности** xüsusən, xüsusilə.

ОСОБЕННЫЙ *прил.* 1. xüsusi, ayrı; 2. fəvqəladə, böyük; **особенный талант** fəvqəladə bir istedad; **слушать с особенным вниманием** böyük bir diqqətlə qulaq asmaq; **здесь нет ничего особенного** burada heç bir fəvqəladəlik yoxdur.

ОСОБО *нареч.* 1. ayrı, ayrıca, əlahüddə; 2. köhn. xüsusilə, xüsusən.

ОСОБЫЙ *прил.* xüsusi, ayrı, ayrıca, əlahiddə.

ОСОБЬ *ж* *биол.* fərd (müstəqil surətdə yaşayan orqanizm).

ОСТАВЛЕННЫЙ *прич.* 1. qoyulmuş; 2. saxlanmış; 3. buraxılmış, tərk edilmiş.

ОСТАЛЬНЫЙ *прил.* 1. qalan; **взять остальные книги** qalan kitabları almaq; 2. *в знач. суц.* **остальное ср** (*мн. остальные*) qalanı, yerdə qalanı, o biriləri; **остальное возьмешь завтра** qalanını sabah alarsan; **а где остальные?** bəs o biriləri (yerdə qalanı) hanı?

ОСТАНОВИТЬ *сов.* 1. dayandırmaq, saxlamaq, əylətmək; **остановить поезд** qatarı saxlamaq (dayandırmaq); 2. qabağını almaq; **остановить шалуну** nadincin qabağını almaq; **остановить внимание** diqqət vermək, diqqət yetirmək; **остановить взгляд (взор)** diqqətlə baxmaq,

diqqət etmək; **остановить выбор** seçmək, bəyənmək.

ОСТАНОВКА *ж* 1. dayanma, əylənmə, durma, dayandırma, dayandırılma; **сделать в пути две остановки** yolda iki dəfə dayanmaq (durmaq); 2. duruş, duruş yeri; duracaq, dayanacaq; **остановка трамваев** tramvayların duracağı; **остановка в работе** işdə fasilə; **остановка за тобой** hamı sənə mətəldir.

ОСТАТОК *м* (*мн. остановки*) 1. qalıq, artıq; **нефтяные остатки** neft qalıqları; 2. son, axır; **остаток жизни** şmrün sonu, **остаток дня** günün axır.

ОСТАТОЧНЫЙ *прил.* qalıq məbləğlər.

ОСТЕОЛОГ *м* osteoloq (*osteologiya müəxəssisi*).

ОСТЕОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* osteologiya – i(-), osteoloji; **osteологический отдел анатомии** anatomiyanın osteologiya bəhsi.

ОСТЕОЛОГИЯ *ж* *мн. нет* anat. osteologiya (*anatomiyanın sümüklərin quruluşundan bəhs edən şöbəsi*).

ОСТЕОМА *ж* *tib.* osteoma (*sümükdə xoşxassəli şiş*).

ОСТЕОМИЕЛИТ *м* osteomielit (*iliyin iltihabi*).

ОСТОВ *м* 1. əsas, bünövrə; 2. gövdə; 3. skelet; 4. *мэс.* plan, sxem.

ОСТОРОЖНО *нареч.* ehtiyatla, ehmallə, üsulla.

ОСТОРОЖНОСТЬ *ж* *мн. нет* ehtiyat, ehtiyatlılıq.

ОСТРЁЕ *прил. и нареч.* 1. daha iti; 2. daha tünd.

ОСТРИЁ *ср* 1. uc; **остриё иглолки** iynənin ucu; 2. tiyə, ağır; **остриё ножа** bıçağın ağzı (tiyəsi); **остриё сабли** qılıncın ağzı (tiyəsi); 3. *мэс.* zərbə, atəş; **остриё критики** tənqidin zərbəsi, tənqid atəşi.

ОСТРИЖЕННЫЙ *прич.* qırılmış, qaуçılanmış, kəsilmiş, vurulmuş (*qaуçı ilə*).

ОСТРИЦА *ж* *zool.* bij qurd.

ОСТРИЧЬ *сов.* qırmaq, qaуçılmaq, kəsmək, vurmaq.

ОСТРО *нареч.* 1. kəskin surətdə, mox kəskin; 2. son dərəcə.

ОСТРОВ *м* (*мн. острова*) ada.

ОСТРОВЕРХИЙ *прил.* şiştəpəli, sivriuc-lu, şiştəbaşlı; **островешие башни** şiştəpəli qüllələr.

ОСТРОЗУБЦЫ *ед. нет* bax **острогубцы**.

ОСТРОЗУБЫЙ *прил.* itidimdikli.

ОСТРОКОНЕЧНЫЙ *прил.* sivri, sivriuc-lu, şiştəpəli.

ОСТРОЛИЦЫЙ *прил.* sivri üzlü, ensiz sifətli.

ОСТРОНОС *м* *zool.* sivriburun, şiştəburun.

ОСТРОТА *ж* 1. itilik; **острота ножа** bıçağın itiliyi; 2. sivrilik, şiştlik; 3. (*müxtəlif mənələrdə*) kəskinlik; 4. *мэс.* şiddətlik, şiddət, gərginlik, ağırılıq; **острота положения** vəziyyətin gərginliyi; **острота боли** ağrının şiddəti; 5.

tündlük; **острота запаха духов** ətir iyunin tündlüyü; 6. hazırcavablıq.

ОСТРОТА П ж (*мн. острооты*) məzəli söz; inca söz; inca zarafat.

ОСТРОУМИЕ *ср мн. нет* 1. hazırcavablıq; 2. incəlik, fərasət, zirəklik, ağıllıq.

ОСТРОУМНЫЙ *прич.* 1. hazırcavab; **остроумный человек** hazırcavab adam; məzəli adam; 2. ağıllı; **остроумное решение** ağıllı qərar; 3. zirək, fərasətli.

ОСТРЫЙ *прил.* 1. iti; **острая сабля** iti qılınc; 2. sivri, şiş; **острый угол** sivri bucaq; **острый нос** şiş burun; 3. iti; kəskin; **острый ум** iti ağıl; **у него очень острый слух** onun qulağı çox itidir; **острый вкус** tünd sirkə; 5. *т.эс.* acı, istehzal; **у него острый язык** onun dili acıdır; 6. *т.эс.* şiddətli, bərk, gərgin, ağır; **острая боль** şiddətli ağrı; **острое положение** gərgin vəziyyət, ağır vəziyyət.

ОСТЬ *ж* 1. qılıç; 2. qıl.

ОСУДИТЬ *сов.* 1. *hüq.* məhkum etmək; iş kəsmək; **осудить преступников** canlərə iş kəsmək; 2. pisləmək, bəyənməmək, məzəmmətləndirmək, təhmətləndirmək, qınamaq; **♦ не осудить(те) köhn.** bağışla(yın); irad tutma(yın), qınama(yın).

ОСУЖДЕНИЕ *ср* 1. məzəmmət, təhmət; 2. hökm, ittihamnamə.

ОСУШЕНИЕ *ср мн. нет* qurutma, qurudulma; **осушение болот** bataqlıqların qurudulması.

ОСУШИТЬ *сов.* 1. qurutmaq; 2. *дан.* içmək, içib boşaltmaq; **♦ осушить глаза** gözlərinin yaşını silmək; **осушить слезы кому** təsəlli vermək.

ОСУЩЕСТВЛЕННОСТЬ *ж мн. нет* həyata keçirilə bilmə, mümkünlük.

ОСУЩЕСТВЛЕНИЕ *ср мн. нет* həyata keçmə, həyata keçirmə, həyata keçirilmə, yerinə yetmə, yerinə yetirilmə.

ОСЦИЛЛОГРАММА *ж* *xüs.* ossilloqram (*ossilloqrafin çəkdiyi çizgilər*).

ОСЦИЛЛЯТОР *м* *xüs.* ossilyator (*müvazinətin vəziyyətinə görə ehtizaclar əmələ gətirən sistem*).

ОСЫПАНИЕ *ср мн. нет* 1. səpmə, tökmə, səpilmə, tökülmə; 2. örtmə, örtülmə; 3. dağılma; 4. *т.эс.* bəzəmə, bəzədilmə.

ОСЯЗАНИЕ *ср мн. нет* toxunma hissi, toxunmaqla hiss etmə; lamisə.

ОТ (ОТО) *пред.* 1. —dən, —dan; **от начала до конца** əvvəldən axıradək; **от Москвы до Ленинграда** Moskvadan Leningradadək; **дрожать от холода** soyuqdan titrəmək; **день ото дня** gündən günə; 2. —in, —ın, —ün, —ün; **ключ от портфеля** portfelin açarı; **ключ от стола** stolun açarı; 3. ... tarixli; **постановление от 5 января** 5 yanvar tarixli qərar; 4. ...ilə, —lə; **писать от руки** əl ilə yazmaq; **♦ год от году** ilbəil; **час от часу** saatbasaat; **от нечего делать** bekarçılıqdan.

ОТБЕЛИТЬ *сов.* ağartmaq; **отбелить холст** kətanı ağartmaq.

ОТБИТЬ *сов.* 1. qaytarmaq, geri qaytarmaq, geri oturmaq, geri atmaq, dəf etmək, püskürtmək; **отбить атаку** hücumu dəf etmək; **отбить неприятеля** düşməni geri oturtmaq (püskürtmək); 2. geri almaq, vurub (əlindən) almaq; **отбить город** şəhəri geri almaq; **отбить пленных от неприятеля** əsirləri düşmənin əlindən almaq; 3. vurub sındırmaq, vurub qopartmaq, qırmaq; **отбить ручку у чайника** çaynıknin dəstəsini sındırmaq; 4. *т.эс.* öldürmək, pozmaq; **отбить аппетит** iştahasını öldürmək; **отбить охоту** həvəsdən salmaq; 5. əzmək, zədələmək; **отбить руку** əlini əzmək, əlini əzmək, əlini zədələmək; 6. ağızını düzəltmək; **отбить косу** dəryazın ağızını düzəltmək; 7. uzaqlaşdırmaq, qaçırtmaq; **отбить покупателей** müştəriləri uzaqlaşdırmaq, qaçırtmaq; 8. nişanlamaq; **отбить линию мелом** təbaşirlə nişanlamaq; **отбить такт рукой** əli ilə hava çalmaq.

ОТБЛАГОДАРИТЬ *сов.* 1. razılıq etmək, təşəkkür etmək; 2. əvəzini vermək.

ОТБЛЕСК *м* 1. parıltı, ışıltı; şəfəq; 2. *т.эс.* inikas, iz.

ОТБОЙ *м* 1. qaytarma, geri oturtma, dəf etmə, püskürtmə; 2. signal (*geri çəkilmə və ya "təhlükə bildi" signalı*); **отбой воздушной тревоги** "hava təhlükəsi keçdi" signalı; 3. *xüs.* otboy (*telefonla danışib qurtardıqdan sonra trubkanı yerindən asma*); **♦ бить отбой** *т.эс.* fikrindən qaçmaq; **отбою нет** macal yoxdur.

ОТБОРНЫЙ *прил.* seçmə, seçilmiş; ən yaxşı, əla.

ОТБРОСИТЬ *сов.* 1. atmaq, tullamaq (*bir kənarə*); **отбросить камни в сторону** daşları bir kənarə tullamaq; 2. geri oturtmaq, geriyə atmaq, püskürtmək; **отбросить неприятеля** düşməni geri oturtmaq (püskürtmək), dəf etmək; 3. rədd etmək, atmaq, buraxmaq, daşınmaq, vaz keçmək; **отбросить сомнения** şübhələri rədd etmək; 4. əks etdirmək; 5. salmaq; **дерево отбросило длинную тень** ağac uzun kölgə saldı.

ОТВАГА *ж* şücaət, cəsəət, cürət, hünər, qoçaqlıq, igidlik.

ОТВАЖНО *нареч.* cəsəətlə, cürətlə; qoçaqlıqla, igidliklə.

ОТВАР *м* həlim; **рисовый отвар** düyü həlimi.

ОТВАРИВАНИЕ *ср* qaynatma, bişirmə; qaynadılma, bişirilmə.

ОТВАРНОЙ *прил.* qaynadılmış, qaynanmış, suda bişirilmiş; **отварное мясо** suda bişirilmiş ət.

ОТВЕДЕНИЕ *ср мн. нет* ayırma, ayrılma; **отведение земли под огород** bostan üçün torpaq ayırmaq.

ОТВЕРГНУТЬ *сов.* rədd etmək, qəbul etməmək.

ОТВЕРНУТЬ *сов.* 1. çevirmək, döndərmək; **отвернуть лицо** üzünü çevirmək, üzünü döndərmək; 2. qatlamaq; **отвернуть полу пальто** paltonun ətayini qatlamaq; 3. (burub) açmaq, (burub) boşaltmaq; **отвернуть кран** kranı

açmaq; **отвернуть гайку** qaykanı boşaltmaq; 4. (burub) qopartmaq, (burub) sındırmaq.

ОТВЕС *м* 1. *xüs.* şaqı; 2. dik yamac, dik istiqamət.

ОТВЕСТІ *сов.* 1. aparmaq, ötürmək; **отвести больного к врачу** xəstəni həkimə aparmaq; 2. çəkmək (*bir tərəfə, bir kənarə*); 3. *məc.* rədd etmək, etiraz etmək, qəbul etməmək, qəbul etməmək; **отвести кандидатуру** namizədliyini rədd etmək; ... *namizədliyinə etiraz etmək*; 4. ayırmaq; **отвести участок под опытным поле** təcrübə tarlası üçün sahə ayırmaq; 5. qorunmaq, gözləmək, çəkəndirmək, saxlamaq (*bələdan, dərddən və s.*); **отвести душу** ürəyini boşaltmaq; **отвести глаза** aldatmaq, fikrini yuayındırmaq.

ОТВЕТ *м* 1. (*müxtəlif mənalarda*) cavab; 2. *köhn.* məsuliyyət; **призвать к ответу** məsuliyyətə cəlb etmək; **в ответ** cavabında; **ни ответа ни привета** nə salam, nə kəlam.

ОТВЕТСТВЕННО *нареч.* məsuliyyətlə; **ответственно заявляю** məsuliyyətlə deyirəm.

ОТВЕЧАТЬ *несов.* 1. cavab vermək; 2. cavabdeh olmaq, məsuliyyət daşımaq; **за поручение отвечаете вы** tapşırığa siz cavabdehsiniz; 3. müvafiq olmaq, uyğun gəlmək; **рукопись отвечает требованиям издательства** əlyazması nəşriyyatın tələbatına müvafiqdir (*uyğundur*); **отвечать головой за кого-что** bax *голова*.

ОТВІСНУТЬ *сов.* sallanmaq.

ОТВЛЕКАТЬСЯ *несов.* 1. bax *отвлечься*; 2. ayrılmaq, uzaqlaşdırılmaq, yuayındırılmaq, daşdırılmaq, azdırılmaq.

ОТВЛЕЧЕНИЕ *I ср мн. нет* ayırma, uzaqlaşdırma, yuayındırma, azdırma; ayrılma, uzaqlaşdırılma, yuayındırılma, azdırılma.

ОТВЛЕЧЕНИЕ *II ср фэ.с.* abstrat təsəvvür, mücərrəd təsəvvür; abstraksiya.

ОТВЛЕЧЁННО *нареч.* mücərrəd surətdə, abstrakt surətdə; **рассуждать отвлечённо** mücərrəd (abstrakt) mühakimə yeritmək.

ОТВОД *м* 1. aparma, ötürmə; aparılma, ötürülmə; 2. çəkmə, çəkilmə; 3. rədd etmə (edilmə), etiraz etmə (edilmə); 4. etiraz; **дать отвод против кандидатуры...** ... *namizədliyinə etiraz etmək*; 5. ayırma, ayrılma; **отвод земель** torpaq ayırma; **для отвода глаз** yuayındırmaq üçün.

ОТВРАТИТЬ *сов.* 1. qarşısını almaq, qabağını almaq; 2. *köhn.* döndərmək, çevirmək; 3. *köhn.* qaytarmaq, çəkəndirmək, saxlamaq; **отварить от дурного поступка** pis əməldən qaytarmaq (çəkəndirmək).

ОТВРАЩЕНИЕ *ср мн. нет* 1. nifrət; **питать отвращение** nifrət bəsləmək; 2. qarşısını alma, qabağını alma; qarşısı alınma, qabağı alınma.

ОТГАДАТЬ *сов.* 1. tapmaq; **отгадать загадку** tapmasanı tapmaq; 2. başa düşmək, bil-mək, duymaq; **отгадать план противника** düşmənin planını başa düşmək (duymaq).

ОТГІБ *м* 1. bükük, büküş, büküş yeri; 2. bax **отводок**.

ОТГЛАДИТЬ *сов.* 1. ütüləmək; 2. ütüləyib qurtarmaq.

ОТГОВОРКА *ж* bəhanə.

ОТГОРОЖЕННЫЙ *прич.* ayrılmış, arası kəsilmiş (*divarla, hasarla, çəhərlə və s.*).

ОТГРАНИТЬ *сов.* tərəşlamaq, tərəş etmək, tərəş edib qurtarmaq.

ОТДАВАТЬ *несов. дан.* 1. vermək, gəlmək (*iy, dad*); **бочка отдает рыбой** boçkadan balıq iyi gəlir; 2. *məc.* ...qoxusu gəlmək, bənzəmək, oxşamaq; **этот рассказ отдает старинной** bu hekayədən köhnəlik qoxusu gəlir.

ОТДАЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. uzaqlaşma, uzaqlaşdırılma; 2. uzaq, uzaqlıq; **остановиться в отдалении** uzaqda dayanmaq; **в отдалении (отдаленье)**, **отдалении** uzaqda, aralı.

ОТДАЛЁННЫЙ *I. прич.* uzaqlaşdırılmış; 2. *прил.* uzaq; **отдалённые районы** uzaq rayonlar; **места не столь отдалённые** bax *место*.

ОТДАТЬ *сов.* 1. geri vermək, qaytarmaq; 2. (*müxtəlif mənalarda*) vermək; 3. həsr etmək; 4. qoymaq; **отдать сына в школу** oğlunu məktəbə qoymaq; 5. təpmək, vurmaq; **ружьё отдаёт** tüfəng tərpir; **отдать якорь** lövbər salmaq; **отдать концы** ipləri açmaq; **отдать паруса** yelkənləri qaldırmaq, yelkənləri açmaq; **отдать повод** cilovu boşaltmaq; **отдать нос** gəminin başını döndərmək; **отдать визит** vizitinə cavab vermək, cavab olaraq vizitinə gəlmək; **отдать вину** *köhn.* bağışlamaq; **отдать дань** bax *дань*; **отдать богу душу** bax *душа*; **отдать себе отчёт** bax *отчёт*.

ОТДАЧА *ж* 1. vermə, qaytarma, verilmə, qaytarılma; 2. təpmə; 3. *tex.* faydalı iş koefisiyenti; **без отдачи** qaytarmaq şərti ilə.

ОТДЕЛ *ж* 1. şöbə; 2. hissə, qism, bəhs (*əşərdə*).

ОТДЕЛИТЬСЯ *сов.* 1. ayrılmaq, aralanmaq; 2. qopmaq.

ОТДЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. ayrı, tək, bəzi, ayrı-ayrı; **в отдельных случаях** tək-tək (bəzi) hallarda; **отдельные лица** ayrı-ayrı şəxslər; 2. əlahiddə; **отдельная бригада** əlahiddə briqada.

ОТДЕЛЯТЬСЯ *несов.* ayrılmaq, seçilmək.

ОТДОЙТЬ *сов.* 1. sağmaq, sağib qurtarmaq; **отдойть коров** inəkləri sağib qurtarmaq; 2. azca sağmaq.

ОТДЫХАЮЩИЙ *прич. и в знач. сущ.* istirahət edən, dincələn.

ОТДЫШАТЬСЯ *сов.* sakit olmaq (*təngnəfəslikdən*), rahat nəfəs almağa başlamaq.

ОТЁК *м* *tib.* şiş, ödem

ОТЁКШИЙ *прич.* şişmiş, ödemləşmiş

ОТЕПЛЁННЫЙ *прич.* isidilmiş, istilədilmiş, qızdırılmış.

ОТЁЦ *м (мн. отцы)* 1. ata; 2. *məc.* bəni, müəsis; 3. *только мн.* *отцы* ata-babalar, əcdad; **от отца к сыну** nəşildən-nəslə; **названный отец** atalıq; **крестный отец** bax **крестный** 1-сі *məpada*; **отец небесный** bax **небесный**.

ОТÉЧЕСКИ нареч. bir ata kimi, ataca-sına; **пожурить отчески** bir ata kimi məzəmmət etmək.

ОТÉЧНЫЙ прил. tib. şiş -(i); **отёчные признаки** şiş əlamətləri.

ОТÉЧЬ сов. 1. şişmək; 2. axmaq, əriyib tökül-mək (*şam haqqında*).

ОТЖИМ м мн. нет 1. sıxma, sıxılma; 2. boşaltma, zəifləmə; boşaldılma, zəiflədilmə.

ОТЗЫВ м 1. geri çağırma, geri çağırılma; 2. resenziya, rəy, fikir, qiymət; **отзыв о книге** kitab haqqında rəy (rezensiya); 3. cavab (*hərbi hissələrdə parolun sualına şərti məxfi cavab*).

ОТЗЫВЧИВО нареч. həssaslıqla, qeydkeş-liklə, xeyirxahlıqla.

ОТКАЗ м 1. rədd etmə, rədd edilmə; 2. boyun qaçırma, imtina etmə; 3. rədd, rədd cavabı; **получить отказ** rədd cavabı almaq; 4. *mus.* bax **бекар**; \diamond **без отказа** *dan.* dayanmadan, yaxşı, saz, müntəzəm, fasiləsiz; **машина работает без отказа** maşın yaxşı (saz) işləyir; **до отказа** *dan.* tamamilə, ağzınacan, ağzına kimi; **наполнить чемодан** çamadanı ağzınacan doldurmaq.

ОТКАШЛЯНУТЬ сов. öskürüb tüpürmək.

ОТКАШЛЯНУТЬСЯ сов. boğazını artılmaq, öskürmək.

ОТКИДНÓЙ прил. qatlanan, qaldırılan, açıl-an; **откидной стол** qatlanan (açılan) stol.

ОТКЛАДЫВАТЬСЯ несов. 1. kənara qoyulmaq, kənara yığılmaq; 2. salınmaq (*çətkədə*); 3. yığılmaq, toplanmaq; saxlanmaq, ayrılmaq (*pul və s.*); 4. *biol.* tökülmək; 5. təxirə salınmaq (başqa vaxta) keçirilmək; 6. *məh.* açılmaq (*qoşqudan*); 7. qatlanmaq (*yaxalığ və s.*).

ОТКЛЕИТЬ сов. qopartmaq, soymaq; **отклеить марку** markanı qopartmaq; **отклеить со стеной старые шпалеры** divarın köhnə kağızını soymaq.

ОТКЛОНÉНИЕ ср мн. нет 1. əymə, əyilmə; yana çəkmə (çəkilmə); 2. sapma, sapdırma; 3. rədd etmə, rədd edilmə; qəbul etməmə, qəbul edilməmə; 4. kənara çıxma, uzaqlaşma, pozma, düz gəlməmə; **отклонение от нормы** normadan kənara çıxma.

ОТКО́С м 1. yamac, döş, eniş; 2. mail səth; 3. *d.y.* yataq döşü; **пустить поезд под откос** qatarı yoldan çıxartmaq.

ОТКРАХМАЛИТЬ сов. nişastalamaq; kraxmallamaq, nişastalayıb (kraxmallayıb) qurtarmaq.

ОТКРАШЕННЫЙ прич. (yaxşıca) rəng-lənmiş, boyanmış.

ОТКРОВÉННО нареч. açıqcasına, açıqdan açıq, açığına, heç bir şey gizlətmədən.

ОТКРЫ́ТИЕ ср 1. açılış, açma, açılma; **открытие съезда** qurultayın açılması (açılışı); 2. aşkar etmə, tapma; aşkar edilmə, tapılma; 3. üstünü açma, ifşa etmə; üstü açılma, ifşa edilmə; 4. kəşf etmə, kəşf edilmə; kəşf.

ОТКРЫ́ТО нареч. 1. açıqcasına, açıq-açığına, açıq, aşkarcasına; 2. səmimiyyətlə.

ОТКРЫ́ТЫЙ 1. прич. açılmaış; 2. *прич.* aşkar edilmiş, tapılmış, kəşf edilmiş; 3. *прич.* üstü açılmış, ifşa edilmiş; 4. *прил.* (*müxtəlif mənalarda*) açıq; **открытое заседание** açıq iclas; **открытое голосование** açıq səsvermə; 5. *прил.* aydın, aşkar; 6. *прил.* səmimi; **с открытым сердцем** səmimi qəlblə; \diamond **с открытыми глазами (делать, идти)** bilə-bilə, başa düşə-düşə; **день открытых дверей** açıq qapı günü (*məktəbdə, institutda*); **ломиться в открытую дверь** bax дверь.

ОТКРЫ́ТЬ сов. 1. (*müxtəlif mənalarda*) açmaq; 2. tapmaq, kəşf etmək, aşkar etmək; **открыть новые залежи руды** yeni mədən yataqları tapmaq (kəşf etmək); 3. üstünü açmaq, ifşa etmək; \diamond **открыть душу** ürəyini açmaq; **открыть дверь куда** bax дверь.

ОТКУДА нареч. haradan?; **откуда идёшь?** haradan gəlirsən? **откуда пришли, туда и идите!** haradan gəlmişsənzə, oraya da gedin! \diamond **откуда ни возьмись** haradansa, böyürdən; **откуда бы то ни было** haradan olursa-olsun.

ОТКУДА-ЛИБО нареч. bax откуда-нибудь.

ОТКУДА-НИБУДЬ нареч. haradan olsa, bir yerdən; **достань откуда-нибудь** haradan olsa tap, bir yerdən tap.

ОТКУДА-ТО нареч. haradansa; **откуда-то доносилась музыка** haradansa musiqi səsi gəlirdi.

ОТЛЕ́ЧЬ сов. çəkilmək, keçmək, sakitləş-mək (*ağrı və s. haqqında*); **от сердца отлегло** ürəyi(m) sakitləşdi.

ОТЛÍЧИЕ ср 1. fərq, təfəvüt; 2. fərqlənmə; **знак отличия** fərqlənmə nişanı; \diamond **в отличие** fərqli olaraq, fərqlənərək.

ОТЛÍЧИТЕЛЬНЫЙ прил. fərqləndirici, fərqlənən; **отличительные особенности** fərqləndirici xüsusiyyətlər; **отличительные знаки** fərqlənmə nişanları.

ОТЛÍЧНИК м əlaçı; \diamond **круглый отличник** tam əlaçı.

ОТЛÍЧНИЦА ж əlaçı qız.

ОТЛÍЧНО нареч. 1. əla; **отлично ответить на экзамене** imtahanda əla cavab vermək; 2. *dan.* çox gözəl, çox yaxşı; **отлично, пойдёмте вместе** çox yaxşı, bir yerdə gedək.

ОТЛОЖÉНИЕ ср 1. ayrılma; 2. *geol.* çökmə, çöküntü; **геологические отложения** geoloji çöküntülər; 3. *fiziol.* uğun; **жировые отложения** piy yığımları.

ОТЛОМА́ТЬ сов. 1. sındırmaq, qırmaq, qoparmaq; 2. *məc.* qət etmək, getmək (*yol*).

ОТМЕНИ́ТЬ сов. ləğv etmək, geri götürmək.

ОТМОЛОТÍТЬ сов. 1. döymək, döyüb qurtarmaq (*taxılı*); 2. taxıl döyümünü qurtarmaq, döyümü qurtarmaq.

ОТМОРА́ЖИВАНИЕ ср dondurma, dona verma.

ОТНЕСТÍ сов. 1. aparmaq; 2. çəkmək; **отнести забор на два метра вправо** hasarı iki metrə sağa çəkmək; 3. *dan.* çarmaq, kəsmək; 4.

aid etmək; **отнести рукопись к XII веку** əlyazmasını XII əsrə aid etmək; 5. yazmaq, hesab etmək, daxil etmək, keçirmək; **отнести расход на 12-ю статью** xərci 12-ci maddəyə keçirmək; 6. hesabına yazmaq, ayağına yazmaq; **отнести расход на мой счёт** xərci mənim hesabıma (mənim ayağıma) yazın.

ОТНОСИТЕЛЬНО 1. *нареч.* nisbətən; **опыт прошёл относительно удачно** təcrübə nisbətən müvəffəqiyyətli keçdi; 2. *пред.* haqqında, barəsində, xüsusunda, dair; **относительно его** **возвращения сведений** net onun qayıtməsi haqqında məlumat yoxdur.

ОТНОШЕНИЕ *ср* 1. yanaşma; əlaqə göstərmə, münasibət göstərmə, baxma; əlaqə, münasibət; **чуткое отношение к нуждам трудящихся** zəhmətkeşlərin ehtiyacına diqqətlə yanaşma (diqqətli münasibət göstərmə); 2. *мн.* **отношения** əlaqələr, münasibətlər; **дружеские отношения** dostluq münasibətləri (əlaqələri); **производственные отношения** istehsal münasibətləri (əlaqələri); 3. *рияз.* nisbət; **отношение между двумя величинами** iki kəmiyyət arasında ki nisbət; 4. təliqə, rəsmi məktub; **по отношению...**, **в отношении к ...** haqqında, ...barəsində; **во всех отношениях** hər cəhətdən; **в этом отношении** bu cəhətdən.

ОТБРАЖЁННЫЙ *прич.* əks etdirilmiş, təsvir edilmiş, göstərilmiş.

ОТБРАТЬ *сов.* 1. almaq, geri almaq; **отобрать билеты у пассажиров** səmişnlərdən biletlərini almaq (yığmaq); 2. seçmək, ayırmaq; **отобрать самые спелые яблоки** ən yetişmiş almalardan seçmək; **отобрать необходимые вещи на дорогу** yola lazım olan şeyləri ayırmaq; 3. *hüq.* soruşmaq, ifadə almaq; **отобрать показания у свидетелей** şahidlərdən ifadə almaq.

ОТОЗВАТЬ *сов.* 1. çağırmaq, çəkmək (*bir tərəfə*); 2. geri çağırmaq (*səfiri, nümayəndəni*).

ОТОЗВАТЬСЯ *сов.* 1. cavab vermək, hay vermək; 2. fikrini söyləmək, rəyini bildirmək, mülahizəsini bildirmək; 3. təsir etmək.

ОТОЙТИ *сов.* 1. aralanmaq, çəkilmək; **отойти от стены** divardan aralanmaq; **отойти в сторону** yana (kənara) çəkilmək; **батальон отошёл к лесу** batalyon meşəyə tərəf çəkildi; 2. uzaqlaşmaq, kənara çıxmaq; **отойти от темы** mövzudan uzaqlaşmaq; 3. getmək, yola düşmək; **поезд отошёл в 9 часов утра** qatar səhər saat 9-da getdi (yola düşdü); 4. əl çəkmək, uzaqlaşmaq, ayrılmaq; **отойти от прежних взглядов** əvvəlki fikirlərindən əl çəkmək; 5. qorpmaq; **обои отошли** divarın kağızı qorpmuşdur; 6. getmək; **пятно отошло** ləkə getdi; 7. özüne gəlmək, ayrılmaq; **больной отошёл** xəstə özüne gəldi, xəstə ayıldı; 8. rahat olmaq, yaxşı olmaq, sakitləşmək, dincəlmək (*bədənin keyimisi və ya ağrıyan yeri haqqında*); 9. keçmək; **дом отошёл к брату** ev qardaşının ixtiyarına keçdi; 10. *köhn.* keçinmək, ölmək; **отойти в вечность** 1) bax **вечность**; 2) izi-əsəri qalmaq, keçib getmək, ötüb getmək;

отойти в область предания (воспоминаний) **бах область**; **отойти в прошлое** **бах прошлый**.

ОТПАДАНИЕ *ср мн.* *нет* 1. qorpmə; 2. ayrılma.

ОТПРАВКА *жс мн.* *нет* göndərmə, yollama, yola salma; göndərilmə, yollanma, yola salınma.

ОТПРАВЛЕНИЕ I *ср мн.* *нет* 1. göndərmə, yola salma; göndərilmə, yollanma, yola salınma; 2. yala düşmə, getmə; 3. göndəriş; poçt ilə göndərilən şey (*məktub, banderol, bağlama və s.*); 4. çıxış; **точка отправления** çıxış nöqtəsi.

ОТПРАВЛЕНИЕ II *ср* 1. ifa etmə, icra etmə; ifa, icra; **отправление обязанностей** vəzifəsini ifa etmə; 2. *fiziol.* fəaliyyət; **отправление организма** orqanizmin fəaliyyəti.

ОТПРЫГАТЬ *несов.* sıçramaq, atılmaq, tullanmaq (*bir tərəfə, kənara*).

ОТПУГИВАНИЕ *ср* hürkütmə.

ОТПУСК *м* 1. məzuniyyət; **очередной отпуск** növbəti məzuniyyət; **творческий отпуск** yaradıcıluq məzuniyyəti; 2. buraxma, buraxılma; **отпуск средств** vəsait buraxılması; 3. *tex.* suyunu alma, kövrəkliyini azaltma (*poladın*).

ОТПУЩЕНИЕ *ср* *köhn.* bağışlanma; **отпущение грехов** günahların bağışlanması; **козёл отпущения** bax **козёл**.

ОТРАБОТАННЫЙ *прич. и прил.* 1. doldurulmuş, ödənməmiş (*əvəzinə işləməklə*); 2. işlənmiş, istifadə edilmiş; **отработанный газ** işlənmiş qaz.

ОТРАБОТАТЬ *сов.* 1. (işləmək yolu ilə) ödəmək, doldurmaq; işləyib əvəzini çıxmaq; 2. işləmək (*müəyyən vaxt*); **отработал восемь часов** səkkiz saat işlədim; 3. *dan.* işi qurtarmaq, işini görüb qurtarmaq; 4. məşq etmək, düzənmək.

ОТРАБОТКА *жс* 1. işləməklə ödəmə, doldurma; 2. işləmə; 3. məşq etmə, məşq edilmə; 4. *мн.* **отработки** *тар.* mülkədara işləmə (*təhkimçilik üsulu ilə ləğv olunandan sonra kəndlilərin icarə etdikləri torpaq müəqbilində mülkədar üçün gördüyü işlər*).

ОТРАДА *жс* fərəh, sevinc, şadlıq, nəşə, zövq; təsəlli; **дети наша отрада** uşaqlar bizim fərəhimizdir.

ОТРАЖЕНИЕ *ср* 1. rədd etmə, dəf etmə, qaytarma; rədd edilmə, dəf edilmə, qaytarılma; 2. əks etmə, inikas; **отражение света** işığın əks etməsi, işığın inikası; 3. şəkil, əks; **увидеть своё отражение в воде** suda öz əksini (şəklini) görmək.

ОТРЕГУЛИРОВАТЬ *сов.* tənzim etmək, nizama salmaq, sazlamaq (*motoru, mexanizmi*).

ОТРЕЗ *м* 1. kəsmə, kəsilmə; 2. ayırma, ayrılma; 3. kəsik; 4. kəsik yeri; parça, kupon; **отрез на костюм** kostyumluq parça.

ОТРЕЗАНИЕ *ср* kəsmə; ayırma.

ОТРЕМОНТИРОВАТЬ *сов.* təmir etmək.

ОТРЕШЁННЫЙ *прич.* *köhn.* 1. azad edilmiş; 2. çıxardılmış, uzaqlaşdırılmış (*işdən, vəzifədən*).

ОТРИЦАНИЕ *ср* 1. danma, inkar etmə, inkar edilmə; 2. inkar.

ОТРИЦАТЕЛЬ *м* inkar edən, danan.

ОТРИЦАТЕЛЬНО *нареч.* 1. mənfi; **ответить отрицательно** mənfi cavab vermək; 2. *тас.* pis; **отрицательно влияют** pis təsir etmək.

ОТРОДЬЕ *ср собир. дан.* cins, nəsəl, uşaq (*həmişə mənfi mənada işlədilir*).

ОТРЫЖКА *ж* 1. gəyirmə, gəyirək, gəyirti; 2. *тас. дан.* qalıq; **отрыжки старого быта** köhnə məişətin qalıqları.

ОТСЕЧЕНИЕ *ср мн. нет* 1. çarma, kəsmə, vurma; 2. ayırma; 3. *тас.* rədd etmə, aradan qaldırma; **◇ голову даю на отсечение** başımı verərəm; **дать руку на отсечение** bax *рука*.

ОТСЛОЕНИЕ *ср мн. нет* 1. laylanma, laylay çökmə; 2. lay; **песчаные отслоения** qum layları.

ОТСТАЮЩИЙ *прил. и прич. в знач. суи.* geridə qalan; **помогать отстающим ученикам** geridə qalan şagirdlərə kömək etmək; **остающиеся должны рваться на передовиков** geridə qalanlar qabaqcıllarla bərabərləşməlidirlər.

ОТСТЕГНУТЬ *сов.* düyməsini açmaq, qırmağını açmaq (*düyməni, qırmağı, iltəyi və s.*)

ОТСТЫРАННЫЙ *прич.* 1. yuyulmuş, yuyulub təmizlənmiş; 2. yuyulub qurtarmış.

ОТСТРАНИТЬ *сов.* 1. kənar etmək, kənara çəkmək, rədd etmək, uzaqlaşdırmaq, aralamq; **отстранить в ветку** budağı kənara çəkmək (aralamaq); 2. çıxartmaq, kənar etmək (*işdən, vəzifədən*); **отстранить от должности** vəzifədən kənar etmək.

ОТСУТСТВИЕ *ср мн. нет* yoxluq, olmama; **отсутствие сведений** məlumat olmaması; **быть в отсуствии** yerində olmamaq; **за отсутствием...** ... olmadığı üçün, ... olmadığından; **◇ в отсутствие чье...** ...özü olmadığı halda; **отсутствие всякого присутствия у кого** ağıldan kasıblıq, dərrəkəsizlik; **блистать отсутствием** bax *блистать*.

ОТТИСК *м* 1. iz, şəkil; **оттиск пальцев** barmaqların izi; **оттиск печати** möhürün şəkli; 2. *матб.* ottisk, basma.

ОТТОК *м хiйс.* nov, novalça, suaxan.

ОТТОЛКНУТЬ *сов.* 1. itələmək; 2. *тас.* uzaqlaşdırmaq, özündən uzaqlaşdırmaq; 3. *тас.* qorxutmaq, çəkəndirmək; **трудность пути многих оттолкнула от поездки** yolun çətinliyi çoxunu səfərdən qorxutdu (çəkəndirdi).

ОТТОРЖЕНИЕ *ср мн. нет* zorla alma, zorla ayırma, zorla qopartma, qəsb etmə; zorla alınma, zorla ayrılma, zorla qoparıdılma, qəsb edilmə.

ОТТОЧЕННЫЙ *прич.* 1. itilənmiş; 2. itilənib qurtarmış.

ОТТЯГИВАНИЕ *ср* 1. dartma, çəkmə, çəkib aparma; 2. uzatma, süründürmə, ləngitmə.

ОТТЯЖКА *ж* 1. *тех.* döyüb uzatma, döyülüb uzadılma; 2. *дан.* uzatma, süründürmə, ləngitmə; yubandırma, təxirə salma; uzadılma, süründürülmə, ləngidilmə, yubandırılma; təxirə salınma; 3. geri çəkmə, geri dartma; 4. *данiz.* buraz, kanat (*gəmidə*).

ОТУПЕЛЫЙ *прил.* küt, kütləşmiş, keyləşmiş.

ОТУЧИТЬСЯ *сов.* 1. tərgitmək; 2. yadından çıxartmaq, yadırgamaq.

ОТФИЛЬТРОВАТЬ *сов.* 1. süzmək, süzgəcdən keçirmək; 2. süzüb ayırmaq.

ОТФОРМОВАТЬ *сов. тех.* qəlibə tökmək.

ОТХАРКАТЬ *сов. дан.* 1. haıxırmaq, haıxırıb tüpürmək; 2. haıxırıb qurtarmaq.

ОТХАРКОВАНИЕ *ср мн. нет* haıxırma, bəlgəm gətirmə.

ОТХАРКОВАТЬ *несов.* bax *отхаркнуть, отхаркать*.

ОТХАРКОВАТЬСЯ *несов.* 1. bax *отхаркнуться, отхаркаться*; 2. haıxırılmaq, haıxırılıb tüpürülmək.

ОТХАРКОВАЮЩИЙ *прич. и прил.* bəlgəm gətirən.

ОТХАРКНУТЬ *сов.* haıxırmaq, haıxırıb tüpürmək.

ОТХАРКНУТЬСЯ *сов.* 1. haıxırıb bəlgəm gətirmək; 2. gəlmək (*bəlgəm*).

ОТХОД *І м* getmə, yola düşmə, hərəkət; **отход поездов** qatarların yola düşməsi; 2. çəkilmə, geri çəkilmə; **отход войск на заранее подготовленные позиции** qoşunların qabaqcadan hazırlanmış mövqələrə çəkilməsi; 3. uzaqlaşma, əlaqəni kəsmə, kənara çəkilmə.

ОТХОД *II м I. мн.* **отходы** tullantı; **нефтяные отходы** neft tullantıları; 2. *к. т.* itki; **приrost покрывает отход** artım itkinin yerini doldurur.

ОТЦОВСКИЙ *прил.* ata –i(-ı); atalıq –i(i); **отцовский наказ** ata tapşırığı; **отцовский долг** atalıq vəzifəsi; **отцовский костюм** atasının kostyumu.

ОТЦОВСТВО *ср мн. нет* atalıq.

ОТЧАЯНИЕ *ср мн. нет* ümidsizlik, naümidlik, ümidsiz vəziyyət, ümidsiz hal; **быть в отчаянии** ümidsiz bir halda olmaq (əlini çəkmək).

ОТЧЕГО *нареч. и союз* nə üçün, nə səbəbə, nəyə, nəyə görə; nədən, nədən ötrü.

ОТЧЕСТВО *ср* atanın adı, atasının adı; **как ваше отчество?** atanızın adı nədir?

ОТЧЕТЛИВО *нареч.* aydın, aydın bir surətdə.

ОТЧИЙ *прил. köhn.* bax *отцовский*.

ОТЧИМ *м* ögəy ata, atalıq.

ОТЧИСЛЕНИЕ *ср* 1. çıxma, tutma; çıxılma, tutulma; 2. ayırma, ayrılma (*bir məbləğdə*); 3. çıxılmış (tutulmuş, ayrılmış) məbləğ; **отчисления на строительство** tikinti işləri üçün ayrılmış məbləğlər; 4. çıxartma, çıxardılma (*qulluqdan, məktəbdən*).

ОТЧИТАТЬСЯ *сов.* hesabat vermək, haqq-hesab vermək.

ОТШЛИФОВАТЬСЯ *сов.* 1. cilalanmaq, pardaılanmaq; 2. *тас.* mədəniləşdirilmək, tərbiyə edilmək.

ОТЩЕПЕНСТВО *ср мн. нет* dönüklük, cəmiyyətdən qovulma.

ОТЩИПНУТЬ *однокр.* qopartmaq.

ОТЯГОЩЁННЫЙ *прич.* zəhmətə düşmüş, çətinliyə düşmüş, yüklənmiş

ОФИЦИАЛЬНО *нареч.* rəsmən, rəsmi surətdə, rəsmi olaraq, rəsmi.

ОФОРМИТЕЛЬ *м* tərtibatçı.

ОФОРМЛЕНИЕ *ср* qanunlaşdırmə, rəsmiləşdirmə, rəsmi şəklə salma; qanuniləş dirilmə, rəsmiləşdirilmə; 2. müəyyən şəklə salma (salınma), bitkin şəklə salma (salınma); formalaşdırılma; təşəkkül; 3. tərtibat, forma, xarici görünüş; *художественное оформление* bədiî tərtibat.

ОФТАЛЬМОЛОГ *м tib.* oftalmoloq (*göz xəstəlikləri mütəxəssisi*).

ОФТАЛЬМОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* oftalmologiya –(и-ü), oftalmoloji; *офтальмологический институт* oftalmologiya institutu.

ОФТАЛЬМОЛОГИЯ *ж ми. нет тиб.* oftalmologiya (*göz xəstəliklərindən və onların müalicəsindən bəhs edən elm*).

ОФТАЛЬМОСКОП *м tib.* oftalmoskop (*göz güzgüsü*).

ОХАНЬЕ *ср dan.* 1. ax-uf etmə, ah-vay eləmə; 2. ax-uf, ah-vay.

ОХАРИТЕРИЗОВАТЬ *сов.* xarakterizə etmək, xarakteristika vermək, təsvir etmək.

ОХВАТ *м ми. нет* 1. qavrama, qavranma, cəlb olunma; 2. (*hərbi*) dövrələmə, mühasirəyə alma; dövrələnmə, mühasirəyə alınma; əhatə etmə, əhatə edilmə; *охват флангов неприятеля* düşmənin cənahlarının dövrələnməsi; 3. hücum.

ОХЛАЖДЕНИЕ *ср ми. нет* 1. soyutma, soyudulma; 2. *тэс.* soyuma, soyuqluq, laqeydlik, həvəssizlik, maraqsızlıq.

ОХМЕЛЁННЫЙ *прич. dan.* keflənmiş.

ОХОТА I *ж ми. нет* 1. ov; 2. *xüs.* ovçuluq; 3. ov itləri, alıcı quşlar.

ОХОТА II *ж ми. нет* 1. həvəs, meyl; *охота к музыке* musiqiyə həvəs; 2. *в знач. сказ.* həvəsi (həvəsin, həvəsim) var; *охота же тебе спорить!*

mübahisə etməyə həvəsin varmış; 3. həvəskarlıq, bəzliq; *голубиная охота* gəyərçinbəzliq; 4. *к.т.* hövrə, hövrə dövrü; kürsək, kürsək dövrü.

ОХРАНА *ж ми. нет* 1. qoruma, qorunma; mühafizə; *закон об охране мира* sülhü qoruma haqqında qanun; *охрана труда* əməyin mühafizəsi; 2. mühafizə dəstəsi, keşikçi dəstəsi; qarovul, keşikçi; *поставить охрану* keşikçi (qarovul) qoymaq; *вооруженная охрана* silahlı müfəvizə (keşikçi) dəstəsi.

ОЧАГОВЫЙ *прил.* ocaq –(и-(-)).

ОЧЕНЬ *нареч.* olduqca, çox; *очень интересная книга* çox maraqlı kitab; *очень вам благодарен* sizə olduqca minnətdaram, sizdən çox razıyam; *очень часто* tez-tez, ikidəbir.

ОЧЕРЕДНОЙ *прил.* 1. növbəti, növbədəki, növbədə duran; *очередной номер газеты* qəzetin növbəti nömrəsi; *очередные вопросы* növbəti məsələlər; 2. adi.

ОЧИСТИТЕЛЬ *м xüs.* təmizləyici, saflaşdırıcı (*cihaz ya maddə*).

ОЧИЩЕНИЕ *ср ми. нет* 1. təmizləmə, təmizlənmə; saflaşdırma, saflaşdırılma; 2. bo-şaltma, boşaldılma; *для очищения совести* vicdan əzabı çəkməmək üçün.

ОЧКІ *ед. нет* gözlük, eynək, çeşmək; *◇ сквозь розовые очки смотреть на что* bax rozovый.

ОШИБКА *ж səhv, xəta, yanlış.*

ОШИБОЧНО *нареч.* səhvən, səhv olaraq, yanlış olaraq *ОЩУПАННЫЙ* *прич.* əllənmiş, əl ilə yoxlanmış.

ОЩУПАТЬ *сов.* əllmək, əl ilə yoxlamaq, əlləyib yoxlamaq.

ОЩУПАТЬСЯ *сов.* hər tərəfini əl ilə yoxlamaq (*özünü*).

ОЩУЩЕНИЕ *ср* duyğu, hiss.

П

ПАГУБНЫЙ *прил.* çox zərərli, çox ziyanlı, fəlakətli.

ПАДАНИЕ *ср ми. нет* 1. yıxılma, düşmə; 2. tökülmə.

ПАДАЮЩИЙ *прич.* 1. yıxılan, düşən; 2. tökülən; 3. uçulan, sökülən, dağılan; 4. yağan (*yağış, qar*); 5. enən, çökən (*duman*); 6. ölən, gəbərən, murdar olan (*heyvan*); 7. azalan; 8. zəifləyən, əhəmiyyətini itirən; 9. *прил. meteor.* axan; *падающая звезда* axan ulduz.

ПАДЕНИЕ *ср ми. нет* 1. yıxılma; 2. tökülmə; 3. uçulma, sökülmə, dağılma; 4. yağma (*yağış, qar*); 5. azalma; 6. zəifləmə, əhəmiyyətini itirmə; 7. enmə, düşmə; 8. məğlub olma, basılma; təslim

olma; alınma, süqut etmə; süqut; *падение Берлина* Berlinin süqutu; *падение царского режима* çar üsul-idarəsinin düvrilməsi; 10. düşgünlük, mənəvi pozğunluq, məişət pozğunluğu.

ПАЗУХА I *ж* qoltuq, qoyun; *держать книгу под пазухой* kitabı qoltuğunda tutmaq; *носить за пазухой* qoynunda daşımaq; *◇ держать камень за пазухой* kin saxlamaq, yaddan çıxarmamaq; *как у Христа за пазухой (жить)* dərd-qəm bilməmək, firavan yaşamaq.

ПАЗУХА II *ж I. anat.* boşluq; *мышечные пазухи* əzələ boşluqları; 2. *arxiv.* tağ.

ПАКЭТ *м* 1. paket (*bağlı məktub*); 2. bağlana, bağlı; 3. qovluq; **индивидуальный перевязочный пакет** fərdi sarğı paketi.

ПАКОВАННЫЙ *прич.* qablaşdırılmış; sarınmış, bağlanmış.

ПАЛАТНЫЙ *прил.* palata –i(-i); **палатный врач** palata həkimi.

ПАЛЕЦ *м* (*мн.* пальцы) 1. barmaq; **большой палец** baş barmaq; **средний палец** orta barmaq; **безымянный палец** adsız barmaq; **указательный палец** şəhadət barmağı; 2. mil (*mexanizmlərdə*); 3. diş (*maşın çarxında*); 4. xüs. atma tir; 5. xüs. dəstə (*stükan çarxında*); **палец о палец не ударить** (пальцем не шевелнуть, не двинуть) əlini ağdan qaraya vurmamaq; **как по пальцам** müfəssəl surətdə, ətrafıca; **сквозь пальцы** **смотреть** (*на что*) barmaqarası baxmaq; **как свои пять пальцев** **знать** beş barmağı kimi bilmək (*tanımaq*); **вокруг пальца обвести** (*кого*) barmağına dolamaq; **попасть пальцем в небо** bax небо.

ПАЛКА *ж* 1. ağac; 2. əl ağacı, əsa; dəyəmək; **о как палка чөр kimi** (*çox arıq*); **палка о двух концах** qeyri-müəyyən, şübhəli, nəticəsi bəlli olmayan şey haqqında deyilir; **поставить в палки** çubuqla döymək, kətləmək; **из-под палки** kətlək zərurə, zorla, səbrən.

ПАЛЛИАТИВ *м* palliativ (*1. tib. xəstəliyi sağaltmağı yalnız müvəqqəti yüngüllük verən dərman*; 2. məs. yarım-tədbir, müvəqqəti çarə).

ПАЛЛИАТИВНЫЙ *прил.* palliativ; **паллиативное средство** palliativ əlac.

ПАЛЮМНИК *м* 1. züvvar, ziyarətçi; 2. qəd. səyahətnamə (*qədim rus ədəbiyyatında*); 3. məs. səyyah.

ПАЛОЧКА *ж* 1. палка *сöz. kiç.*; çubuq, nazik və balaca ağac; 2. *bakt.* basil, bakteriya; **палочка Коха** Kox basili, vəgəm basili.

ПАЛЬПАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* *tib.* əl ilə yox-lama (*xəstəni*).

ПАЛЬПировать *сов. и несов.* əli ilə yoxlamaq (*xəstəni*).

ПАЛЬЦЕВИДНЫЙ *прил.* barmaqşəkilli, barmağa oxşayan.

ПАЛЬЧИК *м* палец *сöz. kiç.* barmaqçıq; **о мальчик с пальчик** cırdan (*nağıllarda*); **пальчики оближешь** dadı damağından getmək.

ПАМЯТКА *ж* 1. köhn. yadigar, xatirə; 2. yaddaş dəftərcəsi.

ПАМЯТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. hafizə, yaddaş; **у него хорошая память** onun yaxşı hafizəsi var; 2. xatirə; **память о погибших героях** həlak olmuş qəhəmanların xatirəsi; 3. huş; **лежать без памяти** huşdan getmək; **привести в память** huşa getirmək, ayılmaq; **о лишиться памяти** özündən getmək; **по старой памяти** köhnə adət üzrə, köhnə xatirə ilə; **прийти на память** yada düşmək, yada gəlmək; **куриная память, короткая память** hafizəsizlik, yaddaşsızlıq, huşsuzluq; **вечная память** а) (*dini*) rəhmət!; б)

əbədi xatirə; **любить без памяти** dəlicəsinə sevmək; **блаженной** (*светло, незабвенной*) **памяти** rəhmətlik, ruhi cənnətlik; **дырявая память** bax дырявый; **на память; по памяти** (*говорить, расказывать, знать*) əzbərdən, yazıya baxmadan; **зарубить в память** qulağına sırğa etmək, yadında yaxşı saxlamaq; **изгладить из памяти** unutmaq, yaddan çıxarmaq; **изгладиться из памяти** unudulmaq, yaddan çıxmaq; **дай бог память** (*памяти*) allah yaddaş versin.

ПАНЕЛЬНЫЙ *прил.* panel –i(-i); **панельный материал** panel materialı.

ПАНИКА *ж* *мн.* *нет* çaxnaşma, vəlvələ, təlaş, vahimə; **вызвать панику** çaxnaşma salmaq.

ПАНИЧЕСКИЙ *прил.* 1. dəhşətli, şiddət-li, bərk; **панический страх** dəhşətli qorxu; 2. tez vahiməyə düşən, tez qorxuya düşən; **панический человек** tez vahiməyə düşən adam.

ПАНКРЕАС *м* anat. pankreas (*mədəaltı vəzi*).

ПАНКРЕАТИН *м* *мн.* *нет* pankreatin (*pankreas şirəsi və bu şirədən hazırlanmış preparat*).

ПАНКРЕАТИЧЕСКИЙ *прил.* xüs. pankreas –i(-i); **панкреатический сок** pankreas şirəsi (*бax pankreatин*); **панкреатическая железа** *mədəaltı vəzi* (*bax pankreas*).

ПАНСИОНАТ *м* pansionat.

ПАНТОКРИН *м* *мн.* *нет* *tib.* pantokrin (*cavan maralların buynuzundakı maddədən hazırlanan dərman*).

ПАПИРОСА *ж* papiros.

ПАПИРУС *м* papiros (*1. çoxillik tropik bitki*; 2. *bu bitkinin misirlilər və s. qədim xalqlar tərəfindən kağız yerinə işlədilər yarpağı*; 3. *bu yarpaqların üzərində yazılmış qədim yazı*).

ПАПУЛА *ж* *tib.* düyün, şiş (*dəri xəstəliyi nəticəsində dəri üzərində əmələ gələn kiçik düyün, şiş*).

ПАР I *м* (*мн.* пары) buxar, buğ; **о на всех парах** sürətlə, çox iti; ildırım kimi; **здать пару** danlamaq, söymək; **с лёгким паром!** səhhət-vucud!, səhhətəz olsun!; **быть под парами** yola düşməyə hazırl olmaq (*parovoz, paroxod haqqında*); **поддать пару** bax поддавать.

ПАР II *м* (*мн.* пары) *k.t.* herik; **пар поздний** körpə herik.

ПАРА *ж* 1. cüt; bir cüt; 2. köhn. kostyum; 3. qoşa; **ходить парами** qoşa-qoşa gəzmək; 4. qoşa atlı (qoşqu); 5. *в знач. сказ.* tay deyil, bab deyil; **он тебе не пара** o sanin tayın deyil; 6. bir neçə, bir-iki; **пара слов** bir-iki söz; **на пару минут** bir-iki dəqiqəlik; **о два сапога пара** bir-birindən qalmaz (*mənfə mənadı*); **пара пустяков** boş şey; **в пары** (*построить, стать*) iki-iki, cüt-cüt (*düzmək, durmaq*); **в паре; на пару** birlikdə, ... qoşa.

ПАЗАРИТ *м* parazit, tüfeyli (*1. biol. başqa orqanizmin içərisində və ya üzərində yaşayıb onun qanı və şirəsi ilə qidalanan orqanizm*; 2. bit, birə,

taxtabiti, gənə və s.; 3. *məc. istis-marçı; müftəxor; başqasının əməyi hesabına yaşayan adam.*

ПАЗИТАРНЫЙ *прил.* tüfeyli; parazit –i(-i); **паразитарная жизнь** tüfeyli həyat.

ПАРАЗИТИЗМ *м мн. нет* 1. *biol.* parazitizm; 2. *məc.* parazitlik, müftəxorluq, tüfeylilik.

ПАРАЗИТОЛОГ *м* parazitoloq, parazitologiya mütəxəssisi.

ПАРАЗИТОЛОГИЯ *ж мн. нет* parazitologiya (*parazitlərdən və ümumiyyətlə parazitizm hadisələrindən bəhs edən elm*).

ПАРАЛИЗАЦИЯ *ж мн. нет* *tib.* iflic olma, quruma.

ПАРАЛИЗОВАННОСТЬ *ж мн. нет* ifliclik; iflic olma, quruma.

ПАРАЛИЗОВАННЫЙ *прил. и прич.* 1. *tib.* iflic vurmuş, iflic olmuş, qurumuş; iflic; 2. *məc.* iflic edilmiş.

ПАРАЛИЗОВАТЬ *сов. и несов.* 1. *tib.* iflic etmək; iflic olmaq; *у него парализована правая рука* onun sağ qolu iflic olubdur; 2. *məc.* iflicə uğratmaq, hərəkətdən qoymaq, zəiflətmək, gücdən salmaq, sarsıtmaq.

ПАРАЛИЗОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. iflic olmaq; 2. hərəkətdən qalmaq, zəifləmək, gücdən düşmək.

ПАРАЛИТИК *м* *tib.* iflic, iflic olmuş adam.

ПАРАЛИТИЧЕСКИЙ *прил. и прич.* *tib.* iflic.

ПАРАЛИЧ *м* 1. *tib.* iflic; 2. fəaliyyətsizlik, durğunluq, hərəkətsizlik, ölgünlük.

ПАРАЛЛЕЛЬНО *нареч.* müvazi surətdə, yanaşı olaraq.

ПАРАТИФ *м мн. нет* *tib.* paratıf (*qarın yatalağına oxşar yolxucu maddə xəstəliyi*).

ПАРАФИН *м мн. нет* *хим., tex.* parafin (*nefidən alınan tımta oxşar ağı maddə*).

ПАРЕНИЕ *ср мн. нет* 1. pörtmə, pörtülmə; 2. buğa vermə, buğa verilmə; 3. qaynar su ilə, buğla qırma (*taxtabitiləri və s.*).

ПАРИК *м* parik (*qoyma saç, süni saç*).

ПАРИТЕТ *м мн. нет* 1. bərabərlik, bərabər nisbət; 2. *iqt.* paritet (*müxtəlif ölkələrin valyutaları arasında qızıl hesabılə nisbət*).

ПАРНОЙ *прил.* 1. təzə, isti, soyulmamış; **парное мясо** təzə ət, yenicə kəsilmiş ət; **парное молоко** təzə sağılmış süd; 2. isti, bürkü, boğanaq; **парной воздух** bürkü hava.

ПАРОКСИЗМ *м* paroksizm (*1. tib. xəstəliyin vaxtaşırı təkrar olması, birdən tutması; 2. məc. birdən-birə şiddətlə bürüz edən hiss*).

ПАРША *ж мн. нет* 1. *tib.* keçəllik; 2. *dan.* yara-xora; qoturluq.

ПАССИВНЫЙ *прил.* passiv (*1. fəaliyyətsiz, hərəkətsiz, laqeyd, süst; başqasının fəaliyyətindən asılı olan, qeyri-müstəqil; играть пассивную роль* passiv rol oynamaq; 2. *iqt. idxalın ixracdan çox olduğu vəziyyət; пассивный баланс* passiv balans; 3. *qram. təchul*); **пассивное избирательное право** passiv seçki hüququ

(*burjuaziya konstitutsiyalarında; seçilmək hüququ*).

ПАСТЕРИЗАЦИЯ *ж мн. нет* *xüs.* pas-terizasiya; pasterizə etmə (edilmə) (*süddə; konservlərdə və s.-də mikrobların inkişafının qarşısını almaq üçün onları müəyyən dərəcəyə qədər qızdırmaqla zərərsizləşdirmək üsulu*).

ПАТЕНТ *м* patent (*1. ticarət və ya sənətlə məşgul olmaq üçün şəhadətnamə; 2. ixtiraçının ixtira hüququnu təsdiq edən vəsiqə*).

ПАТОГЕНЕЗ, ПАТОГЕНЕЗИС *м мн. нет* *tib.* patogenez (*xəstəlik prosesinin inkişafında ardıcillıq*).

ПАТОГЕНЕТИЧЕСКИЙ *прил.* patogenez –i(-i); patogenetik.

ПАТОГЕННЫЙ *прил.* *bakt. tib.* patogen (*xəstəlik törədən*).

ПАТОЛОГ *м* *tib.* patoloq (*patologiya mütəxəssisi*).

ПАТОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* 1. patoloji; **патологическая анатомия** patoloji anatomiya; 2. qeyri-normal, anormal; **патологическое явление** qeyri-normal hadisə, anormal hadisə.

ПАТОЛОГИЯ *ж мн. нет* patologiya (*1. tib. orqanizmdəki xəstəlik proseslərindən bəhs edən və anormal hadisələri tədqiq edən elm; 2. məc. anormal hal, anormallıq*).

ПАТОЛОГОАНАТОМ *м* *tib.* patoloqoanatom (*patoloji anatomiya mütəxəssisi*).

ПАФОС *м мн. нет* pafos (*coşğunluq, ruh yüksəkliyi, vəcd, həyəcan, təmtəraq*).

ПАХ *м* anat. qasıq.

ПАХНУТЬ *несов.* qoxumaq; ... qoxusu gəlmək, ...iyi gəlmək; **пахнет сеном** quru ot iyi gəlir; **пахнет порохом** barıt qoxusu gəlir (*müharibə gəzlənilir*); **чтобы духом чьим не пахло; чтобы духу чьего не пахло** *köhn. dan.* heç izi-tozu da qalmasın, rədd olsun.

ПАЧКА *ж* 1. paçka, dəstə, bağı; **пачка папирос** bir paçka papiros; **пачка писем** bir dəstə məktub; **пачка газет** bir bağı qəzet; 2. *məd.* qatlı torpaq layı; 3. *teatr.* paçka (*baleriaların səhnə kostyumu – şəffaf parçadan tikilmiş bir neçə qısa tutan*); **стрелять пачками** dalbadal atmaq.

ПАШТЕТ *м* paştet (*quş ətidən, adi ətdən, böyrəkdən və göbələkdən xüsusi üsul ilə hazırlanan qiymə; içinə belə qiymə qoyulmuş pıroq*).

ПЕДАГОГ *м* pedaqoq (*müəllim, tərbiyəçi*).

ПЕДИАТР *м* *tib.* pediater (*uşaq həkimi*).

ПЕДИАТРИЧЕСКИЙ *прил. и прич.* *tib.* pediatriya –i(-i); **педиатрическая клиника** pediatriya klinikası.

ПЕДИАТРИЯ *ж мн. нет* *tib.* pediatriya (*uşaq xəstəliklərindən və onların müalicəsindən bəhs edən elm*).

ПЕДИКЮР *м мн. нет* pedükir (*ayaq dir-naqlarına qulluq etmə və ayaqdakı qabarları kəsmə*).

ПЕДФА́К *м* (педиатрический факультет) pediatriya fakültəsi.

ПЕЛЛА́ГРА *ж* *tib.* pellaqra (*PP vitamininin çatışmaması nəticəsində törəyən xəstəlik*).

ПЕ́НИСТЫЙ *прил.* körpüklü, körpüklənən.

ПЕНИЦИЛЛІ́ЙН *м farm.* pensilin (*dar-man*).

ПЕНИЦИЛЛІ́НОВЫЙ *прил. farm.* pensilin –i(-); **пенициллиновая мазь** pensilin yağı.

ПЕ́НКА *ж* 1. qaysaq; 2. üz, qaymaq; **молоко с пенками** qaymaq bağlamış süd; **снимать пенки** hazıra gəlmək, əkəndə yox, biçəndə yox, yeyəndə ortağ qardaş.

ПЕНСИОНЕ́Р *м* pensioner (*pensiya alan adam*).

ПЕ́НСИЯ *ж* pensiya (*müəyyən əmək stajı olanlara, şikəstlərə, qocalara və b. dövlət təşəbbüsünə verilən pul təminatı*); **выйти на пенсию** pensiyaya çıxmaq.

ПЕ́ПЕЛ *м* *мн. нет* kül; **обратить в пепел** yandırıb külə döndərmək; **обратиться в пепел** külə dönmək, yanmaq; **поднять из пепла** yenidən tikmək, bərpə etmək; **посыпать пеплом главу** yasa batmaq.

ПЕРВЕНЕЦ *м* ilk uşaq, ilki, ilkin.

ПЕРВЕНСТВО *ср* *мн. нет* birincilik, birinci yer, üstünlük; **пальма первенства** бах пальма.

ПЕРВІ́ЧНЫЙ *прил.* 1. ilkin, birinci; 2. ilk, aşağı; **первичная парторганизация** ilk partiya təşkilatı; 3. ibtidai; 4. əsas, əsl, başlıca.

ПЕРВОИСТО́ЧНИК *м* ilk mənbə, birinci mənbə, əsas mənbə.

ПЕРВОКЛА́ССНИК *м* birinci sinif şagirdi.

ПЕРВОКУ́РСНИЦА *ж* birinci kurs tələbəsi.

ПЕРВОРОДЯ́ЩАЯ *ж* birinci dəfə doğan qadın.

ПЕРВОСТЕПЕ́ННЫЙ *прил.* əhəmiyyətli, ən mühüm, çox mühüm, ümdə, çox böyük; **факт первостепенного значения** ən mühüm fakt.

ПЕРВЫ́Й *прил.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) birinci, əvvəlinci; 2. ilk; **первая помощь** ilk yardım; **первые впечатления** ilk təəssürat; 3. novbar; **первые фрукты** novbar meyvələri; 4. ən yaxşı, baş; **первый ученик** ən yaxşı şagird; 5. təsadüfi, hər rast olan; 6. *в знач. суц.* **первое ср** birinci (*durur yemək: sup,ət suyu və s.*); **что у вас на первое?** birinci nəyiniz var? **первым делом** birinci növbədə; **первое время** əvvəl, ibtidada; **первый среди равных** bərabərlər arasında birinci; **в первую голову** birinci növbədə, əvvəl başdan, əvvəlcə, ilk əvvəl; **первый встречный** бах **встречный**; **первое дело** 1) birinci olaraq, əvvəl başdan; 2) əla, ən yaxşı; **первая ласточка** бах **ласточка**; **первый попавшийся** бах **попасться**; **первой марки** ən əlasi; **первым делом** birinci növbədə, birinci olaraq; **в первую очередь** hər şeydən əvvəl; birinci növbədə; **из первых рук** (узнать, получить) ilk mənbədən (öyrənmək, almaq); **на первый взгляд** ilk baxışda, ilk nəzərdə; **при первой возможности** mümkün olan kimi.

ПЕРГА́МЕНТ *м* perqament (1. *qədimdə yazı üçün işlədilən heyvan dərisi*; 2. *bu material üzərində yazılmış qədim əl yazısı*; 3. *yağ və su buraxmayan möhkəm kağız*).

ПЕРЕВАРИ́ТЬ *сов.* 1. təzədən bişirmək, təzədən (təkrar) qaynatmaq; **переварить засахарившееся варенье** xarlanmış müəbbəni təzədən qaynatmaq; 2. təzədən gözərtmək (*damirçi və s.*); 3. ötürmək, həddən artıq bişirmək, çox qaynadıb xarab etmək; 4. həzm etmək, həll etmək; 5. *т.эс.* mənimləmək, qavramaq; **переварить прочитанное в книге** kitabda oxuduqlarını mənimləmək; 6. *т.эс.* dözmək, davam gətirmək; **я его не перевариваю** onu görənlə gözüm yoxdur (ondan zəhləm gədir).

ПЕРЕВЕРНУ́ТЬ *сов.* 1. çevirmək, çevir-mək; 2. döndərmək; 3. bax **перевернуть** 2-ci mənada; **перевернуть вверх дном** alt-üst etmək.

ПЕРЕВЕ́СТИ *сов.* 1. qırmaq, tələf etmək; **перевести мышей** siçanları qırmaq; 2. sərf etmək, xərcləmək.

ПЕРЕВО́Д *м* 1. köçürmə; 2. keçirmə (*başqa işə, başqa yerə*); 3. tərcümə; 4. barat (*teleqraf, poçt, bank vasitəsilə pul göndərmə*); 5. çevirmə; 6. *т.эс.* israf xərc, israf xərcləmə (*pul*), tükənmə; **нет переводу** həmişə var, həmişə boldur.

ПЕРЕВОЛНОВА́ТЬСЯ *сов.* çox təşviş etmək, həyəcana düşmək, çox iztirab çəkmək.

ПЕРЕВОПЛОТІ́ТЬ *сов.* başqa şəkildə ifadə etmək, yeni şəkildə ifadə etmək, ... ifadə etdirmək; **переволлотить идею в новом художественном образе** fikri yeni bədii surətdə ifadə etdirmək.

ПЕРЕВОПЛОЩЕ́НИЕ *ср* 1. yeni forma vermə, yeni şəklə salma; 2. yeni forma qəbul etmə, başqa şəklə düşmə.

ПЕРЕВОРО́Т *м* 1. devrilmiş; 2. çevriliş, dəyişiklik; 3. dönüş.

ПЕРЕВЯ́ЗАННЫЙ *прич.* 1. sarınmış, bağlanmış; 2. təzədən toxunmuş; başqa qaydada toxunmuş; 3. bərkidilmiş; möhkəmləndirilmiş, yapışdırılmış, bənd edilmiş, rəbt edilmiş.

ПЕРЕВЯ́ЗОЧНЫЙ *прил. tib.* sarğı –i(-); **перевязочный материал** sarğı materialı.

ПЕРЕГА́Р *м* *мн. нет* dan. 1. yanıq; 2. spirt iyi, spirt dadı (*ağızda hiss olunan pis spirt dadı və ya spirt iyi*).

ПЕРЕГІ́Б *м* 1. əymə; 2. əyilmə, bükülmə; 3. büküş xətti, qat; 4. *т.эс.* əyinti, ifrat (çılıq).

ПЕРЕГІ́БНУТЬ *сов.* qırılmaq, məhv olmaq, tələf olmaq (*bir-birinin ardınca*).

ПЕРЕГІ́НАИВАТЬСЯ *несов.* çürüdülmək (*tamamilə*).

ПЕРЕГНОЙ́ТЬ *сов.* çürütmək (*tamamilə*).

ПЕРЕГОРО́ДКА *ж* 1. arakəsmə, bölmə; yüngül divar; 2. *т.эс.* mənie, çəpər, bari, sədd.

ПЕРЕГРУЗІ́ТЬ *сов.* 1. həddindən artıq yükləmək; 2. bir yerdən başqa yerə yükləmək (*yüklü*); 3. *т.эс.* doldurmaq, ağırlaşdırmaq; **пере-**

грузил доклад лишними подробностями məruzəsini artıq təfsilatla ağırlaşdırmışdır.

ПЕРЕД, ПЕРЕДО *пред.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) ...qabağında, ...qarşısında, ...önlündə; **перед домом** evin qabağında; **передо мной** qarşımda (qabağında); 2. yanında; **я перед вами виноват** mən sizin yanınızda xəcalətlüyəm; 3. müqabilində; nisbətən, yanında; **ваша коллекция ничто перед моей** sizin kolleksiya mənimkinə nisbətən heçdir; **перед ним все низкорослы** onun yanında hamı xırda (aşağboyu) görünür; 4. ... əvvəl, ... qabaq; **умыться перед сном** yatmaqdan əvvəl (qabaq) əl-üzünü yumaq.

ПЕРЕДАННЫЙ 1. (*müxtəlif mənalarda*) verilmiş; 2. ötürülmüş; 3. təslim edilmiş, təhvil verilmiş, tapşırılmış; 4. nağil edilmiş, xəbər verilmiş, deyilmiş, danışılmış; 5. ifadə edilmiş; 6. keçirilmiş, yoluxdurulmuş (*xəstəlik və s.*); 7. yetirilmiş, çatdırılmış, söylənmiş; 8. artıq verilmiş (*səhvən*).

ПЕРЕДАТЬ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) vermək; 2. ötürmək; **передать мяч товарищу** topu yoldaşına ötürmək; təslim etmək, təhvil vermək, tapşırmaq; **передать инвентарь по акту** inventarı akt üzrə təslim etmək; 4. nağil etmək, xəbər vermək, demək, danışmaq, söyləmək, bildirmək; **передай содержание рассказа** sözlərinlə nağil elə, danəş; 5. ifadə etmək; 6. keçirmək, yoluxdurmaq (*xəstəliyi*); 7. yetirmək, çatdırmaq, göndərmək; **передайте мой привет товарищам** yoldaşlara mənim salamımı yetirin; 8. artıq vermək (*səhvən*).

ПЕРЕДАЧА *ж* 1. (*müxtəlif mənalarda*) vermə, verilmə; 2. təslim etmə, təslim, təhvil vermə, təhvil; 3. ötürmə, ötürülmə; 4. nağil etmə, xəbər vermə, danəşmə, söyləmə, bildirmə; 5. ifadə etmə; 6. keçirmə, yoluxdurma, sirayət etdirmə (*xəstəliyi və s.*); 7. yetir(il)mə, çatdır(il)ma; 8. artıq vermə (*səhvən*); 9. radio verilişi (*radio ilə verilən konsert, mühazirə və s.*); 10. verilmiş artıq pul; 11. götürülən verilən şey; 12. *tex.* ötürücü, naqıl (*hərəkəti maşının bir hissəsindən o biri hissəsinə ötürən mexanizm*).

ПЕРЕДВИЖЕНИЕ *ср* 1. hərəkət, hərəkət etmə, yer dəyişdirmə; 2. çəkmə, çəkilmə; uzatma, uzadılma, keçirtmə, keçirdilmə; \diamond **средства передвижения** nəqliyyat vasitələri.

ПЕРЕДВИНУТЬ *сов.* 1. çəkmək, yerini dəyişdirmək; **передвинуть часовую стрелку на пять минут вперед** saatın əqrəbini beş dəqiqə irəli çəkmək; 2. yerindən tərpənmək, oynamaq, qumıldamaq; 3. *məc.* uzatmaq; **передвинуть сроки экзаменов** imtahanın müddətini uzatmaq; 4. *dan.* keçirtmək; **передвинуть работника на другую должность** işçini başqa vəzifəyə keçirtmək.

ПЕРЕДÉЛ *м* 1. yenidən bölmə, yenidən bölüşdürmə; **борьба империалистов за передел мира** dünyanı yenidən böl(üşdür)mək uğrunda

imperialistlərin mübarizəsi; 2. *tar.* icma torpağının cana görə yenidən dövrəşini paylaşdırılması.

ПЕРЕДОВОЙ *прил.* 1. ön, qabaq; **передовая позиция** ön mövqe; 2. irəlidə gedən, qabaqda gedən, başda gedən; öncül; **передовой отряд** qabaqda gedən dəstə; 3. qabaqcıl, mütərəqqi; **передовые учёные** qabaqcıl alimlər; \diamond **передовая статья** bax **передовица, передовая.**

ПЕРЕЗРÉЛЫЙ *прил.* 1. yetişib ötmüş, dəyib ötmüş, lalıq (*meyvə*); 2. *məc.* təvəvətinə itirmiş, vaxtı ötmüş, yaşı ötmüş.

ПЕРЕИТЬ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) keçmək; 2. aşmaq, addamaq; **перейти границу** hüdudu aşmaq; 3. çevrilmək; **шутка перешла в ссору** zarafat mübahisəyə çevrildi (keçdi).

ПЕРЕКВАЛИФИКАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* yeni ixtisas alma (vermə); yeni sənət öyrənmə (öyrətmə); istisasını dəyiş(dir)mə.

ПЕРЕКИПЯТИТЬ *сов.* təzədən qaynatmaq, təkrar qaynatmaq.

ПЕРЕКИСЛИТЬ *сов.* həddindən artıq turşlaşdırmaq, çox turş etmək.

ПЕРЕКЛАДКА *ж* 1. yer dəyişmə, başqa yerə qoyma (qoyulma); 2. arasına şey qoyma; 3. təzədən yığma (yığılma); təzədən hörmə (hөрүlmə); təzədən tikmə (tikilmə); 4. araya qoyulan şey.

ПЕРЕЛОМ *м* 1. sındırma, sınma; 2. sınıq, sınıq yeri; 3. *məc.* dönüş, dəyişiklik; \diamond **на переломе** ərəfəsində.

ПЕРЕЛОМАТЬ *сов.* 1. sındırmaq, sındırmaq, qırıb tökmək; **ребёнок переломал все свои игрушки** uşaq bütün oyuncaqlarını sındırmışdır; 2. *məc.* dəyişdirtmək, fikrindən döndərmək, fikrini dəyişdirtmək, xasiyyətini dəyişdirtmək.

ПЕРЕЛОМАТЬСЯ *сов.* sınmaq, qırılmaq (*çox şey*).

ПЕРЕЛОМИТЬ *сов.* 1. sındırmaq, iki bölmək; 2. *məc.* dəyişmək; \diamond **переломить себя** 1) xasiyyətini dəyişmək; 2) özünü ələ almaq.

ПЕРЕЛОМИТЬСЯ *сов.* 1. sınmaq, iki bölünmək; 2. *məc.* dəyişmək, dəyişilmək.

ПЕРЕЛОМЛЕННЫЙ *прич.* sındırılmış, iki bölünmüş; sınıq.

ПЕРЕЛОМНЫЙ *прил.* dönüş -(i-); **переломный период в ходе войны** müharibənin gedişində dönüş dövrü.

ПЕРЕЛОПАТИТЬ *сов.* kürəkləmək, kürəklə çevirmək.

ПЕРЕЛОПАТЬСЯ *сов.* çatlamaq, çatlayıb sınmaq, sınıb tökülmək (*çoxlu miqdarda*).

ПЕРЕМÉНА *ж* 1. dəyişmə, dəyişdirmə; **перемена климата** havasını dəyişmə; 2. dəyişiklik, təbəddülət; 3. dəyişək, dəst (*paltar*); 4. tənəffüs (*məktəbdə*).

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ *ср* 1. yerdəyişmə, yer dəyişdirilmə; 2. bir yerdən başqa yerə keçmə,

yerini dəyişmə, başqa vəzifəyə keçirilmə, başqa işə təyin edilmə.

ПЕРЕМОЛЮТЫЙ *прич.* 1. üyüdülmüş, çəkilmiş (*hamısı*); 2. yenidən üyüdülmüş, təkrar üyüdülmüş.

ПЕРЕНАСЕЛЕНИЕ *ср мн. нет* əhali artıqlığı, əhalinin artıq olması.

ПЕРЕНАСЫЩЕННЫЙ *прич.* *хüs.* 1. həddindən artıq doyurulmuş (*məhlul*); 2. həddindən artıq doymuş (*məhlul*).

ПЕРЕОРГАНИЗАЦИЯ *ж мн. нет* yenidən təşkil etmə (edilmə), yenidən təşkil.

ПЕРЕОРИЕНТИРОВАТЬ *сов. и несов.* yenidən səmtləşdirmək; yenidən istiqamətləndirmək, oriyentasiyanı dəyişdirmək.

ПЕРЕОСМЫСЛЕНИЕ *ср* fikrini (müləhizəsini, görüşünü) dəyişdirmə, başqa cürə dərk etmə, yenidən mənalandırma (qiymətləndirmə).

ПЕРЕОХЛАЖДЕНИЕ *ср мн. нет 1. фз.* donma nöqtəsindən aşağı dərəcəyə qədər soyutma (*maye donmaq şərtilə*).

ПЕРЕОЦЕНИТЬ *сов.* 1. yenidən qiymətləndirmək, yenidən qiymət qoymaq, qiymətini dəyişdirmək; 2. həddindən artıq qiymətləndirmək, çox yüksək qiymət qoymaq, qiymətini şişirtmək; həddindən artıq şişirtmək.

ПÉРЕПЕЛ *мн. перепелá* bildiricin.

ПЕРЕПИСАННЫЙ *прич.* 1. üzü köçürülmüş, üzü ağardılmış; 2. təzədən yazılmış; 3. təzədən çəkilmiş, başqa cürə çəkilmiş (*şəkil*); 4. siyahıya alınmış.

ПЕРЕПИСАТЬ *сов.* 1. üzünü köçürmək; üzünü ağartmaq; 2. təzədən yazmaq; 3. təzədən çəkmək, başqa cürə çəkmək (*şəkil*); 4. siyahıya almaq.

ПÉРЕПИСЬ *ж* siyahı; siyahıya alma (alınma); **перепис населения** əhalinin siyahıya alınması.

ПЕРЕПЛАНИРОВАТЬ *сов.* yenidən planlaşdırmaq, planı dəyişdirmək.

ПЕРЕПЛЁТ *м* 1. cildləmə, cildlənmə; 2. cild, qabıq; **отдать книгу в переплёт** kitabı cildləməyə vermək; 3. hörgü; 4. çərçivə; 5. *тəс.* düyün, dolaşiq, çətin vəziyyət, dolaşiq vəziyyət; **оказаться в переплёте** düyünə düşmək, dolaşığa düşmək, çətin vəziyyətə düşmək; **♦ брать (взять) в переплёт** bax **оборот**.

ПЕРЕПУТАННЫЙ *прич.* 1. dolaşdırılmış, dolaşiq salınmış, pırtlaşıq salınmış; dolaşiq, pırtlaşıq; 2. *тəс.* dəyişik düşmüş, çaş düşmüş.

ПЕРЕРАБОТАТЬ *сов.* 1. işləmək, emal etmək, hazırlamaq, qayırmaq; **переработать хлопок в пряжу** pambıqdan iplik emal etmək; 2. yenidən işləmək, düzəltmək; **переработать статью** məqaləni yenidən işləmək; 3. normadan artıq işləmək; 4. normadan artıq hazırlamaq (istehsal etmək); 5. çox işləyib özünü əldən salmaq, çox yorulmaq; 6. görüb qurtarmaq, hazırlayıb qurtarmaq, qayıb qurtarmaq; 7. həzm etmək.

ПЕРЕРАБОТКА *ж* 1. emal; emal etmə (edilmə), işlə(n)mə, hazırla(n)mə, qayırılma; 2. yenidən işlə(n)mə; 3. həzm etmə (edilmə); 4. normadan

artıq işləmə; 5. normadan artıq hazırla(n)mə, istehsal etmə (edilmə), işlə(n)mə; 6. məhsul, hasilat; 7. *хüs.* normadan artıq işlənmiş vaxt; 8. *хüs.* normadan artıq iş üçün əmək haqqı.

ПЕРЕРАСТАНИЕ *ср мн. нет 1.* ötmə, ötüb keçmə (*mənəvi və zehni səviyyə cəhətdən*); 2. inkişaf edib dəyişmə, keçmə, çevrilmə.

ПЕРЕРОЖДЕНИЕ *ср мн. нет 1.* cırlaşma, korlanma, nəslə pozulma; pozğunlaşma; əslini itirmə, cinsini itirmə; 2. *тəс.* tamamilə dəyişmə, başqalaşma; 3. *тəс.* simasını itirmə, məsləkindən dönmə, pozulma.

ПЕРЕРУБИТЬ *сов.* 1. parçalamaq, iki parça etmək, saqqalamaq; 2. qırmaq, qırıb tökmək, qırıb çatmaq, doğramaq; qılincdan keçirmək.

ПЕРЕСТРАИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **перестроиться**; 2. yenidən tikilmək, başqa tərzdə tikilmək; 3. yenidən qurulmaq, başqa cür qurulmaq; 4. yenidən təşkil edilmək, başqa cür təşkil edilmək; 5. dəyişdirilmək, düzəldilmək, islah edilmək; 6. *mus.* yenidən köklənmək, ayrı cür köklənmək (*çalğı aləti*); 7. təzədən düzülmək, başqa cür düzülmək (*suraya*); 8. başqa dalağaya keçirilmək (*radio*).

ПЕРЕСТРАХОВАННЫЙ *прич.* 1. təkrar sığorta etdirilmiş, sığortası təzələnmiş; 2. sığorta edilmiş.

ПЕРЕСТРОЙКА *ж* 1. yenidən tik(il)mə, başqa cür tik(il)mə; 2. yenidən qurma (qurulma); 3. yenidən təşkil etmə (edilmə); 4. dəyişdir(il)mə, dəyişdirib düzəltmə, dəyişdirilib düzəldilmə; 5. yenidən kökləmə (*musiqi alətini*); 6. üsulunu dəyişdirmə, sistemini dəyişdirmə (işin).

ПЕРЕСУШЕННЫЙ *прич.* 1. çox qurudulmuş, həddindən artıq qurudulmuş; 2. qurudulmuş (*hamısı*).

ПЕРЕТЯНУТЬ *сов.* 1. çəkmək, dartmaq; çəkilb aparmaq, çəkilb götürmək (*bir yerdən başqa yerə*); 2. *мəтв.* bir səhifədən başqa səhifəyə köçürmək (*наборун бир hissəsini*); 3. gərmək, tarıma çəkmək; 4. çəkilb bərkitmək, bərk çəkilb bağlamaq; 5. ağır gəlmək (*çəkiddə*); 6. qalib gəlmək, güclü çıxmaq (*bir şeyi dartmaqda, çəkməkdə*).

ПЕРЕУБЕДИТЬ *сов.* inandırmaq, qane etmək, qane edib (inandırıb) fikrini dəyişdirmək, fikrindən daşındırmaq.

ПЕРЕУСТРОЙСТВО *ср мн. нет* yenidən qurma (qurulma), ayrı cür qurulma, ayrı planda qurulma.

ПЕРЕУТОМЛЕНИЕ *ср мн. нет* həddindən artıq yorulma, üzülmə; həddindən artıq yorğunluq.

ПЕРЕХОД *м 1. (müxtəlif mənalarda)* keçmə, keçmiş; **переход на другую работу** başqa işə keçmə; 2. aşma, aşıb keçmə; **переход через горы** dağları aşıb keçmə; 3. yol, keçid; koridor, dəhliz; 4. mənzil, məsafə; **в двух переходах от города** şəhərdən iki mənzil aralı, şəhərin iki mənzilliyində.

ПÉРЕЦ *м мн. нет* istiot, bibər; **♦ задать перцу (кому-либо)** cəzalandırmaq, bərk danlamaq.

ПЕРЕЭКЗАМЕНОВАННЫЙ *прич.* təkrar imtahan edilmiş, yenidən imtahan edilmiş.

ПЕРИКАРД *м anat.* ürək kisəsi.

ПЕРИКАРДИТ *м мн. нет tib.* perikardit (*ürək kisəsi iltihabı*).

ПЕРИМЕТР *м riyaz.* perimetr (*müstəvi həndəsi fiqurun bütün tərəflərinin uzunluğunun cəmi*).

ПЕРИОД *м* 1. dövr, müddət, vaxt; 2. *qram.* period (*geniş müəkkəb cümlə*); 3. *riyaz.* dövr.

ПЕРИОДИЧЕСКИ *нареч.* vaxtaşırı, dövrü (surətdə).

ПЕРИОДИЧЕСКИЙ *прил.* dövrü, vaxtaşırı, dövraşırı; **периодическая печать** dövrü (vaxtaşırı) mətbuat.

ПЕРИОДИЧНОСТЬ *ж мн. нет* dövrilik, vaxtaşırılıq.

ПЕРИОДИЧНЫЙ *бах периодический.*

ПЕРИОСТИТ *м tib.* periostit (*sümük üstünün iltihabı*).

ПЕРИТОНИТ *м мн. нет tib.* peritonit (*qarın pərdəsinin iltihabı*).

ПЕРИФЕРИЯ I *ж мн. нет* periferiya; əyalət, rayon, ətraf (*mərkəzdən uzaq yerlər, idarələr, yerli təşkilatlar*); **работать на периферии** periferiyada işləmək.

ПЕРИФЕРИЯ II *ж мн. нет* 1. *riyaz.* çevrə, dairə çevrəsi; 2. *anat.* periferiya; **нервная периферия** əsəb periferiyası (*əsəblərin üst qismi*); 3. *məc.* zahiri cəhət.

ПЕРКУССИОННЫЙ *прил. tib.* perkussiya – i(-).

ПЕРКУССИЯ *ж мн. нет tib.* perkussiya (*bədənin daxili üzvlərinin vəziyyətini yoxlamaq üçün bədənin müxtəlif yerlərini taqqildatmaqdan ibarət müayinə üsulu*).

ПЕРКУТИРОВАННЫЙ *прич. tib.* perkussiya edilmiş (*taqqildatma yolu ilə müayinə edilmiş*).

ПЕРКУТИРОВАТЬ *сов. и несов. tib.* perkussiya etmək (*taqqildatma yolu ilə müayinə etmək*).

ПЕРЛОВЫЙ *прил.* перловая крупа arpa yarması; **перловая каша** arpa yarması aşı (sıyığı).

ПЕРПЕНДИКУЛЯР *м riyaz.* perpendikulyar.

ПЁРСКИ *ед. нет қәд.* 1. döş, sinə; 2. məmə.

ПЁРСИК *м* 1. şaftalı, hulu; 2. şaftalı ağacı, hulu ağacı.

ПЕРСОНА *ж* şəxs, zat, şəxsiyyət, adam; **обед на десять персон** on adamlıq nahar.

ПЕРСОНАЛЬНО *нареч.* şəxsən.

ПЕРСОНАЛЬНЫЙ *прил.* şəxsi.

ПЕРСПЕКТИВА *ж* 1. *rəss.* perspektiv (*mənzərənin uzaqdan görünüşü*); 2. *mənzərə*, görünüş; **морская перспектива** dəniz mənzərəsi; 3. *riyaz.* perspektiv (*təsviri həndəsənin bir şöbəsi*); 4. *məc.* gözlənilən şey, gələcək, ümid, istiqbal, perspektiv; **перспективы на урожай** gözlənilən məhsul; **открывать перспективы** yaxşı ümidlər

vermək; **◇ в перспективе** gələcəkdə, qarşıda, irəliddə.

ПЕРТУРБАЦИЯ *ж* 1. *astr.* sarsıntı; **пертурбация планеты** planetin sarsıntısı; 2. dəyişiklik, qarışıqlıq.

ПЕРФОРАЦИОННЫЙ *прил. xüs.* dəlici, deşikaçan; **перфорационная машина** deşikaçan maşın.

ПЕРФОРАЦИЯ *ж* *xüs.* 1. deşmə, dəlmə; deşik açma; dəlik açma; 2. *tib.* deşik, dəlik; 3. deşik sırası (*bloknolarda, poçt markalarında, qəbzlərdə və s.-də*).

ПЕРФОРИРОВАНИЕ *ср* deşmə, dəlmə, deşik açma, dəlik açma.

ПЕРЦИПИРОВАТЬ *сов. и несов. psixol.* qavramaq.

ПЕРЧАТКА *ж* ələkək; **◇ бросить перчатку** *köhn.* duələ çağırmaq, meydana çağırmaq; **поднять перчатку** *köhn.* duəli qəbul etmək, çağırışı qəbul etmək.

ПЕСОЧНЫЙ *прил.* 1. qum –i(-); **песочные часы** qum saati; 2. qum rəngli; **песочное пальто** qum rəngli paltó; 3. kövrək undan hazırlanmış.

ПЕССИМИЗМ *м мн. нет* bədbinlik, pessimist.

ПЕССИМИСТ *м* bədbin, pessimist.

ПЕЧАЛЬНЫЙ *прил.* 1. qəmli, qəmgin, həzin, qüssəli, dərdli, kədərli, məhzun, bifeş, pərişan, məyus; 2. acınacaq, pis; **печальные результаты** acınacaq nəticələr.

ПЕЧАТАТЬ несов. 1. *mətb.* çap etmək, basmaq; 2. dərc etdirmək, çap etdirmək; **печатать статью в журнале** jurnalda məqalə dərc etdirmək; 3. yazmaq (*yazı maşınında*); 4. *фот.* Şəkil çıxartmaq (*neqativdə*); 5. möhür vurmaq, möhür basmaq; **◇ печатать шаг** möhkəm addımlarla yerimək.

ПЕЧАТНЫЙ *прил.* 1. çap –i(-); **печатные буквы** çap hərfələri; **печатная машина** çap maşını; **печатное дело** çapçılıq (iş); 2. çap edilmiş, basılmış (*mətbəədə*); 3. nəşr edilmiş, dərc edilmiş, mətbuatda çıxmış; 4. basma.

ПЕЧЁНЫЙ *прил.* bişmiş, bişirilmiş.

ПИПЁТКА *xüs.* pipet, damcıtkəkən.

ПИТАНИЕ *ср мн. нет* 1. yedirtmə, qidalandırma; bəsləmə; 2. yemə, qidalanma; bəslənmə; 3. qida, yeyəcək, yeyinti, xörək; 4. *xüs.* təmin etmə, təchiz etmə.

ПИТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. qidalı, bəsləyici; **питательные вещества** bəsləyici (qidalı) maddələr; 2. doyurucu; **◇ питательная среда** 1) *biol.* bəsləyici mühit; 2) *məc.* əlverişli şərait (*bir şeyin törəyib artması, inkişaf etməsi üçün*).

ПИТЬЕ *ср* 1. içmə; **вода, годная для питья** içməli su; **лекарственное питье** içmə dərman.

ПЛАНИРОВАНИЕ I *ср мн. нет av.* yavaşa-yavaş (tədrick) enmə (*təyyarədə*).

ПЛАНИРОВАНИЕ II *ср мн. нет* 1. planlaşdırma, planlaşdırılma, plana salma (salınma); planını tərtib etmə, plan tutma; planlama; 2. plan üzrə düzəltmə (düzəldilmə).

ПЛÉВРА *ж* anat. plevra (ağ ciyər pərdəsi).

ПЛЕВРА́ЛЬНЫЙ *прил.* anat. plevra –i(-i).

ПЛЕВРИ́Т *м* *мн. нет* *tib.* plevrit (plevranın (ağ ciyər pərdəsinin) iltihabı).

ПЛЕВРИТИ́ЧЕСКИЙ *прил.* *tib.* plevrit –i(-i); **плевритические боли** plevrit ağrısı.

ПЛЕВРИ́ТНЫЙ *прил.* *tib.* plevrit –i(-i).

ПЛЕВРОПНЕВМО́НИЯ *ж* *tib.* plevropnevnomiya (eyni zamanda ağ ciyər və plevranın iltihabı).

ПЛЁНКА *ж* 1. nazik pərdə, nazik təbəqə, qabıq, qaysaq; 2. plynka (foto, kino şəkilləri çəkmək yaxud səsi yazmaq üçün sellüoid lent).

ПЛЕЧО́ *ср* (*мн.* плéчи) 1. çiyin; 2. *tex.* fiz. qol; \diamond **пожарь** плечами çiyinlərini atmaq; **плечом** к плечу çiyin-çiyinə, əlbirliklə; **гора с плеч свалилась** çiyimdən dağ düşdü; **за плечами** (быть, стоять, иметь) keçmişdə, keçmişində; **по плечу кому** bacarar, öhdəsindən gələ bilər; **с плеч** (с рук) başından olmaq (eləmək).

ПЛЮ́МБА *ж* plomb (1. malın üstündən asılan qurquşun damğa; 2. çürük dişə doldurulan maddə).

ПЛО́СКИЙ *прил.* 1. yastı, düz; 2. dayaz, səthi; 3. *мат.* bayağı, ən adi, şit; **плоская шутка** şit zarafat.

ПЛО́ТНИЙ *прил.* 1. sıx; 2. birikmiş; 3. qalın, möhkəm; 4. bərk, kip; 5. dolğun, qovraq; 6. doyumlu, tutumlu, bol; **плотный обед** tutumlu yemək; \diamond **плотный огонь** sıx atəş.

ПЛО́ХО 1. *нареч.* pis, xarab; **плохо спать** pis yatmaq; 2. *в знач. сказ.* pisdir, xarabdir; **ему очень плохо** onun halı çox pisdir.

ПЛЮ́С *м* 1. *riyaz.* plus; üstə gəlmə, cəm (+) işarəsi; 2. *riyaz.* plus; müsbət kəmiyyət; 3. *мат.* üstünlük, üstün cəhət, yaxşı cəhət.

ПЛЯ́Ж *м* plyaj, çimərlik.

ПНЕВМОКО́КК *м* *бакт.* pnevmokokk (*pnevmoniya mikrobu, sətəlcəm mikrobu*).

ПНЕВМО́НИЯ *ж* *мн. нет* *tib.* pnevmoniya, sətəlcəm.

ПНЕВМОТО́РАКС *м* *tib.* pnevmotoraks (ciyər boşluqlarına hava və ya azot yeritməklə ciyər xəstəliklərini müalicə üsulları).

ПÓ *пред.* 1. ...ilə, -la, -lə; **идти по дороге** yol ilə getmək; **спуститься по лестнице** nərdivanla düşmək (enmək); 2. -da, -də; **гулять по улицам** küçələrdə gəzmək; **ходить по комнате** otaqda gəzmək; **приеду по осени** payızda gələcəyəm; 3. -i(-i); **бегать по магазинам** mağazaları dolanmaq; 4. -а, -ə; **разместить гостей по комнатам** qonaqları otaqlara yerləşdirmək; **расставить книги по полкам** kitabları rəflərə düzmək; 5. -са, -сə; **лучшие по качеству** keyfiyyətcə ən yaxşı; **старше по возрасту** yaşca böyük; 6. -сан, -сən, ...qədər; **войти в воду по пояс** qurşağacan suya girmək; **прочитать с первой по пятую главу** birinci fəsildən beşinci fəslə qədər oxumalı; 7. -dan, -dən, ...sonra; ...kimi; **по окончании работы** iş qurta-randan sonra, iş

qurtaran kimi; 8. -casına, -cəsinə; **по геройски** igidcəsinə, qəhrəmancasına; 9. -dan, -dən; **узнать по голосу** səsinədən tanımaq; 10. ... üçün; **скупать по детям** uşaqlar üçün darıxmaq; 11. ...üzrə; **работать по специальности** ixtisası üzrə işləmək; **чемпион по шахматам** şahmat üzrə çempion; **работать по плану** plan üzrə işləmək; 12. ...görə; **по его словам** onun sözlərinə görə; ...üzündən, -dan, -dən; **по болезни** xəstəliyi üzündən; **по его вине** onun taqsırı üzündən; **по рассеянности** huşsuzlugundan; 14. ...tərəfdən, tərəfindən, cəhətdən; **он наш родственник по отцу** o, bizə ata tərəfdən qohumdur; 15. ...üzərinə; **ударить по столу** stolun üzərinə vurmaq; 16. ...boyda, ...böyüklükdə; **бриллиант по ореху** fındıq böyüklükdə brilyant; 17. sayların qabağına gəldikdə qoşa say və ədədlə verilir; **по одному** bir-bir; **по два** iki-iki; **по сорок** qırx-qırx; **по рублю** (копейке) manat-manat (qəpik-qəpik); 18. bəzi hallarda tərçümə olunmur; **товарищ по работе** iş yoldaşı; **заниматься по ночам** gecələr işləmək; **по выходным дням** istirahət günləri; **топка по родине** vətən həsrəti; \diamond **по душе** bax **душа**; **по себе** 1) özünə görə; özünə yararlı, özünə bab; 2) özündən sonra; özü barədə.

ПО-ВАШЕМУ *нареч.* sizcə, sizin fikrinizcə; **будь по-вашему** qoy siz deyən kimi olsun.

ПОВÉРХНОСТЬ *ж* üz, səth; **поверхность земли** yerin səthi; **поверхность воды** suyun üzü (səthi); **скользить по поверхности** üzdən getmək, üzdən tanış olmaq, dərinlərə getməmək.

ПÓВОД 1 *м* (*мн.* пóводы) bəhanə, səbəb; \diamond **по поводу** dair, xüsusunda; **дать (подать) повод** əlinə bəhanə vermək.

ПÓВОД 2 *м* (*мн.* пóводья) cilov, yedək; \diamond **быть на поводу** *мат.* öz fikri olmamaq, özgenin sözü ilə oturub durmaq, ... əlində alət almaq.

ПОВОРО́Т 1 *м.* çevirmə, çevilmə; dönmə, döndərilmə; 2. döngə; 3. *мат.* dönüş, dönüm, dəyişiklik; \diamond **легче на поворотах** *дан.* danışıqma fikir ver, ağzının sözünü bil, danışanda bir az ehtiyatlı ol; **от ворот поворот** (получить, указать) qəti rədd etmək, ağzından vurmaq.

ПОВРЕДИ́ТЬ *сов.* 1. zərər vurmaq, ziyan vurmaq; 2. pislik eləmək; 3. korlamaq, xarab etmək, zadələmək, yaralamaq.

ПОВРЕЖДЕ́НИЕ *ср* sındırma, xarab etmə, korlanma; zədə, şikəstlik, zərər; **причинить повреждение** xarab etmək, zadələmək, şikəst etmək.

ПОВСЕДНЕ́ВНО *нареч.* hər gün, həmişə, daim.

ПОВТО́Р *м* *эдэб.* təkrar.

ПОВЫ́СИТЬ *сов.* 1. qaldırmaq, yüksəltmək, ucaltmaq; 2. artırmaq, gücləndirmək; 3. yaxşılaşdırmaq, təkmilləşdirmək.

ПОВЫШЕ́НИЕ *ср* 1. qaldırma, qaldırılma, qalxma; 2. artırma, artırılma, artma; gücləndirmə, gücləndirilə, güclənə; 3. yüksəltmə, yüksəldilmə, yüksəlmə; ucaltma, ucaldılma, ucalma.

ПОВЯ́ЗКА *ж* sarıq, sarğı, bağ.

ПОГИБ *м* əyriлик, əyilmə.

ПОГИБНУТЬ *сов.* məhv olmaq, həlak olmaq, tələf olmaq, puç olmaq, yox olmaq.

ПОГЛОТАТЬ *сов.* udmaq (*bir neçə dəfədə*).

ПОГНУТОСТЬ *ж* balaca əyriлик.

ПОГОДА *ж* hava; ◊ **ждать у моря погоды** boş yerə gözləmək; **это не делает погоды** bunu heç bir əhəmiyyəti yoxdur; **делать погоду** nüfuzu olmaq, hörməti olmaq, sözü küçmək.

ПОД *пред.* 1. ...altına, ...altında, ...altından; **поставить корзинку под стол** zənbili stolun altına qoymaq; **стоять под деревом** ağacın altında durmaq; **надеть джемпер под пиджак** penceyini altından cemper geymək; 2. ...dibinə, ...dibində; **бросить мяч под забор** topu hasarın dibinə atmaq; **лежать под забором** hasarın dibində uzanmaq; 3. ...yaxınlığında; **жить под Москвой** Moskva yaxınlığında yaşamaq; **битва под Москвой** Moskva yaxınlığında vuruşma; 4. ...üçün; **отвести склад под хлопок** pambıq üçün anbar ayırmaq; 5. ...yaxın; **ему под сорок** onun qırxa yaxın yaşı var; onun yaşı qırxa yaxın olar; 6. ...yaxın, ...qabağı; **под утро** səhərə yaxın; **под осень** payız qabağı; 7. ...kimi, ...oxşar; **окрасить под мрамор** mərmərə oxşar rəngdə rəngləmək, rəngini mərmərə oxşatmaq; 8. ...ilə, -lə, -la; **статья, вышедшая под моим именем** mənim imzamlı çıxmış məqalə; **дать деньги под расписку** qəbzlə pul vermək; 9. -yə, -ya; **отдать под суд** məhkəməyə vermək.

ПОДАВИТЬ *сов.* 1. sıxmaq, əzmək, əzib tökmək; **подавать лимон** lımunu sıxmaq; 2. basmaq, tapdalamaq; 3. *тəс.* boğmaq, yatırtmaq, qırmaq, susdurmaq; sakitləşdirmək; **подавить сопротивление** üsyanı yatırtmaq; **подавить сопротивление** müqaviməti qırmaq; 4. *тəс.* özünə tabe etmək, üstün olmaq; 5. *тəс.* böyük təsir bağışlamaq, sarsıtmaq.

ПОДАВЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. yatırtma, yatırılma; 2. *тəс.* boğma, boğulma; susdurma, susdurulma; sakitləşdirmə; **подавление мятежа** qiyamın yatırılması.

ПОДАТЬ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) vermək; 2. təqdim etmək, götürmək; 3. tutmaq; **подать пальто** paltosunu tutmaq; 4. göndərmək, çatdırmaq; 5. sədaqə vermək; 6. göstərmək; **подать пример** nümunə göstərmək.

ПОДБОРОДОК *м* çənə; ◊ **двойной подбородок** (второй подбородок) buxaq.

ПОДБРЮШНИК *м* xüs. qarınaltı (*qoşqu hissəsi*).

ПОДВЕРГНУТЬ *сов.* düşər etmək, uğratmaq, məruz buraxmaq; etmək, salmaq; **подвергнуть обсуждению** müzakirə etmək; **подвергнуть критике** tənqid etmək; **подвергнуть наказанию** cəzalandırmaq; **подвергнуть испытанию** sınamaq, sınaqdan keçirmək.

ПОДВЗДОШНЫЙ *прил. anat.* qabırğalarla qarın arasında olan; **подвздошная кишка**

qabırğalarla qarın arasındakı bağırsaq; **подвздошная кость** çanaq sümüyünün üst hissəsi.

ПОДВИЖНОЙ *прил.* 1. oynaq, hərəkətli, müthərrik; **подвижной блок** (*tex.*) oynaq, (müthərrik) blok; 2. səyyar; **подвижной госпиталь** səyyar qospital; 3. diri, diribaş, zirək, çevik, cəld; cıvıq; **подвижной ребенок** cıvıq uşaq; 4. fəal, çalışqan; **подвижной состав** dəmir yol nəqliyyatı vasitələrinin hamısı (*vaqonlar, parovozlar və s.*); **подвижные игры** açıq havada idman oyunları.

ПОДГЛАЗНЫЙ *прил. anat.* gözaltı, göz altında olan; **подглазная впадинка** gözaltı oyucu.

ПОДГЛАЗЬЕ *ср* gözaltı, gözün altı.

ПОДГОТОВИТЕЛЬНЫЙ *прил.* hazırlıq -(i-); **подготовительные работы** hazırlıq işləri.

ПОДГРУДОК *м* boğaz altında sallaq dəri (*bəzi heyvanlarda*).

ПОДГРУППА *ж* yarımqrup.

ПОДДЕРЖИВАНИЕ *ср.* saxlama; 2. kömək etmə; 3. tərəfdar çıxma.

ПОДЕЙСТВОВАТЬ *сов.* 1. təsir etmək, təsir göstərmək; 2. işləmək (bir qədər); **аппарат действовал несколько дней и сломался** aparat bir neçə gün işləyib sındı.

ПОДЖЕЛУДОЧНЫЙ *прил. anat.* mədəaltı; **поджелудочная железа** mədəaltı vəzi.

ПОДКОЛЕННЫЙ *прил. anat.* dizaltı; **подколенные мышцы** dizaltı əzələlər.

ПОДКОРКА *ж anat.* qabıqaltı.

ПОДКОРКОВЫЙ *прил. xüs.* qabıqaltı, qabıq altında olan.

ПОДКРЕПЛЕНИЕ *ср* 1. möhkəmlətmə, möhkəmləndirmə, möhkəmləndirilmə; bərkitmə, bərkidilmə; 2. *тəс.* yemə, doyma; qarnını bərkitmə; 3. *тəс.* əsaslandır(ıl)ma; 4. gücləndir(ıl)mə; qüvvətləndir(ıl)mə; 5. (*hərbi*) kömək, yardım (*əlavə qoşun*); **свежие подкрепления** yeni qüvvələr (yeni qoşunlar).

ПОДМЕЩАТЬ *сов.* qarışdırmaq, qarışdıraraq qarışdırma qatmaq, əlavə etmək.

ПОДМОЛАЖИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **подмолодиться**; 2. cavanlaşdırılmaq, gəncləşdirilmək.

ПОДМОЛОДИТЬ *сов.* cavanlaşdırmaq, gəncləşdirmək.

ПОДМОЛОТЫЙ *прич.* üyüdülmüş, əlavə üyüdülmüş.

ПОДМОРОЗИТЬ *сов.* 1. dondurmaq, şaxtaya vermək, dona verib korlamaq; 2. soyuq düşmək, şaxta düşmək.

ПОДМЫШКА *ж* qoltuq.

ПОД МЫШКАМИ *нареч.* qoltuğunun altı; **платье порвалось под мышками** paltarın qoltuğunun altı cırlmışdır.

ПОДНИЗАТЬ *сов.* düzmək, keçirmək (*sapa*).

ПОДНЯТИЕ *ср мн. нет* 1. (*müxtəlif mənalarda*) qaldırma, qaldırılma; 2. *тəс.* artırma, artırılma; yüksəltmə, yüksəldilmə; 3. gücləndir(ıl)mə, canlandır(ıl)ma, yaxşılaşdır(ıl)ma, yoluna qoyma

(qoyulma), inkişaf etdirmə (etdirilmə); 4. *k.t.* şumla(n)ma, sür(ül)mə.

ПОДПИСАТЬ сов. 1. imzalamaq, qol çəkmək, imza etmək; 2. bağlamaq (*müqavilə*); 3. yazıb əlavə etmək (*altuna*).

ПОДПИСКА же 1. yazılma; **подписка на заём** istiqraza yazılma; 2. abunə; **приём подписки на газеты** qəzetlərə abuna qəbulu; 3. iltizamnamə, iltizam, dilindən kağız alma (vermə); **взять подписку** dilindən kağız almaq.

ПОДПУХЛОСТЬ же azacıq şiş.

ПОДПУХЛЫЙ прил. azacıq şişmiş.

ПОДРАЗДЕЛ М yarımfəsil, qism (*fəsilin bir hissəsi*).

ПОДРАЗДЕЛЕНИЕ ср 1. bölmə, hissələrə ayırma; 2. şöbə, hissə, bölmə.

ПОДРАЗУМЕВАТЬ несов. fikrində tutmaq, güman etmək, düşünmək, fərz etmək, anlamaq, nəzərdə tutmaq, demək, istəmək; **кого вы подразумеваете?** kimi nəzərdə tutursunuz? **что вы подразумеваете под этими словами?** bu sözlərlə siz nə demək istəyirsiniz?

ПОДРАСТАНИЕ ср мн. нет böyümə, boy atma.

ПОДРЁБЕРНЫЙ прил. anat. qabırğaaltı, qabırğa altında olan.

ПОДРЁБЬЕ ср мн. нет anat. qabırğaaltı.

ПОДРОБНО нареч. müfəssəl (surətdə), təfəsilatı ilə, təfərrüatı ilə.

ПОДСКАЗАТЬ сов. 1. gizlicə söyləmək, xəlvətcə demək, yavaşca demək, pıçıldamaq; yerindən söyləmək; 2. *məc.* fikrinə salmaq, təlqin etmək, öyrətmək, ağzına söz vermək.

ПОДСТАВКА же 1. dayaq, dəstək, dirək; 2. altlıq.

ПОДСТРОИТЬ сов. 1. tikmək (*yanında*); 2. sıraya düzmək; 3. kökləmək (*çalğı alətini*); 4. *məc.* qurmaq, düzəltmək, gizlicə hazırlamaq.

ПОДСТУП М 1. yaxınlaşma, yanaşma; 2. *чаще мн.* girəcəkdir yol (*bir yerə yanaşmaq, yaxınlaşmaq üçün yer, yol*); 3. *məc.* keçid dövrü, hazırlıq; **подступа нет к кому** yaxın düşmək mümkün deyil,

ПОДСТУПИТЬ сов. 1. yaxınlaşmaq, yanaşmaq; 2. yaxınına getmək, yanına getmək; **сегодня к нему и подступить нельзя** bu gün onun yaxınına getmək belə mümkün deyil; 3. *məc.* tutmaq (*ağrı və s.*); **боль подступила под самое сердце** ürəyimin (ürəyinin) başından ağrı tutdu; **слёзы подступили к горлу** doluxsundu(m), qəhərləndi(m).

ПОДСУШИТЬ сов. 1. azca qurutmaq; 2. çox qurutmaq.

ПОДСЫПАТЬ сов. 1. səpmək, tökmək; üstünə tökmək; 2. xəlvətcə tökmək.

ПОДТАЛКИВАТЬся несов. 1. azacıq (yavaşca) itələnmək (*dal tərəfdən, alt tərəfdən*); 2. *məc.* hərəkatə gətirilmək, təkan verilmək.

ПОДАЩИТЬ сов. dartıb gətirmək, çəkib gətirmək, sürüyüb gətirmək.

ПОДТВЕРДИТЬся сов. doğru çıxmaq, düz çıxmaq.

ПОДТВЕРЖДЕНИЕ ср 1. təsdiq etmə (edilmə); 2. sübut, əsas, dəlil, fakt.

ПОДТЯЖКА же çəkmə, çəkilmə; dartma, dartılma; gərmə, gərilmə.

ПОДТЯНУТЬ сов. 1. çəkmək, bərk çəkib bağlamaq, tarım çəkmək; **подтянуть ремень** qayışı bərk çəkmək (çəkib bağlamaq); 2. dartmaq, gətirmək; 3. çəkib gətirmək, dartıb gətirmək; **подтянуть лодку к берегу** qayığı sahilə çəkib gətirmək; 4. çəkib qaldırmaq, yuxarı qaldırmaq; 5. (*hərbi*) bir araya toplamaq, bir yerə yığmaq, çəkmək (*qoşunları*); 6. artırmaq, artırıb bərabərləşdirmək; 7. hərəkatə gətirmək, intizamı qaldırmaq, yaxşı işləməyə məcbur etmək; 8. oxuyanlara (oxuyana) qoşulmaq, səs-səssə vermək.

ПОДУМАТЬ сов. fikirləşmək, düşünmək; **подумать!** buna bax! gör nə... (*bəzən ...miş, ...miş şəkilçisi ilə ifadə olunur*); **подумаешь какое важное дело** nə böyük işmiş!; **и не подумаю!** heç əlimi də vuran deyiləm.

ПОДУШКА же yastıq, balıq; **кислородная подушка** oksigen balışı.

ПОДХВАТИТЬ сов. 1. altıdan tutmaq, altıdan yapışmaq; altından tutub qaldırmaq; 2. tutmaq, göydə tutmaq; 3. qapmaq, qamarlamaq; 4. ələ keçirmək, əldə etmək; 5. *məc. dan.* tutulmaq, tapmaq; **подхватить болезнь** xəstəliyə tutulmaq, naxoşluq tapmaq; 6. *məc.* istifadə etmək, götürmək, yapışmaq; 7. birlikdə oxumaq, ağız-ağıza vermək, səs vermək, qoşulmaq (*oxuyanlara*); 8. yaymaq, genişləndirmək, dərinləşdirmək, davam etdirmək, tərəfdar olmaq; **подхватить инициативу масс** kütlələrin təşəbbüsünü davam etdirmək; **подхватить опыт передовиков** qabaqcılların təcrübəsini yaymaq; 9. düşünləmək, bağlamaq (*altıdan*).

ПОДХОД М 1. yaxınlaşma, yanaşma; 2. giriş, giriş yolu; 3. başlama; 4. yol, üsul; **с подхода (стрелять, бить)** yanaşaraq, yaxın-laşan kimi (atmaq, vurmaq).

ПОДЧЕРЕПНОЙ прил. anat. kəllə içərisində olan.

ПОДЧЕРКНУТЬ сов. 1. altından cızmaq, altını cızmaq, altından xətt çəkmək (*sözün, sətirin*); 2. *məc.* qeyd etmək, xüsusi əhəmiyyət vermək, xüsusi olaraq (qəsdən) sərgə çarpdırmaq.

ПОДШИВАНИЕ ср 1. altıdan tikmə, iç tərəfinə tikmə; 2. köbə qoyma, qırağını tikmə, qırağını basdırma.

ПОДЪЁМ М 1. götürmə, götürülmə; qaldırma, qaldırılma, qalxızma; **подъём тяжести** ağırlıq qaldırma; 2. yoxuş; 3. qalxma, yüksəlmə; **подъём воды в реке** çayda suyun qalxması; 4. çıxma, qalxma, dırmaşma; **подъём на гору** dağın başına çıxma; 5. *məc.* yüksəliş, inkişaf, tərəqqi, artma; 6. ayağa qalxma, ayağa qaldırma; 7. ayağın (ataqabının üst tərəfi); 8. *məc.* ruh yüksəkliyi,

coşğunluq, həvəs; **говорить с подъёмом** ruh yüksəkliyi ilə danışmaq.

ПОДЫХАТЬ *несов.* 1. бах **подохнуть**; 2. *тэс.* boğulmaq, nəfəsi tutulmaq; **я подышал от жары** (мән) istidən boğulurdum.

ПОДЫШАТЬ *сов.* nəfəs almaq, bir qədər nəfəs almaq; **подышать свежим воздухом** təmiz hava almaq.

ПОЖАЛОВАТЬСЯ *сов.* 1. şikayət etmək, şikayətlənmək; 2. şikayət vermək, ərizə vermək.

ПОЖАТИЕ *ср* sıxma; **пожатие руки** əlini sıxma.

ПОЖИВШИЙ 1. *прич.* yaşamış, həyat sürmüş; **человек, проживший в деревне** kənddə yaşamış adam; 2. *прил.* dünyagörmüş; **поживший человек** dünyagörmüş adam.

ПОЖИЗНЕННОСТЬ *жс* ömürlük olma, həmişəlik olma; **в пожизненность** *köhn.* ömürlük, ömrünün sonuna qədər.

ПОЗА *жс* poza (1. *duruş, vəziyyət*; 2. *тэс. ri-yakarlıq, tükünlük*); **встать (стать) в позу; принять позу кого, какую** özünü dartmaq, ədəbahlıq etmək.

ПОЗАБОТИТЬСЯ *сов.* qayğıya qalmaq, qeydə qalmaq, ... fikrini çəkmək.

ПОЗАДИ *нареч.* 1. dalınca, dalından; 2. o tərəfində, dal tərəfində, o tayında; ...dalında, ...arxasında; **деревня находится позади горы** kənd dağın o tayındadır; 3. daldə, geridə; **оставить позади** daldə qoymaq, geridə qoymaq, ötüb keçmək; 4. *тэс.* çəmişdə.

ПОЗВОЛИТЬ *сов.* 1. izn vermək, icazə vermək, ixtiyar vermək, razılıq vermək; 2. *тэс.* yol vermək, imkan vermək; **позволя(те) мүсәйдән(из)лә, izn ver(in); позволить себе** özüne eyb bilməmək, rəva görmək.

ПОВЗОНОК *м (мн. позвонки) anat.* fəqərə, fəqərə sümüyü.

ПОВЗОНОЧНИК *м anat.* onurğa, bel sümüyü, bel sütunu.

ПОВЗОНОЧНЫЕ *мн. (ед. Позвоночное ср) zool.* onurğalılar, onurğalı heyvanlar.

ПОВЗОНОЧНЫЙ *прил.* 1. onurğa –u(-ü); **повзоночный столб** onurğa sütunu, bel sütunu; 2. *zool.* onurğalı; **повзоночные животные** onurğalı heyvanlar.

ПОЗДНИЙ *прил.* 1. gec; **позднее время** gec vaxt; 2. *тэс.* gecikmiş; **поздний гость** gecikmiş qonaq; 3. gec yetişən, gec bitən, gec açan; **поздние сорта яблок** almanın gec yetişən növləri; **поздние цветы** gec açan çiçəklər.

ПОЗЖЕ *нареч.* daha gec, daha sonra.

ПОЗИТИВ *м fot.* pozitiv (*neqatıvdan şüşəyə və ya kağıza köçürülən foto şəkli*).

ПОЗИЦИЯ *жс* 1. mövqə; **передовая позиция** irəli (ön) mövqə; 2. dəyüş meydanı; 3. *тэс.* nöqtəyi-nəzər, fikir, rəy; **отстаивать свою позицию** öz nöqtəyi-nəzərini (fikrini) müsafə etmək; 4. *duruş, vəziyyət*.

ПОЗНАКОМИТЬ *сов.* 1. tanış etmək; 2. öyrətmək.

ПОЗНАНИЕ *ср* 1. dərk etmə, dərk edilmə; **познание законов природы** təbiət qanunlarını dərk etmə; 2. bilmə, biliş; 3. *fəls.* idrak; **теория познания** idrak nəzəriyyəsi; 4. *чаще мн.* bilik, məlumat; **у него большие познания в литературе** o, ədəbiyyat sahəsində böyük biliyə malikdir.

ПОЗНАННЫЙ *прич.* 1. dərk edilmiş, bilinmiş; 2. tanınmış, öyrənilmiş.

ПОИСК *м* 1. axtarma, axtarılma; 2. *xüs.* axtarış; 3. kəşfiyyat.

ПОКАЗ *м мн. нет* göstərmə, göstərilmə; **показыва(е) етирмә; показ нового фильма** yeni film göstərilməsi.

ПОКАШЛЯТЬ *сов.* öskürmək.

ПОКРАХМАЛИТЬ *сов.* (bir az) nişastalamaq, nişasta vurmaq.

ПОКРЫТЬ *сов.* 1. örtmək, üstünü örtmək, üstünə salmaq; 2. çulğamaq, бүтүмәк; **облака покрыли небо** göy üzünü bulud çulğamışdır; **мрак покрыл землю** yer üzünü zülmət бүтүмүşdür; 3. çəkmək, vurmaq; **покрыть мебель лаком** mebelə lak çəkmək; **покрыть**

преплёт тисненными узорами cildin üzünə basma naxış vurmaq; 4. ödəmək, vermək, təmin etmək, yerini doldurmaq; **покрыть долги** borcu ödəmək; **покрыть издержки** xərcin yerini doldurmaq; 5. ört-basdır etmək, üstünü pərdələmək, gizlətmək; 6. batırmaq; basmaq; eşidilməz hala salmaq (*səs haqqında*); 7. güc gəlmək, üstün gəlmək; 8. kəsmək (*qumar kağızını*); 9. *dan.* biabır etmək, bərk çəkmək, tənqid etmək; 10. qət etmək, yol getmək; **самолёт покрыл большое расстояние** uçuşu böyük məsafə qət etmişdir; 11. *xüs.* sürmək, basdırmaq, cütləşdirmək (*heyvanları*); **покрыть аплодисментами что** alqışlamaq; **покрыть позором (презрением, стыдом) кого-что** adını batırmaq, biabır etmək; **покрыть поцелуями** öpüşə qərq etmək; **покрыть славой** şöhrətləndirmək; **покрыто тайной** naməlumdur, sirdir, bir sirr olaraq qalır.

ПОКУШЕНИЕ *ср* 1. qəsd etmə; 2. qəsd; 3. sui-qəsd; **покушение с негодными средствами** buhیدə təşəbbüs, əsassız təşəbbüs.

ПОЛИ *м* döşəmə.

ПОЛ I *м* cinsiyyət, cins; **нежный пол** qadınlар.

ПОЛ II *нескл. dan.* yarım, yarı; **приду в пол-первого** (saat) birin yarısında gələcəyəm.

ПОЛ ... мүрәккәб сөzlәрin "yarım" mənasında olan birinci hissəsi, тэс.: **полгода** yarım il; **пол-литра** yarım litr.

ПОЛАГАТЬ *несов.* 1. güman etmək, zənn etmək, fəz etmək, hesab etmək, sanmaq; 2. qoymaq; **надо полагать** ehtimal ki, ehtimal etmək olar ki, olsun ki, yəqin ki.

ПОЛДЕНЬ *м* 1. günorta; 2. *köhn.* cənub.

ПОЛЕ *ср* (*мн. поля*) 1. tarla, zəmi, əkin yeri; 2. düz, düzən(lik), düzəngah, çöl, səhra; 3. *тас.* sahə, meydan; **поле деятельности** fəaliyyət sahəsi; **поле боя**, **поле брани**, **поле смерти** müharibə meydanı; 4. *xüs.* dairə sahə; **поле зрения** görüş dairəsi (sahəsi); 5. *тас.* əsas rəng, fon, yer; **жёлтые цвета по голубому полю** göy rəngli fon üzərində sarı güllər; 6. **чаще мн. поля** kənar, qıraq (*kitabın, əl yazısının ağ kənarları*); 7. **только мн. поля** kənar; **поля шляпы** şlyaranın kənarı; **◇ нашего (одного, своего) поля ягода** bax ягода.

ПОЛИМЕРИЗАЦИЯ *ж* *ким.* polimerləşmə.

ПОЛИМЕРНЫЙ *прил.* polimer; **полимерные вещества** polimer maddələr.

ПОЛИП *м* polip (*1. zool. bağırsağı-boşluqlar sıfından olan dəniz heyvanı*; 2. *tib. selikli qişada əməl gələn şiş, ur*).

ПОЛИПНЫЙ *прил.* *tib.* polip -i(-); **полипное образование** polip törəməsi.

ПОЛИПОИД *м* *zool.* polipoid (*inkişaf etməmiş polip*).

ПОЛИРИТМИЯ *ж* *муз.* poliritmiya, çoxritmlilik.

ПОЛНОЦЕННОСТЬ *ж* 1. tamqiymətlik, tamdəyərlik; 2. *тас.* mükəmməllik, qiymətlik, dəyərlik, yararlılıq.

ПОЛНЫЙ *прил.* 1. dolu, ağzınacan dolu; 2. (*müxtəlif mənalarda*) tam, tamam; **полная тишина** tam sükut; **полная свобода выбора** tam seçmə azadlığı; 3. *тас.* dolğun, kök, korpuş; 4. qeyri-məhdud; **полная власть** qeyri-məhdud hakimiyyət (ixtiyar); **◇ полная луна** bədirələnmiş ay; **полным голосом** *тас.* bərkdən, ucadan, açıqdan-açığa (*danışmaq*); **полное собрание** cəmiyyətin əsərlər külliyyatı; **полная чаша** firavan, gen-bol (*ev, dolanacaq*); **полным голосом** (сказать, заявить) açıq, çəkinmədən (*dəmək*); **полным-полон** (полна, полно) dopdolu, ləbələb; **хлопот полон рот** işim başımdan aşır.

Половой I *прил.* döşəmə -i(-); **по-ловые доски** döşəmə taxtaları.

Половой II *прил.* *biol.* cinsiyyət -i(-); **половые признаки** cinsiyyət əlamətləri; **половые болезни** *tib.* tənəsül xəstəlikləri; **половая зрелость** hədd-buluq.

Половой III *м* *inq.* əv. xidmətçi (*karvansarada, mehmanxanada*).

ПОЛОЖЕНИЕ *ср* 1. (*müxtəlif mənalarda*) vəziyyət; hal; 2. duruş; 3. mövqe, yer, rol; 4. tezis, fikir, müddə; 5. qanun, nizamnamə, əsasnamə; **◇ быть в положении** ikitanlı olmaq, hamilə olmaq; **в интересном положении** boyludur, hamilədir; **женатое положение**; **женатая жизнь** evlilik; **положение хуже губернтского** bax губернтский.

ПОЛОЖИТЕЛЬНО *нареч.* 1. müsbət; **ответ положительно** müsbət cavab vermək; 2. qətiyyətlə, tamamilə, bilməgərə; **он положительно**

ничего не сделал о qətiyyətlə heç bir şey görməmişdir.

ПОЛОСА *ж* (*мн. полосы*) 1. zolağ, zol; **материя с белыми полосами** ağ zolaqlı parça; 2. şırım, iz; **полосы от колёс** təkər izi; 3. rayon, sahə, zona; **полосы** məntəqə, qurşaq; **чернозёмная полоса** qaratorpaq zona; 4. *тас.* dövr, vaxt, çağ; **самая счастливая полоса его жизни** onun ömrünün ən xoşbəxt çağı (dövrü); 5. *тətib.* səhifə; 6. *тас.* *dan.* kef, əhval, ovqat.

ПОЛОСКАНИЕ *ср* 1. yaxalama, yaxalanma; suya çəkmə, suya çəkilmə; 2. qarqara, qarqara dərmanı.

ПОЛУГРАМОТНЫЙ *прил.* yarımşavad, yarımşavadlı, kəmsavad.

ПОЛУДЕННЫЙ *прил.* 1. günorta -i(-); **полуденная пора** günorta çağ; 2. *köhn. cənubi*; **◇ полуденная линия** *astr.* günorta xətti.

ПОЛУКРУГ *м* 1. yarımdaire; 2. qövs; qçvs şəkilli xətt.

ПОЛУМЕСЯЦ *м* aypara, hilal; **◇ Общество Красного креста и Красного полумесяца** Qırmızı xaç və Qırmızı Aypara cəmiyyəti.

ПОЛУЧИТЬ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) almaq; 2. qəbul etmək; 3. əldə etmək, istehsal etmək, hasil etmək; çıxartmaq; 4. *тас.* tutulmaq (*xəstəliyə*); olmaq; **получить насморк** zökmək olmaq; **◇ получить пощечину** sillə yemək; **получить распространение** yayılmaq; **получить применение** tətbiq olunmaq; **на руки** **получить** bax рука.

ПОЛУШАНИЕ *ср* 1. yarımkürə, yarımşar, yer kürəsinin yarısı; 2. yarımkürəcik; **правое полушарие головного мозга** *anat.* beynin sağ yarımkürəciyi.

ПОЛЬЗА *ж* *мн. нет* 1. fayda, xeyir; 2. qazanc, mənfəət; **в пользу** (*кого, чего-л.*) ...xeyrinə, ...lehinə.

ПОЛЬЗОВАНИЕ *ср* *мн. нет* 1. istifadə etmə (*edilmə*), faydalanma; 2. istifadə, işlətmə.

ПОЛЯРИЗАЦИЯ *ж* *мн. нет* *fiz.* polyarizasiya, polyarlaşma (*1. işıq və elektromaqnit ehtizazlarının müəyyən bir səthdə yerləşmə qabiliyyəti*; 2. *elektrodlarda cərəyanın qüvvəsini zəiflədən müxtəlif maddələrin toplanması*).

ПОЛЯРНЫЙ *прил.* 1. qütb -i(-); **полярная зона** qütb zonası; 2. *тас.* tamamilə zidd, əks; **полярные мнения** tamamilə zidd fikirlər.

ПОМЯТЬ *сов.* *дан.* yormağ, üzmək, əldən salmaq, taqətdən düşmək.

ПОМЕНИННЫЙ *сов.* *дан.* dəyişdirmək.

ПОМЕРНЫЙ *прич.* ölçülmüş.

ПОМЕРЗЛЫЙ *прил.* *дан.* donmuş, don vurmuş.

ПОМИРИТЬСЯ *сов.* 1. barışmaq; 2. razılaşmaq.

ПОМНИТЬ *несов.* yadda saxlamaq, xatirdə saxlamaq, yaddan çıxarmamaq, unutmamaq; **◇ не помнить себя** özündə olmamaq, halı özündə olmamaq.

ПОМОЛОДѢТЬ *сов.* cavanlaşmaq, gəncləşmək.

ПОМОЧИТЬСЯ *сов.* işəmək.

ПОМОЩЬ *ж* *мн.* *нет* kömək, yardım; **с помощью** və **ya при помощи** ...vasitəsilə, ...köməyilə; **♦ подать (протянуть) руку помощи кому** bax *рука*; **первая помощь** ilk yardım; **скорая помощь** təcili yardım.

ПОМУТИТЬСЯ *сов.* 1. bir qədər bulanmaq; 2. *тэс.* çaşmaq, tutulmaq, dolaşmaq; 3. tutqunlaşmaq; 4. qaralmaq (*göz*); 5. kiçilmək (*baş*); **♦ в глазах (в голове) помутилось** gözəri(m) qaraldı, başı(m) kiçələndi.

ПОМЫСЕЛ *м* fikir, niyyət, məram, məqsəd.

ПОМЫШЛЕНИЕ *ср* *köhn.* fikir, düşüncə, niyyət.

ПОНИЖЕНИЕ *ср* 1. emmə, endirmə, endirilmə; aşağı düşmə, aşağı salma, aşağı salınma; 2. alçalma, alçaltma, alçaldılmaq; 3. azalma, azaltma, azaldılma; 4. zəifləmə.

ПОНИЗИТЬ *сов.* 1. aşağı salmaq, en-dirmək; 2. alçaq eləmək, alçaltmaq; **понизить забор** hasarı alçaltmaq; 3. azaltmaq, zəiflət-mək; **♦ понизить голос (тон)** səsinə (tonunu) alçaltmaq.

ПОНИМАНИЕ *ср* 1. anlama, qanma, başa düşmə; başa düşülmə, anlaşılma; 2. anlayış, nöqtəyi-nəzər, izah.

ПОНОС *м* ishal; **кровавый понос** qanlı ishal.

ПОНЯТНО 1. *нареч.* aydın, aşkar; **понятно говорить** aydın danışmaq; 2. *в знач. вв. сл.* əlbəttə, şəksiz, şübhəsiz, təbii; **он, понятно, не мог этого не знать** o, təbii (əlbəttə), bunu bilməyə bilməzdi.

ПООЧЕРЕДНО *нареч.* növbə ilə, bir-birinin ardınca.

ПОПЕРЕМЕННО *нареч.* növbə ilə, bir-birinin dalınca, bir-birini əvəz edərək.

ПОПЕРЕЧНЫЙ *прил.* eninə qoyulan, köndələnə qoyulan; köndələn; **♦ первый встречный и поперечный** bax *встречный*.

ПОПОЛАМ *нареч.* 1. yarı, tən yarı; 2. tən ortadan; 3. yarıbayarı; 4. şərikli, ortaqlı; **с горем поналам** güc-bələ ilə; **с грехом пополом** bax *грех*.

ПОПОЛЬЗОВАТЬ *сов.* *köhn.* müalicə etmək.

ПОПОЛОСКАТЬ *сов.* yüngülcə yaxalamaq, suya çəkmək.

ПО-ПРЕЖНЕМУ *нареч.* əvvəlki kimi, qabaqkı kimi, keçmişdəki kimi.

ПОПУЛЯРНО *нареч.* sadə, sadə dildə, hamının başa düşəcəyi bir tərzdə; **популярно изложить (что-н.)** (bir şeyi) sadə dildə şərh etmək.

ПОПУСТИТЕЛЬСТВО *ср* *мн.* *нет* 1. yol vermə, fürsət vermə, imkan vermə (*qanunsuz şeyə*); 2. səhlənkarlıq.

ПОРА *ж* məsamə, deşik, boşluq, aralıq.

ПОРАБАТЫВАТЬ *несов.* az-az işləmək.

ПОРАЖЕНИЕ *ср* 1. məğlubiyyət, basılma; **нанести поражение** məğlubiyyəyə uğratmaq,

çəğlub etmək, darmadağın etmək; **потерпеть поражение** məğlubiyyəyə uğramaq, məğlub olmaq, basılmaq; 2. *tib.* zədələmə, zədələnmə, pozma; **♦ поражение прав (в правах)** rəs. hüquqdan məhrum etmə (edilmə).

ПОРЭЗ *м* 1. kəsmə, kəsilmə; 2. kəsik; 3. çarıq, yara (*kəsərti yarası*).

ПОРОДА *ж* 1. cins; 2. *köhn.* soy, mənşə, əsl-nəsəb, nəsl, tayfa; 3. növ; 4. boy, qamət, bədən; 5. cinslik.

ПОРОШОК *м* 1. toz, ovuntu; **зубной порошок** diş tozu; 2. toz, dərman; **♦ растереть (стереть) в порошок** külünü göyə sovurmaq, yox etmək; **персидский порошок** bax *персидский*.

ПОРТИТЬ *несов.* 1. korlamaq, xarab etmək; 2. pozmaq, xarablaşdırmaq, zay etmək, pisləşdirilmək; **♦ портить кровь** qan qaraltmaq.

ПОРУЧЕНИЕ *ср* 1. tapşırma, həvalə etmə; tapşırılma, həvalə edilmə; 2. tapşırıq, tapşırılmış iş.

ПОРШЕНЬ *м* *тех.* porşen, piston (*nasoslarda* və *s.-də mayeləri, buxarı, qazların qovan silindrik hissə*).

ПОРЯДКОМ *нареч.* 1. çox, olduqca, son dərəcə, xeyli, əməlli-başlı, lap; **порядком устал** lap yoruldu; 2. lazımi dərəcədə, lazımcına, lazımi surətdə.

ПОСЁВ *м* 1. əkmə, əkilmə; səpmə, səpilmə; 2. əkin, səpin.

ПОСЕТИТЕЛЬ *м* 1. müştəri; 2. gələn; görüşə, tamaşaya, kitabxanaya və s. gələn adam.

ПОСІЛЬНО *нареч.* gücü çatan qədər, mümkün olan qədər, əlindən gələn qədər.

ПОСКÓЛЬКУ *союз* nə qədər ki, nə dərəcədə ki, madam ki, çünki, indi ki, bir halda ki; **поскольку ты согласен, я не возражаю** indi ki sən razısan, mən etiraz etmirəm.

ПОСЛЕДНИЙ *прил.* 1. axırıncı, sonuncu; 2. son, qəti, qurtaran; **это моё последнее слово** bu mənim son (qəti) sözümdür; 3. ən yeni, ən təzə; **самая последняя мода** ən yeni moda; 4. *тэс.* ən kiçik, ən aşağı, ən əhəmiyyətsiz; 5. ədəbsiz, ləyaqətsiz, alçaq, ən pis; **6. в знач. суц.** **последнее** *ср* axırıncı şey, var-yox, olan-olmaz; **отдать последнее** axırıncı şeyini vermək; **♦ последний крик моды** bax *крик*; **последнее прости** **сказать (послать)** vidalaşmaq, əlvıda etmək; **последняя (пятая) спица в колеснице** arabanın dal çarxı; **в последнем счете** nəticə etibarı ilə; **до последнего** son qüvvəsinə qədər; **до последнего дыхания** son nəfəsinədək; **до последней капли** bütünlüklə, tamamilə; **до последней капли крови** son damla qanına qədər.

ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО *нареч.* 1. ardıcılıqla, ardıcıl surətdə, bir-birinin ardınca; 2. məntiqi surətdə, məntiqə uyğun olaraq.

ПОСЛЕДСТВИЕ *ср* nəticə, aqibət; **♦ оставить без последствий** nəticəsiz qoymaq, rədd etmək, yerinə yetirməmək (*xahişi, şikayəti* və

s.); **остаться без последствий** nəticəsiz qalmaq, heç bir nəticə verməmək.

ПОСПЕШНО нареч. tələsik; tez, tez-tələsik; **поспешно уехал** tez-tələsik çıxıb getdi.

ПОСРЕДІ нареч. и пред. 1. ...ortasında, ...arasında, ...içərisində; **посреди улицы** küçənin ortasında; 2. ortada.

ПОСРЕДСТВЕННО 1. нареч. orta, babat; **посредственно пишет** babat yazır; **2. в знач. суц.** orta qiymət (*dərsdə*).

ПОСРЕДСТВО ср мн. нет köhn. vasitəçilik; **◇ при посредстве, через посредство** bax **посредством.**

ПОСТЕПЕННО нареч. tədriclə, tədricən, yavaş-yavaş.

ПОСТОЯННО нареч. həmişə, daim(a); adətən; həmişəlik.

ПОСТРАДАВШИЙ прич. и в знач. суц. zərər görmüş, zərərdidə, fəlakətə məruz qalmış, fəlakətdə.

ПОСТФАКТУМ нареч. postfaktum (*olub qurtarandan sonra, iş işdən keçəndən sonra*).

ПОСТЭНИЕ ср мн. нет tərləmə.

ПОТЕНЦИАЛ м potensial (*1. fiz., tex. müəyyən nöqtədə bir şeyin enerjisini, gərginliyini və s. xarakterizə edən kəmiyyət; 2. məs. bir şeyi çəkmək, aparmaq, saxlamaq üçün lazım olan şərtlərin, vasitələrin məcmusu*).

ПОТРЕПЕВШИЙ прич. и в знач. суц. zərər görmüş, zərər görə, zərər çəkmiş, zərərdidə.

ПОТЕРПЕТЬ сов. 1. səbr etmək, dözmək, qatlanmaq, davam götürmək; 2. zərər görmək, zərər çəkmək; 3. düçar olmaq, məruz qalmaq, uğramaq; **потерпеть неудачу** müvəffəqiyyətsizliyə uğramaq.

ПОТЕРЯ ж 1. itki, tələfat; 2. itirmə; 3. zərər.

ПОТОМ нареч. sonra; ondan sonra.

ПОТОМСТВЕННЫЙ прил. 1. ata-babadan, nəslən, əslən; 2. irsi; 3. əsil, həqiqi, kökündən.

ПОТОМСТВО ср мн. нет собир. nəsil, nəvə-nəticə, övlad.

ПОТОМУ 1. нареч. onun üçün, o səbəbə, ona görə (də); **я был занят, потому не мог прийти** mən məşğul idim, ona görə (də) gələ bilmədim; **2. (союз)** çünki, ona görə ki; **не придю, потому что некогда** gəlməyəcəyəm, çünki vaxtım yoxdur.

ПОТРЕБЛЕНИЕ ср işlətmə, sərf etmə, istehlak etmə; istehlak; **товары широкого потребления** çoxişlənen mallar.

ПОТРЕБНОСТЬ ж ehtiyac, tələb, tələbat.

ПОТРОХА мн. iç, içalat.

ПОТРЯСЕНИЕ ср 1. sarsıma, sarsılma; 2. sarsıntı, fəlakət.

ПОТЯГИВАНИЕ ср мн. нет 1. gərnəşmə; 2. gərmə, gərilmə; 3. dartma, dartılma, çəkmə, çəkilmə.

ПОТЯНУТЬ сов. 1. dartmaq, çəkmək; 2. gəlmək; **курица потянула два кило** toyuq iki kilo gəldi.

ПОУСЕРДСТВОВАТЬ сов. дан. səy eləmək, qyerət eləmək, çaş yandırmaq.

ПОУТРУ, ПОУТРУ нареч. səhər tezdən, sübh tezdən, sabah-sabah.

ПОУТЮЖЕННЫЙ прич. ütələnmiş.

ПОУЧИВАТЬ несов. öyrətmək (*yavaş-yavaş, аз-аз*).

ПОХОД 1 м 1. yürüş; 2. səfər; 3. hərbi əməliyyat; 4. məs. mütəşəkkil çıxış, əməliyyat.

ПОХОД П м дан. bir az artıq, artıqlıq (*çəkiddə, hesabda*).

ПОХОЖИЙ прил. 1. oxşayan, oxşar, bənzəyən, bənzər; 2. *вв. сл.* **похоже** deyəsən, görünür; **вы, похоже, нездоровы** siz, deyəsən, kefsizsiniz; **◇ это на тебя не похоже** bunu səndən gözləmək olmazdı, bu sənə yaraşmaz; **это ни на что не похоже** çox pisdır, biabırçılıqdır, beləyəramaz; **похоже на то, что...** deyəsən..., görünür ki... **на что (это) похоже?** bu nədir (belə)? belə də iş olar? **на кого (на что) похож (стал)** nəyə oxşayırsan.

ПОХОРОНЕННЫЙ прич. 1. basdırılmış, dəfn edilmiş; 2. məs. unudulmuş, yaddan çıxardılmış, tərk edilmiş; yaddan çıxmış.

ПОХОРОНЫ ед. нет dəfn, dəfn mərasimi.

ПОХОРОШЕТЬ сов. yaxşılaşmaq, qəşəng-ləşmək, gözəlləşmək.

ПОЧВА ж 1. torpaq, yer; 2. məs. zəmin; **подготовить почву** zəmin hazırlamaq; 3. məs. dayaq, əsas; 4. məs. (ictimai) mühit; **оторваться от своей почвы** öz mühitindən ayrılmmaq; **◇ на почве...** ...görə, ...nəticəsində, ...üzündən, ...səbəbilə; **преступление на почве ревности** qısqançlıq üzündən cinayət; **почва (земля) ушла из-под ног** yer ayağımın altından qaçdı.

ПОЧЕМ нареч. 1. neçəyə? **почем купили костюм?** kostyumu neçəyə aldınız?; 2. («знать» *fəli ilə birlikdə*) haradan; **почем я знаю?** mən haradan bilim? nə bilim?; **◇ почем знать дан.** nədən bilmək olar, mən nə bilirəm; **почем зря** necə gəldi.

ПОЧЕМУ нареч. 1. nə üçün, nə səbəbə, nəyə görə, niyə; **почему не отвечаешь?** nə üçün (niyə) cavab vermirsən?; 2. ona (buna) görə (də), onun (bunun) üçün (də); **он забыл адрес, почему и не писал** o, ünvanı unutmuşdu, buna görə də (məktub) yazmırdı.

ПОЧЕМУ-ЛИБО bax **почему-нибудь.**

ПОЧЕМУ-НИБУДЬ нареч. bir səbəbə görə.

ПОЧЕМУ-ТО нареч. nədənsə, nəyə görə isə, nə səbəbə görə isə.

ПОЧКА ж anat. böyrək.

ПОЧУВСТВОВАТЬ несов. bax **чувствовать.**

ПОЩУПАТЬ сов. 1. əlləmək, axtarmaq, araşdırmaq; əl ilə yoxlamaq; **пощупать пульс** nəbzini yoxlamaq; 2. məs. yoxlamaq; **пощупать знания нового ученика** yeni şagirdin biliyini yoxlamaq.

ПОЭТОМУ нареч. 1. buna görə, bunun üçün, bu səbəbə; odur ki; 2. demək, deməklə.

ПОЯВИТЬСЯ *сов.* 1. gəlmək; **появился на вечере в новом костюме** müsəmirəyə təzə kostyumda gəldi; 2. görünmək, zahir olmaq, çıxmaq; peyda olmaq; **на горизонте появился пароход** üfûqdə paroxod göründü; **появилась луна** ay çıxdı; 3. *тəс.* başlamaq, meydana çıxmaq; **появилось новое затруднение** yeni çətinlik meydana çıxdı; \diamond **появиться (явиться) на свет** 1) doğulmaq; 2) olmaq, baş vermək.

ПОЯВЛЕНИЕ *ср* 1. gəlib çıxma; 2. görünmə, zahir olma; peyda olma; 3. *тəс.* başlanma, meydana çıxma.

ПОЯС *м (мн. поясы)* 1. toqqa, qayıq, kəmər; 2. bel; **по пояс** belə qədər; 3. *соғр.* Qurşaq; **тропический пояс** tropik qurşağı; 4. məntəqə, zona; \diamond **спасательный пояс** bax **спасательный в пояс (кланяться)** təzim etmək, baş endirmək.

ПОЯСНЕНИЕ *ср* 1. aydınlaşdırılma, başa salınma, anlatma, izah etmə (edilmək); 2. izah, şərh.

ПОЯСНИЦА *ж* bel; **боль в пояснице** bel ağrısı.

ПРАВДА *ж мн. нет* 1. həqiqət, düzlük, doğruluq, gercəklik; 2. ədalət, haqq; 3. düz, doğru; gercək; **говорить правду** doğru (düz) danışmaq; 4. *вв. сл.* doğrudan da, həqiqətən; **правда он уезжает** o, doğrudan da gedir; 5. *в знач. союза* doğrudur, düzdür, hərçənd; **солнце, правда, уже вошло, но еще холодно** doğrudur (hərçənd) gün çıxmışdır, lakin hava hələ də soyuqdur; \diamond **(всеми) правдами и неправдами** hər vasitə ilə olursa olsun; **по правде говоря (сказать); правду говоря (сказать)** doğrusunu desək; **правдую матку резать** həqiqəti üzünə demək; **что правда, то правда** həqiqətən, doğrusu, doğrudan da.

ПРА́КТИК *м* praktik (*1. iş adamı, işgüzar adam; 2. öz işini praktik cəhətdən yaxşı bilən, böyük təcrübəsi olan adam*).

ПРАКТИЧЕСКИЙ *прил.* 1. praktik, əməli, təcrübə; **практические занятия** praktik məşğələlər; **практическая работа** əməli iş; 2. bax **практичный**.

ПРЕВОСХО́ДНО *нареч.* çox gözəl, çox yaxşı, əla, mükkəmməl; **он превосходно говорит по-русски** o, rusca çox gözəl danışır.

ПРЕД *1 м дан.* bax **председатель**.

ПРЕД *II м ... müəkkəb sözlərin "sədr" mənasında olan ikinci tərkib hissəsi; məs.: предзавкома, предгорисполкома.*

ПРЕДА́НИЕ *ср мн. нет* 1. vermə, verilmə; **предание** суду məhkəməyə verilmə; 2. ələ vermə, ələ verilmə; satma, satılma; xain çıxma, xəyanət etmə, xəyanət.

ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫЙ *прил.* ilk, ilkin; qabaqcadan olan, əvvəlcədən olan, hazırlıq üçün olan; **предварительные условия** ilkin şərtlər; **предварительные переговоры** ilk danışıqlar; \diamond **предварительное заключение** hüq. ibtidai

(ilkin) həbs; **предварительное следствие** hüq. ibtidai (ilkin) istintaq.

ПРЕДЕ́Л *м* 1. sərhəd; 2. hədd, hüdud; **положить предел (чему-л.)** hədd (hüdud) qoymaq; 3. *тəс.* müddət, ərz; **в пределах двух-трех месяцев** iki-üç ay müddətində (ərzində); 4. *köhn.* ölkə, məmləkət, yurd; **вернуться в родные пределы** ana yurduna qayıtmaq; 5. son hədd, son pillə, son nöqtə; 6. ideal; 7. son, nəhayət; 8. *riyaz.* limit; \diamond **в пределах (чего-л.)** ...dairəsində; **за пределами (чего-л.)** ...xaricində.

ПРЕДЕ́ЛЬНЫЙ *прил.* 1. son, ən son; son dərəcə, ən axtırncı; **предельный срок** son müddət, son möhlat; 2. son həddinə çatdırılmış.

ПРЕДЛОЖЕ́НИЕ *ср* 1. təklif etmə, təklif edilmə; 2. təklif; 3. *iqf.* ərz; **спрос и предложение** ərz və tələb; \diamond **делать предложение** evlənməyi təklif etmək.

ПРЕДЕ́Т *м* 1. şey, əşya; cisim, maddə; **предметы домашнего обихода** evdə işlənən şeylər, ev şeyləri; 2. obyekt; mövzu; **предмет исследования** tədqiqat obyektı; **предмет переговоров** müzakirələrin mövzusu; 3. fənn, dərş; **получить отлично по всем предметам** bütün dərşlərdən (fənlərdən) əla qiymət almaq; \diamond **на предмет (чего)** ...məqsədilə, ...üçün; **иметь в предмете (кого, что)** nəzərdə tutmaq, fikrində olmaq; **предмет любви** sevgili; **на какой предмет?** niyə? nədən ötrü? nə üçün?

ПРЕДНАЗНА́ЧЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. irəlicədən (qabaqcadan) təyin edilmiş, təxsis edilmiş; saxlanılmış, ayrılmış; 2. *тəс.* alınma yazılmış.

ПРЕДОПЕРАЦИ́ОННЫЙ *прил.* operasiya-qabağı, operasiyadan əvvəl.

ПРЕДОСТАВЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. vermə, verilmə; 2. imkan vermə (verilmə), öhdəsinə buraxma (buraxılma).

ПРЕДОСТОРО́ЖНОСТЬ *ж* ehtiyat, ehtiyat tədbiri, tədbir, saqlınma; **меры предосторожности** ehtiyat tədbirləri.

ПРЕДОХРАНИ́ТЬ *сов.* qorumaq, müha-fizə etmək, saxlamaq, qabağını almaq, qarşısını almaq. **ПРЕДПЛЕЧЕВО́Й** *прил.* (*anat.*) bazu önü – i(-i).

ПРЕДПЛЕ́ЧЬЕ *ср anat.* bazu önü (*dirsəklə pəncə arasındakı hissə*).

ПРЕДПОЛО́ГАТЬ *несов.* 1. bax **предположить**; 2. *тəс.* şərt olmaq, şərt təşkil etmək, tələb etmək; **эта работа предполагает большой опыт** bu iş böyük təcrübə tələb edir.

ПРЕДПОЧТИТЕЛЬНЫЙ *прил.* daha üstün tutulan, üstün tutulmağa layiq, hamısından yaxşı, daha yaxşı.

ПРЕДПРИНЯ́ТЬ *сов.* başlamaq, girişmək, iqdam etmək, təşəbbüs etmək.

ПРЕДСЕДА́ТЕЛЬ *м* sədr.

ПРЕДСТАВИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. nü-mayəndələr –i(-i), nümayəndəlik –i(-i); **представительное собрание** nümayəndələr məclisi;

2. nüfuzlu, səlahiyyətli, mötəbər; **ко-миссия недостаточно представительна** komissiya kifayət qədər mötəbər deyil; 3. görkəmli, vüqarlı, təmkinli.

ПРЕДСТАВЛЕНИЕ *ср* 1. təqdim etmə (edilmə); 2. göstərmə, göstərilmə; 3. gətirmə, gətirilmə, irəli sürmə (sürülmə); vermə, verilmə; 4. təsəvvür etmə (edilmə); təsəvvürə gətirmə (gətirilmə); gözünün qabağına gətirmə (gətirilmə); 5. təsvir etmə (edilmə); 6. təmsil etmə (edilmə); 7. raport, yazılı ərizə, yazılı təklif; 8. tamaşa, təmsil, oyun; 9. təsəvvür; 10. anlayış, biliş, məlumat; **дать представление о чем** bəzi məlumat vermək.

ПРЕДУБЕЖДЕНИЕ *ср* qabaqcadan əmələ gəlmiş yanlış fikir, mənfi rəy (*bir şəxs və ya bir şey haqqında*).

ПРЕДУПРЕДИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. qarşısını alan, önünü alan; ehtiyat –i(-ı); **предупредительный ремонт** ehtiyat təmiri; 2. son dərəcə yumşaq, xoşrəftar, xüyirxah, iltifatlı xoşxasiyyət, nəzakətli.

ПРЕДУСМАТРИВАТЬСЯ *несов.* nəzərdə tutulmaq, qabaqcadan nəzərə alınmaq.

ПРЕДУСТАНОВЛЕННЫЙ *прил.* *köhn.* qabaqcadan qoyulmuş, qabaqcadan müəyyən edilmiş.

ПРЕДШЕСТВИЕ: **в предшестве (кого)** ... dalmca, ...ardınca.

ПРЕДШЕСТВОВАТЬ *несов.* 1. qabaqca olmaq, əvvəl gəlmək, qabaq olmaq; **принятию решению предшествовало длительное обсуждение** qərar qəbul edilməzdən qabaq uzun müzakirə oldu; 2. *köhn.* ...qabağında getmək, ...önündə getmək.

ПРЕМСТВО *ср мн. нет* 1. varislik; 2. varislik hüququ üzrə alma (qatma, keçmə); 3. arası kəsilmədən, ardıcıl surətdə əvəz etmə, birindən o birinə keçmə.

ПРЕЖДЕ 1. *нареч.* əvvəllər, keçmişdə; 2. *нареч.* əvvəlcə, qabaqca; 3. *пред.* əvvəl, qabaq; **прежде всего** ilk əvvəl, birinci növbədə, hər şeydən əvvəl; **прежде времени** vaxtsız, vaxtından qabaq; **прежде чем** ...dən əvvəl.

ПРЕЖДЕВРЕМЕННО *нареч.* vaxtsız; vaxtından qabaq, çox tez.

ПРЕИМУЩЕСТВО *ср* 1. üstünlük; 2. müstəsna hüquq, imtiyaz; 3. məziyyət; **по преимуществу** ən çox, çox vaxt.

ПРЕОБЛАДАНИЕ *ср мн. нет* üstünlük, artıqlıq.

ПРЕОБРАЗОВАНИЕ *ср мн. нет* 1. *xüs.* dəyişdirmə, dəyişdirilmə; 2. şəklini dəyişmə (dəyişdirmə), simasını dəyişmə (dəyişdirmə), başqa şəkllə düşmə (salma); 3. kökündən dəyişmə (dəyişdirmə); böyük dəyişiklik, islahat.

ПРЕПАРАТ *м* preparat (*1. xüs. elmi tədqiqat, müalicə və s. üçün xüsusi surətdə hazırlanmış orqanizm və ya maddə; 2. dərman*).

ПРЕПАРАТОР *м* *xüs.* preparatçı (*preparat hazırlayan*).

ПРЕПЯТСТВИЕ *ср* maneə, əngəl, çətinlik, ilişik; **танковые препятствия** tank maneələri.

ПРЕРЫВИСТО *нареч.* kəsik-kəsik; qırıq-qırıq; **дышать прерывисто** kəsik-kəsik nəfəs almaq.

ПРИ *пред.* 1. ...yanında, yanındakı; **столб при дороге** yolun yanındakı dirək; 2. yaxınlığında; **жить при станции** stansiya yaxınlığında yaşamaq; 3. –da, –də *şəkilçiləri ilə ifadə olunur*; **служить при штабе** qarargahda qulluq etmək; **при свете электричества** elektrik işığında; 4. ...vaxtında, ...zamanında, ...dövründə; şəraitində; 5. ...ilə (-la, -lə), ...sayəsində; **при помощи друзей** dostların köməyi ilə; 6. –dikdə (-kən), –duqda, –duqda, –dikdə *şəkilçiləri ilə ifadə olunur*; **при переходе через улицу** küçəni keçdikdə (keçərkən); **при сравнении** tutuşdurduqda (müqayisə etdikdə); **при условии...** ...şərtlə; **быть при смерти** can vermək, can çəkişmək; **при жизни...** ...sağlığında; **при всём том...** baxmayaraq.

ПРИБАВЛЕНИЕ *ср* 1. bax *прибавка*; 2. *тəс.* böyütmə, şişirtmə, üstünə qoyma; **прибавление семейства** ailədə uşaq artma, uşaq doğulma.

ПРИБЛИЖЕННО *нареч.* təxmini, təqribi.

ПРИБЛИЗИТЕЛЬНО *нареч.* təxminən, təqribən, təxmini; **он уехал приблизительно в мае** o, təxminən mayda getmişdir; **подсчитать приблизительно** təxmini hesablamaq.

ПРИБОР *м* 1. cihaz, alət; **измерительный прибор** ölçü cihazı; 2. ləvazimat komplekti; **письменный прибор** yazı ləvazimatı komplekti (*mürəkkəbqabı, qələm və s.*); **накрыть стол на пять приборов** beş nəfərlik süfrə hazırlamaq.

ПРИВЕСТИ *сов.* 1. gətirmək; **привести детей домой** uşaqları evə gətirmək; 2. gətirib çıxartmaq; **дорога привела вас в деревню** yol bizi kəndə gətirib çıxartdı; 3. *тəс.* səbəb olmaq, nəticələnmək; **новые факты привели к важному открытию** yeni faktlar mühüm bir kəşfə səbəb oldu (mühüm bir kəşfə nəticələndi); 4. *тəс.* salmaq; **привести в порядок** qaydaya salmaq; 5. *тəс.* həyata keçirmək, yerinə yetirmək; **привести приговор суда в исполнение** məhkəmənin hökmünü həyata keçirmək (yerinə yetirmək); 6. göstərmək, gətirmək; **привести доводы** dəlil göstərmək; **привести пример** misal gətirmək; **привести в смущение** utandırmaq; **привести в чувство** ayılmaq, şüənə gətirmək; **привести в негодность** xarab eləmək, korlamaq; **привести на память** yadına salmaq; **привести в хорошее настроение** kefini açmaq; **привести в известность** dəqiq müəyyən etmək, aydınlaşdırmaq; **привести в себя** hüşa gətirmək, ayılmaq; **не приведи бог (господи, господь)** allah eləməsin; **приведет бог (господь); приведет судьба (случай)** allah qoysa, müyəssər olsa, qismət olsa; **не приведет к добру, не**

приведет ни к чему хорошему axırı pis olacaq, axırı yaxşı olmayacaq.

ПРИВІВКА *жe xüs.* 1. calama, calaq etmə (edilmə); peyvənd etmə (edilmə); aşılama, aşılama; 2. calaq, peyvənd; aşı.

ПРИВЫЧНЫЙ *прил.* 1. adət olunmuş, adət edilmiş; adət halını almış; adi; 2. öyrəşmiş, alışmış, öyrəncəli; он человек привычный о öyrənmiş adamdır.

ПРИГЛАДИТЬ *сов.* 1. tumarlanmaq; sığalmaq; **пригладить волосы** saçlarını tumarlanmaq (düzəltmək); 2. *тэс.* düzəltmək, qaydaya salmaq; **пригладить язык статьи** məqalənin dilini düzəltmək.

ПРИДАВЛЕННЫЙ *прич.* 1. basılmış, əzilmiş; 2. basılıb əzilmiş; 3. *тэс.* məzlum, zəlil.

ПРИДАНИЕ *ср мн. нет* 1. əlavə etmə (edilmə), üstəlik vermə (*verilmə*); 2. *vermə*, *verilmə*.

ПРИЖАТЬ *сов.* 1. sıxmaq, basmaq, qısqmaq; **прижать к сердцу** bağına basmaq; 2. *тэс.* əziyyət vermək, incitmək, sıxışdırmaq, qısqmaq; **прижать к стене** sıxışdırmaq, qoz qabığına salmaq; **прижать к ногтю**; **подобрать к ногтю кого** özünə tabe etmək, öz təsirini altına almaq.

ПРИЖИГАНІЕ *ср tib.* yandırma, yandırılma; dağlama (*müalicə məqsədilə*).

ПРИЖИЗНЕННЫЙ *прил.* sağ ikən, sağlığında olan.

ПРИЗНАК *м* əlamət, nişanə.

ПРИЙТИ *сов.* 1. gəlmək; 2. çatmaq, gəlib çatmaq; **пришла пора учиться** oxumaq vaxtı (gəlib) çatdı; **прийти в восторг** şadlanmaq; **прийти в голову (на ум, на мысль)** xəyala gəlmək, fikrə gəlmək; **прийти в ярость** qəzəblənmək; **hiddətlənmək**; **прийти в ветхость** köhnəlmək; **прийти в себя** özünə gəlmək; **прийти в восхищение** valeh olmaq; **прийти в ужас** dəhşətə gəlmək; **прийти в движение** hərəkətə gəlmək; **прийти в чувство (в сознание)** huşa gəlmək, özünə gəlmək; **прийти (явиться) к шапочному разбору** camaat dağılana gəlib çatmaq.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ *ср* hadisə, qəziyyə, əhvalat; məsərə, sərgüzaşt.

ПРИКРЕПЛЕНИЕ *ср* 1. vurma, vurulma; bərkitmə, bərkidilmə; yapışdırma, yapışdırılma; 2. *тэс.* təhkim etmə, təhkim edilmə; 3. *dan.* hesaba (uçota) götürmə, uçota girmə.

ПРИЛАГАТЕЛЬНОЕ *ср gram.* sufət.

ПРИЛАГАТЬСЯ *несов.* 1. əlavə edilmək, qoşulmaq, yapışdırılmaq; 2. sərf edilmək; qoyulmaq, yənləndirmək, sövq edilmək; 3. tətbiq edilmək.

ПРИЛИЧІЕ *ср* 1. ədəb, tərbiyə, nəzakət; **соблюдать приличия** ədəb qaydalarını gözləmək; 2. layaqaət.

ПРИЛОЖЕНИЕ *ср* 1. qoyma, qoyulma; yapışdırma, yapışdırılma; 2. basma; **приложение печати** möhür basma; 3. əlavə etmə, əlavə edilmə;

qoşma, qoşulma; 4. əlavə, qoşma; 5. vermə, verilmə; sərf etmə, sərf edilmə; 6. tətbiq etmə (edilmə).

ПРИМЕНЕНИЕ *ср мн. нет* 1. tətbiq etmə, tətbiq edilmə, işlətmə, işlədilmə; 2. tətbiq; 3. uyğunlaşdır(ıl)ma, uyğunlaşma.

ПРИМИТИВНОСТЬ *жe мн. нет* primitivlik (1. *ibtidailik*, çox sadəlik; 2. *тэс.* qəbaliq, *məhdudluq*).

ПРИМОЧКА *жe* islatma dərmanı.

ПРИМЫШЛЕНИЕ *ср köhn.* özündən quraşdırma, özündən düzəltmə, uydurma, qondarma, yalan qatma.

ПРИНЦИПИАЛЬНО *нареч.* prinsip etibarilə, əsasən, ümumiyyətlə.

ПРИНЯТЬ *сов.* 1. almaq; 2. təhvil almaq; 3. götürmək; 4. qəbul etmək; 5. içmək, atmaq (*dərman*); 6. oxşatmaq, hesab etmək, fərz etmək, zənn etmək, güman etmək, bilmək; **принять за знакомого** tanışına oxşatmaq; **принять в шутку** zarafat hesab etmək; **примем, что неизвестное число равно единице** fərz edək ki, naməlum ədəd birə bərabərdir; **принять вид...** şəklini almaq; **принять меры** tədbir görmək; **принять (близко) к сердцу** ürəyinə salmaq, mütəəssir olmaq; **принять участие** iştirak etmək; **принять за чистую монету** inanmaq, doğru bilmək; **принять бой (удар)** döyüşü (zərbəni) qəbul etmək, ... qabağından qaçmamaq; **принять во внимание** nəzərə almaq; **принять в долю** şərikliyə qəbul etmək, şərik etmək; **принять в расчет кого-что** nəzərə almaq, hesaba almaq; **принять на веру** inanmaq; **принять что на душу** öz boynuna götürmək; **принять на свой счет** özünə götürmək; **принять (взять) на себя что 1)** məsuliyyəti öz üzərinə götürmək; 2) boynuna almaq, boynuna götürmək; **принять намерение** qəsd etmək, kəsdirmək; **принять в штыки** nifrətlə qarşılamaq, çox pis qarşılamaq.

ПРИОБЩИТЬ *сов.* 1. qoşmaq, birləşdirmək, daxil etmək; 2. əlavə etmək; cəlb etmək, bir işin iştirakçısı etmək; 3. bax **причастит**.

ПРИОСМОТРЕТЬСЯ *сов. dan.* ətrafına baxınmaq, ətrafına göz yetirmək, ətrafına nəzər yetirmək.

ПРИОСТАНАВЛИВАНИЕ *ср* dayandırma, saxlama, durdurma; dayandırılma.

ПРИРАЩИВАНИЕ *ср* 1. bitişdirmə; 2. artırma, çoxaltma.

ПРИСАСЫВАНИЕ *ср* sorma, çəkmə (*havanı*).

ПРИСВОЕНИЕ *ср мн. нет* 1. mənimsəmə, mənimsənilmə; yiyələnmə; 2. vermə, verilmə; **присвоение почётного звания** fəxri ad verilmə.

ПРИСМОТР *м мн. нет* 1. baxma, göz yetirmə, göz-qulaq olma, müğayat olma; 2. nəzarət, göz; **оставить без просмотра** nəzarətsiz qoymaq.

ПРИСТАВЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. ...yanına qoyma, yapışdırma; yanına qoyulma, yapışdırılma; 2. dayama, söykəmə, dayadılma, söy-

kədlilmə; 3. əlavə etmə, artırma, calama; əlavə edilmə, artırılma; calanma; 4. nəzarət üçün yanına qoşma (qoşulma).

ПРИСТУП *м* 1. hücum; **идти на приступ** hücumə keçmək; 2. tutma; **приступ кашля** öskürək tutma; 3. *köhn.* giriş, başlangıç, müqəddimə; **◇ приступу нет 1) (к чему-н.)** yaxına durmaq mümkün deyil (*çox bahadır*); 2) (*кому-н.*) yaxın durmaq olmur.

ПРИСУТВИЕ *ср* 1. olma, hazır olma, iştirak etmə; iştirak; **ваше присутствие не обязательно** sizin olmağınız (iştirakiniz) məcburi deyil; **это произошло в моём присутствии** bu hadisə yanımda oldu; 2. *köhn.* iş; **присутствие начинается в 10 часов утра** iş saat 10-da başlanır; 3. *köhn.* divanxana, idarə; **◇ присутствие духа** soyuqqanlıq, özünü saxlama, özünü itirməmə, mətanət; **отсутствие всякого присутствия** bax **отсутствие**.

ПРИСЫПАТЬ *сов.* 1. tökmək, əlavə tökmək; 2. səpmək; 3. dibinə tökmək, dibini doldurmaq; **присыпать землю к забору** hasarın dibinə torpaq tökmək (dibini torpaqla doldurmaq).

ПРИСЫПКА *жс* 1. tökmə, əlavə etmə; tökül-mə, əlavə edilmə; 2. səpmə, səpilmə; 3. dibinə tökmə (tökülmə); 4. səpmə dərmanı, toz dərman, porşok.

ПРИЧАСТНЫЙ I *прил.* *грам.* feli sifət $-i(-1)$; **причастные обороты** feli sifət tərkibləri.

ПРИЧАСТНЫЙ II *прил.* bilavasitə əlaqəsi olan, iştirak edən, əli olan, aidyyəti olan, dəxli olan; əlaqədar; **причастный к литературе человек** ədəbiyyatla bilavasitə əlaqəsi olan adam.

ПРИЧЁМ *союз* 1. bununla belə, həm də, belə ki, lakin, amma; 2. həm də nəzərə almaq lazımdır ki...

ПРИЧІНА *жс* səbəb; bais, illət; **быть причіной** səbəb olmaq; **по какой причіне?** nə səbəbə, nəyə görə, niyə; **по причіне (чего-л.)** ...səbəb ilə, ...üzündən, ...ucundan, ...ucbatından; **◇ по той (простой) причіне, что** ...səbəbi ilə, ...üzündən.

ПРИЧИСЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. əlavə etmə, üstünə gəlmə; 2. *rəs.* təyin etmə (edilmə); 3. sayma, hesab etmə, aid etmə, daxil etmə; hesab edilmə, aid edilmə, daxil edilmə; qatma, qatılma.

ПРИЯТЕЛЬСТВО *ср дан.* dostluq, yaxınlıq, yoldaşlıq.

ПРИЯТИЕ *ср мн. нет* qəbul etmə, alma; təhvil alma, götürmə, qəbul edilmə, alınma, təhvil alınma, götürülmə.

ПРИЯТНО *нареч.* 1. xoş, yaxşı, gözəl; **приятно провести время** vaxtını xoş keçirmək; 2. *в знач. сказ.* xoşdur; **мне это приятно** mənə bu xoşdur.

ПРИЯТНЫЙ *прил.* xoş, xoşagədən, zövq-verən, ləzzətli, nəşəli, səfəli, sevindirici, fərəhləndirici; **приятная новость** xoş xəbər, sevindirici xəbər; 2. gözəl, qəşəng, məlahətli; **приятный голос** məlahətli səs.

ПРО *пред.* 1. ...barədə, ...haqqda, ...xüsusda; ...barəsində, ...haqqında, ...xüsusunda; **я слышал про это** mən bu xüsusda eşitmişəm; **он рассказал про своих друзей** o, öz dostları haqqında danışdı; 2. *дан.* üçün, görə; **это не про нас** bu bizim üçün deyildir; **◇ про себя** ürəyində; **читать про себя** ürəyində oxumaq; **про запас** bax **запас**.

ПРОАНАЛИЗИРОВАТЬ *сов.* təhlil etmə.

ПРОБА *жс* 1. sınaq, yoxlama, təcrübə etmə; sınaq; 2. dadma, dadına baxma; 3. nümunə; **◇ проба пера** ilk qələm təcrübəsi; **высшей (высокой) пробы** ən yüksək; **низкой пробы** pis, alçaq; **на пробу (взять, дать)** sınamaq, yoxlamaq.

ПРОБНЫЙ *прил.* 1. nümunə $-i(-1)$; **пробный урок** nümunə dərsi; 2. nümunəlik; **пробный товар** nümunəlik mal; 3. nümunə üçün, sınaq üçün edilən; 4. *xüs.* problemlə, əyarlı; **пробный камень** məhək daşı; **пробный шар** 1) *köhn.* sınaq şarı; 2) sınaq, sınaq.

ПРОБУДИТЬ *сов.* oyatmaq, oyandırmaq, ayılmaq.

ПРОБУДИТЬСЯ *сов.* oyanmaq, ayılmaq.

ПРОВАРИТЬ *сов.* 1. bişirmək, bişirməklə məşğul olmaq; 2. *tex.* qaynaq etmə.

ПРОВЕДЕННЫЙ *прич.* 1. keçirilmiş; 2. tətbiq edilmiş; 3. yeridilmiş; 4. çəkilmiş (*yol və s.*); 5. *məc. дан.* aldadılmış.

ПРОВЕРНУТЬ *сов. дан.* 1. dəlmək, deşmək; 2. dəlib keçirmək; 3. *məc.* tez görmək (*işi*).

ПРОВЕСТИ *сов.* 1. aparmaq; **провести отряд через лес** dəstəni meşənin içindən aparmaq; 2. (*müxtəlif mənalarda*) keçirmək; **провести в жизнь** həyatı keçirmək; **провести собрание** iclas keçirmək; **провести дорогу в доме отдыха** məzuniyyətini istira-hət evində keçirmək; 3. tətbiq etmə; 4. irəli sürmək, yeritmək, yürütmək (*fikir və s.*); 5. (*müxtəlif mənalarda*) çəkmək; **провести дорогу** yol çəkmək; **провести электричество в дом** evə elektrik çəkmək; 6. *məc. дан.* aldatmaq, tovlamaq, kələk gəlmək; **◇ провести за нос** aldatmaq.

ПРОВІЗОР *жс хüs.* əcazçı, provizor (*dərman hazırlayan aptek işçisi*).

ПРОВОДИМЫЙ *прил. и прич.* 1. keçirilən, görülmə; **проводимые мероприятия** keçirilən tədbirlər; 2. *tex.* məfutil ilə verilə bilən (nəql edilə bilən).

ПРОВОЗОСПОСЬБНОСТЬ *жс мн. нет d.y.* nəql etmə qabiliyyəti, daşıma qabiliyyəti.

ПРОВОКАЦИЯ *жс* 1. provokasiya, təhrik, fitnə, fitnəkarlıq, fəsad, ara qarışdırma; 2. *tib.* provokasiya (*xəstəlik hallarının süni surətdə törədilməsi*).

ПРОВОЦИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. provokasiya məqsədilə təhrik etmə (sövq etmə, törətmək, düzəltmək); 2. qəsdən törətmək, səbəb olmaq; 3. *tib.* süni surətdə törətmək, doğurmaq (*xəstəlik halları*).

ПРОГНОЗ *m* proqnoz (*bir hadisənin necə inkişaf edəcəyini və nə ilə nəticələncəyini əldə olan əsaslara görə irəlincədən xəbər vermə*); **прогноз погоды** hava proqnozu.

ПРОГРЕССИВНЫЙ *прил.* 1. progressiv; tədricən artan (güclənən, siddətlənən, inkişaf edən); **прогрессивный налог** progressiv vergi; **прогрессивные идеи** 2. mütərəqqi, qabaqcıl; mütərəqqi ideyalar.

ПРОГУЛ *m* proqul (*üzürsüz işə gəlməmə, işə çıxmata*); **вынужденный прогул** məcburiyyət üzündən proqul (*işə çıxmamama*).

ПРОГУЛКА *ж* gəzinti, gəzmə, seyr, ayaqseyri.

ПРОДВИГАТЬ *сов.* itələmək, təpətmək, yeritmək, yerini dəyişdirmək, bir yerdən başqa yera köçürmək.

ПРОДОЛЖЕНИЕ *ср.* 1. davam etdirmə (etdirilmə); davam; **продолжение начатой работы** başlanmış işi davam etdirmə, başlanmış işin davamı; 2. ... ardı, ... davamı; **продолжение романа** romanın ardı; **продолжение магистрала** magistralın davamı; **в продолжение (чего)** ...ərzində, ...içində, ...müddətində, ...boyunca; **в продолжение веков** əsrlər boyunca; **продолжение следует** ardı var, bitmədi.

ПРОДОЛЖИТЕЛЬНО *нареч.* sürəkli, uzun (müddət), davamlı surətdə; **продолжительно аплодировали артисту** artisti uzun müddət alqışladılar.

ПРОДУКТ *m* 1. məhsul; **продукты сельского хозяйства** kənd təsərrüfatı məhsulları; **эта книга – продукт многолетнего труда** bu kitab uzun illər çalışmanın məhsuludur; 2. maddə; **продукты питания** qida maddələri; 3. *только мн.* ərzaq, yeyinti; **молочные продукты** ağarantı (*süd, qatıq, qaymaq və s.*).

ПРОДУМАННЫЙ *прич.* 1. ətraflı düşünlülmüş; 2. əsaslı, ölçülüb biçilmiş.

ПРОИЗВЕДЕНИЕ *ср.* 1. əsər; **литературное произведение** ədəbi əsər; 2. məhsul; **произведение рук человека** insan əlinin məhsulu; 3. *рияз.* vurma hasılı.

ПРОИЗВЕСТИ *сов.* 1. etmək, aparmaq, görmək, icra etmək; **произвести ремонт** təmir etmək; **произвести раскопки** qazıntı işləri aparmaq; 2. hazırlamaq, istehsal etmək, əmələ gətirmək; 3. doğmaq, törətmək; 4. rütbasını artırmaq, rütbə vermək, ...təyin etmək; **произвести в генералы** generallıq vermək; **произвести на свет** doğmaq.

ПРОИЗВОДСТВО *ср.* 1. görmə, görülmə; icra etmə (edilmə); etmə, edilmə, aparma, aparılma; **производство работ ночью** işlərin gecə görülməsi; **производство донзаниа** istintaq aparılması; 2. istehsal, istehsal etmə (edilmə); hazırlama, hazırlanma; **производство стали** polad istehsalı; **способ производства** istehsal üsulu; 3. istehsalat; **работать на производстве**

istehsalatda işləmək; **учиться без отрыва от производства** istehsalatdan ayrılmadan oxumaq.

ПРОИЗОЙТИ *сов.* 1. olmaq, əmələ gəlmək, baş vermək, vəqə olmaq; **что произошло?** nə olmuşdur? **пожар произошёл от неосторожности** yanğın ehtiyatsızlıq üzündən baş vermişdir; 2. törəmək, törənmək.

ПРОЙТИ *сов.* 1. keçmək; getmək; keçib getmək, ötib getmək; **поезд прошёл по мосту** qatar körpüdən keçdi; **пройти всю дорогу пешком** bütün yolu piyada getmək; **пройти мимо** yanından keçib getmək (ötüb keçmək); 2. getmək, yol getmək; yerimək; **автомобиль за час прошёл 40 километров** avtomobil bir saatda 40 kilometr yol getdi; **он прошёл несколько шагов и остановился** o, bir neçə addım yeriyib (gedib) dayandı; 3. yayılmaq, dağılmaq (*səs, xəbər, tərif*); **прошла весть о победе** qalibiyyət xəbəri hər tərəfə yayıldı; 4. yağmaq, düşmək; **ночью прошёл сильный дождь** gecə bərk yağış yağdı; 5. (*mixtəlif mənalarda*) keçmək; **лето прошло очень быстро** uay çox tez keçdi; **передо мной прошли воспоминания детства** uşaqlıq xatirələri gözümün qabğında keçdi; **пройти военную службу** hərbi xidmət keçmək; **пройти медицинский осмотр** tibbi müayinədən keçmək; **пройти школу** məktəb keçmək; **спектакль прошёл успешно** tamaşa yaxşı keçdi; **пройти в председатели** sədr keçmək; **пройти в алгебре уравнения** cəbrdən tənlikləri keçmək; 6. kəsilmək, dayanmaq; **головная боль прошла** başımın ağrısı kəsildi (dayandı, keçdi); 7. *тəс.* hormaq, o biri üzünə keçmək; **чернила прошли сквозь бумагу** müəkkəb kağıza hopdu (kağızın o biri üzünə keçdi); **в** **пройти в жизнь** həyata keçmək; **пройти молчанием** sükkutla keçmək, dinməmək, susmaq, cavab verməmək, fikir verməmək, əhəmiyyət verməmək; **пройти мимо** 1) bax **пройти молчанием**; 2) gözədən qçırmaq, nəzərdən qaçırmaq; **пройти огонь и воду (и медные трубы)** oddan-alovdan keçmək.

ПРОКЛАДЫВАНИЕ *ср* çəkmə, salma.

ПРОКОЛ *m* 1. deşmə, dəlmə; 2. deşik, dəlik.

ПРОКОНСУЛЬТИРОВАТЬСЯ *сов.* məsləhətləşmək.

ПРОКОРМЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. yedirtmə, bəsləmə, doyurma, saxlama; 2. yemləmə; yemlənmə; 3. yemək, yemək-içmək, qida, iaşə.

ПРОЛОМЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. deşmə, basıb deşmə; deşilmə, basılıb deşilmə; 2. (basıb) sındırma; sındırılma, sınma.

ПРОЛОНГИРОВАТЬ *сов. и несов. һүг.* vaxtını uzatmaq; **продолжить договор** müqavilənin vaxtını uzatmaq.

ПРОМЕНИТЬ *сов.* dəyişdirmək, dəyişmək; **проемнять кукушку на ястреба** qırğını qarğaya dəyişmək.

ПРОМОЧЕННЫЙ *прич.* isladılmış, islanmış.

ПРОМЫСЕЛ *m (мн. промыслы)* 1. sənət, peşə; 2. mədən; **нефтяной промысел** neft

mədəni; 3. *чаще мн.* vətəgə; **рыбные промыслы** balıq vətəgələri; 4. ov, ovçuluq; **пушной промысел** xəzli heyvan ovçuluğu; **рыболовный промысел** balıq ovçuluğu; 5. istehsal; **кустарный промысел** kustar istehsalı.

ПРОМЫТЫЙ прич. 1. yuyulmuş, yuyulub təmizlənmiş; yaxalanmış, yaxalanıb təmizlənmiş; 2. yuyulub aparılmış, yuyulub dağıdılmış, yuyulub qazılmış, yuyulub getmiş; 3. *xüs.* çalxalanıb ayrılmış; 4. *tib.* yuyulub dezinfeksiya edilmiş.

ПРОНИЦАЕМОСТЬ ж мн. нет 1. girmə, nüfuz etmə, təsirlilik; 2. nüfuz etmə qabiliyyəti, keçicilik.

ПРОПОРЦИОНАЛЬНОСТЬ ж мн. нет 1. proporsionallıq; 2. mütənasiblik, uyğunluq.

ПРОСВЕТ м 1. işıq, işıq zolağı, zəif şüa (*qaranlıq yerdə*); 2. işıq yeri; bacsa, dəşik (*ışığı gəlmək üçün*); 3. *xüs.* pəncərə və ya qapının eni; 4. zolaq (*paqonlarda*).

ПРОСИТЬ несов. 1. istəmək, diləmək; 2. çağırmaq, dəvət etmək; **просить гостей к столу** qonaqları süfrəyə dəvət etmək; 3. xahiş etmək, rica etmək, təmənnə etmək, yalvarmaq; 4. dilənmək; **милость; прошу (вас)** bax xahiş edirəm, buyurun; **прошу покорно** bağışlayasınız, əvəf edərsiniz; **просить руки** istəmək.

ПРОСМОТР м 1. baxma, baxılma; gözdən keçirtmə, gözdən keçirdilmə; tamaşa etmə (edilmə); 2. baxılış; 3. gözdən qaçırılmış, səhv, qəlat, diqqətsizlik.

ПРОСТАТА ж anat. prostat vəzisi.

ПРОСТАТИТ м tib. prostatit (*prostat vəzisinin iltihabı*).

ПРОСТАТИЧЕСКИЙ прич. tib. prostata (prostatit) –i(-).

ПРОСТОТА ж мн. нет 1. bəsitlik; 2. sadəlik; 3. adilik; 4. asanlıq; 5. sadədillik, ürəyi açıqlıq; 6. sarsaqlıq, axmaqlıq; **♦ святая простота** sadələvlük, sadələvh adam; **по простоте** *сердечной* sadəlikdən, sadələvlükdən.

ПРОСУШИТЬ сов. qurutmaq.

ПРОСЫПАТЬ сов. dağıtmaq, tökmək, səpmək.

ПРОТЭЗ м protez (*bədəndə stüni hissə*); **зубные протезы** diş protezi.

ПРОТЕЙДЫ мн (ед протейд) proteidlər (*mürəkkəb zülallar*).

ПРОТЕИНОВЫЙ прич. protein –i(-).

ПРОТЕИНЫ мн. (ед. протейин) proteinlər (*sadə zülallar*).

ПРОТИВО – *mürəkkəb sözlərin əvvəlində əks, zidd, qarşı mənasını ifadə edən hissəcik; məs.: противопожарный, противотифозный.*

ПРОТИВОДАВЛЕНИЕ ср мн. нет tex. əks-təzyiq.

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ ср əks-təsir; müqavimət.

ПРОТИВОМАЛЯРИЙНЫЙ прич. malyarıya qarşı, malyariyanın qarşısını alan.

ПРОТИВОПОКАЗАНИЕ ср 1. *hüq.* zidd ifadə; 2. *tib.* əks göstəriş (*bir dərman və ya müalicənin xəstə üçün zərərli və ya qeyri-mümkün olduğunu göstərən əlamət*).

ПРОТИВОПОКАЗАТЕЛЬ прич. tib. zərərli; **лечение этим средством для него** **противопоказано** bu dərmanla müalicə ona zərərdir.

ПРОТОК м 1. qol (*çayda*); axar; iki gölü birləşdirən kiçik çay; 2. *anat.* axacaq, kanal.

ПРОТОКОЛ м protokol.

ПРОТОПЛАЗМА ж биол. protoplazma (*heyvan və bitki orqanizmi hüceyrəsinin əsasını təşkil edən maddə*).

ПРОТРАТИТЬ сов. dan. xərcləmək, dağıtmaq (pulu).

ПРОТЯЖЕНИЕ ср мн. нет 1. uzunluq; 2. məsafə, sahə; **♦ на протяжении** boyunca, **эриңдә, müddətində; на протяжении веков** əsrlər boyunca; **на протяжении десяти лет** on il **эриңдә (müddətində).**

ПРОТЯЖЕННОСТЬ ж мн. нет ölçü; ölçüsü (boyu, uzunluğu, eni) olma.

ПРОТЯЖКА ж мн. нет tex. dartıb nazikləşdirmə, dartılıb nazikləşdirilmə.

ПРОТЯНУТЬ сов. 1. uzatmaq; 2. çəkmək; 3. bax **волочить** 3-cü mənada; 4. *тəс.* yubatmaq, ləngitmək, təxirə salmaq, süründürmək; 5. (səsinə) uzada-uzada demək; 6. *dan.* yaşamaq; **больной недолго протянет** xəstə çox yaşamaz (xəstənin ömrünə az qalıb); 7. *dan.* mətbuatda təhqid etmək; **♦ протянуть ноги** 1) ayaqlarını uzatmaq; 2) *тəс.* ölmək, canı çıxmaq; **протянуть (подать) руку (помощи) кому** kömək əlini uzatmaq.

ПРОФЕССИЯ ж sənət, peşə.

ПРОФЕССОР м (мн. профессор) professor.

ПРОФЕССОРСКИЙ прич. 1. professor –i(-); **профессорский состав** professorlar heyəti; 2. *в знач. суц.* **профессорская же** professorlar otağı (*ali məktəbdə müəllimlərin istirahət otağı*).

ПРОХЛАДИТЬ сов. dan. soyutmaq, sərinlətmək, sərinləşdirmək.

ПРОХОД м 1. keçmə; 2. yol, keçid; **проход через мост закрыт** körpüdən yol bağlıdır; **♦ не давать проходу (кому)** rahat buraxmamaq, tənğə gətirmək, əl çəkməmək; **задний проход (anat.)** gödən; **прохода (проходу) нет от кого-чего** ...əlindən rahatlıq yoxdur; bir dəqiqə dinc qoymur; **ни прихода (приходу); ни проезда (проезду)** keçmək mümkün deyil.

ПРОХОДИМОСТЬ ж мн. нет хüs. 1. keçilməsi mümkün olma, keçilə bilmə; 2. *tib.* keçirmə qabiliyyəti; 3. *xüs.* yol məniələrinin aşma qabiliyyəti; **проходимость автомашин по песчаной местности** avtomobillərin qumlu yerlərdə yerimə qabiliyyəti.

ПРОЦЕСС м 1. proses (*bir hadisənin gedişi, inkişafı*); 2. *hüq.* mühakimə; məhkəmə işinin gedişi; məhkəmə işi; mühakimə üsulu.

ПРОЧИЩАТЬ несов. bax прочистить.

ПРО́ЧНО нареч. möhkəm (surətdə), möhkəm-casına; bərk-bərk.

ПРОЧУ́ВСТВОВАТЬ сов. dərindən hiss etmək, dərindən duymaq, dərindən anlamaq (başa düşmək).

ПРОЩУ́ПАННЫЙ прич. 1. əl ilə yoxlanmış, əl ilə yoxlanılıb tapılmış; 2. *məc.* öyrənilmiş, yoxlanılmış, sınıanmış.

ПРОЩУ́ПЫВАТЬСЯ несов. 1. əl ilə yoxlamaq, əl ilə müayinə etmək, əl ilə yoxlanılıb tapılmaq (hiss edilmək); 2. *məc.* yoxlanmaq, öyrənilmək, sınıanmaq.

ПРЯ́МО нареч. 1. düz, düzünə; **идти прямо** düz getmək; 2. birbaşa, bilavasitə; **отправить машину прямо на место работы** maşını birbaşa iş yerinə göndərin; 3. *məc.* açıq, açıqdan-açığa, üzünə; **говорить прямо** açıq danışmaq; 4. *част.* lap, həqiqətən, doğrudan da; **я прямо поражен** mən lap məəttəl qalmışam; **он прямо герой** o, həqiqətən qəhrəmandır; **◇ прямотаки** bax **прямо** 4-cü mənada.

ПРЯМО́Й прич. 1. düz; **прямая линия** düz xətt; 2. birbaşa; **прямой поезд** bir-başa (gedən) qatar; 3. vasitəsiz, bilavasitə; **прямой налог** vasitəsiz vergi; **имеет прямое отношение к делу** məsələyə bilavasitə aidiyyəti olmaq; 4. müstəqim; **прямые выборы** müstəqim seçki; 5. açıq; **прямой ответ** açıq cavab; 6. *məc.* düz, ürəyiaçıq, təmiz, saf, səmimi; 7. həqiqi, doğrudan-doğruya; zəruri; 8. *v. знач. суиц.* **прямая ж** düz xətt; **◇ прямая речь** (*грам.*) vasitəsiz nitq; **прямое дополнение** (*грам.*) vasitəsiz tamamlıq; **в прямом смысле** həqiqi mənada, düz mənada.

ПРЯ́НЫЙ прич. 1. ədviyyəli, tünd, ətirli; **пряные блюда** ədviyyəli xörəklər; 2. ədviyyə -i(-1); **пряный запах** ədviyyəyi; 3. *məc.* kəskin, təsirli, maraqlı; **◇ пряные растения** ədviyyə bitkiləri.

ПСЕВДО *mürəkkəb sözlərin əvvəlində* yalançı, saxta *mənasını ifadə edən hissəcik, məs.:* **псевдоучённый** (yalançı alim); **псевдонаука** (saxta elm, yalançı elm).

ПСИХАСТЕНИ́ЧЕСКИЙ прич. *tib.* psi-xasteniyə -i(-1); **психастеник**; **психастенические симптомы** psixasteniyə əlamətləri.

ПСИХАСТЕНИ́ЧКА ж *tib.* psixasteniyalı qadın (qız).

ПСИХАСТЕНИ́Я ж *мн. нет* *tib.* psixasteniyə (özünə inanmazlıq, hər şeydən şübhələnmək, daim qorxmaq və s. şəkildə təzahür edən rühi xəstəlik).

ПСИХИА́ТР м psixiatr (*psixiatriya mütəxəssisi, ruhi xəstəliklər həkimi*).

ПСИХИАТ́РИЧЕСКИЙ прич. *tib.* psixiatriya (psixiatr) -i(-1); psixiatriya müalicəxanası.

ПСИХИАТ́РИЯ ж *мн. нет* *tib.* psixiatriya (*ruhi xəstəliklərdən və bunların müalicə üsullarından bəhs edən elm*).

ПСИ́ХИКА ж *мн нет* psixika; ruhi aləm, ruhi əhval.

ПСИХИ́ЧЕСКИЙ прич. ruhi; **психические болезни** (*tib.*) ruhi xəstəliklər.

ПСИХО psixo - (*mürəkkəb sözlərin əvvəlində* ruh, ruhi *mənasını ifadə edən hissəcik, məs.:* psixopatologiya, psixoterapiya).

ПСИХОАНА́ЛИЗ м psixoanaliz (*müasir burjuva psixologiyasında və psixopatologiya-sında idealist cərəyan*).

ПСИХОАНАЛИ́ТИЧЕСКИЙ прич. psixo-analitik.

ПСИХОВА́ТЬ несов. *dan.* özünü dəli kimi aparmaq, özünü dəliliyə qoymaq, cini tutmaq, dəliliyi tutmaq.

ПСИХО́З м *tib.* psixoz (*ruhi xəstəlik, anormallıq, dəlilik*).

ПСИХО́ЛОГ м psixoloq (*1. psixologiya mütəxəssisi; 2. insan psixologiyasının incəliklərini yaxşı bilən adam; həssas adam*).

ПСИХОЛО́ГИЗМ м *мн.* psixologizm (*1. fəls. subyektiv psixologiyani bütün fəlsəfənin əsası hesab edən idealist fəlsəfi cərəyan; 2. (ədəb.) ruhi təəssüratı dərinləşdirən və əks etdirmə meyli*).

ПСИХОЛО́ГИЧЕСКИЙ прич. psixoloji, ruhi.

ПСИХОЛО́ГИЯ ж *мн. нет* psixologiya (*1. psixi fəaliyyətin proseslərini və qanunlarını tədqiq edən elm; 2. bu və ya digər bir iş səbəb olan ruhi proseslər məcmusu; 3. psixika, ruhi aləm, ruhi əhval, xasiyyət*).

ПСИХОПА́Т м *dan.* psixopat, dəli.

ПСИХОПАТИ́ЧЕСКИЙ прич. psixopat -i(-1), psixopatik.

ПСИХОПА́ТИЯ ж *мн. нет* *tib.* psixopatiya (*ruhi fəaliyyətin pozulması, ruhi xəstəlik, dəlilik*).

ПСИХОПА́ТКА ж *дан.* psixopat (dəli) qdın (qız).

ПСИХОПАТО́ЛОГ м *tib.* psixopatoloq (*psixopatologiya mütəxəssisi*).

ПСИХОПАТОЛО́ГИЯ ж *мн. нет* *tib.* psixopatologiya (*ruhi xəstəliklərdən bəhs edən elm*).

ПСИХОТЕРАПЕ́ВТ м *tib.* psixoterapevt (*psixoterapiya mütəxəssisi olan həkim*).

ПСИХОТЕРАПЕВТИ́ЧЕСКИЙ прич. *tib.* psixoterapiya (psixoterapevt) -i(-1).

ПСИХОТЕРАПІ́Я ж *мн. нет* *tib.* Psixoterapiya (*psixi təsirlə, məs. hipnozla müalicə*).

ПСИХОТЭ́ХНИКА ж psixotexnika.

ПСИХОТЕХНІ́ЧЕСКИЙ прич. psixotexniki.

ПСИХОФІ́ЗИКА ж psixofizika.

ПСИХОФИЗИОЛО́ГИЧЕСКИЙ прич. *xüs.* psixofizioloji; **психофизиологические законы** psixofizioloji qanunlar.

ПСИХОФИЗИОЛО́ГИЯ ж *мн. нет* *psi-xo-fizologiya (fizioloji psixologiya)*.

ПУБЛИКА́ЦИЯ ж elan etmə, elan etdirmə, elan edilmə; **публикация в газете** qəzetdə elan etmə; 2. nəşr; nəşr etmə (edilmə); **публикация исторических документов** tarixi sənədlərin nəşri; 3. bildiriş; elan; **газетная публикация** qəzet elanı.

ПУБЛИЦИ́СТ *м* publisist (*ictimai-siyasi məsələlərə dair yazan yazıçı, mühərrir*).

ПУ́ДИНГ *м* pudinq (*un və ya düyü ilə kişmiş, yumurta və şiddən hazırlanan kükü*).

ПУ́ДРА *ж* pudra, kirşan; \diamond **сахарная пудра** şəkər tozu, qənd ovuntusu.

ПУ́ДРЕНИЕ *ср* *мн. нет* pudralama, pudralanma; kirşanlama, kirşanlanma.

ПУЗЫ́РНИК *м* bot. 1. qabarıq paxla (*paxlalılar fəsiləsindən bitki*); 2. qonur yosun.

ПУЗЫРЧА́ТКА *ж* bot. qovuşca (*yarpaqlarında yumru qabarcıqlar olan bitki*).

ПУЗЫРЧАТЫ́Й *прил.* qabarıqlı, qabarcıqlı, qabarıq-qabarıq olan.

ПУЗЫ́РЬ *м* 1. qovuşq; 2. qabar, qabarıq, suluq; 3. *dan.* yumru (*korpuş, kök*) uşaq; 4. *anat.* kisə, kisəcik; **жёлчный пузырь** öd kisəsi.

ПУЗЫРКОВЫ́Й *прил.* qovuşlu, qabarcıqlı, suluqlu.

ПУЛЬВЕРИЗА́ТОР *м* pulverizator (*maye-ni toz halında fışqırmaq üçün cihaz*).

ПУЛЬПÍТ *м* tib. pulpit (*diş özəyinin iltihabı*).

ПУЛЬСА́ЦИЯ *ж* *мн. нет* *tib.* 1. vurma (*nəbz, qan damarı*); 2. döyünmə (*ürək*).

ПУП *м* göbək.

ПУПА́ВКА *ж*, **ПУПА́ВНИК** *м* bot. sığır-gözü, çobanyastığı.

ПУПОВИДНЫЙ *прил.* xüs. göbəyəoxşar.

ПУПОВИ́НА *ж* *anat.* göbəkbağı.

ПУПО́К *м* 1. göbək; 2. pətənək (*quşlarda*).

ПУПОЧНЫЙ *прил.* *anat.* göbək –i(-1); **пупочная грыжа** göbək qırması (*dəbəliyi*).

ПУСТИ́ТЬ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) buraxmaq; **пустить воду** suyu buraxmaq; **пустить в отпуск** məzuniyyətə buraxmaq; **пустить пассажиров в вагон** səmşinləri vagona buraxmaq; **пустить в продажу** satışa buraxmaq; 2. qoymaq, icazə vermək, yol vermək; **пустить ночавать** gecələməyə icazə vermək; 3. işə salmaq, işlətmək; **пустить мотор** motoru işə salmaq; 4. atmaq; **пустить камень (камнем) в окно** pəncərəyə daş atmaq; 5. yaymaq, buraxmaq; **пустить слух** şayiə yaymaq (*buraxmaq*); \diamond **пустить корни** kök salmaq; **пустить ходву** batırmaq; **пустить поезд под откос** qatarı qəzaya uğratmaq (*yoldan çıxartmaq, aşırmaq*); **пустить кровь** qan almaq; **пустить пыль в глаза** aldatmaq, gəpə basmaq, gözədən əski asmaq; **пустить козла в огород** bax közli; **пустить красного петуха** bax pətuх; **пыль в глаза** **пустить** bax **пыль**; **пустить в дело** işə salmaq; **пустить в расход** güllələmək; **пустить в ход** işə salmaq, işlətmək, istifadə etmək; **пустить по миру** dilənçi halına salmaq.

ПУ́СТО 1. *нареч.* boş; 2. *в знач. сказ.* bir şey yoxdur, heç kəs yoxdur, boşdur; boşluqdur; \diamond **то густо, то пусто; разом густо, разом пусто** vay-vay var dərdi, vay-vay yox dərdi; **чтоб тебе (ему, вам, им)** batasan (*batasınız!, batsın!*)

ПУСТОТА́ *ж* 1. boşluq; 2. boş yer; 3. *мәс.* mənasızlıq.

ПУТЁМ *пред.* ...yolu ilə, ...üsulı ilə, ...vasitəsilə ilə; **путём расспросов** sorğu yolu ilə (*vasitəsilə*).

ПУТЕШЕСТВОВАТЬ *несов.* 1. səyahət etmək; 2. *дан. зар.* gəzmək, dolaşmaq.

ПУТЬ *м* (*мн. пути*) 1. (*müxtəlif mənalarda*) yol; **водные пути** su yolları; **лётний путь** hava yolu; **сбиться с пути** yolu azmaq; **проложить путь** yol açmaq, yol salmaq; **дыхательные пути** tənəffüs yolları; **кратчайший путь** kəmə yol; **действовать мирным путём** sülh yolu ilə hərəkət etmək; 2. səfər; **собираться в путь** səfərə hazırlaşmaq; 3. vasitə; **каким путём?** nə vasitə ilə? 4. *дан.* xeyir, fayda; **в нем пути не будет** onun heç bir faydası olmayacaqdır; \diamond **путь-дорога** 1) yol; 2) yaxşı yol! **Быть на пути (к чему)** ...yaxınlaşmaq; **без пути** əbəs, boş, bihudə, nəticəsiz; **Млечный путь** (*astr.*); Ağ yol, Kəhkəşan; **счастливого пути!** yaxşı yol! **таким путём** bu sürətlə, bu yolla; **стоять поперёк пути (кому-н.)** əngəl olmaq; **направить (наставить) на путь истины (на истинный путь)** doğru yol göstərmək, düz yola sövq etmək; **окольный (обходным) путём** dolayı yol ilə; **последний путь** axır mənzil; **счастливый путь!** **Счастливого пути!** yaxşı yol! uğurlar olsun! **пути сообщения** rabitə yolları; **по пути** 1) yollüstü; 2) yolumuz (*yolları*) bildir; 3) birgə, ...birlikdə; **не по пути с кем** yolumuz bir deyil.

ПШЕНИ́ЦА *ж* *мн. нет* buğda.

ПШЕНИ́ЧКА *ж* *мн. нет* 1. pşeniça söz. *kış.*; 2. *məh.* qarğıdalı.

ПШЕНИЧНЫЙ *прил.* buğda –u(-ü); **пшеничная мука** buğda unu.

ПШЁ́НКА *ж* *дан.* darı sıyığı.

ПШО́НКА *ж* 1. *məh.* qarğıdalı; 2. darı sıyığı, darı aşı.

ПЫ́Л *м* *мн. нет* 1. *məh.* od, alov; 2. *məс.* çoşğunluq, qızğınlıq, hərəarət, dəliqanlılıq; qeyrət; \diamond **в пылу** ...qızğın çağında, şiddətli vaxtında; **в пылу сражения** vuruşmanın qızğın çağında; **с пылу, с жару** isti-isti, yandıra-yandıra.

ПЫЛЕВО́Й *прил.* toz –i(-1).

ПЫЛЬНЫЙ *прил.* 1. tozlu, toz basmış; **пыльная дорога** tozlu yol; 2. bax **пыльной**.

ПЮРЁ *ср* *нескл.* püre (1. *əzilmiş tərəvəzdən hazırlanan yemək*; 2. *əzilmiş tərəvəz və ya meyvə xəmiri; əzmə*).

ПЯ́ТЫЙ *числ.* 1. beşinci; **пятый этаж** beşinci mərtəbə; **мы уезжаем в три четверти пятого** biz saat beşə on beş dəqiqə qalmış gedirik (*yola düşürük*); **он пришел в пятом часу** o saat beşə işləyəndə gəldi; **пять часть урожая** məhsulun beşdə biri; 2. *в знач. сущ.* **пятая** *ж* beşdə bir hissə; beşdə bir.

ПЯТЬ *числ.* beş; \diamond **без пяти минут** bu gün-sabah; **знать как свой пять палец** beş barmağı kimi tanımaq (*bilmək*).

ПЯТЬСО́Т *числ.* beş yüz.

ПЯ́ТЬЮ *нареч.* beş dəfə, beş kərə; **пятью пять-двадцать пять** beş dəfə beş-iyirmi beş.

P

РАБОТА *ж* 1. (*müxtəlif mənalarda*) iş; 2. əmək, məşğələ, qulluq; 3. əsər; **научные работы** elmi əsərlər; \diamond **взять в работу** təsir göstərmək, iş üstünə qoymaq; **египетская работа** bax **египетский**; **сизифова работа** bax **сизифов**; **работа горит в руках** əldən zirəkdir.

РАБОТАТЬ *несов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) işləmək; 2. çalışmaq; **работать директором** direktor vəzifəsində çalışmaq; 3. *dan.* qayıрмаq, hazırlamaq; 4. *xüs.* miniyə öyrətmək (*atı*); \diamond **работать над собой** öz üzərində çalışmaq (işləmək).

РАБОТАТЬСЯ *несов. безл.* işə həvəsi olmaq, işləyə bilmək; **сегодня мне работается хорошо** bu gün yaxşı işləyirəm (işim yaxşı gedir).

РАБОТЯЩИЙ *прил.* çalışqan, işlək, işcil, səyli.

РАБОЧАЯ *ж dan.* fəhlə (əmələ) qadın (qız).

РАВНЕНИЕ *ср мн. нет* 1. bərabərləşdirmə, bərabərləşdirilmə; tənləşdirmə, tənləşdirilmə; 2. bərabərləşmə, tənləşmə; 3. tutuşdurma, tutuşdurulma; müqayisə etmə, müqayisə edilmə; müqayisə; 4. tən tutma, tən tutulma; bir tutma, bir tutulma; 5. hamarlama, hamarlanma, hamarlaşma; düzləndirmə, düzləndirilmə, düzlənmə.

РАВНО 1. *нареч.* eyni dərəcədə, ...kimi; **равно красивые горы и леса** dağlar və meşələr eyni dərəcədə gözəldir; 2. *в знач. сказ.* bərabərdir; **три плюс два равно пяти** üç üstə gəl iki edər beş; 3. **союз** həmçinin, habelə, eləcə də; **кирпич, равно и многие другие строительные материалы, изготавливаются местной промышленностью** kərpic, eləcə də başqa tikinti materialları yerli sənaye tərəfindən hazırlanır; \diamond **всё равно** 1) hamısı birdir, fərqi yoxdur; 2) hər halda, hər necə olsa; **он всё равно придёт** o hər halda gələsindir; 3) ...deməkdir, ...bərabərdir; **сказать так, всё равно, что оказаться** belə demək yox deməkdir (yox deməyə bərabərdir).

РАВНОДЕЙСТВУЮЩИЙ *прил. fiz.* əvəz-ləyici (*qüvvə*).

РАВНОДУШИЕ *ср мн. нет* laqeydlilik, etinasızlıq, əhəmiyyət verməmə.

РАВНОМЕРНЫЙ *прил.* 1. eyni bərabərlikdə olan, bir bərabərdə (ölçüdə) olan; bir qəfərdə olan; 2. müntəzəm, bərabər.

РАВНЫЙ *прил.* 1. tən, bir, bərabər, eyni; **равные силы** bərabər qüvvələr; 2. tay; **он не имеет равных себе** onun tayı (bərabəri) yoxdur; \diamond **равным образом** həmçinin, habelə, eləcə də; **быть (стоять) на равной ноге** tayı olmaq, bərabəri olmaq.

РА́ДИ *пред.* ...üçün, ...xatirinə, ...naminə, ...məqsədilə, ...görə; \diamond **чего ради?** nə səbəbə? nə üçün? niyə görə?

РАДИАЦИОННЫЙ *прил.* radiasiya -i(-ı).

РАДИАЦИЯ *м fiz.* radiasiya (1. *Günəş şüası enerjisi*; 2. *şüalanma, şüa buraxma*).

РАДИКАЛЬНО *нареч.* qəti (surətdə); **радикально действовать** qəti hərəkət etmək.

РАДИКУ́ЛИТ *м мн. нет tib.* radikulit (*haram ilik əsəb köklərinin iltihabı*).

РАДИО *ср нескл.* radio.

РАДИОТЕРАПЕВТИЧЕСКИЙ *прил. tib.* radioterapevtik; radium və müalicə -i(-ı); **радиотерапевтический кабинет** radium ilə müalicə kabinəsi.

РАДИОТЕРАПИЯ *ж мн. нет tib.* radioterapiya (radium və başqa radioaktiv maddələrlə müalicə).

РАЗ I (мн. разы) 1. dəfə, kərrə, səfər; **несколько раз** bir neçə dəfə; **один раз** bir kərrə (dəfə); **в следующий раз** gələn səfər (dəfə); 2. *нескл.* bir; **раз, два, три** bir, iki, üç; \diamond **раз на раз не приходится** həmişə eyni şey olmaz; **раз навсегда** birdəfəlik, həmişəlik; **в самый раз** lap vaxtında; **как раз** tam, lap, tam vaxtında; **на этот раз** bu dəfəlik; **раз за разом** həmişə, fasiləsiz; **всякий раз** həmişə, hər dəfə; **раз от разу** təsadüfdən-təsadüfə, düşəndə; **не раз** dəfələrlə, çox-çox; **раз-два и готово** gözünü yum-aç hazırdır; **раз, два и обчелся** vur tut...; cəmi-cümlətan...; **раз-другой** bir-iki dəfə; **раз плюнуть** su içmək kimi asandır.

РАЗ II нареч. bir dəfə, bir kərrə, bir gün, günlərin birində.

РАЗ III союз dan. əgər, hərgah, indi ki, bir halda ki, madam ki, -mi(-mı); **раз они идут, пойду и я** madam ki, onlar gedirlər, mən də gedəcəyəm.

РАЗ IV м мн. нет dan. 1. sillə, şapalaq; **дать раза (кому-н.)** üzünə bir sillə çəkmək; 2. *в знач. сказ.* vurdu, ilişdirdi, çəkdi; **он его раз по спине кулаком** onun kürəyinə bir yumruq çəkdi.

РАЗБИТИЕ *ср мн. нет* 1. sındırma, sındırılma; qırma, qırılma; 2. bölmə, bölünmə; ayırma, ayrılma; 3. salma, salınma (*bağ*); 4. qurma, qurulma (*çadır*); 5. zədələmə, zədələnmə; əzmə, əzilmə; 6. məğlub etmə (edilmə); darmadağın etmə (edilmə); 7. xirdalama, xirdalanma.

РАЗБОР *м* 1. sökmə, sökülmə; 2. dağıtma, dağıdılma; 3. götürmə, götürülmə; 4. alma, alınma; alıb qurtarma, alınıb qurtarma; 5. qaydaya salma (salınma); yerbəyer etmə (edilmə); 6. çəşidlərə ayırma (ayrılma); 7. *xüs.* çəşid, növ, dərəcə; **мука**

второго разбора ikinci növ un; 8. *təs.* araşdırma, araşdırılma; ayırd etmə (edilmə); təhqiq etmə (edilmə); müəyyən etmə (edilmə); baxma, baxılma; 9. tədqiqat, təhqiqat; 10. seçmə, seçilmə; 11. təhlil; **критический разбор** tənqidi təhlil; 12. *matb.* istifadə olunmuş nabor; \diamond **прийти к шапочному разбору** lap axırda, hamı dağılanda gəlmək.

РАЗБРОСИТЬ сов. 1. atmaq, töküşdürmək, səpələmək.

РАЗВЕ част. и союз 1. məgər, yoxsa; bəs, görəsən; 2. yalnız, ancaq, bircə, təkcə; 3. *köhn.* hargah, əgər.

РАЗВЕДАННЫЙ прич. 1. öyrənilmiş, bilinmiş; 2. axtarılmış, araşdırılmış, tədqiq edilmiş.

РАЗВЕДЕНИЕ ср мн. нет 1. ayırma, ayrılma; aralama, aralanma; 2. boşama, boşanma; 3. həll etmə, həll edilmə; əritmə, əridilmə; 4. Durulaşdırma, durulaşdırılma, qatma, qatılma (*su və s.*); 5. becərmə, becərilmə; yetişdirmə, yetişdirilmə (*heyvan, bitki*); 6. törəməsinə, artmasına səbəb olma (*siçanın və s.*); 7. yandırma, yandırılma; qalama, qalanma (*ocaq*); od alma, od salınma (*samovara*).

РАЗВЕРНУТЬ сов. 1. açmaq; **развернут көвөр** xalcanı açmaq; 2. *təs.* genişləndirmək, inkişaf etdirmək; **развернуть строительство** inşaatı genişləndirmək; **развернуть свой талант** öz talantını inkişaf etdirmək; 3. (*hərbi*) cəbhə boyu düzmək; 4. çevirmək; **развернуть полк в бригаду** polku briqadaya çevirmək; 5. *xüs.* döndərmək; **развернуть самолёт** təyyarəni döndərmək.

РАЗВОЛНОВАННЫЙ прич. дан. həyəcanlandırılmış

РАЗВОРОТ м 1. inkişaf etdirmə (etdirilmə); genişlənmə, genişləndir(ıl)mə; 2. *xüs.* dönmə, döndərmə, döndərilmə; dönüş; **разворот самолёта** təyyarəni döndərmə, təyyarənin dönüşü.

РАЗГАДАТЬ сов. 1. tapmaq (*tapmaca*), yozmaq; həll etmək; 2. anlamaq, başa düşmək, duymaq, bilmək, açmaq.

РАЗГАР м мн. нет qızğın çağ (vaxt); **в самый разгар полевых работ** tarla işlərinin ən qızğın çağında (vaxtında).

РАЗГИБ м 1. düzəltmə, açma (*əyilmiş şeyi*); 2. büküşü düzəlmiş yer.

РАЗГИБАНИЕ ср 1. düzəltmə; 2. açma.

РАЗГЛАЖЕННЫЙ прич. 1. qırışqları (bürüşükləri) düzəlmiş (açılmış); hamarlanmış; 2. ütülənmək.

РАЗГРУЗИТЬСЯ сов. 1. boşalmaq, yükü boşalmaq; 2. *təs.* işi azalmaq, işi yüngülləşmək.

РАЗГРУЗКА ж мн. нет 1. boşalma, boşaltma, boşaldılma; yükü boşalma, yükü boşaldılma; 2. *təs.* işi yüngülləşmə, işini yüngülləşdirmə, işi yüngülləşdirilmə.

РАЗДВИНУТЬ сов. aralamaq, açmaq.

РАЗДЕЛ м 1. bölmə, bölüşdürmə, bölgü; bölünmə, bölüşdürülmə; 2. fəsil, hissə, qism

(*kitabda, sənəddə və s.*); 3. ayırıcı; **раздел реки** cayaayırıcı.

РАЗДЕЛЕНИЕ ср 1. bölmə, bölünmə; bölgü; 2. ayırma, ayrılma; 3. aralama. aralanma; parçalama, parçalanma.

РАЗДРАЖАТЬ несов. bax **раздражать**.

РАЗДРАЖАЮЩИЙ прич. 1. əsəbləşdirici, əsəbləşdirən; 2. *fiziol.* qıcıqlandırıcı.

РАЗДРАЖЕНИЕ ср. acıqlanma, açıqlandırma; əsəbiləşmə, əsəbləşdirmə, əsəbləşdirilmə; 2. qıcıqlanma, qıcıqlandırma; 3. qıcıq, təxərrüş; 4. acıq, hirs.

РАЗДРАЖЕННО нареч. acıqlı-acıqlı, hirsli-hirsli; əsəbi halda.

РАЗДУМАТЬ сов. fikrini dəyişdirmək, fikrindən daşınmaq, fikrindən vaz keçmək (əl çəkmək).

РАЗДУМЧИВЫЙ прич. дан. 1. fikirli, dalğın; 2. mütərəddid.

РАЗДУТИЕ ср мн. нет 1. üfürmə, üfürülmə; 2. köpdürmə, köpdürülmə; 3. şişmə, köpmə; **раздутье живота** qarının köpməsi.

РАЗДУТЬСЯ сов. köpmək, şişmək.

РАЗИНУТЫЙ прич. açılmış, aralanmış (*ağız*).

РАЗИНУТЬ сов. açmaq, aralamaq (*ağzını*); \diamond **разинуя (разиня) рот** 1) diqqətsizliklə, başısoyuqluqla, səhlənkarlıqla; 2) təəccüblə, heyrətlə, ağzını açaraq.

РАЗЛАЖЕННЫЙ прич. и прич. 1. korlanmış, xarab olmuş; 2. pozulmuş, dağılmış; 3. xarab, pozğun.

РАЗЛИЧАТЬ несов. bax **различить**.

РАЗЛИЧАТЬСЯ несов. 1. fərqlənmək, seçilmək, qyırılmaq; 2. fərqləndirilmək, ayırd edilmək.

РАЗЛИЧИТЬ сов. 1. seçmək, görə bilmək; **он не мог различить меня в темноте** o, qaranlıqda məni seçə bilmədi; 2. ayırd etmək, fərqləndirmək.

РАЗЛИЧНЫЙ прич. cürbəcür, müxtəlif, ayrı-ayrı, başqa-başqa; **различные товары** müxtəlif mallar; **различные мнения** müxtəlif fikirlər.

РАЗЛОЖЕНИЕ ср мн. нет 1. ayırma, ayrılma (*tərkib hissələrinə*); 2. pozma, pozulma; dağıtma, dağılma; 3. çürümə, qoxuma (*meyit*); 4. *təs.* pozğunluq.

РАЗЛОМИТЬ сов. 1. parçalamaq, bölmək; 2. ağrımaq, sızıldamaq.

РАЗМАХАТЬ сов. дан. tərptmək, yelləmək, yırğalamaq.

РАЗМЕР м 1. ölçü, əndazə; **размер костюма** köstyumun ölçüsü; 2. böyüklük; **размеры комнаты** otağın böyüklüyü; 3. miqdar; **размер зарплаты** əmək haqqının miqdarı; 4. miqyas, dərəcə; **в широких размерах** geniş miqyasda.

РАЗМЕРЕННО нареч. ahənglə, müntəzəm, ritmik, səlis; bir ölçüdə, bir vəzidə.

РАЗМЕРЕННОСТЬ ж мн. нет düzgünlük, ahəng, səlislik, müntəzəmlik, ritmilik.

РАЗМНОЖЕННЫЙ прич. 1. çoxaldılmış, artırılmış; 2. törəyib artmış.

РАЗМОЧЕННЫЙ *прич.* isladılmış, isladılıb yumşaldılmış (şişirdilmiş); islanmış, islanıb yumşalmış.

РАЗМЫШЛЕНИЕ *ср* 1. fikirləşmə, düşünmə; **дать время на размышление** fikirləşməyə vaxt vermək; 2. düşünmə, fikir; xəyalət; **погрузиться в размышление** fikrə dalmaq, fikrə qərq olmaq.

РАЗМЯГЧЕНИЕ *ср* *мн. нет* yumşaltma, yumşalma.

РАЗНЕСТИ *сов.* 1. aparıb paylamaq, aparıb paylaşdırmaq, çatdırmaq; **разнести письма адресатам** məktubları sahiblərinə (adresatlara) çatdırmaq; 2. *xüs.* köçürmək, yazmaq, qeyd etmək; **разнести сведения на карточки** məlumatı kartochkalara köçürmək; 3. *məc.* yaumaq; **разнести слух** şayiə yaumaq; 4. *məc.* dağıtmaq, parçalamaq, tikə-tikə etmək, pərən-pərən salmaq; **ветер разнёс тучи** külək buludları dağıtdı; **буря разнесла лодку в щепки** fırtına qayığı tikə-tikə etdi; 5. *безл. məc.* şişmək; **щёлку разнесло** yanağı şişmişdir; 6. *məc. dan.* söyüb danlamaq.

РАЗНИЦА *ж* *мн. нет* fərq, təfəvüt; **какая разница?** nə fərqı var? Hamısı bir deyilmı?

РАЗНО *нареч.* müxtəlif, ayrı cür, başqa-başqa, dürlü-dürlü.

РАЗНООБРАЗИЕ *ср* *мн. нет* cürbəcürlük, müxtəliflik, başqa-başqalıq.

РАЗНООБРАЗНО *нареч.* cürbəcür, müxtəlif çeşidli.

РАЗНЫЙ *прил.* 1. cürbəcür, müxtəlif; başqa-başqa, ayrı-ayrı; **разные мнения** başqa-başqa fikirlər; 2. hər cür, hər növ, növ-növ, dürlü-dürlü; **разный хлам** hər cür tullantı; 3. *в знач. сущ.* **разное** *ср* cari məsələlər (*iclasda*).

РАЗОБРАННЫЙ *прич.* 1. sökülmüş; 2. *mətb.* dağıdılmış (*nabor*); 3. bir-bir (hissə-hissə) götürülmüş; 4. tarac edilmiş, alınıb qurtarmış; 5. qaydaya salınmış, yerbəyer edilmiş, sahmana salınmış; 6. *məc.* baxılmış, araşdırılmış, ayırd edilmiş, müayyən edilmiş, tədqiq edilmiş, aydınlaşdırılmış; 7. təhlil edilmiş; 8. *məc.* başa düşülmüş, anlaşılmış; tanınmış, seçilmiş (*xətt*).

РАЗОБЩЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. bir-birindən ayırma (ayırılma); aralama, aralanma; əlaqəsini kəsmə, əlaqəsi kəsilmə; 2. əlaqəsizlik, rabitəsizlik.

РАЗОГРЁВ *ж* *мн. нет* qızdırma, qızdırılma; isitmə, isidilmə.

РАЗОДРАННЫЙ *прич. dan.* 1. cırılmış, yırtılmış, tikə-tikə edilmiş, cırıq-cırıq edilmiş; 2. cırıq, yırtıq, deşik-deşik.

РАЗОМКНУТЬ *сов.* 1. açmaq, aralanmaq; 2. seyrəkləndirmək.

РАЗОХАТЬСЯ *сов. dan.* ah-uf etməyə başlamaq, ufuldamağa başlamaq.

РАЗОХОТИТЬ *сов. dan.* həvəsləndirmək, həvəyə gətirmək, həvə oyatmaq, maraqlandırmaq.

РАЗОЧАРОВАННЫЙ *прич. и прил.* ümidi boş çıxmış; məyus, ümitsiz, əli soyumuş.

РАЗРАБОТАННЫЙ *прич. и прил.* 1. işlənmiş, hazırlanmış, işlənib hazırlanmış; 2. *məc.*

işlənib yaxşılaşdırılmış, təkmilləşdirilmiş; 3. *məc.* dərindən öyrənilmiş, tədqiq edilmiş; 4. işlənib köhnəlmiş, işlənib yeyilmiş.

РАЗРАСТАНИЕ *ср* *мн. нет* böyümə, artma, çoxalma.

РАЗРЁЗ *м* 1. kəsmə, kəsilmə; kəsim; 2. kəsik, yarıq, oyma, kəsilmiş yer; **в разрезе** *дан.* ...nöqtəyi-nəzərdən.

РАЗРЕШЕНИЕ *ср* 1. həll etmə, həll edilmə; 2. izin vermə (verilmə), icazə vermə (verilmə), rüxsət vermə (verilmə), yol vermə (verilmə), ixtiyar vermə (verilmə); 3. icazə, izin, rüxsət; **с вашего разрешения** icazənilzə; **без разрешения** icazəsiz, izinsiz; **разрешение от бремени** doğma, azad olma.

РАЗРУШЕНИЕ *ср* 1. dağıtma, uçurtma, viran etmə, xarab etmə, uyxma; dağılma, uçulma, uyxılma, viran olma, dağıdılma, uçurdulma, xarab edilmə, viran edilmə; 2. pozma, pozulma; bərbad hala salma (salınma); 3. yox etmə (edilmə), məhv etmə (edilmə); 4. təxribat, xaraba, xarabalıq, viranə, viranəlik.

РАЗРЫВ *м* 1. kəsilmə, qırılma, (*əlaqə*); üzülmə; 2. partlama, partlayıcı; **разрыв бомбы** bombanın partlaması; 3. yarıq, ara, qırıq; yarılmış yer; **разрыв фронта** səbhə xəttinin yarılmış yeri; 4. *məc.* uyğunsuzluq, rabitəsizlik; **разрыв между словом и делом** söz ilə işin düz gəlməməsi, söz ilə iş arasında uyğunsuzluq.

РАЗУМ *м* *мн. нет* 1. ağıl, dərrakə, idrak; 2. *köhn.* məna, məzmun; **ум за разум зашел** (**заходит**) *у кого* bax *ум*.

РАЗУМЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. anlaq, dərrakə, qanacaq; 2. fikir, nöqtəyi-nəzər, anlayış; **по моему разумению** mənim fikrimə görə (fikrimcə).

РАЗУМНО *нареч.* 1. ağıllı, düşünərək, ağıl ilə, məntiqlə; **поступить разумно** ağıllı hərəkət etmək; **разумно ответить** məntiqlə cavab vermək; 2. səmərəli (surətdə); **разумно расходовать рабочее время** iş vaxtını səmərəli (surətdə) sərf etmək.

РАЗУМНЫЙ *прил.* 1. ağıllı, ağıl sahibi; 2. dərrakəli, şüurlu, qanacaqlı; 3. məntiqlə uyğun, mənalı, ağılabatan **разумный поступок** məntiqlə uyğun hərəkət; **разумное развлечение** səmərəli əyləncə.

РАЗЪЯСНЕНИЕ *ср* 1. aydınlaşdırma, izah etmə; başa salma; aydınlaşdırılma, izah edilmə, başa salınma; 2. izah, izahat.

РАК *м* 1. *zool.* xərçəng; 2. *tib.* xərçəng xəstəliyi; **я ему покажу, где раки зимуют** mən ona göstərəm, mən onun dərsini verərəm; **когда рак свистнет** boynunun ardını görəndə, dəvənin quyruğu yerə dəyəndə; **как рак на мели** qanadsız quş kimi.

РА́ННИЙ *прил.* 1. vaxtından əvvəl, vaxtsız, həmişəkindən tez (gələn, giren, başlayan); **в этом году ранняя зима** bu il qış tez girdi; **ранняя смерть** vaxtsız ölüm; 2. *k.t.* fərəş; **ранний сев** fərəş səpin; 3. tez, erkən; **ранний час** səhər

tezdən, erkəndən; 4. *məc.* ilk, ilk çağ, ibtidai; **ранние рассказы** Л.Толстого L.Tolstoyun ilk hekayələri; 5. tezdən qalxan, tezdən duran; 6. tez yetişən; **ранние сорта яблок** tez yetişən alma növləri; \diamond **ранняя птичка** hamıdan tez yuxudan duran adam, həmişə yuxudan tez duran adam; **из молодых, да ранний** gec gəlib tez öyrənən adam.

РАНО нареч. 1. tez, tezdən; erkən, erkəndən; **рано утром** səhər tezdən; 2. ... əvvəldə (başında); **рано осенью** payızın əvvəlində; 3. çox tez, ləp uşaqlıqdan (cavanlıqdan); **читать научился рано** ləp uşaqlıqdan oxumağı öyrənmişdir; 4. vaxtından əvvəl, vaxtsız, çox tez; **рано начали сев** səpini çox tez başlamışlar; 5. *v. знач. сказ.* hələ tezdür, hələ vaxt var; \diamond **рано или поздно** gez-tez, əvvəl-axır, axır bir gün; **раным-рано** sübh tezdən, alaqaranlıqdan.

РАНЫШЕ нареч. 1. *срав. ст. к рано* (daha) tez, (daha) erkən; **не вернусь раньше вечера** axşamdan tez qayıtmaram; **он встал рано, а я ещё раньше** o, tez durdu, amma mən ondan da tez durdum; 2. qabaqca, əvvəlcə; **раньше вслушай, а потом говори** əvvəlcə qulaq as, sonra danış; 3. keçmişdə, qabaqlar, əvvəllər; **здесь раньше жила наша семья** keçmişdə burada bizim ailə yaşayırdı; \diamond **раньше времени** bax время.

РАСКРЫТИЕ *ср мн. нет* 1. açma, açılma; 2. *məc.* üstünü açma, üstü açılma, ifşa etmə (edilmə), meydana çıxarma; **раскрытие преступления** cinayətin üstünün açılması.

РАСПАД *м мн. нет* 1. dağılma, parçalanma, pozulma; pozğunluq, pozuluş, dağılış; 2. *məc.* düşüklünlük, tənəzzül, inqiraz, süqut.

РАСПАДЕНИЕ *ср мн. нет* dağılma, parçalanma, pozulma.

РАСПИСАНИЙ *прич.* 1. yazılmış, köçürülmüş; 2. təqsim edilmiş, bölünmüş; 3. naxışlarla bəzənmiş, boyalarla şəkillər (naxışlar) çəkilmiş; 4. *məc.* təsvir edilmiş (mübaligə ilə), şişirdilmiş, bəzədilmiş.

РАСПИСКА *ж* 1. yazma, köçürmə, qeyd etmə; yazılma, köçürülmə, qeyd edilmə; 2. təqsim etmə (edilmə), bölmə (bölünmə), ayırma (ayırılma); 3. naxışlarla bəzəmə (bəzənmə); boyalarla şəkillər çəkmə (çəkilmə); 4. qəbz.

РАСПОЗНАВАНИЕ *ср мн. нет* 1. tanıma, müayənə etmə (edilmə); 2. *tib.* diaqnoz qoyma, təxsis etmə.

РАСПОЛОГАЮЩИЙ 1. *прич.* malik olan, əlində olan, imkanlı olan; **страны, располагающие большими ресурсами** böyük ehtiyat qüvvələrinə malik olan ölkələr; 2. cəzb edən, cazibədar, həsirəğbət oyadan, xoş.

РАСПОЛОЖЕНИЕ *ср мн. нет* 1. yerləşmə, yerləşdirmə, yerləşdirilmə; qoyma, qoyulma; düzmə, düzülmə; 2. düzülüş, tərtib, sahman; 3. vəziyyət, yerləşdiyi yer, mövqe; **расположение войск** qoşunların tutduğu mövqe; 4. rəğbət,

təvəccöh, hücn-rəğbət; **чувствовать расположение** rəğbət bəsləmək; 5. həvəs, arzu; **нет расположения играть** oynamağa həvəsini yoxdur; 6. meyl, maillik; **расположение к болезням** xəstəliklərə meyl; \diamond **расположение духа** kef, əhval.

РАСПРЕДЕЛЕНИЕ *ср* 1. bölmə, bölüşdürmə, bölünmə, təqsim etmə (edilmə); paylama, paylanma; paylaşdırma, paylaşdırılma; 2. təqsim, bölgü.

РАСПРЕДЕЛИТЬ *сов.* 1. bölüşdürmək, bölmək, təqsim etmək, paylamaq; 2. təsnif etmək.

РАСПУСТИТЬ *сов.* 1. buraxmaq; **распустить учеников на каникулы** şagirdləri tətilə buraxmaq; 2. ləğv etmək; **распустить комиссию** komissiyanı ləğv etmək; 3. *məc.* başlı-başına buraxmaq, intizamı zəiflətmək; 4. açmaq; **распустить паруса** yelkənləri açmaq; 5. boşaltmaq; **распустить пояс** kəməri boşaltmaq; 6. əritmək, həll etmək; **распутить краску в воде** boyanı suda əritmək; 7. yaymaq, buraxmaq; **распутить слухи** şayiə buraxmaq; 8. *dan.* axıtmaq.

РАСПЫЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. *tex.* tozlandırma, tozlandırılma, tozlanma; 2. dağıtma, xırdalama, parçalama; dağıdılma, xırdalanma, parçalanma; dağılma, yayılma.

РАССАЫВАНИЕ *ср мн. нет* çəkilmə, yatma (*şis*).

РАССЕЧЕНИЕ *ср мн. нет* 1. yarma, yarıma; şaqqalama, şaqqalanma; 2. bərk yarama (yaranlanma).

РАССКАЗАТЬ *сов.* nağıl etmək, danışmaq.

РАССЛАБЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. taqətdən salma, zəiflətmə, üzmə; 2. taqətdən düşmə, zəifləmə, üzülmə.

РАССМОТРЕНИЕ *ср мн. нет* 1. baxma; baxılma, gözdən keçirmə (keçirilmə); 2. müzakirəyə qoyma (qoyulma).

РАССУЖДЕНИЕ *ср* 1. düşüncə, fikir, mühakimə; 2. *чаще мн.* mübahisə, danışiq; **выполнить приказ без рассуждений** əmri danışıqsız yerinə yetirməli; 3. *köhn.* tədqiqat, elmi əsər; \diamond **в рассуждении** (*кого, чего*) *köhn.* ...gəldikdə, ...gəlincə, ...cəhətdən.

РАССЧИТАТЬ *сов.* 1. hesablamaq, saymaq; 2. nəzərə almaq, nəzərdə tutmaq; 3. nəticəyə gəlmək, qərara gəlmək, kəsdirmək; 4. işdən çıxarmaq, qulluqdan çıxarmaq, haqq-heasbını vermək; 5. (*hərbi*) saydırmaq.

РАСТЕНИЕ *ср* bitki; **многолетние растения** çoxillik bitkilər; **дикие растения** yabani bitkilər; **культурные растения** mədəni (becərilən) bitkilər.

РАСТИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. bitki -i(-); **растительный мир** bitki ələmi; 2. bitkidən çıxarılan, bitkidən hasil edilən; **растительное масло** bitki yağı; 3. böyümə -i(-); **растительный процесс** böyümə prosesi; \diamond **растительная жизнь** *məc.* maraqsız həyat, heyvani həyat; **растительный**

орнамент (*incəsən.*) bitki ornamenti (*bitkiləri təsvir edən ornament*).

РАСТОРГНУТЬ сов. 1. pozmaq, ləğv etmək (*müqavilənaməni*); 2. *məc.* kəsmək; **расторгнуть узы дружбы** dostluq əlaqəsini kəsmək; 3. *məc.* qırıb atmaq; **расторгнуть оковы рабства** əsarət zəncirini qırıb atmaq.

РАСТЯЖИМЫЙ прил. müxtəlif mənə verilə bilən, hər cür mənə verilə bilən; başqa cür başa düşülə bilən, müəyyən olmayan, elastik; **это понятие растяжимо** bu məfhumu istənilən mənə verilə bilər.

РАСХÓД м 1. xərc, çıxar, məharic, məsarif; 2. işlənmə, sərf edilmə (etmə), məsrəf, sərf, istehlak; **большой расход топлива** yanacaqın çox işlənməsi (sərf edilməsi); 3. *tic. dan.* satış, tələb; **на этот товар большой расход** bu mala böyük tələb var; 4. *tex. ara (mexanizmlərin hərəkət edən hissələri arasındakı boşluq);* **в расходе** yoxdur; **все люди в расходе** heç kəs yoxdur; **вывести (пустить, списать) в расход dan.** ləğv etmək, yox etmək, məhv etmək, güllələmək; **вести в расход** zərəərə salmaq, zərəv vurmaq.

РАСШИРЕНИЕ ср 1. genişlənmə, genişləndirmə, genişləndirilmə; yayma, yayılma; 2. genəlmə, genəltmə, genəldilmə; 3. gen tərəf (*bir şeydə*).

РАФИНИРОВАННЫЙ прич. и прил. 1. *xüs.* təmizlənmiş, saflaşdırılmış; 2. *məc.* zərif, incə; **рафинированный вкус** incə, zövq; 3. *məc.* xalis, əsl.

РАХИТ м tib. raxit (*sümüklərin normal inkişaf etməsindən ibarət uşaq xəstəliyi*).

РАХИТИЗМ м мн. нет tib; raxitizm (*raxit xəstəliyi olan uşaq*).

РАХИТИК м tib. raxitli (*raxit xəstəliyi olan uşaq*).

РАХИТИЧЕСКИЙ прил. tib. 1. raxitik; **рахитическое состояние** raxitik vəziyyə; 2. bax **рахитичный**.

РАЦИОНАЛИЗАЦИЯ ж мн. нет səmərələşdir(ilmə), yaxşılaşdır(ilmə), təkmilləşdir(ilmə).

РВАТЬ I несов. 1. dartmaq, çıxartmaq, dartıb çıxartmaq, qorpartmaq; **рвать зуб** dişini çıxartmaq; 2. qarpmaq, qarıb almaq; **рвать из рук** əldən qarpmaq; 3. dərmək, yolmaq; **рвать цветы** çiçək dərmək; 4. sırtmaq, yırtmaq (*paltar*); 5. partlatmaq; **рвать динамитом** dinamitlə partlatmaq; 6. *məc.* kəsmək, qırmaq, üzmək (*əlaqəni*); 7. *bezl.* çirk eləmək, bərk ağırtmaq (*yara*); **рвать на себе волосы** qəmə batmaq; **рвать и метать** qəzəblənmək, hirsənlənmək, özümdən çıxmaq; **рвать на куски** parça-parça etmək; **рвать горло (глотку)** boğazını yırtmaq, böyütmək.

РВАТЬ II несов. безл. qusmaq, öyümək, ürəyi bulanmaq.

РЕАБИЛИТАЦИЯ ж мн. нет bəraət; təmiz adını bərpə etmə; təmizə çıxma, bəraət qazanma, hüququnu qaytarma; hüququ qaytarılma.

РЕАКТИВ м kim. reaktiv (*başqa bir maddə ilə qarşılaşdırıldıqda, müəyyən kimyəvi reaksiya əmələ gətirməklə, axtarılan maddənin mövcud olmasını zahirə çıxarmağa imkan verən maddə*).

РЕА́КЦИЯ I ж reaksiya (1. bax **реагирование**; 2. *kəskin dəyişiklik, düşkünlük, zəiflik (yüksəlişdən, gərginlikdən sonra)*; 3. *kim. maddələr arasında kimyəvi münasibət*).

РЕАЛИСТ м realist (1. *realizm tərəfdarı*; 2. *real düşünən adam*).

РЕАЛЬНОСТЬ ж мн. нет 1. reallıq, gerçəklik, həqiqilik; 2. obyektiv varlıq, obyektiv fakt; həqiqət.

РЕБРО ср (мн. рёбра) 1. qabırğa; 2. riyaz. *til;* **р поставит вопрос ребром** məsələni qəti şəkildə qoymaq; **пересчитать рёбра** qabırğalarını əzizdirmək (*döymək, kötləkləmək*).

РЕБЯТА собир. uşaqlar, oğlanlar.

РЕВНОСТЬ ж мн. нет 1. qısqanclıq; 2. *köhn.* həsəd, paxillıq; 3. *köhn.* çalışqanlıq, qeyrət, səy, cəhd.

РЕГИОНАЛЬНЫЙ прил. regional; məhəlli, yerli; **региональный договор; региональное соглашение; региональный пакт** məhəlli (regional) saziş (pakt) (*müəyyən ərazidə yerləşən dövlətlər qrupunu əhatə edən beynəlxalq müqavilə*); **региональное совещание** məhəlli müşavirə.

РЕГИСТРАЦИЯ ж мн. нет qeyd etmə (edilmə), qeyd olunma, yazma, yazılma; qeyd.

РЕГУЛЯРНЫЙ прил. 1. müntəzəm, düzgün; **регулярное лечение** müntəzəm müalicə; **регулярный ход машины** maşının düzgün işlənməsi; 2. (*hərbi*) nizami; **регулярные войска** nizami qoşunlar.

РÉДКО нареч. 1. hərdənbir, aradır, nadir (hallarda), az-az; **ы с ним редко встречаемся** biz onunla az-az görüşürük; 2. aralı, seyrək.

РÉДКОСТЬ ж 1. seyrəklik, azlıq; 2. boşluq; **редкость ткани** parçanın boşluğu 3. aztəsadüf edilən, nadir hadisə; 4. nadir şey, aztapılan şey, antiqə şey; **на редкость смелый человек** çox, olduqca, son dərəcə, fəvqəladə, müstəsna; **на редкость сильный человек** son dərəcə cəsur adam; **не редкость** adi şeydir, çox olur; **библиографическая редкость** bax **библиографический**; **музейная редкость** antiqə şey, nadir şey.

РЕДУКЦИЯ ж reduksiya (1. *mürəkkəb bir prosesin sadə prosesə keçməsi və ya keçirilməsi*; 2. *biol. bədən üzvünün, öz funksiyasını itirməsilə əlaqədar olaraq kiçilməsi, yoxulma sadələşməsi*; 3. *kim. bir maddədən oksigenin çıxarılması və ya oksigenin hidrogenlə əvəz edilməsi*; 4. *tex. mühərriklər və başqa qurğu sistemlərində mayələrin ya qazların təzyiqinin xüsusi cihazlar vasitəsilə azaldılması*; 5. *dilç. səsini qüvvə və ya uzunluq etibarilə zəifləməsi*; 6. *tib. bədənəndən kəsilib rədd edilmiş sümüklə hissəsinin əvəzinə başqa sümüklə parçası qoyulması*).

РЕЖЕ *сравни. ст. к редкий и редко* 1. daha seyrək, daha aralı; 2. daha az; 3. asta, aram.

РЕЖИМ *м* rejim (1. dövlət quruluşu, idarə üsulu; 2. qayda, üsul; 3. şərait, iş şəraiti, yaşayış şəraiti); **◊ режим экономии** qənaət üsulu.

РЕЗЕКЦИЯ *ж* tib. rezeksiya (bədənin xəstəliyə tutulmuş və ya şikəst olmuş hissəsinin kəsilməsi).

РЕЗЕРВ *м* 1. (müxtəlif mənalarda) ehtiyat; 2. (hərbi) ehtiyat hissəsi; **◊ трудовые резервы** ehtiyat əmək qüvvələri.

РЕЗКИЙ *прил.* 1. (müxtəlif mənalarda) kəskin; 2. çox güclü, şiddətli, çox bərk, tünd; 2. məc. birdən və güclü (çox); **резкое падение температуры** temperaturun birdən və çox aşağı düşməsi; 4. aydın, 5. sərt, qaba, kobud; **резкий ответ** sərt cavab.

РЕЗКО *нареч.* 1. kəskin (surətdə); 2. qaba, sərt, kobud; **резко отвечать** qaba cavab vermək; 3. birdən; **погода резко изменилась** hava birdən dəyişdi.

РЕИНФЕКЦИЯ *ж* tib. reinfeksiya (eyni xəstəliyə təkrar tutulma).

РЕКОМЕНДАЦИЯ *ж* 1. zəmanət vermə (verilmə); tövsiyə etmə (edilmə); 2. zəmanət, tövsiyə, məsləhət, yaxşı rəy.

РЕКОНСТРУКЦИЯ *ж* *мн. нет* yenidən qurma (qurulma); yenidən təşkil etmə (edilmə).

РЕКОРД *м* rekord (yarışda və ya işdə əldə edilən ən yüksək nailiyyət); **побить рекорд** rekord qazanmaq.

РЕЛИГИЯ *ж* din.

РЕЛЬС *м* *тех.* rels; **вагон сошёл с рельсов** vaqon relsdən çıxdı; **◊ поставить на рельсы (чего)** qaydaya salmaq, işə salmaq, yoluna qoymaq; **на рельсы (стать, перейти, перевести) ...** yoluna (keçmək).

РЕМОНТ *м* 1. təmir; qayırma, düzəltmə; 2. (hərbi) orduda tələf olmuş atların yerini doldurulması; 3. *k.t.* cavan heyvanlar yetişdirmə yolu ilə sürünün müntəzəm surətdə artırılması.

РЕНТАБЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* iqt. gəlirlilik, qoyulan xərci çıxarma.

РЕНТГЕН *м* tib. rentgen (1. rentgen şüaları (bax рентгенов); 2. rentgen şüaları keçirmə; işığa salma; 3. rentgen aparatu).

РЕНТГЕНИЗАЦИЯ *ж* *мн. нет* tib. rentgenizasiya (1. işığa salma (salınma); 2. rentgen şüaları ilə müalicə).

РЕНТГЕНИЗИРОВАННЫЙ *прич. tib.* 1. rentgendən keçirilmiş, rentgenə salınmış; işığa salınmış; 2. rentgenlə müalicə edilmiş.

РЕНТГЕНОВ: рентгеновые лучи rentgen şüaları (qeyri-şəffaf cisimlərdən keçə bilən qısa elektromaqnit dalğalarından ibarət gözəgörünməz şüalar).

РЕНТГЕНОГРАММА *ж* tib., fiz. rentgenoqram (rentgen şüaları vasitəsilə fotoqraf lövhəsində alınmış şəkil).

РЕНТГЕНОГРАФИЯ *ж* tib., fiz. rentgenoqrafiya (rentgen şüaları vasitəsilə qeyri-şəffaf şeylərin daxili quruluşunun şəklini alma).

РЕНТГЕНОДИАГНОСТИКА *ж* tib. rentgendiagnostika (canlı toxumalarda və orqanlarda əmələ gələn dəyişikliklərin rentgen şüaları vasitəsilə müəyyən edilməsi).

РЕНТГЕНЕЛОГ *м* tib. rentgenoloq (rentgenologiya və rentgen şüaları ilə müalicə mütəxəssisi).

РЕНТГЕНОЛОГИЯ *ж* *мн. нет* tib. rentgenologiya (rentgen şüaları və onların müalicə məqsədilə təbii qüvvələrindən bəhs edən elm).

РЕПЕЙ *м* bax репейник.

РЕПЕЙНИК *м* bot. 1. ayırpəncəsi; qızılyarpaq; 2. ayırpəncəsi çiçəyi.

РЕПЕЙНЫЙ *прил.* ayırpəncəsi –i(-); **репейное масло** xüs. ayırpəncəsi yağı.

РЕПРОДУКЦИЯ *ж* reproduksiya (1. mətb. fotoqrafiya, klişe və s. üsulu ilə bir şəkildən surət çıxarma; 2. bu üsul ilə surəti çıxardılmış şəkil; 3. psixol. yadda saxlanmış bir şeyin bərpası).

РЕСУРС *м* 1. **чаще мн.** vəsait, ehtiyat, mənbə; vəsait mənbəyi, varidat mənbəyi; 2. vasitə, çarə, əlac; **использовать последний ресурс** son vasitəyə (çarəyə) əl atmaq.

РЕФЛЕКС *м* refləks (1. fiziol. canlı orqanizmin xarici təsir qarşı əsəb reaksiyası; 2. xarici təsir nəticəsində əmələ gələn avtomatik, qeyri-şüuru hərəkət; 3. məc. inikas, nəticə, reaksiya; 4. rəss. parlaq bir şeyin rəng çalarlıqlarının başqa, yanaşı şeyin kölgəli tərəfindəki əksi).

РЕЦЕНЗИЯ *ж* resenziya (bir əsər, tamaşa və s. haqqında yazılmış tənqidi rəy).

РЕЦЕПТ *м* 1. resept, nüsxə; 2. məc. üsul, yol, qayda.

РЕЦЕПТОР *м* fiziol. reseptor (həssas sinir toxumalarının qıcıqlanmanı qavrayan ucları).

РЕЦЕПТУРА *ж* *мн. нет* tib. reseptura (resepti düzgün yazma və dərman hazırlama üsullarının məcmusu).

РЕЦЕПТУРНЫЙ *прил. tib.* resept(ura) –i(-); **рецептурная книга** resept kitabı.

РЕЦИДИВ *м* 1. təkrar etmə, yenidən baş vermə, yenidən törəmə; 2. tib. qayıtma (xəstəlik); 3. hüq. təkrar cinayət, residiv.

РЕЦИПИЕНТ *м* resipiyyət (1. kim. qaz və maye saxlamaq üçün qab; 2. tib. qan köçürülən adam).

РЕЧЬ *ж* 1. (müxtəlif mənalarda) nitq; **развитие речи** nitqin inkişafı; **выступить с речью** nitq söyləmək; 2. dil, üslub (danışqıda); **устная речь** şifahi dil; **речь ребёнка** uşaq dili; 3. tələfüz, tələfüz xüsusiyyəti; **отчётливая речь** aydın tələffüz; 4. Səhbat, danışq, söz; **о чём идёт речь?** Səhbat na barədədir? **Предмет речи** bəhs mövzusu, mövzu; **◊ прямая речь** (qram.) vasitəsilə nitq; **косвенная речь** (qram.) vasitəsilə

nitq; **части речи** (*qram.*) nitq hissələri; **вести речь** (разговор) *к чему* bax vesti.

РЕШИТЕЛЬ *м көһн.* həll edən.

РЕШИТЕЛЬНО *нареч.* 1. cəsarətlə, əzmlə, mətanətlə, qətiyyətlə; **действовать решительно** cəsarətlə hərəkət etmək; 2. qəti (sürətdə) **решительно потребовать** qəti sürətdə tələb etmək; 3. qətiyyətlə, heç; **я решительно ничего не знаю** mən qətiyyətlə heç bir şey bilmirəm; 4. istinasız (olaraq); **должны явиться решительно все** istinasız olaraq hamı gəlməlidir; 5. tamamilə, şübhəsiz; **я решительно изнемог от жары** istidən tamamilə üzüldüm.

РИСК *м мн. нет risk* (1. *təhlükə, qorxu, xətər*; 2. *cürət, cəsarət, təvəkkül*; 3. *tic. zərər, ziyan*; \diamond **на свой риск** (на свой страх и риск) **действовать** məsuliyyəti (cavabdehliyi) öz öhdəsinə götürərək iş görmək.

РИСУНОК *м (мн. рисунки)* 1. şəkil, rəsm; **рисунок углём** kömürlə çəkilmiş şəkil; 2. *məc.* çəvrə, kontur; 3. *rəss.* şəkilləndirilmiş elementləri.

РИТМИЧНОСТЬ *ж мн. нет* ritmlilik; vəzirlilik, ahənglilik.

РИТМИЧНЫЙ *прил.* ritimli; vəzili, ahəngli.

РОВНЫЙ *прил.* 1. düz, hamar; **ровная дорога** düz yol; **ровная доска** hamar taxta; 2. rəvan, müntəzəm; **ровный стиль** rəvan üslub; **ровный шаг** müntəzəm addım; 3. *məc.* sakit, yumşaq; **ровная погода** sakit hava, yumşaq hava; 4. *dan.* bərabər; **ровные части** bərabər hissələr; \diamond **ровным счётом ничего** qətiyyətlə; **он ровным счётом ничего не знает** o, qətiyyətlə heç bir şey bilmir; **не ровен (не ровён) час** birdən, olmaya; **не ровен час он придет** birdən o gəldi.

РОГ *м (мн. рога)* 1. buynuz; 2. kərəpəy, şeyur; 3. *şiş, ur*; \diamond **обломать (сломать, сломить) рога** *məc.* susdurmaq, burnunu ovmaq, tabe etmək; **брать быка за рога** qəti hərəkət etmək, əsas məsələnin həllindən yarışmaq; **наставить мужу рога** *köһн.* əri aldatmaq, ərinə xəyanət etmək; **в бараний рог согнуть (скрутить)** bax **бараний**; **как из рога изобилия** çox bol, su kimi; **к черту (чертям) на рога**; \diamond **у черта на рогах** bax черт.

РОД *м* 1. qəbilə (*ibtidai cəmiyyətdə*); 2. nəsil; **старинный род** qədim nəsil; **из рода в род** nəsiləndirilmə; 3. *soy (elmi təsnifatda)*; 4. növ, cür, qism, qəbil, çeşid; **троллейбус – род городского транспорта** троллейбус şəhər nəqliyyatı növlərindən biridir; **всякого рода товары** hər cür mallar; 5. üsul, qayda, tərz; 6. *köһн.* səpgi, üslub; 7. *qram.* cins; \diamond **родом** mənşəcə, əslən (*bir şəxsin haralı və hansı millətdən olduğunu göstərir*); **этот мальчик родом из Баку** bu oğlan bakılıdır; **он родом из азербайджанца** onun əslən azərbaycanlıdır; **без роду и племени** yeriyurdu, əsl-nəşəbi naməlum; **ни роду, ни племени** tək, qohum-əqrabasız, kimsəsiz; **род войск (род оружия)** qoşun növü, hərbi ixtisas; **род людской (человеческий) род** insanlar,

bəşəriyyət, bəşər şvadə; **на роду написано** almində yazılmışdır, taleyində var imiş, bəxti belə imiş; **ему от роду 20 лет** onun 20 yaşı vardır; **такого рода** belədir, bu cür, belə; **такого рода дела** belə işlər, bu cür işlər; **в этом (таком) роде** təxminən belə, buna oxşar; **он что-то в этом роде** сказал o, təxminən belə, buna oxşar bir şey söylədi; **в некотором роде** müəyyən dərəcədə, bir qədər; **в своём роде** özünə görə, müəyyən nöqtəyi-nəzərdən; **своего рода** bir növ; **лёгкие в речевом аппарате** служат **своего рода** мехами, подающими воздух ciyərlər dənışıq cihazına hava verən bir növ köptük vəzifəsini görür; **женский род** qadınlar, arvad tayfası; **мужской (мужеский) род** kişilər, kişi tayfası.

РОДИТЕЛИ *ед. нет* 1. ata-ana, valideyn; 2. ata-baba, dədə-baba.

РОДИТЕЛЬ *м көһн.* ata.

РОДИТЬ *сов. и несов.* 1. doğmaq; 2. *məc.* yaratmaq, törətmək, doğurmaq, hasil etmək; 3. məhsul vermək; **каменистая почва мало родит** daşlıq yer az məhsul verər; \diamond **в чём мать родила** çıl-çılpaq, lüt, lüt-üryan, lat anadangəlmə.

РОДИТЬСЯ *сов. и несов.* 1. doğulmaq, anadan olmaq; 2. törənmək, doğmaq, əmələ gəlmək, meydana gəlmək; 3. bitmək; **прежде здесь мало родилась пшеница** burada əvvəllər buğda az bitirdi; \diamond **родился (родилась) в рубашке (в сорочке)** xoşbəxt doğulmuşdur; **родиться под счастливой звездой** bəxti gətirmək, xoşbəxt olmaq.

РОДНИЧОК *м anat.* əmgək.

РОДОВОЙ *прил.* doğum –i(-); **родовые боли** doğum sancıları.

РОДОВСПОМОГАТЕЛЬНЫЙ *прил.* xüs. bax **родильный**.

РОДОВСПОМОЖЕНИЕ *ср* hamilələrə tibbi yardım.

РОДСТВЕННЫЙ *прил.* 1. qohumluq –i (-); **родственные связи** qohumluq əlaqəsi; 2. *məc.* qohum, bir-birinə yaxın (*mənşəcə, təzminatca, əlamətlərə və s. görə*); əlaqədar; **родственные науки** bir-birinə yaxın elmlər, əlaqədar elmlər; **родственные языки** qohum dillər; 3. *məc.* səmimi, mehriban; **родственное отношение** (*к кому-н.*) səmimi münasibət.

РОДСТВО *ср мн. нет* 1. qohumluq; 2. *собр.* *dan.* qohumlar, qohum-əqrəba; 3. qohumluq hissi; 4. *məc.* yaxınlıq, oxşarlıq, nisbət.

РОДЫ *ед. нет* doğma, doğum, doğuş.

РОЖАТЬ *несов.* bax **рождать**.

РОЖДАЕМОСТЬ *ж мн. нет* doğum sayı.

РОЖДАТЬ *несов.* bax **родить**.

РОЖДАТЬСЯ *несов.* bax **родиться**.

РОЖДЕНИЕ *ср* 1. doğma, doğulma, doğulmuş; 2. anadan olma günü, anadan olma bayramı; \diamond **от рождения** anadangəlmə; **слепой от рождения** anadangəlmə kor.

РОЛЬ *ж* 1. rol; 2. *тас.* əhəmiyyət; 3. vəzifə; ◊ **войти в роль** rola girmək; **выйти из роли** roldan çıxmaq.

РОМАНТИЧНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* romantiklik, xəyalpərəstlik, seyrəcilik.

РОМБ *м* romb (1. *riyaz.* tərəfləri bərabər olan *çər* paraleloqram; 2. *rombşəkilli nişan, paxlaşəkilli fiqur*).

РОСТ *м* *мн.* *нет* 1. böyümə, boy atma; **время роста растений** bitkilərin boy atma dövrü; 2. boy, boy-buxun, qamət; **выстроиться по росту** boy sırası ilə durmaq (düzülmək); **одного роста** bir boyda; 3. *тас.* artma, böyümə, güclənmə, möhkəmlənmə; 4. *тас.* inkişaf (etmə), təkmişşmə; inkişaf, yüksəliş; 5. çıxma (*diş*); 6. *köhn.* müamilə, faiz, sələm; artım; ◊ **во весь рост** 1) boyu bərabəri, bütün qamətilə; 2) *тас.* tamamilə, bütünlüklə, bütün mənasilə, kəskinliyi ilə; **в рост** (отдавать, пускать) sələmlə, faizlə (vermək), müamiləyə vermək; **пойти (тронуться) в рост** boy atmaq, böyümək (bitki).

РТУТНЫЙ *прил.* 1. civə -i(-ı); **ртутные соединения** *kim.* civə birləşmələri; 2. civəli; **ртутный термометр** civəli termometr.

РУБЕЦ *м* (*мн.* рубцы) 1. yara yeri (*dəriddə*); 2. bıçaq yeri, kəsik yeri; kərtik, çərtik, yarıq, çarıq, kəsik; 3. kənar, qıraq; 4. tikiş yeri, sıraq (*paltar*); 5. *anat.* işkənbə, birinci mədə (*kövşəyən heyvanlarda*); 6. heyvan qarnından bişirilən yemək.

РУБЦЕВАТЫЙ *прил.* *дан.* 1. yara yeri ilə dolu; 2. kəsik-kəsik, çarıq-çarıq.

РУБЧАТЫЙ *прил.* bax **рубцеватый**; 2. diyir-diyir, qabarıqlı (*parça*).

РУКА *ж* 1. əl; 2. qol; 3. *тас.* xətt; **это не моя рука** bu mənim xəttim deyil; 4. *тас.* qol, imza; **руку приложить** qol çəkmək (qoymaq); imza etmək; 5. *тас.* adam, köməkçi, tərəfdar, havadar; 6. tərəf, yan; **на правой руке** sağ tərəfdə (yanda); 7. növ, sort; **мука первой руки** birinci növ (sort) un; ◊ **в руках держать** əldə saxlamaq; **вернуться с пустыми руками** əliboş qayıtmaq; **взять (брать) себя в руки** özünü ələ almaq; **голой рукой не тронь!** ehtiyatlı ol!; **дать по рукам** tövbələtmə vermək; **держат руку (чью)** tərəf saxlamaq, müdafiə etmək, havadar olmaq; **живой рукой** cəld, tez, əlüstü; **из рук вон (плохо)** çox pisdir, çox bərbaddır, heç nəyə yaramaz; **из первых рук** (узнать) ilk mənbədən (bilmək, öyrənmək); **ломать руки** *тас.* çox pərişan olmaq, çox mayus olmaq; **мастер на все руки** hər işi bacarır, əlindən hər iş gəlir; **махнуть рукой** əl çəkmək, fikir verməmək, əlini üzmək; **набить руку** öyrənmək, ustalaşmaq; **на руках** qucaqda; **на руку (кому)** ...xeyrinədir, ...əlvərişlidir; **на руку не чист** əli əyridir, oğrudur, düz adam deyil; **на скорую руку** tez, tələsik, atüstü; **не покладая рук** dayanmadan, əlini yanına salmadan; **hevsələ, ürəklə; не положить рук** əl çəkməmək, əldən verməmək,

rahat olmaq (*bir şeyi əldə etməyincə*); **не рука (кому)** yaramır, əl vermir; **не с руки (кому)** yaxşı deyil, eyibdir, yaraşmaz; **носить на руках** göz üstə saxlamaq, əzizləmək; **обеими руками схватиться (за что)** ikiəlli yapışmaq, dördəlli yapışmaq; **под рукой** lap yaxında, əlinin altında; **под руку идти (с кем)** qol-qola getmək; **под руку говорить (кому)** əlinin üstündə danışmaq, mane olmaq; **по рукам бить (ударять)** *köhn.* sövdəni kəsmək, sazişə gəlmək; **по рукам ходить** əldən-ələ gəzmək; **подать (протянуть) руку помощи** yardım əlini uzatmaq; **по руке** ələ yatan; **надо выбрать топор по руке** ələ yatan balta seçmək lazımdır; **рука об руку** əl-ələ, birmə; **рука руку моет** əl-əli yuyar; **руки прочь от...!** əlini çək!; **сидеть сложа руки** boş oturmaq, heç bir işlə məşğul olmamaq, əlini ağdan qaraya vurmamaq; **рукой подать** lap yaxın(da); **сон в руку** doğruya (aşkara) çıxmış yuxu; **свобода рук** hərəkət etmə; **с рук сбыть (спустить)** başdan ələmək, canını qurtarmaq, yaxasını qurtarmaq; **связать руки (кому-н.)** əl-qolunu bağlamaq; **с рук сойти** cəzasız qalmaq, yaxasını qurtarmaq; **с руками оторвать** qamarlamaq, çarışdırmaq; **умыть руки** kənara çəkilmək, boyun qaçırmaq, məsuliyyəti öhdəsindən atmaq; **золотые руки у кого** əlləri qızıldır; **легкая рука у кого** əli yüngüldür; **руки опустились** yorulub əldən düşmüşəm; **правая рука чья** ...sağ əlidir; **сильная рука** *где* adamı var; **тяжелая рука у кого** əli ağırdır; **широкий рукой** *köhn.* gen-bolluqla; **щедрою рукой** əliaçıqlıqla, səxavətlə; **с руки кому** rahatdır, qolaydır; **руками и ногами; с руками и ногами; с руками, ногами** 1) məmuniyyətlə (razıdır); 2) bütövlüklə, tamamilə; **руки вверх!** əllər yuxarı! **руки по швам!** farağat! (*komanda*); **руки не доходят** əlim çatmır, vaxtım yoxdur; **дать руку на отсечение** başını vermək; **рука не дрогнет у кого** (сделать) *что* əli titrəməz; **руками и ногами отбиваться (отмахиваться)** razılaşmamaq, müqavimət göstərmək; **на руки получить** əlbəal almaq; **греть руки** bax греть; **держат руку чью** tərəfini saxlamaq; **запустить руку** bax запустить I; **иметь руку** *где* adamı olmaq; **марать (пачкать) руки** özünü əngələ salmaq; **нагреть руки** bax нагреть; **наложить на себя руки** bax наложить; **обломать руки о кого** əzişdirmək, döymək; **поднять руку на кого-что** ... üstünə əl qaldırmaq; **развязать руки кому** bax развязать; **дать волю рукам** bax воля; **брать (взять) голыми руками** bax голый; **развести руками** bax развести; **взять в руки кого** ələ almaq; **играть в четыре руки (на рояле)** ikilikdə çalmaq, qoşa çalmaq (royalda); **валиться из рук** bax валиться; **играть на руку кому** bax играть; **отбиться от рук** bax отбиться; **бить (ударить) по рукам** sövdə kəsmək; **из рук в руки; с рук на руки (передать, перейти)** əlbəal (vermək), əldən ələ (keçmək); **на**

широкую руку бах широкий; скорый на руку əldən iti, əldən zirək; на руках чых умереть qucağında ölmək; дело рук чых ...işdir; ...əli var; обеими руками подписаться под чем ikiəlli qol çəkmək; razı olmaq.

РУКОВОДСТВО *ср* 1. rəhbərlik etmə, başçılıq etmə; 2. əldə rəhbər tutma, əsaslanma; 3. rəhbərlik, başçılıq; 4. dərslik; **руководство по химии** kimyadan dərslik; 5. *собр.* rəhbərlər, rəhbərlik (edənlər).

РУКОПИСНЫЙ *прил.* 1. əl yazması –i(-i); **рукописный отдел музея** muzeyin əlyazmaları şöbəsi; 2. əl ilə yazılmış.

РУССКИЙ I м (мн. русские) *рус.*

РУССКИЙ II *прил.* 1. *рус.* –i(-i); **русский народ** *рус* xalqı; 2. Rusiya –i(-i); **русская история** Rusiya tarixi; \diamond **русское масло** örünmüş yağ.

РУТИННЫЙ *прил.* 1. atıl, hərəkətsiz, tənəbl, mühafizəkar, küt, qəbilibiyyətisiz; 2. mühafi-

zəkarcasına; рутинное отношение к делу işə mühafizəzəkarcasına yanaşma.

РЫБИЙ *прил.* 1. kürən, sarı-qırmızı, sarı; 2. bozarmış.

РЫХЛОСТЬ *ж мн. нет* 1. yumşaqlıq (*torpaqda*); 2. boşluq, lətlilik.

РЯД *м (мн. ряды)* 1. sıra, cərgə, səf; 2. qatar; 3. bir sıra, bir çox; **ряд вопросов** bir sıra məsələ; 4. rastabazar, dükanlar, mağazalar sırası; **овошной ряд** səbzəvat dükanları (bazarı); \diamond **из ряда вон (выходящий)** fəvqəladə, qeyri-adi, bambaşqa, çox nadir.

РЯДОМ *нареч.* 1. yan-yana, yanaşı; **сидеть рядом** yan-yana oturmaq; 2. çox yaxın; lap yaxında, ... yaxınında, ... yaxınlığında; ... yanında, ...qonşuluğunda; **живу рядом с театром** teatrın yaxınlığında (yanında) yaşayıram; \diamond **сплошь и (да) рядом** tez-tez, həmişə, sıx-sıx.

С

С (СО) *пред.* 1. (“haradan?” *sualına*) –dan(-dən); üstündən, üzərindən; **упасть с крыши** damdan yıxılmaq; **встать с места** yerindən durmaq; **письмо с родины** vətəndən məktub; **убрать посуду со стола** qab-qacağı stolun üstündən götürmək (yığışdırmaq); 2. (*bir şeyin başladığı momentini göstərdikdə*) –dan(-dən); с детства uşaqlıqdan; с самого утра səhər tezdən; с первых же дней lap birinci gündən; 3. (“kimdən?”, “nədən?” *sualına*) –dan(-dən); **урожай с гектара** hər hektardan alınan məhsul; **получить с кого-н. деньги** birindən pul almaq; 4. (“nəyə zəsasən?” *sualına*) ...ilə, -la (-lə); с разрешения директора direktorun icazəsi ilə; с вашего согласия sizin razılığınızla; 5. (*səhəb bildirdikdə*) –dan(-dən); **сказать со злости** acıqdan söyləmək; с перенугу qorxudan; с горя dərdədən; 6. ...qədər, ...yaxın, ...kimi, -dək, təxminən; **прожил в деревне с месяц** bir aya qədər kənddə yaşadım; с неделю bir həftəyədək; с минуту bir dəqiqəyə kimi; 7. (*bir şeyin böyüklüyünü, oxşarlığını, bərabərliyini göstərdikdə*) ...boyda, ...böyüklükdə, oxşar; **ростом с меня** mən boyda; **мальчик с пальчик** barmaq boyda uşaq, cırdan uşaq; с булавочную головку saçağın başı böyüklükdə; 8. (*birgəlik, rabitə, yanaşılıqlı bildirdikdə*) ...ilə, -la(-lə); **отец с сыном** ata ilə oğul (ata-bala); я виделся с приятелем mən dostumla görüşdüm; **взять с собою** özü ilə götürmək; 9. (*bir şeyin varlığını, bir şeyin nəyə malik olduğunu göstərdikdə*) –lı(li), -lu(-lü); **платок с бахромой** sacaqlı örpək; **чай с лимоном** limonlu çay; **шкаф с зеркалом** güzgüli şkaф; 10. (*bir şeyin vasitəsilə*) ilə, -la(-lə); **ухать с утренним поездом** səhər qatarı ilə

getmək; **послать с курьером** kuryerlə göndərmək; 11. (*işin hansı şəraitdə cəريان etdiyini göstərdikdə*) –la(-lə); **слушать с улыбкой** təbəssümlə dinləmək (gülümsəyə-gülümsəyə dinləmək); **читать с удовольствием** məmuniyyətlə oxumaq; **найти с трудом** çətinliklə tapmaq; 12. ...münasibətilə, ...görə; **поздравить с наградой** mükafat almaq münasibətilə təbrik etmək; 13. *ca(-cə) şəkilçisi ilə ifadə olunur*; с годами взгляды меняются illər keçdikcə görüşlər də dəyişir; с возрастом характер исправился yaşa dolduqca xasiyyəti də düzəldi; 14. *bəzi hallarda tərçümə olunmur*; **уйти ни с чем** əliboş getmək; у него плохо с сердцем onun ürəyi yaxşı deyil; 15. –a(-ə), u(-ü) *şəkilçiləri ilə ifadə olunur*; **что с ним стало?** ona nə oldu?

САДИЗМ *м мн. нет* sadizm (1. *tib. başqasına əziyyət verməklə öz şəhvani hissələrini təmin etməkdən ibarət tənəsil pozğunluğu*; 2. *məc. başqasına əziyyət verməkdən həzz olma*).

САДИСТ *м* sadist (1. *sadizmə tutulmuş adam*; 2. *məc. başqasına əziyyət verməkdən həzz alan adam*; *vəhşi*).

САМ, САМÁ, САМÓ *мест. (мн. сáми)* özü; **я сам** (mən) özüm; **ты сам** (sən) özün; **он сам** (o) özü; \diamond **сам (сама, само)** собой öz-özünə, öz başına; **само-собой** разумеется *bağ* **разумеется**; **сам не свой** özündə deyil, özümdə deyiləm; **сам по себе** özü, pzbəşinə, müstəqil olaraq; **сам большой** *bağ* **большой**; **сами с усами** *dan*. başqalarından pis deyilik; **(и) сам не рад** *bağ* **рад**; **сам себе голова** (хозяин, господин) özü öz ağasıdır; **сам (сама, само) за себя** *говарит* sübut, dəlil lazım deyil.

САМО *mürəkəb sözlərin birinci hissəsi olub, aşağıdakı mənaları ifadə edir:* 1) özünü..., öz-özünü...; **самовосхваление** özünü tərifləmə; **самовоспитание** öz-özünü tərbiyələndirmə; **самокритика** özünütənqid; 2) öz-özünü..., özü; **самоопыление** öz-özünə tozlanma; **самовозгорание** öz-özünə alışma (yanma); **самопнивающий** özüyazan, öz-özünə yazan; 3) öz; **самовольно** özbaşına; **самодеятельный кружок** özfaaliyyət dərnəyi.

САМОАНАЛИЗ *м мн. нет* öz-özünü (öz hərəkət və təəssüratını) təhlil etmə.

САМОВОЛЬНЫЙ *прил.* 1. özbaşına, itaətsiz; 2. icazəsiz.

САМОКРИТИЧНО *нареч.* tənqidi, özünü-tənqid şəklinə, özünü (öz nöqəslərini) tənqid edərək.

САМЫЙ *мест.* 1. özü; **это он самый и есть** elə özüdür ki, var; 2. həmin, bu; **в этом самом месте** həmin bu yerdə; 3. ən, lap; **самый лучший товар** ən yaxşı mal; **в самом центре города** şəhərin lap mərkəzində; **у самого моря** dənizin lap kənarında; **в самом деле** doğrusu doğrudan; **на самом деле** həqiqətən, doğrudan da.

САПРОФИТНЫЙ *прил. biol.* saprofit.

САПРОФИТЫ *мн. biol.* saprofitlər (*çərayaş heyvan və bitki qalıqlarının üzvi maddələri ilə qidalanan bitki orqanizmləri*).

САХАР *м* şəkər, qənd; **сахар-медович** *дан.* yaltaq; **чай да сахар!** nuş olsun.

САХАРИН *м мн. нет* saxarın (*şəkər suraqatı*).

СБРОС *м* 1. atma, tullama; atılma, tulanma; 2. azaltma, əskiltmə, çıxma; azaldılma, əskildilmə, çıxılma; 3. bazara çıxarma (çıxarılma), satışa buraxma (buraxılma) (*mal və s.*); 4. *geol.* sürüşmə, çökmə; çöküntü.

СВѢДЕНИЕ *ср* 1. məlumat, xəbər; 2. *только мн.* bilik, məlumat; **к вашему сведению** məlumatınız olsun ki..., ərz olsun ki...

СВЕРНУТЬ *сов.* 1. bürməlmək, бүkmək, yumrulmaq; 2. yığılmaq, büzülmək (*bitki yarpaqları haqqında*); 3. eşmək (*papiros*); 4. *мәс.* məhdudlaşdırmaq, sıxlaşdırmaq, ixtisar etmək, azaltmaq, yığışdırmaq; **свернуть штаты** ştatları azaltmaq; 5. dönmək, qayıtmaq, burulmaq; 6. *мәс.* döndərmək, qaytarmaq; 7. *дан.* burub korlamaq, burub xarab etmək; **свернуть голову (шею) кому 1)** boynunu üzmək; 2) öldürmək; **свернуть голову (шею) себе** məhv olmaq, şikəst olmaq.

СВЕРХ *пред.* 1. üstündən, üzərindən; **сверх пальто он надел плащ** paltonun üstündən plaş geymişdir; 2. artıq, kənar, xaric; **сверх сил** qüvvədən xaric; **сверх плана** plandan xaric; 3. əlavə, başqa, savayı; **сверх заработанный платы получить премию** əmək haqqından əlavə mükafat almaq; **сверх того** bundan başqa, ondan əlavə, üstəlik; 4. baxmayaraq, əksinə, ziddinə; **сверх ожидания** gözlənilməyən baxmayaraq.

СВЕСТИ *сов.* 1. aparmaq, götürmək; **свести детей в школу** uşaqları məktəbə aparmaq; 2. endirmək, düşürmək; **свести ребенка с лестницы** uşağı pilləkəndən düşürmək; 3. toplamaq, uygmaq, cəmləmək; **свести всех в зал** hamını zala toplamaq; 4. birləşdirmək; **свести отряды в полк** dəstləri birləşdirib polk düzəltmək; 5. görüşdürmək, dostlaşdırmaq, əlaqə yaratmaq; 6. birləşdirmək, calamaq, bənd etmək, çatmaq, yaxınlaşdırmaq, uc-uca gətirmək; 7. kənara çəkmək, yayındırmaq; **свести лошадь с дороги** atı yoldan kənara çəkmək; 8. çıxartmaq, təmizləmək, yox etmək (*ləkəni və s.*); 9. çatdırmaq, ixtisar etmək, azaltmaq, məhdudlaşdırmaq; **свести расходы к минимуму** xərcləri minimuma çatdırmaq; 10. izah etmək; 11. çevirmək, döndərmək; ...kimi göstərmək, ...kimi göstərmək, ...kimi qələmə vermək; **свести серьезный вопрос в шутке** ciddi bir məsələni zarafata çevirmək; **свести происшествие к случайному стечению обстоятельств** hadisəni adı bir təsadüf kimi göstərməyə çalışmaq; 12. müncər etmək; 13. köçürmək; **свести рисунок на кальку** şəkli kalkaya köçürmək; 14. qıç etmək, əymək; **свести концы с концами** gücbəla ilə (birtəhər) keçinmək; **свести с ума** dəli etmək, ağılı əlindən almaq; **свести лес** məh. meşəni qırmaq; **свести дружбу** dostlaşmaq; **свести счёты (с кем-либо)** hesablaşmaq, əvəzini çıxmaq; **свести на нет** bax net; **свести в могилу** bax могила; **свести в гроб** axırına çıxmaq, öldürmək; **свести к нулю** məhv etmək, heçə çıxarmaq; **свести с пьедестала (высоты) кого-что** mənsəbdən salmaq, etibardan salmaq.

СВЕТ *І м.* 1. işıq, nur; 2. işıq mənbəyi (*lampa, şat və s.*); **зачечь свет** işığa yandırmaq; **подойти к свету** işığa yaxınlaşmaq; **на свету** işıqda; 3. səhər, sabah, səh, dan yeri; 4. *мәс.* aydınlıq, ağ gün; **суть свет** dan yeri ağaranda; **сүbh açılar-аçылмаз; ни свет, ни заря** dan yeri sökülməmiş, əlaqərarlıqdan; **чем свет** səh, sühb tezdən; **до свету** gün çıxmamış; **в два света** üst-üstə iki sıra pəncərəsi olan; **в свете (чего)** ...nöqtəyi-nəzərdən, nəzərə alaraq; **в свете современного международного положения** indiki beynəlxalq vəziyyət nöqtəyi-nəzərindən; **пролить (бросить) свет (на что-н.)** *мәс.* aydınlaşdırmaq, işıqlandırmaq, izah etmək; **в свете каком (видеть, представить, описать)** ...şəkildə (görmək, göstərmək, təsvir etmək); **свет очей (моих)** gözümün nuru (ışığı); **не взвидеть света** bax взвидеть; **не видеть света (вольного)** bax видеть; **смотреть (рассматривать) на свет что** işığa tutub baxmaq.

СВЕТ *м мн. нет* 1. dünya, ələm, kainat; 2. *köhn.* aristokratlar, əyanlar, ağalar; **о белый свет** dünya, ələm, cahən; **весь свет** bütün ələm, bütün dünya, hamı; **выпустить (издать) в свет** nəşr etmək, çap etdirmək; **на край света** dünyanın o başına; **нет на свете** ölmüşdür; **ни за что** на

свете heç bir vaxt, qətiyyən, əsla, heç bir vəchlə; **отправить на тот свет** öldürmək; **отправиться на тот свет** ölmək; **произвести на свет** törətmək, doğmaq, dünyaya gətirmək, yaratmaq; **тот свет** o dünya, axirət; **явиться (появиться) на свет, увидет свет** 1) dünyaya gəlmək, doğulmaq; 2) *məc.* həyata keçirmək, mətbuatda çap olunmaq; **сжить со света (кого)** məhv etmək, yer üzündən götürmək; (**ругать**) **на чём свет стоит** ağzına gələnə demək, söyüb biabir etmək; **божий свет** dünya, aləm; **не близкий (близок, ближний) свет** yaxın deyil, uzaqdır; **новый свет** yeni dünya, Amerika; **старый свет** köhnə dünya, Avropa, Asiya, Afrika; **света представление** bax svetoprestavlenie; **все (никто, ничто) на свете** qətiyyən, tamamilə heç bir şey (heç kəs); **на свет не глядел бы** bax глядеть; **свет не производил** belə şey dünyaya gəlməyib.

СВЕТЛЫЙ *прил.* 1. işıq, işıqlı; **светлая комната** işıq otaq; 2. aydın, parlaq; **светлый день** aydın gün; 3. duru, şəffaf, saf; **светлый ручей** duru çeşmə; **светлое стекло** şəffaf şüşə; 4. açıq, açıq rəngli; **светлое платье** açıq paltar; 5. *məc.* xoş, şən, şad; **светлые воспоминания** xoş xatirələr; ◊ **светлая личность** təmiz adam, ləkəsiz adam; **светлый шрифт** *mətb.* açıq şrift (*hürufat*); **светлой памяти (блаженной, незабвенной)** rəhmətlik.

СВЕТОЧУВСТВИТЕЛЬНСОТЬ *ж мн. нет fot.* işığa həssaslıq.

СВЕЧА *ж* şam; ◊ **игра не стоит свеч** bax игра.

СВИНЕЦ *м мн. нет* 1. qurğuşun; 2. *məc.* güllə; 3. *məc.* tutqun işıq; ◊ **свинец на душе (на сердце)** *у кого* ürəyində qubar olmaq; **лечь свинцом на душу (на сердце)** ürəyində qubar eləmək.

СВИСЛЫЙ *прил. məh.* sallaq, sallanmış.

СВИЦ *м* 1. deşik, dəlik, zədə; 2. *xüs.* boşluq, qovuc (*tökmə metalda*); 3. *tib.* fistul (*dərin irinli yara*); 4. *məc.* veyl, avara, yelbeyin.

СВОБОДНО *нареч.* 1. azad, azad surətdə; sərbəst, sərbəst surətdə, sərbəstcə; 2. açıq, açıq-açıqına; 3. asan, asanca; gen-bol, rahat.

СВОД *м* 1. bax сведение 2. məcəllə, külliyyat, toplu; **свод законов** qanun külliyyatı; 3. *arxitekt.* tağtavan, qübbə; ◊ **небесный свод** göy qübbəsi.

СВОЕОБРАЗНО *нареч.* özünə məxsus bir şəkildə, xüsusi şəkildə, orijinal şəkildə.

СВОЙ, СВОЯ, СВОЁ *мест. (мн. свои)* 1. öz; **любите свою родину** öz vətəninizi sevin; 2. özünün, özüngü; 3. xüsusi, özünə məxsus; **в этой музыке есть своя прелесть** bu musiqinin özünə məxsus gözəlliyi var; 4. *сущ. свои мн.* özüngilər, özümükülər, öz yaxın adamları(mız); 5. *сущ. своё ср мн. нет өз (fikri, məqsədi, sözü, haqqı və s.); добиться своего öz məqsədinə nail olmaq; **он своего не упустит** o, öz haqqını əldən verən deyil; **стоять на своём** öz fikrini üstündə dayanmaq; ◊ **кричать (вопить) не своим***

голосом bərk çağırmaq, vəhşi kimi bağırmaq; **называть вещи своими именами** həqiqəti açıq söyləmək; **по-своему** 1) özü bildiyi kimi; 2) özünə görə; **не в своём уме (быть)** *dan.* ağı başında olmamaq; **в своём роде** müəyyən nöqtəyi-nəzərdən; özlüyündə, bir növ; **своей смертью умереть** öz əcəli ilə ölmək; **на своих на двоих** *dan. zar. piyada, ayaqla*; **свой брат брат; своей особой** şəxsən, özü; **в свою очередь** öz növbəsində; **знать свое место** öz yerini bilmək; **сказать свое слово** özünü göstərmək; **остаться при своих** nə udmaq, nə uduzmaq; mayası əlində qalmaq; **не в свои сани сестя** bax сани; **своего (нашего, одного) поля ягода** öz tayıdır; **своих не узнаешь (не узнает)** adı da yadından çıxar (adını da yadından çıxarar).

СВОЙСКИЙ *прил. köhn. dan. öz, xüsusi*; **это ваше своё дело** bu sizin öz işinizdir, bu sizin xüsusi işinizdir.

СВОЙСТВО *ср* xüsusiyyət; xassə, sifət.

СВОЙСТВО *ср мн. нет* qohumluq, qudalığ.

СВЫШЕ 1. *нареч.* yuxarıdan; **по предписанию свыше** yuxarıdan gələn əmrə görə; 2. *пред.* ...xaricində, ...artıq, ...çox; **это свыше моих сил** bu mənim qüvvəm xaricindədir; **пришло свыше двадцати человек** iyirmidən artıq adam gəlmişdir; 3. *нареч. (dini)* yuxarıdan, allahdan, göydən.

СВЯЗЬНО *нареч.* səlis, rəvan, rabitəli, məntiqli, düzgün.

СВЯЗЬ *ж* 1. əlaqə, rabitə; 2. münasibət, təəllüq; 3. *только мн.* **связи** yaxınlıq, dostluq, yaxın tanışlıq; 4. *tex.* bənd; 5. *məc.* bağ, tel; 6. rabitə idarəsi; **работники связи** rabita işçiləri; 7. cinsi əlaqə; ◊ **в связи (с чем-либо)** ...əlaqədar olaraq, ...münasibətilə, ...səbəbilə, ...üzündən; **в связи с этим** bununla əlaqədar olaraq, bu münasibətlə, buna görə, bu səbəbdən.

СГИБАНИЕ *ср* əymə, qatlama, bükmə.

СГЛАДИТЬ *сов.* 1. hamarlamaq, hamarlayıb düzəltmək; 2. *məc.* yumşaltmaq, azaltmaq, zəiflətmək, yox etmək, aradan qaldırmaq, silmək, çıxartmaq; 3. *məc.* səlisləşdirmək, silmək, çıxartmaq (*üslubu*); ◊ **сгладить острые углы** yumşaltmaq.

СГЛАЖЕННЫЙ *прич.* 1. hamarlanmış, hamarlanıb düzəldilmiş; 2. *məc.* yumşaldılmış, azaldılmış; yox edilmiş, aradan qaldırılmış, silinmiş; 3. *məc.* səlisləşdirilmiş, düzəldilmiş (*üslub*).

СГЛАЖИВАТЬ *несов.* bax сгладить.

СГУСТОК *м* laxta, pıxtı; **сгусток крови** qan laxtası.

СГУЩЕНИЕ *ср мн. нет* 1. qatlaşma, qatlaşdırma, qatlaşdırılma; qəlizləşmə, qəlizləşdirilmə; laxtalanma, laxtalaşdırılma; 2. sıxlaşma, sıxlaşdırma, sıxlaşdırılma; 3. *məc.* gərginləşmə, gərginləşdirilmə, gərginləşdirilmə; ağırlaşma, ağırlaşdırılma, qərginləşdirilmə.

СДАВЛЕННЫЙ 1. *прич.* sıxılmış, basılmış, zılmış; 2. *прил.* boğuc (*səz*).

СДАТЬ сов. 1. təhvil vermək; 2. icarəyə vermək, kirayə vermək; 3. qaytarmaq; artığını vermək, artığını qaytarmaq; 4. paylamaq (*qumar kağızlarını*); 5. təslim etmək; **сдать крепость** qalanı təslim etmək; 6. vermək; **сдать вещи на хранение** şeyləri saxlamağa vermək; 7. əldən vermək; **сдать первенство** birinciliyi əldən vermək; 8. imtahan vermək; **сдать историю** tarixdən imtahan vermək; 9. zəifləmək, arıqlamaq; **он сдал после болезни** o, xəstəlikdən sonra zəifləmişdir; 10. xarab olmaq, korlanmaq; **мотор сдал** motor xarab oldu; 11. qocalmaq, düşmək; **он очень сдал за последнее время** o, axır zamanlar xeyli düşmüşdür (qocalmışdır); 12. tabe olmaq, təslim olmaq, geri çəkilmək, geri basmaq, həsləmək; 13. *dan.* zərbəyə zərbə ilə cavab vermək; **сдать оружие** təslim olmaq; **сдать в архив** bax архив.

СДАЧА ж 1. təhvil vermə (verilmə); təhvil; 2. icarəyə vermə (verilmə); icarəyə vermə (verilmə); 3. qaytarma, qaytarılma; pulun artığını vermə (qaytarma), artığı verilmə (qaytarılma); 4. artığı qalanı (*pulun*); 5. paylama, paylanma (*qumar kağızı*); 6. təslim etmə (edilmə); 7. əldən vermə (verilmə); 8. vermə, verilmə; 9. tabe olma, təslim olma; təslim; 10. geri çəkilmə, həsləmə; **дать сдачу (кому) дан.** cavabını vermək, zərbəyə zərbə ilə cavab vermək.

СДВИГАТЬСЯ несов. 1. bax **сдвинуться**; 2. dəbərdilmək, yerindən oynadılmaq, yeri dəyişdirilmək, çəkilib yaxınlaşdırılmaq (yapışdırılmaq, yanaşdırılmaq).

СДВИНУТЬ сов. 1. dəbərtmək, yerindən oynatmaq; yerini dəyişdirmək; 2. çəkib atmaq, çəkib salmaq; 3. çəkib yaxınlaşdırmaq (yapışdırmaq), bir-birinə yanaşdırmaq; 4. çatmaq (*qaşları*); **сдвинуть с места** *тəс.* hərəkət vermək, hərəkətə gətirmək, yerindən tərpətmək; **гору сдвинуть (своротить)** dağı-dağ üstə qoymaq.

СДЕЛАТЬ сов. 1. etmək; 2. görmək (*iş*), yerinə yetirmək; 3. qayırmaq, hazırlamaq; düzəltmək, istehsal etmək; 4. qət etmək; **поезд сделал в час шестнадцать километров** qatar bir saatda altmış kilometr yol qət etdi (getdi); 5. həll etmək; **сделать задачу** məsələni həll etmək; 6. tikdirmək; **сделать себе костюм в мастерской** dərzixanada özünə kostyum tikdirmək; **сделать вывод** nəticə çıxarmaq; **сделай(те) милость** 1) zəhmət olmazsa, xahiş edirəm; 2) buyurun; **сделайте одолжение** *köhn.* bax **одолжение**; **дело сделано** olan olub keçən keçib.

СДЕРЖАННЫЙ прил. təmkinli, səbrli, özünü saxlaya bilən, nəfsini saxlaya bilən, təvazölü, ehtiyatlı.

СЕБЕ II мест. 1. özünə; **представить себе** təsəvvür etmək; 2. özü üçün, öz qarşısına; **поставить себе определенную цель** öz qarşısına müəyyən məqsəd qoymaq; 3. Öz, özü; **о себе** özü haqqında, özü barəsində; **с себе** 1) (öz)

yannı, özünə tərəf; **вызвать к себе** yannı çağırtdırmaq; 2) evimizə, evə; **иду к себе** evimizə gedirəm; **по себе** öz qüvvəsinə görə, öz bacarığına görə; **не по себе** özündə deyil, kefi yoxdur, halı yaxşı deyil; **сам по себе** 1) özbaşına, özü; 2) özlüyündə; **себе на уме** ağı başındadır, bicdir, işini biləndir, hərifdir.

СÉВЕР м.мн. нет şimal, şimal tərəf; **к северу от города** şəhərdən şimala (tərəf); **народы Севера** Şimal xalqları; **с Крайний Север** Arktika.

СЕГОДНЯ нареч. 1. bu gün, bugünkü gün; 2. *тəс.* indi; **сегодня** bu gündük, bu gün üçün; **не сегодня-завтра** bugün-sabah, lap yaxınlarda, lap tez; **сегодня утром** bu səhər; **сегодня вечером** bu axşam.

СЕГОДНЯШНИЙ прил. bugünkü; **сегодняшняя** газета bugünkü qəzet; **с сегодняшнего дня** bugündən (etibarən), bu gündən başlayaraq.

СЕДЛО ср (мн. сёдла) 1. yəhər; 2. bax **седловина** 2-ci mənada; **сбить (вышибить) из седла кого** ruhdan salmaq; **идет как (к) корове седло; сидит как на корове седло** heç tutmur, gülünc görünür (*geyim haqqında*); (**ходить под седлом** minilmək (*at*)).

СЕКРЕТ I м 1. sırr; məxfi iş, gizli iş, xəlvəti iş; **выдать секрет** sırrı vermək (açmaq); **держат в секрете** gizli saxlamaq; **делать секрет из чего-н.** bir şeyi sırr halına salmaq; **сказать по секрету** xəlvəti demək; 2. (*hərbi*) pusqu; 3. секрет (*механизмда gizli qurğu*); **замок с секретом** sekretli qifil; **секрет полишинеля** bax **полишинель**.

СЕКРЕТ II м секрет (1. fiziol. vəzi *hüceyrələrinin hazırladığı sırr*; 2. geol. *süxurların məsəmalərini dolduran mədən külləsi*).

СЕМИНАР м seminar (1. *ali məktəblərdə; müəllimin rəhbərliyi altında qrupla keçirilən əməli məşğələ*; 2. *xüsusi hazırlıq, dərtnəsi artırmaq üçün keçirilən qrup məşğələsi, ixtisat*).

СЕНСАЦИОННЫЙ прил. gurultulu, fəvqəladə sensasiyaya səbəb olan.

СЕНСИБИЛИЗАЦИЯ ж мн. нет sensabilizasiya (1. *fiziol. bir təsirə qarşı orqanizmin, onun hüceyrə və toxumalarının həssaslığının artması*; 2. *fotoplastinkalarının bəzi işıq şüalarına qarşı həssaslığının artması*; 3. *poliqr. çap qəlibləri hazırlanacaq metal lövhəciklərinin səthinin kimyəvi üsulla işlənməsi*).

СÉРВИС м 1. xidmət, xidmət göstərmə; 2. *idm.* topvermə, topu vurub oyunu başlama.

СÉРДЦЕ ср (мн. сердца) 1. ürək, qəlb; 2. könül; 3. *тəс.* mərkəz; **с братъ за сердце** həyəcanlandırmaq; **избраница сердца** məhbubə, sevgili, yar; **иметь (держатъ) сердце (на кого)** (birindən) açığı olmaq; **от чистого сердца** səmimi qəlbə; **отлегло от сердца** ürəyi(m) rahat oldu; **покорить сердце (чьё)** qəlbinə hakim olmaq, məftun etmək; səmimiyyətə, açıq ürəklə, açıq-açığına; **по сердцу** ürəyindəndir, xoşuna

gəlir, ürəyinə yatır; **принять близко к сердцу** çox əhəmiyyət vermək, çox müttəssir olmaq, ürəyinə salmaq; **сердце не лежит (к кому, чему)** ürəyimə (ürəyinə) yatmır; **скрепя сердце** bax **скрепить; сложить в (своём) сердце** yadında saxlamaq, yaddan çıxarmamaq; **сорвать сердце (на ком, чём)** acığını tökmək, acığını almaq, haufını çıxmaq; **с сердцем (сказать)** acıqla, hirsle, qeyzlə; əsəbi halda (demək); **сердце моё!** canım-ciyərim! **сердце упало (ёкнуло)** ürəyim düşdü; **сердце не на месте** ürəyim yerində deyil; **в глубине сердца (души); до глубины сердца (души); от глубины сердца (души)** ürəyində; ürəyindən; **от полноты сердца (души, чувств)** məhəbbətindən, istədiyindən; **с замиранием сердца** ürəyi əsə-əsə; **с легким сердцем** tərəddüd etmədən, fikirləşmədən; **с открытым (чистым) сердцем** açıq ürəklə, səmimiyyətlə; **с тяжёлым сердцем** bax **тяжёлый; всем сердцем** açıq ürəklə, səmimi qəlblə; **порок сердца** bax **порок; сердце взыграло** bax **взыграть; сердце кровью обливается** bax **кровь; пронзить сердце** bax **пронзить; разбить сердце** *чѣ* bədbəxt etmək; **болеть сердцем (душой)** bax **болеть; читать в сердцах (в душе)** bax **читать; на сердце кошки скребут; скребёт на сердце** bax **скрести.**

СЕРДЦЕБИЕНИЕ *ср. тиб.* ürək döyünmə(s), ürək çırpıntısı.

СЕРЕБРО *ср. мн. нет* 1. gümüş; 2. *собир.* gümüş şeylər, gümüş qablar; **столовое серебро** gümüş qab-qacaq; 3. gümüş parlıtısı; 4. *собир.* xırda (gümüş) pul; **◇ грести лопатой серебро** pulu başından aşmaq, pulu xəzəl kimidir.

СЕРТИФИКАТ *м* sertifikat (1. vəsiqə, şəhadətnamə; 2. mal, dövlət orqanlarının borc maliyyə itizamnaməsi; 3. bəzi dövlət istiqrazları biletinin adı).

СЕСТРА *жс (мн. сёстры)* bacı; **◇ медицинская сестра** tibb bacısı; **сестра милосердия** səfəqət bacısı; **двоюродная сестра** əmi qızı (dayı qızı, xala qızı, bibi qızı); **ваша сестра** sizlər, sən və sizin kimilər, siz qadın-qızlar; **наша сестра** biz, bizlər, mən və mənim kimilər, biz qadın-qızlar; **молочная сестра** süd bacısı; **названная сестра** bax **названный; сводная сестра** ögey bacı; **троюродная сестра** bax **троюродный; сестра-хозяйка** təsərrüfat bacısı (*xəstəxanalarda, sanatoriyalarda* və s.-də).

СЖИЖАТЬ *несов. тех.* durulaşdırmaq, mayeləşdirmək.

СЗÁДИ 1. *нареч.* daldan, dal tərəfdən; arxadan; 2. *пред.* dalda, dal tərəfdə; dalında, dal tərəfində.

СИГАРÉТА *жс* siqaret (1. kiçik və nazik siqar; 2. müstəksüz papiros).

СИДЕ́ЛКА *жс* xəstə baxıcısı (*qadın*).

СИДЕ́ТЬ *несов.* 1. oturmaq, əyləşmək; 2. Olmaq, qalmaq, vaxt keçirmək; **я сидел месяц в деревне** mən bir ay kənddə oldum; 3. durmaq,

gəlmək; **костюм сидит на нём хорошо** kostyum əyninə yaxşı gəlir; **◇ сидеть на яйцах** kült yatmaq; **сидеть у моря, ждать погоды** ağzım açıb göyə baxmaq; **сидеть баринном** bax **барин; сидеть (засет) гвоздем** bax **гвоздь I; сидеть в девках** qız qalmaq; **сидеть в долгах по уши (по горло)** boğazacan borc içində olmaq; **сидеть в печенках у кого** zəhləsinə aparmaq; **сидеть как именинник** bax **именинник; сидеть как на иголках** bax **иголка; сидеть (как рак) на мели** bax **мель; сидеть на бобах** bax **боб; сидеть на корточках** bax **корточки; сидеть (быть, жить) на шее у кого** yük olmaq, boyunəti olmaq; **сидеть на царстве (на престоле)** padşahlıq etmək; **сидеть по-турецки** bardaş qurub oturmaq; **сидеть сложа руки** bax **сложить; вот где сидит кого-что** boğazacan yığıb məni.

СИДЯЧИЙ *прил.* 1. oturan, oturmuş; **в сидячем положении** oturmuş vəziyyətdə; 2. oturaraq; **сидячий образ жизни** oturaq həyat tərzi; 3. oturmaq üçün olan, oturmali, oturulan; **сидячие места** oturmaq üçün yerlər; **◇ сидячие животные** *зоол.* oturaq heyvanlar.

СИМБИО́З *м* *biol.* simbioz (*iki orqanizmin bir-birindən istifadə edərək müştərək yaşaması*).

СИММЕТРИ́ЧНОСТЬ *жс мн. нет* simmetriklilik, mütənasiblik.

СИМПАТИ́ЧНОСТЬ *жс* qanışirinlik, sevimlilik.

СИМПАТИ́ЧНЫЙ *прил.* qanışirin, suyuşirin, sevimli, məlahətli, cazibəli, duzlu.

СИМПА́ТИЯ *жс* simpatiya (1. *тиб.* bədənin bir yerində əmələ gələn dəyişikliklərin bilavasitə təsiri altında başqa bir yerində əmələ gələn dəyişiklik; 2. rəğbət, meyli, cazibə; 3. məc. dan. sevgili, canan).

СИМПТО́М *м* əlamət, simptom.

СИМПТОМА́ТИКА *жс мн. нет* *тиб.* simptomatika (*xəstəliklərin əlamətlərindən bəhs edən elm*).

СИМПТОМАТИ́ЧЕСКИЙ *прил.* simptomatik (1. *тиб.* xəstəliyin əsas səbəbini deyil, onun zahiiri əlamətlərini yox edən; 2. bir şeyin xarici əlamətini təşkil edən).

СИНДРО́М *м* *тиб.* sindrom (*hər hansı bir xəstəlik üçün səciyyəvi olan əlamətlər*).

СИ́НИЙ *прил.* 1. göy; 2. göyermiş; **синие от холода руки** soyuqdan göyermiş əllər; **◇ синий мундир** (*inq. dan.*) jandarm; **синий чулок** *köhn. nifr.* qadınlıqdan məhrum, yalnız elm aludəsi olan pedant qadın; **(ни) синь пороха (нет, не останется)** heç şey, heç bir şey.

СИ́НОВИА́ЛЬНЫЙ *прил. anat.* sinoviya -(i-1).

СИ́НОВИ́Я *жс мн. нет* *anat.* sinoviya (*oynaqlarda olan özlü şəffaf maye*).

СИ́НОНИ́М *м* dilç. sinonim (*həmməna, yaxud mənası bir-birinə yaxın olan söz, məc.: qoçaq, igid, qəhrəman*).

СИНТЕЗ *м.мн. нет* *синтез* (1. təhlil prosesində hasil olmuş ayrı-ayrı ünsürlər arasındakı əlaqəni müəyyən etmə və onlardan ümumi nəticə çıxarma üsulu; 2. nəticə, xülasə; 3. Hegelin idealist dialektikasında: inkişafın əvvəlki pillələrinin ziddiyyətlərini həll edən yüksək pillə; 4. kim. daha sadə kimyəvi birləşmələrdən mürəkkəb birləşmələr və ya bilavasitə elementlərdən birləşmələr alınması; 5. tərkib).

СИНУС I *м* *рияз.* sinus (trigonometrik funksiya).

СИНУС II *м* *анат.* sinus (bədəndə müxtəlif boşluqlara, çıxurlara və qapalı kanallara verilən ad).

СИНХРОННЫЙ *прил.* xüs. sinxron, sinxronizmi olan, sinxronizm yaradan (bax **синхронизм**).

СИСТЕМАТИКА *ж* *xüs.* sistematika, təsnifat.

СИТУАЦИЯ *ж* 1. vəziyyət, şərait, hadisələrin gedişi; 2. *geod.* situasiya (*xəritədə yaxud planda şərti işarələrlə təsvir edilən su sahələrinin, çayların, meşələrin, dağların və s. məcmusu*).

СКАЗАТЬСЯ *сов.* 1. demək, xəbər vermək, məlum etmək; **уйти, не сказавшись** xəbər vermədən getmək; 2. öz barəsində məlumat vermək; **сказаться больным** xəstə olduğunu bildirmək 3. özünü təqdim etmək; 4. təsir etmək, özünü göstərmək; **переутомление сказалося на его работе** həddən artıq yorğunluq onun işinə təsir etdi; 5. çıxmaq, deyilmək; **хорошая фраза сказалося** yaxşı cümlə çıxdı.

СКАРМЛИВАНИЕ *ср мн. нет* yedirtmə, yedirdilmə, yedirdilib qurtarma.

СКАЧАТЬ *сов. xüs.* çəkmək, boşaltmaq, (*mayeni, havanı və s.*)

СКВОЗЬ I. *пред.* ... ortasından, ...arasından, ...içerisindən, ...içindən; **смотреть сквозь дверную щель** qapının arasından baxmaq; 2. *нареч. dan.* bax nasəvz; \diamond **сквозь призму** *ч* **смотреть** bax prizma; **сквозь сон; как (будто, точно) сквозь сон** bax сон; **смотреть на кого-что** *сквозь розовые очки* bax розовый; **смотреть (глядеть) на что** *сквозь пальцы* bax палец.

СКИПИДА́Р *м* skipidar (*terpentin yağı*).

СКЛОННОСТЬ *ж* 1. həvəs, meyl, təmayül, arzu, qabiliyyət; 2. *мәс. dan.* təməşşüq.

СКОЛЬКО *нареч.* 1. neçə, nə qədər; **сколько ему лет?** onun neçə yaşı var? **сколько я не старался, не мог решить задачу** nə qədər çalışdımsa, məsələni həll edə bilmədim; 2. neçəyə; **сколько стоит?** neçəyədir? 3. ...qədər; **можешь есть, сколько хочешь** istədiyini qədər yeyə bilərsən; 4. nə qədər ki, o qədər, ...qədər; **сколько мне известно...** nə qədər ki, mənə məlumdur; **он столько же знает, сколько вы** o da sizin qədər bilir; \diamond **сколько душе угодно** ürəyin, ürəyim) istədiyi qədər; **сколько лет, сколько зим (не виделись)** gör neçə vaxtdır görüşürük!

СКОЛЬКО-НИБУДЬ *нареч.* bir qədər, bir az, az-çox.

СКОЛЬКО-ТО *мест.* nə qədərsə, filan qədər, bir qədər.

СКОРЕЕ I. *срав. ст.* **к скорый и скоро** daha tez, daha cəld; 2. *нареч.* tez, cəld; 3. *нареч.* ...çox, daha çox, daha doğrusu; **он скорее похож на мать, чем на отца** o, atasından çox anasına oxşayı; 4. –sa(–sə) *şərt şəkilçiləri ilə ifadə olunur*; **я скорее обращусь к вам, чем к нему** mən ondansa, sizə müraciət edərəm; **мы скорее умрем, чем соладимся** biz ölərik, amma təslim olmaq; \diamond **скорее всего** çox ehtimal, daha doğrusu, yəqin ki.

СКРЕПКА *ж* qısqac, sancaq.

СКУДНО *нареч.* kasıb, zəif, çox sadə, çox az, az-maz.

СЛАБО *нареч.* zəif.

СЛАБОСТЬ *ж* 1. zəiflik; 2. gücsüzlük, cansızlıq, təqətsizlik; 2. *мәс. dan.* meyl, təmayül, adət, azar; **театр – его слабость** teatr – onun azarıdır.

СЛАБЫЙ *прил.* 1. (*мүхтəlif мənalarda*) zəif; 2. gücsüz, qüvvətsiz; 3. boş, açıq; **слабый табак** boş tütün; **слабый чай** açıq çay, rəngsiz çay; 4. sısqa, cansız, cılız; 5. boş, tarım çəkilməmiş (bağlanmış), sallaq; \diamond **слабая струна (струнка), слабая сторона, слабое место** zəif cəhət, nöqsanlı cəhət; **слабый пол** qadınlar; **слабый на язык** *dan.* ağzıboş, cərənci.

СЛЕДУЮЩИЙ *прич. и прил.* 1. dalınca gedən, ardınca gedən, təqib edən; 2. gedən, hərəkət edən; **автобус, следующий на вокзал** vağzala gedən avtobus; 3. dalınca gələn, ardınca gələn; **следующий за мной человек** dalınca (məndən sonra) gələn adam; 4. *мәс.* riayət edən, əməl edən; gözləyən; 5. gələn, gələcək, sonrakı, ertəsi; o biri, o birisi; **в следующую неделю** gələn həftə; **на следующий день** ertəsi gün; 6. *в знач. мест.* aşağıdakı, aşağıda göstərilən, bu, belə bir; **получено телеграмма следующего содержания** bu məzmununda bir teleqram alınmışdır; 7. *в знач. суц.* **следующее** *ср мн. нет* aşağıdakılar, bu, bunlar; **необходимо сделать следующее** aşağıdakıları etmək lazımdır, aşağıdakı işləri görmək lazımdır.

СЛЕЗА *ж (мн. слёзы)* 1. göz yaşı; 2. bir damla göz yaşı; 3. *только мн.* sləzy ağlama, göz yaşı tökmə; **довести до слёз** ağlatmaq; 4. *мәс. dan.* rəhm, insaf, şəfqət; 5. *мәс.* damla, qətrə; \diamond **пролить (пустить) слезу** göz yaşı axıtmaq, ağlamaq; **сквозь слёзы** gözü yaşlı, ağlaya-ağlaya; **крокодиловые слёзы** bax крокодилов; **глотать слёзы** bax глотать; **осушить слёзы кому** təsəlli vermək; (**быть**) **в слезах** ağlamaq; **утопать в слезах** qanıyaş tökmək; **слёзы кипят** göz yaşı boğur; **слёзы подступили к горлу** bax горло.

СЛЕЗНЫЙ *прил.* 1. *анат.* göz yaşı –i(-ı); **слёзные железы** göz yaşı vəziləri; 2. *мәс. dan.*

ağlar, həzin, kədərli, ələmli, iniltili; слёзный голос ağlar səs.

СЛЕПОЙ *прил.* 1. kor; слепой человек kor adam; 2. *в знач. суц.* kor; школа для слепых korlar məktəbi; 3. *тэс.* kor-koranə, düşünmədən; слепое подражание kor-koranə təalid; 4. *тэс.* təsadüfi, kortəbii; жертва слепого случая təsadüfi hadisə qurbanı; 5. *тэс.* avam, cahil; 6. qarışıq, tutqun, çətin seçilən; 7. baxmadan, görmədən; слепой метод писания на пишущей машинке yazı maşınında baxmadan yazma üsulu; ◊ слепая кишка (*анат.*) kor bağırsağ; слепой полёт *ав.* qaranlıqda uçuş, dumanlı havada uçuş; слепой дождь qurd yağışı; слепая курица korus

СЛОМ *м. мн. нет* 1. sindırma, sindirilmə; qırma, qırılma; 2. sökmə, sökülmə; uçurtma, uçurdulma; dağıtma, dağıdılma; 3. söküntü, uçuntu, dağıntı; 4. sınıq, sınıq yeri, sınımsı yer.

СЛУХ *м* 1. eşitmə, eşitmə qabiliyyəti, qulaq; уxo – орган слуха qulaq eşitmə orqanıdır; у него острый слух onun qudağı itidi; 2. musiqini düzgün qavranma qabiliyyəti; играть на слух çalmağ, əzbəğ çalmağ, hafizə ilə çalmağ; абсолютный слух kamil eşitmə qabiliyyəti; 3. *тэс.* xəbər, şayiə, səs; пустить слух şayiə buraxmaq; ◊ ни слуху, ни духу nə xəbər var, nə ətər; обратиться в слух diqqətə qulaq asmağ; на слух qulaq asaraq, qulağı ilə.

СЛУЧАЙНО *нареч.* 1. təsadüfi olaraq, təsadüfən, ittifaqən, təsadüfi; bilmədən; 2. sözgəlişi; ◊ не случайно əsassız deyil, səbəbsiz deyil, təsadüfi deyil, səbəbi var, qəsdən.

СМЕЖНОСТЬ *жс мн. нет* 1. qonşuluq, hamərlilik, həmhüdüdlük, yanaşılıq, bitişiklik; birbirinin içində keçmə (*otaqlar*); 2. bilavasitə yaxınlıq, əlaqədarlıq; əlaqə, təmas.

СМЕЛО *нареч.* 1. cürətlə, cəsarətlə; 2. *дан.* asanlıqla, rahatcasına, rahat; здесь смело разместятся двадцать человек burada rahat iyirmi iyirmi adam yerləşər.

СМЕНА *жс* 1. dəyişdirmə, dəyişmə, dəyişdirilmə; əvəz etmə, əvəz edilmə, əvəz olunma; 2. növbə, iş növbəsi; работать в ночную смену gecə növbəsində işləmək; 3. əvəz; готовить себе смену özünə əvəz hazırlamağ; 4. dəyişmək; ◊ на смену (*кому, чему*) 1) əvəz etməк üçün; на смену старикам приходит молодежь qocaları cavanlar əvəz edir; 2) *тэс.* əvəzinə, yerinə, ardınca.

СМЕРИТЬ *сов. дан.* ölçmək; ◊ смерти взглядом (*глазами*) altdan yuxarı baxmaq, başdan ayağa süzmək.

СМЕРТЕЛЬНО *нареч.* 1. ölümcül halda; ölüm dərəcəsinə, ölümcül; 2. son dərəcə, hədsiz dərəcədə; смертельно устал son dərəcə yoruldu(m).

СМЕРТЕЛЬНОСТЬ *жс мн. нет* 1. öldürücülük, ölümcüllük; 2. məhvedicilik, mühliklik; ölüm təhlükəsi; 3. *тэс.* şiddət, ifratlıq.

СМЕРТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. öldürücü, ölümcül, məhvedici, mühlik, ölümlə nəticələnən; 2. *тэс.* son dərəcə şiddətli, olmazın, amansız, qəddar, bərişməz; ◊ смертельный враг qatı düşmən.

СМЕРТНОСТЬ *жс мн. нет* ölüm, ölüm miqdarı, ölenlərin sayı, ölüm faizi.

СМЕРТНЫЙ *прил.* 1. ölüm –i(-); смертная казнь ölüm cəzası; 2. ölməyə məhkum, fani; 3. *в знач. суц.* adam; простой смертный adi adam; 4. bax смертоносный; 5. bax смертельный 2-ci mənada; ◊ смертный случай ölüm hadisəsi, ölüm; на смертном одре ölüm yatağında; смертный час əcəl; смертный враг bax смертельный; смертный грех çox ağır günah, bağışlanmaz günah; дурен как смертный грех bax грех.

СМЕРТЬ *жс* 1. ölüm, vəfat; əcəl; скоропостижная смерть gözənilməz ölüm; 2. *в знач. нареч.* *дан.* çox, son dərəcə; смерть как хочется пить susuzluqdan ölürem; ◊ до смерти *дан.* son dərəcə, bərk; устал до смерти son dərəcə yorulmuşam; как смерть (*бледный*) ölü kimi, sapsarı; при смерти ölüm halındadır, can üstündədir; гражданская смерть bax гражданский; черная смерть vəbə; найти смерть (*могилу, конец*) ölmək, məhv olmaq; казнить смертию edam etmək; пасть смертию храбрых qəhrəmanlıqla (qəhrəman kimi) həlak olmaq; умереть не своей смертью öz əcəli ilə ölməmək; смотреть (*глядеть*) смерти в глаза ölümlə üz-üzə gəlmək (*durmaq*); вопрос жизни или смерти bax жизнь; как смерть поблдет meyt kimi ağarmağ, ağappağ ağarmağ; просто смерть; смерть да и только dərd-bələdir.

СМЕТАНА *жс мн. нет* xama.

СМЕХ *м* *мн. нет* güllüş, qəhqəhə; разразиться смехом qəhqəhə ilə gülmək; ◊ без смеху zarafatsız, ciddi; в смех gülmək üçün, zarafatla; и смех, и грех; (*и*) смех и горе həm gülməlidir, həm ağlamalı; поднять на смех lağa qoymaq, ələ salmaq; покаться со смеху gülməkdən qəşş etmək; смеха ради gülmək üçün, zarafat üçün; смеху подобно gülməkdir, mənəsidir; курам на смех bax курица; смехом zarafatla; не до смеха (*смеху кому*) gülmək vaxtı deyil; (*как*) на (*на*) смех elə bil ələ salır; смех да и только, просто (*прямо*) смех lap gülməlidir.

СМЕШАТЬ *сов.* 1. qarışdırmaq, qatmaq; 2. *тэс.* qarışıq salmaq, dolaşığı salmaq; 3. əyri salmaq, çaş-baş salmaq, şəhv salmaq; 4. *köhn.* pərt etmək, çaşdırmaq, karıxdırmaq; ◊ смешать *чы карты* ...planlarını pozmaq; смешать с грязью böhtan atmaq, qara yarmağ, ləkələmək.

СМЕЩЕНИЕ *сп* 1. kənar etmə (*edilmə*), vəzi-fəsidən götürmə (*götürülmə*), işdən çıxartma (*çıxardılma*); 2. yerini dəyişdirmə, yeri dəyişdirilmə, yerini dəyişmə.

СМОРЩЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. yığılmış, büzülmüş, büzüşmüş, qırıqmış; 2. qırıqlıq, qırışlıq, qırışmış.

СМОТР *м* 1. (мн. смóтры) baxış, baxma, gözədan keçirmə; 2. (мн. смóтры) тэс. keçid rəsmi, nümayiş.

СМОЧЬ *сов.* bacara bilmək, edə bilmək, ...bilmək; **никто не сможет сломить нашу волю** iradəimizi heç kəs qıra bilməz.

СМЫСЛ *м* 1. mənə; 2. məqsəd, əsas; xeyir, fayda; 3. köhn. ağıl, düşüncə; **здравый смысл** sağlam düşüncə; **в полном смысле слова** tam mənəsi ilə, tamamilə; **в смысле (чего)** ...cəhətdən, ...mənada; **нет смысла** mənəsi yoxdur; **в каком смысле** nə mənada; **по смыслу** mənəscə.

СМЯГЧЕННОСТЬ *ж* 1. yumşal(dıl)ma; 2. тэс. yumşaqılıq, rəhm.

СНАБЖЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. təchiz etmə (edilmə); təmin etmə (edilmə); 2. təchizat, ləvazimat; **органы снабжения** təchizat idarələri.

СНЁЖНО *в знач. сказ. дан.* qardır, bol qar var; **в лесу снежно** meşədə bol qar var.

СНЕСТИ *сов.* 1. aparmaq; 2. düşürmək (*улицей от снега*); 3. dağıtmaq, sökmək, yıxmaq, uçurtmaq; **снести старый дом** köhnə evi sökmək; 4. qopartmaq; 5. vurmaq, üzmək; 6. keçirmək, altına yazmaq; 7. uğmaq, toplamaq, (*бир yerə*); 8. тэс. dözmək, davam götürmək, udmaq; 9. yumurtlamaq.

СНИЗИТЬ *сов.* 1. aşağı salmaq, endirmək; 2. тэс. azaltmaq, əksiltmək; 3. тэс. kiçiltmək, alçaltmaq (*vəzifəsini və s.*); **снизить (сбавить, понизить) тон** бах тон.

СНИМОК *м* (мн. снімки) şəkil, əks, surət.

СНЯТИЕ *ср* *мн. нет* 1. götürmə, qaldırma; götürülmə, qaldırılma; 2. qovma, qovulma; 3. ləğv etmə (edilmə), birtərəf etmə (edilmə); 4. тэс. məhrum etmə (edilmə), azad etmə (edilmə), götürmə, götürülmə (*işdən*); 5. тэс. aradan qaldırılma, aradan qalxma (*ziddiyyət*); 6. hazırlama, hazırlanma; çıxarma, çıxardılma (*stirət*); 7. alma, alınma; çəkmə, çəkilmə (*şəkil*); 8. xüs. ifadə alma (alınma), dindirmə, dindirilmə (*müqəssir*); 9. tutma, tutulma; icarəyə götürmə (götürülmə); kirə etmə (edilmə); 10. uğma, uğılma (*məhsul*).

СОБАКА *ж* it, köpək; **вот где собака зарыта** əsil mətləb budur, iş məhz belədir; **как собак нерезанных** (*кого-н.*) it ilxısı, köpək sürüsü kimi; **собака собакой** it kimi, pis (*raftar*); **собак вешать** (*на кого-н.*) söymək, taşırlandırmaq; **собаку съел** (*на чём-н.*) cikini də bilir, bikini də, böyük təcrübə qazanmışdır; (**как**) **собака на сене** nə özü yeyir, nə başqasına verir; özü yeməz, özgəyə də verməz; **как кошка с собакой** (*живут*) it-pişik kimi (dolanırlar); **каждая (всякая) собака** *дан.* hər yoldan ötən; **гонять собак** (*лодыря*) бах гонять; **с собаками не съешь кого** tapmaq mümkün deyil.

СОБИРАНИЕ *ср* *мн. нет* toplama, toplanma; uğma, uğılma.

СОБЛЮДЕНИЕ *ср* *мн. нет* riayət etmə, riayət edilmə; əməl etmə, əməl olunma; yerinə yetirmə, yerinə yetirilmə; gözləmə, gözlənmə.

СОБСТВЕННО 1. *вв. сл.* həqiqət(də), doğrusu, əslində, əslinə baxılırsa; **он, собственно, прав** əslinə baxılırsa, o haqlıdır; 2. *част.* məhz, sözün həqiqi mənasında; **Волжскую систему составляют собственно Волга и ее притоки** Volqa sistemini Volqanın özü və onun qolları təşkil edir.

СОВЕРШЕННЫЙ *прил.* 1. kamil, mükəmməl, əla, nöüsansız, ayıbsız; 2. tam şübhəsiz, qəti; **совершенная правда** şübhəsiz həqiqət; 3. *дан.* lap, büsbütün, tamamilə; **с совершенным почтением** köhn. kamali-əhtiramla.

СОВМЕСТИМОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. uyğunlaşa bilmə, birləşə bilmə; 2. bir yerdə ola bilmə, bir araya sığa bilmə, bir araya yerləşə bilmə; 3. uyğunluq, uyuşmaqlıq; **совместимость крови** *биол.* qan uyğunluğu.

СОГЛАСИЕ *ср* 1. razılıq, icazə; **дать согласие** razılıq vermək; 2. həmrəylik, həmfikirlik, fikir birliyi, uzlaşma; saziş, yekdillik, dostluq; 3. uyğunluq, ahəng; **в согласии** (*с чем*) ...müvafiq olaraq, ...uyğun olaraq.

СОГЛАСНО 1. *нареч.* məhribanlıqla, yekdil(liklə), dostcasına, dostluqla, səmimiyyətə, əlbirliklə; **жить согласно** dostcasına yaşamaq; 2. *нареч.* birsəslə, bir ağızdan; **петь согласно** birağızdan oxumaq; 3. *пред.* ...müvafiq olaraq, ...uyğun olaraq; ...görə, ...əsasən; **согласно с законом** qanuna uyğun olaraq; **согласно предписанию** əmrə görə, əmrə əsasən.

СОГНУТЫЙ *прич. у прил.* 1. əyilmiş, qatlanmış, bükülmüş, bükük; 2. belı bükük.

СОГРЕВАНИЕ *ср* *мн. нет* qızdırma, qızdırılma; isitmə, isidilmə; istilətmə, istiləndirilmə, isindirmə, isindirilmə; qızma, istilənmə.

СОДЕРЖАНИЕ *ср* *мн. не* 1. saxlama, saxlanma; **содержание дома в чистоте** evi təmiz saxlama; 2. təminat, pul, vəsait; **денежное содержание** pul təminatı; 3. maaş, məvacib; 4. məzmun; mahiyyət, mənə; **содержание письма** məktubun məzmunu; 5. mündəricat, föhrüst; **содержание книги** kitabın mündəricatı; 6. miqdar, tərkib; **содержание сахара в свёкле** çuğundurun tərkibində şəkərin miqdarı; **содержание сплава** ərintinin tərkibi; **жить (быть, находиться) на содержании у кого** əşnasının hesabına yaşamaq.

СОЕДИНЕНИЕ *ср* 1. birləşdirmə, birləşdirilmə; 2. (*müxtəlif mənalarda*) birləşmə; 3. bitişən yer, bitişik, qovuşuq, düyün; 4. *astr.* tuşlama.

СОЕДИНИТЕЛЬНЫЙ *прил.* birləşdirici, bitişdirici; **соединительная ткань** *биол.* birləşdirici toxuma.

СОЗДАТЬ *сов.* 1. yaratmaq, vücuda gətirmək, törətmək; 2. qurmaq, təşkil etmək, hazırlamaq; **создать себе кумир** pərəstiş etmək, allah bilmək, tapınmaq.

СОЗНАНИЕ *ср* *мн. нет* şüür, düşüncə, idrak; **классовое сознание** sinfi şüür; 2. bilmə, başa düşmə, anlama, qanma, hiss etmə, duyma; 3. etiraf

etmə, boynuna alma; etiraf; 4. fikir, hiss; ◇ **прийти в сознание** ayılmaq, özünə gəlmək; **потерять сознание** özündən getmək, bayılmaq; **до потери сознания (делать)** əldən düşənə qədər; **жить в сознание чьей** yaddan çıxmaq, xatirədən silinməmək.

СОЗРЕЛЫЙ *прил.* *köhn.* yetişmiş, dəymiş.

СОЙТИ *сов.* 1. enmək, düşmək; **сойти с вагона** vaqondan düşmək; 2. *məc.* çökmək, düşmək; **ночь сошла** qaranlıq çökdü (düşdü); 3. çıxmaq; **сойти с дороги** yoldan çıxmaq; 4. qormaq, soyulmaq; **кожа сошла с пальца** barmağımın dərisi soyuldu; 5. getmək, solmaq, qaçmaq (*rəng və s.*); **румянец сошёл с лица** üzünün qırmızılığı getdi; 6. *dan.* oxşamaq, bənzəmək; 7. *bezl. dan.* keçib getmək, düzəlmək, baş tutmaq, yaramaq; **сойдѣт и так** belə də keçib gedər; ◇ **сойти с ума** dəli olmaq; **сойти в могилу** ölmək; **сойти на нет** bax net; **сойти с (своего) пути** öz yolundan çıxmaq; **сойти со сцены** səhnədən çəkilmək.

СОК *м* şirə, su; **фруктовый сок** meyvə şirəsi; **желедочный сок** mədə şirəsi; **лимонный сок** limon suyu (şirəsi); ◇ **вариться в собственном соку** öz qanından bayıra çıxmaq, qapanıb qalmaq; **в соку** və ya **в самом (полном) соку** ömrünün ən gözəl çağında; **высосать (сосать, жать) (все) соки** sıxıb suyunu çıxartmaq, üzmək, əldən salmaq, taqətdən salmaq; **соком выйти** çətinlikdə əldə edilmək.

СОКРАТИТЬ *сов.* 1. ixtisar etmək, ixtisara salmaq; 2. azaltmaq, əksiltmək, gödəltmək, qısaltmaq; 3. *məc. dan.* əl-qolunu bağlamaq, susdurmaq.

СОКРАЩЕНИЕ *ср* 1. ixtisar etmə, ixtisara edilmə, ixtisara olunma; ixtisara salınma, ixtisara düşmə; 2. ixtisar; 3. əksiltmə, əksildilmə, əksilmə; azaltma, azaldılma, azalma; gödəltmə, gödəldilmə, gödəlmə; qısaltma, qısaltılma, qısalma; kiçiltmə, kiçildilmə, kiçilmə; 4. *fiziol.* yığılma.

СОЛНЦЕ *ср* *мн. нет* günəş, gün; ◇ **горное солнце** *xüs.* kvars lampası; **до солнца** gün çıxanaqədər, işıqlananadək.

СОЛОД *м* səməni, may.

СОЛЬ *ж* 1. duz; 2. *məc. dan.* duz; **анекдот без соли** düzsüz anekdot; ◇ **соль земли** *köhn.* bir cəmiyyətin və ya ictimai qrupun ən görkəmli nümayəndələri; **аттическая соль** tizfəhlilik, nüktə, nüktəli söz; **хлеб-соль**; **хлеб да соль** bax **хлеб**; **водить хлеб-соль с кем** bax **хлеб**; **много (пуд, куль) соли съест с кем** uzun müddət bir yerdə yaşamaq, dostluq etmək.

СОМКНУТЬ *сов.* 1. sıxlaşdırmaq; 2. birləşdirmək, qapamaq; 3. yummaq, örtmək (*gözü*); ◇ **не сомкнуть глаз** gözünü yummaq, gözünə yuxu girməmək; **сомкнуть ряды** sıralarını sıxlaşdırmaq, birləşdirmək.

СОМНЕНИЕ *ср* 1. şübhə, şəkk; 2. çətinlik (*bir məsələnin həllində*); ◇ **без (всякого) сомнения, вне всякого сомнения** əlbəttə, şübhəsiz; **брать**

(**взять**) **под сомнение что** şübhə etmək, şübhə altına almaq; **не подлежит сомнению** şübhəsizdir, şübhə ola bilməz.

СОН *м* (*мн. сны*) 1. yuxu; **меня клонит ко сну** yuxum gəlir, məni yuxu tutur; **во сне** yuxuda; **без сна** yuxusuz; 2. Rəya; 3. *Məc.* xəyal, xülya; ◇ **спать сном могильным**; **заснуть вечным сном**, **погрузиться в вечный сон** əbədi olaraq gözələrini yummaq (*ölmək*); **сквозь сон**; **что сей сон значит?** Bu nə deməkdir? Bunu necə başa düşək? **Ни сном, ни духом не знать (не ведать)** heç bir şey bilmirəm (görməmişəm); **çətiyyən günahı(m) yoxdur**; **со сна** təzəcə yuxudan durmuşkən; **она ни в одном глазу не çətiyyən yuxum gəlmir**; **летаргический сон** bax **летаргический**; **приятного сна** yuxu(uz) şirin olsun! **как во сне (ходить, жить)** yuxulu kimi (*gəzmək, yaşamaq*); **на сон грядущий** bax **грядущий**; **как (точно, будто) сквозь сон (помнить, представлять)** yuxu kimi (*yadına gəlmək*); **спать (заснуть, уснуть) мертвым сном** ölü kimi yatmaq; **бәrk yatmaq**; **спать сном праведника (праведных)** ölü kimi yatmaq; **и во сне не снилось** bax **сниться**.

СООБРАЖЕНИЕ *ср* 1. *köhn.* fikirləşmə, düşünmə, ölçüb-biçmə, götür-qoy etmə; 2. düşünce, fərasət, fəhm; 3. fikir, mülahizə; ◇ **принять в соображение** nəzərə almaq.

СООБРАЗИТЬ *сов.* 1. *köhn.* fikirləşmək, düşünmək, ölçüb-biçmək, götür-qoy etmək; 2. başa düşmək, dərk etmək, düşünmək, anlamaq, bilmək.

СООБРАЗНОСТЬ *ж* *мн. нет* uyğunluq, müvafiqlik, münasiblik.

СООБЩЕНИЕ *ср* 1. bildirmə, bildirilmə; xəbər vermə, xəbər verilmə; məlumat vermə, məlumat verilmə; 2. xəbər, məlumat; 3. rəbitə, əlaqə, nəqliyyat (vasitəsi); 4. yol; ◇ **ход (ходы) сообщения** bax **ход**.

СООТВЕТСТВИЕ *ср* uyğunluq, mütabiqlik, müvafiqlik, bərabərlik; **полное соответствие интересов** mənafənin tam uyğunluğu; ◇ **в соответствии с чем ...** müvafiq olaraq; **в соответствии с законом** qanuna uyğun olaraq.

СООТНОСИТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* nisbət, əlaqə; nisbətli olma, əlaqəli olma.

СОПРОВОЖДАТЬ *несов.* 1. ötürmək, yola salmaq; birincə getmək, müşayiət etmək; 2. yanaşı getmək, bərk getmək, bərabər getmək; 3. eyni zamanda icra etmək; eyni zamanda olmaq (baş vermək, cərayan etmək); **успех сопровождает все его выступления** onun bütün çıxışları müvəffəqiyyətə keçir; 4. *daft.* əlavə etmək, qoşmaq, bərabər göndərmək.

СОПРОТИВЛЕНИЕ *ср* *мн. нет* müqavimət, qarşı durma; ◇ **сопротивление материалов** materialar müqaviməti (1. *materialların formalarının dəyişdirilməsinə müqavimət göstərməsi*; 2. *deformasiya hadisələrindən və tikintiləri he-sablama üsullarından bəhs edən elm*); **пойти по**

линии наименьшего сопротивления ən asan yolla getmək.

СОСЁД *м* qonşu.

СОСКОЛЬЗНУТЬ *сов.* 1. sürüşmək, sürüşüb düşmək, sürüşüb yıxılmaq, sürüşüb çıxmaq; 2. *тэс.* çıxmaq, sarmaq; **СОСКОЛЬЗНУТЬ с правильного пути** düz yoldan çıxmaq (sarmaq).

СОСТАВ *м* 1. tərkib; **состав воздуха** havanın tərkibi; **словарный состав языка** dilin lüğət tərkibi; 2. heyət; **командный состав** komanda heyəti; 3. *д.у.* düzüm; 4. *д.у.* qatar; **в составе (чего)** ...ibarət; **комиссия в составе трёх человек** üç nəfərdən ibarət komissiya; **состав преступления (hüq.)** cinayət tərkibi; **личный состав** şəxsi tərkib; **персональный состав** şəxsi heyət; **подвижной состав** bax **подвижной**.

СОСТАВИТЬ I *сов.* 1. düzəltmək, quraşdırmaq; 2. tərtib etmək, təlif etmək; 3. qurmaq, təşkil etmək, yaratmaq; **составить хор** xor təşkil etmək; **составить библиотеку** özü üçün kitabxana yaratmaq; 4. yanına qoymaq, yan-yana qoymaq, yanaşdırmaq, bir-birinə yarışdırmaq; **составить два стола** iki stolu bir-birinə yarışdırmaq; 5. qazanmaq, əldə etmək; **составить себя имя** ad qazanmaq; 6. ibarət olmaq; **весь долг составил сто рублей** bütün borc yüz manatdan ibarət olacaqdır; **составить (сделать) выгодную партию** bax **партия**; **составить партию (в карты, шахматы, шашки)** bax **партия II** 4-cü mənada.

СОСТАВИТЬ *сов.* qoymaq, yerə qoymaq, yerə endirmək (düşürmək).

СОСТОЯНИЕ *ср* 1. olma; **состояние на службе** qulluqda olma; 2. vəziyyət; **состояние погоды** havanın vəziyyəti; 3. hal, əhval; **больной в тяжёлом состоянии** xəstə ağır haldadır; 4. *köhn.* ictimai vəziyyət, ad; **люди разного состояния** ictimai vəziyyətləri müxtəlif olan adamlar; 5. var, dövlət, mal; **человек в состоянии** varlı adam; **быть в состоянии** imkanlı olmaq, iqtidarı olmaq.

СОСТОЯТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. əsaslı, tutarlı, sübutlu, doğru, mötəbər; 2. dövlətli, varlı, varlı-hallı.

СОСУД *м* 1. qab; 2. *biol. anat.* damar; **кровеносный сосуд** qan damarı; 3. *bot.* boru(cuq); **сосуды пористые** məsaməli bolarlar; **сосуд скудельный** bax **скудельный**.

СОХРАНИТЬ *сов.* saxlamaq, mühafizə etmək, qorumaq; **сохрани бог (боже)** bax **бог**.

СОЦИАЛЬНО *нареч.* ictimai cəhətdən, ictimai nəqtəyi-nəzərdən; **социально чуждый человек** ictimai cəhətdən yabançı adam.

СОЧЕТАТЬ *несов.* 1. birləşdirmək; 2. uyğunlaşdırmaq; **сочетать браком** *köhn.* kəbin kəsdirmək, evləndirmək.

СОЮЗ *м* 1. ittifaq, birlik; 2. *qram.* bağlayıcı.

СПАД *м* *мн. нет* enmə, düşmə, azalma, əksilmə, yatma.

СПАЙКА *ж* 1. lehimləmə, lehimlənmə; lehimləyib birləşdirmə, lehimləyib birləşdirilmə; yarışma; 2. lehim yeri; bitişik yeri; 3. *тэс.* birləşdirmə, birləşdirilmə, birləşmə; 4. *тэс.* birlik, ittifaq, vəhdət, dostluq, razılıq, həmrəylik, müttəhidlik, yekdillik.

СПАСТИ *сов.* xilas etmək, qurtarmaq, nicat vermək; **спасти положение** çətin vəziyyətdən çıxış yolu tapmaq, əlac tapmaq.

СПЕРВА *нареч.* *дан.* əvvəl, əvvəlcə, əvvəlcədən, qabaqca, qabaqcadan.

СПЕРМА *ж* *мн. нет* *biol.* sperma, məni.

СПЕРМАТОЗОИД *м* *biol.* spermatozoid, məni (*kişi tənəsil hüceyrəsi*).

СПЕЦИАЛИСТ *м* mütəxəssis.

СПЕЦИФИЧЕСКИЙ *прил.* spesifik, xüsusi, səciyyəvi, nəzərə çarpan, ancaq özünə xas olan.

СПИНА *ж* (*мн. спины*) arxa, bel, dal, kürək; **за спиной** *тэс.* gizlicə, xəlvəti, əl altından;

выезжать на чужой спине özgasindən istifadə edərək məqsədinə çatmaq; **на собственной спине испытать** özünün başına gəlmək, özü görmək; **нож в спину (кому)** xaincəsinə zərbə; **за спиной (остаться, оставить)** dalda, geridə (qalmaq, qoymaq); **не разгибая спины (работать, трудиться)** can-başla, səylə (işləmək, çalışmaq); **гнуть спину перед кем** bax **гнуть**; **гнуть спину (голову, шею)** bax **клонить**; **повернуть спину к кому-чему**; **повернуться к чему-кому** 1) dal çəvirmək, üz döndərmək; 2) fikir verməmək; **показать спину** üz döndərmək, üz çəvirmək; **прятаться за чью** *спину* başqasının üzərinə yükləmək (atmaq); **жить (сидеть, быть) за спиной** ...güvenmək; **стоять за спиной чьей, у кого** dəlində dayanmaq.

СПИННОЙ *прил.* bel –u(-ü); **спинной хребет** bel sümüyü; **спинной мозг** *anat.* onurğa beyni (haram ilik); **спинная струна** bax **хорда** 2-ci mənada.

СПИРТ *м* spirt; **муравьиный спирт** *kim.* qarışqa (formiat) turşusu; **нашатырный спирт** bax **нашатырный**.

СПИРТНОЕ *ср* *мн. нет* spirtli içki.

СПИРТНОЙ *прил.* 1. spirt –u(-ü); **спиртной завод** spirt zavodu; **спиртные напитки** spirtli içkilər.

СПИРТОВАНИЕ *ср* *мн. нет* spirtləmə, spirt hopdurma (hopdurulma).

СПИРТОВАННЫЙ *прич.* *xüs.* spirtlənmiş, spirt hopdurulmuş, spirtli.

СПИРТОВАТЬ *несов.* *xüs.* spirtləmək, spirt hopdurmaq.

СПИРТОВАТЬСЯ *несов.* *xüs.* spirtlənmək, spirt hopdurulmaq.

СПИСОК *м* (*мн. списки*) 1. siyahı; 2. kitabça; **трудовой список** əmək kitabçası; **чёрные списки** bax **чёрный**.

СПЛЕТЕНИЕ *ср* 1. toxuma, toxunma; höpmə, hörülmə; hörgü; 2. sarıma, sarınma; 3. *anat.* kələf; 4. *тэс.* hadisələrin bir-birinə qarışması, təsadüf

etməsi; dolaşıqlıq; \diamond **солнечные сплетение** bax **солнечный**.

СПЛОШНОЙ *прил.* 1. dayanmayan, arası kəsilməyən, fasiləsiz, sel kimi; **сплошная масса льда** arası kəsilməyən buz kütləsi; 2. başdan-başa, bütün, tam, elliklə; **сплошная электрификация деревни** kəndin başdan-başa elektrifikasişdırilməsi; **сплошное недоразумение** tam anlaşılmazlıq; **сплошная коллективизация** elliklə kollektivləşmə; 3. bütün, xalis, selt, sal; **сплошной гранит** bütün qranit.

СПОРА *жс биол.* spor (*bəzi ibtidai bitki və heyvanlarda cinsiyyətə bağlı çoxalma orqanı*).

СПОРАДИЧЕСКИЙ *прил.* sporadik, hər-dənbir (olan), hər yerdə olmayan, təsadüfən-təsadüfə (olan).

СПОРАДИЧНЫЙ bax **спорадический**.

СПОСОБ *м* 1. üsul, qayda, tərz; **способ решения задачи** məsələni həll etmək üsulu; **способ выражения** ifadə tərz; 2. yol, vasitə.

СПОСОБНЫЙ *прил.* 1. qabiliyyətli, istedadlı, zəhlinli, bacarıqlı; 2. bacaran, eadə bilən, əlindən gələn, iqtidarlı.

СПРАВКА *жс* 1. arayıq; 2. məlumat, xəbər, soruq; \diamond **навести справку** (**справки**) bax **навести**.

СПРОС *м* 1. soruşma, soruşulma; xəbər alma, xəbər alınma, sorğu, sual; 2. istəmə, istənilmə; tələb etmə, tələb edilmə; 3. *iqt.* tələb, tələbat; \diamond **без спроса, без спросу** icazəsiz, icazə almadan, özbaşına.

СПУСК *м* 1. endirmə, endirilmə, enmə; düşürmə, düşürülmə, düşmə; 2. salma, salınma; 3. buraxma, buraxılma; buraxılış; 4. *məc.* göndərmə, göndərilmə; 5. eniş; 6. yamac; 7. mail; 8. *tətik (silahda)*; 9. *mətb.* spusk (*səhiyyə bağında boş yer*); 10. *mətb.* düzülüş; \diamond **не давать спуска (спуску)** cəzasız buraxmamaq, bağışlamamaq.

СПЯТИТЬ *сов. дан.*; **спятить или спятить** с ума dəli olmaq, ağılı itirmək, başına hava gəlmək.

СПЯЧИЙ *прил.* yuxulu, gözyuxulu, yatmış.

СРАВНИТЕЛЬНО *нареч.* 1. ...nisbətən, ...gö-rə; **ныне теплее сравнительно с прошлым годом** keçən ilə nisbətən bu il istidir; 2. müqayisəli (surətdə); **сравнительно изучать языки** dilləri müqayisəli surətdə öyrənmək.

СРЕДА I *жс (мн. среды)* 1. mühit; 2. ara, içəri; **он из рабочей среды** o, fəhlələr içərisindən çıxmışdır.

СРЕДА II *жс (мн. среды)* çərşənbə.

СРЕДНИЙ *прил.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) orta; 2. ortancıl; **средний брат** ortancıl qardaş; 3. *məc. дан.* babat, miyanə ən adi; \diamond **в среднем** orta hesabla; **выше среднего** normadan yuxarı; **ниже среднего** normadan aşağı; **нечто среднее** orta bir şey (*vəziyyət və s.*); **средние века** orta əsrlər; **среднее образование** orta təhsil; **средний палец** orta barmaq; **средней руки** ortabab, miyanə, babat; **среднее ухо** *anat.* orta qulaq;

средняя школа orta məktəb; **средних лет** orta yaşlı.

СРЕДСТВО *ср (мн. средств)* 1. vasitə; 2. üsul, yol; 3. dava, dərman, çarə, əlac; 4. **только** *мн. средства* 1) vəsait; 2) *köhn.* var, pul, dövlət; **человек со средствами** varlı (pullu, dövlətli) adam.

СРЕЗ *м* kəsik, kəsik yeri, kəsilmiş yer.

СРОДНИК *м* *məh.* qohum.

СРОДНИТСЯ *сов.* 1. yaxınlaşmaq, dostlaşmaq; 2. alışmaq, öyrətmək.

СРОДНЫЙ *прил.* 1. oxşar, bənzər, bir-birinə yaxın; **сродные явления** bir-birinə bənzər hadisələr; 2. *köhn.* qabiliyyəti olan, bacarığı olan; **берись за то, к чему ты сроден** bacardığın işdən yapış.

СРОК *м* 1. müddət, vaxt; **на короткий срок** qısa müddətə; **в срок** vaxtında; **до срока** vaxtıdan əvvəl; 2. vədə, möhlət; **дать срок** möhlət vermək; \diamond **ни отдыху, ни сроку не давать** tələsdirmək, qısnamaq, gözünü açmağa (*nəfəsini dərməyə*) qoymamaq; **без срока** müəyyən vaxta, müvəqqəti.

СРОЧНО *нареч.* təcili (surətdə), tez, tələsik, təxirsiz.

ССАСЫВАТЬ *несов.* bax **ссосать**.

ССОСАТЬ *сов.* sormaq, əmmək.

СТАБИЛИЗАЦИЯ *жс мн. нет* sabitləşdirmə, sabitləşdirilmə, sabitləşmə; möhkəmləşdirmə, möhkəmləşdirilmə, möhkəmləşmə.

СТАДИЯ *жс* mərhələ, pillə, dərəcə, dövr; **стадия цветения хлопчатника** pambığın çiçəklənmə dövrü.

СТАЖЁР *м* stajçı (*təcrübə keçən*).

СТАЖИРОВКА *жс мн. нет* təcrübə keçmə, təcrübə dövrü.

СТАЗ *м* tib. staz (*qan durğunluğu*).

СТАНДАРТ *м* standart (1. *ülgü, ölçü, əndaza*; 2. *məc. basmaqəlib, şablon*; 3. *nümunə*).

СТАНОВЛЕНИЕ *ср* fəsl. inkişaf prosesində törəmə, əmələ gəlmə, təşəkkül tapma, yeni əlamə və formalar alma; təşəkkül.

СТАРЕНИЕ *ср мн. нет* 1. qocalma; 2. köhnəlmə.

СТАРИК *м* qoca (*qoca kişi*).

СТАРШИЙ *прил.* 1. böyük, yaşlı; **старший брат** böyük qardaş; **старшее поколение** yaşlı nəsil; 2. baş; **старший бухгалтер** baş buxalter; 3. yuxarı, yüksək; **старший класс** yuxarı sinif; 4. *в знач. суц. мн.* старшие böyüklər, özündən böyüklər; **надо слушаться старших** böyüklərin sözüne qulaq asmaq lazımdır.

СТАРЫЙ *прил.* 1. qoca; 2. *müxtəlif mənalarda* köhnə; 3. qədim; 4. əvvəlki; **вернуться на старую квартиру** əvvəlki mənzilinə qayıtmaq; \diamond **по – старому** əvvəlki kimi; **стар и мал, и стар и млад, старый и малый** qocalardan tutmuş uşaqlara qədər; **математика** yeyəndən pəpə yeyənə qədər; **старая вера** bax **старобрядчество**; **старое вино** bax **выдержанный**; **старый**

воробей бах **воробей**; **старая дева** qarı qız; **старая (стара) песня** бах **песня**; **Старый свет** Avropa, Asiya, Afrika; **старый холостяк** бах **холостяк**; **по старой памяти** бах **память**.

СТАТИСТИКА *м* statistik (*statistika mütəxəssisi*).

СТАТЬ I сов. 1. durmaq, dayanmaq; **волосы** стали **дыбом** tüklərim biz-biz durdu; **часы** стали saat dayandı; 2. salmaq; **стать на якорь** lövbər salmaq; 3. yerləşmək, sığmaq; **стул** здесь не **станет** stul buraya yerləşməz; 4. başlamaq; **он** взял **книгу** и стал **читать** о, kitabı götürüb oxumağa başladı; **он** стал **слабеть** глазами onun gözləri zəifləməyə başlamışdır; 5. olmaq; **он** стал **точней** нервным о çox əsəbi olmuşdur; **что с ним** стало? ona nə olmuşdur?; 6. *dan.* kifayət etmək, çatmaq; **станет ли у тебя сил?** Sənin gücün çatarmı?; 7. *dan.* oturmaq, mal olmaq, başa gəlmək; **пальто** мне стало в **сто рублей** palto mənə yüz manata oturdu; **река** стала çay dondu; \diamond **во что бы то ни** стало hər necə olsa, mütləq, hökmən; **стать** было beləliklə, deməli, bu surətlə; **станет (с кого)** ...nə desən çıxar (baş verər), gözləmək olar; **с тебя** этого **станет** səndən nə desən çıxar (gözləmək olar); **стать** **дыбом** ürpərmək; **его** не стало о öldü (keçindi); **стать (стojь)** **грудью** бах **грудь**; **стать** в **главе** чего rəhbərlik etmək, ...başında durmaq; **стать** в **копеечку** бах **копеечка**; **стать** в **ружье** бах **ружье**; **стать** в **тупик** бах **тупик**; **стать** между **кем** aralarında girmək, ara qarışdırmaq; **стать** на **дороге** чьей; **стать** **поперк** **дороги** **кому** бах **встать**; **стать** на **квартиру** **к кому** бах **встать**; **стать** на **дружескую (короткую)** **ногу** **с кем** dost olmaq, dostluq etmək, yaxınlıq etmək; **стать** на **одну доску** **с кем** özünü ... tay etmək; **стать** **поперк** **горла** бах **горло**; **ни** **стать**, **ни** **сесть** не **умеет** **кто** səmiyyətdə özünü apara bilmir.

СТАТЬ II ж (мн. стáти) 1. boy-buxun, qədd-qamət, bədən quruluşu; *fiqura*; 2. *məc. köhn.* görkəm, tip, xüsusiyyət; \diamond **под** **стать (кому-челю)** tam uyğun olmaq, yaraşmaq, layiq olmaq; **с** **какой стати?** nə üçün? nəyə görə? nəyə əsasən? nə münasibətlə?

СТАФИЛОКОКК *м* *bakt.* stafilyokok (üzüm səlçimna oxşar qruplar şəklində yerləşmiş bakteriya).

СТАФИЛОКОККОВЫЙ *прил.* stafilyokokk -i(-1).

СТЕНА́ *ж (мн. стéны)* 1. divar; 2. bari, hasar, sədd; 3. *məc. six, sıra, səf*; **идти** **стеной** six sıralarla getmək; \diamond **в стенах (чего)** ...daxilində, ...içərisində; **в чегырэх стенах (сидеть, жить)** dörd divar arasında (oturmaq, yaşamaq); **как об** **стену** **горох** elə bil divara fətdəsizdir; **как** на **каменную** **стену** **надеяться (положитья)** inanmaq, bel bağlamaq; **стена** в **стену**, **стена** об **стену** divar-divara, lap bir-birinin yanında, yaxın qonşuluqda, qarı-qarıya; **на** **стену** **лезть** divara dırmaşmaq (*açığından*); **прижать, припереть** к

стене sıxışdırmaq, divara dirəmək; **китайская** **стена** бах **китайский**; **как** за **каменной** **стеной (быть, находиться)** arxası olmaq, dayağı olmaq; **(и)** у **стен** **есть** **уши** divarların da qulağı var.

СТЕНО́З *м* *мн. нет* *tib.* stenoz (*orqanizmdəki dəlik və ya kanalların daralması*).

СТЕНО́ЗНЫЙ *прил.* *tib.* stenoz -i(-1).

СТЕНОКАРДИ́Я *ж* *мн. нет* *tib.* stenokardiya (*diş anginası; ürək xəstəliyi*).

СТЕПЕННО *нареч.* təmkinlə, vüqarla, ağır, ciddi surətdə; **степенно** **поклониться** təmkinlə salam vermək.

СТЕПЕНЬ *ж (мн. стéпени)* 1. dərəcə; 2. rüt-bə; 3. *riyaz.* qüvvət; \diamond в **высшей** **степени** son dərəcə, olduqca; в **значительной** **степени** əsasən, əsas etibarilə, həmiyyətli dərəcədə; в **равной** **степени** eyni dərəcədə; **до** **некоторой** **степени** qismən, bir dərəcəyə qədər; **ни** в **какой** **степени**, **ни** в **малейшей** **степени** heç bir vachlə, qətiyyənlə, əsla; **степени** **сравнения** (*qram.*) müqayisə dərəcəsi.

СТЕРИЛИ́ЗАТОР *м* *xüs.* sterilizator (*1. sterilizasiya cihazı; mütəxəssisi*).

СТЕРИЛИ́ЗАЦИОННЫЙ *прил.* sterilizasiya -i(-1).

СТЕРИЛИ́ЗАЦИЯ *ж* 1. sterilizasiya; steril-ləşdir(il)mə, mikrobsuzlaşdır(il)ma; 2. axtalama, dölsüzləşdir(il)mə.

СТЕРИЛИ́ЗОВАННЫЙ *прич.* sterilləşdirilmiş, mikrobsuzlaşdırılmış.

СТЕРИЛИ́ЗОВАТЬ *сов. и несов.* 1. sterilizasiya etmək, sterilləşdirmək, mikrobsuzlaşdırılmaq; 2. axtalamaq, dölsüzləşdirmək.

СТЕРИЛИ́ЗОВАТЬСЯ *несов.* 1. sterilizasiya edilmək, sterilləşdirilmək, mikrobsuzlaşdırılmaq; 2. axtalanmaq, dölsüzləşdirilmək.

СТЕРИ́ЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* sterilik, mikrobsuzluq.

СТЕРИ́ЛЬНЫЙ *прил.* 1. *tib.* steril, mikrobsuz, mikrobardan təmizlənmiş; 2. dölsüz, sonsuz, döl verməyən.

СТІ́МУЛ *м* *stimul* (*1. hərəkətəgtirici səbəb, şirnikdirici, havas və maraq oyadıcı amil; 2. psixol. reaksiyotərədici səbəb*).

СТИМУЛЯТОР *м* *stimulyator* (*bitkilərin böyüməsini və inkişafını artıran kimyəvi maddə*).

СТИМУЛЯ́ЦИЯ *ж* *k.t.* stimulyasiya (*bitkilərin böyüyüb artmasına kimyəvi və ya fiziki təsir*).

СТОЛ *м* 1. miz, stol, masa; 2. *məc.* yemək; xörək; **мясной** **стол** ət xörəkləri; 3. süfrə; **накрыть** на **стол** süfrə salmaq; 4. şöbə, büro; **паспортный** **стол** pasport şöbəsi; **справочный** **стол** soraq şöbəsi; 5. *tar.* taxt, knyazlıq (*qədim Rusiyada*); \diamond **держат** **стол (köhn.)** yemək hazırlayıb satmaq (*evdə*); (*лежит*) на **столе (köhn.)** meyit yerdədir (hələ basdırılmamışdır); **стол** **кривой (zar.)** sufrədə duz yoxdur, duz yaddan çıxıb.

СТОЛБ *m* sütun, dirək, şalban; \diamond **дойти до геркулесовых столбов** bax herkulесовы; **к позорному столбу поставить** rüsvay etmək, biabir etmək; ifşa etmək; **позвоночный столб** (*anat.*) onurğa; **стоять столбом, стоять как столб** heykəl kimi durmaq.

СТОЛЬКО нареч. 1. o qədər, bu qədər, bunca; **здесь столько людей!** burada o qədər adam var ki!; **где ты достал столько книг?** bu qədər kitabı haradan tapdın? 2. *в знач. мест.* ...qədər, ...kimi, -cən, -can; **где ты был столько времени?** bu vaxta qədər (bu vaxtacan) harada idin?

СТОМАТИТ *m* *мн. нет tib.* stomatit (*ağzın selikli qişasının iltihabı*).

СТОМАТОЛОГ *m* stomatoloq.

СТОМАТОЛОГИЧЕСКИЙ *прил. tib.* stomatolojiya –i(-); stomatoloji; **стоматологическая клиника** stomatoloji klinikası; **стоматологические исследования** stomatoloji tədqiqat.

СТОМАТОЛОГИЯ *ж* *мн. нет tib.* stomatolojiya (*tibbin ağız boşluğu, cənə və onlara yaxın yerlərin xəstəliklərindən bəhs edən şöbəsi*).

СТОПА *ж* (*мн. стопы*) ayağın altı pəncə; 2. (*мн. стопы*) *мәс. köhn.* ayaq, addım; 3. (*мн. стопы*) *tar.* stopa (28,8 sm bərabər qədım uzunluq ölçüsü); \diamond **идти по стопам (чьим)** ...izi ilə getmək, ...yolu ilə getmək, ...ardınca getmək; **принадать к стопам (чьим)** ayaqlarına düşmək, yalvarmaq.

СТОРОНА *ж* (*мн. стороны*) 1. tərəf, səmt; 2. ölkə, məmləkət, yurd, el, yer; **дальняя сторона** uzaq ölkə; **родная сторона** doğma yurd; **чужая сторона** yad ölkə, qürbət; 3. yan, kənar, qıraq; **отойти в сторону** kənara (yana) çəkilmək; 4. tay, tərəf; **по ту сторону реки** çayın o biri tayında; 5. cəhət, tərəf; **положительная сторона** дела işin müsbət cəhəti; 6. (*müxtəlif mənalarda*) tərəf; **выслушать обо стороны** hər iki tərəfin sözünü dinləmək; **воюющие стороны** müharibə edən tərəflər; **победа на нашей стороне** qalibiyyət biizm tərəfdədir; **стать на (чьо-н.) сторону** birinin tərəfini saxlamaq; **родственный со стороны матери** ana tərəfdən qohum; **с одной стороны он прав** bir tərəfdən o haqlıdır; 7. **стороной** kənardan, başqalarından; **я узнал об этом стороной** bu xüsusda mən kənardan esitdim; 8. üz; **обратная сторона** материи parçanın tərs üzü; \diamond **мое дело** сторона bunun mənə daxli yoxdur; **шутки в сторону** zarafatsız, zarafat bir yana qalsın; **в стороне от кого** ayrıca, təkə, yalqız; **в сторону** 1) özünü qırağa çəkdi; 2) bir tərəfə; **в сторону чего** ...yolunda; **в сторону (сказать, пронести)** eşitdirməmək; **на сторону (сбыть, продать)** əlaltından, gizli (satmaq); **со стороны чего; с какой стороны** hansı planda, hansı cəhətdən; **со стороны чьей** 1) ...tərəfindən; 2) tərəfdən (qohumluq); **с одной стороны...**, **с**

другой стороны bir tərəfdən..., o biri tərəfdən (isə)...; **тянуть чью сторону** bax тянуть.

СТРАДАТЬ *несов.* 1. əzab çəkmək, əziyyət çəkmək; iztirab çəkmək; **страдать морально** mənəvi əzab çəkmək; 2. ...fikrini çəkmək, ...dərdinə qalmaq; **страдать за другого** друга xəstə yoldaşının fikrini çəkmək; 3. xəstəlik çəkmək, ...xəstəliyi olmaq, ...azarı olmaq, giriftar olmaq, mübtəla olmaq; **страдать головными болями** başağrısı çəkmək; **он страдает палучею болезнью** onun ürəkçəkməsi (ürəkçəkmə xəstəliyi) var; 4. zərər çəkmək, ziyan görmək, cəfa çəkmək; məruz qalmaq; **раньше эти места страдали от наводнения** keçmişdə bu yerlər daşqından zərər çəkirdi; 5. *мәс.* zəif olmaq, pis olmaq, axsamaq; **у него сильно страдает память** onun hafizəsi çox pisdır; **у него страдает грамотность** o, savad cəhətdən axsayır; 6. *дан.* danxmaq, **страдать по семье** ailəsi üçün darıxmaq.

СТРАДАЮЩИЙ *м* *прич.* 1. əziyyət çəkən, əzab çəkən; iztirab çəkən; 2. ...xəstəliyi olan, ...mübtəla olan, ...mübtəlası olan; 3. darıxan, xiffət çəkən.

СТРАНИЦА *ж* səhifə.

СТРАХ *m* 1. qorxulu, vahimə, dəhşət; 2. *мн. дан.* qorxulu şeylər, vahiməli şeylər, dəhşətli şeylər; 3. risk, məsuliyyət; \diamond **держаться в страхе** itaətdə saxlamaq; **страха ради** qorxudan, canının qorxusundan; **не за страх, я за совесть** делать (*что-н.*) qorxudan deyil, vicdanla görmək (*bir işi*); **у страха глаза велики** qorxan gözə çöp düşər, qorxu başa bələdir; **на свой страх (и риск); за своей страх (и риск)** öz məsuliyyətinə, məsuliyyəti öz üzərinə götürərək; **под страхом чего** ... qorxusu altında; **рыцарь без страха и упрека** bax рыцарь.

СТРАШНО нареч. 1. *дан.* son dərəcə; **я страшно устал** son dərəcə yorulmuşam; 2. *в знач. сказ.* adamı dəhşət götürür, adamı vahimə basır; **ему страшно быть одному** o, tək qalmağa qorxur; **страшно об этом и подумать** bu barədə düşündəndə belə adamı dəhşət götürür.

СТРАШНЫЙ *прил.* 1. qorxulu, qorxunc, dəhşətli, vahiməli, heybətli, müdhiş; 2. *дан.* çox güclü, çox şiddətli, çox bərk, çox yaman; \diamond **страшный суд** (*dini*) məhşər, qiyamət (günü).

СТРЕМИТЕЛЬНО нареч. cəld, iti, ildırım kimi, çox sürətlə, şiddətlə.

СТРЕПТОКОКК *m* *tib., bakt.* streptokok (*irinli iltihabları törədən girdə bakteriya*).

СТРЕПТОКОККОВЫЙ *прил. tib., bakt.* streptokok –i(-); streptokoklu.

СТРЕПТОМИЦИН *m* *farm.* Streptomisin (*dərman*).

СТРЕПТОЦИД *m* *мн. нет farm.* streptosid (*dərman*).

СТРИХНИН *m* *tib., kim.* strixnin (*ən güclü zəhərlərdən biri*).

СТРОГИЙ *прил.* 1. ciddi, zabitəli, tələbkar; 2. şiddətli, sərt, kəskin, ağır, bərk; 3. möhkəm, dürüst, düzgün, dəqiq; **строгий учёт** dürüst uçot; **строгие черты лица** üzünün düzgün cizgiləri; 4. *məh.* sayıq, ayıq.

СТРОГО *нареч.* 1. ciddi (surətdə), qəti (surətdə); 2. şiddətli, sərt, kəskin, ağır, bərk; **◇ строго-настрого** bax **настрого**; **строго говоря** ciddi desək, əslində.

СТРОЙНО *нареч.* həmahəng (bir surətdə), müntəzəm (surətdə); düzgün, qəşəng; **петь стройно** həmahəng oxumaq, düzgün oxumaq.

СТРУЯ *ж (мн. стру́и)* 1. şırnaq, cərəyan, xəfif axın; fəvvarə; **течь струей** şırnaqla axmaq; **бить струей** fişqırmaq, fəvvarə vurmaq; 2. *Məс.* hava cərəyanı; 3. *Məс.* axın, cərəyan; **свежая струя в работе** işdə yeni cərəyan; 4. *Məс.* su, sular; 5. Dağvarı zolaq (*parçada və s.*); **◇ влить (внести) живую струю во что** canlandırmaq, daha maraqlı etmək.

СТРЯСЕННЫЙ *прич.* 1. çirpilmış, silkələnib salınmış (tökülmüş); 2. silkələnib qarışdırılmış.

СТУПЕНЧАТЫЙ *прил.* pilləli, pillə-pillə.

СТЫД *м мн. нет* 1. həya, abır, ar; abır-həya; xəcalət; **чувство стыда** həya; **испытывать стыд** xəcalət çəkmək; **со стыда** xəcalətdən; 2. abırsızlıq, biabırçılıq, rüsvayçılıq.

СУБСТАНЦИЯ *ж* substansiya (1. *fəls.* bütün əşya və hadisələrin ilk əsasını təşkil edən maddə; 2. *mahiyyət, əsil, zat, çövhər*).

СУБСТРАКТ *м* substrakt (1. *fəls.* əsas; 2. *biol.* qidaverici mühit, qidalandırıcı mühit).

СУБЪЕКТ *м* subyekt (1. *məntiqdə; haqqında bəhs olunan şey, haqqında mühakimə yeridlən şey; mühakimə obyektii; 2. adam, şəxs; 3. qram. mübtada*).

СУВЕРЕННОСТЬ *ж мн. нет (siyasi)* suverenlik, hökmranlıq, müstəqillik.

СУД *м* 1. məhkəmə; **находиться под судом** işi məhkəmədə olmaq; 2. məhkəmə iclası; mühakimə; 3. rəy, fikir, qərar, mühakimə, hökm; **◇ страшный суд (dini)** qiyamət; **шемякин суд (köhn.)** ədalətsiz məhkəmə; **суды в пересуды; суды да пересуды** ara söhbətlər; **на нет (и) суда нет** yoxa sarə yoxdur; **пока суд да дело** götür-qoy edənə qədər...

СУДИТЬ *несов.* 1. Mühakimə yeritmək, fikir söyləmək, hökm vermək, mülahizə yeritmək; 2. Mühakimə etmək, işə baxmaq, iş kəsmək (*məhkəmədə*); 3. Danlamaq, məzəmmətləmək, taqsırlandırmaq; 4. *Idm.* həkəmlilik etmək, münsiflik etmək; 5. Güman etmək, zənn etmək, ehtimal etmək; 6. Qismət olmaq, nəsis olmaq; **мне не суждено больше встречаться с ним** onunla bir daha görüşmək mənə nəsis olmayacaqdır; **◇ судить и рьяить** mühakimə yeritmək, danışmaq; **суды по чему ...görə; ...nəzərə alaraq.**

СУДНО I *ср (мн. судá)* gəmi.

СУДНО II *ср (мн. судна)* 1. *məh.* qab; 2. İyən (*xəstə altına qoyulan qab*).

СУ́ДОРГА *ж* qıç, çəng; qıç olma, çəng olma; tutulma, ürpəşmə.

СУ́ДОРОЖНО *нареч.* 1. qıç olmuş halda, əsəbi halda, ürpəşmiş halda, titrək halda; 2. *məс.* həyəcanlı, çoxşün bir halda, tələş içərisində.

СУ́ДОРОЖНЫЙ *прил.* 1. titrək, əsəbi, ürpəşmiş; 2. *məс.* həyəcanlı, çoxşün, tələşli.

СУЖЕНИЕ *ср мн. нет* daraltma, daraldılma, daralma.

СУЛЬФАЗОЛ *м farm.* sulfazol (*dərman*).

СУЛЬФАМИДНЫЙ *прил.* *tib.* sulfamid –i(-i).

СУЛЬФАМИДЫ *мн. tib., farm.* sulfamidlər (*dərman preparatları*).

СУЛЬФАТ *м kim.* sulfat (*sulfat turşusunun duzu*).

СУЛЬФАТНЫЙ *прил.* sulfat –i(-i); sulfatlı.

СУЛЬФИД *м kim.* sulfid (*kükürtlü birləşmələrə verilən ümumi ad*).

СУЛЬФИДИН *м farm.* sulfidin (*dərman*).

СУЛЬФИТ *м kim.* sulfit (*sulfat turşusunun duzu*).

СУММА *ж* 1. yekun, cəm, məcmu; 2. məbləğ, pul; **в сумме (взятое, взятые)** ümumilikdə, bütünlükdə, hamısı bir yerdə.

СУПРҮГ *м* 1. ər; 2. *только мн.* ər-arvad.

СУПРҮГА *ж* arvad.

СУПРҮЖЕСКИЙ *прил.* ər-arvad –i(-i); **супружеская жизнь** ər-arvad həyatı; **супружеская пара** ər-arvad.

СУПРҮЖЕСТВО *ср* ər-arvadlıq, izdivac.

СУПРҮЖНИЦА *ж* *məh.* bax **супруга**.

СУРРОГАТ *м* surroqat (1. *bir şeyi yalnız qismən əvəz edə biləcək başqa şey; bəddəl; 2. saxta*); **◇ денежные суррогаты** pul bəddəlləri (*istiqrar, bon və s. kimi qiymətli kağızlar*).

СУРРОГАТНЫЙ *прил.* 1. surroqat; 2. saxta.

СУСПЕНЗОРИЙ *м tib.* suspensori (xaya bağı).

СУСТАВ *м anat.* oynaq, bənd, buğum.

СУСТАВНОЙ *прил.* oynaq –i(-i); **суставной ревматизм** oynaq revmatizmi.

СУФЛÉ *ср* neskl. sufle (1. *çalınmış yumurta ağı ilə şəkərdən hazırlanan yüngül pirojna; 2. səmənədən hazırlanan şirin içki*).

СУХОЙ *прил.* 1. quru, qurumuş; 2. susuz; 3. *dan.* arıq, sılız; 4. *məс.* soyuq; **оказать сухой приём** soyuq qarşılamaq; 5. *məс.* cansıxıcı, maraqsız, darıxdırıcı; **◇ сухо-насухо** qurquru; **выйти сухим из воды** bax **вода**; **сухое облако; сухая гроза** yağışsız bulud; yağışsız göy gurultusu; **держат порох сухим** bax **порох**.

СУХОФРУКТЫ *мн. xüs.* quru meyvələr.

СУШÉНИЕ *ср* 1. qurutma, qurudulma; 2. *dan.* quru meyvə, qurudulmuş meyvə (tərəvəz və s.)

СХВАТКИ *мн.* sancı, ağır, qıç olma; **родовые схватки** doğum ağrıları.

СХЕМА *ж* sxem (1. *bir şeyin quruluşunu və ya hissələri arasındakı rəbitəni göstərən rəsm, cizgi; 2. bir əsərin, məruzənin və s. əsas fikirlərinin*

ümtüni şəkilə şərh, xülasəsi; 3. *məc. şablon, basmaqəlib*).

СХОЛАСТИКА *ж ми. нет* *scholastika* (1. orta əsrin dini ehkamlara əsaslanan son dərəcə mücərrəd idealist fəlsəfəsi; 2. həyat ilə heç bir əlaqəsi olmayan təcrübədə yoxlanıla bilməyən, mücərrəd mühakimələrə əsaslanan görüş, üqəlalıq).

СЧЕТ *м* 1. hesablama, sayma; 2. hesab, say; 3. haqq-hesab; **бес-счёту** çox, saysız-hesabsız; **счёту нет** (*кому-чему*) sayı-hesabı yoxdur; **в два счёта** əlüstü, bir anda; **в конечном счёте, в последнем счёте** axırda, nəhayət, nəticədə, nəticə etibarilə; **на чужой счёте** özgə hesabına; **на счёте** (*кого-чего*) ...haqqında (barəsində, xüsusunda); **покончить счёты** haqq-hesabını çürütmək; **ровным счётом** tam, bütünlükdə; **предъявить счёте** tələb etmək; **счётом** 1) sayaraq; 2) saysan, hesablasan; **ровным счётом ничего** bax **ровный**; **в счёте чего** ...hesabına; **за счёте чего** ...hesabına; **за чей, какой счёте** ...puluna, hesabına; **на этот счёте** bu barədə; **по счёте первый** (второй, третий и т.д.) sıra sayı ilə birinci (ikinci, üçüncü və i.a.); **закрывать счёте** hesabı bağlamaq; **знать счёте** pulun qədrini bilmək; **потерять счёте кому-чему** ...hesabını itirmək, bilməmək; **не идти в счёте** hesaba alınmamaq; **поставить в счёте** (на счёте)

кому ...boynuna atılmaq (*günah*); **отнести за счёте** (на счёте) *кого, чего* ...ayağına yazmaq.

СЧИТАТЬ *несов.* 1. Saymaq, hesablamaq; 2. Hesab etmək, güman etmək, zənn etmək; **я считаю, что** mənəim fikrimcə, zənnimcə; **считать звёзды, считать мух** ulduzları saymaq, milçək tutmaq, heç bir işlə məşğul olmamaq, boş-boş oturmaq, ağzını ayırıb göyə baxmaq; **считать ворон** bax **ворона**; **считать галок** bax **галка**; **не считать денег** (*казны*) pulu xəzəl kimidir; **считать дни** (*часы, минуты*) günləri (dəqiqələri) saymaq.

СЫНОК *м* 1. *сын* söz. *kiç. və oxş. oğulcuq, oğulçığaz*; 2. *dan. oğlum (müraciət)*; **маменский сынок** bax **маменкин**.

СЫПАТЬ *несов.* 1. tökmək, boşaltmaq; dağıtmaq; 2. səpmək, səpələmək; **сыпать песок на дорожки** yollara qum səpmək; 3. *məc. dan. yağdırmaq*; **сыпать вопросами** sual yağdırmaq; **сыпать деньгами** bax **сорить** 2-ci mənada.

СЫРНИК *м* *sirnik (kəsmik kətəsi, pendir qutabı)*.

СЫРОЙ *прил.* 1. nəm, rütubətli, yaş; 2. çiy, qaynanmamış, bişməmiş; 3. alaçıy, alabişmiş; 4. kal, yetişməmiş; 5. xam; 6. *məc. natamam, alayarıncıq*; 7. *məc. ləms, ağır*; 8. *безл. в знач. сказ. сыро* hava rütübətdir, nəmişlikdir.

T

ТА мест. ж bax **тот**; **та книга** o kitab.

ТАБАК *м* tütün, tənəkə; **дело табак** *dan. iş* xarabdır, iş əngəldir; **нюхательный табак** burunotu.

ТАБАЧНЫЙ *прил.* 1. tütün -i(-i); **табачная фабрика** tütün fabriki; 2. *məh. çürük*.

ТАБЕЛЬ *м* 1. cədvəl, siyahı; 2. *tabel (fəhlə və qulluqçuların işə gəlib getməsinə qeydə almaq üçün lövhə)*; 3. nömrə (*işə gələndə götürülən və işdən gedəndə yerinə asılan nömrə*).

ТАБЛИЦА *ж* cədvəl; **математические таблицы** riyazi cədvəllər.

ТАБЛО *ср нескл. xüs. tablo (işıqla və ya elektromaqnitlə işləyən siqnal sipəri)*.

ТАЗ I *м* tas, ləyən; teşt.

ТАЗ II *м* (*ми. тазы*) *anat. çanaq sümüyü*.

ТАЗОБДРЕННЫЙ *прил. anat. bud* -i(-i); **тазобдренный сустав** çanaq-bud oynaqı.

ТАЗОВЫЙ *прил. anat. çanaq* -i(-i); **тазовые кости** çanaq sümükləri.

ТАК I 1. *нареч. belə, bu çür, elə; именно так* məhz belə; **он так силён, что...** o, elə güclüdür ki...; **писать нужно так** bu çür yazmaq lazımdır; **пусть останется так** qoy elə qalsın; 2. *нареч. o qədər, o dərəcədə; я так много ходил, что едва*

стою на ногах o qədər gəzmişəm ki, ayaq üstə güclə dururam; 3. *нареч. çox da, o qədər də; он не так уж умён* o, çox da (o, qədər də) ağıllı deyildir; 4. (*союз*) *onda, o halda (bəzən -sə, -sa şərt şəkilçiləri ilə ifadə olunur)*; **а если ты думал что-нибудь другое, так объяснись** başqa bir şey düşünmüşənsə, *onda başa sal (anlat)*; 5. *част. heç nə; что с тобою?* – *Так sənə nə olub?* – *Heç nə; 6. (союз) demək, deməli; так ты мне не веришь?* demək, sən mənə inanmırsan?; 7. *част. bəli, doğrudur; так вы не ошиблись* bəli, siz səhv etməmişsiniz; **так вы правы** doğrudur, siz haqlısınız; 8. *част. məsələn; климат там суровый, так морозы доходят до 40 градусов* oranın iqlimi çox sərttdir, məsələn soyuqlar 40 dərəcəyə çatır; 9. *нареч. elə-belə; я сказал это просто так* mən bunu elə-belə dedim; **все так** qoy elə olsun, tutaq ki belədir raziyam; **давно бы так** çoxdan belə olmalı idi; **за так** elə belə, havaı, müftə; **и так** (уж) onsuz da; **и так далее** və ilaxir (və i.a.); **и так и иначе; то так, та сяк, и так и этак** elə də, belə də, hər cür, ya belə ya elə; (**не**) **так ли?** eləmi? elə deyilmi?; **так и быть** qoy belə olsun, qismət belə imiş; **так знай** yadında saxla; **так и есть** elədir ki var; **так или**

иначе hər halda, hər necə olursa olsun; **так и сяк, так на так (менять)** başa-baş (dəyişmək); **так нет** yənə də... baxmayaraq; **так себе** 1) babat, nə pis, nə yaxşı; 2) elə, belə; **так точно** elədir ki, var, bəli, düzür, doğrudur; **так что** belə ki; **так чтобы** ...üçün, ötrü; **выйти раньше, так чтобы не опоздать** gecikməmək üçün tüzdən çıxmaq lazımdır; **быть так бax быть; вот так бax вот; (и) так и так; и так и сяк; так-сяк в знач. сказ.** 1) ortabab; 2) olar, tapılır; **как (бы) не так gözle! не так чтобы** çox yox; **просто так бax просто** 5-ci mənada; **так ego (ее, их)! ona (onlara) elə belə lazımdır! так и 1) elə, hey; 2) elə belə də; 3) lap elə; так (мол) бас belə, belə; бас əhvalat belə oldu; так сказать** demək caizsə.

ТАК (səs təqlidi) taqq, taqqılı.

ТАКЖЕ нареч. и в знач. союза habelə, həmçinin, eyni zamanda; ...dəxi, ...də; **мы также согласны** biz də razıyıq.

ТАКИ част. dan. 1. axır ki, yənə də, hər halda; hər necə olsa; **успел-таки на поезд** axır ki, (hər halda) özünü qatara çatdırdı; 2. həqiqətən, həqiqətdə, nəhayət; **♦ опять-таки бax опять; прямо-таки бax прямо** 4-cü mənada.

ТАКОВ мест. в знач. сказ. belədir, elədir; **таково наше мнение** bizim fikrimiz belədir; **♦ и был таков işini görüb yox oldu.**

ТАКОВОЙ мест. köhn. beləsi, eləsi, o; **если есть указание, таковое нужно выполнить** göstəriş varsa, onu yerinə yetirmək lazımdır; **♦ как таковой özlüyündə ...olmaq etibarilə; вопрос важен как таковой** məsələ özlüyündə mühümdür.

ТАКОВСКИЙ dan. bax **такой.**

ТАКОЙ мест. 1. belə, bu kimi, bu cür, belə bir; **такой работник нам нужен** bizə belə işçi lazımdır; 2. elə; **он такой силач!** o, elə güclüdür ki; 3. elə bir, o cür; **он закричал таким голосом, что...** o, elə qışqırdı ki...; **♦ в таком случае; в таком разе** o halda, belə olan surətdə, indi ki belədir, bu təqdirdə; **до такой степени** o dərəcədə, o qədər; **есть такое дело!** yaxşı! razıyam! olsun!; **таким образом** 1) bu sürətlə, beləliklə, demək; 2) belə, bu kimi, bu cür; **что такое? нәdir? нә var, нә olub? нә olmuşdur? в таком роде; такого рода** belə, buna oxşar; bu qəbildən; **и все такое (прочее) dan.** və sairə, və ilaxır; **что же (ж) такое; что же (ж) такого?** olsun ki; nə böyük iş olub?

ТАКОЙ-ТО мест. filan, filankəs.

ТАКТИК м taktikaçı; taktika bilən, taktika mütəxəssisi.

ТАКТИКА ж taktika (1. müharibə sənəti, döyüşdə qoşunu idarə etmə sənəti; 2. döyüşü idarə etmə elmi, müharibə elmi; 3. məs. ictimai-siyasi mübarizə üsul və vasitələrinin məcmusu).

ТАКТИЛЬНЫЙ прил. xüs. toxunulmuşla duyulan, toxunulmuşla bilinən.

ТАКТИЧЕСКИЙ прил. taktik; taktika qanunlarına uyğun olan.

ТАКТИЧНО нареч. ədəblə, nəzakətlə.

ТАКТИЧНОСТЬ ж мн. нет nəzakət, ədəb.

ТАКТИЧНЫЙ прил. ədəbli, nəzakətli.

ТАК-ТО dan. 1. **нареч.** belə, bu cür, məhz elə; bas belə (elə); 2. **част.** bəli, doğrudur; **♦ не так-то** heç də, qətiyyəən; **так-то так** əlbəttə, doğrudan da.

ТАЛАНТ м 1. istedad, qabiliyyət, zəka, talant; 2. talant (*istedadlı adam, qabiliyyətli adam*); 3. talant (*qədim Yunanstanda; çəki və pul vahidi*); **♦ зарыть (закопать) талант в землю** öz istedadını boğmaq, inkişaf etməyə qoymamaq.

ТАЛИЯ ж bel.

ТАЛЫК м мн. нет talk (*texnikada və təbabətdə işlənən yağlıtəhər yumşaq ağ poroşok*).

ТАМ нареч. 1. orada, oralarda, o yerlər də; 2. **dan.** sonra; **там видно будет** sonra məlum olar; sonra baxarıq...; **♦ такое там** əksinə, tərs kimi; **там же** oradaca; **там-сям; тут и там; там и тут; там и сям** hər yerdə, hər yanda, hər tərəfdə; **чего там! что там!** Fikir verməyə dəyməz, baş qoşmağa dəyməz; **то тут, то там; то там, то тут; то там, то сям** gah orada, gah burada.

ТАРАКАН м tarakan, mətbəxböcəyi.

ТАРЕЛКА ж 1. boşqab, nimçə; **глубокая тарелка** dərin boşqab (nimçə); **мелкая тарелка** dayaz boşqab (nimçə); 2. *köhn.* qılınc dəstəsinin sipəri; 3. *только мн.* sinc; **бить в тарелки** sinc çalmaq; **♦ не в своей тарелке (быть)** özünü yaxşı hiss etməmək, kefi yaxşı olmamaq, əhvalı olmamaq.

ТАХИКАРДИЯ ж мн. нет tib. taxikardiya (*ürəyin çox tez-tez vurməsi*).

ТВЕРДОСТЬ ж мн. нет 1. bərklik; 2. möhkəmlik; 3. sərtlik, qatılıq; 4. məs. sarsılmazlıq, səbat, mətanət.

ТВЕРДЫЙ прил. 1. bərk; 2. möhkəm; 3. sərt, qatı; 4. məs. sarsılmaz, mətin; sabatlı, qəti, əzmkar; 5. *gram.* qalın; **твёрдые согласные** qalın samitlər; **♦ твёрдый знак** rus əlifbasındakı “ь” işarəsinin adı; **стоять твёрдой ногой** yeri möhkəm olmaq; **иметь твёрдую почву под ногами** ayağının altı möhkəm olmaq.

ТВОЙ м твой ж, твоё ср. мест. 1. sənin; **твой отец** sənin atan; 2. **в знач. суц.** **твоё ср dan.** səninki; 3. **в знач. сказ.** səninkidir; **♦ по-твоему нареч.** sənəcə, sənin fikrincə; **твоё дело** öz işindir; **не твоё дело** sənə dəxli yoxdur, sənin işin deyil; **с твоё dan.** sənin qədar; **твоя берет (взяла)** sən üstünsən, səninki gətirdi; **что твой кто, что** lap, elə bil.

ТВОРОГ, ТВОРОГ м мн. нет kəsmik, süzmə, şor.

ТВОРЖИСТЫЙ прил. kəsmik kimi, kəsmiyəoxşar.

ТВОРОЖНИК м tvorojnik (*kəsmik qoğalı*).

ТВОРЧЕСКИ нареч. yaradıcılıqla, yaradıcı surətdə.

ТЕАТР м 1. teatr; 2. dram əsərləri; 3. *köhn.* səhnə, tamaşa; **♦ анатомический театр (köhn.)** meyit yarılan yer; **театр военных действий** hərbi əməliyyat meydanı, müharibə meydanı.

ТЕБЕ *мест.* sənə.

ТЕБЯ *мест.* 1. səni; **я пишу тебя** mən səni axtarıram; 2. sənə; **это тебя не касается** bunun sənə dəxli yoxdur; 3. sən; **тебя дома не было** sən evdə yox idin.

ТЕКСТ *м* 1. mətn, tekst; 2. musiqi əsərinin sözləri; 3. *матб.* tekst (*iyirmi punktluq hürrufat*).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ *ср* *мн. нет* *tex.* televiziya (*radio və ya tel vasitəsilə şəkilləri uzaq məsafələrə vermə və ya qəbul etmə üsulu*)

ТЕЛЕВИЗИЯ *жс* *бах* *телевидение.*

ТЕЛЕВИЗОР *м* *tex.* televizor (*televiziya cihazı*).

ТЕЛЕГРАММА *жс* teleqram.

ТЕЛЕГРАФ *м* teleqraf.

ТЕЛЕПАТИЯ *жс* *мн. нет* telepatiya (*hadisələri və insanın fikrini, onların məşəyinə bilavasitə təmas etmədən uzaqdan qavramaq (məs. görünməyən bir şeyi görmək, başqasının fikrini həmin adam danışmadan və onu görmədən guya başa düşmək) mümkün olduğunu iddia edən elmə zidd uydurma görüş*).

ТЕЛО *ср* (*мн. телá*) 1. *fiz.*, *riyaz.* cisim; 2. bədən, əndam, vücud; 3. gövdə; 4. *мәс.* ət (*meyvədə*); 5. (*hərbi*) lülə; **тело орудия** top lüləsi; **◇ держать в чёрном теле** sıxışdırmaq, gözümçixdiya salmaq, incitmək; **душой и телом** *бах* *душа*; **инородное тело** yad, özgə, yabançı; **войти в тело** kökəlmək, ət-cana gəlmək; **спасть с тела** arıqlamaq; **в теле** kök, ətli-canlı.

ТЕМА *жс* 1. mövzu, tema; 2. mətləb.

ТЕМАТИКА *жс* *мн. нет* tematika, temalar, mövzular.

ТЕМАТИЧЕСКИЙ *прил.* tematik (*мөвзүләр*) –i(-); **тематический план** tematik plan, mövzular planı.

ТЕМБР *м* tembr (*hər bir səs və ya musiqi aləti üçün xarakter olan səs xüsusiyyəti*).

ТЕМЕННОЙ *прил.* əmgək (*tərə*) –u(-ü); **теменная кость** əmgək (*tərə*) sümüyü.

ТЕМЕНЬ *жс* *мн. нет* *дан.* qaranlıq, zülmət.

ТЁМНЫЙ *прил.* 1. qaranlıq; 2. tünd, qara, tutqun; 3. *мәс.* aydın olmayan, anlaşılmayan, anlaşılmaz; **тёмное место** *текста* mətnin aydın olmayan yeri; 4. *мәс.* tutqun, məyus, qəmgin; 5. *мәс.* şübhəli; **тёмное дело** şübhəli iş; **тёмная личность** şübhəli adam; 6. *мәс.* qara; **тёмные силы** *реакции* itircənn qara qüvvələri; **тёмные думы** *прага* fikirlər; 7. *мәс.* avam, cahil; 8. *в знач. суиц.* **тёмная** *жс* (*köhn.*) dustaqxana, karsər; **◇ тёмное пятно** (*мәс.*) qara ləkə; **тёмным-темно** qarqaranlıq, zülmət; **тёмная вода** *бах* *вода*; **тёмный лес** *для* *кого* naməlumdur, bəlli deyil; **тёмная мука** qara un; **с темна до темна**; **от темна до темна** *дан.* sühbdən axşamədək; səhər açılardan gün batana qədər.

ТЕМП *м* sürət, temp; **◇ в темпе** (*делать что*) *дан.* cəld.

ТЁМПЕРА *жс* *рәсс.* tempera (*1. yumurta sarısı qatılmış mədəni boyalar*; 2. *bu boya ilə çəkilmiş şəkil*).

ТЕМПЕРАМЕНТНЫЙ *прил.* temperamentli, ehtiraslı, çoxşün, qızgın; **темперamentная речь** qızgın nitq.

ТЕМПЕРАТУРА *жс* temperatur (*1. istilik-soyuqluq dərəcəsi*; 2. *qızdırma, bədəndə istilik*).

ТЕМПЕРАТУРИТЬ *несов. дан.* qızdırmaq, hərərəti artmaq; **большой каждый вечер** **температури** xəstə hər axşam qızdırır (*xəstənin hərərəti axşamlar artır*).

ТЕМПЕРАТУРКА *жс* azacıq hərərət, istilik (*bədəndə*).

ТЕМПЕРАТУРНЫЙ *прил.* temperatura –i(-i); **температурное изменение** temperatura (*hərərət dəyişikliyi*).

ТЕНДЕНЦИЯ *жс* 1. meyl, təməyül; 2. fikir, qayə, ideya, tendensiya; **основная тенденция** *книги* kitabın əsas ideyası (qayəsi); 3. birtərəfli fikir.

ТЕНИТЬ *несов. рәсс. дан.* kölgələndirmək, bir qədər tutqunlaşdırmaq.

ТЕОРЕМА *жс* *теорем* (*1. riyaz. sübuta ehtiyacı olan iddia, dəva*; 2. *fəls. məntiqin əsas müddəalarından çıxarıla bilən fikir, tezis*).

ТЕОРИЯ *жс* nəzəriyyə.

ТЕПЛО *И ср* *мн. нет* isti, istilik, hərərət; **сидеть в тепле** istidə oturmaq; **на дворе пять градусов тепла** bayırda beş dərəcə istilik (*hərərət*) var.

ТЕПЛО П. I. *нареч.* isti; 2. *безл. в знач. сказ.* istidir; **сегодня тепло** bugün istidir; 3. qalın; **ты оделся слишком тепло** sən qalın geyinmişən; 4. *нареч.* mehribanlıqla, səmimiyyətdə; **тепло встретить** (*кого*) mehribanlıqla qarşılamaq; **◇ ни тепло, ни холодно кому от чего** dəxli yoxdur.

ТЕПЛО – *тирəккəб sözlərin* “istilik, hərərət, istilik enerjisi” *mənasında olan birinci tərkib hissəsi, мәс.: теплоёмкость* (istilik tutumu); **теплопроницаемый** (istilik keçirməyən).

ТЁПЛЫЙ *прил.* 1. isti; 2. ilq; **тёплая вода** iliq su; 3. *мәс.* səmimi, dostcasına, mehriban, üzügülər; **тёпное чувство** səmimiyyət, mehribanlıqlıq; 4. *мәс.* oxşayıcı, nəvazişli; **◇ тёплая компания** cüvəllağlar, fırılдаqçılar, cibgirlər (*dəstəsi*); **тёпное местечко** və ya **тёпное место** *бах* *тёпнелький*; **тёпные воды** *köhn.* isti müalicə suları; **сказать нару тёпных слов** *дан.* bir-iki kəlmə yağlı söz demək.

ТЕРАПЕВТ *м* *тиб.* terapevt, can həkimi.

ТЕРАПЕВТИКА *жс* *мн. нет* *бах* *терапия.*

ТЕРАПЕВТИЧЕСКИЙ *прил.* *тиб.* terapevt (terapiya) –i(-i); *daxili xəstəliklər* –i(-i); **терапевтическая клиника** *daxili xəstəliklər* klinikas.

ТЕРАПИЯ *жс* *мн. нет* *тиб.* terapiya (*1. daxili xəstəliklərin müalicəsi*; 2. *tibb elminin daxili xəstəliklərin müalicəsindən bəhs edən şöbəsi*).

ТЕРАТОЛОГИЯ *жс* *мн. нет* *биол.* teratologiya (*1. istər ayrı-ayrı orqanların, istərsə bütöv orqanizmlərin anadangəlmə eybəcərliyini öyrənən elm*; 2. *heyvan şəkillərindən ibarət əcaib-fantastik qrafik rəsm üslubu*).

ТЕРЕТЬ *несов.* 1. sürütmək; 2. ovuşdurmaq, ovxalamaq; 3. ovmaq, narinlaşdırmaq; 4. döymək, sürtüb əzmək; \diamond **тереть лямку** bax **лямка**

ТЭРМИН *термин*, istilah.

ТЕРМОГРАФ *м meteor.* termograf (*hərərətin dəyişməsinə öz-özünə yazan cihaz*).

ТЕРМОДИНАМИКА *жe fiz.* termodinamika (*fizikanın hərərət və onun başqa enerji növlərinə keçməsinə bəhs edən şöbəsi*).

ТЕРМОМЕТРИЯ *жe* termometriya (*fizikanın temperaturu ölçmə üsullarını öyrənən bəhsi*).

ТЕРМОРЕГУЛЯТОР *м* termorequlyator (*istiliyi tənzim edən cihaz*).

ТЕРМОРЕГУЛЯЦИЯ *жe fiziol.* istiliyin tənzimi.

ТЭРМОС *м термос*.

ТЕРПЕЛІВО *нареч.* səbirlə, hövsələ ilə, tələsmədən.

ТЕРПЕНИЕ *ср мн. нет* səbir, dözümlü, hövsələ; **выйти из терпения** səbri tükənmək, özündən çıxmaq; \diamond **часа терпения наполнилась** səbir kasası doldu.

ТЕРПЕТЬ *несов.* 1. səbir etmək, dözmək, qatlaşmaq; 2. uğramaq, məruz qalmaq, keçirmək, çəkmək; **терпеть неудачу** müvəffəqiyyətsizliyə uğramaq; **терпеть насмешку** istehzaya məruz qalmaq; **терпеть нужду** ehtiyac çəkmək; \diamond **время (дело) терпит** hələ vaxt var, tələsməmək olar; **дело (время) не терпит (отлагательства)** işi gecikdirmək olmaz; **бумага всё терпит** *kin*. nə istəsə yazsa bilər.

ТЕРЯТЬ *несов.* (*müxtəlif mənalarda*) itirmək; \diamond **терять из виду** yaddan çıxarmaq; **терять слух** kar olmaq; **терять зрение** kor olmaq; **терять в весе** arıqlamaq; **ничего терять кому** heç bir şeydən qorxusu yoxdur.

ТЕСНО *нареч.* 1. sıx; **эти вопросы тесно связаны друг с другом** bu məsələlər bir-birilə sıx bağlıdır; 2. *в знач. сказ.* dardır, çox darısqal idi; **в вагоне было очень тесно** vagona çox darısqal idi; **в плечах тесно** çiyinləri(m) dardır.

ТЕСТ *м psixol.* test, sınaq (*ağıl inkişafını yoxlamaq üçün tətbiq edilən standart tapşırıq*).

ТЕЧЕНИЕ *ср* 1. axma; 2. axın, axıntı; 3. sərgəyan; 4. getmə, gediş; \diamond **в течение** ...müddətində, ...ərzində; ...içində; **с течением времени** vaxt keçdikcə, zaman dolandıqca; **плыть по течению** axına getmək; **плыть против течения** axının əksinə (axına qarşı) getmək.

ТЕЧЬ I *несов.* 1. axmaq; 2. Axıb getmək; 3. Keçmək, sovuşmaq, ötmək; **время течёт очень быстро** vaxt çox tez keçir; \diamond **слонки текут** ağzının suyu axır; **кровь какая, чья течёт в ком, в чьих жилах** damarlarında ... qanı axır.

ТЕЧЬ II *жe* 1. sızma, axma, keçmə (*dəlikdən*); 2. *dan.* dəlik, deşik, çatdaq, dəlmə-deşik.

ТИТР *м* titer (*1. kim. bir kub santimetr məhlulda olan hər hansı bir maddənin miqdarı; 2. xüs. müayənə uzunluğu olan ipək sapın çəkisinə görə*

nazikliyini göstərən kəmiyyət; 3. kino şəkillərində; məzmununa aid yazı).

ТИТУЛЬНЫЙ *прил. мәтб.* titullu –i(-ı); **титульный лист** titullu vərəqi; \diamond **титульные списки** *xüs.* titullu siyahısı (*əsaslı inşaat obyektlərinin rəsmi siyahısı*).

ТИФ *м tib.* yatalaq, tif; **брюшной тиф** qarın yatalağı; **возвратный тиф** qayıtma yatalağı; **сыпной тиф** səpmə yatalağı.

ТИХО *нареч.* 1. yavaş, yavaşca, yavaş-yavaş; asta, astaca, asta-asta; ağır, ağır-агır; aramla; 2. pəsdən, alçaqdan; 3. *в знач. сказ.* sakitlikdir, səssəmir yoxdur.

ТКАНЬ *жe* 1. parça, qumaş; **шерстяная ткань** yun parça; 2. *anat., fiziol.* toxuma; **мышечная ткань** əzələ toxuması; 3. *мәс.* əsas, əsas məzmun, məğz; **ткань рассказа** hekayənin məğzi.

ТКАТЬСЯ *несов.* toxunmaq (*parça*).

ТОВАРИЩ *м* 1. yoldaş; 2. *köhn.* köməkçi, müavin.

ТОГДА *нареч.* onda, o vaxt, o zaman; \diamond **тогда как** halbuki, ...baxmayaraq, hərəfənd ki...

ТОГО *дан.* 1. *межд.* zad, şey (*damışarkən ilişdikdə, ya söz tapmadıqda pauzani doldurmaq üçün deyilir*); 2. *в знач. сказ.* o söz (baş) xarabdır, keflidir, elə şey deyil).

ТО ЕСТЬ СОЮЗ (*yazıda ixtisarı: т.е.*) 1. yəni; 2. daha doğrusu; **я упал, то есть не упал, а поскользнулся** mən yuxıldım, daha doğrusu yuxılmadım, sürüşdüm.

ТОЖЕ *нареч. и част.* də, da, dəxi, həmçini; **я тоже пойду** mən də gedərəm; **он тоже здесь** o da burdadır; **тоже мне шахматист!** o da mənim üçün şahmatçı olub!

ТОЛКАТЬ *несов.* 1. itələmək, dürtməkləmək; 2. *idm.* atmaq, tullmaq; **толкать штангу** ştanq qaldırmaq; **толкать гирию** daş qaldırmaq; 3. *мәс. дан.* irəlilətmək, təkən vermək, hərəkət vermək, kömək etmək; **толкать дело вперед** işi irəlilətmək; 4. *мәс.* təhrik etmək, sövq etmək, vadar etmək, səbəb olmaq; **толкать на преступление (кого-н.)** cinayətə sövq etmək; \diamond **толкать в пропасть** kogo uçuruma sürükləmək; **толкать в шею** *дан.* kobudcasına qovlamaq.

ТОЛКНУТЬ *сов.* bax **толкать**.

ТОЛОКНО *ср мн. нет* yulaf unu.

ТОЛОКНЯНКА *жe bot.* ayıqulağı.

ТОЛОКНЯННЫЙ *прил.* yulaf unundan hazırlanmış; \diamond **толоконный лоб** (*мәш.*) gic, səfeh, axmaq, sarsaq.

ТОЛПА *жe (мн. тóлпы)* yığın, dəstə, izdiham, güruh, camaat, xalq.

ТОЛЧОК *м (мн. толчки)* 1. təkən; **дать толчок** təkən vermək; 2. sarsıntı, sədəmə; **подземные толчки** yeraltı təkənlər; 3. itələmə, zərbə, vuruş; 4. *мәс.* səbəb, təhrik, təşviq.

ТОЛЩА *жe* 1. qalınlıq; 2. qalın təbəqə, qalın lay; 3. *мәс.* dərinlik, içrilər; **в толще народных масс** xalq kütlələri içərisində.

ТОЛЬКО 1. *нареч.* ancaq, yalnız, fəqət; **только он может решить этот вопрос** bu məsələni ancaq o həll edə bilər; 2. *нареч.* hələ; **все готовы, а он только начал одеваться** hamı hazırdır, o isə hələ indi geyinməyə başlamışdır; **это только начало** bu hələ başlangıcdır; 3. *союз* amma, lakin, ancaq; **я согласен ехать, только не сейчас** mən getməyə razıyam, amma (ancaq) indi yox; 4. *союз* ...kimisi; **только скажешь, я приду** sən deyən kimi mən gələm; **как только приедешь, телеграфируй** çatan kimi teleqram vur; 5. *част.* (“бы” *hissəciyi ilə*) bircə...; **только бы уехать** bircə çıxıb getsəydim (yola düşsəydim); \diamond **не только..., но и...** nəinki..., hətta...; **наши успехи имеют не только внутреннее, но и международное значение** müvəffəqiyyətlərimizin nəinki daxili, hətta beynəlxalq əhəmiyyəti vardır; **только и всего** ancaq, ancaq bu, vəssalam; **только-только** *dan.* 1) az qala, indicə-indicə; 2) indicə, yenicə, təzəcə; **только что** təzəcə, indicə, bu saat; **только что не** bircə eybi var..., bircə şeyi çatmır...

ТОМЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. yorma, yorulma; üzmə, üzülmə; əldən salma, əldən düşmə, canını üzmə, canı üzülmə; 2. əzab çəkmə, əziyyət çəkmə; 3. yorğunluq, üzgünlük, əzab, əziyyət; **правственное томление** mənəvi əzab; 4. həsrət; 5. *aşp.* pörtmə, pörtülmə, dəmdə bişmə (bişirilmə); 6. *xüs.* qatralama, qatralanma, qatran hopdurma; 7. *tex.* dəmiri qızdırıb yumşaltma; 8. *tex.* dəmirdən polad hazırlama (hazırlanma).

ТОМНОСТЬ *ж мн. нет* 1. xumarlıq, süzgünlük; 2. yorğunluq, halsızlıq, əzginlik.

ТОНКИЙ *прил.* 1. nazik; 2. incə, zərif; **тонкий голос** incə səs; 3. *мәс.* həssas, iti (*qulaq, göz*); 4. mahir, usta, incədən incəni seçən; 5. *dan.* hiyləgər, zirək, hərif; \diamond **тонкий сон** sərcə yuxusu; **кишка тонка у кого** bax кишка.

ТОНКО *нареч.* 1. nazik; 2. incə, incəliklə, incədən-incəyə; 3. *мәс.* ustalıqla, məharətlə; 4. *мәс.* ədəblə, nəzakətlə.

ТОНУС *м мн. нет* *физиол., tib.* tonus (*orqanizmin və yaxud onun ayrı-ayrı hissələrinin həyat fəaliyyəti dərəcəsi*).

ТОРТ *м (мн. торты)* tort.

ТОРЧАТЬ *несов.* 1. dik çıxmaq, dik durmaq; vız durmaq; **волосы торчат** saçları vız durub; 2. görünmək, çıxmaq; **бревно торчит из воды** suda şalbanın başı görünür; 3. *мәс. dan.* olmaq, durmaq; dikəlib qalmaq; **торчат перед глазами** gözünün qabağından çəkilməmək; \diamond **торчат над душой** (стоять над душой) bax душа.

ТОТ *та, то мест. (мн. те)* 1. o; **с того времени** o zamandan bəri; 2. o biri; **на том берегу** o biri sahilə; 3. (“не” *inkar ədatı ilə*) başqa, digər, başqası; **он сел не в тот вагон** o başqa vaqona minmişdir; **он стал не тот** o, tamamilə dəyişmişdir; 4. biri, digəri, o birisi; **тот танцует, а тот поёт** biri oynayıb, digəri isə oxuyur; 5. *в знач. суц.* **тот м, та же, то ср; то был** **настоящий друг** o əsil dost idi; **то было**

вчера o dünənkı söhbət idi; \diamond **и без того** onsuz da; **да и то** **сказать** həqiqətən, doğrudan da; **до того, что...** o dərəcədə ki...; **не без того** onsuz olmaq ki, bir dərəcəyə qədər, hə; **ни с того ни с сего** səbəbsiz olaraq, səbəbi bilinmədən; **...тому назад** ...qabaq, ...əvvəl, ...irəli; **два года тому назад** iki il əvvəl; **и тому подобное** (и т. п.) və habelə (və h. b.); **к тому же** bir də ki, üstəlik, həm də; **того и гляди** bax gələcək; **тот свет** o dünya; **тот или другой; тот или иной** bu və ya digəri; bu ya o birisi; **более того** bax daha; **паче того** bax паче; **не то, что** (чтобы) demək olmaz ki...; **то-сё; то дё сё; (и) и то и сё** filan, filan və i.a.; **ни то, ни сё** 1) nə ondanır, nə bundan; 2) ortabab; **то и знай** həmişə, daima; **того и жди** bax ждаты; **во что бы то ни стало** necə olursa olsun; **встать не с той ноги** ovqatı təlx olmaq; **если (уж) на то пошло** indi ki belə oldu...; **не на того (ту)** **напал** mən sən deyən deyiləm; **ни тем будь** **помянут** bax помянуть.

ТО-ТО част. *дан.* 1. məhz, məsələ elə orasıdır, iş də ondadır; 2. buna görə də, bunun üçün də, bu səbəbdən da; \diamond (**вот**) **то-то и оно; (вот) то-то и есть** özdür ki, var.

ТОЧКА *ж* 1. (*müxtəlif mənalarda*) nöqtə; 2. məntəqə; 3. dərəcə, hədd; 4. *в знач. межд.* vəssalam, yetər, kifayətdir; \diamond **в самую точку** (попасть) lap, tamamilə, lap yerinə (düşmək); **до точки** (дойти, довести) həddini aşmaq; **ставить точку** qurtarmaq, kəsmək (*söhbəti, müzakirəni*); **ставить точку над “i”** (*мәс.*) 1) aydın olan bir şeyi bir daha aydınlaşdırmaq; 2) örtülü yerə qoymamaq, hamısını aydınlaşdırıb qurtarmaq; 3. tamamlamaq, axıra çatdırmaq, məntiqi nəticə çıxarmaq; **точка в точку** nöqtəsi-nöqtəsinə düürüst, lap; **точка зрения** nöqtəyi-nəzər; **точка с запятой** (*qram.*) nöqtəli vergül; **точка замерзания** donma nöqtəsi; **с точки зрения** ...baxımından, ...nöqtəyi-nəzərindən; **точки соприкосновения** təmas nöqtəsi; **до точки** **знать** (видеть) cəkini-bikini bilmək (görmək); **бить в одну точку** bax бить; **смотреть** (глядеть) в одну точку gözünü bir nöqtəyə zilləmək.

ТОЧНОСТЬ *ж мн. нет* dəqiqlik, dürüstlük, düzgünlük, doğruluq; sərrastlıq; **в точности** eynilə.

ТОШНИТЬ *несов. безл.* ürəyi bulanmaq; **меня тошнит** ürəyim bulanır.

ТОШНОТА *ж (мн. тошноты)* ürək bulanması, öyümə; **испытать тошноту** ürəyi bulanmaq.

ТРАВМА *ж* travma (*xarici təsir, yəni yara, əzilmə və s. nəticəsində bədən toxumalarının zədələnməsi*); \diamond **психическая травма** (*tib.*) əsəb sarsıntısı.

ТРАВМАТИЗМ *м мн. нет* *tib.* travmatizm (bax травма).

ТРАВМАТИЧЕСКИЙ *прил.* travma (travmatizm) -i(-ı); travmatik; **травматический невроз** (*tib.*) travmatik nevroz.

ТРАВМАТОЛОГ *м* travmatolog (*travmatologiya mütəxəssisi*).

ТРАВМАТОЛОГИЧЕСКИЙ *прил. tib.* travmatologiya –i(-ı); travmatoloji.

ТРАВМАТОЛОГИЯ *жe мн. нет tib.* travmatologiya (*çərrahiyənin travmalar bəhisi*).

ТРАВМИРОВАНИЕ *ср* travma olma, əsəbləri sarsılma.

ТРАВМИРОВАННЫЙ *прич.* travmaya məruz qalmış, əsəbləri sarsıdılmış, ruhi iztirablar çəkmiş.

ТРАВМИРОВАТЬ *несов.* travmaya məruz qoymaq, əsəblərini sarsıtmaq, ruhi iztirab çəkdirmək.

ТРАВМИРОВАТЬСЯ *несов.* travmaya məruz qalmaq, əsəbləri sarsıdılmaq (sarsımaq), ruhi iztirablar çəkmək.

ТРАГЕДИЯ *жe 1. ədəb.* tragediya (*dramatik əsər*); 2. faciə, fəlakət, müsibət.

ТРАНСПЛАНТАТ *м tib.* transplantat (*transplantasiya vasitəsilə orqanizmin bir yerindən başqa bir yerinə cəlaq edilən toxuma və ya orqan*).

ТРАНСПЛАНТАЦИЯ *жe мн. нет tib.* transplantasiya (*orqanizm toxumalarının və ya orqanların başqa bir orqanizmə və ya həmin orqanizmin başqa bir yerinə calanması*).

ТРАНСПОРТ *м 1.* nəqliyyat; nəqliyyat vasitələri; 2. daşıma, daşınma; **транспорт хлеба по железной дороге** taxılın dəmir yol vasitəsilə daşınması; 3. bir partiya yük (mal), bir dəfədə gətirilən (daşınan) mal, yük; **прибыл большой транспорт хлопка** külli miqdarda pambıq gətirilmişdir.

ТРАНССУДАТ *м tib.* transsudat (*bədən toxumalarında və boşluqlarında toplanan qeyri-iltihabi xarakterli maye*).

ТРАХЕЯ *жe 1. anat.* nəfəs yolu; 2. *zool.* nəfəs borucuğu; 3. *bot.* damar (*bitkilərdə*).

ТРЕВОГА *жe 1.* həyəcan, təşviş, tələs, əndişə; iztirab; 2. təhlükə, qorxu, vəlvələ; 3. təhlükə siqnalı, haray; **бить тревогу** bax **бить**.

ТРЕНИНГ *м xüs.* təlim, məşq; xüsusi təlim (məşq) rejimi.

ТРЕУГОЛЬНЫЙ *прил.* üçbucaqlı, üçgünc.

ТРИЖДЫ *нареч.* üç dəfə, üç kərrə, üç yol.

ТРОЕ числ. 1. üç nəfər; **их было трое** onlar üç nəfər idilər; 2. üç; **трое братьев** üç qardaş.

ТРОНУТЫЙ 1. *прич.* dəyilmiş, toxunulmuş; 2. *прич.* mütəəssir (olmuş), rıqqətlənmiş, təsir-lənmiş; 3. *прил.* dəliltəhər, başına hava gəlmiş, dəli.

ТРУД *м 1.* əmək, zəhmət; 2. məşgələ, iş; 3. səy, zəhmət; 4. əsər; **научный труд** elmi əsər; **без труда** asanlıqla; **с трудом** çətinliklə, güclə; **армия труда**; **люди труда** əməkçilər, zəhmətkeşlər; **египетский труд** (*тəс.*), çox ağır iş; **сизифов труд** bax **сизифов**; **биржа труда** əmək birləsi; **дать себе труд** bax **дать**.

ТРЯПКА *жe 1.* əski, cındır; 2. *мн. dan.* zar. paltar, bəzək-düzək (*qadında*); 3. *тəс.* iradəsiz adam.

ТУАЛÉT *м 1.* tualet, paltar (*qadın paltarı*); 2. paltarını geymə, geyinmə, üst-başını qaydaya salma, üz-gözünü bəzəmə; 3. tualet (*tualet stolu*); 4. tualet, ayaquyolu.

ТУБЕРКУЛЁЗ *м мн. нет tib.* vərəm.

ТУБЕРКУЛЁЗНИК *м 1.* vərəm mütəxəssisi, vərəm həkimi; 2. *dan.* vərəmli, vərəm xəstəliyi olan adam.

ТУБЕРКУЛЁЗНИЦА *жe dan.* vərəm həkimi (*qadın*).

ТУБЕРКУЛЁЗНЫЙ *прил. tib.* 1. vərəm –i(-ı); **туберкулёзный диспансер** vərəm dispanseri; 2. *в знач. суц.* vərəmli.

ТУБЕРКУЛІН *м мн. нет tib.* tuberkulin (*diagnozistik və müalicə məqsədilə işlənən maddə*).

ТУБЕРКУЛИНОВЫЙ *прил. tib.* quberkulin –i(-ı); **туберкулиновая реакция** tuberkulin reaksiyası.

ТЫКВА *жe* qabaq, balqabaq, kudu, boranı.

ТЯЖЁЛЫЙ *прил.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) ağır; 2. güc, zor, çətin; 3. gərgin, əziyyətli; **тяжелая голова** *у кого* başında ağırlıq hiss etmək; **тяжелая рука** əli ağır; **тяжелый ум** ağır düşünən (adam); **тяжёлые фигуры** *şahmatda*: vəzirlər və toplar; **тяжелая вода** ağır su; **тяжелый на ногу** ağır tərənən, astagəl; **тяжелый (тяжёл) на подъем** ayaqdan ağır, ağır tərənən; **тяжелый (тяжел) на руку** əli ağır (dir); **с тяжёлым сердцем** həvəssiz, könülsüz, ürəksiz.

ТЯНУТЬ *несов.* 1. çəkmək; 2. dartmaq; uzatmaq, dartıb uzatmaq, gərmək; 3. sövq etmək, cəlb etmək; 4. dartıb aparmaq, çəkib aparmaq, sürülmək; 5. meyl etmək, meyl göstərmək; **меня тянет ко сну** yuxum gəlir; 6. hava çəkmək; **печь хорошо тянет** peç yaxşı hava çəkir; 7. gəlmək; **от окна тянет холодом** pəncərədən soyuq gəlir; 8. uzanıb gətmək, üz tutmaq; 9. uzatmaq, ləngitmək, gecikdirmək; **он тянет с ответом** o cavabı ləngidir; 10. sorma; hortuldatmaq, içmək, udmaq; 11. oğurlamaq; 12. *dan.* gəlmək; **арбуз тянет восемь кило** qarpız səkkiz kilo gəlir; 13. ağırlıq hiss etmək; **тянет в плечах** çiyinlərimdə bir ağırlıq hiss edirəm; 14. *dan.* ürəyi bulanmaq; **тянуть время** vaxt uzatmaq, gecikdirmək; **тянуть жилы из кого** incitmək, canını üzmək; **тянуть канитель 1)** uzatmaq, çürüklük ələmək, adamın ürəyini çürütmək; 2) bax **канителься**; **тянуть лямку** bax **лямка**; **тянуть чью руку (сторону)** ...tərəfində olmaq; ...tərəfində olmaq; ...tərəfini saxlamaq; **тянуть сок (соки) из кого-чего** canını almaq, sıxıb suyunu çıxarmaq; **тянуть за душу**; **тянуть душу из кого** canını almaq; incitmək; **тянуть за уши кого** darta-darta kömək etmək; **тянуть за язык кого** güclə diləndirmək; **кто тебя за язык тянул?** dilin niyə dinc durmadı? **еле (едв) ноги тянуть** ayaqları dalınca gəlməmək.

ТЯТЬКА *м тəһ.* bax **тять**.

ТЯТЯ *м тəһ.* ata, dədə.

У

У I межд. 1. ay; у, лентяй! ay tənbal!; 2. aman! o! ox!; у, как страшно! aman nə dəşətlidir!

У II пред. 1. ...yanında, yaxınlığında; **стоять у двери** qapının yanında durmaq; 2. başında; **стоять у власти** hökumət başında durmaq; 3. –in, –in, –un, –ün; у **певица сильный голос** xanəndənin güclü səsi var; у **него хорошая память** onun yaxşı yaddaşı var; у **меня нет свободного времени** mənim boş vaxtım yoxdur; 4. –da, –də; у **него** onda; у **меня** məndə; у **нас** bizdə; у **них** onda; 5. yanında, ...birlikdə, ...gildə; **жить у родителей** ata-anasının yanında yaşamaq; **остановиться у своих друзей** öz dostlarıgildə qalmaq; 6. –dan, –dən; **узнай у товарища** yoldaşından xəbər al; **купить книгу у букиниста** bukinistdən kitab almaq; ◊ **(быть) не у дел** bax дело.

УБЕДИТЕЛЬНО нареч. 1. inandırıcı, (sürətdə), qənedici, sübutlu, əsaslı; 2. təkidlə; inadla, çox-çox; artıq dərəcədə; **убедительно прошу** artıq dərəcədə xahiş edirəm.

УБЕДИТЕЛЬНОСТЬ ж мн. нет inandırıcılıq, qənedicilik, sübutluluq, əsaslılıq.

УБЕДИТЕЛЬНЫЙ прил. 1. inandırıcı; qənedici, sübutlu, əsaslı; **убедительный ответ** inandırıcı cavab; 2. təkidli, çox; **убедительная просьба** təkidli xahiş.

УБЕДИТЬ сов. 1. inandırmaq; sübut etmək; 2. razı salmaq, qane etmək.

УБЕДИТЬСЯ сов. inanmaq, əmin olmaq, qane olmaq, yaqın etmək.

УБЕЖАТЬ сов. 1. qaçmaq, qaçıb getmək; 2. daşmaq; **самовар убежал** samovar daşdı.

УБЕЖДЁННО нареч. inamla; **убеждённо говорить** inamla danışmaq.

УБЕРЕЧЬ сов. qorumaq, qoruyub saxlamaq; mühafizə etmək; **убережь вещи от сырости** şeyləri rütubətdən qorumaq.

УБРАТЬ сов. 1. götürmək; **убрать посуду со стола** qablari stolun üstündən götürmək; 2. toplamaq, yığmaq, yığışdırmaq; **вовремя убрать хлопок** pambığı vaxtında yığmalı; 3. səliqəyə salmaq, qaydaya salmaq, silib-süpürmək, yığışdırmaq; **убрать комнату** otağı yığışdırmaq; 4. bəzəmək; **убрать зал цветами** zalı çiçəklərlə bəzəmək; 5. köhn. geymək, geyinmək; 6. Yerləşdirmək; qoymaq, yığmaq; **убрать все слова в одну строку** bütün sözləri bir sətirdə yerləşdirmək.

УВАЖЕНИЕ ср мн. нет hörmət, ehtiram; **питать уважение (к кому-н.)** hörmət bəsləmək (birinə); **достойный уважения** hörmətə layiq;

уважение к старшим böyüyə ehtiram; ◊ **почёт к уважение** dan. hörmət və ehtiram!

УВАЖИТЬ сов. dan. 1. nəzərə almaq, üzürlü saymaq, qəbul etmək; 2. hörmət etmək.

УВАЛЕННЫЙ прич. yana əyilmiş, böyrü üstə qoyulmuş.

УВЕДЁНИЕ ср мн. нет 1. aparma, aparılma; 2. götürüb anarma, götürülüb aparılma; qaçırma, qaçırılma; oğurlama, sürüb ađarma (heyvani).

УВЕДОМИТЕЛЬ м xəbər verən, bildirən.

УВЕЛИЧЕНИЕ ср мн. нет 1. artırma, artırılma; çoxaltma, çoxaldılma; 2. böyütmə, böyüdülmə; 3. gücləndirmə, gücləndirilmə; artma, çoxalma, böyümə, güclənmə; 4. artım.

УВЕРЕННО нареч. inamla, qətiyyətlə, tərəddüdsü, çəkinmədən; **уверенно отвечать** qətiyyətlə (çanama) cavab vermək.

УВИДЕТЬ сов. 1. görmək; 2. anlamaq, başa düşmək, sezmək; ◊ **увидеть свет** bax свет; **увидим; пожием увидим** görərik; sağılıq olar (olsun) görərik.

УВЛАЖНЕНИЕ ср мн. нет köhn. 1. rütubətə ver(ilmə), nəmləndir(ilmə), yaş etmə (edilmə); islatma, isladılma; 2. rütubət çəkmə, nəm çəkmə, yaş olma, islanma; 3. rütubət, nəm.

УВЛЕКАТЕЛЬНО нареч. çox maraqlı; **увлекательно рассказывать** çox maraqlı danışmaq.

УВЛЕЧЕНИЕ ср 1. həvəs, şövq, maraq, meyl; qarılma, baş qarışma; **увлечение футболом** futbola şiddətli həvəs; 2. ruh yüksəkliyi, ehtiras, vəcd, həyəcan; **говорить с увлечением** ruh yüksəkliyi ilə danışmaq; 2. *məc.* vurulma, alüdə olma, bənd olma, vurğunluq.

УВОЛИТЬ сов. 1. azad etmək, kənar etmək, çıxarmaq (*işdən, vəzifədən*); 2. buraxmaq; **уволить в отпуск** məzuniyyətə buraxmaq.

УГАР I м мн. нет 1. dəm, buxar, dəm qazı; в **комнате пахнет угаром** otaqda dəm var; 2. dəm tutma, buxar tutma; 3. *məc.* məstlik.

УГАР II м tex. 1. tullantı (*lif, iplik, metal və s. etali zamanı əmələ gələn tullantı*); 2. *только ед.* əksilmə, azalma, itkı (*arımə, yanma və s. zamanı*).

УГАРНЫЙ прил. 1. dəmli, buxarlı; 2. dəm – i(-); **угарный газ** dəm qazı; 3. *məc.* azğın; 4. *tex.* çox itkı verən.

УГАСАНИЕ ср 1. sönmə, keçmə; 2. *məc.* yox olma, yoxa çıxma.

УГЛЕВИДНЫЙ прил. kömürşəkilli, kömürəoxşar.

УГЛЕВОД м kim. karbohidrat.

УГЛЕВОДОРОД м мн. нет kim. karbohidrogen.

УГЛЕРОД м kim. karbon.

УГЛУБЛЕНИЕ *ср* 1. dərinləşdir(іл)mə; углубление *днa реки* çayın dibini dərinləşdirmə; 2. Dərinləşmə, güclənmə, şiddətlənmə; **углубление кризиса** böhranın dərinləşməsi; 3. dərinlik, çuxur, çala, çökək, oyuq.

УГЛУБЛЕННО нареч. əsaslı (surətdə), ciddi (surətdə), dərindən.

УГОДИТЬ I сов. razı salmaq, yaramaq, ya-ritmaq, təmin etmək, qane etmək; \diamond **угодить на чей вкус** yarınmaq.

УГОДИТЬ II сов. дан. 1. düşmək; **лиса угодила в капкан** tülkü tələyə düşdü; 2. dəymək, toxunmaq; **он угодил лбом в дверь** onun alını çarpuya dəydi; **камень угодил ему в лоб** daş düz alına dəydi; 3. vurmaq, ilişdirmək, çəkmək; **угодил ему кулаком в грудь** döşünə bir yumruq ilişirdi; 4. üstünə gəlib çıxmaq, lap vaxtında gəlmək, özünü yetirmək (çatdırmaq).

УГОДНО в знач. сказ. lazımdır, gərəkdir; **что вам угодно?** sizə nə lazımdır? nə istəyirsiniz? **кому угодно высказаться?** kim danışmaq istəyir? \diamond **как угодно** hər vasitə ilə, hər nə cür olur olsun; **как вам угодно** istədiyiniz kimi, ixtiyar sizdədir; **куда угодно** hara olursa olsun, hər yerə, istədiyiniz yerə; **какой угодно** hansı olursa olsun, hər kəs; **сколько угодно** istədiyiniz qədər, istənilən qədər; **где угодно** istədiyiniz yerdə, hər yerdə, harada olur olsun; **кто угодно** hər kəs, kim olur olsun; **когда угодно** hər vaxt, həmişə, nə vaxt istəsən(iz); **откуда угодно** harada olursa olsun, hər yerdən; **если вам угодно** istəsəniz, əgər ürəyiniz istəyirsə, könlünüz varsa; **сколько душе угодно** ürəyiniz istədiyi qədər; **не угодно ли** buyurun, lütfən.

УГОЛЁК *м* kömür parçası.

УГОЛЬ м (мн үгли) *хүс.* 1. kömür; **древесный уголь** ağac kömürü; **каменный уголь** daş kömür; 2. kömür parçası; \diamond **белый уголь (тэс.)** su enerjisi; **голубой уголь (тэс.)** külək, küləyin gücü; **как на угольях (сидеть, быть)** tələsə etmək, iztirab çəkmək, təşvişdə olmaq, iynə üstündə oturmaq.

УГРЕВОЙ прил. civzə (sızanaq) –i(-i).

УГРОЖАЕМЫЙ дан. bax угрожающий 2-ci mənada.

УГРОЖАЮЩИЙ I. прич. qorxuducu, təhdidədiçi, hədələyici; 2. *прил.* qorxulu, təhlükəli; **угрожающее положение** təhlükəli vəziyyət.

УГРОЗА ж 1. hədə, təhdid; 2. təhlükə, qorxu, xətər; **быть под угрозой** təhlükə altında olmaq.

УДАЛЕНИЕ ср мн. нет 1. uzaqlaşdır(ıl)mə; 2. rədd etmə (edilmə), qovma; qovulma, kənar etmə (edilmə); çıxartma, çıxardılma (*işdən, vəzifədən*); 3. təmizləmə; **удаление пятен с одежды** paltarın ləkələrini təmizləmə; 4. çəkmə, çəkilmə, çəkdirmə; çıxartma, çıxardılma; **удаление больного зуба** xəstə dişini çəkmə.

УДАЛИТЬ сов. 1. uzaqlaşdırmaq, rədd etmək; 2. qovmaq, kənar etmək, çıxartmaq (*vəzifədən, işdən*); 3. çəkdirmək, çəkmək, çıxartmaq; **удалить**

гнилой зуб çürük dişini çəkdirmək; 4. təmizləmək; **удалить пятно с одежды** paltarın ləkəsini təmizləmək.

УДАР I м 1. zərbə; 2. vurma, vuruş; **удар кулаком** yumruqla vurma; **удар пульса** nəbzini vurməsi; 3. səs, tiqilti, cingilti, gurultu; **удар колокола** zəng səsi; **удар грома** göy gurultusu; 4. *тэс.* ruhi sarsıntısı; 5. hücum, həmlə; **удар конницы** süvari həmləsi; 6. *тэс.* zərb; \diamond **солнечный удар** gün vurma; **тепловой удар** isti vurma; **в ударе (быть)** kefi kök olmaq; **под ударом (быть, находиться)** 1) zərbə altında (olmaq); 2) **ставить под удар кого-что** təhlükə altına almaq.

УДАР м тиб. iflic; **апоплексический удар** bax апоплексический.

УДАРЕНИЕ ср 1. *дилç.* vurğu; 2. vurğu işarəsi; 3. *тэс.* xüsusilə nəzərə çəpdirmə; **докладчик сделал ударение на этой подробности** məruzəçi bu təfsilatı xüsusilə nəzərə çəpdirdi.

УДАЧНО нареч. 1. müvəffəqiyyətə; **удачно закончить работу** işi müvəffəqiyyətə başa çətdirmək; 2. yaxşı; **удачно подобранные примеры** yaxşı seçilmiş misallar.

УДЕРЖАНИЕ ср 1. saxlama, saxlanma; 2. tutulmuş məbləğ (*pul*).

УДИВИТЕЛЬНО нареч. 1. təəccüblü, qəribə, fəzvqələdə; 2. çox, olduqca, son dərəcə; **он удивительно изменился** o, son dərəcə dəyişmişdir; \diamond **и не удивительно** belə də olmalı idi, tamamilə təbiidir, burada təəccüblü bir şey yoxdur.

УДЛИНЕНИЕ ср uzatma, uzadılma.

УДЛИНЁННОСТЬ ж мн. нет uzunluq, uzunsovluq.

УДОБНО I. нареч. rahat, qolay, rahatca; **удобно усесться на диване** divanda rahatca oturmaq; 2. *бэзл. в знач. сказ.* rahatdır, qolaydır; **мне здесь удобно** bura mənim üçün rahatdır (qolaydır); 3. *бэзл. в знач. сказ.* münasibdir, əlverişlidir; **удобно так говорить?** belə danışmaq münasibdirmi? **мне удобно поехать в отпуск в августе** mənim üçün məzunluğa avqustda getmək əlverişlidir.

УДОБСТВО ср 1. rahatlıq, qolaylıq; 2. əlvərişlik, münasiblik, uyğunluq.

УДОВЛЕТВОРЕНИЕ ср мн. нет 1. təmin etmə, təmin edilmə; ödəmə, ödənilmə, ödənmə; 2. razı salma (salınma); 3. məmnun olma, məmnunluq; məmnuniyyət; razı qalma, qazılıq; **чувство удовлетворения** məmnunluq (razılıq) hissi; **с большим удовлетворением** böyük məmnuniyyətlə; \diamond **требовать удовлетворения (köhn.)** duələ çağırmaq.

УДОВЛЕТВОРИТЕЛЬНО I. нареч. kafı, kifayət dərəcədə, qənaətbəxs, kifayətləndirici; **задание выполнено удовлетворительно** tapşırıq qənaətbəxs yerinə yetirilmişdir; 2. *в знач. суиц. нескл. ср.* orta qiymət; **получить по**

физике удовлетворительно fizikadan orta qiymət almaq.

УДОВОЛЬСТВИЕ *ср* 1. həzz, zövq, ləzzət, kef, səfa; доставить удовольствие zövq vermək, ləzzət vermək; испытывать удовольствие həzzət zövqəmək, zövq almaq, xoşlanmaq; 2. məmuniyyət; с удовольствием məmuniyyətlə; ♦ жить в свое удовольствие өз kefi üçün yaşamaq; в свое удовольствие (делать) өз kefi istəyən kimi (etmək); срывать цветы удоволствия бах срывать I.

УДУШЬЕ *ср мн. нет* tənğ-nəfəslik, nəfəs tutulması, tənğışmə.

УЕХАТЬ *сов.* getmək (*miniklə*); ♦ далеко не уехать с кем, на чем бах далеко.

УЖ I *м зool.* suilani; ♦ извиваться (ползти) *ужом* (*тэс.*) yaltaqlanmaq.

УЖ II *нареч.* бах ужё; 2. *част.* doğrudan da, doğrusu; *уж я вас долго ждал* doğrusu, mən sizi çox gozladım; 3. *част.* daha; не знаю, как уж сказать bilmirəm daha necə deyim; 4. *част.* da, də; не так уж плохо о қедәр də pis deyil.

УЖАК *м зool.* adi koramal.

УЖАЛЕНИЕ *ср* sancma.

УЗЕЛ *м (мн. узлы)* 1. düyün; завязать узлом düyünləmək; 2. (*müxtəlif mənalarda*) qovşağ; железнодорожный узел dəmir yol qovşağı; трансляционный узел translyasiya qovşağı; 3. mərkəz, mərkəzi nöqtə, ən mühüm nöqtə; 4. bənd, buğum (*bitkilərdə*); 5. bağlama, boğça, düyünçə; 6. xüs. hissə, detal; сборка узлов məşin hissələrini quraşdırılması; 7. xüs. kəsiş nöqtəsi; ♦ гордиев узел düyün, çəlpəşik iş, dolaşiq iş, müşkül məsələ, əngəl; рассечь (разрубить) гордиев узел müşkül işi həll etmək; завязать (связать) в узел *кого* mum eləmək.

УЗКИЙ *прил.* 1. dar, ensiz; 2. dilç. qapalı; узкие гласные qapalı saitlər; 3. *тэс.* dar, məhdud, birtərəfli; узкая специальность dar ixtisas; ♦ узкое место в чём zəif (çatışmayan) cəhət.

УЗКО – *mürəkkəb sözlərin* “dar”, “ensiz” mənasında olan birinci hissəsi, *мэс.*: узкогрудый (dardöşlü); узколобый darınlı, alrı dar).

УЗКОВАТЫЙ *прил.* bir qədər dar (ensiz), dartəhər.

УЗНАТЬ *сов.* 1. tanımaq, bilmək; 2. eşitmək; узнать новость təə xəbər eşitmək; узнать по радио radioadan eşitmək; 3. xəbər almaq, soruşmaq, öyrənmək; узнайте, дома ли он xəbər alın görək o, evdədirmi; 4. tanış olmaq; узнать характер людей adamların xarakteri ilə tanış olmaq.

УЙТИ *сов.* 1. getmək; 2. çıxıb getmək; 3. qoyub getmək, tərک etmək, buraxmaq; 4. qaçmaq, qaçıb qurtarmaq, qaçıb gizlənmək, yaxa qurtarmaq; qurtulmaq, xilas olmaq; ему не уйти от ответственности o, məsuliyyətdən yaxasını qurtara bilməyəcəkdir; 5. çəkilmək, uzaqlaşmaq; уйти от дел

işdən çəkilmək; 6. sərf edilmək, xərcənləmək; за месяц ушло много денег bir ay ərzində çoxlu pul xərcənlənmişdir; 7. məşğul olmaq, özünü həsr etmək; уйти в науку özünü elmə həsr etmək; 8. dalmaq, qarılmaq; уйти в размышления fikrə dalmaq; 9. keçmək, ötmək; keçиб getmək, ötüb getmək; молодость ушла gənclik gecdi; 10. girmək, keçmək; свая ушла в землю на метр paya bir metr dərinə girdi; 11. daşmaq; самовар ушёл samovar daşdı; 12. irəli getmək, qabağa getmək (*saat haqqında*); ♦ уйти в область истории unudulmaq, unudulub getmək, yaddan çıxmaq; уйти (спрятаться) в кусты бах куст; уйти в лучший (иной, другой) мир rəhmətə getmək; уйти в себя бах себя (углубиться в себя); уйти вперед irəli keçmək, irəli çıxmaq; уйти из жизни (в землю, в могилу, к праотцам) o dünyaya getmək, rəhmətə getmək; уйти на дно batmaq, boğulmaq; далеко уйти в чем ot kogo ötüb keçmək; недалеко уйти в чем ot kogo çox da irəki getməmək; далеко не уйдешь с кем, на чем бах далеко; душа в пятки ушла бах душа.

УКАЗ *м* 1. fərman; 2. в знач. сказ. buyruq deyil, qanun deyil, hökm deyil; ♦ не указ bu mənim üçün qanun (hökm) deyil.

УКАЗАТЬ *сов.* 1. göstərmək; 2. işarə etmək, nişan vermək; 3. köhn. əmr vermək, buyurmaq; ♦ указать двери (на дверь) qovmaq; указать место yerində oturtmaq.

УКЛОНИТЬСЯ *сов.* 1. yayınmaq, yana çəkilmək, özünü kənara çəkmək; 2. burulmaq; дорога уклонилась вправо yol sağ tərəfə burulurdu; 3. sarpmaq, uzalaşmaq, kənara çıxmaq; уклониться от темы mövzudan kənara çıxmaq; 4. *тэс.* boyun qaçırmaq, baş qaçırmaq; уклониться от ответа cavabdan boyun qaçırmaq.

УКОР *м* danlaq, məzəmmət, tənə; narazılıq; не в укор (будь) сказано кому xətrinə dəyməsin; ставить в укор кому, что qınamaq, başına qaxmaq.

УКОРОТИТЬ *сов.* qısaltmaq, gödəltmək; ♦ укоротить хвост кому mum eləmək; укоротить язык кому дан. dilini kəsmək, səsinə kəsmək.

УКОРОЧЕННЫЙ *прич.* qısaldılmış, gödəldilmiş.

УКРАШЕНИЕ *ср* 1. bəzəmə, bəzək vermə, zinnətləndirmə; украшение ёлки yolka bəzəmə; 2. bəzək, zinat, bəzək-düzək, yzrzşiq; ёлочные украшения yolka bəzəyi.

УКРЕПЛЕНИЕ *ср* 1. möhkəmlətmə, möhkəmlədilmə; möhkəmlənmə, bərkitmə; bərkidilmə, bərkimə; 3. güclənmə, qüvvəllənmə; 4. (*hərbi*) istehkam; береговые укрепления sahil istehkamları.

УКРОП *м мн. нет* bot. şüyüd.

УКСУС *м мн. нет* sirkə.

УЛАДИТЬ *сов.* 1. düzəltmək, yoluna qoymaq, qaydaya salmaq, həll etmək, birtərəf etmək; уладить дело işi yoluna qoymaq; уладить

спорный вопрос mübahisəli məsələni həll etmək; 2. *köhn.* bərişdirmaq, razılaşdırmaq.

УЛИЦА *жс* 1. küçə; 2. *мәс. дан.* bayır, çöl; **на улице жара** bayır istidir; **на улице (быть, оказаться)** 1) evsiz-eşiksiz (qalmaq); 2) işsiz (qalmaq); **с улицы** həyətən, hər kəs gəldi; **выбросить на улицу кого** küçəyə atmaq; **будет и на нашей улице праздник** bizim küçədə də bayram olar.

УЛИЧЕНИЕ *ср* üstünü açma, ifşa etmə, meydana çıxarma, cınayət başında tutma.

УЛЬТРА – *mürəkkəb sözlərin əvvəlində* “ifrat” *mənasını verən hissəcik* – ultra, ifrat; **ультрафиолетовые лучи** (fiz.) ultrabənövşəyi şüalar; **ультрареакционер** ifrat irticaçı.

УЛЬТРАЗВУК *м* ultra səs (yalnız xüsusi cihazlar vasitəsilə qavranıla bilən səs).

УЛЬТРАФИОЛЕТОВЫЙ *прил.*: ультрафиолетовые лучи (fiz.) ultrabənövşəyi şüalar.

УМ *м* 1. Ağıl; 2. Zəka, zəhin, şüur; 3. *Мәс.* mütəfəkkir, alim; **лучшие умы человечества** bəşəriyyətin ən yaxşı mütəfəkkirləri; **быть без ума (от кого-чего)** vurulmaq, valeh olmaq; **в своём уме** ağıl başında; **взяться (браться) за ум** bax **взяться; повредиться (помешаться) в уме** dəli olmaq, başı xarab olmaq; **повреждённый в уме** dəli; **сходить с ума** dəli olmaq; **прийти на ум (в ум)** fikrinə gəlmək, ağılına gəlmək; **и в уме не было** fikrimdə də yox idi, xəyalımda da yox idi; **от большого ума (истех.)** ağılın çoxluğundan (axmaqlığından, gicliyindən); **из ума** von lap yadımdan çıxdı, tamamilə unuttum; **в уме** zəhnindən; **свести с ума (кого);** 1) dəli etmək, ağılını azdırmaq; 2) *мәс.* məftun etmək, valeh etmək; **терять ум** başını itirmək; **ума не приложу** başa düşə bilmirəm, anlaya bilmirəm, qana bilmirəm; **ум за разум зашёл (заходит) у кого** adamın ağılı başından çıxır; **ума палата у кого** ağıl dəryası; **уму непостижимо** ağılasığan şey deyil; **уму-разуму учить** başına ağıl qoymaq; **из ума не идти** yaddan çıxma bilməz; **на ум не идет** adam ağılına gətirmək istəmir; **на уме (в уме) быть** fikrində olmaq, yadında olmaq; **себе на уме кто** bax **себе II**.

УМАЛИТЬ *сов.* 1. *köhn.* azaltmaq, əksiltmək; 2. *мәс.* alçaltmaq, hörmətdən salmaq, qiymətdən salmaq.

УМЕЛО *нареч.* bacarıqla, məhərətə, ustalıqla; **умело выполнить работу** işi bacarıqla yerinə yetirmək.

УМЕЛЫЙ *прил.* bacarıqlı, məhərətli, qabiliyyətli, usta; əlli-ayaqlı.

УМЕНЬШЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. azaltma, azaldılma, əksiltmə, əksildilmə; azalma, əksilmə; 2. əksilən miqdar.

УМЕРЕННЫЙ *прил.* 1. (müxtəlif mənalarda) mötədil, mülayim; **умеренный климат** mötədil iqlim; 2. orta; **умеренный жар** orta hərarət; 3. *мәс.* sadə, iddiasız, aza qanə olan.

УМЕРЕТЬ *сов.* ölmək; **умереть со смеху** gülməkdən qəşş etmək; **хоть умри** çatlasan da.

УМИРАЮЩИЙ *прич.* ölən, can verən, can üstündə olan.

УМНО *нареч.* ağıllı, ağılla; **он поступил умно** o, ağıllı hərəkət etdi.

УМНОЖЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. *riyaz.* vurma, vurulma, zərb, zərb etmə; **таблица умножения** vurma cədvəli; 2. çoxaltma, çoxaldılma, çoxalma; artırma, artırılma, artıma.

УМСТВЕННО *нареч.* əqli, fikri, zəhni, zəhni cəhətdən; **умственно остальный** əqli (zəhni) cəhətdən geri qalmış.

УНИВЕРСАЛ I *м* universal (hər işi bacaran, müxtəlif ixtisasları olan adam).

УНИВЕРСАЛ II *м* *astr. geod.* universal (şaquli və üfüqi bucaqları ölçən alət).

УНИКАЛЬНЫЙ *прил.* nadir; **уникальное произведение искусства** nadir incəsənət əsəri.

УНИЧТОЖЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. məhv etmə, yox etmə; məhv edilmə, yox edilmə; 2. ləğv etmə, aradan qaldırma; ləğv edilmə, aradan qaldırılma; 3. *мәс. дан.* zar. yemə, içmə; yeyilmə, içilmə; 4. *мәс.* heçə çıxarma (çıxarılma).

УПАЛЫЙ, УПАЛОЙ *прил.* 1. *köhn. дан.* dağınıq, düşgün, tənəzzül; 2. düşmüş; 3. *овç.* gizlənmiş (heyvan, quş).

УПАСТИ *сов. дан.* xilas etmək, qurtarmaq, mühafizə etmək, saxlamaq, qoruyub saxlamaq; **упаси бог** yaxud **боже упаси** allah eləməsin, allah göstərməsin.

УПОРНО *нареч.* inadla; **упорно бороться** inadla mübarizə etmək.

УПОРНОСТЬ *жс* *мн. нет* 1. möhkəmlilik, əylməzlik, inadçılıq; inad; 2. davamlılıq, sürəklilik.

УПОРНЫЙ I *прил.* 1. inad, inadlı, inadçıl; **упорный человек** inad(çıl) adam; **упорная борьба** inadlı mübarizə; 2. daimi, sürəkli, arasıkəsilməz, keçməyən, gərgin; **упорный кашель** keçməyən öskürək.

УПОРНЫЙ II *прил.* dayaq –i(-); **упорная точка** dayaq nöqtəsi.

УПОТРЕБЛЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. işlətmə, işlədilmə; sərf etmə (edilmə); istemal etmə (edilmə), istifadə etmə (edilmə); 2. tətbiq etmə (edilmə); 3. istifadə, tətbiq istemal; **способ употребления** tətbiq (istemal) üsulu; **выйти из употребления** istemaldan çıxmaq (daha işlənməmək).

УПРОЧЕНИЕ *ср* *мн. нет* möhkəmləndirmə, bərkitmə, sabitləşdirmə; möhkəmlənmə, bərkimə, sabitləşmə; möhkəmləndirilmə, bərkidilmə, sabitləşdirilmə.

УРАВНЕНИЕ *ср* 1. bərabərləşdirmə, bərabərləşdirilmə, bərabərləşmə; tənləşmə, tənləşdirilmə, tənləşmə; 2. *riyaz.* tənlik; **уравнение времени** *astr.* vaxt tənliyi.

УРОДСКИЙ *прил. дан.* qeyri-normal, düzgün olmayan, yanlış, pis; **уродское воспитание** yanlış tərbiyə, qeyri-normal tərbiyə.

УРОДСТВО *ср* 1. eybəcərlik, kifirlik, çirkinlik, biçimsizlik; 2. *тәс.* pozğunluq, pislik; **правственное уродство** mənəvi pozğunluq.

УРОЛОГ *м* *tib.* uroloq (*uroloğiya mütəxəssisi*).

УРОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* urologiya –i(-ı), uroloji.

УРОЛОГИЯ *ж* *мн. нет* *tib.* urologiya (*sidik-tənasül üzvləri xəstəliklərindən bəhs edən elm*).

УРЮК *м* *мн. нет* ərik, qaysı qurusu.

УС *м* *бax* *усы*.

УСВОЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. mənimsəmə, mənimsənmə; qavramə, qavranılma; 2. adət edilmə, vərdiş edilmə; 3. həzm etmə (edilmə).

УСЕРДНО *нареч.* cəhdlə, səylə, qeyrətlə, cidd-cəhdlə.

УСИЛЕНИЕ *ср* *мн. нет* gücləndirmə, qüvvətləndirmə; gücləndirilə, qüvvətləndirilə; güclənmə, qüvvətlənmə; artma, şiddətlənmə.

УСИЛИЕ *ср* 1. güc, zor, qüvvət; 2. səy, cəhd, qeyrət.

УСКОРЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. sürətləndirmə, sürətin artırma; sürətləndirilə, sürəti artırılma; sürətlənmə, sürəti artma; 2. yaxınlaşdırma, tezləşdirmə; yaxınlaşdırılma, tezləşdirilə; yaxınlaşma, tezləşmə; 3. *fiz.* təcil.

УСКОРЕННЫЙ *прич.* 1. sürətləndirilmiş, sürəti artırılmış; sürətlənmiş; 2. yaxınlaşdırılmış, tezləşdirilmiş; yaxınlaşmış, tezləşmiş; 3. sürətli.

УСЛУГА *ж* 1. qulluq, xidmət; 2. yararlıq, yarama; 3. *сбир. köhn.* xidmətçilər, qulluqçular; **медвежья услуга** *бax* **медвежий (оказать медвежью услугу); к вашим (твоим) услугам** qulluğunda (qulluğunuzda) hazırım.

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ *ср* 1. mükəmməlləşdirmə, mükəmməlləşdirilmə, mükəmməlləşmə; 2. təkmilləşdirmə, təkmilləşdirilmə, təkmilləşmə; 3. yaxşılaşdırma, yaxşılaşdırılma, yaxşılaşma; 4. dəyişiklik, yenilik.

УСПЕТЬ *сов.* 1. vaxt tapmaq, macal tapmaq, çatışdırmaq; **я приду, уси успею** çatışsam, gələrəm; 2. yetişmək, çatmaq, özünü çatdırmaq, özünü yetirmək; **я не успел на поезд** çata bilmədim (gecikdim); 3. *köhn.* müvəffəqiyyət qazanmaq, müvəffəq olmaq, irəliləmək, bacarmaq; **успеть по службе** xidmətdə müvəffəqiyyət qazanmaq; **не успел оглянуться, как ...** göz yumub açınca...; **не успеть (и) глазом моргнуть** göz açıb yumunca.

УСПЕХ *м* müvəffəqiyyət; **с (каким) успехом** müvəffəqiyyət; müvəffəqiyyətlə, əziyyətsiz, asanlıqla; **с тем же (таким же) успехом** elə bu cür, elə bu yolla.

УСПЕШНО *нареч.* müvəffəqiyyətlə; **успешно завершить дело** işi müvəffəqiyyətlə başa çatdırmaq.

УСПОКОИТЕЛЬ *м* təskinedici, sakitləşdirici.

УСПОКОИТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* sakitedicilik, rahatedicilik, təskinedicilik.

УСПОКОИТЕЛЬНЫЙ *прил.* sakitedici, rahatedici, təskinedici; **успокоительные известие** təskinedici xəbər.

УСПОКОИТЬ *сов.* 1. sakit etmək, rahat etmək, təskin etmək; 2. yumşaltmaq, yüngülləşdirmək, azaltmaq; **лекарство успокоило боль** dərman ağrını azaltdı.

УСПОКОИТЬСЯ *сов.* 1. sakitləşmək, sakit olmaq, rahat olmaq; **море успокоилось** dəniz sakitləşdi; 2. təskinlik tapmaq; 3. dayanmaq, kəsilmək, azalmaq, keçmək, yatmaq; **боль успокоилась** ağrı kəsdı; 4. kifayətlənmək, xatircəmləşmək.

УСТАЛО *нареч.* yorğun, yorğun-yorğun, yprğun halda, yorğun-argın; **он выглядит устал** o yorğun görünür.

УСТАЛОСТЬ *ж* *мн. нет* yorğunluq.

УСТАНОВЛЕНИЕ *ср* 1. müəyyən etmə (edilmə), təyin etmə (edilmə); **установление факта** faktın müəyyən edilməsi; 2. qurma, qurulma; bərqərar etmə (edilmə); yaratma, yaradılma; 3. sübut etmə (edilmə), meydana çıxartma (çıxardılma); 4. *köhn.* qanun; **свод установленных** qanunlar məcəlləsi; 5. *köhn.* idarə; **судебные установления** divanxənanalar.

УСТРОИТЬ *сов.* 1. yoluna qoymaq, qaydaya salmaq; 2. düzəltmək, qayıрмаq, qurmaq, təşkil etmək; 3. çıxarmaq, salmaq, qaldırmaq, qorparmaq; **устроить скандал** qovğa salmaq, mərəkə qorparmaq; 4. təmin etmək, razı salmaq; əl vermək; **эта работа меня устраивает** bu iş mənə əl verir.

УСТРОИТЬСЯ *сов.* 1. yoluna düşmək, qaydaya düşmək; **все устроилось** hər şey yoluna düşdü; 2. *dan.* düzəlmək, girmək; **устроиться на работу** işi düzəlmək (girmək).

УСТРОЙСТВО *ср* 1. yoluna qoyma (qoyulma); qaydaya salma (salınma); 2. düzəltmə, düzəldilmə; qayıрма, qayırlma; qurma, qurulma; təşkil etmə (edilmə); təşkil; 3. (*müxtəlif mənalarda*) quruluş; 4. mexanizm, maşın, qurğu, konstruksiya.

УСТУПИТЬ *сов.* 1. güzəşt etmək, güzəştə getmək; vermək; 2. razılaşmaq, boynuna almaq, təslim olmaq, tabe olmaq; 3. geri qalmaq, ayaqlaşma bilməmək; **он никому не уступит в храбрости** qoçaqlıqda o heç kəsdən geri qalmaz; 4. *dan.* satmaq, ucuz vermək, keçmək; **уступить вещи за сто рублей** şeyləri yüz manata satmaq; **уступить два рубля** iki manat keçmək (güzəşt etmək); **уступить дорогу кому** yol vermək; **уступить место** чөмү yer vermək.

УСТУПКА *ж* 1. güzəşt etmə, güzəştə getmə, keçmə; 2. razılaşma, boynuna alma, təslim olma, tabe olma; 3. güzəşt.

УСУГУБЛЕНИЕ *ср* artırma, gücləndirmə, şiddətləndirmə, ağırlaşdırma.

УСЫ *мн (ед. ус м)* 1. biğ(lar); **отрастить усы** biğ qoymaq; **бax** **усики**; **в уси в рыло (бить)** sifətinə vurmaq, ağzına çəkmək; **на ус мотать (что-н.)** yadında saxlamaq; **в ус не дует** vəcinə deyil, qulağına girmir; **сами с усами** *dan.* o birilərindən (özümüz də) pis deyilik.

УСЫПАННЫЙ *прич.* 1. səpilmiş, səpələnməmiş, tökülmüş; 2. *təc.* dolmuş, doldurulmuş.

УСЫПКА *ж ми. нет* 1. səpmə, tökmə; səpilmə, tökülmə; 2. *təc.* örtmə, örtülmə; qapalama.

УСЫПЛЕНИЕ *ср ми. нет* 1. yuxulatma, yatırtma; bihuş etmə (edilmə); 2. *təc.* zəiflətmə, zəiflədilmə; təsirdən salma (salınma); 3. zəhərləyib öldürmə, zəhərlənib öldürülmə; 4. *köhn.* yuxu, bihuşluq.

УТВЕРДИТЕЛЬНО *нареч.* müsbət; **ответить утвердительно** müsbət cavab vermək.

УТВЕРЖДЕНИЕ *ср* 1. təsdiq; təsdiq etmə (edilmə), təsdiqlə(n)mə; 2. bərqərar olma, möhkəmlənmə; 3. fikir, müddəa, iddia; **его утверждения ничем не обоснованы** onun fikirləri tamamilə əsassızdır.

УТЕПЛЕНИЕ *ср ми. нет* istilətmə, isidilmə; qızdırma, qızdırılma.

УТИЛИЗАЦИЯ *ж ми. нет* istifadə etmə (edilmə); işlətmə, işlədilmə; istifadə; **утилизация отбросов** tullantılardan istifadə edilməsi.

УТИЦА *ж* ördək.

УТКА I *ж* 1. ördək; **дикая утка** çöl ördəyi; 2. *daniz.* buyuz (*ip sarımaq üçün gəminin göyərtisində qurğu*); 3. utka (*xəstələr üçün sidik qabı*).

УТКА II *ж* şayiə, yalan xəbər, uydurma; **пустить утку** şayiə buraxmaq.

УТОЛЩЕНИЕ *ср* 1. qalınlaşdırma, yoğunlaşdırma; yoğunlaşdırma; qalınlaşdırılma, yoğunlaşdırılma; 2. qalınlıq, yoğunluq; qalın yer, yoğun yer.

УТОЛЩЕННЫЙ *прил. dan.* qalınlaşdırılmış, yoğunlaşdırılmış.

УТОНЧЕНИЕ *ср ми. нет* 1. nazikləşdir(il)mə; 2. incələşdir(il)mə.

УТОЧНЕНИЕ *ср* 1. dəqiqləşdir(il)mə, müəyyənləşdir(il)mə, dürləşdir(il)mə; **уточнение подробностей** təfsilatın dürləşdirilməsi; 2. dəqiqlik, təfsilat, təfərrüat; **внести уточнение в проект** layihəni dürləşdirmə.

УТРАТИТЬ *сов.* itirmək, məhrum olmaq; **утратить близкого друга** yaxın dostunu itirmək; **постановление утратило силу** qərar öz qüvvəsini itirmişdir.

УТРЕННИЙ *прил.* səhər –i(-); **утренний ветерок** səhər küləyi, nəsim, meh.

УТРО *ср* 1. səhər, sabah; **ранним утром** səhər tezdən, erkəndən; **по утрам** səhərlər; **под утро** səhərə yaxın, alaqaranlıqdan; **на следующее утро** ertəsi, sabah; **с утра до вечера** səhərdən axşamadək; **о с добрым утром! доброе утро!** sabahın(iz) xeyir!; 2. *köhn.* bax **утренник** 1-ci mənada; **на утро** səhər, səhərisi; **утро вечера мудренее** axşamın xeyrindən səhərin şəri yaxşıdır.

УХО *ср (ми. уши)* qulaq; **тут на ухо** qulağı aşır eşidir; **глух на одно ухо** bir qulağı kardır; **среднее ухо** anat. orta qulaq; **шанка с ушами** qulaqlı paraq; **о во все уши слушать** diqqətlə qulaq asmaq; **в одно ухо вошло, в другое вышло** bu qulağından vurub, o qulağından çıxdı; **и ухом не вести** heç vecinə deyil, heç qulağına girmir; **мимо ушей пропустить** qulaqardına vurmaq, vecinə almamaq;

ухо парень zirək oğlan, qoçaq oğlan; **как своих ушей не увидишь** boynunun ardını görəndə (görərsən); **по уши** boğaza qədər, tamamilə, bütübtün; **он по уши погряз в долгах** o, boğaza qədər borca batmışdır; **уши терчат (от кого, чего)** qulaqların dəng oldu; **навести (насторожить) уши** qulaqlarını şəkilmək; **по уши влюбиться** bərk vurulmaq, bənd olmaq; **ухо в ухо (ухо к уху) идти (бежать, ехать) с кем** yanbayan getmək (qaçmaq); **ухо на ухо** менать *köhn.* başa-baş dəyişmək; **от этих слов уши вянут** bax вянуть; **ухо (уши) режет (дерёт)** qulağı dırmalayır; **держат ухо востро** bax востро; **нарвать (натрепать, оборвать) уши** qulaqlarını çəkmək; **пощадите уши** *чи* qulaqlarınıza heyfiniz çəlsin; **приклонить ухо** diqqətlə qulaq asmaq, qulaq vermək; **прожужжать (прогудить, прокричать, протрубить) уши кому**

baş-qulağını aparmaq; **дуть (петь) в уши кому** söz gazdırmək, qeybat etmək; **хəbərçilik etmək; натрубить в уши кому** bax натрубить; **дать (съездить) в ухо** *dan.* silə ilişdirmək (çəkmək); **дойти до чьих ушей...** qulağına çatmaq; **краснеть до ушей** qulaqlarına qədər qızarmaq; **в ухах (ухе) звенит (шумит)** qulaqlarında səs var; **на ухо говорить (сказать, шептать)** qulağına demək (pıçıldamaq); **над ухом (говорить)** qulağının dibində (danışmaq); **не верить своим ушам (глазам)** bax верить; **не для чьих ушей ...** eşitmək olmaz; **...yanında danışmaq** olmaz; **ни уха ни рыла не смыслить** *dan.* heç bir şeydən başı çıxamaq.

УХОД I *м ми. нет* getmə, çıxma; gediş; **перед самым уходом** getməzdən əvvəl, çıxarkən; **о выйти уходом (замуж)** *köhn.* qaçmaq (*atananın razılığı olmadan getmək, ya evlənmək*).

УХОД II *м ми. нет* qulluq etmə, baxma; qulluq, baxım; pərvəriş; **уход за посевами** əkinlərə qulluq etmə; **больному нужен хороший уход** xəstəyə yaxşı qulluq lazımdır.

УХУДШЕНИЕ *ср ми. нет* 1. pisləşdir(il)mə, xarablaşdır(il)mə; 2. pisləşmə, xarablaşma; ağırlaşma.

УЧАСТОК *м (ми. участки)* 1. torpaq hissəsi, torpaq parçası, sahə; 2. mənəqə, dairə; **избирательный участок** seçki mənəqəsi; 3. yer, hissə, qisim; **пораженный участок** kəmi dərindən zədələnmiş yeri (qismi); 4. şöbə, bölmə; 5. *təc.* sahə; **важный участок работы** işin mühüm sahəsi; 6. *inq. əv.* uçaqstok, polis şöbəsi.

УЧАЩЕНИЕ *ср ми. нет* 1. tez-tez olma, çoxalma, artma; 2. sürətlənmə.

УЧИТЕЛЬСТВО *ср ми. нет* 1. müəllimlik; **годы учительства** müəllimlik illəri; 2. *собр.* müəllimlər.

УЧИТЬ *несов.* 1. öyrətmək, dərs vermək; oxutmaq; **учить руускому языку** rus dilini öyrətmək, rus dilindən dərs vermək; 2. təlim etmək, təlim vermək; 3. öyrənmək; **учить уроки** dərslərini öyrənmək; 4. *təc.* *köhn.* döymək, cəzalandırmaq, dərslərini vermək.

УЧРЕЖДЕННЫЙ *прич.* təsis edilmiş, təşkil edilmiş; düzəldilmiş.

УЩЕМИТЬ *сов. dan.* 1. sıxmaq, sıxıb əzmək ...arasında qalmaq; **ущемить палец дверью** barmağı qarı arasında qalmaq; 2. *məc.* sıxışdırmaq, məhdudlaşdırmaq, boğmaq; **ущемить чьи-нибудь права** birinin hüququnu məhdudlaşdırmaq; 3. *məc.* təhqir etmək, toxunmaq, tapdalamaq, dəymək; **ущемить чье-либо самолюбие** birinin heysiyyətinə toxunmaq.

УЩЕМЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. sıxma, sıxıb əzmə; sıxılma, sıxılıb əzilmə; ... arasında qalma; 2.

məc. sıxışdır(ıl)ma, məhdudlaşdır(ıl)ma, boğma, boğulma; 3. *məc.* təhqir etmə (edilmə), toxunma.

УЩУПАТЬ *сов. dan.* əlləmək, əllə yoxlayıb tapmaq.

УЮТ *м мн. нет* rahatlıq, səliqə, qayda.

УЮТНО нареч. rahat, səliqəli, səliqə ilə; **уютно расположиться** rahat yerləşmək.

УЮТНОСТЬ *ж мн. нет* rahatlılıq, səliqə.

УЮТНЫЙ *прил.* rahat, səliqəli.

Ф

ФА *ср нескл. mus. fa (musiqi qatmasının dördüncü notası).*

ФАВОР *м мн. нет* himayə, havadarlıq, himayəçəlik.

ФАВОРИТ *м* 1. *köhn.* istəklі, əziz; 2. *köhn.* oynaş; 3. *idm.* favorit (*at yarışında birincliyə ən çox şans olan at*).

ФАГОТЕРАПИЯ *ж tib.* faqoterapiya (*bəzi yolxucu xəstəliklərin bakteriofaqla müalicəsi*).

ФАГОЦИТ *м biol.* faqosit (*yad cisimcikləri və bakteriyaları udub həzm etmək qabiliyyətinə malik olan hüceyrə*).

ФАГОЦИТАРНЫЙ *прил.* faqositoz -i(-i).

ФАГОЦИТОЗ *м мн. нет biol.* faqositoz (*yad cisimciklərin və bakteriyaların faqositlər tərəfindən udulub həzm olunması*).

ФАЗА *ж* 1. dövr, mərhələ, səfhə; 2. *astr., fiz., geol., tex.* faza.

ФАКТ *м* fakt (*1. həqiqi hadisə, həqiqətən olan şey; həqiqət; 2. əsas, dəlil, sübut*); **факт, что...** doğrudur ki..., şübhəsizdir ki..., həqiqətdir ki...; **ставить перед совершившимся фактом** *когo* əmr-vaqe (oldu-bitdi) qarşısında qoymaq.

ФАКТИЧЕСКИ *нареч.* həqiqəqtən, həqiqətdə, əslində, əslinə baxdıqda, işdə, felən.

ФАКТИЧЕСКИЙ *прил.* faktik; gerçək, həqiqi, düzgün, faktlara uyğun, faktlara əsaslanan; **фактический материал** faktik material.

ФАКТИЧНОСТЬ *ж мн. нет* həqiqətə uyğunluq, faktlara uyğunluq; gerçəklik, həqiqiilik.

ФАКТИЧНЫЙ *прил.* həqiqətə uyğun, faktlara uyğun, sübutlu, həqiqi, gerçək, düzgün, əsaslı.

ФАКТОР *м* 1. amil, səbəb; 2. *riyaz.* vuruq (*qurulan rəqəmlərdən hər biri*); 3. *köhn.* vasitəçi, miyançı, komissioner.

ФАКУЛЬТАТИВНЫЙ *прил.* könüllü, qeyri-məcburi, fakultativ.

ФАКУЛЬТЭТ *м* faktultə (*ali məktəbin müəyyən elm sahəsini qavrayan şöbəsi*).

ФАКУЛЬТЭТСКИЙ *прил.* faktultə -i(-i); **факультетское собрание** faktultə iclası.

ФАМИЛИЯ *ж* 1. fəmiyyə; 2. nəsil; 3. *köhn.* ailə; 4. *köhn.* sülalə, xanədan.

ФАНТАЗИЯ *ж* 1. xəyal, xülya; 2. yalan, uydurma; 3. *dan.* naz, şıltaq; 4. *ədəb.* fantaziya (*xəyali məzmununda olan bəzi ədəbi əsərlərin adı*); 5. *mus.* fantaziya (*müəyyən forması olmayan bəzi musiqi əsərlərinin adı*).

ФАНТОМНЫЙ *прил.* 1. xəyali, yanlış, uydurma; 2. süni yaradılan, nəzərdə tutulmayan.

ФАРМАКОЛОГ *м* farmakoloq (*farmakologiya mütəxəssisi*).

ФАРМАКОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* farmakologiya -i(-i); **фармакологический факультет** **мединститута** tibb institutunun farmakologiya fakültəsi.

ФАРМАКОЛОГИЯ *ж мн. нет* farmakologiya (*dərmanların bədənə təsirindən bəhs edən elm*).

ФАРМАКОПЕЙНЫЙ *прил.* xüs. farmakoreya -i(-i).

ФАРМАКОПЕЯ *ж мн. нет* farmakoreya (*dərmanları hazırlamaq, yoxlamaq, saxlamaq və ya xəstəyə dərman yazmaq üçün riyayət edilməli olan məcburi təlimat*).

ФАРМАКОХИМИЧЕСКИЙ *прил.* xüs. farkokimya -i(-i).

ФАРМАКОХИМИЯ *ж мн. нет* xüs. farmakokimya (*dərman maddələrinin kimyəvi xassələrindən bəhs edən elm*).

ФАРМАЦЕВТ *м* əczaçı.

ФАРМАЦЕВТИКА *ж мн. нет* əczaçılıq (*dərman hazırlamaq, hazırlanan dərmanları yoxlamaq, saxlamaq və buraxmaq haqqındakı təbiiqi fənlərin məcmusu*).

ФАРМАЦЕВТИЧЕСКИЙ *прил.* əczaçılıq -i(-i); **фармацевтический техникум** əczaçılıq texnikumu.

ФАРМАЦИЯ *ж мн. нет* bax **фармацевтика**.

ФАРТУК *м* döşlük, önlük.

ФАРФОР *м* 1. farfor, çini; 2. çini qab.

ФЕНОЛ *м kim.* fenol (*karbol turşusu*).

ФЕНОЛИТ *м* fenolit (*kaliyum gübrəsi kimi işlədilan mineral*).

ФЕРМЕНТ *м biol., kim.* ferment, maya.

ФЕРМЕНТАТИВНЫЙ *прил.* ferment (maya) -i(-i); ferment təsiri ilə baş verən.

ФИБРОЗ *м* fiziol. fibroz (*bədən*in hər hansı bir orqanında birləşdirici lifli toxumanın inkişaf etməsindən ibarət olan patoloji proses).

ФИБРОЗНЫЙ *прил.* anat. lifli (*birləşdirici toxumalardan ibarət olan*).

ФИБРОИД *м* tib. fibroid (*birləşdirici toxuma şışı*).

ФИБРОМА *ж* tib. fibroma (*birləşdirici toxumalardan əmələ gələn zərərliş şiş*).

ФИГУРА *ж* 1. riyaz. fiqur; **геометрическая фигура** həndəsi fiqur; 2. fiqur (*kitabın mətninə daxil edilən certyojun, sxemin adi*); 3. fiqur (*rəqsdə, havada uçuş zamanı və s. alinan vəziyyət*); 4. fiqur, bədən, qədd-qamət, boybuxun, əndam; 5. heykəl; **гипсовая фигура** gips (*gipsdən qayrılmış*) heykəl; 6. *тэс.* şəxs, adam, sima, şəxsiyyət; **подозрительная фигура** şübhəli adam; **крупная политическая фигура** görkəmli siyasi sima; 7. fiqur (*qumar kəğızlarında böyük kartların adi; oğlan, qız, şah, təklik*); 8. fiqur (*şahmatda böyük daçların adi: şah, vəzir, fil, at, top*); 9. fiqur (*niqə gözəlləşdirən obrazlı ifadə, tərkib və s.*)

ФИЗИАТР *м* tib. bax **физиотерапевт**.

ФИЗИАТРИЧЕСКИЙ *tib.* bax **физиотерапевтический**.

ФИЗИАТРИЯ *ж* *мн.* *нет* *tib.* bax **физиотерапия**.

ФИЗИОЛОГ *м* fizioloq (*fiziologiya mütəxəssisi*).

ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* 1. fizioloji; **физиологические процессы** fizioloji proseslər; 2. *тэс.* şəhvani, cismani; **физиологический очерк** *ədəb.* fizioloji oçerк (*30-40-cı illərdə geniş yayılmış məişəti təsvir edən oçerkin adi*); **физиологический раствор** *biol.* fizioloji məhlul.

ФИЗИОЛОГИЧНЫЙ bax **физиологический** 2-ci mənada.

ФИЗИОЛОГИЯ *ж* *мн.* *нет* fiziologiya (*1. orqanizmin vəziyyətlərindən və fəaliyyətindən bəhs edən elm*; 2. *orqanizmin vəziyyətləri və onları idarə edən qanunlar*; 3. *тэс.* şəhvani hiss, ehtiras, şəhvət); **физиология звуков речи** nitq səslərinin fiziologiyası (*fonetikanın nitq cihazının quruluşundan və fəaliyyətindən bəhs edən şöbəsi*).

ФИЗИОНОМИЯ *ж* 1. üz, sifət, surət, sir-sifət; 2. *тэс.* adam; 3. *тэс.* sima, qiyafə, görünüş.

ФИЗИОТЕРАПЕВТ *м* xüs. fizioterapevt (*fizioterapiya mütəxəssisi olan həkim*).

ФИЗИОТЕРАПЕВТИЧЕСКИЙ *прил.* *tib.* fizioterapiya –i(-); fizioterapevtik; **физиотерапевтический кабинет** fizioterapiya kabineti; **физиотерапевтическое лечение** fizioterapiya ilə müalicə.

ФИЗИОТЕРАПИЯ *ж* *мн.* *нет* *tib.* fizioterapiya (*fiziki üsullarla, yəni işiq, hərəkət, su, hava, elektrik və s. ilə müalicə*).

ФИЗИЧЕСКИ *нареч.* cismən, bədəncə; **он физически очень слаб** o cismən (bədəncə) çox zəifdir.

ФИЗИЧЕСКИЙ *прил.* 1. fizika –i(-); **физический кабинет** fizika kabineti; 2. fiziki; **физическое явление** fiziki hadisə; 3. bədən –i(-); 4. cismani; **физическая близость** cismani yaxınlıq; **физическая география** fiziki coğrafiya; **физическая химия** fiziki kimya; **физическая культура** bədən tərbiyəsi.

ФИЗКУЛЬТУРА *ж* *мн.* *нет* (**физическая культура**) bədən tərbiyəsi; **лечебная физкультура** müalicə idmanı.

ФИЗКУЛЬТУРНИК *м* idmançı.

ФИЗКУЛЬТУРНИЦА *ж* idmançı qadın (qız).

ФИЗКУЛЬТУРНЫЙ *прил.* bədən tərbiyəsi –i(-); **физкультурный праздник** bədən tərbiyəsi bayramı.

ФИКСАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* 1. təsbit etmə, təsbit edilmə; təsbit; 2. qeyd etmə, qeyd edilmə; yazma, yazılma; qeyd; 3. müəyyən etmə (edilmə); 4. cəlb etmə (edilmə), tovlama, cəmləşdirmə; 5. *фот.* fiksajlama, fiksaja salma (*neqativi, şəkli*).

ФИКСИРОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* bax **фиксация**.

ФИКСИРОВАННЫЙ *прич.* 1. təsbit edilmiş; 2. qeyd edilmiş; yazılmış; 3. qəti müəyyən edilmiş; 4. cəlb edilmiş, toplanmış, cəmləşdirilmiş; 5. *фот.* fiksajlanmış, fiksaja salınmış (*neqativ*).

ФИКСИРОВАТЬ *несов.* 1. qeyd etmək, yazmaq; yazıb təsbit etmək; 2. qəti müəyyən etmək; **фиксируют дни заседания** iclas günlərini qəti müəyyən etmək; 3. cəlb etmək, toplamaq, cəmləşdirmək (*dıqqəti və s.*); 4. *фот.* fiksajlamaq, fiksaja salmaq (*neqativi, şəkli*).

ФИКСИРОВАТЬСЯ *несов.* 1. cəlb edilmək, toplanmaq, cəmləşmək, yənlənmək; 2. qeyd edilmək, yazılmaq, yazılıb təsbit edilmək; 3. qəti müəyyən edilmək; 4. *фот.* fiksajlanmaq, fiksaja salınmaq (*neqativ, şəkil*).

ФИКТИВНО *нареч.* yalandan, saxtakarlıqla.

ФИЛЬТР *м* 1. xüs. süzgəc, filtr; 2. *тэс.* *дан.* yoxlama, seçmə.

ФИЛЬТРАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* xüs. süzmə, süzülmə; süzgəcdən keçirmə (keçirilmə).

ФИСТАШКА *ж* 1. püstə; 2. püstə ağacı.

ФИСТУЛА I *ж* *мн.* bax **фальцет**.

ФИСТУЛА II *ж* *tib.* fistul (*1. daxil orqanların birindən bədən xaricinə süni surətdə açılan kanal, dəlik*; 2. bax **свищ**).

ФИСТУЛЬНЫЙ *прил.* *tib.* fistul –i(-).

ФИТИН *м* *фарм., tib.* fitin (*dərman*).

ФИТОФИЗИОЛОГИЯ *ж* *мн.* *нет* bitki fiziologiyası.

ФЛЕБИТ *м* *tib.* flebit (*venaların iltihabı*).

ФЛЕГМАТИК *м* soyuqqanlı, laqeyd, süst, key (*adam*).

ФЛЕКСОР *м* anat. fleksor (*qatlayıcı əzələ, bükücü əzələ*).

ФЛОРА *ж* *мн.* *нет* flora (*bir ölkənin və ya geoloji dövrün bitki aləmi, bütün bitkiləri*).

ФOLЛИКУЛ *м* anat. follikul vəzi, qovucucu.

ФOLЛИКУЛИН *м* *tib.* follikulin (*dərman*).

ФОЛЛИКУЛЯРНЫЙ *прил.* 1. fiziol. follikulin -i(-i); 2. *tib.* follikulyar.

ФОН I м 1. fon (*üzərində şəkil çəkilən əsas rəng, ton*); 2. fon (*şəklin arxa planı*); 3. *məc.* mühit, şərait, zəmin, əsas.

ФОН II м *xüs.* səs, xırıltı (*radio aparatlarında, telefonda*).

ФОРМА *жe* forma (1. *şəkil, görünüş*; 2. *ülgü, biçim, nümunə*; 3. *qəlib*; **форма для шляп** paraq qəlibi; 4. *üsul, qayda*; **форма работы** iş üsulu; 5. *rəsmi paltar (hərbi və mülki xidmətçilər məktəblilər üçün)*; **военная форма** hərbi forma (paltar); 6. növ, tip, quruluş; 7. rəsmiyyət, rəsmiyyətçilik; **ради формы** rəsmiyyət üçün; **пустая форма** quru rəsmiyyətçilik; 8. *ədəb.* bədii əsər üçün təsvir vasitələri məcmusu; 9. həndəsədə: fəza ünsürlərindən hər biri (*nöqtə, xətt, fiqur və s.*); 10. mətbəə naborunun qoyulduğu dəmir çərçivə; 11. *tolьko мн. dan.* bədən, bədən quruluşu, fiqur; **формы мышления** *fəls.* təfəkkür formaları; **формы общественного сознания** *fəls.* ictimai çüür formaları; **малые формы** *teatr.* kiçik formalar; **в форме** *кто* lazımı qaydada; **по (во) всей** 1) bütün qayda-qanunu ilə, lazımı qaydada; 2) *köhn.* tamamilə, son dərəcə, tamam-kamal.

ФОРМАЛИН *м* formalin (*dezinfeksiya dərmanı*).

ФОРМИРОВАНИЕ *ср* 1. formalaşma, təşəkkül, əmələ gəlmə; yaratma, yaranma, yaradılma; düzəltmə, düzəlmə, düzəldilmə; tərtib; tərtib etmə (edilmə); 2. müəyyən şəkə salma (salınma, düşmə); 3. yeni düzəlmiş hərbi hissə.

ФОРМУЛА *жe* formul, düstür.

ФОСФАТ *м* fosfat (1. *kim. fosfat turşusu duzu*; 2. *tərkibində bu cür duz olan mineral*).

ФОСФАТНЫЙ *прил.* fosfat -i(-i); fosfatlı; **фосфатные удобрения** fosfat gübrəsi.

ФОСФАТОВЫЙ *прил.* bax **фосфатный**.

ФОСФОР *м мн. нет* *kim.* fosfor (*tezlaşan və işiqverən kimyəvi element*).

ФОТОХИМИЯ *жe мн. нет* fotokimyə (kimyanın işiq şüaları təsirlə törəyən kimyəvi reaksiyaları öyrənən şöbəsi).

ФРАКЦИЯ I жe (siyasi) fraksiya (*parlament və ya ictimai təşkilatda hər hansı bir partiya üzvlərinin mütəşəkkil dəstəsi, yaxud burjuə partiyaları daxilində ayrılmış qrup*).

ФРАКЦИЯ II жe *kim.* fraksiya (*dalbadal təqrit edilən maye qatışığının ayrıldığı hissəciklər*).

ФРУКТ *м* 1. meyvə; 2. *məc. dan.* adam, tip, hərif.

ФРУКТОВЩИК *м* 1. meyvəçi, meyvə alvercisi; 2. meyvə mağazası satıcısı.

ФРУКТОВЫЙ *прил.* meyvə -i(-i); **фруктовое дерево** meyvə ağacı.

ФРУКТОЗА *жe мн. нет* *kim.* fruktoza (*meyvə şəkəri*).

ФТИЗИАТР *м* *tib.* vərəm mütəxəssisi, vərəm həkimi.

ФТИЗИАТРИЧЕСКИЙ *прил. tib.* ftiziatriya -i(-i).

ФТИЗИАТРИЯ *жe мн. нет* *tib.* ftiziatriya (*tibb elminin vərəm bəhəsi*).

ФУНДАМЕНТ *м* özül, bünövrə, bina, təməl, əsas.

ФУНДАМЕНТАЛЬНО *нареч.* əsaslı surətdə, möhkəm surətdə.

ФУНДАМЕНТАЛЬНОСТЬ *жe мн. нет* 1. böyüklük, möhkəmlik; 2. *məc.* əsaslılıq.

ФУНДАМЕНТАЛЬНЫЙ *прил.* 1. böyük, möhkəm; **фундаментальное здание** böyük bina; 2. *riyaz.* fundamental; 3. *məc.* əsaslı, sanballı; **фундаментальный труд** sanballı əsər; 3. əsas, baş; **фундаментальная библиотека** əsaslı kitabxana.

ФУНДАМЕНТНЫЙ *прил.* özül (bünövrə) - i(-i).

ФУНДИРОВАНИЕ *ср мн. нет* əsaslandırma, sabitləşdirmə; əsaslandırılma, sabitləşdirilmə.

ФУНДИРОВАННЫЙ *прич.* 1. əsaslandırılmış; sabitləşdirilmiş; 2. *iqt.* sabit, möhkəm.

ФУНДИРОВАТЬ *несов.* əsaslandırmaq, sabitləşdirmək, möhkəmləndirmək.

ФУНКЦИОНАЛИСТ *м* funksionalist (*funksionalizm tərəfdarı*).

ФУНКЦИОНАЛЬНЫЙ *прил.* funksional; **функциональная зависимость** funksional asılılıq;

функциональное заболевание funksional xəstəlik.

ФУНКЦИЯ *жe* 1. funksiya (*başqa bir hadisədən asılı olan və o, dəyişdikcə dəyişən hadisə*); 2. *riyaz.* funksiya (*digər kəmiyyətin dəyişməsinə asılı olaraq dəyişən kəmiyyət*); 3. *biol., fiziol.* funksiya (*orqanın, orqanizmin gördüyü iş*); 4. *məc.* vəzifə; **служебные функции** xidməti vəzifələr; 5. rol, əhəmiyyət, iş.

X

ХА *ср нескл.* “x” hərfinin adı.

ХА *мөжд.* yox bir...

ХАОС, ХАОС *м* chaos (1. *qədim yunan əsətərində: dünyanın və ondakı həyatın əmələ gəlməsindən daha əvvəl mövcud olmuş qarma-qarışıq, qeyri-mütəşəkkil aləm, materiya*; 2. *qarma-qarışıqlıq, hərcmərclik*).

ХАОТИЧЕСКИЙ *прил.* qarma-qarışıq, qaydasız, nizamsız.

ХАОТИЧНОСТЬ *жe мн. нет* qarma-qarışıqlıq, qaydasızlıq, nizamsızlıq, hərcmərclik.

ХАРАКТЕР *м* xarakter (1. *xasiyyət, təbiət*; 2. *iradə, inad*; 3. *xəssə, xüsusiyyət, keyfiyyət*,

mahiyətət); \diamond в характере *чѣм* ...xasiyyətədir; **выдержать характер** bax **выдержать**.

ХАРАКТЕРИЗОВАННЫЙ прич. 1. xarakteristikası verilmiş, səciyyələndirilmiş; 2. təsvir edilmiş, göstərilmiş.

ХАРАКТЕРИСТИКА ж xarakteristika (1. *bir şəxsin və ya bir şeyin səciyyəvi xüsusiyyətlərinin təsviri*; 2. *bu cür təsvirdən ibarət olan rəsmi kağız, xasiyyətnamə*; 3. *riyaz. loqarifmin tam hissəsi*).

ХВОЙНЫЙ прил. 1. iynəyarpaq $-i(-)$; **хвойный перегной** iynəyarpaq çürüntüsü; 2. iynəyarpaqlı; **хвойные деревья** iynəyarpaqlı ağaclar; \diamond **хвойные ванны** şam ekstraktlı vannalar.

ХВОСТ м (*müxtəlif mənalarda*) quyuq; \diamond **вертеть (вилять) хвостом** hiylə işlətmək, biclik etmək; **в хвосте плестись** (*тəс.*) quyuqda sürünmək (*hamıdan geridə qalmaq*); **в хвост в гриву** var gücü ilə, var qüvvəsi ilə; **поджечь хвост** (*тəс.*) özünü yığışdırmaq, daha ehtiyatlı olmaq; **задрать хвост** heç kəsi saymamaq, qudurmaq; **накрутить хвост кому** quyuğunu düymək, danlamaq, abrını vermək; **показать хвост** *dan*. qaşmaq; **укоротить хвост кому** dilini qısaltmaq; **наступить на хвост кому** quyuğunu basmaq; **быть (высечь) на хвосте кого** haxlamaq; başının üstünü almaq.

ХИМИКАТ м *xüs.* kimyəvi preparat.

ХИМИОТЕРАПИЯ ж *мн. нет* *tib.* kimyəvi üsulla müalicə.

ХИМИЧЕСКИЙ прил. 1. kimya $-i(-)$; **химическая лаборатория** kimya laboratoriyası; 2. kimyəvi; **химический анализ** kimyəvi analiz.

ХИМИЯ ж *мн. нет* 1. kimya; 2. kimyəvi tərkib; **химия крови** qanın kimyəvi tərkibi.

ХИНА ж *мн. нет* bax **хинин**.

ХИНИН ж *мн. нет* kinə.

ХИРУРГ м cərrah.

ХИРУРГИЧЕСКИЙ прил. cərrahlıq $-i(-)$; **хирургические инструменты** cərrahlıq alətləri.

ХИРУРГИЯ ж *мн. нет* cərrahlıq (elmi).

ХИТИН м *zool.* xitin (*buğumayaqların, təс.*: *böcəklərin, xərcənglərin və s. üst qabığını təşkil edən bərk maddə*).

ХЛЕБ м 1. (*мн. хлѣбы*) çörək; 2. (*мн. хлѣба*) taxıl, dən; \diamond **хлеб насущный** yaşayış üçün ən vacib olan; gündəlik ruzi; **хлеб-соль**; **хлеб да соль**; **хлеб и соль** nuş olsun; **хлеб-соль** 1) yemək, yemək-icmək; 2) qayğı (keşlik); **водить хлеб-соль с кем** çörək kəsmək, dostluq etmək; **забыть (чью, какую) хлеб-соль** nəməkbəharamlıq etmək, çöreyi dizinin üstündə olmaq; **есть чужой хлеб** başqasının hesabına yaşamaq; **отбивать хлеб у кого** çöreyini əlindən almaq; **ставить хлеба** xamır yoğurmaq; **с хлеба на квас перебиваться** kasıblıqla yaşamaq, pis dolanmaq.

ХЛОПОК м *мн. нет* pambıq; **хлопок-сырец** çiyidli pambıq.

ХЛОРОЗ м *мн. нет* xloroz (1. *tib. qan azlığı xəstəliyi*; 2. *bot. bitkinin yarpaqlarında və zoğlarında yaşıl rəngin olmaması; bitki xəstəliyi*).

ХЛОРОФИЛЛ м *мн. нет* *bot.* xlorofil (*bitkilərə yaşillıq verən maddə*).

ХОД м (*мн. ходы и ходы*) 1. hərəkət, yeriş; **ход поезда** qatarın hərəkəti; **ход вперед** irəli yeriş; 2. iməc. *inkişaf, gediş*; **ход событий** hadisələrin inkışafı (gedişi); 3. işləmə, iş; **ход часов** saatın işləməsi; 4. yol; **два часа ходу** iki saatlıq yol; **ход со двора** yol həyətdəndir; 5. təşəbbüs, manevr, çıxış; **рискованный ход** xətərlı təşəbbüs; **дипломатический ход** diplomatik manevr; 6. növbə, oyun; **чей ход?** növbə kimindir?; 7. qarı; **чёрный ход** dal qarı; 8. qoşa təkərli ox; 9. *xüs.* dal oxla qabaq ox arasındakı məsafə (*arabada*); 10. *təс.* imkan, yol; \diamond **в ход пойти** işlənməyə (tətbiq edilməyə) başlamaq, dəb düşmək; **в ход пустить** işə salmaq; **быть в ходу** (**в большом ходу**) çox işlənmək, dəbdə olmaq, rəvac; **дать ход** 1) hərəkət vermək; 2) *təс.* inkışaf etdirmək, yol vermək; **на ходу** 1) hərəkət zamanı; 2) gedə-gədə, ayaqüstü, yוליüstü; **с ходу** durmadan, dayanmadan, nəfəs dərmədən; **ходу дать (прибавить, наддать)** addımını sürətləndirmək, addımını artırmaq; **ход (ходы) сообщения** (*hərbi*) örtülü rabitə yolları; **полный ход** tam sürətlə (*komanda*); **ходом (идти, ехать) तेз, iti** (getmək, sürmək); **пешим ходом** piyada; **своим ходом идти (следовать)** öz qaydasında getmək; **не дать ходу кому** imkan verməmək; **дело пошло в ход** ...yoluna düşdü.

ХОДИТЬ несов. 1. yerimək, getmək; 2. Geymək; **ходить в шубе** kürk geymək; 3. baxmaq, qulluq etmək; **ходить за большим хэстəyə** baxmaq (qulluq etmək); 4. işləmək; **часы ходят хорошо** saat yaxşı işləyir; 5. *dan.* getmək, titrəmək, əsmək; **пол ходит под ногами** döşəmə ayağımın altında əsir; 6. gedib gəlmək; 7. Dalışmaq, yayılmaq, dağılmaq (*şəyivə, xəbər*); 8. işlənmək, istifadə olunmaq (*heyvan haqqında*); 9. Bayır çıxmaq, peşab ələmək; \diamond **ходить на задних лапах** yaltaqlıq etmək, sülənmək, küçüklənmək; **ходить по миру** dilənmək, dilənçilik etmək; **ходить гоголем** özünü çəkmək, təşəxxüslə yerimək.

ХОДЬБА ж *мн. нет* yerimə, hərəkət etmə; yeriş, hərəkət.

ХОЗЯЙСТВЕННО нареч. qənaətlə, sərhasab, israfə yol vermədən, səmərəli, zərərsiz.

ХОЗЯЙСТВО ср 1. təsərrüfat; 2. istehsal, iqtisadiyyat; 3. təhcizat, ləvazimat, avadanlıq.

ХОЛЕРА ж *tib.* vəba, ovma (*xəstəlik*).

ХОЛЕРИНА ж *мн. нет* *tib.* xolerina (*zahiri əlamətlərinə görə vəbaayaoxşar maddə xəstəliyi*).

ХОЛОД м (*мн. холода*) 1. soyuq; 2. soyuq hava; 3. soyuqluq.

ХОЛОДАТЬ несов. 1. soyumaq; soyuqlaşmaq (*hava*); 2. *təh.* üşümək; 3. *dan.* soyuq çəkmək,

soyuqdan əziyyət çəkmək; ◇ **холодать** и **голодать** çox ehtiyac çəkiləndə olmaq.

ХОЛОДНЫЙ *прил.* 1. soyuq; 2. nazik, tünük (*paltar və s.*); **холодные перчатки** nazik əlcəklər; 3. *тэс.* solğun, təsirsiz, ifadəsiz; **холодные краски** solğun rənglər; 4. *тэс.* soyuq, laqeyd; **оказывать холодный приём** soyuq (laqeyd) qarşılaşmaq; 5. *в знач. суц.* **холодная ж дан.** *köhn.* həbs, soyuq kamera; ◇ **холодное оружие** soyuq silah, kəsər (*xəncər, süngü, qılnc və s.*); **холодная война** soyuq müharibə.

ХОРЕЯ *ж мн. нет тиб.* xoreya (*əl-ayağın qeyr-ixtiyari titrəməsindən ibarət əsəb xəstəliyi*).

ХОРОШИЙ *прил.* 1. yaxşı, gözəl, göyçək, qəşəng; 2. yaxın, səmimi; **хороший знакомый** yaxın tanış; 3. layiqli, ləyaqətli, əməlli-başlı, abırlı; ◇ **хорошее дело** 1) yaxşı işdir; 2) *zar.* az pis deyil; **всего хорошего** xüdəhafiz! sağ olun!; **по-хорошему** 1) qaydasınca, lazımı kimi; 2) yaxşılıqla; **стоять на хорошей дороге; стоять на хорошем пути** düz yolda olmaq.

ХОРОШО *1. нареч.* yaxşı, gözəl, qəşəng; **он хорошо пишет** o qəşəng yazır; 2. *безл. в знач. сказ.* yaxşıdır, gözəldir; **здесь очень хорошо** bura çox yaxşıdır; 3. *част.* yaxşı; **я приду через час, хорошо?** mən bir saatdan sonra gələcəyəm, yaxşı(mi)? 4. *част.* (*hadəə manasında*) yaxşı! yadında saxla!; **хорошо, я тебе покажу!** yaxşı, mən sənə göstərəm!

ХОТЬ *1. союз* hərçənd (*bəzən da, də, bağlayıcıları ilə ifadə olunur*); **он хоть и стар, но выглядит молодо** o, hərçənd qocadır, amma cavan görünür (o qoca olsa da, cavan görünür); **хоть убей его, он ничего не скажет** öldürsən də bir söz deyən deyil; 2. *част.* heç olmasa (*-ca, -cə şəkilçiləri ilə də ifadə olunur*); **скажи хоть одно слово** heç olmazsa bir kəlmə danış; **хоть бы раз** bircə dəfə; 3. *част.* bircə, kaş, barı; **хоть бы пришёл** bircə gələydi; 4. *союз* yaxud; **приди хоть сейчас, хоть завтра** istər bu gün gəl, istər sabah; 5. *част.* hətta, lap; **могу пойти хоть сейчас** lap bu saat gedə bilərəm; 6. *част.* misal üçün; **взять хоть эту статуэтку за образец** misal üçün bu məqaləni nümunə götürmək; 7. (*nisbi əvəzliliklərlə*) ...olur olsun, ...istəsən, hər bir; **хоть кто** hər kəs, kim olur olsun; **хоть что** hər şey, hər nə olur olsun, nə istəsən; **хоть куда** haraya olur

olsun, haraya istəsən; hər yerə; **хоть где** harada olur olsun, harda istəsən, hər yerdə; ◇ **хоть бы** 1) **бах** **хоть** **ii** 2-ci mənada; 2) bircə..., yaxşı olardı ki...; **хоть бы не опоздать** bircə gecikmə-yəydi(m); **хоть бы что (кому)** vəcinə deyil, təsir etmir, qulağına girmir; **хоть и** **бах** **хоть** **ii** 1-ci mənada; **хоть куда** *в знач. сказ.* yaxşıdır, gözəldir, qiyamətdir; **хоть бы и так** (burada) pis heç bir şey yoxdur; **хоть бы хны** *дан.* heç vəcinə deyil.

ХОТЯ *союз* 1. **бах** **хоть** **ii** 1-ci mənada; 2. ...bahmayaraq, əgərçi; **учился он хорошо, хотя приехал позже других** gec gəldiyinə bahmayaraq, o yaxşı oxuyurdu; 3. lakin, amma; ◇ **хотя бы, хощь бы** 1) hətta, əgər (*ən çox da, də bağlayıcıları ilə ifadə olunur*); **хотя бы ты захотел, я не могу этого поручить тебе** sən istəsən də, mən bunu sənə tapşır bilmərəm; 2) məsələ, heç olmasa.

ХОХОЛОК *м bot.* zəncirotu.

ХРЕН *м мн. нет 1. bot.* qıtıgotu; 2. qıtıgotu kökü; ◇ **старый хрен** qoca kafтар (*söyüş*); **хрен редьки не слаше** üzr bədtər-əzğünah.

ХРОМАТИН *м мн. нет биол.* xromatin (*heyvan ya bitki hüceyrə nüvəsinin boyanma qabiliyyətinə malik olan əsas maddəsi*).

ХРОНИК *м тиб.* xronik xəstə, xronik xəstəliyi olan adam (**бах** **хронический**).

ХРОНИЧЕСКИЙ *прил.* 1. xronik, uzunsürən, çox davam edən; daimi; 2. xronik xəstəliyi olan.

ХРОНОЛОГИЯ *ж* xronologiya (*1. tarixi hadisələrin vaxt ardıcılığı ilə yazılışı; 2. tarix; 3. hadisələrin baş verdiyi yaxud sənədlərin yazıldığı vaxtı müəyyən edən yardımçı tarix fənni*).

ХРЯЩ *м* qırdıraq, ximircək, xirtdənək.

ХУДО *1. нареч.* pis, bəd, yaman; **это может кончиться худо** bu pis qurtara bilər; 2. *в знач. сказ.* halı pisdır, əhvalı pisdır; **больному худо** xəstənin halı pisdır; ◇ **худо-бедно** *дан.* ən azi.

ХУДОЙ *прил.* 1. ariq, pisq; 2. *дан.* yırtıq, deşik, xarab; **худые носки** yırtıq corab; **худое ведро** deşik vedrə; 5. *в знач. суц.* **худое ср** pislik, yamanlıq; ◇ **на худой конец** bəd ayaqda, bədəbəddə; **не говорю худого слова** heç bir söz demədən, dinmədən.

ХУРМА *ж* xurma.

Ц

ЦВЕТ *м 1. (мн. цветá)* rəng; **красный цвет** qırmızı rəng; 2. (*мн. цветá*) çiçək; gül; **цвет яблони** alma çiçəyi; 3. *только ед. тэс.* bir şeyin ən yaxşı və sağlam hissəsi, gülü, qaymağı; ◇ **в цвете (во цвете)** лет ömrünün ən yaxşı çağında; **в цвету** çiçəklənmə (çiçək açma) dövründə; **в розовом цвете** **видеть (представлять)** **бах**

розовый; дать цвет gül açmaq; **срывать цветы** **удовольствия** **бах** **срывать** **1.**

ЦЕЛЕСООБРАЗНОСТЬ *ж мн. нет* məqsədauyğunluq, əlvərişlilik, faydalılıq.

ЦЕЛЫЙ *прил.* 1. tam, bütöv, tamam; dolu; 2. xeyli, böyük, bir yığın, bir ələm, bir çox; 3. salamat, sağ, sağ-salamat; 4. *riyaz.* tam; **целое**

число tam ədəd; 5. vahid, ayrılmaz, yekparə; **в целом** bütövlükdə, ümumiyyətlə; **цельный ряд** bir sıra; **цельными днями** günlərcə; **◇ в общем и целом** ümumiyyətlə; **целая вечность** çox uzun müddət; **цельный короб (вестей, новостей)** bir ələm (təzə xəbər); **цельный и невредимый (цел и невредим)** saq-salamat.

ЦЕНА *жс* (*мн. цены*) 1. qiymət, dəyər; 2. *тэс.* əhəmiyyət, rol; 3. qədir-qiymət; **◇ в цене** çox bahadır; **грош цена (кому, чему)** bir quruşa dəyməz; **знать цену (кому, чему)** qədrini bilmək, qədir-qiymətini bilmək; **цены нет (кому, чему)** tayı-bərabəri yoxdur, misli yoxdur; **любой ценой** nə bahasına olursa-olsun; **дорогой ценой** çox baha (çətinliklə) (başə gəlmək); **набить себе цену** özünü mazata mindirmək.

ЦЕННОСТЬ *жс* 1. dəyər, qiymət; 2. *тэс.* əhəmiyyət; 3. qiymətli şey, dəyərlı şey; **хранение ценностей** qiymətli şeylərin saxlanması; 4. *тэс.* sərvət; **культурные ценности** mədəni sərvətlər; **материальные ценности** *iqт.* maddi sərvətlər (dəyərlər).

ЦЕНТР *м* 1. (*мүxtəlif mənalarda*) mərkəz; 2. orta **◇ центр тяжести** ağırlıq mərkəzi (bir şeyin əsas mahiyyəti); **быть в центре внимания** diqqət mərkəzində olmaq.

ЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ *жс* *мн. нет* mərkəzləşdirmə, mərkəzləşmə, mərkəzləşdirilmə.

ЦИАН *м* *мн. нет* *kim.* sian (çox zəhərli qaz).

ЦИКЛОН *м* siklon, qasırğa (1. *havanın* çox böyük sahələrinə və sürətlə cərəyan edən

burulğanlı hərəkəti; 2. *bu hərəkət nəticəsində yer səthində əmələ gələn yağıntı*; 3. *дан.* şiddətli külək; *şiddətli külək, qasırğa, boran*; 4. *тэс.* havanı və qazları tozdan təmizləmək üçün cihaz).

ЦИЛИНДР *м* silindr (1. *riyaz.* həndəsi cisim; 2. *буxар* məşını və ya daxiliyanacaqlı mühərrik və *s.-nin* girdə, içiboş, qapalı qutu şəklində ola hissəsi; 3. *təpəsi* hündür bərk şybara).

ЦИЛИНДРИЧЕСКИЙ *прил.* silindrşəkilli, silindrik; **◇ цилиндрическая поверхность** *riyaz.* silindrik səth.

ЦИНГА *жс* *мн. нет* *tib.* sinqa, skorbut (*vitaminsizlik nəticəsində diş ətində əmələ gələn xəstəlik*).

ЦИНК *м* *мн. нет* *kim.* sink (göyümtül ağ rəngli metal).

ЦИРКУЛЯР *м* *rəs.* təmimnamə, sirkulyar, direktiv, göstəriş, əmr, sərəncam.

ЦИРКУЛЯРНЫЙ *прил.* 1. *rəs.* təmimi; **циркулярное письмо** təmimi məktub; 2. *xüs.* dairəvi, girdə, dairəşəkilli.

ЦИСТА *жс* *биол.* sista (*bəzən ibtidai orqanizmlərdə* xarici təsirdən qorunmaq üçün üst qışa, pərdə).

ЦИСТИТ *м* *мн. нет* *tib.* sistit (*sidik kisəsinin iltihabi*).

ЦИТОЛОГИЯ *жс* *мн. нет* *биол.* sitologiya (*biologiyanın hüceyrələr bəhəsi*).

ЦИТРУС *м* *bot.* sitrus (*sitrus bitkisi*)

Ч

ЧАДО *ср* *köhn.* çağa, uşaq.

ЧАЙ *І* *м* (*мн. чай*) çay; **◇ на чай (давать)** *köhn.* çaypulu, bəxşiş vermək; **чай да сахар! чай и сахар!** (*köhn.*) nuş can! **зеленый чай** yaşıl çay; **кирпичный чай** bax **кирпичный**; **гонять чай** *дан.* çox çay içmək; **dalbadal çay içmək.**

ЧАЙ II *вв. сл. дан.* bəlkə də, olsun ki, görünür ki, yəqin ki.

ЧАСТИЧНО *нареч.* qismən, natamam.

ЧАСТИЧНОСТЬ *жс* *мн. нет* qismən olma, natamamlıq.

ЧАСТИЧНЫЙ *прил.* qismən, natamam, cüzi, bir az.

ЧАСТНОСТЬ *жс* təfsilat, təfərrüat; xüsusiyyət; **◇ в частности (вв. сл.)** xüsusilə, o cümlədən, məsələ.

ЧАСТНЫЙ *прил.* 1. təsadüfi, qeyri-tipik, tipik olmayan, istisna təşkil edən; **частный случай** tipik olmayan hadisə; 2. xüsusi, şəxsi; **частная собственность** xüsusi mülkiyyət; 3. tək, xüsusi, ayrı; **◇ частное обвинение** *hüq.* xüsusi ittiham; **частное определение** *hüq.* xüsusi qərardad; **частный поверенный** *köhn.* vəkil, advokat.

ЧАСТО *нареч.* 1. tez-tez, addımbaşı, six-six; **мы часто ходим в театр** biz teatra tez-tez gedirik; 2. six; **деревья посажены часто** ağaclar six əkilmişdir.

ЧАСТЫЙ *прил.* 1. six, six-six, qalın; 2. bir-birinə yaxın; **частые станции** bir-birinə yaxın stansiyalar; 3. tez-tez; **частое дыхание** tez-tez nəfəs alma.

ЧАСТЬ *жс* 1. hissə, qisim; 2. bir hissə; 3. pay; 4. şöbə; **санитарная часть** sanitar şöbəsi; 5. *дан.* sahə; **работает по финансовой части** maliyyə sahəsində işləyir; 6. *inq.* əv. şəhər polis şöbəsi; 7. *köhn.* rayon yanğın dəstəsi; 8. *дан.* pay, hissə, hamaş; **быть в части (с кем-нибудь)** hamaş olmaq, şərik olmaq; 9. *köhn.* tale, bəxt, qismət; **◇ по большей части (большей частью)** çox vaxt, əksərən, adətən; **по части или в части (чего)** ...cəhətdən; **части речи (грам.)** nitq hissələri; **части света (coğr.)** dünyanın cəhətləri; dünyanın qitələri; **в той части** o dərəcədə; **по части чьей** ...dəxli var, ...aiddir; **львиная часть (доля)** bax **львиный**; **материальная часть** texniki avadanlıq və vəsait; **большей частью, по**

большей части бax большй; рвать на части *кого* rahatlıq verməmək; *благую часть избрать köhn.* ən yaxşısını seçmək.

ЧАСТЬЮ нареч. qışmən, bir qədər, bir dərəcə; ...bir qismi, ...bir hissəsi.

ЧАСЫ только мн. saat; карманные часы cib saati; **песочные часы** qum saati; **солнечные часы** günəş saati; **как часы (работать, действовать)** düz, dəqiq (işləmək).

ЧАШКА ж 1. fincan, kasa; 2. anat. diz canağı; 3. tərəzi gözü; **коленная чашка** bax **чашечка.**

ЧЕЛОВЕК м 1. adam, insan; 2. nəfər, şəxs; 3. tar. nökr, xidmətçi (*rusiyada təhkimçilik dövründə*); 4. köhn. ofisiant, aşxana xidmətçisi; **о божий человек (köhn.)** qələndər; **молодой человек** oğlan (*müraciət*); **человек в футляре** qıfıflı adam.

ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ прил. 1. insan –i(-i); **человеческие чувства** insan hissələri; 2. insana xas olan, insani; 3. insancasına, insanpərvər, insana layiq.

ЧЕЛЮСТНЫЙ прил. anat. çənə –u(-ü); **челюстная кость** çənə sümüyü.

ЧЕЛЮСТЬ ж 1. çənə; 2. xüs. protez (*süni dişlər taxılmış plastinka*).

ЧЕМ I союз 1. –dansa, –dənsə, –sa, –sə *şəkilçiləri ilə ifadə olunur*; **чем торопиться, выйдем лучше раньше** tələsməkdənsə, bir qədər tez çıxmaq yaxşıdır; **лучше поздно, чем никогда** heç olmamaqdansa, qoy gec olsun; 2. –kindən, qından, –qundan, olduğundan; **сегодня жарче, чем вчера** bu gün dünəkindən istidir; 3. nə qədər; **чем больше, тем лучше** nə qədər çox olarsa, o qədər yaxşıdır; 4. –ca, –cə *şəkilçiləri ilə ifadə olunur*; **чем дальше, тем холоднее** getdikcə soyuq artır; **о чем свет** sübhdən, səhər təzdən, alaqaranlıqdan; **прежде чем** ...dən əvvəl; **раньше чем** ...dən tez; ...dən əvvəl.

ЧЕМ II мест. nə ilə; **чем вы пишете?** nə ilə yazırsınız?

ЧЁМ (О ЧЁМ) мест. nə barədə, nə xüsusda; **о чём вы думаете?** nə barədə düşünürsünüz?

ЧЕРЁД м dan. növbə; **идти (пойти) своим чередом** öz qaydası ilə getmək, adı qaydada getmək; **в свой черед** dan. öz növbəsində.

ЧЕРЕДОВАНИЕ ср 1. növbə ilə bir-birini əvəz etmə (dəyişmə), növbəlanmə; 2. bir-birini təqib etmə; 3. dilç. əvəzlanmə; **чередование звуков** səslərin əvəzlanməsi.

ЧЕРЕЗ пред. 1. ...üstündən, ...üzərindən; **прыгнуть через канаву** qanovun üstündən atılmaq; 2. –dən, –dan *şəkilçiləri ilə ifadə olunur*; **смотреть через окно** pəncərədən baxmaq; 3. ...içindən, ...ortasından, ...arasından; **проехать через город** şəhərin içindən sürüb getmək; **перейти через улицу** küçənin ortasından keçmək (küçəni keçmək); 4. ...vasitəsilə, ...təriqilə, ...yolu ilə, ...köməyi ilə; **оповестить через газету** qəzet vasitəsilə bildirmək; 5. ...sonra, ...keçəndən sonra; **приду через час** bir saatdan sonra gələcəyəm; 6. –aşırı, ...bir; **принимать ванну через день** gün-aşırı vanna qəbul etmək; **дежурить через шести-**

дневку hər altı gündə bir növbə çəkmək; 7. *köhn.* ...üzündən, ...səbəbindən, ...ucbatından.

ЧЕРНЫЙ прил. 1. (*müxtəlif mənalarda*) qara; 2. tünd, tutqun; 3. *köhn.* çirkli, kirli, bulanmış, bulaşq; 4. *məc.* kədərli, müsibətli, fəlakətli; 5. *məc.* pis, cinayətkar; 6. *köhn.* adi xalqadan, qara camaatdan olan, istismar olunan, imtiyazsız; 7. *tar.* qədim rusiyada: dövlətə məxsus olan (*kəndli və ya torpaq haqqında*); 8. ağır, məşəqqətli (*iş, zəhmət*); 9. *в знач. суц.* **чёрное ср** qara paltar; **о в чёрном теле держат** sıxışdırmaq; **гözümçixdiya salmaq**; **называть белое чёрным** ağa qara demək; **чёрный рынок, чёрная биржа** qara birja; **чёрный глаз (мэс.)** badnəzər; **чёрный ход** dal qarı; **чёрным-чёрно** 1) qarqara, zil qara; 2) *məc.* olduqca çox; **чёрное духовенство** monaxlar, rahiblər; **чёрная буря** qara yel; **чёрные грибы** qara göbələklər; **чёрное дерево** qara ağac (*bəzi tropik ağacların qara rəngli oduncağı*); **чёрная дорога** xüs. qara yol (*bitum, qatran və s. ilə örtülmüş yol*); **чёрная доска** qara lövhə; **чёрное золото** qara qizil (*neft*); **чёрная изба** qara dam (*bracasız peçlə qızdırılan koma*); **чёрная икра** qara kürü; **чёрная кровь** *məh.* qara qan (*venoz qan*); **чёрный кофе** qara qəhvə, südsüz qəhvə; **чёрный лес** yaarpaqlı ağac meşəsi; **чёрная меланхолия** malxulya; **чёрная металлургия** qara metallurgiya; **чёрные металлы** qara metallar (*dəmir və onun ərintiləri*); **чёрная немочь** epilepsiya, özündəngətmə (xəstəliyi); **чёрная ножка** *bot.* qara ayaqçı; **чёрный пар к.т.** qara herik; **чёрный порох** tüstülü barıt; **чёрное пятно** qara ləkə; **чёрная рыба** *məh.* bax **частиковый (частиковая рыба)**; **чёрное слово** *məh.* söyüş; **чёрная смерть** *köhn.* taun; **чёрные сотни** qaragürhucular; **чёрные списки** qara siyahı (*çar rusiyasında və kapitalist ölkələrində hökumətin etibarsız saydığı adamların siyahısı*); **чёрная тропя** bax **чёрнотроп**; **чёрный хлеб** qara (covdar) çörəyi; **чёрная кошка пробежала (проскочила) между кем** aralarından qara pişik keçib (araları dəyib); **чёрным по белому (написано)** açıq-aydın (yazılıbdır).

ЧЕРТА 1. cizgi, xətt, ciziq; 2. sərhədd, hüdud, hədd; 3. *məc.* xüsusiyyət, xassə, əlamət; 4. *məc.* cizgi; **черты лица** üzün cizgiləri; **о в общих чертах** qəfəsilərsək, ümumi şəkildə; **до последней черты** axıradək, son həddə qədər.

ЧЕРТЁЖ м cizgi, çertyoj.

ЧЕСНОК м мн. *нет* sarımsaq.

ЧЕСНОЧНИК ж *məh.* bir baş sarımsaq.

ЧЕСНОЧНИК м *bot.* sarımsağotu.

ЧЕСТЬ ж 1. namus, vicdan, şərəf, heysiyyət; 2. ismət, bəkarət; 3. hörmət, izzət, ehtiram; **о в честь (кого-чего)** ...şərəfinə; **выйти с честью (из чего)** vəziyyətdən şərəflə çıxmaq, öz heysiyyətini mühafizə etmək; **делать честь (кому-чему)** 1) qiymətini (hörmətini) daha da artırmaq; 2) *köhn.* ehtiram göstərmək; **к чести (служит) (чьей)** ...ləyaqətini göstərir, yaxşılığına

dələlət edir; **отдавать честь (кому-чему)** 1) rəsm təzim etmək; 2) diqqət yetirmək, lazımcınca fikir vermək; **поле чести (köhn.)** döyüş meydanı, vuruşma meydanı; **сказать по чести** düzünü desək, açığıni desək; **с честью выполнить (что)** ...namusla (şərəflə) yerinə yetirmək; **честью просить** xoşluqla istəmək; **честь и место (köhn.)** buyurun! oturun (əyləşin)!

ЧЕСТЬ *несов. köhn. məh.* oxumaq.

ЧЕТВЕРО *числ.* 1. dörd; 2. dörd nəfər; **их было четверо** onlar dörd nəfər idilər.

ЧИСЛО *ср (мн. ч) число* 1. *riyaz.* ədəd; 2. miqdar, say; 3. rəqəm; 4. gün, tarix, vaxt; **в первых числах апреля** aprelin birinci günlərində; **какое сегодня число?** bu gün ayın neçəsidir? **поставить число** tarix qoymaq; **в числе...** ...arasında, ...sirasında, ...içərində; **в числе пришедших был один врач** gələnlər içərində bir həkim var idi; **без числа** saysız-hesabsız; **единственное число (gram.)** tək; **множественное число (gram.)** cəm; **в том числе** o cümlədən; **нет (несть) числа кому, чему; задним числом** 1) keçmiş tarixlə; 2) sonradan; bir az vaxt keçəndən sonra.

ЧИСТЫЙ *прил.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) təmiz, saf; 2. *təc.* düz, ləkəsiz, namuslu, doğru; 3. xalis, əsil; sırf; 4. açıq, boş; 5. səliqəli, qürsuz (*is*); 6. (*dini*) pak; **чистые деньги; за чистые деньги; чистыми деньгами** nağd pula, nağd; **чистая отставка (köhn.)** həmişəlik istefa vermə; **по чистой** bütünlüklə, tamamilə; **чистый вес** tarasız çəki; **чистый пар** təmiz herik; **чистой (чистейшей) воды кто-что** təmiz, əsil; **по чистой совести (жить, поступать)** təmiz, düz (dolanmaq, hərəkət etmək); **на чистом воздухе** açıq havada, təmiz havada; **от чистого сердца** səmimiyyətlə, səmimi qəlblə; **с чистым сердцем** səmimiyyətlə, səmimi qəlblə, qəlbən; **вывести на чистую воду** bax **вывести; принимать что за чистую монету** bax **монета**.

ЧИТАТЬ *несов.* 1. oxumaq, qıraət etmək; 2. duymaq, anlamaq; 3. məna vermək, təfsir etmək, yozmaq; 4. demək, oxumaq; **читать лекцию** müəhazirə oxumaq; **читать в сердцах (душе) (чьих)** ...ürəyini bilmək, ...fikrini duymaq; **читать наставления (правоучения, нотации)** öyüd-nəsihət vermək; **читать между строк** sətirarası oxumaq, fikrini, məqsədini duymaq.

ЧИХ I *в знач. сказ.* asqırdı; 2. *межд.* hər-çix (*asqırlıq*); **на всякий чих** не **наздравствуешься** bax **наздравствуйся**.

ЧИХ II *м дан.* asqırma, asqırq, təksəbir.

ЧИХАНИЕ *ср мн. нет* 1. asqırma, asqırq; 2. *дан.* tırpırmə; **на всякое чиханье** не **наздравствуешься** bax **наздравствуйся**.

ЧЛЕН *м* 1. üzv; 2. *riyaz.* hədd; **член-корреспондент** müxbir üzv; **член-соревнователь** haqiqi üzvlüyə namizəd.

ЧТО I *мест.* 1. nə?; **что это?** bu nədir? **что с вами?** siza nə olub; 2. *в знач. сказ.* necədir? nə vəziyyətdədir? **что больной?** xəstə necədir?; 3. *в*

знач. нареч. niyə? nə üçün? **что ты задумался?** niyə fikrə gətdin? **что ты так кричишь?** niyə belə qışqırırsan?; 4. *дан.* neçəyə? neçə?; **что стоит эта книга?** bu kitab neçəyədir? **что дал за часы?** saatla neçə vermisən? 5. nə olsun ki, nə çixsin; **что толку от этого** bundan nə çixsin ki; 6. bir şey, bir zad; **если что случится, скорей извести** bir şey olarsa, tez xəbər ver; 7. nə var; nə olub?; **что случилось?** nə var, nə olub? 8. nə olar?; **что, если я опоздаю?** mən geciksəm nə olar? 9. bax **который** 4-cü monada; **о а что?** niyə? nə üçün? nəyə görə? nə səbəbə? nədən ötrü? nədir? **знаешь что?** bilirsən nə var?; **на что? (кому)** nəyina, nəyimə?; **ни при чем остаться** əli hər şeydən çıxmaq; **ни за чем** əbas yerə, boş yerə; **ни к чему** 1) lazim deyil, lüzum yoxdur, yersizdir, mənası yoxdur; 2) fikir vermədi, saya salmadı; **ни с чем (остаться, уйти)** əli boş (qalmaq, getmək) **с чего?** nəyə? nə səbəbə? nəyə görə?; **что делать!** nə etmək! nə edə bilərsən! (nə edə bilərlik!), əlac nədir!; **что до...** ...yə (...ya) gəlincə (gəldikdə); **что надо** lazim olduğu kimi; **что и говорить** əlbəttə, elədir ki var; **что ты (вы)!** nə deyirsən! (deyirsiniz!), yox-ə!; ola bilməz!; **до чего...** 1) necə(də); nə qədər; **до чего красив!** neçə də gözəldir! 2) nə dərəcədə...; **до чего он его довел** onu nə dərəcəyə çatdırdı...; **к чему?** 1) niyə, nə üçün; nədən ötrü; 2) görəsən nə üçün? **не к чему** mənası yoxdur; lazim deyil; **не за что** heç bir vəchlə, heç cürə, əsla; **ни за что; ни за что ни про что** boş yerə, nahaq yerə, əbas; **вон (оно) что!** bəs belə! sən demə...! **вот (оно) что!** bəs belə! sən demə...! **пока что...** hələlik...; **почти что** demək olar ki; **только что** indici, bir az əvvəl; **только что не** 1) az qala; 2) ancaq...; **(уж) на что** nə qədər, nə dərəcədə; **хоть бы что** heç vecinə deyil; **чуть что** bax **чуть; а...; чего-чего а...; чему-чему, а...** nəyi-nəyi, amma...; **что бы ни...** nə olsa, nə olarsa; **что (если бы)?** birdən, bəlkə; işdir birdən; **ну что ж (же)** nə etmək olar, nə edəsən; **что же (ж) такое; что же (ж) такого?** hə, nə olsun ki? burada nə var ki? **что касается...** to... o ki, qaldı...; **что называется** necə deyirlər; **что ни на есть** olanı budur; **что там, чего там** narahat olmayın; eybi yoxdur; **что тут; чего тут** bax **что там; чего там; чего доброго** bax **добрый; чем не кто-что** nəyi... deyil; nəyi... pisdir; **в случае чего** bax **случай; в чем дело?** nə olub? nə var, nə olub; **во что бы то ни стало** nə olursa olsun; **мүtləq; как ни в чем не бывало** elə bil heç bir şey olmayıb; **мало ли что** nə olsun ki, nə olar ki, çox da ki; **на чем свет стоит (ругать, бранить)** ağızma gələnə (demək); bərk (danlamaq); **ни во что не ставить (считать) кого** adam yerinə qoymaq, qətiyyənlə saymammaq; **ни при чем (быть)** dəxli olmamaq; günahı olmamaq.

ЧТО II союз 1. ki; **досадно, что ты опоздал** təəssüf ki, gecikdin; 2. *köhn.* sanki, elə bil (ki), ...kimi; 3. istər..., istərsə...; **что в городе, что в деревне...** istər kənddə, istərsə şəhərdə; **о что ни день** gündən-günə.

ЧТОБ, ЧТОБЫ союз ...üçün, ...ötrü, deyə (*çox vaxt "ki" bağlayıcısı ilə ifadə olunur*);

тороплюсь, чтобы успеть на поезд tələsirəm ki qatarla gecikməyəm; **чтобы ты лопнул!** səni görürəm ki partlayasan!

ЧТО-ЛИБО *бах* **что-нибудь**.

ЧТО-НИБУДЬ *мест.* bir şey, bir zad.

ЧТО-ТО I *мест.* 1. nə isə, bir şey; **чего-то не хватает** nə isə çatmır; 2. təxminən, təqribən, ...qədər, deyəsən; **он остался должен что-то рублей сорок** o, təxminən qırx manata qədər borclu qaldı.

ЧТО-ТО II *нареч.* *дан.* 1. bir qədər, bir az, qismən, bir dərəcəyə qədər; **мне что-то нездоровится** bir az kəfsizəm; 2. nədənsə; **что-то руки трясутся** nədənsə əllərim əsir.

ЧУВСТВЕННЫЙ *прил.* 1. duyğu orqanları ilə qavranılan, duyulan, hiss edilən; konkret; 2. Cismani, şəhvani; 3. ehtiraslı.

ЧУВСТВИЕ *ср köhn.* *бах* **чувство**.

ЧУВСТВИТЕЛЬНО *нареч.* həssaslıqla, mü-təəssir bir sürətdə; **чувствительно благодарить кого köhn.** səmimi qəlbədn təşəkkür etmək.

ЧУВСТВИТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. həssaslıq; 2. tez mü-təəssir olma, tez təsirlənmə qabiliyyəti; 3. *мәс.* təsirlik.

ЧУВСТВИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. həssas; 2. tez mü-təəssir olan, ürəyi nazik, ürəyi yuxa; 3. *мәс.* təsirli, kəskin.

ЧУВСТВО *ср* 1. hiss, duyğu; 2. hiss etmə qabiliyyəti, duyma qabiliyyəti; 3. *дан.* sevgi, məhəbbət; **прийти в чувство** özünə gəlmək; **лишиться чувств** özündən getmək, bayılmaq; **чувство собственного достоинства** izzəti-nəfs, heysiyyət.

ЧУВСТВОВАНИЕ *ср köhn.* 1. hiss etmə; 2. hissərlərlə qabrama; 3. anlama, başa düşmə, duyma; 4. hiss; 5. sevgi, məhəbbət.

ЧУДЕСНО *нареч.* çox gözəl, çox yaxşı, coğ qəşəng, qəribə.

ЧУДЕСНЫЙ *прил.* 1. əcaib, qəribə, ecəzkar; 2. çox gözəl, çox qəşəng; **чудесное дело** qəribə işdir! maraqlıdır!

ЧУДО *ср (мн. чудеса)* 1. möcüzə; **не верить в чудеса** möcüzəyə inanmamaq; 2. xariqə; **чудеса героизма** qəhrəmanlıq xariqələri; 3. əcaib; **4. в знач. сказ.** nə gözəldir, nə qəşəngdir; **не чудо** təəccüblü deyil; **чудо богатырь** xariqələr göstərən qəhrəman; **чудо-юдо (folk.)** div; **чудо как...** çox, həddən artıq; **чудеса в решете** *бах* **решето**.

ЧУМА *ж* *мн.* *нет* *tib.* taun (*xəstəlik*); **пир во время чумы (мәс.)** müsibət və fəlakət zamanı keflə (eyş-şirətlə) məşğul olma.

ЧУШЬ *ж* *мн.* *нет* *дан.* səfəngiyyat, axmaq söz, mənasız söz; **городить (нести) чушь** səfəngiyyat danışmaq.

Ш

ША I *ср* *нескл.* “Ş” hərfinin adı.

ША *мәсд.* *дан.* kəs! sus!

ШАГОМЕР *м* *xüs.* addımölçən (*ayaqla* *gedilmiş məsafəni ölçən cihaz*).

ШАЛФЕЙ *м* *мн.* *нет* *bot.* sürvə, adaçayı (*bitki və bu bitkidən hazırlanana maye dərman*).

ШАНС *м* şans, ehtimal, güman.

ШАР I *м (мн. шары)* 1. kürə, şar; **земной шар** yer kürəsi; **бильярдный шар** bilyard şarı; 2. balon; **воздушный шар** hava balonu, aerostat; **хоть шаром покати** bom-boşdur, heç nə yoxdur; **пробный шар** sınaq.

ШАР II *м* *мн.* *нет* *coğr.* boğaz (*şimalda boğazlara verilən ad*); **Маточкин шар** Matoçkin boğazı.

ШАФРАН *м* 1. zəfəran; 2. şafran (*alma növü*).

ШАФРАНИЙ, ШАФРАНОВЫЙ *прил.* 1. zəfəranlı; **шафрановый плов** zəfəranlı plov; 2. zəfəran -i(-i); **шафрановый цветок** zəfəran çiçəyi; 3. zəfəran rəngli; 4. şafran -i(-i); **шафрановые яблоки** şafran alması.

ШАХМАТЫ *ед.* *нет* 1. şahmat (oyunu); 2. şahmat daşları (fiqurları).

ШЕДЁВР *м* şah əsər.

ШЁЛК *м (мн. шелка)* 1. ipək, 2. ipək parça; 3. ipək paltar.

ШЕРБЕТ *м* şərbət.

ШЕРСТНЫЙ *прил.* *xüs.* yun -u(-ü); **шерстный покров животных** heyvanların yun örtüsü.

ШЕЯ *ж* boyun; **гнать (толкать, вытаскивать) в шею (в три шеи)** boyunun ardına vurub qovlamaq; **сломать (свихнуть) себе шею (мәс.)** müvəfəqəyyitsizliyə uğramaq, başını qoymaq, məhv olmaq, güdaza getmək; **по шеям бить** döymək, kətləkləmək; **гнуть шею перед кем** *бах* **гнуть; клонить шею** *бах* **клонить (клонить голову, шею, спину); наломать (намять) шею кому** əzişdirmək, kətləkləmək; **намылить шею кому** tənbeh etmək; **свернуть шею кому** öldürmək (*quşu və s.*); **свернуть шею себе** şikast olmaq, məhv olmaq; **виснуть (висеть, вешаться, кидаться, бросаться) на шею кому; навязываться на шею** ayağına cidar olmaq, mane olmaq, artıq iş olmaq; **посадить на шею кому** ayağına cidar eləmək; **сесть на шею кому сидеть (быть, жить) на шее у кого** yük olmaq (*başqasına*); **дать (надавать) по шее (в шею, по шеям)** *дан.* 1) döymək, əzişdirmək; 2) qovlamaq; **вешать себе на шею хомут** özünə yük eləmək, başını boyunduruga salmaq; **на свою шею; себе на шею** öz zərətinə.

ШИЗОГОНИЯ *ж* *biol.* şizoqoniya (*ən sadə orqanizmlərdə: bir neçə hissəyə bölünmə yolu ilə cinsiyyətəziz artma hadisəsi*).

ШИЗОФРЕНИК *м* *tib.* şizofreniyalı, şizofreniyaya mübtəla.

ШИЗОФРЕНИЧЕСКИЙ *прил. tib.* şizofreniya –i(-1).

ШИЗОФРЕНИЧКА *жe* şizofreniyalı qadın (qız).

ШИЗОФРЕНИЯ *жe мн. нет tib.* şizofreniya (*ағар руһи хәстәлик*).

ШИТЬ *несов.* 1. tikmək (*paltar, аyaqqabı* *və s.*); 2. çәki çәkmək, tikmә tikmək, naxış işləmək; 3. bənd etmək, calamaq, vurmaq, mıxlamaq (*taxtanı* *və s.*); **шито да крыто; шито-крыто** хәлвәти, gizli; **не шубу шить из чего** heç bir şeyә yaramır; **ни шьёт ни порет** nə “hә” deyir, nə “yox”.

ШИШКА *жe* 1. şiş, ur, qoz; çıxıntı; 2. fir (*bitki köklərində* *və s.*); 3. qoza (*iynəyarpaqlı ağac-larda*); 4. *mәс. dan. zar.* böyük adam; 5. *tex.* qəlib; **все шишки валется на кого** bütün zərbələr ... dəyir.

ШИШКОВАТЫЙ *прил.* kələ-kөттүр; urlu, fırlı.

ШКОЛА *жe* (*müxtəlif mənalarda*) məktəb; 2. *только ед.* maarif; **бюджет школы у нас неуклонно растёт** bizdə maarif büdcəsi durmadan artır; 3. *mәс. tәcrübә;* 4. cərəyan, məslək, məktəb (*elm, incəsənət* *və s. sahəsində*); 5. *k.t.* şitilik, tinglik; **высшая школа** ali məktəb; **школа-интернат** internat-məktəb.

ШОВ *м (мн. швы)* 1. tikiş yeri, tikiş, bəxуә; **наложить швы** (*tib.*) yaranı tikmək; 2. *xüs.* bənd yeri, bitişik yeri; qaуnaq yeri; 3. sap; **по всем швам трещать** dağılmaq, pozulmaq, tamamilә bərbad olmaq; **снять швы** *tib.* tikişini sökmək

(*yaranın*); **руки по швам** (держать, стоять) *farağat* durmaq.

ШОКОЛАД *м мн. нет* şokolad.

ШРАМ *м* çarıq yeri, yara yeri (*dәridә*).

ШУМ *м* 1. sәs; **войти без шума** sәssiz daxil olmaq; 2. sәs-küy, qalmaqal; **поднять шум** sәs-küy salmaq; 3. gurultu; **книга вызвала шум** kitab gurultuya sәbәb oldu; 4. tiqqilti; **шум в голове** bax шуметь (шумит в голове); **шум в ушах** bax шуметь (шумит в ушах).

ШУМНО *нареч.* gurultu ilə, bәrkәdn.

ШУМНЫЙ *прил.* gurultulu, sәs-küylü; **шумные согласные** *dilç.* küylü samitlәр.

ШУТКА *жe* 1. zarafat, hәnәk; **сказать в шутку** zarafatla demәk; **глупая шутка** mәnasiz zarafat; 2. mәzhәkә; **шутка в одном действии** bir pәrdәli mәzhәkә (pyes); **кроме шуток** zarafat bir yana qalsın, zarafatsız; **не на шутку** çox ciddi, çox bәrk, әmәlli-başlı, lap çox, olduqca doğrudan; **не на шутку обиделся** çox bәrk incimişdir; **шутка ли, шутка сказать** zarafat deyil; **шутка ли, человек целый день возился** zarafat deyil, kişi bütün günü әllәmişdir; **шутки в сторону, шутки прочь** zarafat bir yana, zarafatı buraxaq; **не шутка** zarafat deyil; **сыграть шутку** bax сыграть; **шутки (шутку) шутить** bax шутить; **шутки плохи с кем-чем** ...la zarafat etmək olmaz; **шутка шуткой;** **шутки шутками** zarafat öz yerində... hər halda; hər necә olursa olsun.

Щ

ЩА *ср нескл.* “Щ” hərfinin adı.

ЩЕДРО *нареч.* bolluca, çoxlu.

ЩЕДРЫЙ *прил.* 1. sәxavәtli, әliaçıq; **щедрый человек** әliaçıq adam; 2. qiyәmtli; **щедрые подарки** qiyәmtli hədiyyələr; 3. bol, çoxlu; **щедрою рукою** әsirgәmәdn, sәxavәtlә.

ЩЕКА *жe (мн. щёки)* 1. yanaq; 2. *xüs.* yan, tәrәf, yastı tәrәf; 3. *xüs.* kәlbәtin aғzı; **за обе щёки есть** (усниывать) iştaha ilə (acgözlüklә) yemәk (aşırmaq).

ЩЁЛКА *жe* (kiçik) yarıq, (kiçik) çatdaq.

ЩЁЛОЧЕНИЕ *ср мн. нет* qәlәvilәşdirmә, qәlәvi әlavә etmә, kül suyuna salma.

ЩЕЛОЧИТЬ *несов.* qәlәvilәşdirmәk, qәlәvi әlavә etmәk, kül suyuna salmaq.

ЩЕЛОЧИТЬСЯ *несов.* qәlәvilәşdirilmәk, qәlәvi әlavә edilmәk, kül suyuna salınmaq.

ЩЕЛЬ *жe* 1. çatdaq, çat, yarıq; 2. хәндәк, sәngәr.

ЩЕПЕТИЛЬНОСТЬ *жe мн. нет* хırдаçılıq, vasvaçılıq, son dәрәcә prinsipiallıq.

ЩЁТКА *жe* şotka.

Э

Э межд. ey! eh! (*etiraz, tәәccüb, şübhә* *və s. hisslәri bildirir*).

ЭГОИЗМ *м мн. нет* xudbinlik, eqoizm, eqoistlik.

ЭГОИСТ *м* xudbin, eqoist.

ЭКВАТОР *м* *cogr.* ekvator (*Yer kürәsini* *və ya güy sferasını iki bәrәbәр hissәә, şimal* *və cәнub yarımkürәlәрinә bölән хәyalı dairә*).

ЭКВИВАЛЕНТ *м* ekvivalent (*1. iqt. başqa bir әmtәnin дәyәрini tәmsil edән әmtәә; 2. еyntiqymәtli, bәrәbәrqüvvәli; 3. hidrogenin bir hissәsi ilə birlәşән* *və ya onu әvәz edән elementin miqdarı*).

ЭКЗАМЕН *м* 1. imtahan; 2. yoxlama, sınaq.

ЭКЗАМЕНАТОР *м* imtahan edән, imtahançı.

ЭКЗАМЕНАЦИОННЫЙ *прил.* imtahan –i(-i); **ЭКЗАМЕНАЦИОННАЯ КОМИССИЯ** imtahan komissiyası.

ЭКЗАМЕНОВАННЫЙ *прич.* imtahan edilmiş, yoxlanmış.

ЭКЗАМЕНОВАТЬ *несов.* imtahan etmək, yoxlamaq.

ЭКЗАМЕНОВАТЬСЯ *несов.* 1. imtahan vermək; 2. imtahan olunmaq, yoxlanmaq.

ЭКЗАМЕНУЮЩИЙСЯ *прил. и прич.* imtahan vermək.

ЭКЗАНТЕМА *ж* *tib.* səpki (*dəriddə*).

ЭКЗЕМА *ж* *tib.* ekzema (*dəri xəstəliyi*).

ЭКЗОГЕННЫЙ *прил. geol.* ekzogen (*zarici qüvvələrin təsiri ilə baş verən yuxarı yaranan*).

ЭКЛАМПСИЯ *ж* *мн. нет* *tib.* eklampsiya (*təzə doğan və hamilə qadınlarda ürəkkeçmə*), *qıcolma*

ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* ekoloji, ekologiya –i(-i).

ЭКОЛОГИЯ *ж* *мн. нет* *biol.* ekologiya (*biologiyanın heyvan və bitki orqanizmlərinin mühitlə qarşılıqlı münasibətindən bəhs edən şöbəsi*).

ЭКОНОМ *м* *köhn.* 1. qənaətkar, qənaətcil (*adam*); 2. təsərrüfat müdiri.

ЭКОНОМИЧНЫЙ *прил.* faydalı, əlverişli; qənaətli, qənaətə imkan verən, qənaətcil.

ЭКОНОМИЯ I *ж* qənaət, iqtisad; qənaət etmə (*edilmə*); **режим экономии** qənaət rejimi; **экономию государственных средств** dövlət vəsaitinə qənaət.

ЭКОНОМИЯ II *ж*: **политическая экономия** bax **политэкономия**.

ЭКОНОМИЯ III *ж* *тар.* ekonomiya (*kapitalist tipli iri mülkədar təsərrüfatı*).

ЭКРАН *м* 1. sipər; 2. ekran (*kino pərdəsi*); 3. *тэс.* kino tamaşası; \diamond **широкий экран** geniş ekran.

ЭКС – *rütbə*, *vəzifə* bildirən *söz*lərin *əvvəlində* “keçmiş” *mənasını ifadə edən ön*lük, *məs.*: **экспрезидент** (keçmiş prezident); **экс-чемпион** (keçmiş çempion).

ЭКСУМАЦИЯ *ж* *hüq.* ekshumasiya (*məhkəmə tibbi müayinə üçün meyitin qəbirdən çıxarılması*).

ЭКСКУРСИЯ *ж* 1. ekskursiya (*elmi və ya əyləncə məqsədilə təşkil edilən səyahət*); 2. ekskursantlar, ekskursiyaçıları.

ЭКСПЕДИЦИЯ *ж* 1. göndərmə, yollama; göndərilmə, yollanma; **экспедиция грузов** malların göndərilməsi; 2. ekspedisiya (*göndərici müəssisə*); **газетная экспедиция** почтамта роçтамтın qəzət ekspedisiyası; 3. ekspedisiya (*müəyyən məqsəd üçün edilən səyahət, səfər*); **научная экспедиция** elmi ekspedisiya; **экспедиция на северный полюс** şimal qütbünə ekspedisiya; 4. ekspedisiya (*bu cür səfərdə, səyahətdə iştirak edənlər heyəti*); **экспедиция из десяти человек** on nəfərdən ibarət ekspedisiya.

ЭКСПЕРИМЕНТ *м* 1. eksperiment (*elmi təcrübə*); 2. *тэс.* təcrübə, sınaq.

ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫЙ *прил.* eksperiment –i(-i); eksperimental, təcrübə.

ЭКСПЕРИМЕНТАТОР *м* eksperimentator (*təcrübəçi, elmi təcrübə apararı mütəxəssis*).

ЭКСПЕРИМЕНТАТОРСКИЙ *прил.* eksperimentator (sınaqçı) –i(-i).

ЭКСПЕРТ *м* ekspert (*bir məsələ haqqında qəti fikir söyləyən mütəxəssis*).

ЭКСПЕРТИЗА *ж* ekspertiza (*bir qərara gəlmək üçün hər hansı bir məsələnin mütəxəssislər tərəfindən öyrənilməsi*).

ЭКСПЕРТНЫЙ *прил.* ekspert –i(-i); **экспертная комиссия** ekspert komissiyası.

ЭКСПИРАТОРНЫЙ *прил.* dilç. ekspirator; **экспираторные звуки** ekspirator səslər.

ЭКСПИРАЦИЯ *ж* *мн. нет* *xüs.* ekspirasiya (*ağciyərdən havanı buraxma*).

ЭКСПОРТ *м* *мн. нет* *iqт.* ixrac(at), eksport.

ЭКССУДАТ *м* *tib.* ekssudat (*bax вы́пот*).

ЭКССУДАЦИЯ *ж* *мн. нет* *tib.* ekssudat əmələ gəlməsi prosesi.

ЭКСТАЗ *м* *мн. нет* ekstaz, vəcd, çaşa gəlmə, şura gəlmə, özündən çıxma, cüşdan özünü itirmə; **приводить в экстаз** vəcdə gətirmək, çaşa gətirmək; **впадать в экстаз** vəcdə gəlmək, çaşa gəlmək, özündən çıxmaq.

ЭКСТЕРН *м* ekstren (*məktəbdə oxumadan kənar*da hazırlaşaraq, həmin məktəb kursunun imtahanlarını verən adam).

ЭКСТРА *прил.* ekstra, ən əla.

ЭКСТРАКТ *м* 1. cövhər, şirə, ekstrakt; 2. *тэс.* xülasə.

ЭЛАСТИК *м* elastik.

ЭЛЕКТРИК *м* 1. bax **электротехник**; 2. elektrik sənayesi işçisi.

ЭЛЕКТРОД *м* *fiz.* elektrod (*elektrik cərəyanını maye və qazların içinə keçirən lövhə s.*); **положительный электрод** bax **анод**; **отрицательный электрод** bax **катод**.

ЭЛЕКТРОДНЫЙ *прил.* *fiz.* elektrod –i(-i).

ЭЛЕКТРОДИОГРАММА *ж* *tib.* elektrodiqram (*ürəyin necə işlədiyini göstərən diaqram*).

ЭЛЕКТРОКАРДИОГРАФИЯ *ж* *tib.* elektrodioqrafiya (*ürək işlədiyini zaman onda əmələ gələn elektrik hadisələrini qeyd etmək yolu ilə onun vəziyyətini yoxlama üsulu*).

ЭЛЕКТРОЛИЗ *м* *мн. нет* *kim.* elektroliz (*maddənin içindən elektrik cərəyanı keçdikdə onun tərkib hissələrinə ayrılması*).

ЭЛЕКТРОТОК *м* elektrik cərəyanı.

ЭЛЕМЕНТ *м* 1. *kim., riyaz.* element; 2. ünsür; **чуждые (враждебные) элементы** yad (düşmən) ünsürlər; 3. **чаще** *мн.* adam, şəxsiyyət; **прогрессивные элементы** tərəqipərvər adamlar; 4. *fiz.* element (*elektrik qüvvəsi hasil edən cihaz*); 5. **только** *мн.* əsaslar, başlanğıc; **элементы математики** riyaziyyat əsasları; \diamond **женский**

элемент *köhn.* qadınlar; arvad xeylağı; мужской элемент *köhn.* kişilər; kişi xeylağı.

ЭЛЕМЕНТАРНОСТЬ *ж мн. нет* bəsitlik, sadəlik, asanlıq, səthilik, elementarlıq; **элементарность изложения** ifadənin sadəliyi.

ЭЛЕМЕНТАРНЫЙ *прил.* 1. ibtidai, başlanğıc, elementar; **элементарное образование** ibtidai təhsil; 2. *тəс.* ən sadə, ən asan; **элементарный способ решения задачи** məsələnin həll etmək üçün ən sadə (asan) yol; 3. *тəс.* ən bəsit, səthi, məhdud; **элементарный взгляд на вещи** şeylərə səthi baxış.

ЭЛИКСИР *м* 1. *farm.* eliksir (*bitki çövhərinin spirt, efir yağları və ya turşu məhlulu*); 2. *köhn.* iksir, ab-həyat; **жизненный эликсир**; **эликсир жизни** *köhn.* ab-həyat.

ЭМБОЛИЯ *ж тиб.* emboliya (*qan damarlarının və ya limfatik damarların, qanın yaxud limfanın gətirdiyi yad hissəciklərlə (embollarla) tutulması*).

ЭМБРИОГЕНЕЗ *м биол.* embriogenoz (*embrional inkişaf prosesi*).

ЭМБРИОЛОГ *м* embrioloq (*embriologiya mütəxəssisi*).

ЭМБРИОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* embriologiya –i(-i), embrioloji.

ЭМБРИЛОГИЯ *ж мн. нет* embriologiya (*biologiyanın rüşeymlərin (embrionların) inkişafından bəhs edən şöbəsi*).

ЭМБРИОН *м биол.* rüşeym, embrion.

ЭМБРИОНАЛЬНЫЙ *прил. биол.* embrion –u(-ü); **эмбриональный период** rüşeym (embrion) dövrü.

ЭМУЛЬГАТОР *м kim.* emulqator (*emulsiyalar əmələ gəlməsinə yardım edən maddə*).

ЭМУЛЬСИЯ *ж* emulsiya (1. *kim.* bir mayenin başqa maye içərisində əriməyib qalan mikroskopik zərrələri; 2. *foto kağızı ya plyonkası üzərinə çəkilən həssas maddə*).

ЭМФИЗЕМА *ж мн. нет тиб.* emfizema (*xəstəlik nəticəsində bədənin bir yerində həddindən artıq hava ya qaz yığılması*).

ЭМФИЗЕМАТОЗНЫЙ *прил. тиб.* emfizema –i(-i), emfizematoz.

ЭНДЕМИЧЕСКИЙ *прил. тиб.* endemik, yerli, müəyyən bir yerə xas olan (*xəstəlik*).

ЭНДОГЕННЫЙ *прил.* endogen (*daxili səbəblərlə izah edilən*).

ЭНДОДЕРМА *ж bot.* endoderma (*bitkilərin gövdə və köklərində bütün daxili toxumaları örtən hüceyrə təbəqəsi*).

ЭНДОКАРД, ЭНДОКАРДИЙ *м мн. нет anat.* endokard (*ürəyin daxili qişası*).

ЭНДОКАРДИТ *м мн. нет тиб.* endokardit (*ürəyin daxili qişasının iltihabı*).

ЭНДОКРИННЫЙ *прил.*: **эндокринные железы** (*fiziol.*) endokrin (*daxili ifrazat vəziləri*; **эндокринная система** *anat.* endokrin vəziləri sistemi).

ЭНДОКРИНОЛОГ *м хüs.* endokrinoloq (*endokrinologiya mütəxəssisi*).

ЭНДОКРИНОЛОГИЧЕСКИЙ *прил. fiziol.* endokrinologiya –i(-i) endokrinoloji

ЭНДОКРИНОЛОГИЯ *ж мн. нет fiziol.* Endokrinologiya (*daxili ifrazat vəzilərdən bəhs edən elm*).

ЭНДОСКОП *м тиб.* endoskop (*bədənin daxili boşluqlarını, məs.: qarın boşluğunu, sidik borusunu və s. işıqlandıraraq müayinə etmək üçün cihaz*).

ЭНЕРВАЦИЯ *ж мн. нет тиб.* enervasiya (*sinir zəifliyi*).

ЭНЕРГИЯ *ж мн. нет* 1. *fiz.* enerjiya, enerji; 2. qətiyyət, hümmət, qeyrət, səy.

ЭПИЛЕПСИЯ *ж мн. нет тиб.* epilepsiya (*özündəngetmə xəstəliyinin bir növü*).

ЭПИЛЕПТИК *м* epileptik (*epilepsiya xəstəliyi olan adam*).

ЭПИЛЕПТИЧЕСКИЙ *прил. тиб.* epileptika –i(-i), epileptik.

ЭСТЕТИК *м* estetik (1. *bax эстет* 2-*ci mənada*; 2. *incəsənət nəzəriyyəçisi*).

ЭФИР I *м* efir (1. *qədim yunan filosoflarının təsəvvürünə görə fəzaları dolduran ən zərif maddə*; 2. *fəza, hava*).

ЭФИР II *м kim.* efir (*xarakterik iyi olan rəngsiz uçucu maddə*).

ЭФИРНОСТЬ *ж мн. нет* zəriflik, yüngüllük, lətiflik.

ЭФИРНЫЙ *прил.* 1. *kim.* efir –i(-i); **эфирное масло** efir yağı; 2. *тəс.* lətif, yüngül, zərif.

ЭХО *ср нескл.* əks-səda.

Ю

ЮБИЛЕЙ *м* yubiley.

ЮБИЛЕЙНЫЙ *прил.* yubiley –i(-i); **юбилейные торжества** yubiley təntənələri.

ЮБИЛЯР *м* yubilyar (*yubileyi keçirilən adam, təşkilat və s.*)

ЮГУРТ *м мн. нет* qatıq, yoğurt.

ЮРИДИЧЕСКИЙ *прил.* hüquq –i(-i); **юридические науки** hüquq elmləri; **юридическая консультация** hüquq məsləhətxanası; **юридическое лицо** *hüq.* hüquqi şəxs.

ЮРИСТ *м* 1. hüquqsünas; 2. hüquq fakültəsi (məktəbi) tələbəsi.

Я

Я мест. 1. мән; 2. *в знач. суц.* мәнлик; ◇ **я думаю!** albəttə! **я не я** görməmişəm, bilmirəm; **(я) не я буду** мән мән deyiləm, əgər...; **я тебя** (ego, вас, их) мән səni (onu, sizi, onları)... (hədə, qorxu ifadəsi); **по мне** mənə görə

ЯБЛОКО *ср* alma; ◇ **в яблоках** xalxal (*at rəngi*); **яблоко раздора** nifaqa səbəb olan şey; **яблоку** негде упасть iynə atsan yerə düşməz; **адамовое яблоко** bax хадык; **глазное яблоко** göz alması; **земляное яблоко** köhn. yeralması; kartof.

ЯБЛОЧКО *ср* яблоко *сөз. кіç. вə охç.* almaçiq.

ЯБЛОЧНЫЙ *прил.* alma -i(-); **яблочное** варенье alma mürəbbəsi; ◇ **яблочная кислота** alma turşusu.

ЯВИТЬ *сов.* tənt. göstərmək; **явить пример** мужества mərdlik nümunəsi göstərmək.

ЯВИТЬСЯ *сов.* 1. gəlmək; **явиться вовремя** vaxtında gəlmək; 2. doğmaq, ortaya çıxmaq; **явилась интересная мысль** maraqlı bir fikir doğdu (ortaya çıxdı); 3. olmaq; **это явилось неожиданностью для всех** bu hamı üçün gözəlməz bir hadisə oldu.

ЯВКА *ж* 1. gəlmək, gəliş; **явка на заседание** **обязательна** iclasa gəlmək məcburidir; 2. (*siyasi*) məxfi görüş yeri; 3. (*siyasi*) gizli görüş; 4. (*siyasi*) parol, şərti işarə, şərti söz.

ЯВЛЕНИЕ *ср* 1. hadisə; 2. şəkil (*səhnə tamaşasında*); 3. köhn. gəlmə, görünmə, üzə çıxma, zahir olma, təzahür.

ЯВЛЯТЬ *несов. köhn.* bax **явять**.

ЯВЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **явяться**; 2. olmaq (*adətən -dir, -dir, -dur, -dür xəbər şəkilçiləri ilə ifadə olunur*).

ЯВНО 1. *нареч.* açıq, açıqcasına, açıq-aydın, açıqдан açıға, şübhəsiz; **он явно прав** o, şübhəsiz, haqlıdır; 2. *в знач. сказ.* aydındır, aşkardır, bəllidir.

ЯВНЫЙ *прил.* açıq, açıqдан-аçıға, aşkar; **явная вражда** açıq ədavət (*düşmənçilik*); **явная ложь** ağ yalan.

ЯГОДА *ж* güləmeyvə; ◇ **винные ягоды** əncir; **одного (нашего, своего) поля** ягода bir yuvanın quşudur.

ЯГОДИЦА *ж* anat. sağrı, yan.

ЯГОДИЧНЫЙ *прил.* sağrı -i(-).

ЯГОДКА *ж* ягода *сөз. кіç.*

ЯГОДНИЦА *ж* бax ягодник 2-ci mənada.

ЯЗВА *ж* 1. yara, xora; 2. *тəс.* illət, mərəz, xəstəlik, bəla, afət; 3. *тəс.* acıdil (adam), ətiaci (adam); ◇ **морвая язва** бax **моровый**; **сибирская язва** бax **сибирский**; **язва желудка** mədə yarası.

ЯЗВЕННИК *м* 1. *дан.* mədə yarası olan adam; 2. *бот.* çobanotu, xoraotu.

ЯЗВЕННЫЙ *прил.* yara -i(-); **язвенные** следы yara yeri, yara izləri; ◇ **язвенная болезнь** mədə yarası.

ЯЗВИНА *ж* 1. kələ-kötür, nahamlıq; 2. iri yara.

ЯЗЫК *І* *м* (*müxtəlif mənalarda*) dil; ◇ **держать язык за зубами** dilini (ağzında) saxlamaq; **язык без костей** dilinin ipi-sarı yox; **злые языки** dedi-qoducular, qeybətçilər, sözbazlar; **слово вертится у меня на языке** söz dilimin ucundadır; **быть у всех на языке** ağzılara düşmək, hamının ağzına düşmək; **тянуть за язык** danışdırmaq, danışmağa məcbur etmək; **языком болтать (трепать)** çərənləmək, naqallıq etmək; **сорваться с языка** ağzından qaçırmaq; **языки** пламени alov şöbələri, zəbana; **тянуть на плече** dili iki metr çıxmış (*yorğun adam haqqında*); **язык хорошо подвешен (привешен)** у *кого* dilli-dilavər; **язык чешется у** *кого* dili gicişir.

ЯЗЫК *II* *м* (*hərbi*) dil (*düşmən haqqında məlumat alınma biləcəк əsir*).

ЯЗЫК *III* *м* köhn. xalq, el.

ЯЙЧКО *ср* (*мн.* **яички**) 1. **яйцо** *сөз. кіç.* yumurtacıq; 2. *анат.* хауа.

ЯЙЧНЫЙ *прил.* yumurta -i(-); **яичный** белок yumurta ağı.

ЯЙЦЕВИДНЫЙ *прил.* yumurtaşəkilli.

ЯЙЦЕВОД *м* anat. balalıq yolu, uşaqlıq yolu.

ЯРКИЙ *прил.* 1. parlaq; 2. aydın-аçıq.

ЯРКО *нареч.* 1. parlaq (*sürətdə*); 2. aydın, açıq.

ЯРКОСТЬ *ж* *мн.* **нет** 1. parlaqlıq; 2. Aydınlıq, açıqlıq.

ЯСЛИ *I* *ед.* **нет** körgəлər evi, yaslı.

ЯСЛИ *II* *ед.* **нет** axur, yemqutusu.

ЯСМИН *м* köhn. бax жасмин.

ЯСНО *нареч.* 1. parlaq; 2. aydın, aşkar; **ясно** слышать aydın eşitmək; 3. *в знач. сказ.* aydındır, bəllidir, aşkardır; **ясно без слов** sözsüz də aydındır; 4. *в знач. сказ.* уахşı, açıq (*hava haqqında*); **если будет ясно, пойдем гулять** hava уахşı olarsa, gəzməyə gedərik; 4. *част.* şübhəsiz, təbii, əlbəttə, hə, bəli.

ЯСНЫЙ *прил.* 1. aydın, açıq, parlaq; 2. təmiz, ləkəsiz, saf; 3. *тəс.* məntiqli, səlis; ◇ **ясное дело** əlbəttə, sözsüz; aydın işdir; **яснее** **ясного** tamamilə aydındır.

ЯЩИК *м* yeşik, qutu; ◇ **зарядный ящик** (*hərbi*) top gülləsi daşıyan araba; **откладывать в долгий ящик** бax **долгий**.

“Təbib” nəşriyyatı

Nəşriyyatın müdiri:	M.M.İdrisov
Texniki redaktoru:	R.M.Seyidov
Dizayner-tərtibatçı:	C.Z.Abışlı
Korrektor:	R.M.İbrahimova

Kağız formatı 64x92 ¹/₁₆.
Sifariş 657. Tiraj 500.

Azərbaycan Tibb Universitetinin
mətbəəsində çap edilmişdir.

Tel.: 595-55-76